

Inc. gl

Inc. Gu. 2770 a

Bibl. Jag.

2770

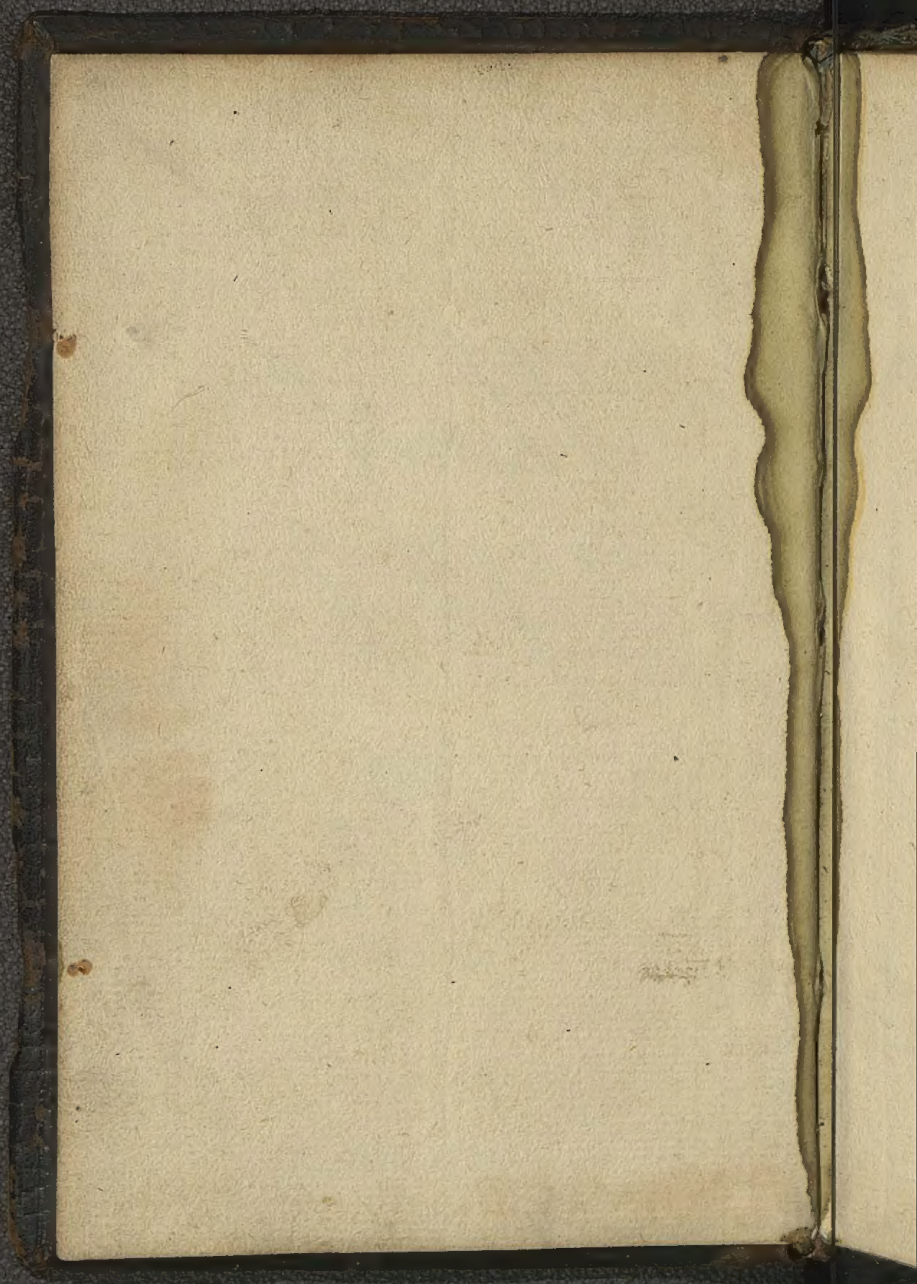
Inc. 2770

Enu
15.

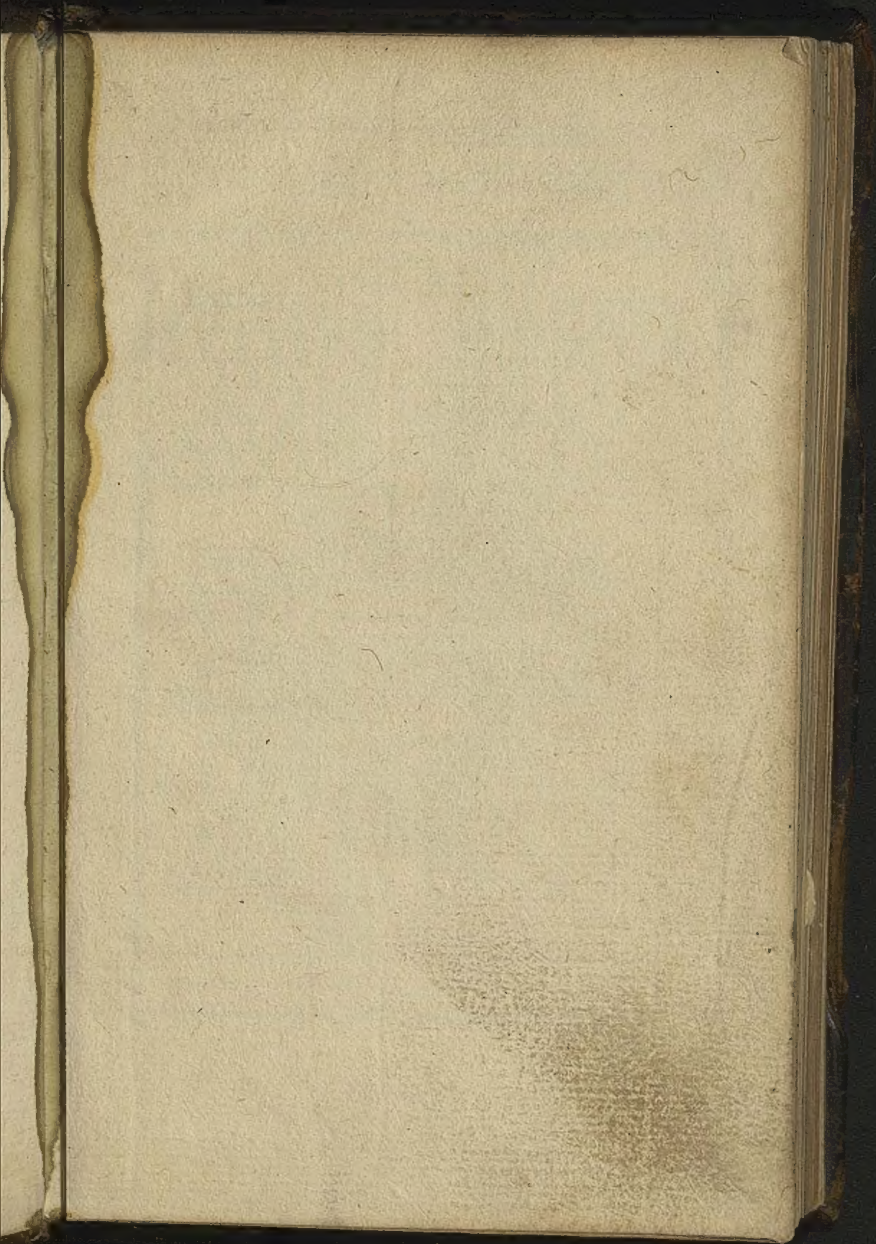
Theat

3718

HC. 13766 = *13771

BM V 565 (IA 24527)

Ciuinis humanisq; dignū
 conspectibus **preclarissimū** o
 pus sup quattuor nouissimis
 cui **Speculum mortalium** ti-
 tulus prefertur A reuerendo
 patre **Magistro Nicolao de-**
nisse prelato prouinciali fran-
 cie **superfratres de obseruan-**
tia vulgariter nuncupatose-
 ditum. ac communis utilita-
 tis omnium intuitu conge-
 stum / **vigilantissimāq; pro-**
uidentia ac impensis hone-
 sti viri **frācis regnault** Pa-
 risius ad diut **Claudij sedes** cō-
 morantis impressiōi traditū.

BIBLIOTHECA

VNI.

CLACE.

CAROLOVIENSIS

Epistola in librū quattuor nouissimorū.

Venerabili patri lectori conuētus Rothomagen-
fratrū minorū de obseruātia. ff. iohanni de tecto. ff.
marinus de voylis prefati cōnent^r sacerdos ac p-
dicator immeritus plurimas in dño salutes.

Et si (precedētium temporū retroactis curri culis) p-
plures ingenij sollertia ac perspicacitate non in mediocri
pollentes viros magnificos multiplicium disciplinarum ar-
tumq; multimodarum non paucos cudisse ac edidisse libros
rerum experientia vatrūq; transmissis ad nos operibus cō-
pertum sit nullis tñ defluentium labentiumq; temporū suc-
cessibus gnaros disertos peritosq; defuisse viros (dei auto-
ris certa laborāte prouidentia) experimur. Nec em̄ huiusce
tempestatis nostre secula precedentū tpm̄ felicitatibus in-
uidere fas est quibus et precellentium diuersa gratia p-
rogatiuis virozū non parua quoq; suppetat copia. fuisse qz
dem veterum attestatibushystorizs antiquos philosophos
legimus: quoz incredibile fuit studiz litteris quasi toto or-
be fugiētibz capescendis operam dare. Qui et talibus vřq;
adeo exarsere et excreuere desiderijs vt nedū rebus ac vñ-
uerse supellectili: sed nec quidem corporibus suis pro com-
paranda sibi copia scientie parcendum diffinirēt. Grauiora
quippe tum rerum tumq; corporū discrimina passis hoc eis
sepe numero totius iacture vñcum solamen superesse gratū
erat: restare sibi minerve loculos quos nec hostis pēdārī:
nec ferrum depopulari possit aut ignis. Sic nimirū (seneca p-
dente) zenonem accepimus mirandum satis et ad posteros
transmittendum verbum emisse. Et em̄ cum sua omnia sub
ueris audisset atq; dispersa: en inquit felicem me: iubet em̄
fortuna expeditus phie post hac incumbere zenonem. Quid
de anaxagora memorem: qui valerio teste cum post longa
peregrinationem patrios demum fines inuisset et sua de-
molita: dirupta cōspiceret: facile quidem solito factus hy-
lario: non essem inquit saluus nisi ista omnia deperissent.
Tullius deniq; in paradoxo de byathe penneo refert cui^r
cum patriā hostilis peruaderet gladius et plerisq; incolorū
ita datum fugam esset arreptam maturare vt nō paucae re-
rum suarum sarcinulas fugientes asportarent: cum esset a
quodam piemontis vt consimiliter perageret. Ego inquit
sic facio: nempe salua mecum omnia que mea sunt etia; pu-
dus deferō. O grandis et fane nūq; parui pendenda animi
generositas plane hic philosophi nedum nomen sed et rem
quoq; superat qui vitam huic seculo communem agens: nil
qđ vere suum censeret p̄ter scientiam ac animi virtutem:
non incongrue indicauit. Porro et ipsum ciceronez testatur
hieronymus ab yrcpo rogatum vt post therentie repudium

Epistola in librum quattuor nouissimor.

fororem suam duceret respondisse facturum se minime. Qui
inquit ego simul & philosophiez & vroz operam dare no suffi
cio. Deficiet plane ac preteriet me tempus: si anaximenes:
anaxagoram: pindarium: sophoclem: socratem: platonem:
aristotelem: dyogenem: syracusanum: hermetemq; termegi
stum: empedoclem: demostenem et euclidem: plinium ac fro
tonem et soltenem: ceterosq; ingenij viribus industricos ac
studiosos ab antiquis temporibus viros depromere studeas
ro. Et enim quis ambigit eos non solum sibi ipsis sed nobis
quoq; desudasse: cum siquidem eorum vigilijs laboriosisq; lu
subrationibus tenebrarum obsusa deterse caligine noticie
certeq; experientie sue reseruaretur posteritati. At vero etiā
nostre huius etatis viris deum naturamq; prestasse ingenij
sat liquido constat: cui cum et naturalis industria ac prece
dentium doctrinarum & librorum disciplina duplex prestet
adiumentum: non absre dixerim ipsam quoq; intendi et au
geri debere scientiā: ni forte qd absit: desidia: segnitias ener
uati iuuenes moderni mēbris pressorūq; tam facilib⁹
vitiis tamen laboribus confidentes multa quidem arma
riolis volumina paucas vero & confusas in animo noticias
recondant. Certis autem quibusdam disciplinis immoran
dum esse seneca teste didicimus. Neq; em̄ qui plura et acu
tiora recandarum et effigiarum tabularum ferramēta
vehit hic precellit artifex sed q; pauciorib⁹ subtilius securi
usq; vitur. Jam vero ad eos qui diebus his nouissimis sapi
entia vera que trahitur de occultis clarissimi et peritissimi
emerferē quos noster potius attenuat q; explicet sermo tras
ire opere precium est: et ad eos presertim quos tu sanctissi
me et p̄p̄isimus pater francisce verbis et operibus genuisti
quorum seraphicis virtutibus & si precipua cōmendationis
ratio debeatur: eorum tamen scientie etiam aliquid laudis
relinquere neq; ociosum putamus aut superuacuum. Pro
d eam igitur in medium sacre theologie eius precipue quam
disputatiuam vocant fundator ac pater eximius magister
alexander de alis docto & irrefragabilis eiusq; auditor sera
phicus et deuotus sanctus bona uentura alias iohannes de
balneo regio. hinc iohannes scotus doctor subtilis et eius
contemporaneus petrus aureoli. Demum franciscus de ma
ronis doctor illuminatus Ricardus etiam de media villa do
ctoꝝ copiosus. hinc nicolaus de lyra doctor peritissimus Ri
cardus anglicus. hugo de castro nouo. Alexander de ale
xandria. Alvarus astensis. Bertrandus cardinalis. Petrus
quoq; casnel directorij iuris editor. a franciscus de ampu
lis. gerardus oddonis. et galternus episcopus pictaue. Ja
cobus de laude. iohannes de saxonis. Landulphus theolo
a. 4.

Epistola in librum quattuor nouissimorum.

gus. postremo vero sanctus bernhardinus senesi. qui quasi
his nostris diebus fratrum obseruantie quos de familia ap-
pellant vicarius extitit generalis. Denique magister nicolaus
de orbellis scoti limitator. Guillelmus insuper de valleran-
lonis. fuit et his nostris diebus vir ingenio acerrimus sic-
cut etiam indicant e placito que suis traduxit opera disci-
pulis. Magister stephanus brulyser scotice quidem doctrine
tam subtilis quam limatus enodator. Nonne et hac ferme tem-
pestate nostra florebat diuine legis prece magnificus Re-
uerendus pater oliuerius maillard: quem vidimus et audi-
mus inter pretem sacre scripture vt esdram: zelo tempe di-
uine legis vt helyam: et vtralterum dauid spiritualis domi-
ni bella contra improbos conferentem. ob que omnia etiam
intra culis nunc choruscare creditur. Quamplurimos vero
huius sancti ordinis nostri eruditissimos etiam nominetes:
nos preterire viros cogit me hinc temporis angustia istinc
liuidorum mordax inuidia. Porro huius presentia volumi-
nis digestorem ac opificem egregium reuerendum scilicet pa-
trem Magistram Nicolaum denisse nobis contemporaneum
ac prelatum benemeritum vt ceteros quos prefati sumus
congruis laudibus efferre fastigium quid opus est. Sane dixisse
illud sufficiat laudem eum in portis opa eius. iam enim mor-
daces emulos quos huc nostre insultaturos prefatumuncle
non hesito lassus presensisse videtur calamus. Edidit quippe
preter gemmam predicantium et aliud volumen egregium
cui resolutio theologorum titulo prefertur: in quo si non per
singulos passus fuerit doctorum quos allegat recensita qua-
tuo fidet tamen et breuiter subtili ingenio ipsorum pre se fert sen-
tentias. Volui autem pater amantissime tuis sepe pulsatus ius-
sis ac precibus et huic operi sicut et precedenti a liquo-
modo qui sequitur metricum inducere preludeium.

Vale et eternum vive felix in eum.

*¶ Poeta ad lectores super speculo quattuor nouissi-
morum reuerendi patris Magistri Nicolai denisse.*

Et tumidi fastus cornua deprumite.
O miseri durumque genus: que cura subegit
Sic vos a recto tramite destituens?
En deliratis: et vos malus abstulit error:
En dire cyrcis torta vorago patet.
Labyrinthus adest: et non remeanda carpidis:
Et sub fronde latens frigidus anguis inest.
Quid frustra o vani tantos captare labores?
Quid tanto studio damna subire iuuat?

Metricum epythoma in librum ætuoꝝ nouissimoz.

Nescitis finem vobis qui cuncta creauit:
Et vestri requiem pectoris esse deum:
Pergite lustrantes terrarum vasta profundum
Celsi ambit: tamen non erit vlla quies:
Causa mali tanti est: nec me sententia fallit)
Spreto quod cupitis vana caduca deo.
Diuitias cupid: tumidi venantur honores:
Scurre delicias: pectore sollicito
Hec tria dumq; haberes arctis sub rethibus angunt:
Deludunt plane nec satiare valent.
Sola animam natura sui diuina capax
Implet: nec reficit omne quod hac munus est.
Cresus amauit opes: tulit alexander honores:
Arfit et in venerem sardinapalus ebes.
Sed quid eis superest post tanti insignia luxus?
Uermis hic: iste cinis: ille cadaver oïens.
Frustra ergo enervēs caro sic deserta requirit
Delicias: per quam vermibus esca datur.
Negligitur pars nobilior: sit cura nocentis/
Que modico exanguis tempore verme putret
Balnea: rina: dapes: venerem: modulamina somni:
Ocia: et vnguenta: concupit ipsa caro.
Spiritus hec fugiens. illam certamine duro
Angit: hec insurgens sepe fit anterior.
Operuersus amor: nimis o preposterus ordo.
Cum domine ancillam sic male prefecitis.
Nonne patet fluxum per tabida currere membra:
Que candore prius grata fuere suo.
Sic sine pestiferi sterens preponitis auro.
Argento paleam: luminibus tenebras.
Quanto nempe caro sic delibuta nitefcit:
Tanto hanc horridius cernimus esse putrem.
Preterea quid queso iuuat nunc fastus honoris:
Umbra qui lenius irreuocandus abit
Quāto quis fuerit fame spectabilis alte:
Tanto (si quod habet) crimen erit grauius.
Tu quoq; sacra fames et perniciosa habendi
Insatiandus amor: nescis habere modum.
Est sua per totos rebus certissima cunctis:
Sed tibi sufficere copia nulla valet.
Sepe et dum partis parcit crudelis ausus:
In se ultor: proprii criminis acta luit
Erises pperbores sic seruant montibus aurum:
Quo non vtuntur: sed prohibere iuuat.

Metricū epythoma in librū quattuor nouissimorū.

Ignis: et infernus: mors: vulus: et mens audorum:

Adde superpone: non faciantur adhuc.

Si deus est: animus nobis: et pacis asillum.

Si spes: si finis: solus et hic satis est.

Ergo pro fluidis incommutabile rerum:

Spernere principium: deuto grande nephas.

Iuste ac ex merito spretus spernentibus iram

Infert: sed pius est: multaq; dissimulat.

Tandem iustitia victus grauioreq; dextra

Contemptus propius criminis vltor adest.

Prouida mens igitur sic se presentibus aptet:

Consilio. vt cernat cuncta futura graui.

Quid sibi venturi pariat mala temporis hora

Si videat: ferient spicula visa minus.

Quattuor ergo isthec sint conditamente pfunda

Mors: et iudicium: gloria: supplicium.

Hec liber hic modicus facili sermone docebit:

Scripturas et ad hec proferet ipse sacras.

**Explicit metricū epythoma prefati. F. martini de
vossius in librū quattuor nouissimorū reuerēdi p̄ris
M. Nicolai denysē editū. Anno salutis. M. ccccc. ix.**

M

biter nos
Tenere lo
p̄cauer
p̄vider

Prim

uissimū h
ria pueni
tat. Sicut
pius. Cū in
pias: ne re
et. Sicut i
et recēbe
cat tibi q̄
scēde sup
rā simul d
ad celestes
uissimū lo
exēpio cap
liq. et. Quid
ctus: et de
ctū: noui
voluit eē
in celis el
gelos. vt
rex eē q̄
nouissimū
hoc tñ m
modo sic.
humiles a
pter deū ex
cipui. et in
in regno c
Et qui vol
tum h̄re s
nouissimū.
no iudicio
Iuxta illu
erata h̄
erunt. nou

Memo-
re nouissima tua.
Eccl. vii. capi. Sa-
cra scriptura sa lu-
biter nos edocet.

Tenere locum nouissimum;
precauer et tempus nouissimū.
Preuidere finem nouissimum

Primo quid nos edocet
tenere locū no-
uissimū humilitatē. hec est em-
via pueniendi ad statū sublimi-
tati. Sicut docet saluator Lu-
xiiij. Cū inuitatus fueris ad nu-
ptias: ne recubas in pmo loco.
et. Sz cū inuitat⁹ fueris vade
et recube in nouissimo loco. vt di-
cat tibi q te inuitauit. Amice a-
scende supius. et erit tibi gta co-
ra simul discubētib⁹. Nos igit⁹
ad celestes nuptias inuitati no-
uissimū locū hūilitatē teneam⁹
exēplo capitis nri de quo ysa.
liij. dī. Vidim⁹ eū et nō erat aspe-
ctus: et desiderauim⁹ eū despe-
ctū et nouissimū viroz. In terra
voluit eē nouissimus viroz qui
in celis est gta bonoz et dñs an-
geloz. vt exēplo suo mōstraret
vex eē qd dī Math. xx. Erunt
nouissimi pmi: et pmi nouissimi
hoc tñ multipl⁹ pōt expōi. Ano-
modo sc. Qui se nouissimos. i.
humiles et abiectos fecerint p-
pter deū erūt pmi. i. scit ate pre-
cipui. et inter pmos amicos: dei
in regno celoz merito pputā di
Et qui volūt esse pmi et pncipa-
tum hīe super alios isti erunt
nouissimi. i. viles et abiecti diui-
no iudicio et villissimi i inferno.
Iuxta illud Lu. xiiij. Ois qui se-
exaltat humiliabitur. Alio mō
erunt nouissimi pmi et. id est q

viliores sunt ardētius et impu-
dētius ambiūt dignitates. qui
vero pmi sunt. i. ceteris melio-
res magis se humiliāt et asper-
nantur honores. Alio mō erūt
nouissimi pmi. et. id est qui tar-
dius penitere et dñfacere cepe-
rūt fructius agēdo pmi sunt
et meritis precellunt illos qui ci-
tius inchoātes negligēter egē-
runt. Vñ in vineā dñi tardi⁹ ve-
niētes pri⁹ diurnū denariuz. re-
ceperūt. Math. xx. Est et exēplū
de latrone q iuxta dñm pēdens
credēs et penitens et diuinam
gratiam maiestātē pmi meruit
obtinere paradisi prebēdā. cui
dixit dñs. hodie mecū eris in
paradiso. Luce. xxiij.

Secūdo docet nos scriptu-
ra pcauere temp⁹
nouissimū. Ultimū. em tpo in
quo abūdabit tīqtas et caritas
magis refrigescet et tūne (sicut
predixit dñs Math. xxij. Sum-
me periculosū est. sicut dicit
apls. ij. ad thim. iij. hoc aut scis-
to q in nouissimis diebus instā-
bunt tpa periculosa. Que autē
et qsta sint pericula describit dī
cens. Erunt hoies seipfos amā-
tes. scz amore puuato et inoz-
dinato ex quo radicaliter oia
vicia oriunt⁹. Et ideo subūgit
apls Cupidū elatū; supbi blas-
phemi: parētibus inobediētes
ingrati: scelesti: sine affectione
sine pace: criminatores: incon-
tinentes: sine benignitate: pro-
ditores: proterui: tumidi: volu-
ptatum amatores magis q dei
habentes quidē speciē sancti-
tatis: virtutē aut ei⁹ abnegan-
tes Et q iam tales incepterunt
esse hoies vt satis experientia
a. liij.

Primi quattuor nouissimorum.

docet. ideo satis patet quis tā inceperant dies illi nouissimi de quibus loquit apłus. Unde et dies messye dicuntur. dies nouissimi. ysaie. ij. Erīt in nouissimis dieb⁹ pparatus mons domus dñi. &c. Erunt tamē homines magis ac magis malicia deprauati circa finē mundi tpe antixpi. Et qz piculosus est hitare cū hñmōi hōibus qualis describit. apłus. ideo subdit. Et hos deuota. Sz difficile est innoquasi ipossibile inter dū istos penitus euitare qñali qñ cū eis oporteat conuersari sōo sūmopere cauendū est hōne seducat a talibus. aut pfor- mef eis in moribus. aut saltez ab eis mendaciter infametur.

Tertio docet nos scriptu- ra prouidere finem nouis- simum. Exemplum habemus in singulis artificibus qui eti- am anteq opus artis sue inci- piant: prestunt sibi finem ⁊ cōplementum sui operis. et se- cundum exigētiam finis prose- quūtur opus donec ad finem intentum perueniant. Sed a b hac sint consideratione abdu- cuntur aliqui multipliciter primo quidam illecti per de- lectionē et concupiscentiaz. sicut innuit sapiēs. prouer. v. Ne intenderis fallacie mulie- ris: fauus enī in distillās labia meretricis/et nitidius oleo- guntur ei⁹. Mulier ista est na- turalis cōcupiscentia qemolli- endo mentem facit multebzē. qz meretrix dicit qñ animā p- stituit. sequit. Nouissima autē illius amara quasi absinthiū. Item puerb. xxiij. Ne intuea- ris yuinuz. quā do flauescit. cuz

splenduerit in vitro color eius ingredit blandē: sed in nouis- simo mordebit vt coluber ⁊ sicut regulus venena diffūdet. per- vīnū itellige delectationē car- nālē q mentē inebriat/et a se quodammodo alienat: vt nō vi- deat nec consideret qd sit finis hui⁹ delectatiōis. Scō alij obstinati p indurationē et ma- licia. sicut balaaam ex sola ma- licia pseuerabat in malis. ⁊ tñ dicebat. Moriat aīa mea mor- te iustoz: ⁊ hāt nouissima mea horuz similia. Numeri. xxiij. c. Mortē optabat similem iustis sed vitam habebat dissimilem. Similes sunt ei qplurimi in- gēti anime periculo se exponē- tes. Qui em sanis sensibus si- bi non prouidit: in mortis an- gustia ligatis iam sensibus et deficientibus quomodo salu- briter sibi prouidere poterit cuz dicat. ps. Non est in morte qui mēor sit tui ⁊ Et beatus augu- ait. Percutit hac animaduersi- one pctōr vt mortis obliuiscat- tur sui: qui dūz viueret oblit⁹ ē dei. Tercio alij seducti in abusione et ignorantiā sicut innuit sapiens puer. xiiij. Est via q videt homi recta: nouis- sima autē eius deducūt ad mor- tem. Idcirco prudenter et or- dinate monet sapiens puerb. xix. Audi consiliū et suscipe di- sciplinam/et esto sapiēs in no- uissimis tuis. Attende qz ordi- nate pcedit. Primus est em vt sanū consiliū reqras ⁊ audias reuerēter. Scdm vt illud ad- vpleas diligenter: id est vt vitā vndiqz regulatam hab eas. Et tunc sequit ordinate scū v. f. sis sapiens in nouissimis tuis.

In hoc qd
cōplemen
ter incipit
pieter p
tū am
tio felicit
rit ad po
ntem. se
triumphu
dest bene
in portu
dest cum
mucasse:
rie defeci
exemplū
quadr
quozum
plicia ex
lato in qu
fuerit: vt
constrict
currēns a
mis effect
spiritum.
tam para
dest in tēp
one sapie
pncipale
insipient
ens et ad
exhortat
sens ab
pudenti
intelliget
uideretur.
qui ppa p
Ally pnde
habent es
reguntur.
riam hit
negligunt
o dūc p
pater e po
hominib
beut fed e

Primi quattuor nouissimorum.

In hoc appere consistit sapientie
complementum. Nec enim quod sapien-
ter incipit opus gratie: sed quod sa-
pienter consummat laudandus est.
Vnde ambrosius. Lauda nauigā-
tis felicitatem: scilicet cum peruenie-
rit ad portum. lauda ducis vir-
tutem. scilicet cum perductus est ad
triumphum. Quid enim pro-
dest bene et diu nauigasse: et
in portu perire? Et quid pro-
dest cum hostibus fortiter di-
micasse: et in ipsa hora victo-
rie defecisse. Non pigeat hic
exemplum sub breuitate tangere
de quadraginta martyribus:
quorum vnus post multa sup-
plicia exiens de stagno conge-
lato in quo cum alijs positus
fuerat: vt eorum corpora geli
constricta dirumperetur: et re-
currens ad balneum pusillam
inis effectus: deficiens emisit
spiritum. et coronam perdidit
iam paratam. Quid itaque pro-
dest in temporalium rerum dispositi-
one sapientem esse: et circa fines
principalem deficere. Ideo propheta
insipientias humanas redargu-
ens et ad veram sapientiam nos
exhortans. Deute. xxxij. dicit.
Sens absque consilio est et sine
prudencia: vtinam saperent et
intelligerentiac nouissima per-
uiderent. Notate verba. Alii
qui propheta prudentis diriguntur
Alii prudentiam sufficientem non
habentes consilio sapientiorum
reguntur. Qui vero nec pruden-
tiam habent nec consilium querunt vel
negligunt quod saluabunt. Sed
adhuc profecto multo minus
patere potest via salutis illis
hominibus qui prudentias ha-
bent sed ea non videntur. et ha-

bentes consilium quod nullas
tenus insequuntur. Utinam in-
quid saperent. id est sapora-
rent celestia. et intelligerent
id est intus legerent et considera-
rent interna conscientie sue se-
creta: merita: videlicet vel deme-
rita: cogitationes: affectiones: et
intentiones: et etiam putantes
sequi ac nouissima periderent.
Sane in puisione nouissimorum
consistit principalissima pars prou-
dentie. Vnde boetius li. de consolatio-
ne. Non quodam oculos est suffe-
cerit intueri. exigit prudentia
mentis. Ex ipsa consideratione
nouissimorum. puenit errorum vi-
te preterite correctio. piculorum
futurorum euasio. ac omnium neces-
sarium ad salutem sufficiens per-
curatio. Ideo bene dicit sapiens
Eccl. viij. In omnibus operibus tuis
meditare nouissima tua et inet-
nuz non peccabis. Quotique
sint nouissima prouidenda et
in corde iugiter imprimenda.

Nouissima quorum prou-
dentiam seu prouidentiam medi-
tationem sapiens tam viscerose
misericorditer nobis insinuat.
In omnibus operibus tuis meditare
nouissima tua. sunt quattuor: scilicet
penale mortis diuortium.
finale dei iudicium.
Damnatio reproborum.
Remuneratio beatorum.
De his sic loquitur beatus
Bernardus in quodam sermone. No-
uissima quattuor sunt. Mors iu-
dicium: gehenna: et gloria. Quid
horribilius morte? Quid terri-
bilius iudicio? Quid intollerabi-
lius gehenna? Quid iocundius
celesti gloria? hec verum. hec sunt
quasi quattuor rote currus anime

De primo nouissimo mortu scz de morte.

vehementis ipaza dsa lute eter
na. Ita sunt qtuor scitamenta
spu hois scitatia vt oibus spre
tis mudantis ad finem redeat
creato re. hec sunt q continere
cordada. Iustaverbu sapietis
Eccl. xxiij. Vemento nouissi
mum. Et qdam metrice sic di
cit. Bis duo sunt que corde ten
sub pectore misi. Mors mea iu
dicium. bara tri nor lux padisi.
De primo nouissimo mortu scit
cer de morte. Et pmo de tripli
ci modo mortis in generali.

In sacra scri

ptura tripliciter inuenimus mor
tem: scilicet. est ibi.

Mors inenitabilis.

Mors desiderabilis.

Et mors formidabilis.

Est em qdaz mors prorsus
euitabilis. hec est mors natu
re ad qua nos preparare debe
mus qz piculosa. De q ait. ps.
Quis est ho q viuere non vide
bit mortem eruet aiaz sua de ma
nu inferi: primu est impossibile
Scdz valde difficile. Attende
Multuz eet trasitus piculosus
vbi no possit ho euadere qn ali
qd mebru amitteret qtu cuqz si
bi sollicite pcaueret: si aut ne
gligeter ageret vitam pderet
corporale. Vide igitur qz picu
losior est trasit mortis que oi
no impossibile est euadere quatu
cuqz diligenter conet qz ea effu
gere vel differre. Si tn prude
ter sibi pviderit aiam suaz de
peris inferni liberabit. Si ho
sibi negligeter pcauerit cor
poris simul aie vitam perdet
Alia est mors desiderabi
lis que est mors gr: qua debe

m optare quia fructuosa. De
qua dicit aplos Rom. vi. Exi
mate vos quidez mortuos esse
pcto: viuete autem deo. Terc
tia est mors formidabilis que
est mors culpe quam super oia
debemus formidare. qz ineffa
biliter pnciosa. hec aut est tri
plex. Prima est mors anie mor
tali corpori alligata. Scda est
mors anie a corpore separate.
Tertia est mors anie immortal
corpori sociata. Prima est cul
pe tantu. Scda culpe et pene: sz
ptialis. Tertia culpe et pene
totalis. Prima iestimabil ma
la. Scda icoparabiliter peior.
Tertia idubitabiliter pessima.
Qz prima reparabilis. Scda
irreparabilis sz ptialis tm. Ter
tia omnino irreparabilis et to
talis: qz scz est tam corporis q
anime. De pma dt augu. super
apocal. Multi in corporibus
vuiis aiaz mortuas portare
nosuntur. Un sap. xvi. ho per
maliciaz occidit aiam sua. De
scda eze. xviij. Ania q peccau
rit ipa moriet r morte inferna
li puniet. De tertia. ps. Mors
pctozi pessima. Inter has mor
tes pmo dicendum est de morte
ineuitabili q est mors nature.
Notande sunt tres principa
les pforatides d morte nate.

Arca mortem nature: mo
rande sunt principaliter
et iugi recordatione medita
de tres considerationes.
Prima est consideratio necessi
tatis.
Secunda est consideratio peri
culositatis
Tertia est consideratio stat
consequentis.

prim
consideratio
ind pma m
tu est. Quis
non videbit
moris. mer
et que sup
iudicia a d
diciu mortu
qd sermo.
ni hoia no d
ia mortu
tate mortu
oculi verten
petur i corp
loze. Est a
derada trip
ma est nati
Scda est ne
Tertia e ne
Necesse
ineuitabili
sibile est in
celle est etia
ter: qz breu
vites pacifi
m ori angul
ni legen fl
re corporis
Prima
cessitas: ter
diuina sete
dno dicit a
tie boni et
In quacu
eo morte m
endi necess
ponit. m
ia qz qu
mortu red
gustinu su
rieto. id e

Prima igitur est

consideratio necessitatis. Iuxta illud psalmiste. qđ primum allegata est. Quis est hō qui uiuet et non videbit mortē? Et ecclesia sicut. pl. Noli metuere iudiciū mortis. memēto qđ ante te fuerūt et que supuētura sūt tibi. hoc iudiciū a dño omni carni: scz iudiciū mortis. Ideo dicit ber. in qđā sermo. Miser hō qđ te omni hora nō disponis: cogita te iā mortuū quē scis de necessitate moriturū: distigue qualif oculi uertētur i capite. uenerū pētūr i corpore: cor scidet dolore. Est autē circa mortē cōsiderāda triplex necessitas. Prima est nēitas inuitabilitatis. Scda est necessitas celeritatis. Tertia ē necessitas anxietatis. Necessē est enī mori proptus inuitabilr: qđ ptra mortē iposibile est inuenire remediū. Necesse est etiā mori multā celeriter: qđ breuissimū est presentis uitę spaciū. Necesse est etiam mori angustabilr: qđ de cōmuni lege nō sit absqđ magno dolore corporis et ante diuortiu.

Prima igitur necessitas cōsiderāda de morte ē necessitas leuitabilis. qđ qđ est a diuina fētēta. Genes. ij. Ubi dñs dicit ad adā. De ligno sciētie boni et mali ne comedas. In quacūqđ die comederis: ex eo morte morieris id est moriēndi necessitatē incurres. vt exponit. Magister nicolaus de lyra. Qđ gustato ligno cepit ad mortē tēdere. Et scdm bñm augustinū super gen. morte mortis, id est mori obnoxius e

ris vel mortis reatū incurres. Et si arguas hāc necessitatē esse a natura et nō a diuina scia propter demeritū pētiade. Quod omne cōpositū ex cōtrariis est naturaliter corruptibile: quāsi habens in se causam corruptionis: sed corpus humanum est huiusmodi. igitur &c. Notaandum secundum beatū thomam. i. ij. questione. lxxv. articulo. v. qđ mors non prouenit directe et per se ex peccato: cum mors et huiusmodi defectus sint preter intentionē peccantis: sed per accidens tantum tanqđ a remouente prohibens. propter demeritū enim peccati subtrahit diuina sentētia ab hōie originālē iusticiā per quam inferiores vires anime continebantur sub ratione absqđ deordinatione et totum corpus sub anima absqđ defectu. Et ideo substracta hac originali iusticia sicut vulnerata est natura humana qđ tunc ad animam per deordinationē nē potentia rūt: ita est corruptibilis hō effectus p deordinationē nem ipsius corporis. hec thom. Ex quo patet qđ moriēdi necessitas directe et per se est ex naturali conditione corporis humani vnde dicit in thobiade. Mortale tributum soluere nature lege tenet hō est adit a diuina sententia tanqđ a remouente prohibens: qđ scz ppter demeritū a de diuina iusticia subtrahit ab hōie donū originālis iusticie p quā erat immortalis. i. potens nō mori. nō qđ per naturā sed p gratiam: siue donū gratiuit. et sic remāsit

Primi nouissimorum consideratio. 7. de morte nature.

hō in sua naturali conditione: et necessitate iurrit moriendi ex diuina sententia. Vñ gen. iij. c. di xit dñs ade post pctm pmisum. In sudore vultus tui uisceris pane tuo donec reuertaris i terrā de qua sūpt es: qz puluis es et in puluerē ibis. O q̄ maledictū pctm per qd mors intrauit i mūdum. Stipendia em̄ pcti mors inquit ap̄ls. Ro. vi. O q̄ terribilis est hec mortis sententia ppter pctm inflicta. ¶ Est em̄. Sententia generalis sine cuiusq̄ exceptione.

Sententia rationalis p peccati punitione.

Sententia irrevocabilis sine aliqua remediacione.

Primo igitur gñalis est sententia mortis sine cuiusq̄ exceptione. Vñ dñr in libello de contemptu mundi. Mors refecat mors omne necat qd carne creatur. Magnificos pmit: et modicos. cunctis dñatur. Nobilitati tenet imperiū: nullumq̄ ueretur. Tam ducibus q̄ principibus p̄muniū habetur. Mors iuuenes rapit atq̄ senes: nulli miseretur. Illa fremit: genus omne tremat quod in orbem ouetur. Illa ferit: caro tota perit: dum sub pede mortis. Conteritur. nec eripitur vir robore fortis. Item quidam ali⁹ pauperis et regis p̄muniū lex moriendi. Dat causam flendi si bene scripta legis. Enonidius. Omnis cuncta suos repetunt: magis tremat requirunt. Et redit in nichilū quod fuit aū nichilū. he sunt aliquę auctoritates metricę et poeticę de gñalitate mortis. Percurramus etiam aliq̄s

auctoritates sacre scripture. scde. Rom. xiiij. Om̄s morimur. Et eccl. xl. Om̄a q̄ de terra sunt: in terrā reuertentur. De quo r̄ numero ois hō reputat. Hieremie. xxiij. Terra: terra terra aucti sermonem dñi. Ter vocat hō minez terrā. Est em̄ terra. qz de terra plasmatur. Est terra qz in terra reuertitur et de terra nutritur. Est terra qz finaliter in terrā reuertitur. Terra est plasmatione: reuersatione: et morte. Terra est natura: uia: et sepultura. Terram sapit: terrā sūt celestium oblitus p terra litigat. p terra pugnat. pro terra mare nauigat. et sepi⁹ propter terram nuuchuc: nunc illuc hō mō miserabilis a nri⁹ laborat. nec a talibus cessat: donec qui de terra sumptus est reuertat in terram. Itē baruch. iij. capitulo. Ubi sunt principes gentiū qui dñantur super bestias que sunt super terram. qui in aurb⁹ celi ludunt. qui argentum thesaurizant: et aurum in quo condunt homines: et non est finis acquisitionis eorū. qui argenti fabricant et solliciti sunt: nec est inuentio operum eorū. Et terminati enī sunt et ad inferos descenderunt: et alij in locum eorū surrexerunt. hec ille. Atq̄ ut specialius loquar: mur. Dic michi tu vbi hector: vbi iulius: vbi alexander potentissimus: vbi iudas machabeus: vbi sanfon fortissimus: vbi galienus medicus. et auicenna ei⁹ socius: vbi salomō prudentissimus: vbi babilon pulcherrimus: vbi tullius elcqn̄tissimus: vbi aristoteles periz

Emant mortem dñr

Mors
omnes
necat

Primi
om̄s mori
virgilius
cipis. phi
om̄es ge
les q̄ igno
q̄ minores
mundi pec
tanq̄ pere
usdici tra
m⁹ ex ele
lic esset d
meditatio
pandride.
nus si loq
mente boni
tam nobili
creatis ip
discrimine
ter sunt he
uter in sta
randa. q̄ p
ter preuide
sideratio
lis est ad
ad tumore
ad diligēte
dū: q̄ damp
plovalde
in vita bar
ioh̄es dñs
in india p
utor qui
phat in pa
et educari
anus effe
adulter per
parer eum
serula suis
in magna
audiens e
neus sibi
plaudente
et ne aliq
prohibuit

Primi nouissimorum considerat so. 7. de morte nature.

Primi nouissimorum considerat so. 7. de morte nature. rissimus: ubi p'ato et Porphyrius: ubi doctissimus poetarum Virgilius: Ubi denique omnes principes. Philosophi oratores: omnesque generaliter tam nobiles quam ignobiles: tam maiores quam minores qui nos a principio mundi precesserunt. Nōne oēs tanquam peregrini et hospites vultus dicunt transire? Vere sic. nam vultus ex eis non remansit. O quam felix esset si per hunc finem omnem generalē meditando p'videret. Vñ in a' e' zandride. O felix mortale genus si loquaberet. Eternorum premente bonum finem timeret. Qui tam nobilibus media quam plebe creatis ipso ius adest. anime discriminem magno. O quam diligenter sunt hec meditanda: quam grauius alter in scatera cordis ponderanda. quam prudenter et vigilantiter p'reuidenda. Talis vtiq' consideratio et p'reuissio multum utilis est ad modum contēdum ad tumorē cordis rep'rimēdū et ad diligētē salutē sue p'uidēdū: quā amplius patere potest exemplum valde notando. Nam legitur in vita barbaam quam scripsit iohēs dam. Quis rex quidam fuit in india xpianorum valde persecutor qui solum suum noīe iosephat in palatio quidam includi et educari fecit timens: ne christi anus efficeretur. Quia ad etatem adultam perueniens: ammiras cur pater eum sic inclusisset: vni et seruis suis dixit se propter hoc esse in magna mestitia. Quod pater audiens et dolens: equos ydoneos sibi parari fecit: choros plaudentes ante eum mittē. et ne aliquis sedulo sibi occurreret prohibuit. Predicto igitur tu:

uenet aliter pcedere quā vice vultus cecus et vnus leprosus sibi obuiauerunt. Quos ille videns et stupēs quid sint et quomodo esset inquisiuit. Tunc ministri ei dixerunt: Passiones ille sunt quae hominibus accidunt. Valde ergo anxi esse cepit per inconstitudinem rerum: Alia autem vice quēdam senē valde rugatū faciem hāntē et dorsū incuruatū et cadentib' dentib' balbutientē iuenit. Stupefactus quā valde cepit esse per tali visū. Et cum didicisset oēs homines aut iuvenes mori aut ad similem statū ventre: cepit multum tristis ē mundanaque voluptates contēnere. Cum enim didicisset se nescere et mori in multa desolatione positus non amplius poterat cōsolari mundanis. nec amplius delectari in huius vite tam transitoria oblectamentis. Nec mirum quia nichil morte horribili esse potest. Nulla enim potest potuit aut poterit sibi resistere dignitas. nulla magnificētia. nulla facundia. Audite obsecro: o infelices mortales nunc oēs ad mortem tendimus oibus mors dñatur. nō parcat pulchris. nō potētibus. non scientib'. O insipientes peccatores o sō nolenti et excecari: considerate et respicite diligenter ubi sunt mille millia hominū quae fuerunt in mundo: omnes sunt mortui gigantes: reges et principes: philosophi: doctores: oratores: omnes duces comites et comitisse regine et principisse et omnes dñi atque dñe ubi tot iuvenes et iuencule quae etiā in etatis suae flore mortui sūt: O vita misera vita caduca. O vita labilis vita

vita misera

umbratica. O vita fallax vita
sophistica. Oēs plane gñaliter
q̄ vitam hāc gustāt eādē moriū
tur et i monumētis recludunt.
picat ber. i. l. meditatio. Dic
michi vbi sunt amatores mīdi
qui añ paūca tpa nobiscum fue
runt: Nichil ex eis mansit nisi
cineres et fmes. Attēde dilige
ter quid sunt et qd fuest. hoies
fuerūt sicut tu. Comederūt: bi
berunt: riserūt duxerunt i bonis
dies suos i puncto sūt ad infer
na descēderūt. hic caro eoz ver
mib⁹: illic aūt eoz ate ignibus
deputātur etnis. Donec rurs⁹
in felici collegio colligati sem
piternis inuoluant i cēdēdīs. et
quis focū fuerūt in vicīs erūt
in penis. Una est pena iplicat:
quos vn⁹ affoz i crimine ligat.
Quid profuit illis inanis gñia:
breuis leticia: mundi potētia:
carnis voluptas: false diuitie
magna familia: Vbi risus: vbi
iocus: vbi factātia: vbi arrogā
tia: vbi tāta leticia: Quāta tri
sticia vbi post tantā voluptatē
tā gñis succedit miseria. De il
la exultatiōe ceciderūt i magnā
ruinā et magna tormenta. Qd
illis accidit tibi quoz accide
re pōt: quia hō es: hūmus de hu
mo: limus de limo: de terra es
et: de terra uiuis: et in terrā re
uerteris. hec ille. Et sēñ. ad lu
cillum. Eo ibis quo omēs erunt
qd tibi noui est: ad hāc legē na
tus es: hoc pfi accidit: hoc mfi
hoc maiorib⁹: hoc oib⁹ ante te.

Secundo rationalis est sē:
sententia mortis pro pti pu
nitione. Nam sicut ait ap̄s ad
Ro. v. Sicut per vnū hominem
ptm i hunc mundum intravit et

ptm mori: ita in omēs hoies
mors ptrāsiit in quo oēs pecca
uerūt. Natura em̄ humana q̄
pmis parentibus tota fuit: per
ipoz inobedientiā creatori suo
contumeliā fecit. q̄ toti hūano
generi iuste debuit imputari.
Sicut em̄ flum⁹ viciatur in fon
te: fructus in semie: sic tota po
steritas viciat in origine. Nā
etiā p iusticiā hūanā pro q̄bul
dam criminib⁹ vt pote homici
dīs et sacrilegijs et hmoi con
missis a patrib⁹ punitur etiā to
ta posteritas p exhēdationem
et cōfiscationē vel etiā relega
tionē. Intelligendū est em̄ q̄ in
adā persona corrupta naturā
et natura corrupta corrumpit
personā. vñ natura humana to
ta corrupta in adā non pōt nisi
corruptos filios generare. et qz
peccando originalem iusticiā
et immortalitatē pdidit: nō nisi
iniustos et mortales filios ge
nerare potuit. Vñ. augusti. xij.
de ci. dei. Statendum est pmos
homies ita fuisse institutos. vt
si nunq̄ peccassent: nunq̄ gen⁹
mortis experirentur. Sed eos
dem pmos parētes per pti
ita fuisse morte constrictos: vt
quicqd de eoz stirpe fuisset ex
ortum: eadē pena teneretur ob
noxium. p magnitudine quip
pe culpe illius naturā dānatio
mutauit in peius. vt qd penali
ter precessit in peccantib⁹ hoī
bus pmis: naturaliter sequere
tur in nascentibus ceteris hec
ille. O igitur maledicta pti cō
ditio per quod mortis dñiū to
tū humanū genus subiecit.

Tertio irreuocabilis est
mortis sentētia et sine ulla

remediar
diuina est
sicut bicit
est deus ve
aut vñ illu
Et ma. iij.
to. 36 dñi
di. Nū red
mi: qz fēde
um: nec fē
vñp. Et qu
genus: mo
honores. i
quin ruat i
aug. Non i
grue arbi
humana i
tasse iudic
est mortu
gramatice
ea regula
tur Ab eo
si gram⁹ p
rñderi sole
mitata. sic
nō fatuus.
sua: q̄ nō s
ueniēter et
admodum
agendo: it
do declina
treuocab
tis postq̄
Job. xij. 7
precisū fue
rami ei⁹ p
mortuus fi
suptus vt
dātaque d
factus are
erit nō res
Ro. xij. 0
eq̄ dilabim
uertunt. S
generalē c

Primi nouissimorum consideratio. I. de morte nature.

remediatione. Sententia enim diuina est immutabilis. Nam sicut dicitur Numeri. xxiij. Non est deus vt homo vt mentiatut aut filius hominis vt mutetur. Et mat. iij. Ego dominus et non mutor. Ita dicitur in libello de septu mudi. Nisi redimit dum mors perimitur: quia federa nunquam. Nec precium: nec seruittus: mors accipit vniuersum. Et quidam alii dicit fama genus: mores: sapientia res et honores. Non retinent hominem quin ruat in cinere. Ita circo ait aug. Non inopportune nec incongrue arbitror accidisse si non humana industria diuino fortasse iudicio: vt hoc verbum quod est moritur in latina lingua nec grammatici declinare potuerunt ea regula qua cetera declinantur. Ab eo enim quod est moritur si gram? preteriti temporis verbum responderi solet mortuus est: iugeminata. sic enim dicitur mortuus quomodo fatuus. spicinus: et si quod sunt alia: quod non sunt preteriti temporis. Conuenienter itaque factum est vt quod admodum id quod signat non potest agendo: ita hominum non potest loquendo declinari. hec aug. Item de irreuocabilitate sententie mortis postquam aliquis mortuus est dicitur Job. xxiij. Lignum habet spem si preclisum fuerit rursus utrescit et rami eius pululant. Ita homo cum mortuus fuerit nudatur atque confusus vbi queso est: quod si recedat a que de mari est inui? vacue factus arcescat. sic homo cum dormierit non resurget hinc etiam dicitur. ii. Ro. xiiij. Omnes morimur. et quasi aequi dilabimur in terram quam non reuertuntur. Sed cum resurrectionem generalem credamus et dicat apostolus

i. Cor. xv. Omnes quidem resurgemus. quod verum est quod hic dicitur. homo cum dormierit non resurget? Quia quidem heretici posuerunt quod homo plures mores retinet et plures resurgeret ad vitam corruptibilem et mortalem qualem nunc vtiq; habemus. Alii vero posuerunt quod homo semel mortuus nunquam resurget in eternum. Ita contra primos dicitur Job homo cum dormierit non resurget. Contra secundos hoc dicit apostolus. Omnes resurgemus.

Secunda necessitas colligitur. Granda de morte est necessitas celeritatis. Necessitas omnino est mori vt dictum est. Necesse est et celeriter mori. Breue est enim omne tempus preteriti et celeriter transit existitati preparatum. Job. xij. homo natus de muliere breui viuens tempore. Et eiusdem xij. Breues dies hominis sunt.

Item. i. cor. viij. Tempus breue est. Vere breue imo et breuissimum dici potest. vnde seneca ad lucillum. punctum est quod viuimus et adhuc punctum in tempore. Vnde satis patet quod necesse est vnus quicquid cito et celeriter mori.

Est autem circa hec triplex contemplanda veritas.

Prima est veritas generalis accelerationis. Secunda est veritas specialis preoccupationis. Tertia est veritas utilis considerationis.

Prima igitur veritas est vniuersalis accelerationis. Declaratur enim primo per scripturas poeticas et philosophicas. hoc enim est generaliter verum quod omnes celeriter ad mortem veniunt. Unde ovidius

Primi nouissimorum consideratio. de morte nature.

Ubi de factis. Tempora labuntur taci-
tisq; senescimus annis. Et celer
admissis labitur annus equis.
Et in. x. mathem. Labitur oc-
culis fallit volatilis etas et ni-
hil est annis velocius. Itē qui-
dam. Vita brevis velut umbra
leuis fugit: nichil est. Sic va-
dit subito: q; cadit dū stare pu-
tatur. Media em vita in morte
sumus. Itē quidā alius. Est hō
res fragilis: res durās tpe par-
uo. Est hō res filis flori qui cre-
scit in aruo 30 bene dū in libello
de corpore mundi. 30 male frau-
dat 30 stulte ludificatur ppter
florē mundi vanūq; decorem
qui pri⁹ apparet qū flos et pro-
tin⁹ aret. vadit ad infernū per-
dit dyadema supnum. Tūc fies
et tristis qui penis tradit istis.
Mallet pterire q; in oi tpe vite
pauper vixisset: nec diuitias
habuisset. Quid tunc thesauri:
quid aceri⁹ pderit auri. Cum
pctōres mittentur ad inferiores
Inferni latebras: ignē pariter
q; tenebras Semp passuri: nec
ab his vnq; redituri. hec ibi.
Itē dicit sen. ad luciliū. Quoti-
diemo umur: q; tidie demitur a
liqua pars vite nre. et tunc quo-
q; dum crescim⁹ vite nra decre-
scit. Infantis amissim⁹: deinde
pueritiā. demum adolescentiā.
et vsq; ad extremū qcquid tran-
sist tps perit. Idem ad eundē
Corpora nra rapiunt fluminū
more quicquid vides cum tpe
currit. nichil ex his q; videmus
manet. hec ille Item in libello
de contemptu mūdi. Regis male-
stas ois terrena ptās prosperi-
tas rerū series longinca dierū
preterit absq; mora mortis dū

venerit hora. Exemplum acce-
pe de excellentissimo principe
alexandro q; mundū vniuersū
bellādo subiugauit: sic q; totū
seculū sol⁹ dñs putabatur. sed
post tū triūphū: post mūdi ade-
ptū iperū vlt: qd magni seqba-
tur: Nunquid regni stabilitas:
aut potentie ppetuitas: nunqd
corporis icolumitas: aut pntis
vite lōgentas: Certe nequaq;
sed id cōe oib⁹. Vltim⁹ ad mor-
tem post oia factarecurus Bñ
poterat dicere alexāder in ho-
ra mortis sue illō. Job. xxi. Ego
ille quondā opulentus repente
p̄trit⁹ fuz. Nā solūm. xij. ānos
et nō āpli⁹ impauit. Sift⁹ que-
rendo de morte poterat dicere
illō Job. xix. Spoliavit megia
et abstulit coronam de capite
meo: destruxit me vndiq; et p̄eo.
30 dicit quidam. Oia cesar hz
glia cesaris esse desunt. et umu-
lus vix erit octo pedum. Scō
declarat per scripturas cano-
nicas. Vñ ecclī. x. Ois potentat⁹
brevis vita rex est hodie cras
moriētur. De tali rege dicitur.
i. Mach. ij. Glia eius stercus et
vermis hodie extollitur et cras
nō inuenit. 30 etiā bñ dī. i. Pa-
racl. vlti. Dies nri quasi umbra
super terram et nulla est mora.
Itē ps⁹ hō vanitati similis fas-
ctus est: dies eius sicut umbra
pretereunt. Idē Invanitate de-
fecerunt dies eoz et anni eoz
cum festinatione. Itē ysaie. xl. c.
Ois caro fenum et ois glia eius
quasi flos feni. Vere fenum est
pplius exsiccatum est fenu⁹ et ce-
cidit flos p̄bum aut dñi manet
in eternū. Oibus 30 breuissima
est vita: mors aut victima. Unde

maxa
de morte

reclia
mors nō
tāpāder
tardat
tardat
tardat
res mun
res. Mo
rallter o
tristat. A
vos inue
rū verbū
non tard
aduerter
mator
multa an
dñat d
nati con
Tertio
scōp au
gistro
est. 30
fedeat
ipulsu
sum⁹ q
gilates
lautes
tes per
dncim
ci. del.
moran
tur v
agit et
vite hui
vī penia
est q
ānā
et hodie
30 nunc.
Qm
cio vīue
feminu
nino nū
hui⁹ q
ille con

Primi nouissimorum consideratio. 7. de morte nate.

ecclesiastici. xliij. Mors est. qm
mors nō tardat. hec verba mul
tā pōderanda sunt. Mors non
tardat. q̄ est i ianuis. Mors nō
tardat ergo timeam? Mors nō
tardat q̄ bifaciam? O dilecto
res mundi. O terrenorū amato
res. Mors non tardat. O gene
raliter oēs pctōres. Mors non
trdat. Agite ergo penitētis ne
vos inueniat do mīētes. O du
rū verbū. sed verissimū. Mors
non tardat. Sed heu hoc non
aduertunt ērecati vite pntis a
matōres sed hoc licet tarde cū
multa anxietate recognoscunt
dñatū dicētes illō sap. v. Nos
nati continuo desinimus esse.
Tertio declarat p scripturas
scōrū autēticas. Un greg. in re
gistro Māyita nauiganti siliis
est. 3o namq; qui nauigat stet
sedeat: iaceat: semper vadit q̄
impulsu nauis ducitur. Ita r. nos
sum? q̄ siue dormitēres siue vl
gilātes: siue iacētes siue ambu
lantes siue volētes: siue nolen
tes per momenta tpm. ad finē
ducimur semp. Et augu. xliij. de
ci. dei. Et q̄ vita in illo corpore
morituro esse cepit nūq; eo agi
tur vt mors non veniat hoc em
agit eius mutabilitas toto tpe
vitehui? (si. tñ vita dicenda est)
vt veniat in mortē Nemo q̄ppe
est q̄ nō p̄tor el post annum sit
q̄ anāni fuerit. r. cras q̄ hodie
et hodie q̄ heri. Et paulo post
q̄ nunc. r. nunc q̄ paulo ante.
Qm quicqd t̄pis viuatur de spa
cio viuendi demitur. r. quotidie
fit minus: minusq; restat vt om
nino nichil sit aliud t̄pis vite
hui? q̄ cursus ad mortem. hec
ille Consideremus itaq; q̄ nō

inmerito horologio comparā
tur vita nostra. Horologium
enim semper gradatim tran
sit et vsq; ad certum punctum cō
tinue discurrit. et tunc subito
improvisē cadit. ac. tam panel
las tangit easq; sonituz facere
pellit. Sic inuitate vita nostra
seper labit et sinit vsq; ad cer
tum punctuz hoc est ad vitē ter
minū a deo p̄fixum quem nemo
poterit p̄terire. Job. xliij. Cō
stitisti terminos ei? q̄ p̄teriri
nō poterūt. Tūc autē defecit et
cadiit ac cāpanellas realit r ad
lram sepe sonarē facit. Enigla
igit et prudēter expecta casuz
vite tue Nā horologiū tuū gra
dus tā paucissimos habet p̄trā
sire Q. si sup̄nictur? esses ānos
quadringētos aut quingētos:
oēs anni celeriter r subito trā
seunt. Nā et si hoies añ diluuiū
diu viuerēt puta nonagētos an
nos r vltra. his tñ nō obstatib?
ānis oēs mortui sūt q̄ vsq; no
bis esse d; in exēplis vt labilita
tē huius vite r mortis celerita
tē cognoscām? Un legi i libro
de dono timoris. Q. qdam. ma
gn? p̄ha datus mūdī vanitatib?
bas audies semel in matutinis
legi de lōga vita patrū et q̄ de
quolibet eorū sp in fine dicebat
illud Sen. viij. et mortu? est. cō
gitauit q̄ sibi etiā taliter eue
niret p̄tūcūq; t̄pis viueret r ex
hoc cōcipies mūdī cōtempnū in
trānit ordine p̄dicatoz. in q̄ fa
ctus est paritissimū magi i theolo
gia r vir eximie scitatis. O q̄
bene hic habuit p̄e oculis p̄ba
ecclesiastes. xi. sic dicēs. Si an
tis multis vixerit hō. et in his
oib? letat? fuerit meminisse de

Primi nouissimi mortis consideratio. s. de morte nature.

bet tenebrosi t'p'is & diez multo
rū q̄ cum venerit vanitatis ar-
gumentur p'eterita. Cere in die
mortis patet vanitas. ac vani-
tatu vanitas. & q̄ oia fuerūt va-
na. p's. Uniuerſa vanitas ois
hōiūes. Vanitas in q̄ est vita
hois q̄tūcūq; longa; cū ita ce-
leriter elabatur. Qdā si adhuc
vineret et hodie moreretur. qd
illi longitudo vite profuisset
Certe modicum vel nichil. Un
posset dicere. Qd michi p'eteri-
te fuerūt t'p'auite. Quidam
te siuerūt hois si vnat scē cē-
rū. Cū morit' vita trāſiſſe putat
ſi v'ētū. Qd dicit aug. sup psal.
Sitoto illo t'p'e viriſſes a qdā
de paradiso emiſſus est vſq; in
hodiernaz diem: certe videres
viam tuā nō fuiſſe diuturnā q̄
ſic auolaſſet. Qd in quadā ome-
lia ſi fragiliores ſum? ſi v'it' ei
eſſemus. Vitru em et ſi fragile
eſt: tñ bñ ſeruatu et cuſtodituz
din durat. Vita aut hūana q̄tū-
cūq; ſeruatur durare nō pōt.
Nā vt d'r heb. ix. c. Statutu eſt
hoīhus ſemel mori. Ideo bene
dicit hieronimus ad helyodoz
de vita nepociani. Debemus
nos aſo immeditari quod aliqñ
facturi ſumus: et (q̄ volumus)
longe a beſſe non pōt. Nam & ſi
non gētos excederemus annos
veluti ante diluniū vivebat ge-
nus humanū. nichil tñ eſſet pre-
terita longitudo que aliqñ eſſe
deſiſſet. Quid em intereſt illuz
qui vixit decem annis et illum
qui vixit mille: poſt q̄ idē vite ſi-
nis aduenit et irrecondēbi-
lis mortis neceſſitas: niſi q̄ ma-
gis ſener onuſtio & p'ctis profici-
ſcitur. Optima queq; dies miſe-

ris mortalibus eui. Prima ſa-
git ſub eſt morbi: triſtiſq; ſene-
ctus. Et labor. et dire rapit in-
clemētia mortis. hanc mortis
vicinati neceſſitate & humani-
vite breuitatē p'ſiderabat gē-
lis ille perſea. De q̄ bñs hiero-
ſcribens ad helyodoz in ep'a
ſic ait. Xerxes ille potentiffim⁹
rex qui ſubuerſit mōtes maria
q̄ ſtrauit: cū ſe ſublimi loco in-
ſinitā hoim multitudinē & innu-
merabilē vid' ſſet exercitum ſe-
diſſe d'r eo q̄ poſt ānos aliquot
nullus eoz q̄s cernebat ſubſi-
cturus eſſet. Q ſi po' em? in ta-
lē aſcēdere ſpeculā de qua vni-
uerſam terrā ſub n'is pedibus
cernerem? tam tibi oñdēre to-
tius mūd'i ruinā. gentes in bel-
lo ruētes. alios torqueri. alios
necari. alios abſorbere a flucti-
bus alios ad ſeruitutem trahi
hinc nuptias hinc plauctum. il-
los naſci. illos mori. alios afflu-
ere delicijs. alios mendicare: &
non ſolū perſis exercitū ſed to-
tus mundi homines qui nunc
viunt in ſpacio breui tibi oſten-
derē mortuiros viciū ſermo ta-
li rex magnitudine et min⁹ eſt
oē q̄ d'r. Redeam? ergo ad nos
& quaſi e celo deſcendētes pau-
liſper n'ra vidēamus. Sentia-
ne obſero te qñ puer qñ infans
qñ ſener fact⁹ ſis. quotidie mo-
rimur quotidie mutamur. & tñ
eternos nos eſſe credimus. hec
ille. Q igitur peruerſam mūda-
noy cecitatē qui ita mandana
diligunt: ita aidenter cupiunt:
ad eo diligēter q̄runt: ac ſi nun-
q̄ eſſent morturi. cū tñ oīno ne-
ceſſe ſit omēs cito ac celeriter
vitz finire. S; vt dicit greg. in

moral.
eo p'ſia
lis q̄ ſu-
dunt. q̄
el' aſpic-
tē min
moral. q̄
nequiter
vere ar-
p'ſes dic-
theſauri
latēde er-
ille qui
fructum
tus fruct
ſapere s
ma prou-
d'at. v
vobis th
quit. Th
theſauri
item pe-
epla ſic
et ſeduci
tores. Q
ruz prou-
torum ad
q̄ aq̄ deo
ſiſſis q̄
dus: et i
Ergo o
ſernis
dne v
nimo &
dlo dire-
nre: Sic
medita
a celer
p' ſerui
q̄ p' ſer-
p' ſcripi
p' ſiſſis
ris. p' a
ſaſſita
ſaſſio ſa

morali. Carnales mentes idcirco pñtia diligunt: qv vita carnalis q fugitiua sit minime attendunt. Naz. s. velocitate trāsitus ei aspiceret: hāc etiā vsperta et minime amaret. Idē lib. xij. morali. Reprobi id circo multa nequiter agunt: qz se diuiti vluere arbitrantur. hec ille. Propter dicit. b. in suis mēb. Quid thesaurizat qd in traicū sine di la nōe trāseat et id qd colligit et ille qui colligit. Tu q hō quez fructum expectas i mundo iustus fructus finis est mors. Utinā sapiēs et intelligēs ac nouissimā prouideres. qd bñ dicit dñs Mat. vi. Nolite thesaurizare vobis thesauros in tra. Item sequit. Thesaurizate alit vobis thesauros in celo. et vide ibi. Item petrus blesē. in quadā ep̄la sic dicit glia mundi fallax et seductoria suos decipit amatores. Quicquid em vel in futurū promittit vel i pñti p̄tendit totum ad nichilum deueniet rā qd aq decurrens. Inspice q fra gilis q fallax q sit inanis mundus: et illi glia quā cupimus. Ergo o stultissime. Cur cito non soernis que p̄tereuntia cernis. Nōne vides mundum miserum nimis et moribundum. Sub gladio dñe mortis languendo perire. Sic itaq pz declaratio p̄mēnitatis q est veritas gñalis acceleratōis q declarata est tñ p scripturas poeticas et phicas q p scripturas canonicas q et p scripturas doctorū autēticas p̄t q declaratio illius veritatis. p̄t ex pñt celusio mundane fatuitas. patet finaliter exhortatio salutaris vilitatis.

De nēitate celeritatis mortis est vltas specialis preoccupatōis. s. em nullatenus possit hōis vita esse longa: tñ adhuc sepi breuiatur periodus naturalis etus adeo q pauci ad etatem senectutis perueniunt: sed multi preoccupantur a morte anteq ad senium pertingant. hec autem preoccupatio maxime prouenit ex triplici causa. Primo ratione interioris coruptionis aut pestilentie. Secdo rationes exterioris vitiandicationis aut iusticie. Tercio ratione superioris vitiandicationis aut iusticie. Primo igit rōne interioris coruptionis aut pestilentie. Cuius dentissima experientia docet q i nūmerabilis multitudo frequentius preuentia sit a morte ante tps senectutis p̄t supuenientes pestilētias. Pauci sunt (credo) q non viderint p̄p̄is oculis coetaneos suos aut etiam iuniores in multo numero a morte preoccupatos: alios ppter pestilentias aut epydēcias: alios ex fluxu ventris: alios ex febre aut varijs alijs languoribus. Alii quidam p̄s interrogatus. Cui illis est hō. Rēdit. Acernuius qui modico calore cito i aquam resoluit de q fuerat genita. Sic hō genitus de putredine modico calore febrili aut pestiferose seu modica alia firmitate in eā reuertit. Sitis est ērose marutie q dū mane colligit p̄chra videt. tacta p̄o a calore cito marcescit. sic hō i iuētute appetit floridus: s. modico calore et frigore iordiato supueniēt.

b. q.
Sō similis aceruo rini
similis est rose
similis est pomo

Primi nouissimorum consideratio. j. de morte nature.

subito marcescit. Silis est etiā
pomo nouo quod dum i arboze
pendens ad incrementū debiti
peruenire credit modico tñver
me interitus exorto corrodif et
subito corrumpens efficit inutile
sic hō in pueritia aut adolescē
tia septi subita infirmitate pre
uentus moritur. hec ille.
¶ Scdo rōne exilioz veratio
nis aut violentie. Non est opus
pbare q̄ multoz vita breuitata
ex labore inordinato corporis
aut expensis sibi influctis aut q̄
uis alia exteriori violentia.
Quis possit dicere q̄ ante t̄pus
suum puenti sūr morte p̄p̄ ex
tr̄nsecas violētias: alij in aq̄s
submersi. alij ab insidiatoribus
occisi. alij igne suffocati alij pa
ribulo suspensi. alij in bellis in
terempti. alij subito et inopina
to casu precipitati. alij varijs
h̄mōi modis morte preoccupa
ti. Narrat augu. lib. de ci. dei.
quali radulph⁹ rex gotho rum
cū maria comitina vna die tan
ta celeritate victus est a roma
nis vt nec vno qdē romano iusi
nō dicā exterrito sed vulnerato
multo āpli q̄ centum milia ex
ercitus ei⁹ romani p̄strauerit
atq̄ ipse etiā mox captus est.
Non opus est exempla adducē
satis em̄ manifestū est q̄ varijs
et innumeris modis possit per
modicā violētā exteriorē vita
hois breuiari. Uñ interrogat⁹
quidam p̄s. Quō se h̄ hō. Re
spondit vt lucerna ad ventuz q̄
modica vēti violētā extingui
tū. Ut scintilla in mari q̄ subi
to ab vndis absorbetur. Ut fu
mus q̄ cito a vēti violentia dis
funditur. ¶ Tercio rōne supioz

Similitudo

ris vindicationis aut iusticie.
frequent em̄ per diuinā iusticiā
vindicationis breuiatur vita
pctōz. Job. xxiij. Impij sublati
sunt ante t̄pus suum. Et p̄s Viri
sanguinū et dolosi non dimidia
bunt dies suos. Et proverbi. x.
Anni impioz breuiabūt igne
nīm⁹ aut in fac se riptura mul
tos a morte preoccupatos p d
uinā iusticiā in vindictā multū
placitū pctōz. ¶ Primo p̄p̄ vin
dictā carnalis immūdicie p̄ in
diluuiū qd adductum est qz ois
caro corruerat viā suāz. Vide
geñ. vi. et. viij. Itē in subuersiōe
sodomie. geñ. xix. Item in duob⁹
filijs indei scz her et onam quos
percussit dñs et occidit ppter
carnalē imūdictā geñ. xxxviij.
Itē p̄ in septez viris suffocatis
a demone: qz effrenata carnali
p̄cupia et luxuria exardebāt in
sara q̄ sibi tradita fuit in vro zē
Vide thobie. vi. ¶ Scdo ppter
pctm dure oppressionis et immi
sericordie. p̄ in egyptijs quoz et
p̄mogenita p̄ius vna nocte et
vna hora pariter sunt occisi sicut
d̄ exo. xxiij. Percussit dñs oē
p̄mogenitum in terra egyptia
p̄mogenito pharaōis vsq̄ ad
p̄mogenitū capitue rē. seqtur
Ortus est clamor magn⁹ in egypto.
neq̄ em̄ erat dom⁹ in qua
non iaceret mortu⁹ Postea autē
et ipsi egyptij mortui sūt in mari
rubro exo. xxiij. Et hoc in vin
dictā crudelitatis et immie erga
filios isrl q̄s dure opprefferant
Tercio propter pctm infidelita
tis et ydolatrie. exēpluz erodi.
xxxiij. vbi dicitur qz cecidit die
vno q̄s. xxiij. milia hoim ppter
peccatum adorationis vituli.

¶ Quia
ris ip
Ortus
q̄s dol
fracce
uerant
Itē nūc
mur an
choze e
rudi d̄
tudo fil
aard
dñi vide
hoc p̄p̄
hoim et
p̄lerat i
to p̄p̄ p
Exēplū
rū q̄ p̄c
Uñ ibi d
in dēp̄i
uscemō
cōtra rē
ga mag
loc⁹ sept
sepeliet
carnes
storiā et
q̄b⁹ in fa
et deside
a et t̄p̄al
p̄miffio
r̄h̄s et q̄n
siderio
p̄m̄ reb
exēplū
et abm̄
posuerit
feretes
q̄s eis
p̄hibi
dñs deu
corā dñ
enā accē
tis aut c

Primi nouissimorum consideratio. s. de morte nature.

Quarto propter peccatum murmuris et iracundie exemplum numeri. xi. Ortus est murmur populi contra dominum quasi dolentium pro labore. sequitur. Et accessit in eos ignis domini deus: et cecidit extremam partem castrorum. Item numeri. xvi. ps. in his qui murmurant est pro punitioe terribili chore et suorum populum. unde sicut ibi dicitur. Murmurauit ois multitudo filiorum israel contra moysen et aaron. d. Vos interficite populum domini vide ibi. vbi dicitur quod propter hoc peccatum percussit sunt. xiiij. milia hominum et septuaginti ab eo his qui perierat in seditione chore. Quinto propter peccatum effrenate concupiscentie exemplum numeri. xi. In punitioe eorum quod concupiscit carnes in deserto. Unde ibi dicitur. Adhuc carnes erant in dentibus eorum nec defecerat humus semini cibum. et ecce furor domini concitatus in populum percussit eum plaga magna nimis. Vocatusque est ille locus sepulchra concupiscentie. xbi. n. sepeliret populum qui desiderauit carnes. Unde ibi et nota tora hyssopum et exponit moysi de his quibus in fastidium ueniunt spiritualia et desiderant inordinate carnalia et temporalia. dominus autem alius ex spirituali promissione satisfecit eorum desideria et quibus in talibus inordinatibus desiderijs moriuntur. ¶ Sexto propter peccatum rebelliois et inobedientie exemplum leuiti. x. Arreptis nadab et abui filiis aaron thuribulis impositis et igne et incensum desuper offerentes coram domino ignem alienum quod eis preceptum non fuerat immo prohibitum. Egressusque ignis a domino deuorauit eos et mortui sunt coram domino. Hieronymus. Ignem alius enim accendit quod temporalis cupiditas aut corpe voluptatis ignes

in sacratio nutritis audet alta ribus dominum propinquare: qui non recipiunt accensione nisi illi ignis quem dominus uenit mitti in terram et uoluit uehementer accendi. l. xij. Item est friabile exemplum numeri. xvi. de chore dathan et abiron et populi eorum quod surrexerunt contra moysen et inobediens fuerunt quorum aliquis terra dirupta sub eorum pedibus et apiens os suum denotauit. Alios autem. ccl. viros quod offerebant incensum: ignis egressus a domino infecit: vide ibi hyssopum. Et nota sit ita terribilis punitio fuit quod rebelles fuerunt moysi qui princeps et rector erat synagoge qui solum erat figura ecclesie christiane quod graue damnationem habebunt qui rebelles et inobediens sunt prelatibus. Immo et qui iura et libertates ecclesie perfidant et supplantant. et quod est ecclesie sibi usurpant quemadmodum chore et eius complices preeminencia et officia moysi et aaron usurpare contendeabant. ¶ Septimo propter peccatum irreuerentie: scilicet circa diuinam. Puniebat enim dominus inuesti testamentum morte illos quassa diuini scripturarum tractebant indigne uel etiam quod mirabilius est quod ex curiositate spectabant: de indigno tractu habemus exemplum. Reg. vi. Quia oia ista esset sacerdos temere plaustrum tetigit quo erat archa domini: ideo iratus dominus percussit eum super temeritate quod mortuus est ibi. Vbi tradunt hebrei quod illa nocte pedem ei dormierat cum uxore sua. De indigno autem contractu habet exemplum. expressa. Numeri. iij. vbi ait dominus. Non tangant uasa sancta. ne moriantur filii castrorum. Unde b. iij.

Primi nouissimoz consideratio. f. de morte nature.

Quia idigne tetigit subito mortu⁹ est licet esset sacerdos vt dictum est. Sacerdos qui indigne archa dñi tetigit reatu⁹ sui ausus immatura morte purgauit. Ubi intruenduz est q^u tam delinquat qui ad corpus dñi reus accedit: si ille morte mulctat qui a reham dñi cor pous figuram minori q^u debu^{it} ueneratione contrectauit. De curioso autē aspectu dedit dñs exp^{re}ssa inhibitiōez. N^o scē. iij. d. Baro⁹ fili⁹ ei⁹ intra bñt sc^{ri}ptura riuu: ipsi q^uq^u disponēt opa singuloz. Alij nulla curiositate videant q^u sunt i sc^{ri}ptario. a loqⁿ morient⁹. ppter q^u p^{er}cutit dñs de bethsabeib⁹. lxx. viros eo q^u vidisset archaz dñi r. l. milia plebis. i. Reg. vi. Si igit tantā reuerētiāz req^uerebat dñs in ministris v^{er}is testamēti r taz se uere puniebat indignos ppter illa q^u nō erant nisi vmbra et figura sacroscti corporis et sanguinis dñi n^{ost}ri: q^uta n^{ost}re requirit mundiciāz i ministris noue leg^{is} q^u ipm sc^{ri}m scōp^u v^{er}bis p^{er}secrant manib⁹ q^u p^{er}tractāt: q^uta etiam pena digni sunt qui idigne r reuerēter accedūt. Tales em sunt filies iude. p^{er}ditore p^{er}ssimo qm^u exteri⁹ oñdunt sig dilectio nis et pacis: interius autē pleni sūt dolo r fallacia r p^{er}timeliāz faciunt creatori. Ch^{ri}stus ip^{er}az ē ad heb⁹. x. Fr^uitū quis facies le gē moysi line vlla in p^{er}atide du obus vel trib⁹ testib⁹ moritur. p^{er}tomagis putat⁹ deficiōz mereri supplicia: qui filiū dei p^{er}cul caverit et sanguinē testamēti pollutum duxerit i q^u sc^{ri}ficat⁹ est. r spū⁹ g^{er}e p^{er}timeliā fecerit

Octauo p^{er} p^{er}ctm superbie. Ex^{em}pli hēu⁹. ij. Reg. xxiij. de pestillētia inflicta p^{ro}p^{er} p^{er}ctm supbie dñi in numeratiōe p^{ro}p^{er} p^{er} quaz mortui sūt ex p^{ro}p^{er} plo a dan vsq^u bersabee. lxx. milia viroz. Nono p^{er} p^{er}ctm blasphemie. Ex^{em}pli hēu⁹. iij. Reg. xix. et. i. Parak. xxxij. de exercitu sēnacherib⁹: venit angelus dñi in illa nocte et p^{er}cutit in castr⁹ assirioz. clxxx. milia Cūq^u diluculo sur rex iser senacherib⁹ vidit omnia cadauera mortuorum: vide hytociam. Decimo p^{ro}p^{er} p^{er}ctm transgressiōis p^{ro}p^{er}missionis p^{ro}p^{er}. f. v. o. ti. Ex^{em}plum hēu⁹. Act. v. de anania r saphira qui p^{ro}p^{er} dei p^{ro}cio sui agri venditi retinēt⁹es: quam tñ deo deuouerant q^uz. f. totus p^{ro}cium deuouerant subitō mortui sunt cuz audirent v^{er}ba petri increpantis: vide ibi. Tertia veritas cōtemplanda circa mortis celeritatem est v^{er}itas v^{er}itatis r consideratio nis. Cum enim ex nēitate nos oporteat mori nec pōt diu p^{ro}trahi vita n^{ost}ra: immo etiā nēle r inenitabili nos oporteat velimus nolim⁹ mortē: vtile nob^{is} est r necessarium frēq^unter hāc mortis nēitate p^{ro} oculis h^{ab}ere. q^uz sicut dicit grē. in omēl. xvi. n^{ost}ra iacula feriūt q^u p^{ro}uidetur et nos tollerabili⁹ mala suscipim⁹ si p^{ro}trahe^{re} p^{ro}uidētie clipeuz munim⁹ ur. Et s^{ed} frēq^unter cōsideranda p^{ro}p^{er}inq^u mortis necessitas cuz tripli⁹ cōditione. Primo cum virtuosa rationis acceptione. Secundo cuz timorosa cordis expectatione.

Primo
Tertio
accusatio
Primo
acceptatio
sensu
morte
re mortu
re uenit
omnes
cebat
ad mortu
rū ibi
at a me
ter omne
lūat
te
th non
vis
da mortu
nēta
tria
serie
exclud
misa
vire
dicit
de mu
miser
nūer
nēta
anxiet
et hūm
lestant
v^{er} mag
uere
q^u facul
poris
re am
tus ob
dya trā
ler mo
Silt
te p^{er}cut
obiurg
et hūm
fac nec

Primi nouissimorum consideratio. 7. de morte nature.

Tertio cum viscerosa mentis
attentione.

Primo cum virtuosam rationem
acceptationem. Nam si naturalis
sensualitas horreat et fugiat
mortem: rationem omnino accepta-
re mortis finem. Quod nos docu-
it euidenter ipse saluator qui
ostendens affectum sensualitatis di-
cebat. Tristis est anima mea usque
ad mortem. Math. xxvi. Et te-
ram ibidem. prout si possibile est transi-
re a me calix iste. Sed sequen-
ter ostendens affectum rationis vo-
luntatis quod oino liberissime mor-
tem acceptabat subiunxit. Quia
tamen non sicut ego volo sed sicut tu
vis. Est igitur oio a ratione acceptan-
da mortis inevitabilis et propin-
quitas. et hoc potissime propter
tria. Primo propter mundane mis-
erie exclusionem. per mortem enim
excludit omnes huiusmodi erumose vite
miseria. Demiserunt huiusmodi mortali
vite dicit iob. Job. xiiij. honor
de manu breui. vi. item. rep. multis
miseris. Multis inquam immo in-
numeris. Innumeris enim modis ve-
nositatibus: sollicitudines:
anxietates: persecutiones: tedia
et huiusmodi quae adeo cruciant et mor-
lestant et viri iusti alij indetant
ut magis desideret mori quam vi-
uere. licet propter in beatis iob. quod post
quod facultates: liberos: et cor-
poris sanitatem amiserat abyro-
re et amicis multipliciter molesta-
tus: obiurgatus: et linguarum gla-
dys: transfolius metat: per vel
let mori quam vivere Job. i. ij. xiiij.
Sicut thobias qui a domino cecita-
te percussus et post modum vultus
obiurgatus: molestus dicit.
Et nunc domine inuoluntate tua
fac me cum moribus et percipe in pa-

ce recipi animam meam. expedit
enim michi mori magis quam vivere.
vide thobie. ij. et. iij. Expectat
simus viros apertius dicit. ij. Cor.
primo. Supra modum gaudiis su-
mus supra virtutem: ita ut tede-
ret nos etiam vivere: sed et ipsum in
nobis meritis nostrum mori habui-
mus ut non simus confidentes in nobis
sed in deo qui suscitavit mortuos.
hec ille. Non autem sine causa do-
nus operum vitam talem maius
impleuit sed etiam a laetitudine sue fa-
pietate hoc misericorditer ordina-
uit: ut sic discamus hanc caducam
vitam si diligere. et in eteram a tota
ad deum subleuare: vitam trans-
quillam et gloriosam per cordis
preparationem. Patet etiam rationabiliter
mors necessitas acceptanda propter
miseriam mundane exclusionem. In-
numerabiles enim sunt huiusmodi miseriae
miserie: quod omniuius mors ipsa est
minus est et finis propter quod beatus
dicit sapiens. Ecce. xxx. Melior
est mors quam vita amara. Et aug.
Nonne mors est humanae generis
finis non scopulorum in quem impij
gas: sed portus quem libenter attin-
gas: Ad quem si quis infra primos
annos applicuerit non quod uno
natus agat quasi minus vixerit: sed
gaudeat quod citius nauigauit.
hec ille. Quod si forte dicas. Licet
iusti sit rationabiliter mors acceptanda:
da quod pro morte liberati a miseria
hoc tamen de peccatoribus dici non potest
quod pro morte non a miseria liberantur
sed a minoris miseria ad maio-
rem et interminabilem transferuntur.
Dico quod etiam iniustus est mors
acceptanda propter istam rationem non
quod pro morte a miseria liberentur sed
quod pro morte a maiori miseria pre-
seruantur. Mors enim est eis me-

b. liij.

Impossi debent optare mortem

Primi nouissimorum consideratio. 7. de mortenature,

dicthalis. Est enim mors si
nis peccati: et reat? diminutio
Nam si esset vita plior eēt
culpa numerosior: et sic misa
maior. Expedit igitur impio mo
ri magis q̄ vivere, ne si diuti
us viveret: peccaret ampli⁹: et
acerbius puniretur. Scdo est
necessitas mortis acceptanda
propter humane nequitie pur
gationem. Nam et si ipsa mors
sit debitu nature nec sit in po
testate nra et sic non sit merito
ria neq̄ satisfactoria: tñ ipse a
ct⁹ voluntatis in necessitate mori
endi acceptatis satisfactori⁹
et meritori⁹ eē pōt. Sicut et de
flagellis a deo inflictis: dicit.
Tho. in. iiij. sen. di. xy. q. Quis
nō sint omnino in pte nra vt
scz infligant vel nō: tñ q̄tū ad
acceptationē sunt in pte nra
scz vt eis patienter vramur. vñ
et meritoria et satisfactoria eē
possent. Vñ et de ipsa morte di
cit aug. xij. de ciuit. del. c. vij.
Quid prectosi⁹ q̄ mors p quas
sit vt etiā delicta deleant et me
rita cumulantius augeant. p̄s
dicente. Preciosa in conspectu
dñi mors sc̄tōp eius. hec aug.
Unde et superius dictus est q̄
moriendi necessitas inflicta ē
in punitionē peccati p̄mox pa
rentū. Sicut aut infligit filijs
sc̄m rationē seminalē ab adā
descendēbus in penā pecca
ti originalis sic etiā cum p p
pria voluntate acceptat valet
ad purgationem p̄cti actualis
q̄uis aliunde iam sit debita.
Nōne latro pendēs iuxta dñm
filius mortis erat et penas ius
te p suis scelerib⁹ sustinebat
q̄tū pensam illā et mortē vt ius

stam acceptauit non tantū ve
niā impetrauit sed et triumphale
glā martyriū reportaui
Ipsum em̄ martyre esse asserit
egregius doctor aug. Tertio
ppter diuine sententie ordina
tionē. hec est em̄ inenitabilis
ordinatio diuine sententie ve
lis nolis necessario moueris.
Attende ergo et fac iuxta salu
bre gillū. fac de nēitate virtu
tem acceptando mortē quā ne
cessario habes sustinere. fac
es q̄ppe de nēitate virtutis cō
formando voluntatē tuā diui
ne voluntati: cui omnino impossi
bile est resistere. Nā dz. i. Reg.
xviij. Tu qs es vt contradicas
deo. Quid vas ptra figulis: aut
securis mouebit ptra eum q̄ se
cat in ea? Rationabiliter ergo ac
ceptanda est mortē necessitas:
sc̄m sententiā diuine voluntat
tis. Vñ aug. Certum est q̄ mo
riemur. Cur igitur murmuram⁹
proius eadem michi videtur
stulticia: dolere q̄ non vixi⁹
anteq̄ ipse vixisti. et q̄ non vi
ues postq̄ vixisse desieris. Pa
ria sunt hec: nec in tua posita
potestate. Tolerat xps mortē
tolerant martires ex q̄ vnus
qui xpm nō audierat incarna
tū ait. ij. Mach. vi. Tu dñe q̄ s̄a
ctā habes sciētā manifeste tu
scis q̄ cū a morte posses libari
duros sustineo dolores. sc̄m
animā vero ppter timorē tuū
libetē hec patior. Quid si mo
riaris in terra. p̄ria aut in ali
ena cum eē solū forti sit p̄ria:
nisi q̄ in propria moriens plus
consolatiōis habeas t̄pali: sz
in aliena ceteris paribus am
plius spiritualis.

de la.
tione

Secundum
imminet
timorosa
Nam sic
ethicor.
terribili
est igitur
q̄malis.
mors do
rū pessim
la cū q̄
lecta bili
q̄ omnia s̄a
fima: q̄
latia eis
de diuine
solum aū
mors tim
go. iij. me
xij. hoc
vbi loque
rūm mor
una iud
illud t̄a
ad solue
debiu⁹
cio p̄p̄i
to timor
tio etna
timere
p̄p̄i
Tuz p̄
sequent
ob? infr
ppter st
q̄ vt bi
vtrūm
possum
ea p̄ctā
se mul
memor
bar p̄a
michi c
nificat
p̄ctōp cō

primi nouissimorum consideratio. j. de morte nature.

C Secundo consideranda est semper imminens mortis necessitas cum timorosa cordis expectatio. Nam sicut dicit aristoteles. iij. ethicorum. Terribilissimus omnium terribilium mors. Formidanda est igitur mortis presentia tam bonis quam malis. Quia malis timenda sit mors docet. psalmus. d. Mors peccatorum pessima. vere pessima. Mala enim quia eis in morte omnia delectabilia subtrahuntur. Peior quia omnia supplicia infligit. Pessima quia nulla remedia vel solatia eis procedunt. sicut patet de diuine epulone luc. xvi. Non solum autem malis sed et iustis est mors timenda sicut ostendit gregorius. iij. moralium. sup. illo verbo Job. xij. hoc operatur tribus viciis. ubi loquens de timore electorum in morte ait. Cum de omnibus diuina iudicia semper pertimescant illud tam vehementer metusit cum ad soluendum humane conditionis debitu veniente districto iudicio propinquare se cernunt. et fit tam timor acrior quanto et retributio eterna viciniore. Merito autem timere debet unusquisque mortem. Tunc per ipsam transit periculosa et tunc propter terribile statum consequentis qualitate de his duobus infra videbitur. Tunc etiam propter statum presentis dubietate. quia ut dicit ecclesiastes. ix. Nescit homo utrum amore vel odio dignus sit. Postquam quidem esse certum multa peccata commisisse quorum fortasse multa latet in conscientia quorum memoriam non habemus. id dicitur bartholomaeus. i. cor. iij. Nichil michi conscius sum in hoc iustificatus sum. Ignoramus autem peccatorum commissorum remissionem.

Ignoramus etiam bonorum operum nostrorum conditionem. Nam ut dicit gregorius in mor. Sepe iustitia nostra ad epam diuine iustitiae ducta iniusticia est. et fordet in conspectu iudicis quod fulget in oculis operantis. Impura quippe sunt bona nostra. ysaya. lxiij. Quasi pannus menstruatus uerse nostre. Quasi mors formidanda sit etiam iustis multiplici ratione ut dicitur. Et timore istum vincunt propter tria pro quibus mors magis reddit eis desiderabilis. Timenda. primus est timor transgressionis. quia timor continue sollicitat animam iusti quod peccare doceat apostolus. rom. viij. d. Scio quoniam non habitat in me hoc est in carne mea bonum. Nam uelle a diacem michi perficere autem bonum non inuenio. Non enim quod uolo bonum hoc facio sed quod nolo malum hoc ago. Inuenio enim aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee et captiuat me in lege peccati et mortis. ut non quicquam ualeam illa faciat. Et tunc exclamat idem apostolus persona cuiuslibet nostrum. Infelix ego homo quod me liberabit de corpore mortis huius. hinc etiam dicit ecclesiastes. viij. Melior est dies mortis die natiuitatis. melior inquit. i. certior autem hieronymus quia in morte patet quod quis fuit et moritur. scilicet in natiuitate nescit quid erit quod nascitur. bonum scilicet uel malum dandum finaliter uel saluandum. Infinita sunt pericula inter quod iugiter ambulamus. Quid nos inter demonum laqueos hominum gladius carnis motus illicitos remanere delectat. Ubi quotidie mundus labitur. reat auget. et

Primi nouissimorum consideratio. j. de mortenature.

nus minuit. Ruinosus est domi-
 ciliis corporis in q̄ uiuim⁹. Pro-
 cellulosi est mundi pelagus⁹ ita
 qd̄ currimus. piculosū est quic-
 qd̄ frenū diligim⁹. q̄ oia nobis
 suadet vt de tot piculis noui-
 uti sz alacres exeamus: qz sp̄
 in hoc mundo in piculis sum⁹.
 et temp̄ est stat⁹ hoster dubius
 et incert⁹. Jd̄ b̄ eccl̄. xi. An mor-
 tē ne laudes quēq̄ glia. Stultus
 est laudare pugnante q̄ si laz vi-
 ctore. Et b̄ r̄is abrosi. Jlo po-
 tissimuz tpe merita scitatz ex-
 tollas: qn̄ nec laudatē adulatō
 nocet: nec laudatuz tentet ela-
 ri. Lauda igit p̄st piculum. p̄
 dica securū. Lauda nauigatū
 felicitatē scz cum puenit ad
 portū. Lauda ducis virtutē: scz
 cū pducit⁹ est ad triūphū. Quis
 em̄ uiuus tuto possit et sine tre-
 pidatōe laudari q̄ et de p̄feti-
 to meminit se h̄re qd̄ doleat. et
 de futuro videlicz sibi superesse
 qd̄ timeat. Quis em̄ in hoc cor-
 pusculo positus debeat sibi q̄
 q̄ v̄dicare de meritis q̄ iter
 vite occulta demonum infesta-
 tio velut latronum obsidet m̄-
 titudo. Quib⁹ p̄ om̄es vias sup-
 plantatores inuisti atqz laq̄os
 tendūt innumerabilis mortib⁹
 exp̄suescēdos. Naugantibus
 em̄ nob̄ p̄ hoc mare magnū et
 sp̄ciosam in q̄ reptilia quoz n̄
 ē numerus: atalia pusilla et ma-
 gna. i. diuersa inimicorū gene-
 ra: in huius inq̄ mundi pelago
 nobis valde pertuendū ē
 ne nauē nostrā aut p̄cella tem-
 pestatis abrupiat: aut fluct⁹ ab-
 sorbeat: aut in efnam pedā pi-
 rata crudelis abducatur. hec ā
 prosus. p̄t̄ itaqz in q̄t. et q̄tis

piculis sum⁹ in hac vita. p̄t̄ q̄
 etiam ipsi iusti rōnabilr timent
 ne in p̄c̄m ruant. p̄pter quē ti-
 morē mors eis reddīt rōnabilr
 ter desiderabilis. ¶ Secūduz ē
 est feruor emulatiōis. Cōfides
 rantes nāqz iusti m̄sa q̄ sub sole
 geruntur: qz vcz p̄c̄tā m̄k̄i p̄l̄s
 cant: r̄gēti iusticia v̄itas et cul-
 cas: deponat de⁹ pauperes
 opp̄mūt: iusti despiciunt: impij
 dñant: et innumerabilis hoīm
 multitudo leges diuinas et ec-
 clesiasticas asp̄rnat: id̄ dolēt
 gemunt et dolore tabescūt: mo-
 ri q̄ viuere p̄optantes. Vñ ius-
 tus ille mathathias dicit. i.
 Nach. ij. Uemichi. vt quid naz-
 tus sū videre p̄ritiōnē p̄p̄i mei
 et p̄ritiōnē ciuitatis sc̄te: sedere
 illic cū dat in man⁹ inimicorū
 Jtem h̄ief. ix. Quis dabit cap̄i-
 ti meo aquā: et oculis meis fon-
 tem: la ch̄ymaz: et plorabo die
 ac nocte interfectos p̄p̄i mei:
 Quis dabit me in solitudinem
 diuersorū viatorū et derelinquā
 poplū meū et recedam ab eis:
 Qm̄ oēs adulteri sunt cet⁹ p̄e-
 uaricatorū: extēderunt linguā
 suā q̄ si arcū mendaciū et nō verit-
 atis. r̄c. sequitur. De malo ad
 maluz egressi sunt r̄c. Et p̄s. Je-
 lus domus tue cōcedit me. et op-
 probria exprobrantū tibi cēci-
 derunt sup me. Jdem defectio-
 tenuit me p̄ p̄c̄d̄ibus derelin-
 quētibz legem. Jd̄c. Tabescē
 me fecit zelus me⁹: qz oblitū sūt
 v̄ba tua inimici mei. Jt̄c h̄ely-
 as. iij. Re. xix. petijt aie sue vt
 moreretur et ait. Sufficit mihi
 dñe tolle aiam meā. sequitur. Je-
 lo zelatus sum p̄ dño deo exer-
 citū. qz dereliquit pacē dñi

p̄
 filij iust. et
 rōn et p̄p̄
 Deniqz
 Ubi calu-
 satione e
 filij sole g
 innocenti
 s oppre
 rēnem tne
 eoz violen-
 destitutos
 mortuos ā
 rem vt ro-
 natuz est:
 sole sunt.
 mors a iul-
 feruorē en-
 tionis. Q
 gusta rōie
 celestis g
 modicum
 fastidium
 horrenti-
 ciunt: ac
 mori p̄
 dicebat p̄
 siderat ce-
 desiderat
 Sinit
 et suoz q̄
 facie de-
 colat⁹ m̄
 Quā dñi
 strum
 mea i et
 philipio
 et mox
 ruz h̄is
 Et sapie
 bonuz ē
 p̄fecto
 nes qz m
 de carce-
 contum
 plicatio:

Præminouissimorum Consideratio. 7. de morte nature.

filij istius. Altaria sua destruxerunt et prophetas tuos occiderunt. Denique sapiens ait ecclesies. iij. Uidi calumniarum (i. falsas accusationes et iniquas litigaciones) quæ sub sole geruntur et lachrymas innocentium (scilicet per calumnias et oppressiones) iniquarum et solatorem neminem: nec posse resistere eorum violentie: cunctorum auxilio destitutos. Et laudavi magis mortuos quam viuentes. et feliciorem utroque iudicavi quam nec dum natus est: nec vidit mala quæ sub sole fiunt. hec ille. Propter ergo mors a iustis desideratur propter feruorem emulationis sine zelationis. Tercius est dulcor gustationis. Iusti namque qui illius celestis gratie et dulcedinis vel modicum gustauerunt: omnia terrena fastidiunt inuadi delicias abhorrent: ipsam etiam vitam despiciunt: ac abyssus illius dulcedinis totius precordij aspirant. Unde dicebat psalmista. Quæa diuodum desiderat ceruicem ad fœtes aquarum ita desiderat anima mea ad te deus. Scripsit anima mea ad deum fœtes et inuicem quæ ueniam et appebo ante faciem dei. Idem heu michique incolat meum plangatus est. Idem Quam dilecta tabernacula tua. Idem. Tentum occupiscit et defecit anima mea in atria domus tue. Et apostolus philippo. Michi uiuere christus est et mori lucrum. sequitur desiderium quod deus dissoluatur et esse cum christo. Et sapiens ecclesiæ. xlii. O mors quam bonum est iudicium tuum. Scitis profecto bonum est iudicium mortis quia mors non est aliud quam exitus de carcere finis exilij: laboris consummatio: ad portum apertio: peregrinationis terminus.

uissimam oneris id est corporis depositio: de domo ruinosa ereptio: omnium peccatorum euasio: omnium malorum exclusio: debiti naturalis solutio: reditus ad patriam ingressus ad gloriam.

Tertio Consideranda est propinquitas ex improviso imminens mortis nescitas cum viscerosa mentis attentione. ita quod homo habeat ante cordis oculos mortis memoriam sicut speculum in quo se consideret et cognoscat. Sed heu multi sunt sicut viri Considerans uultum suum in speculo quam statim post hominem considerationem abiit et oblitus est quod fuit sicut dicitur. Jacobi. Tales sunt filii linci. de quibus cum philippus maximus risus acuminis prepolet ita etiam per parietes lapideos penetrare dicat: in defectum memorie patitur ita quod cito cessat oculus intueri: statim cessat memoria recordari. Sic nos dum mortem inuissimam meditamur ita nostra limitum peridimus intuemur. sed cum mentem ab hac meditatione auertimus vix huius meditationis exille vestigium in animo detinemus. Idcirco igitur hominum Consideratio cum viscerosa id est eterna et cordiali attentione recordari: hec autem mortis Consideratio cum attentione plurimum profert ad salutem et maxime utilitatem. Idcirco dicitur. In speculo monachorum. Summa philosophia est meditatio mortis assidua. hac ubique homo perreperit secum portet in eternum non peccabit. Et hieronymus ad heliodorum de vita nepociani. Platonis sententia est omni sapientium vitam meditationem esse mortis. Inter autem utilitates quas facit hominum Consideratio

Quid est mors

Primi nouissimoz consideratio. J. de mortenature.

mortis tres sunt precipue que
maxie sūt ad salutē necessarie
1. Prima quia hmoi consideratio
facit purgamentuz iniquitatis i
ducendo scz ad penitentia. Un
dicit aug. in libro exhortatio
num. Nichil sic nos reuocata
pectis licui frequens meditatio
mortis. Et in vitis patris qdaz
sactus abbas dicebat. Memoz
esto semp exit? tui? ne obliui
scaris eterni iudicii? non erit
delictū in aia. Valet igit medi
tatio mortis ad pctorz destru
ctionē seu purgationē non so
lum ad preteritoz pctorū peni
tentia inducendo sed et a pctor
futuris preseruadō. Quis em
sane mentis considerās breuita
tē et maximā huius vite instabi
litate ac ppinq mortis necessi
tate qd aiaduertēs diligenter
q et attēte reuoluens q anni
nri sicut aranea mediabuntur
et dies nri sicut fumus deficiūt
qz hō natus de muliere tā bre
ui viuens tpe qsi flos egredit
et content et fugit velut vmbra
q mente ten? et ponderans ac
cordialiter itues ac considerās
sic seducitur ad yabolo carne
et mudo q penitere negligat i
hoc breuissimo tpe immo vt ve
rius dicā in hac pnti hozula si
ue momento. Certe nemo dif
fert siue negligit nisi quez ma
licia sua penit? excauit. O q
ta pena de illa negligentia pfe
quet. heb. j. Quoniam effugie
mus si tanta neglexerimus sa
lutē? hinc bris effre dicit. Ca
ritissime si in hoc breui tpe ne
glexerimus nullā oino excusa
tionē habebimus quā pro no
bris facinoribus oīdam? No

li & breuitatē huius tps neglig
gere ne p infinita seculoz icla
pnia infructuosa postmo duzi
cipias tarde penitere Per hoc
brs iohes baptista inducebat
hoies ad pniaz. Luce. iij. d. fa
cite fructus dignos pnie Jā em
securis ad radicē arboris poss
ta est. Qd est pminatio mortis
Un ambrosi? sup lucas. Ne mi
chi si pcta mea non deheuerō.
Ne michi si media nocte nō sur
rerero ad pntēdū tibi dñe. Ne
michi si dolū primo meo fece
ro. Ne michi si veritatē nō di
xero. Jā ad radicē arboris se
curis posita ē hic etiā bs greg.
ait. Cū culpa auius tentat nē
est vt breuitatē sue delectatio
nis aspiciat: ne ad viuacē mor
tē iniquitas rapiat. Quāt mort
tis memoria facit hoiez peni
tentia aggredi siue acceptare
habem? exēpluz Jone. iij. de ni
niuitis q ad pminationē mortis
pulam egerūt. Jt de filiis isrl
de qbus dicit ps: Cū occideret
eos qrebant eū: et reuertebātur
vza ad peniam peragendaz Job
etiā considerās breuitatē pre
fētis vite poti? elegit hic q post
modum inutiliter penitere. Un
dr. Job. x. paucitas dier meoz
sinef breui. Dimitte ergo me
dñe vt plangā paululum dolo
rem meuz ante q vadā et nō re
uertar ad terrā tenebrosaz rē.
Jt narrat vincenti? i speculo
moz. exēplū de quodam diuite
pctorē. q cū diu male virisset &
semel ad pfessionē veniēs nul
laz a confessore pnia accipe
reller: dicit q pnia agere nō
pfueuerat: tādem ab eo vir po
nit sacerdos extorqre q qlibz

Exm -

Primi nouissimorum Consideratio. J. de morte nature.

die faceret sibi dici mane quoniam surgeret et quoniam lectum intraret. Dne vos moriemini. vel aliquid equipolens. Quod cum multis diebus dictum ei fuisset: tade vino nutu expansit punctus aduertens quod indubitater nunc moreretur: et nisi vitam corrigeret siue siue periret: Confesti igitur confessus omnino sepefflori exposuit patrem facere penam. Et tuncque vellet sibi iungere vitasque sua in melius mutauit. **S**ecunda utilitas est quia homini consideratio facit preceptum munificentie. Hieronymus in prologo super biblicas facit preceptum omnia qui se semper cogitat moriturum. Nam concupiscentia oculorum pretenit quoniam aliquid cogitat se tam breuiter omnia relictum. Supbia vite spiritus dum quod hoc corde potest rat quod ille quod vult esse super alios ponet in terra sub pedes eius. **Ecclesiastes. x. Quid super terra et cinis est.** Concupiscentia carnis despicit dum quod considerat attente quod corpus suum proprium quasi in instanti erit cibum verminum. **Berthelemy. Cur carne tuam preciosis impinguas et ornas quam post paucos dies deuoraturum sunt vermes.** Et **Job. xvij. Pater meus mater mea et soror mea vermicibus.** Item hieronymus ad cyprianum in epistola. Qui quotidie recogitat se esse moriturum contentum presentia et ad futura festinat. **Esau considerans sibi mortem imminere facit preceptum trene.** **Psalmus. vii. dicitur. Si morior quid michi prederunt progenies.** **Job. etiam dicitur. Si ad lucem nihil equitibi proficiet ad temperantiamque omnia reprobis preceptum sicut frequenter cogitatio breuius euertit huiusmodi spiritus**

incerti. **Tercia utilitas est quia homini consideratio facit fundamentum humilitatis.** Humilitas quod est fundamentum omnium virtutum sine qua nullum edificium spirituale potest erigi. **Augustinus. de ver. dnu. Cogitatio magnarum fabricarum construere celsitudinis: prius de fundamentis cogita humilitatem.** Ad ipsam autem humilitatem acquirendam maxime valet consideratio mortis. **Augustinus. de vrbis dnu. Agnoscat se homo mortalem et frangat elationem.** **Colossios. n. de morte videtur fragilitatem suam scire se cito in puluerem redigendum: omnia gloria mundialis opulencia temporalis: pulchritudine et robore corporali post modicum spoliandus: quicquid humilitatem comprimimus in seipsum.** Quis enim tam superbus: presumptuosus et elatus si prouide cogitet quod cito a se parat a corpore corpore marcescit et corrumpitur: sitos cadauer quod nichil vilius nichil fedius nisi nichil horribilius inuenit. Quid sic aerem inficit: et tamen exalationes emittit: Quis ita carus alicui dum viuunt: cuius aspectum et consortium cadaueris mortui non horrescat: hoc autem pretermittendum non censeo: quod tanto viliora fetidioraque sunt cadauera quanto delicatius in crapulis et luxuriosis fuerint enutrita. **Uti quanto nunc caro percurat sibi suauitatem ciborum mollicie: tanto maior exallabit putrefacta fetore.** **Eni deus exemplum habet. iij. machab. ix. de superbiissimo et ipsissimo anthiocho de cuius corpore vermes scaturiebant: et ipsius adhuc uiuentis in dolore carnes effluiebant: ita ut ei fetore totius eius exercitus gressus: nec**

excora
filla

de rebus carnis humane

Primi nouissimorum consideratio. s. de morte nature.

de mltis
occulata

ipse etiam fetoze suus ferre posset
 Jte narrat petrus damian⁹ Q
 cululaz ducis venetiaz vxor
 delicata nimis adeo vt coibus
 aquis sese dignaret abluere. sz
 procurabat sibi balneis fieri de
 collecto laboriosis celi roze ci
 dos pccissos a famulis manibus
 propis non tangebatur: sz oxi suo
 suscululis aureis adhibebat. re
 redolebat vel fetebat poti⁹ ei⁹
 corpus cubiculum multiplica
 to vapore a romatum diuerso
 sed vibrato super eaz mucrone
 diuini iudicij corp⁹ ei⁹ et puz
 truit nec fetoze et quiscq⁹ fer
 re poterat nisi q⁹ ex ancillis vna
 non sine multaz suaz aurilo ra
 ptim dñe ministrabat: et profu
 nus fugiens abscedebat. et sic
 miserabilis cruciata die clau
 sit extremu cunctis letatib⁹ reli
 quens posteris meditationis ex
 emplum vt carnis delicias ab
 horrentes iugiter hcam⁹ ante
 cordis oculos in nem nfm. Que
 est em ro q⁹ hoies in vita super
 biant honores et excellentias co
 cupiscunt: dñari appetunt: sub
 lectos opprimunt: alios parro
 gantaz villipedat: seipos vltra
 modu extollit nisi q⁹ de morte
 cogitare negligit: et futura pi
 cula n⁹ attēdūt. Attende igit o
 hō vide pncipiuz vite tue. vide
 mediū: vide tñmū. et inuenies
 maximā cām temetipm hūiliā
 di. Quid cogitas: quid dicis:
 quē teipm facis: nonne puluis
 et terra es? Scribitur est autez
 ecclesiastes. xij. Reuertat pul
 vis in terram suam vide erat:
 in terram viliissimam: in terrā
 putridam vermicibus repletam
 Unde scribitur in thobiade.

2. nore
homines
supbia

Est caro vas luteum. vas lāmē
 tabile. fenum aridulum. fraz
 gillus glebulaz. sac⁹ olens. Car
 nis vita labor. carnis cōceptio
 tabes menstrua. putredo finis
 origo lutum. Spermapus/ mo
 do saccus olēs. post hūib⁹ esca
 in tumulo. p qua dote superbie
 hō: Jtez b. in li. med. Qñ supbit
 homo cuius cōceptio culpa/ ma
 sci pena: labor vita incesse mo
 ri. post hoiez hūis: post hūmen
 fetoze et horroz. sic in non hoiez
 vertit ois hō. Et alanus sic ad
 monet. Et o memoz q⁹ puluis
 eris et hūibus esca. In gelda
 putrens qñ in cebis hūmo. Nō
 erit i mūdo q⁹ te velit vitimo vi
 flere. Cū tua rancidior sit caro
 rupta cane Certe tu carissime
 si predicta diligenter attēderes
 maximā hūiliationis cāz pcul
 dubio iūeres Jte ad hoc hēm⁹
 exēpla. Est exēplū de achab re
 ge isrl. iij. reg. xxi. q⁹ audita pmi
 natōe mortis sibi factā ab helya
 indur⁹ est sacco et ābulabat de
 missio capite. et dixit dñs ad he
 līā. Nōne vides achab hūilia
 tuz corā me. xē. Nec mix q⁹ co
 gitans de morte considerabat se
 cito in puluerē redigēdū. Jtez
 legi i vita iohis elinari pstar
 che pstatinopolitani rhoc etiā
 narrat ysidor⁹ p suetudinē an
 tiq⁹ fuisse q⁹ pma die coronas
 tionis imperatoris pstantinopo
 litani cū esset in glia sua latho
 mus qdā apportabat et tria vl
 qñtuo: glia marmozis diuerso
 rā color dicēs ei. Iubeat impe
 rator de q⁹ gñe marmozis velit
 sibi monumētū fieri: vt scz per
 hoc insinuat ei q⁹ tāq⁹ hoiaz
 mortu⁹ de morte cogitaret. cū

De impatore

ram ale ag
 regeret. sub
 nec se sup a
 ferret. Jura
 clementi
 lulim: veni
 faciet. Jdo
 ois pares m
 d maior tes f
 ra bona tpa
 plurib⁹ hñe
 rōnem. Jte l
 ne elinari f
 mo q⁹ fecit si
 perfecti: o
 solentatib⁹
 sua aliquis
 dñe sepulch
 est: iabē. illi
 bona fur ven
 clebat vemo
 oculis hñs
 tolleret: sz
 sicut em pa
 perbit: vñ
 caude deor
 supbia vñ
 nium ait C
 rōnale mor
 currit fruct
 in te rōnal
 rōnale mor
 neutrum n
 cunfecto f
 rōnali qñ
 lūgemora
 cipiat cum
 t honore eē
 nis ē lūme
 factus est
 T. Ercl
 da de
 anietatis
 su vel ab
 bz: q⁹ pūm

Primi nouissimorum confideratio. f. de morte nature

ram ale ageret: pie regnū suū
regeret. subditos nō temneret
nec se sup alios arroganter ef-
ferret. Iuxta qđ ait sen. Quid
clonit i suo irasceri: sustine pau-
lulum: venit mors qđ nos pares
faciet. Mors em hoies equat: &
qđs pares morimur: excepto qđ
qđ maiores fuerunt in vita & plu-
ra bona tpalia receperunt: de
plurib⁹ hnt post mortē reddere
rōnem. Itē legitur de bñs iohā-
ne elinarto p̄sarcha alexadri-
no qđ fecit sibi fieri sepulchrū i:
perfectū: ordinans qđ i magnis
solēnitatib⁹ cū esset in honore
suo aliquis veniret ad eū dicens
Dñe sepulchrū tuū imperfectum
est: habet illud p̄fici: qđ nescis qđ
hora fur ventur⁹ est: hoc aut fa-
ciebat vt mortis mēdriam pre-
ocul⁹: tñs hñs nō se p supbiā ex-
tolleret: s; se hñciter humiliaret
Sicut em paulo visis pēnis su-
perbit: visis autem pedib⁹ rotā
caude deponit: sic hō deponit
supbiā viso sine. Vñ b. ad euge-
nium ait Consideranti duo hec
rōnale mortale ts tibi exide oc-
currit fruct⁹. vt mortale qđ est
in te rōnale humiliet et rursus
rōnale mortale cōfortet: quozū
neutrum neglectum est hō cir-
cumspecto scia. Nā si supbierit
ex rōnali qđ ei cōe est cūz ange-
lis ex mortali sit humilis qđ pti-
cipiat cum iumētis. Qm hō cūz
i honore eēt nō itellerit: ppara-
tus ē iumētis insipietib⁹ et silis
factus est illis. hec ille.

Tercia necessitas cōsiderā-
da de morte est necessitas
anxietatis. Mors oppe a mor-
su vel ab amaritudine nomen
h;: qđ prim⁹ hō qđ p inobediens

tiam lignū vitium tetigist: per
morsum mortē amaram incur-
rit. Vñ nce est de cōi lege mori
cum anxietate et angustia. Est
autem cōiter i articulo mortis
triplex grauissima anxietas.

Prima anxietas rigorose affli-
ctionis.

Secunda est anxietas timoro-
se cogitationis.

Tertia est anxietas dolorose
separationis.

Prima est anxietas rigorose
passiōis seu afflictiōis. In mor-
te em cōiter solent pcurrere va-
ria morboz gñā & mēbra sic oc-
cupare singula: vt quasi plures
qñq sint morbi qđ mēbra. Ir-
rui aut afflictiōes adeo rigoro-
se & tā vehemēt intēse qđ vitas
corporis euernant: aīm inque-
rant: sensus oēs perturbāt: me-
moriā obrundūt: obnubilant in-
tellectum. ac si totā aīam occu-
pant et distrahūt vt nichil ali-
ei cogitare sit possibile qđ do-
lores p̄s. Circundederunt me do-
lores mortis. dolores inq̄ qui
adeo sūt vehemēt itēsi qđ co-
poris armoniam oīno destruiūt
Nō mirum aut si sit tanta affli-
ctionis anxietas in mortis ar-
ticulo: cū sola ei⁹ p̄cogitatio tā
re sit amaritudinis Eccl. xli. c.
O mors qđ amara est memoria
tua hōi iusto. Et diuina aut su-
sticia plerūq̄ insignihmōi affli-
ctiōis anxietas propt diuersas
cās. Et p̄s alit propter triplicem
causā. Alia em est super na-
lis inquisitionis incitatio. In-
citatur em afflicti⁹ vt diuini⁹ in-
grat auxiliū iuxta illd ysa. xxi
Dñe in angustia cōsiliū te. Et
p̄s. Multiplicate sunt iſſimitas.

Primi nouissimorum consideratio. j. de morte nature.

tes eorum postea accelerauerunt. Nulli dubitum quod tales angustie quod mortem precipiant incutiant et compellant ad dei misericordiam implorandam. et verissime est quod multi propter tales angustias ad deum redeuntes suorum precibus etiam mortaliu veniam sunt consecuti. Aliquod est infernalis damnationis inchoatio. Vnde greg. in morali. Aliquod precibus precutitur ut sine retractatione puniatur. Est exemplum de antiocho qui viuens pertrahitur: et grauissimis doloribus afflicto: omnibus scaturiebat: nec erat misericordia precibus. vide. ij. Mach. ix. Aliquod est venialis offensionis purgatio. aut i toto aut saltem in parte. Iohannis plebs electi durus moriuntur quoniam in eorum morte quibus intendunt angustie per quas venialia purgantur. Si purgatus est lazarus viceribus plenus ut mortuus ab angelis in sinu abrahe portaretur cum iubilo. et diues variis crapulaturis ferculis apud ierosolymam sepultus est. lu. xvi. Vbi sunt diues celaria tuarum vinorum varietate repleta ubi sunt horrea tua granorum copiosis cumulata: Sed o pauper lazare quod felix paupertas tua quod benedicta vulnera tua quibus pauperem vitam ducendo et duram mortem ac miserabilem sustinendo purgatus es. Sic vir dei missus ad hieroboa in bethel propter culpam inobedientie purganda leo occidit quem purgatum in morte ultra tangere non presumpsit quin potius tam ipsius mortui quam eius asini custos fuit. Re. xij. Non igitur mirari debemus si iustos dure morit impios transire leuius aut videamus aut audiamus quoniam iusto dei ius-

dictio iusti quoniam purgatur dure moriendo ne puniatur acritus in futuro. Impii vero si quod boni fecerunt quoniam remuneratione leniter moriuntur: pro malis autem quod fecerunt puniendi perpetuo reseruantur. Nota inuitis patris de viro iusto pro et simplici qui duram mortem sustinuit et propter pluuias tepestates et gradines vir potuit corpus eius ad locum sepulture deferri. Vxor vero eius mulier impudica cum ferenitate aeris et multa populi frequentia fuit ad ecclesiam honorifice deposita. Vir quidem ille modestus erat ac mansuetus moribus: de bilis vero infirmus corpore: quod ita vixit ut vir aliquis videretur in publico. tantum erat eius tantum citurnitas ut ignorantis eius sine voce videretur esse. Si quoniam autem sanus fuisset terra ut poterat amicum operabatur vxor autem eius epestrario curiosa erat absque modo ita loquax ut putaret omne corpus ipsius lingua esse. lites frequentius mouens ad oedem in ebrietate aut vini cum viris luxuriosis de morabatur. Dispensabat autem ea quod domi erant tamquam meritis pessima ut etiam sub multa valde non posset sufficere. nam hunc a viro delegata erat dispensatio domus. Corpus autem suum ita turpitudine abutebatur ut vanc de vico ipso potuissent effugere libidinem eius. Nunquam corpori eius morbus occurrit nec dolor aut quem sensit. Contigit autem vir longam egritudine fatigatum moreretur. et continuo aer motus est et pluuia et choruscationes atque tonitrua aerem turbabant et neque nocte neque die imber cess-

*Quare boni durius et
impii leuig moriuntur*

Et mltis curiosa et inuoluta
 primi nouissimorum consideratio. f. de morte nature.

sando super lectum fecit eum
 sine sepultura manere ita vtho
 miles vici illi mirarentur dicen
 tes. Siccine inimicus dei erat
 iste vt nec tra euz recipiat. ad
 sepulturā. Cur g aliq mō sepul
 ture tradit? est. Et vroz eius
 post hēc licētia plima cū ipso
 bitate maria corpis sui libidie
 ytebat. p̄tibulū fecit domuz
 suā. Adote aut illi adueniente
 tāta meruit funeri p̄spitātē vt
 etiā putaret. aer sū in exēis d
 ducē sanus illi. Erat aut eis fi
 lia q adhuc puula puella erat
 mīe mouēte. p̄ obitū at mris
 puellari egressa etate rdelitōia
 titillatōis corpalis telunio re
 frenāō qdā die ad vespaz cogi
 tare cepit cui? vitā magis eli
 gēt imitādā. Cogitāō vitā pris
 tīnē ei? r ex alia pte vitā ma
 tris atq finē ei? qū itra se dice
 bat. Sic oz me vinere sicut mī
 Meli? ē eī p̄p̄is oculis crede
 re. hīs q māifeste sūt cognita.
 Et cū hoc ei placuisset supue
 nit nox et priuū sibi sopor ac
 cessit. Astitit aut ei qdaz gran
 dis corpore. aspectu terribilis
 intruēdo eā p̄tēres r aspa voce
 interrogans. Dic michi (inqt)
 qui sunt cogitat? cordis tui? Gl
 la aut tremefacta nec l euz ad
 spicere audebat. Maior hō vo
 ce itez iussit vt q cogitauerat
 sibi pūctiaret. Illa hō p̄tore
 dissoluta et oēm obliata cogita
 tā nichil eē dicebat. Ille hō ne
 gātī reuocabat ad mēoriā vni
 uersā q in corde meditata fue
 rat. Illa igitur pfusa veniā sup
 plicabat psequi. r causā narra
 bat hōi cogitat?. Qui ait ei.
 Veni g r vide vroz p̄rem. f. et

mīem. r cui? deū volueris et
 bi eligere vitaz. Apphēdens g
 manū ei? duxit eā in quedā cā
 pum magnū hntē padifos. mul
 tos r diuersos fruct? variatq
 arbores r pulchritudinē ienar
 rabiles. Occurrēs aut p̄f elus
 āplerabat eā r osculabat filiā
 vocans. Illa hō circūplera euz
 rogabat vt maneret cū ipso. At
 ille. Nūc (inqt) nō potes hic eē.
 Si hō volueris mea vestigia se
 q venies huc nō post multum
 tps. Trahēs aut illā rur? ma
 trā q illā ibi duxerat. vent(a)it
 ostendaz tibi. et mīez q in igne
 erurit vt magis scias ad cui?
 imitationē decliar evelis vitā
 tuaz. Statuēs aut eaz in domo
 obscura oī pturbatiōe repleta
 ondit illi fornacē ignis ardētē
 r picē feruentē r qdā illic aspe
 ctu tribiles stātes sup fornacē
 Illa aut inspicēs deorsū vidz
 mīem suam in fornace. vsq ad
 collū dimerfaz stridētē dētib?
 et igne ardētē r fmiū mīto
 rā fetorē fieri. Videns aut eaz
 mī euz vlulatu clamabat. heu
 me filia de p̄p̄is opib? r p̄ctis
 meis hec patior. qz qū delira
 mēta mīhi videbant vniuersa
 q de sobrietate erant. Opa for
 nicariōis r adulteriū n videban
 tur mīhi hīe r o mēta. Et ecce
 p̄p̄etigas delicias q̄ta exol
 uo tormenta. Ecce p̄tēpru dī
 quales recipio mercedes Illa
 igit puella ex ipā vitiōe taz vni
 hoc delibauit vt pris sui seque
 tur vitaz. certa facta p̄ieffabi
 lem mīam dei qz pener epofite
 sunt hīs q male viuere nō me
 tuunt. Sicq illa valde p̄fecit i
 tiore dei p̄p̄e hanc vitiōē que
 c. i.

admodum ipsa narrarent: cūda
sent interroganti q̄ reses ad tam
scām querelationes adduxerat
Ideo dilectissimi efficiamur
meltoris p̄siliū nobis et ip̄is: ve
bit fieri sine fine possimus hec.
in viciis patris. Et dicit is̄ p̄s q̄
angustie mortē precedentes: ali
q̄n fm̄ diuine iusticie ordinatio
nem sunt animarū purgatiue.
¶ Scda ē arietas timorose cogi
tatiōis. Tūc em̄ dei iudicio fit
vt q̄ in vita penitere noluit nec
de suis cogitare p̄ris de oibus
tunc siml̄ irruentib⁹ deshabilit
q̄rurbe. Jō dicit dñs per psalm̄.
Arguā te et statuā: tra facie. r.
p̄pter hoc dicit p̄s. Torrentes
iniquitatū turbauerunt me. r. sequi
tur. dolores inferni circūdeder
ūt me. Exceet q̄ oia p̄cia sua
q̄siderat de quibus non egit pe
nitentiā nec deinceps sperat se
posse agere non restat aliud ni
si expectatio infernalis crucia
tus etni. ¶ Est tñ notanda q̄dā
moriētis differētia. Morimur ei
p̄fecti cū sp̄iali leticia iusti euz
sp̄ei fiducia. Im̄p̄ho cum timo
ris angustia. Primi feruēt de
siderant. Scdi pariter mortē
tolerant. Tertiū vehemētē ad
horrent. ¶ Primo igit̄ dico q̄
moriūt p̄fecti cū sp̄iali leticia.
Uti paul⁹ ad phil. i. Vixi vire
re x̄ps est et mori lucrum. Sane
perfectis est mori lucrum q̄ de
labore transeunt ad detē de vili
tate ad grāz de paupertate ad
regnū de timore ad securitatē
de dolore ad gaudium de mor
te ad vitam. Jō bñ d̄ eccl̄. xli. O
mors bonum est iudiciuz tuum
hōi indigēt. Et de muliere sc̄a
et puerb⁹ xxi. Ridebit i die no

uissimo. De⁹ est tort⁹ solatio
nis sc̄is suis agonizantib⁹ mul
tas solationes inicit: et salu
tis sue q̄dā p̄bationes tribuit
¶ Jñ dicit greg. q̄ alio in solat
tionem egrediētis ale soler ap
parere ip̄e autor et retributor
vite. Jō greg. Interdum p̄tingit
iustis vt in morte sua sc̄tōz pre
cedentū visiones aspiciant ne
ip̄am mortis sue suam penale
p̄miescant. Et dñs eoz mēti ciuit
um eternoz societas ostenditur a
carnis sue copula sine dolore
et formidine absoluant hec ille
hoc etiam fit vt alio iustis affi
ctib⁹ gl̄ificationis ip̄oz sc̄tōz si
gna demonstrentur. sicut greg.
ostendit multa exēpla. iij. dyal.
Jre legit in vitiis patris. q̄dam
deuotus et sc̄tis hō in hora sui
obit⁹ aspicientibus his q̄ circū
stabāt subito cepit hylarescē et
pulcher et candid⁹ apparere et in
lesta h̄ba p̄cipere. Querentib⁹
aut̄ illis cui loq̄ret. ait. Non ne
videtis sc̄tōs patriarchas? Jterū
aut̄ rursus dixit Ecce iā veniūt
ap̄li. Et itē Ecce iā veniūt an
geli. Ultimo aut̄ dixit. Surgite
iam venit ies⁹. Et hoc dicto mi
grauit ad dñm. Et h̄s p̄s q̄ cō
ueniēs nobis est q̄rere nūc ami
citiā x̄pi et sc̄tōz q̄ tūc nobis po
terunt subuenire nos poterunt
solatū q̄ null⁹ amicorū huius
mundi possit nos associare aut
presidiū conferre. ¶ Scdo dico
q̄ moriunt iusti euz sp̄ei fiducia
¶ Qm̄ si moriētes q̄siderēt mul
titudinē p̄ctōz et paucitatē me
ritorū oīu tñ expedit q̄ in illa
hora assumant fiduciā. ne calli
dus hostis ad despiciētis abyssū
eos pertrahat. Debet itaq̄ tē

Morueniū dñi

fiduciā habere

Considerare
incedit
mortis
p̄s p̄s
sterni
obp̄s
tremis
impobē
fateor
sum regnū
obtinere
duplicitur
tario iure
cratissime
m̄p̄i donat
m̄p̄i v̄dē
ner. xliij. S
sua. Licet
sua an mor
tis instantia
tē tñ tim
am sp̄ei tim
pediēs vt t
lans in illa
sā p̄me
cat. Mal
tionis bari
rū. Quis
sumat si de
ter q̄ lmen
post trina
eccl̄e et v
lā p̄secuto
ctoē gēn
et. W̄ch
et euange
canāo
gelicā pe
x̄pō redē
teris h̄
rum p̄ti
cructa fl
sua. Et in
sione lib
est in mi

consideratio. f. de morte nature.

considerare suffragia scōp p eis
incedētiū. In dūm angeloz
morturis assistentiū thesaurū
xpi p sue necessitatis tpe ei po-
situm i immense diuine pietatē
abyssi. Exēplo bti ber. q in ex-
tremis agens dyabolo assistēti
i improbe accusatū rēdusse fēf-
fateor: nō sum dignus nec pos-
sum regnū celoz meis meritis
obtinere. vix cū dñs me^o illud
duplicitate possideat: vzhēdi-
tario iure pñs: i merito sue sa-
cratissime passionis atqz hoz
michi donabit. ex cui^o dono illū
michi vēdicās nō pñdor. Un pio-
ner. xliij. Sperat iustus i morte
sua. Licz em fideiis quiz et iu-
stus an mortem i et in ipa mor-
tis instantia debeat formidare:
iste tñ timor nō dōz ad hūc fiduc-
iam fuet: imo nēc est et valde ex-
pediēs vt in spem i timorē abu-
lans in illa vltima hora spem
suā pñmet qñ potērit ne defi-
ciat. Xpulta em sūt q ad despa-
tionis baratū prahūt desola-
tū. Quis aut fiduciā spei nō as-
sumat si deuota mente recogni-
ter q imensa dei pietas petrum
post trinam negationē pastore
ecclie et vicariū xpi fecit. Pau-
lū psecutorē iniam psecutorē do-
ctoē gētium i lumē orbis effe-
cit. Matheū thelonariū aplū
et euangelistam instituit. Publi-
canū orantē iustificauit. Euan-
gelicā peccatricē spālissimam
xpo reddidit. Dauid post adul-
terii i homicidiū eximii ppha-
rum pñtuit xpā nassē post tam
cruēta flagitia reduxit i regnū
sui. Et niniue ciuitatē a subuer-
sione liberauit. Jpe em q diues
est in mīa: cui^o mie nō est nune

rus neqz finis: cui pñs est mī-
sereri sepe i parcere: nulli vñ
q suā iniam denegat fidei mē-
te petēti. Scuti tpe p prophetam
suū proclamāt. Eze. xviij. d.
Quacūqz hora ingemuerit pec-
cator oīm iniquitatū ei^o non re-
cordabor. De hoc clarissimū
exēplū luculēter apperet in la-
trone euāgelico cui xpm pñten-
ti et depñanti tpe xps eadē ho-
ra pñit et cōtulit paradīsum.
¶ Tertio dico q moriunt ipi
cum timoris angustia. Abho-
rent em ipi morē ppter timo-
rē sue dānationis. Et merito dñt
horē cū eis dicatur sap. xli. Ue
vobis ipi qui dereliquistis legē
atqz iustitiam: q si nati fueritis i ma-
ledictione nascemini: i mor-
tui fueritis i maledictione erit
pars vñ. Xpā ledicti igitur sūt
i vñta pariter i morte: sed lon-
ge peius i morte q in vñta q si-
cut dñ eccl. x. Cum morietur hō
hereditabit bestias serpentes i
vermes. Per bestias intellige fi-
lios et nepotes bestiā viuen-
tes. per serpentes demones. Bo-
na itaqz ipioz i tres partes di-
uiduntur i morte. Bā demo-
nib^o. cadauer vermibus. et tpa-
lia bona heredib^o assignantur
ps. Introibūt i inferoza tre tra-
dētur i man^o gladij partes vul-
pū erūt. Introibunt ipi in infe-
riora tre: q tum ad corp^o q ter
re traditur. tradētur i manus
gladij q ad aīam q traditur gla-
dio diuine vindicte. partes vul-
pū erūt: quo ad tpaia bona
q cedunt in partes vulpū. i. he-
redū malicioz et fēretium. Et
aduerte q vulpeculpe, cū, parē-
tes eis pñā attulerint pugnant
c. ij.

Primi nouissimorum qd erat. q. de morte nature.

ad inuicē dentib⁹ et vnguibus mordēt et lacerant se mutuo. qdus añq̃ p̃dam habent dīnīdē colludēbāt stabant i pace Non mirū igit si cum angustia timorosa moriūt impūi tunc q̃z eoz hē dicē p̃t. illud p̃s. Tūmor et tremor venet i super me ⁊ p̃terit me tenebre. i. tenebro se cogitantes mortis i inferni Just⁹ autē quis naturalr timeat mortē tū libent eam tollerat sperans in deīma. Just⁹ em̃ et p̃ctōi sunt q̃i duo i carcerati q̃z vn⁹ expectat libari: alter suspēdī. Euocatis igit ambob⁹ p̃m⁹ gaudet. scōs timet et doler.

C Tertia est anxietas dolorose separatiōis. i. Reg. xv. Sic cine separata amara mors. Est autē hec separatio valde anxia ⁊ dolorosa atq̃ amara q̃z p̃trari a trīplici amori. P̃rio est p̃traria amori i nate i natiōis. s. naturalis inclinatiōis aīe ad cor p̃⁹ ⁊ erōtra p̃er mortē ei dissoluit armonia illa corporis ⁊ aīe ⁊ m̃fimonū illd qd tanto fuerat neru p̃cordie copulātū. Quātū cunq̃ igit q̃s desideret ad efine vite glām puenire voluntate p̃ glām ordinata: tū naturalī appetitū refugit ⁊ horret separatiōē aīe a corpore. 36 bñ dicit p̃ba. iij. ethicor. Terribilissimū oīm tribulūm mors. Unde ipse ap̃l⁹ dī dicit p̃bī. i. Cupio dissolui esse cuz x̃p̃o. dicit. q. cor. v. Nos qui sumus in tabernaculo isto iugemiscim⁹. Quati eo qd no lub⁹ expoliari s̃z superuēstirv aborbeat qd mortale est a vita Perro q̃z dicit dñs. Jo. vi. Cuz esses iunior cigebas te ⁊ abula bas vbi volebas. cuz autē senue

ris ali⁹ ⁊ cinget ⁊ ducet q̃ tu nō vis. Ecce petrus et iā senex non proius abiecerat hunc affectū qm mortē horreret. ducēd⁹ v3 q non velle. Scō est cōtraria amori inordinate dilectionis: q̃ scz ip̃i inordinate diligit cor poralē vitā. O q̃tū a nriatur impi⁹ cū videt corpus qd tā vehir dilertē oib⁹ sensib⁹ coangustari oculos caligare i aures surde scere. ⁊. Uita demīq̃ corpalem vitā quā tā seruē dilert statz finiedā. qz sicut dī. greg. Nunq̃ sine dolore p̃ditur qd cū amote possidet. Narrat magi robustus de licio exēplū satz norandū qd dicit euenisse in ciuitate spoletana 36 i erat puella qdā formosa q̃ vanitatib⁹ sp̃ intēta nichil de futura vita cogitabat hec ēē infirmitate percussam monitiōes ⁊ hortamēta salutis abhorrebat Tādē cū cernēt se supuiūē non posse petiūt cūcta ad ornāmētū corpis spectātia quē admodū ⁊ sanitatē tpe hmoi vanitatib⁹ dedita fuerat. Nā vt p̃m⁹z tales sūt mores moriet⁹ q̃ les fuerūt viuētis. Cū ḡ se ornasset q̃i esset nuptias visitatura dī. heu en ego moriar En dilectiā m̃i hī vitā ablatā i sp̃itio. O dyabole suscipe aīam meā. et inter hec hba expirauit misfabīl desp̃ata. Tercio ē p̃traria amori i moderare affectiōis. q̃ scz ipius nimis imoderate afficit ad carnales amicos puta vro ⁊ē filios ⁊ reliq̃s a q̃b⁹ p mortē supād⁹. Solus em̃ ab hinc h3 transire. p̃t itaq̃ dicere illud. p̃s. Sin gulariter sū ego donec trāfē. Null⁹ eēdem cor cū quib⁹ hic amicitia habuisti tecū ibit con

ducent do
forte ca
ad sepulch
aliqui cari
ci obliu
moria eoz
i De scba
neq̃ est p̃s

na. q̃ p̃t
m̃⁹ p̃z eu
na qd i m
redimen
pola per
Respectu
rli peric
bile hoc t
Ideo vt iā
st. p̃s. Qu
videbt h
null⁹ om
manu in
impossib
difficile. ⁊
deranda
corpo
corp⁹. Et
probat p
multoz
vt dī
spaciola
tionē m
L3 autē
In aīa
toꝝ iua
tulo. Ex
salutē
la frequ
durari: n
uimōi p̃e

Primi nouissimorū consideratio. 7. de morte nature.

ducendo te de hoc mundo nisi forte cadauer tuus sequat vsqz ad sepulchrum: et quod peius ē aliqñ carnales amici cito defūcti obliuiscuntur ps. perijt memoria eorum cum sonitu.

De scda principali consideratio ne qd est consideratio piculositatis.

Secunda

principalis consideratio contemplanda de morte est consideratio periculositatis.

q. periculosus sit mortis transitus? p3 euidenter respectu corporis qd in morte perit et oīno in putredinem redit. 3o respectu corporis periculum oīno inuitabile Respectu autē perditionis anime et si periculum sit aliquo mō euitabile: hoc tñ est cum difficultate Ideo vt iā supra allegatum est dicit ps. Quis est hō qd uiuet et non videbit mortem. s. corporale. q. d. null? omnino. eruet aīam suā. 3o manu inferi. pūmū qd ēst oīs impossibile: sed hoc scdm valde difficile. Multo autē magis ponderanda sūt anime pericula qz corporis: qzto dignior est aīa qz corp? Et licet dicit b. periculum probat pereuntium multitudo Multoz pfecto pereunt qz: qz vt dicit Math. vij. Lata porta et spaciola est via qd ducit ad perditionē: et multi sūt qd intrant p eā 3z autē in tota uita pñti multa sūt aīaz pericula: pla tñ et multo gūiora sūt insāte mortis articulo. Expediens igit ac aīaz salutē necessariū est hmoi picula frequenter prouidere et pme ditari: ne si qd improuisus i huiusmōi periculis incidat sine fine

et sñ remedio peat. Et licet b. greg. in qdā omel. hec nos fratres carissimi idcirco dicim? vt ad cautele studium vřementes euigile: ne securitate torpeat ne ignorantia lāguescant: s3 sēper eas et timor sollicitet et i bono opere sollicitudo confirmet. hec ille. S3 heu dolēdum est q tam pauci diē extremum recognoscant. Multi qppe ita viuūt scōz carnē et mundū acclī nunqz eēnt morituri. Idcirco dicit Deutero. xxxij. Sens absqz pñlio et sine prudentia: vīnā saperēt et inteligerēt ac nouissima puerēt.

Est autē transit? mortis periculosissim? respectu anime precipue propter tria: videlicet.

Propter mortis incertitudinē ppter diuine iusticie rectitudinē. Propter impedimētōz multitudinē.

Primo ppter inexplicabile mortis incertitudinē. Sicut dicit b. Quid in rebus humanis certū? mox tēderet quid hora mortis incertū? inueniē. Idē certus es qz morieris: s3 oīno incertus vbi qz moror. qñ. An hētur triplex incertitudo respectu mortis. Prima est incertitudo tēporalis. Quis scilz ignorat hō quando morietur. in eitate an in hyeme in iuuetute an in senectute hodie vel cras. pmeditari sūt multi mori in senectute qz mortui sūt in iuuetute. Null? est qd sciat qñ sit moritur? Ignorant hoc vřiqz senes: ignorat et pueri: ignorat iuuenes: ignorant adulescentes. Nullus est i possit in hoc considerare: qz vsqz ad tale tēpus nō morietur. O vita fallax: vita fragilis. O vita mirabilis cui? exitū null? pñcere mortaliū c. iij.

Primi nouissimorum

pōt: eccl̃es. ix. Nescit hō finem
sui: s; sicut pisces capiunt ha-
mor: aues p̃rehēdūt laq̃o: sic
capiūt homines in tpe malo. .s.
in tpe mortis q̃ est malū p̃ctōri-
bus q; mortis p̃ctōz pessima. .o.
mortales fatui et insensati in q̃
p̃fidit̃s. .o. q̃ fatui sunt etiā iu-
venes q̃ se spant diu victuros.
talis em̃ spes sepissime fallit̃.
Uñ tullī⁹ lib. de senectute. frus-
tra spat adolescēs se diu victu-
rū: qd̃ stulti⁹ q̃ incert̃ p̃ certis
herere: qm̃ etiā illa etas mlt̃o
plures casus q̃ senect⁹ h; faci-
lius. n. adolescētēs in morbos
incidūt qm̃ egrotāt tristi⁹ cu-
rant. hec ille. Et sen. Iuvenes
mortē hnt a tergo: senes a nō-
culos. Pensa aut̃ q; magis ex-
improuiso ab inimico capīt⁹
h; cū a tergo q̃ qui corā oculis
eū veniente aspicit. .o. q̃ fatui
sūt oēs gñalit̃ cuiuscūq; etatis
aut p̃ditōis q̃ sibi vitam lōgā
repromittūt. De quib⁹ p̃s. Viri
sanguinum r̃dolosī nō dimidia-
būt dies suos: supple in cogita-
tiōe sua: q; nūq̃ cogitāt mori:
s; sp̃ viuere. nūq̃ viuunt p̃ me-
diatē t̃pis q̃ sperant et repro-
mittunt sibi viuere: s; mlt̃i ple-
rūq; subito p̃occupātur a mor-
te. Est erm̃ lu. xij. de q̃dam diui-
te dicente. Anima mea multa
bona hēs re. in annos plu. rē.
Cui dcim̃ ē. Stulte hac nocte
reperēt a te aiam t. q̃ aut̃ passi-
cui⁹ erūt: Vide ibi. Irē narrat
greg. in li. dyal. de q̃daz cui dū
p̃sonū lōga vite et spacia fuissēt
repromissa: multas diuicias q̃
gregās q̃si ad lōgioris vite spa-
cia subito mortu⁹ eas ita ctas
reliq̃t. Irē narrat vicentī⁹ i spe

culo mortis. lib. iij. pte. vij. dis-
xit se vidisse aliquē qui surrex-
rat de mensa vbi satis comede-
rat qui in medio domus sue su-
bito mortu⁹ cecidit. Irē nar-
rat de alio qui in nuptijs p̃cu-
sus morte subita p̃uen⁹ est Irē
narrat ibidem de alio qui cū i-
die p̃the costes magnū festi-
fecisset et in mane disposuisset
comedere novos pullos ansez
inter vxoris vbera iuxta eā ta-
cens subito percussus amisit et
sensū et moriū. .o. mīsa p̃dit iō-
mortalis. Quātū laborauerunt
p̃mu nōo sperantes ibi recipe-
re fructū laborū suoz r̃perierūt
aī ipsa q̃ expectabant. Nōne sē-
nachērib⁹ r̃ sui crediderunt oba-
tinere hierlm̃ et de exercitu eo-
rum. cxxxij. multa subito vna no-
cte a b̃ angelo sunt interempti
Narrat robert⁹ de licio in q̃dā
ser. de morte. Q; in ciuitate ser-
riariensī āno dñi. M. cccclxiij.
ex peste mortui sunt i q̃tuor mē-
sib⁹ nouem mlt̃ia hoīm adeo q̃
ciuitas illa vacua erat. Q̃t̃ ex
illis erant qui aliqñ crediderāt
se diuiti⁹ victuros. Q̃t̃ sunt q̃
multa disponunt in tribus aut
q̃tuor annis se facturos: q̃ añ
annū moriunt̃. Q̃t̃ sunt q̃ edifi-
cant domos: r̃ forte in eis non
hebitabūt: q̃t̃ sūt q̃ plantant vi-
neas r̃ vinū nō bibent. q̃t̃ sunt q̃
gregant pecunias cū multo la-
bore: r̃ alij expendunt Quot sūt
deniq; qui multa r̃ magna face-
re cogitant in hoc mundo: et in
breui redituri rōnem subito co-
rā deo representabuntur. Nec
tubū sicut multi porib⁹ r̃pib⁹
morte subitanea sunt p̃uen⁹ sic
et in futuro multi subito moriē

tura m
O q̃ in fel
cia igitur
cta morte
tibi prim
eye. Et em̃
mortis in
dum sp̃ ig
credatur.
luit dñs n
seper hab
p̃uider
line infm̃
et di. sal. i
p̃familia
est vigil
perfori di
elore par
tis filij h
de cā volu
nobis eē i
van electi
multū rep
gitat mor
dies mori
per creda
greg. Ser
dix obse
cit aug. in
tūus di
es Tert
tōle acc
Wat̃. xj
quia qua
parat
oīa q̃
rū. O q̃
rū qui cu
do seruū
aiap. sal
tanta fa
tant se n
fora mē
explum
ludā no

tur a morte pccupabuntur. O q̄ in felix h̄ana p̄ditio. Expe-
cta igitur o h̄o mortalis expe-
cta mortē et parat' esto sp̄ ac si
tibi prima sit. Dicit. n. gre. sup
eze. Et tēn nobis p̄ditio n̄ diem
mortis incognitum eē voluit vt
dum sp̄ ignoratur sēp p̄xim' eē
credatur. 38. h̄orā vltimāz iōvo
luit dñs nobis eē absconditaz vt
sēper habereť suspecta. z quaz
p̄videre nō possum' ad illam
line intm̄issioē p̄paremur. Ideo
et di. sal. math. xxiij. Si sciret
p̄fanulias q̄ h̄ora sū v̄eturus
eē vt vigilaret v̄tqz nō sūneret
perfordi domū suā. Ideo et vos
estote parati: q̄q̄ h̄ora nō puta-
tis fili' hois veniet. ¶ Triplici
de cā voluit dñs diē mortis nō
nobis eē incertū. Prima est p̄p̄
van eleticie repressionem. qua
multū rep̄imi d̄z dñs quis reco-
gitat mortē vt proximā. 3o aut
dies mortis est incognit' vt sē
per credat' esse proximus sc̄dm
greg. Sc̄da est p̄p̄ singulorū
diez observationē. Nam vt di-
cit aug. in quadā eplā. Latere v̄l
timus dies vt obseruent oēs di-
es Tertia est p̄p̄tē p̄para-
tōis accelerationē. Iuxta illō.
Math. xxiij. Vos estote parati
quia quā h̄ora non putatis. et.
¶ Paratus v̄tqz d̄z esse q̄libet
oī h̄ora quasi nūc esset m̄ outu-
rus. O p̄ta fatuitas mundano
rū qui cum tot calamitatib' m̄s
do feruūt relinquentes deū z de
aiap salute paz solliciti. Et vñ
tanta fatuitas nisi qz non cogi-
tant se mortuos z nesciunt qñ
fortassis hodie vel cras. Legit'
exēplum de filio v̄nigenito cu
iudā nobilis qui religione in

gressus p̄fi de eis' ingressu dolē
ti: z vt cum inde violent' extra-
heret v̄sistanti: dixit. p̄f s̄enam
suetudinē de tra v̄ra remoue-
retis: parat' essem redire. Et p̄f
Que est (inquit) illa cōsuetudo.
At ille dixit. Qz in tra v̄ra mor-
riuntur iuuenes sicut senes Si
hanc cōsuetudinem amoueritis
ibo vobiscum: non aliter. Mor-
tem em̄ lz esset iuuenis metue-
bat. Quo audito etiam iū p̄f
religionē intravit. et cum filio
suo deo deuote v̄iuit O q̄ fatul-
sunt miseri p̄cōres oīno de h̄o-
ra mortis incerti qui differunt
ad dñm querti. q̄ insensat' est
qui opera meritoria viribus ex-
ercere negligit. Videmus q̄ ho-
mines i mēse mane surgunt in-
stant colligunt: nec añ noctem
laborē dimittūt. Sic d̄z nūc q̄lz
diligent' aggregare manipulos
meritorū: sicut ait sap. puerb. x.
Qui zgregat in mēse fili' sapi-
ens est: qui aut' steterit in estate
filius p̄fussionis. Item. puer. vi.
Uade ad formicā o piger z p̄f-
dera vias ei' z discas ab ea sapi-
entiā. q̄ cum nō habeat ducem
(qui sc̄z eam exēplo suo p̄cedat)
nec p̄ceptorem (qui eā instruat
et ei leges instituat) nec p̄ncipē
(quē timeat qui ei penas infli-
gat aut p̄mita tribuat) parat in
estate cibum sibi et zgregat in
estate qd̄ comedat in hyeme. Uī
des q̄ homines sc̄dm mundum
prudentes prouident sibi neces-
saria pro anno et tempore quo
possunt sibi quēnient' et v̄til'
prouidere. Aliquando pro vno
solo mēse. pauperes vero qui
non possunt ad iōgum tempus
sibi p̄uidere saltē pro septimis

Exm

Primi nouissimorum consideratio. s. de morte nature.

na sibi pudent. Diuites et qui
uoluit facere magnum festum mul-
tos dies an prouidet sibi quod necesse
sunt quomagis debemus prouidere
nobis de meritis non per dies mense
vel anno sed per uitam eternam. Et si tam
solliciti sumus mundani de thesau-
ris pecunie congregandis quomaga-
gis quam fidelis sollicitus esse debet
de thesauris spiritualibus acquirendis
hoc nos edocet saluator. Ma-
th. vi. d. Nolite thesaurizare
uobis thesauros in terra. etc. The-
saurizare autem uobis thesauros
in celo ubi nec erugo nec tinea
demolitur. et ubi fures non effo-
diunt neque furantur. Ad hoc ex-
hortans barlaam ponit tale exem-
plum In ciuitate quadam mos fuit
unum quod anno sibi principem iusti-
tuere quem in fine anni nudare et
in exiliis mittere consuevit. Sapi-
ens autem quidam audiens legem prou-
idens electus in principem bona sua
transmisit ad locum exilii. Ad quem
locum finito tempore principis ueniens
inuenit ibi bonorum copiam ubi ui-
ueret. At contra narrari solet quod
cum quidam magnus dominus habens plu-
ra castella et plures domos in plu-
ribus locis infirmaretur ad mor-
tem accessit quidam ex dome-
sticis qui reputabatur ut fatum
et ydola et quasi uita domino glister se
haberet. respondit ei dominus. heu heu
opem me ire. Et ille. Quo inquit
ire deberis? Dominus autem respondit. in
alium mundum. Et ille itaque quae-
siuit. Et qui regrediemini. eritis
ibi longo tempore? Dominus respondit. Nun-
quid inde sum reuerfur? Ille autem
rursus interrogauit. Nunquid
permisit nuncios qui ferrent quod
ibi necesse sunt? Cui igitur dominus ob-
mutesceret dixit ei. Non video

quod prudenter egeritis. Quod pro
aliquo breui tempore iustis ad tale
vel tale castellum per permittitis
famulos qui de necessitate pro-
uiderent. Nunc autem ubi in perpe-
tuum mansurus es tibi nichil pre-
misisti. Vere hoc non est sapien-
tia sed stulticia et demeria ma-
xima. Et tunc parat esse de quibus
ad mortem sicut seruus domino pro
rationem redditurus. Qui recepro
res dominorum habent rationem reddere et
receptis et sibi commissis cum ma-
gna sollicitudine per cogitant
vigilant. scribunt. singula de quibus
habent reddere rationem. Ne
si deficiant minus fideles repu-
tentur confusione habere: ac
etiam puniatur. Quomagis sol-
liciti esse debemus ut semper pa-
rati simus eterno domino rationem red-
dere qui nescimus quando ueniat dominus
hanc rationem a nobis exactur.
Nota parabolas illam Math.
xxv. homo quidam peregre profici-
scens uoc. ser. et tra. illi. bo. s. etc.
Post multum homo ipse uenit dominus ser-
u. et po. ra. cum eis. Nota ibi quod
boni et fideles serui remunera-
ti sunt. seruus homo malus et piger
reprobatus et eiectus in tene-
bras exteriores. Et luce. xvi. per
familias uocauit uillicum. d. Red-
de rationem uillicationis tue.
etc. ubi nota quod uillicus sibi pru-
denter prouidit in prudentias
mundanas. et laudauit dominus uil-
licum iniquitatis quia ita pruden-
ter fecisset non quia iniquitatem
approberet dominus sed quia prouiden-
tia commendaui. q. d. Si ille ita
prudenter prouidit circa temporalia
et transitoria quomagis nos prou-
idere debemus circa spiritualia
eterna. Unde et dominus subdit. Facis

prim
te uolitis an
iniquitatis. s.
sua dicitur
quod reddet
tue. De quod
dedita dicit
ratus esse
sicut ad u
em quibet
per custod
lo suo plac
to. Unde ipse
ce uenio ci
nescit. Unde
nocte clari
venit ma
mo. d. q. g
ara ut cu
tur i celest
p. uenit
or eius pr
ty. uenit
erant ita
nas et cla
tuo nouis
cogruo ip
si sine in h
sietet dicit
O quod d
ta desolat
pore imp
piz igitur
mortis et
tudine
na dicit et
vraa gra
non hor
Uigilate
neg hor
tudo loc
ho ubi si
mar: in
omino m
sit eu mu
gustias m

Primi nouissimorum consideratio. q. de morte nature.

se vobis amicos de mammona iniquitatis. &c. Unicusq; q̄ppe nostrū dicitur est dñs (nescimus qñ) Redde ratione z villicationis tue. De quibus autē sit rō red-
dēda dicef inferius. ¶ 3te pa-
ratus esse d̄zynulq; ad mortē
sicut ad nuptias p̄fectur⁹. D̄z
em̄ q̄libet fidelis aia se patā sē
per custodire vt dño x̄po spon-
so suo placeat qui v̄turus ē ci-
to. Un̄ ipse dicit apocal. vii. Ec-
ce venio cito cito inq; z hora q̄
nescit. Unde math. xxv. Media
nocte clamor fact⁹ est ecce spō-
s⁹ venit media nocte. i. ex ipso
ufo. D̄z q̄ fidelis aia sēper eē p-
ata vt cū sponso dño introduca-
tur i celestes nuptias. Apocal.
xix. Uenerunt nuptie agni z v̄-
or eius preparauit se. Et math.
xxv. Venit ip̄sponus et q̄parate
erant itrauerunt euz eo ad nup-
tias et clausa est ianua scz fa-
ctus nouissime venientibus et
cōgruo t̄p̄e scz in aduentu spō-
si siue in hora mortis non para-
tis et dictū est eis. Nescio vos
O q̄tus dolor q̄ta angustia: q̄-
ta desolatio: his qui mortis iē-
pore improuisi reperiuntur.
P̄z igitur q̄ periculosus est:
mortis transit⁹ p̄pter talē ier-
tudinē immo oimodā ignorā-
tiā diei et hore mortis: p̄t qd
v̄ta tā graui piculo caueamus
nos horat dñs. Math. xxv. d.
Vigilate itaq; qz nescitis diem
neq; horā. ¶ Scda est incerti-
tudo localis. Incertus enī est
hō vbi sit mortur⁹: in trā v̄l in
marī: in domo v̄l extra. Nescit
om̄io in iser hō q̄ in loco mors
sit eū inuafura. Intēl q̄ppe an-
gustias mortis solet hoc repu-

tari in magnū solatiū euz qd in
ter parētes p̄p̄uq;as z domes-
ticos in lectulo recubans na-
ture debiti soluit: sed heu hoc
null⁹ certum tenere p̄t. Pres-
meditati sunt multi mort i do-
mor mortui sunt extra. mort i
ter suos z mortui sūt inf̄ extra
neos. Uiderunt multi lucida ex-
empla et experimēta alios: v̄z
suspensos, in patibulo alios z
bustos alios confixos palo ali-
os submersos in aqua alios in
via morte subita extinctos: a-
lios truncatis capitibus vitā
finire: alios varijs in locis et
varijs casibus extremam clau-
sisse horam. Et om̄ibus his iō-
ge aliud q̄ sperabant euenit.
Quid igitur nobis faciendum
est nisi tam periculosum mortis
transitum tam incertū et igno-
tūz timere exēplo aliorū: felix
em̄ quē facit aliena pericula
cautum. f̄ca igit o miser homo
mortalis fac qd feli. ad lu. sc̄r-
bit. Incertū est q̄ loco temoz
expectat. tuita q̄ eam in omni
loco expectabis. ¶ Tertia est
incertitudo modalis. Nescis
em̄ quō moritur⁹ f̄ls. an i statu
pnie v̄l culpe: an morte subita
nea vel violēta: aut natū ali:
an q̄rit⁹ vel indurat⁹: p̄uifus
vel iprouisus. pōderanda q̄ppe
multo magis est ista incertitudo
modi z cōditōis mortis q̄ ier-
tutudo ip̄is aut loci. Non enīz
multū nobis curādū eēt q̄ v̄l
v̄bimozemur: dum modo cē-
tū essemus: securi quō morere
mur. Sz heu sicut dicit eccl̄sies
ix. Oia in futuro seruant incer-
ta. p̄remeditati sunt in lū mortui
loq̄ntes et confessi qui mortui

¶ Siml nouissimorum

sūt lingue vsa suati: mozi peni-
tentes qui mortui sūt obstina-
ti. mozi in statu gē qui mortui
sūt in statu mortalis culpe. Re-
uera ex hoc apparet et ppericu-
los⁹ mortis trāsire et ex hoc m-
tū nobis timēdū est: qz nescim⁹
an bene vel male moriemur.
Nichil ita timēduz ita cauēdu
sicut male mori. Nichil ita de-
sideranduz ita necessarium vni-
cuiqz sicut bene mori. Ut gvnus
quisqz tandem bene moriatur:
nē est vt bene viuatur. Impossi-
bile autem saltem valde diffici-
le est male viuere et bene mori
Vñ in cōl. puerbio dī. Ex bona
vita bonus finis. ex mala vero
vita malus finis. Vñ ptz qz si qz
vult bñ mori: nē ē elv pmo stu-
deat bñ viuere. Vbi notandum
est exēplum. Erat quidam mer-
cator qui transiens per siluaz
iuuent heremita cētēnariuz de-
gēt em. a quo qñsūt qd ibi face-
ret. Cui hēmita. Disco mori.
Et mercator. Que ē (ait) neces-
sitas: cum tu sis senex qz etia
velis nolis oz te cito mori. Et
heremita. Et hoc ē qd timeo qz
scio me cito moriturum: vñ ne
scio mori. Dixit ergo mercator.
Quid ē qz scire mori? Cui herē-
mita. Uicia purgare. diligēter
et prudēt cauere: et bona opa
toto cordis affectu facere. Jux-
ta illd. Declina a malo et fac bo-
num. O qz fatui sūt et qz gūl per-
culo se exponūt q male viuūt et
sperāt bene mori. siles balaam
qui male vivebat et tñ dicebat
Quēri: xxiij. Moria aīa mea
morte iustoz: et sicut nouissima
mea hoz sita. Ex predictis ita
qz luculenter apparet qz piculo

sus ē mori et trāsire p pfectu
dinē et grātā tps loci et adio-
nis superuēture mortis. O qz ex-
cecati qz fatui: qz gūl alarū pi-
clo se exponūt q sperāt diu vi-
uere in futuro. Nā sicut dī. Ja-
uij. Ignorati qd sit vobis i cras-
tini qz ē em vita vsa: vapor ē ad
modicū parēs et deide extermi-
nabit. Omirabilis igit mortu-
lū execatio. Nā vt scribit hie-
ro⁹ ad gerūchiā. Nēo ē tā fra-
cx virib⁹ ac tā decrepite sene-
ctutē vt nō se putet ad huc vnū
ānū supuictuz esse. vñ surrepit
obliuio qd dīcīs fuyet frenū aīal-
iā iāqz sōlūddū erigat in supbi-
am et aio celū teneat hec ille.
Cōcutiant igit timore oīz: mor-
talitū mētes apiant oclī cognos-
cam⁹ scilicet vanitatē vite hui⁹
misabilē labilitatē. instabilita-
tem. calamitatem. breuitatem
et incertam finem.

¶ Et cūdo piculo simm⁹ ē mor-
tis trāsire et in labili timē-
d⁹ p pfectu diuine iusticie rectitu-
dinē. De qz dī. ps. Iust⁹ es dñe et
rectum iudiciū. Certū est dile-
ctissimū qz nō nisi per mīaz sal-
uat aliqz. Quis aut cert⁹ si diui-
na mīa dign⁹ ē? Certe nēo. Cū
dicat sap. eccl̄es. ix. Sunt iusti
atqz sapientes et opera eoz i ma-
nu det: et tñ nescit hō vtrū amo-
re an odio dignus sit. Nobis qz
valde ptimecēdū ē ne sim diui-
nū iudiciū et rectissimū qd ē s; se-
pe nob ignotuz et occultuz: qñ
maxime erit nob necessaria di-
uina mīa scz in hora mortis indi-
gni inueniamur ea. At qz qz ol-
bus hoc gñaliter timēduz sit et
olb⁹ in hoc gñalissimū sit ale per-
iculu: spāt tñ et apli⁹ imminet

¶ In de
mercator

¶ In de
mercator

¶ In de

in hoc piculo
essendū et
Oio em indi-
qui mīaz off-
efficiuntur
misericordi-
cam male se-
pimo qz i
diam non h-
Secundo qz
dia nimo p-
Certo dei
pīo quidā
tur indigni
bueft. xxiij.
dīz pmit-
Ricordes qz
Regtra de
iudiciū fin-
erit mīan-
im mīfīcor-
trib⁹ modis
rem iustis.
tere aīz q-
eccl̄. xxiij.
a deo qz i-
bi silem nō
pctis suis.
Jō ibid dī.
te et tūc de-
tur. Nota
ue pabola
u rōnē po-
hī dīat. b-
uomulta
gān dīmī
Sg qz ier-
suo dūmī
debebat
est dīcēs.
ille cōfē-
garet no-
co cū hoc
uit illū
depium d-

consideratio. ij. de morte nature.

in hoc pccatu hia q circa miaz
offenderz male se habuerunt
Dio em indignus mia ee videt
qui miaz offedit. Triplr aut
efficiuntur mlti mia indigni qz
miser cordiaz offenderz circa
eam male se habuerunt.

Prmo qz in seipfis misericor
diam non habuerunt

Secundo qz de dei misericor
dia nimis presumpserunt.

Tercio dei qz miaz pccpseru t.

Prmo quida in morte inueniun
tur indigni miaz qz miaz no ha
bueru. Mia em solis misericor
diis p mittit math. v. Bti mi
ficordes qm ipsi miaz pccqnt.

Altra de misericorde dr. Ja. ij
Judiciu sine mia fiet ei q no fe
cerit miam. pdr aut aliqs dici
misi coris aut sine mia spali
tribus modis. Prmo p negatidez

rem issiois. qz scz no vult remit
tere alii qui eu offedit. de q dr
eccl. xxv. hoi seruat ira z

a deo qrit medela. In hoiez si
bi silem no hz miaz z de pcat p
pctis suis. q. di frustra de pcat

Jo ibi dr. Relin q. prio noceti
te z tuc de pcati tibi pcta solu
tur. Nota hic silitudine illa si

ue pabolaz de hoie rege q volu
it rone ponere cuz seruis suis q.

hf math. xvi. hic si qd rex ser
uo multa debeti hūiliter tū ro

gati dimisit vniuersū debitum.

Sz qz seru ille noluit cōseruo
suo dimittē aliqd modici qd ei

debebat imo tenēs suffocabat
eū dices. Redde qd debes. Et lz

ille cōseru pccides humilit ro
garet noluit tū dimittē. Idcir

co cū hoc audis dñs rex voca
uit illū et ait. Serue neq. omne

debitum dimisi tibi qm rogasti

me. Nōne g oportuit z te mise

reri qm tui sicut z ego tui mi

serus sū. Et ratas dñs tradidit
eū torzorib. z. seqtur. Sic pa

ter me? celestis faciet vobis si
nō remiseritis vniqz fratri

suo de cordib. vris. Qui entz
nō vult misericordit dimittere

prmo iniurias sibi facit illis
est ei q frangit pontē p quē ipse

ne cessario hz transire aut abs
irremediabil pterire. Un patz

magna eius fatuitas. frangit
em pontem me: p quē oz eu ne

cessario trāsire aut in infernū
perire. Un non vult dñs q ab

eo petamus remissionē nroz
pccōz. nisi eo modo sicut pri

mus q nos offenderz dimittimus
vult em vt dicam. dr: dimit

te nobis debita nra sicut znos
dimittimus debitoz nris.

Scdo per quationē passionis
respectu pauper. Nā sicut dr

i. Jo. iij. Qui habuerit substan
tiam mādi huius z viderit frēm

suum necessitatē hēre clause
rit viscera sua ab eo: quō cari

tas dei manet in illo. q. d. nul
lo mō. profecto satis apparet

qz nō est ille dignus q. sibi fiat
misi elargitio de spūalibz z eter

noz. q nec terrena z tpalia vo
luit. pp deum misericordit elar

giri. Jo dr. puer. xxi. Qui obru
rat aurē suaz ad clamorē pau

peris z ipe qd ad deum clama
bit z non exaudiet. Nota exm

lu. xvi. de diuite epulone q nec
vnicā aque guttas valuit im

petrare: qz lazaro non volue
rat miam exhibere. Est etiā il

lud diligēt aduertēduz et in
aioponderādus q sicut habet

math. xxv. In iudicio re

primi nouissimoz consideratio. ij. de morte nature.

prohiberi arguent et increpa-
buntur qz miam non fecerit. qz
dicit eis rex eternus. Ite male
dicit et furini em et non dedi-
stis michi māducare et. Tercio
per contrariationem oppositi-
onis: qz scz facit qd aliqd p̄trari
um mie puta vsuras exercēdo
qd est op^o maxime p̄trariū mie
et vitat. mie qz vsurarius ac-
cipit ab eo cui magis dare de-
beret: scz ab eo qui est in neces-
sitate p̄stitit^o veritatis qz cuz p̄-
rimum fuit et excoriet dē tñ
se ei facere bonitatem et miaz
Unde talis maxime indign^o est
mia. Item mercedem pauperū
mercēnariorū retinendo aut
differendo et diminuendo. qd ē
etiā op^o maxime p̄trariū mie
3o dē eccl. xxxiij. Qui defrau-
dat mercedē mercēnarij et ef-
fundit sanguinē frēs sunt: Ite
nouas exactiones iueniēdo q
bus scz paupes opprimunt. de
q nota illud osee. ix. Propter
maliciā adinueritōnū eoz dō
mo mea eliciā eos nō addā vt di-
ligā eos. Pēsa qz tribilis ē hec
dei p̄minatio qz p̄minat se eijsē
tales de domo sua et. Un ibidē
paulo añ. Ne eis cuz recessero
ab eis. Nec em sunt digni mia
qz faciunt op^o p̄trariū mie.
Si vis aut gnār dicere dicas
gnār aliqd p̄trariū mie fieri
cū qd accipit ab eo cui magis de-
beret dare vel retinet illud. qd
alti p̄inet. Nec solū ē hoc op^o
mie p̄trariū sed etiā iusticie
¶ Scō qdā in morte inueniun-
tur indigni mia: qz de dei mia-
nimis p̄sumpserunt. Tales em
abutunt^o diuina mia: iō iustissio
dei indicio p̄uadi fūtea. Tales

em eo qz mia diuina diu eos ex-
pectat expectauit et nō statim
per iusticiāz puniunt^o iō libe-
us peccant. Eccl. viij. Eo qz
non cito p̄tra malos p̄fert mia
siliū hoim absqz ylo timore per-
petrant mala. Et aug. li. iij. de
doctri. xp̄ia. Plerosqz incredū-
los misericōis dei patietia iō-
sa peccare facit intrepidus qz
deum non arbitrantur p̄ctōrūz
suorū vltorem. Tales itaqz qz
mia dei turpiter abutuntur: et
qñ ex diuina mia se armāt ad pu-
gnandum p̄tra deum et ex ipa
sumunt occasione peccādūz p̄se
uerādū in p̄ctis temerariāz au-
daciā iō iuste se reddūt indig-
illa mia: qz etiam fm leges hu-
manas qz abutit aliq p̄uilegio
ius amittit sui p̄uilegiū. Tales
itaqz mltū tere dñt ne in hora
mortis qñ esset eis mia p̄necessa-
ria nūam amittant et inueniāt
vidictā et irā dei. Iuxta illud Ro-
ij. An ignoras qm benignitas
dei ad p̄niam te adducit: beni-
gnitas scz p̄ quāz misericorditer
te expectat. seqtur. Tu aut fm
duriciāz tuā et p̄nitēs cor tuū
quo scz p̄uenas i p̄ctō nimis
de dei benignitate p̄sumēs: the-
saurizas tibi irāz i die ire et re-
uelatiōis iudiciū iusti dei qd red-
det vni cuiqz fm opa ei: hec si
quidē p̄sumptio vt dicit. bon. et
iaz etiā ex dictis p̄ nascit de i
punitate totum scz dāna diuine
mie auferēs ei oīnō rigore iu-
sticie et est p̄ctm i spm sc̄m qz
claudit viā ad grāz: viā ad cui
p̄āpit hec bon p̄uenit et a
p̄sumptio dānabilis ex defectu
considerādū diuināz iusticiā: q
aut dei iusticiā obliuiscit iuste

uxa

merces
pauperum

primi

Mi obtulit
inmortal. O
as obliuiscit
sticet herit
cordem deu
tenqui eun
decille. pe
pe diuine te
dei. 3o ta la
dei timore
at mie diu
mia p̄mitti
ua. Iuxta a
geniū in pg
et. ps. Qm
et terra cor
super timē
fēt pater fil
timēti bus s
dei eterno e
per timētes
mia dei ma
s quibus re
dānabilis e
pio quē dī
q diuinū tē
sic p̄sumēte
tentēs i ma
digni dei m
te. Dicam
uz qñ vltimū
atqz bñdīc
mur: et sic
et bñ erit
defectio iō
cio quā dā
dignū mia
rūt. miaz
ad p̄nias
mia qua q
uocat et re
ti voluerit
re ad me
S multiplici
noītea ad

Primi nouissimorum consideratio. q. de morte nature.

illi obliuiscit. dicitur inia. Greg. in moral. Oportet dei inia illi obliuiscit q. oportet dei iusticie fuerit oblitus: q. miseris cordem deum inuenire non poterit qui eum iustum non timet. beclle. per obliuionez quippe diuine iusticie: amittit timor dei. q. talis presumptio excludit dei timorem propter q. iuste iurrit mte diuine puatione. q. dei mia pmittit solis timentibus deum. Iuxta illud lu. i. Misere a pgenie in pgentes timetibus euz. Et ps. Qm fm altitudinem celi a terra corroborauit miaz sua super timetes se. Idem. Quomiseret pater filiorum miser est dominus timetibus se. Idem. Misere autem domini ab eterno et usque in eternum super timetes eum. Pz igit. quoniam mia dei maxima est in oibus. sz quibus timetibus eum. O igit. danabilis et maledicta presumptio que diuina mia sic abutit q. diuinu timorem excludit. Certe sic presumetes diuina mia abutentes in magno sunt periculo q. in digni dei mia reperiant in morte. Discamus igit. oes tenere deuz q. uinum vt digni gratia mia atq. benedictione dei effici mereamur: q. sicut dicitur ecc. i. Timentibus boni erit in extremis et in die defuictiois sue benedictio. Tercio. quida in morte inueniunt in digni inia: q. dei miam precepserunt. miaz scz dei reuocatis eos ad pniaz mag. q. ppe est illa dei mia qua q. libet peccatores reuocat et recipit in gratia si reueriti voluerint hie. i. Reuerte re ad me et ego suscipiam te. Sz multi hac miam contempnunt nolentes ad deum redire sed poti

de peccato in peccatum corrunt: et quous amplius peccauerunt eo amplius ad deum se pertere ptenunt: q. vt dicitur puer. xvij. Impius cum in profundum peccatorum venerit contemnit. Idcirco iusto dei iudicio in fine a deo contemnitur vt indignus mia. Iuxta illud ysa. xxiij. Ne q. spiritus nonne et ipse spiritus Trabus itaq. dicit dominus illud puerb. i. Vocauit vos et renuistis extendi manuum meam et non fuit qui aspicere: desperastis oem consilium meum et increpationes meas neglexistis. Ego q. in iustitiam vestram ridebo et sub sana bo cum vobis q. timebatis accidere: et cum irruerit repentina calamitas et interitus q. respiciat gruerit. cum venerit super vos tribulatio et angustia etc. Pz igit. q. qui periculo se exponunt q. diuinam miam eos tam multiplex reuocant contempnunt ad deum redire negligunt: tales enim iusto dei iudicio dei mia puadi sunt et dei vindicta super eos exercenda. ecc. i. De tardes conuerti ad dominum ne differas de die in die: subito enim veniet ira illi et in tpe vindicte dispdet te. Iustus est enim vt q. miam sibi oblata a deo ipm vocante prebenit: mia etiaz eloget ab eo. Iuxta illud ps. Noluit benedictionem et elongabit ab eo. Tercio periculosissimum est mortis transitus et valde pertimescendus propter impedimentorum multitudinem q. scz impediunt veram pnam et conuersionem peccatoris Aug. Penitentia in morte satis periculosa est. q. non inuenit in sacra scriptura nisi vnus scz latro q. in fine vere penituit Ille vt nullus desperet. sol. vt

Primi nouissimorum

Nullus presumat. qz in hōie sa-
no pnia est sana: qz in infirmo fir-
ma in mortuo mortua. hec au-
tē Cuz aut pnia varia sint i
pedimēta vere pñte in mortis
articulo duodecim tñ pñcipalia
esse vident. 1. Prīmū est carita-
tis pñatio qz scz talis pñtavi-
t frequenter et caritate puata
non em videtur fieri ex carita-
te. Ad hoc quippe q pnia tpec-
cator displicentia sē deo gra-
ta nēe est q ex amore fiat: et
pō deum. Un aug. de pñia dist.
vij. c. Nullus. Scriptum est (in
quit) neminem absq caritate
posse saluari. o3 itaq non so-
lum timere deuz iudicē: s3 etiā
o3 diligē iustū: vt nō tñ veniam
fiet s3 etiā anictē p glia hec
ille. Cuz g in extremitate vite
tiorē magis q amōre ducat q3
ad pñiam piculosissimūz ē tps
illd expectare. r difficillē ē tñc
vere pueri ad deum. Un alōr
magis. Raro est q aliquis era-
more in fine vite supēntreat.
hec ille. Non est. n. verissimē q
ipēnitens vsq ad extremā tñc
penitens nisi penā iminē cerne-
ret. Non facile v3 quō tñc deli-
sup oia pmo diligat. Si. n. fur
a iusto iudice capt⁹ eo q sepi⁹
sine emēdationē reciduasset et
iudicat⁹ pteret veniā emēda-
tione pmissa: non v3 q talis
hoc faceret amore iustitiē sed
timore pene. Sic est de pctōre
in extremis cōstituto. Item si
q3 cordialis aglic⁹ tregno frā-
cie manēs capt⁹ est a rege frā-
cie eo q ptra regnū frācie altē-
qd fecissz: nō v3. cū tunc talis
diliget et pl⁹ regē frācie q pa-
triā ppam et amicos. per hūc

pctōres captum intelligat pec-
cator infirm⁹ qui cordialit sem-
per inimico xpi fuit. 33 di. au-
gu. de pe. di. vij. Si quis possit
in vltima nēitate voluerit acci-
dere pñiam: facit illi non hes-
gam⁹ qd petit. pñiam dare pos-
sumus: securitatez nō nō. Nō
dico dñabit⁹: nec dico salua-
bitur. Cuz g a dubio libari: A-
ge pñiam dñi sanus es. Si sic a-
gis: dico tibi q securus es. qz
pñiam egisti eo tpe q peccare
potuisti. Si vis agē pñiam qñ
peccare nō potes: pctā te dimi-
serūt: nō tu illa. hec ille. Q3 nō
sufficiat pñia ex tiorē pene h3
notabile extm. ij. macha. ix. De
anch loco qui ex horrore pene
quam iaz sustinebat r. ex timo-
re gulois pene quaz timebat
doluit de pctis. recognouit se
offēdisse. emēdatiōem: satisfā-
ctionē: et restitutionē pmissit:
nec tñ erat miaz psecutus. qz
nō ex caritate r amore s3 ex ti-
more hoc faciebat. vide ibi.
Scdm impedimētū est g3 az
pñtio. Cū. n. pctōr caritatez
r g3 az g3 tū facientē p pctm mor-
tale pdiderit cōtinuo g3e g3is
date minuitur p pñtationē
pcti. Inter a t g3as gratis ba-
tas q p3uare pñt a pctō aut
etiā retrahere. r q per pñtina-
tionez pctōz pñtue diminiūtur
videt⁹ ē tres pñcipales. Pāa
est timor viliis. De q dicit b3
boni. in. ij. li. di. xxxij. q ille ti-
mor est donuz spūsscti. donā. s.
g3is datū. qz vt di. aug. quēal-
legat ibid mag⁹ in lra. Boni ē
timor viliis r vtilis per quē fit
paulatiz pñtudo iustitiē. Cō-
sumit aut tior ille p pñtatio

nō pcti. 33 di.
dict ps. Nō
los eos neq
lis. qz scz
b3. Letat
culat in r
peruerse. nē
multi mala
vidēto r pu-
sufficiat dei
minatē irā
vt eis audi-
l3. O fatu-
sumptio de-
tio pñtue t
re deum. p
luio g3g3
noluerit. p
q3 timere d
gellati fun-
mere deum
ho periculū
seruit: q3 a
deuz timue
pñiam eger
ptra illd a
deum cōuen-
uer. xij. S
na r amal-
dit. Cēru
dei timor
tūlificatio
mor dñi ex-
tiorē est nō
S3 ag3a g3
aut auen-
spūalia. De
recūda spū-
me culos
tuz: lau-
boneti. r
recūda spū-
fctus ē e
mū itaz
mūit hec

consideratio. q. de morte nature.

ne peti. 36 de pctōib⁹ assuetis
dicit ps. Nō est timor dei an^o o^o
los eoz neq⁹ filialis neq⁹ seru⁹
lis. qz sicut d^r puer. ij. de aliq⁹
b⁹. Letatur cuz male fecerit
exultat in reb⁹ pessimis. qz vie
peruerse. 26. Perpetrat quippe
multi mala letates 7 g⁹antes
ridētes 7 p⁹pendētes tribilia
iudicia dei. Et si qñ audiunt
minatē irā dei v⁹ indignatōes
v⁹ eis audire somnuz v⁹ fabu⁹
laz. O fatuitas irr⁹sibilis. O p⁹
sumptio detestabil⁹. O abomia⁹
tio p⁹sus dānabilis non time⁹
re deum. Pēfate qz periere i di⁹
luvio gygātes qz timere deuz
noluēst. Perierunt sodomite:
qz timere deuz noluerunt. Fla⁹
gellati sunt p⁹les fili⁹ isrl⁹ qz ti⁹
mere deum noluerst. Minuite
ho periculum subuersiōis ena⁹
serunt: qz ad p⁹dicationez iōne
deuz timuerst 7 per timorē dñi
pñiam egerst: 7 ad cor redie⁹st.
Juxta illd eccl⁹. xxi. Qui timet
deum cōuertetur ad cor. Et p⁹
uer. xiiij. Sapiēs timet 7 decli⁹
nat a malo: stult⁹ trāsilit 7 cō⁹
dit. Certū est itaq⁹ qvbi nō est
dei timor nō pōt esse pñia nec
iustificatio a pctis. Eccl⁹. i. Ti⁹
mor dñi expellit pctm. nā qñ
tiorē est nō poterit iustificari.
Scōa grā grīs data retrahens
aut cauens a pctō. est hecūdia
spūalis. De q⁹ di. b. super cā. Ue⁹
recūdia spūalis glā pscie ē fa⁹
me culpos: vite dec⁹. sedes stru⁹
tuz: laus nature: insigne toti⁹
honesti. hec ille. Qñ cū talis ve⁹
recūdia sit bona 7 vilis mani⁹
festuz ē cā cē donū g⁹uitū. M⁹
nuic itaq⁹ aut et aln tota⁹ r⁹ cō⁹
sumit hecūdia ex⁹tinuat

one seu pseuerātia in pctis. 36
anime peccatrici di. dñs hie⁹.
iij. frōs mlieris meret⁹ cis fa⁹
cta est tibi: noluit erubescē⁹
O phidolor. pudibūdiz est di⁹
cere q⁹ et q⁹ta sunt his t⁹ibus
inuerecūde 7 impudent elata
facie cuz derisione 7 contemptu
dei. Non erubescunt hoies de
p⁹uari publice blasphemare:
piurare: rapere: fenerari: adultera⁹
ri: fornicari: lascina 7 turpia
ba dicē: immo 7 cātare: ihone⁹
sta vestimēta p⁹cipue mulieres
deferre: pect⁹: colla: brachia:
q⁹ nudātes. Cōtra tales impu⁹
dētes d^r hie⁹. vi. Cōfusi sūt qz
abominationē fecēst. qñmo
fusiōe nō sunt p⁹fusi et erubescē⁹
nescie⁹st. O impudētia 7 inuere⁹
cūdia dānabilis nō erubescē⁹
o⁹ffēdisse dñm malestatis corā
oculis suis. O he p⁹cept⁹. p⁹sus i
excusabilis. Amittit aut⁹ hecū⁹
dia et efficitur aliq⁹ iuerēcū⁹
7 effrōs ex pctōz p⁹tinuatōe. sicut
appaz de mētricib⁹ 7 m⁹
tis alijs. planum est aut⁹ q⁹ vbi
deficit talis hecūdia si pōt fie⁹
ri pñia de p⁹misso pctō. Und dñs
volēs inducere adā ad pñiam
cuz iā nuditate erubesceret ex⁹
vellet se a facie dñi abscondere
vt sibi hecūdia inferret: p⁹ pctō
p⁹misso. vocauit eū di. Adā vbi
es: gen⁹. iij. q. di. Vide in q⁹ vili
statu posu⁹ es. 36 apō. ij. ange⁹
lo ephesi. q⁹ p⁹maz caritatē reliq⁹
rat d^r Mōz esto itaq⁹ vñ ex⁹
deri. i. a q⁹ta dignitate. vñ eru⁹
bescē dēs. 7 seq⁹. 7 age pñiam.
Tercia grā grīs data retrahēs
7 cauēs a pctō est illustratio mē⁹
tis. s. p⁹ fidel⁹ noticiā p⁹ quā cre⁹
dit pctōz q⁹ diuine dōtati dñs

Primi nonisimoz p[er]sideratio. ij. de morte nature

placet omne peccatum sic q[ua] diuina iustitia nullo modo di-
mittitur inultum. De qua fide
d[icitur] p[er] p[ro]p[ter] r[ati]o[n]em. p[er] fidem purgan-
tur peccata: act. xv. fide pu-
rificans corda. Item est talis
illustratio mentalis per cordis
p[er]sciam. U[bi] dicit doctor subti-
lis in ij. sen. dis. xxxix. q[ue]d consci-
entia pertinet ad r[ati]o[n]em et in-
tellectum. q[uo]d p[ro]bat ex actibus
conscientie qui sunt testificare
accusare et iudicare: q[uo]d o[mn]ia perti-
nent ad intellectum. U[bi] p[er]scia po-
test poni habet[ur] p[er] conclusionis pra-
eceptum cuius actus nata est
p[er]sonari electio recta in agi-
libilibus: sicut et sinderelis p[ot]est
poni habet[ur] p[er] p[re]cepto[r]um qui sem-
per est rectus. hec scotus. Unde
pater q[uo]d p[er]scientia est quedam
illustratio intellectus ostendens
quid faciendum et quid fugien-
dum quid approbandum et q[uo]d
derestandum. Item est talis il-
lustratio mentalis per p[re]cep-
to[r]um intelligentiam. Unde
di. ps. Lex domini immacula-
ta conuertens a facie. do. si. sa.
p[re]var. Lex g[ra]t[ia] diuina q[ue] sapien-
tiam prestat mentes illuminat.
Idem. p[re]ceptum d[omi]ni lucidius
illuminans oculos. hec autem
mental[is] illustratio denigrat[ur]
et obscuratur ex perseverantia
peccato[r]um. Lumen enim fidei
debilitatur et forte in plerisq[ue]
adeo extinguit[ur] ut neq[ue] credant
bonorum p[re]s[ent]ia nec maloz sup-
plicia. Lumen scientie obscu-
ratur et sopitur ex peccato[r]is
ordinato affectu. q[uo]d ut dicit
sen. perit o[mn]e iudicium cu[m] res
transit in affectum. Lumen et
legis diuine extinguitur per

obliuionem et inconsideratio-
nem aut etiam falsam interp[re]-
tationem. puta opinando dei
p[re]cepta non esse tante neces-
sitate vel eoz transgressio[n]es
non tam g[ra]ues esse puniendas.
Q[uo]d ut dicit crisost[us]. Quibus
amor et nimium odium omne
peruertunt iudicium. Et sic a-
mor et delectatio p[ec]c[ati] q[ue] causa-
tur ex longa perseverantia in
peccato est causa male sentie[n]-
di de diuinis p[re]ceptis. Sicut g[ra]t[us]
per peccata dimittunt et ple-
rumq[ue] extinguntur ista huma-
namenti luminaria remanet
mens execrata. Iuxta illud so-
pho. primo. Ambulabunt ut ce-
ci quia d[omi]no peccauerunt. Et sap.
ij. Excecauit illos malicia eo-
rum. O q[uo]d miserabilis execratio
q[ue] periculosa peccato[r]um p[er]ditio.
nec t[ame]n aduertunt pericula: q[uo]d
ceci sunt. q[uo]d ut dicit augu. lib.
de natura et g[ra]t[ia] p[re]u[er]aricato-
rem diuine legis lux deserit et vi-
tatis q[ue] desertus fit v[er]it[as] cecus
Siles sunt tales i[n]one p[ro]p[ter] cui[us]
p[ec]c[ati] nauis periclitabatur et
tamen ipse in interioribus na-
uis dormiebat sopore g[ra]ui. Jo-
ne. i. Iuxta hoc etiam d[icitur] p[ro]p[ter]
bio. xxiij. Eris q[ua]si dormiens in
medio mari et quasi sopit[us] gu-
bernator amisso clauo. et. O
periculosa et damnable som-
nolentia q[ue] sic p[ec]c[ati]o[n]em erecat
ut videre nulla tenus possit q[ue]
vadat. Propter q[uo]d d[icitur] p[ro]u[er]b.
iij. Via impio[r]um tenebrosa: ne-
sciunt vbi corrui[n]t. Nota signi-
ram. iij. Reg. xv. de sedechia
qui captus a nabugod. ereca-
tus et victus cathenis ductus
est in babilonem. Sic et mise-

Conspira

figura

ip[er]dies l
gustione
cuntur ecce
dent morte
cum nec p[er]
nega d[omi]ni
a simitru
gustum g[ra]
deotum p[er]
n[on] est aut q[ue]
tione non p[er]
p[ec]c[ati]. Peni
voluntatis
tis ex aliqu
q[ue] v[er]o aug
outur ex in
q[ue] d[omi]ni p[er]
hoc aut ei
ratione ino
p[er] q[ue] cum p[er]
aia: sit ecce
est ei p[er] v[er]
querit. O q[ue]
phiam diffi
moris. Cu
fuerit exec
gnosceret
uina iudic
multo dei u
g[ra]t[us] v[er]o in m
p[er] p[ec]c[ati]
minime p[er]
aug. ser. de
uersione p[er]
ens obliuio
ret obliuio
q[ue] liter ex p[er]
tione p[ec]c[ati]
dicte g[ra]t[us]
retractio
Iste t[ame]n g[ra]
untur del
in articulo
is. q[uo]d d[icitur]

consideratio. ij. de morte nature.

Peccatores in babylonem: id est
 confusionem damnationis esse du-
 cuntur execrati quia nec ante se vi-
 dent morte scilicet et futurum iudi-
 cium nec post se preterita peccata:
 neque a dextris dei beneficia: neque
 a sinistris iniurias dyaboli: neque
 quod sursum gaudia paradisi: neque
 deorsum penas inferni. / **Pla-**
 num est autem quod sine spirituali illustra-
 tione non potest quod facere penitentiam de-
 peccatis. Penitentia enim est actus
 voluntatis. ois autem actus volun-
 tatis ex aliqua cognitione procedit
 quia ut dicit augustinus. lib. de tri. voluntas
 oritur ex intelligentia. Johihere.
 ij. de aie peccatrici. Vide vias
 tuas in valle scito quid feceris
 hoc autem ei dicitur ut per tale iudice-
 ratione induceretur ad penitentiam. Cuius
 per quod cum per peccati continuationem
 anima sit execrata nimis difficile
 est ei per veram penitentiam ad dominum
 reverti. O igitur quod periculosus est
 penitentiam differre usque in articulum
 mortis. Cum enim dum viveret ita
 fuerit execratus ut deum non co-
 gnosceret neque dei precepta et di-
 vina iudicia considerare vellent:
 iusto dei iudicio plerumque con-
 guntur in mortis articulo per am-
 plius execratus prope aie salutis
 minime perveniat: quia sicut dicit
 augustinus. de innocentibus hac anima ad
 versionem percurrunt peccatores ut mori-
 ens oblitiscatur sui qui dum vive-
 ret oblitus est dei. Diximus igitur
 quod liter ex perseverantia et continua-
 tione peccatorum penitentiam presumunt pre-
 dicte gratie gratis dare que sunt et
 retractivae et preservativae a peccato.
 Hic tamen gratia multo amplius minu-
 untur debilitant vel presumuntur
 in articulo mortis tempore sanitati-
 tis. Jo dicitur eccles. xij. Memento

creatoris tui in diebus iuventutis
 tue. antequam veniant dies affli-
 ctionis: anni de quibus dicas. non
 mihi placent. antequam scilicet in extrin-
 sis tenebrescat sol. i. intellige
 tua fideliter lumen. i. presciscie scintilla
 la. et stelle. i. luminaria divinatorum
 preceptorum. quibus scilicet fide presciscia et
 luminibus preceptorum obtenebratur
 oino amittitur timor dei et veres
 recundia peccati. quibus amissa im-
 possibile est per veram penitentiam ad
 deum reverti. Certe impedimen-
 tum est a deo elongatio. Illi
 enim qui in peccatis perseverant semper
 per amplius atque amplius a deo se
 elongant. Nam dicit psalmus. Non enim
 qui operantur iniquitatem in vestris
 eius abluantur. Un de filio prodigo
 dicitur in. xv. quod abiit in regionem
 loquacem. glo Quato quis i pra-
 vo opere delinquit tanto a dei
 gratia recedit. Si quod etiam dicit hiero-
 nimus ad damasum papam de fi-
 lio prodigo. Si deus tenet celum
 palmarum terram pugillum: pro david
 quod nullus absque eo locum predica-
 tur: quod modo filius iste peregre per-
 ficitur: Sciendum est igitur non
 locorum spacijs sed affectu nos esse
 cum deo aut ab eo recedere. hec
 ille. O iniquitas pessima. O fatuitas
 detestanda relinquere deum elo-
 gare se a deo. O anima peccatrix
 quid facis a quod recedisti a quod te se-
 paras a deo creatore tuo. psum-
 mo pre tuo et redemptore tuo nimis
 mo a salute tua. Juxta illud. Lo-
 ge a peccatoribus salus. Sed vide
 o anima peccatrix. Ad quid curris
 ad fetorem profecto ad dyabolum
 inimicum tuum accedis et infer-
 no appropinquas. Appropin-
 quaverunt usque ad portas mor-
 tis. O quanta abominatio sic relin-
 di.

Primi nouissimorum

credeum. Deu. xxxij. c. Deum
 qui te genuit dereliqui et obli-
 tus es domini creatoris tui.
 Hinc per hieremiam. hie. ij. conq-
 ritur di. Xpe dereliquit fortem
 aque vine. Quando igitur diu pri-
 nuauit aliquis in peccatis non est
 dubium quia a deo sit mltu elon-
 gatus et per ois difficile est eu-
 ad deum redire. Per tale igitur
 longatorem a deo gradi piculo
 se exponit qd i horamortis nul-
 lateus ad deum possit reuertere
 qd qd deum ita dereliquit ita fi-
 nalit a deo derelinquat et pe-
 reat miserabilis. ps. Qui elon-
 gat se a te dñe pibit. ¶ Quar-
 tum impedimētū est gustus. spū-
 alis deordinatio ita em deor-
 dinat spiritualis gustus per cōi-
 nuationē peccati ut peccati videat
 dulce et omne bonū opus vide-
 atur amarū. Aug. palato nō sa-
 no pena est dñis qui sano est
 tuus et oclis egris odiosa est
 lux qd sanis est amabili. hec ille.
 Operuersa fatuitas. O abusus
 damnabilis videtur miso peccati
 virtuosū opus amarū qd tamē
 scdm rei nitatē ē omni dulcedie
 plenū: et opus peccati videtur ei
 dulce qd fm nitatē fetidū est et
 amarissimū. Cū miser qd peccator
 attētat aliqd bonū opus puta
 opus pñie inuenit ibi amaritudi-
 nē sō statū illū dimittit ad modū
 symie qd gustata amaritudine
 nunc cito eā proficit: ideo ad
 dulcedinē nuclei non peruenit
 ¶ Unplurūq; ptingit qd istātemor-
 tis articulo illi qui sic in peccatis p-
 seuerauerūt oē bonū nitū abo-
 minātur. dux est eis audire ser-
 monē pñie. nō placet eis hortā-
 mēta salutis. magis autē placet

eis si forte dicatur. Ne despek-
 de vita: magno animo estote
 adhuc enim gaudebitis in mō-
 do. Plus itaq; delectatur i ver-
 bis deceptoris et verbis fatue
 presumptionis longioris vite
 qd in verbis salutis. Plerumq;
 a nte iusto dei iudicio peccator sic
 subipsi relinquitur: ita qd quic-
 quid sibi de salute sua bñ displicet
 et falsum videtur ei vñ dubi-
 um dulce videtur amarū et ecō-
 tra et bonū malū ecōtra. Un-
 pz qd sit aie piculū. ppf talē
 gustus sybialis deordinatiōē. ysa-
 y. Ne qd dicitis bonū malū ama-
 lū bonū ponentes tenebras
 lucē: lucē tenebras iponentes
 amarum dulce et dulce amarū.
 Quintum impedimentum est
 peccatorū habitatio seu ma-
 la assuefactio ratione cui cō-
 tingat aliquādo peccatorē im-
 penitentem fieri. Talis ei habi-
 tuatio seu assuefactio est de dif-
 ficili mobilis. Vultus enim an-
 tiqum difficilior curatur: et
 sordes inueterate vit abluū.
 hoc autē declarari pōt auctori-
 tatib; figurā rōib;. pñio au-
 ctoritatis pñie. W. l. n. pñis in
 predicatione qd hie et actibus
 frequentatis gñat ē de difficulte
 mobilis. Itē illi de mēoria et re-
 miscētia. Cōsuetudo ē falsa na-
 tura. B. l. i. retorice. Silis est
 consuetudo nature ppe em sepe ei
 qd sp qd ē aut nafa ei qd sp sue-
 tudo ei qd sepe. hec ille. Itē au-
 ctatib; poetis. Ju. l. ij. saty. l.
 Cōsuetudo mli t3 isanabile vul-
 n? Et marcia coc? Mēs assue-
 mō firmi? herz ei itē auctatib;
 canōic; Job. xx. Ossa ei? ipi ebū-
 vicijs adolefcentie fuerūt. co. i. u

phluere
 Adolefcentie
 sua etiam
 der ad e
 tare pōt et
 dno variet
 nis bñ face
 qd sicut d
 libet repe
 suetudo
 ille. Scd
 tra figurie
 gñis loth
 rūt et iam
 tarilla nō
 loth a sub
 pba eius
 dōs loth. Jo
 igne et sup
 mli peccis
 nis pñun
 sz tales ta
 fernali in
 Apo. xxi.
 gno ardē
 Itē etiā ci-
 riam illō a
 non esset
 nutrit in
 aliqto rō
 dissimilab
 hendet ei
 ris? dñat
 extra clui
 qd pericul
 rati in po
 dñat. i. c.
 buerit
 euerunt
 de lbi. Ju
 saro qd tri
 pio sup
 rione pñ
 fuit tati
 suetud

consideratio. ij. de morte nature.

phuerere dormier. Et puer. xxiij.
Adolescens ambulans iuxta viam
Iuxta etiam cum senuerit no rece-
der ab ea. Et hiere. xiiij. **S**imu-
tare pot ethiops pelle sua et par-
tus varietates suas sic vos poti-
tis bnfacere cū didicerit. mali
Nā sicut di. b. b. Volupras hita
libet repetitū repetita blāditur
p suetudo ligat. rō cōfopit. hec
ille. Scdo declaratur vitas p. li-
cta figuris. Primo hī figura de-
gnis loth qui qm increduli fue-
rūt et iam assueti viuere in ciui-
tate illa nō potuit illos eripere
loth a subuersione s; p tenebāt
pba eius et videbatur eis qd il-
lud loq. Jō cū alij inuoluti sūt
igne i sulphure. gen. xix. Sic et
mli pctis assueti pba correctio-
nis p tēnunt et ple rūp derident:
s; tales tandē igne i sulphure i-
fernali inuoluntur et pereunt.
Apo. xxi. pars illor erit in sta-
gno ardenti igne et sulphure.
Itē etiā circa predictam hysto-
riam illō est notādum q l; loth
non esset natus neg a pueritia
nutrit⁹ in illa ciuitate q: tñ iaz
aliqto tpe ibi fuerat ideo exire
difficilabat quousq; angeli app-
henderūt manū eius et manū vxo-
ris i duay siliay ei⁹: et posuerūt
extra ciuitatez: In quo figurat⁹
q periculosa est qstracūq; pue-
rātia in pctō. Itē est alia figura
Matth. ix. de eo q ab infantia ha-
buerat spm malignū quē nō po-
tuerunt discipuli xpi ejcere. U-
de ibi. Itē est alia figura de la-
zaro q triduoano cui iā erat la-
zarus supzapositus p cui⁹ suscita-
tione pba miseria fecit dñs qd i
suscitatione alior. pctm ei ex
p suetudine pmissum morti laza-

ri pparatur p pectus declaras-
sione notādum est illō q di. aug.
de. pe. di. ij. c. Sicut trib⁹ gradus
ad pctm peruenitur sugge-
stione delectatione pēfū: ita
ipst⁹ pcti tres sunt dñle scz i cor-
de: in facto: et p suetudine tanq;
tres mortes. vna qst in domo. l.
cum in corde p se iuritur libidini.
altera qst iam extra portā cū in
factū pcedit assentio: tertia cū
vicio p suetudinis male tāq; mo-
le terre pmitur aiuis quasi tā
in sepulchro putrēs. Que tris
gna mortuor dñm suscitasse qst
quis euangelium legit agnoscit
hec ibi. In glō. vō ponuatur hī
p⁹ super pbo tāq;. Mens mala
mors int⁹ mal⁹ actus: mors fo-
ris. vsus Tumba. puella. puer.
lazarus ita notant. hāc verbo
hunc motu lachrymādo susci-
tat illum Xps. et tñ medico no-
scitur eger homo. In lazaro au-
tem suscitādo erant quattuor
conditiones hīq notande. Liga-
tos habebat p pedes et manus.
velata erat sudario facies: ei⁹.
ferebat. et ei lapis superposit⁹
erat vt patet Jo. xi. Spiritualia
ter ista reperiuntur in peccato
re assueti. Primo habz manus
et pedes ligatos q impotens fa-
ctus est post pctm ad bene opā-
dum. Scdo hz faciem velatā su-
dario. qz ex q in tenebris pctōz
fuit spūalem visum amissit. So-
pho. i. Ambulabūt vt cecī qz do-
mino peccauerunt. Tercio fe-
tet deo et angelis. Anselm. Cole-
rabilis fetet canis putridus
hoibus: q aia peccatrix deo et
angelis et. Quarto est lapis sup-
posit⁹. i. mala p suetudo indura-
ta. vñ glō. Jo. xi. Dicit dñs fies
d. q.

Primi nouissimorum.

multa lachrymat^r est et clama
uit q^d difficile surgit quem mo
la male consuetudinis pmit hec
sibi. hō ita malis assueus siles
est illi qui in puteum cecidit su
per cuius os est magnus lapis
positus p̄s. Non me demergat
tepestas aq^a neq^{ue} abordeat me
pfundum. neq^{ue} vigeat sup me
pute^{us} os suum. Tempestas aq^a
demergit hominem per p̄sensu
pecti. pfundū absorbet cū p̄ctm
p̄ctō addit. putens vigeat os su
us: qñ hō in fuitute male p̄ue
tudinis redigit. Tercio decla
rat p̄dicta p̄itas rōnib^{us} q̄ sunt
p̄cipue tres. p̄ila ē rō cōtraria
tēntis. Qñ em vnuz p̄erariuz ē
allicubi perfectē radicatū et i
p̄sensū difficilī p̄t ibi recipi
reliquit sicut materia diu ma
defacta ex aq^a difficilime reci
pit ignē s̄ p̄ctm et ḡa siue ca
ritas cōtrartant q̄ qñ p̄ctm diu
occupauit hōiem sic q̄ in eo est
radicatus p̄ assuefactionē: non
p̄t in eo ḡa dei recipi nisi euz
difficultate. Oigit dānabilis et
puersa consuetudo p̄ctōrum. O
periculosissima p̄ctōz cōtinua
tio. Ex dictis itaq^{ue} sequitur q^d
post longam peccatōz continu
ationem difficile est veraciter
disponi ad suscipiendam ḡaz
dei. Secundo sequitur q^d qui p̄
seuerat in p̄ctis vsq^{ue} ad mortis
articuluz guissimo sue dānatio
nis pericō se exponit. Tercio
seq^{ue} q^d expēdiēs est et securum i
cipe a iuuēute fure deo Etas
em puerilis est mag^{is} susceptibi
lis in p̄sensib^{us}. 30 di. aristo. ij.
ethicoz. Nō paruz refert iuue
nēfic vel sic assuesci. Et ec̄. xxx.
Curua cernicē filij tui in iuuē

tute et tōde latera et^r duz in
fans est: ne forte iduret et non
credat tibi. figura q̄rū ad hoc
h̄. i. Re. xvij. vbi legit^{ur} q^d d̄s per
cussit golyatz in frōte: et sic euz
interfecit. In fronte dyabolū
percutit qui in p̄ncipio vite eū
deuincit. Secunda est rō affi
due oneratiōis. Quāto em on^{us}
est mai^{or} et ḡuius tanto magis
premit et aggrauat oneratus
et sic difficilius p̄t surgeri et one
ratus dep̄ssus sub onere et diffi
cili^{us} on^{us} illō leuare et portare:
s̄ per assuefactionē et p̄tinuat
onē p̄ctōz semper crescit on^{us}: et
sic aia magis ac magis aggraua
tur p̄t mltiplicationē pecca
tōz: q^d vt dicit gregorius p̄ctm q̄
per p̄niam non diluit mor suo
ponderē ad aliud trahit. q̄ q̄to
ampli^{us} p̄ctō perseuerant: tan
to difficilī surgit. Exēplū i. vi.
pa. Uxor venit ad arseniū dicēs
Egredē et ostēdā tibi opa hoim
Et egressus vidit ethiopē nigz
cedētē ligz faciētē magnā sar
cinā et tētabat leuare s̄ p̄e ma
gni tudie nō potat. et tō depone
bat et iterum cedebat: alia li
gna et a ddebat sarcine et tunc
iterum n̄tebatur illam leuare
et minūz q̄ p̄us poterat. quam
ideo iterum deponebat et itēz
cedens alia ligna sarcine adde
bat ita q^d p̄pter eīus ḡuitatem
nequibat illaz mouē. Exposuit
autē ei vox p̄dictam visionem
di. Qui cedit ligz addit sarcine
hō p̄ctōr est q̄ p̄ctis oneratus se
pius illa leuare nō sufficit. et tñ
sic infatigatus ē q̄ supadit itēz
et alia q̄ dīcēs intra se: post q̄
aggregauero mltā peccata plu
ra p̄oribus: tunc illa leuabo et

Exm de cedente ligz

phiam ag
facultas a
cia. Non p
dum est p
maruz et c
ris post q
et aggru
Certe gra
culo te cō
ratio indu
aliquid ma
tāto diffi
per p̄ctm i
Sicut eni
ra sui car
tum corz
latiōe ind
quiritat
iter obdu
de vehem
eius. cong
to diuioz
a frigore i
or obduat
to difficil
tritionem
uer. xvij
re corru
lē indurat
rigibiles
cut p̄z de
duratum
quentib^{us}
perit. Zur
p̄tētrepe
et interu
induratio
culosa es.
ficile cord
agere p̄n
Nā p̄t iō
nez et cōz
multi imp
michel d

consideratio.ij. de morte nature.

phiam agam. Irrationabilis
faturas atq; dānabilis stulti-
cia. Non potes surgere qm non
dum est pctōz onus omīno pū-
matuz et credis in articulo mor-
tis postq; multiplicaueris pctā
et agguatum fuerit on⁹ surgē.
Certe grandi tue dānatiōis pi-
culo te cōmittis. ¶ Tertia est
ratio induratiōis. Quanto em
aliquid magis fuerit induratū
tāto difficili⁹ emoliri potest: s;
per pctm induratur cor hominis
Sicut enim venenum ex natu-
ra sui carnes indurat sic pecca-
tum cor: et sicut aq longa age-
latiōe indurat ita cor hoīs ini-
quitatum frigore ogelatuz for-
titer obdurat in malicia. sicut
de vehemoth. dī. Job. xli. Cor
eius congelabit qm lapis Et q;
to diutius fuerit hmoi ogelatio
a frigore iniquitatis tāto forti-
or obduratio cordis. Et etiā tā-
to difficilius emoliri pōt ad cō-
tritionem et phiam. Jdo dī pro-
uer. xxiij. Qui mentis est du-
re corruet in maluz Un pps ta-
lē induratiōe. mlti sunt in cor-
rigibiles et imperfuasibiles si-
cut pz de pharaone cuius cori
duratum est vt hf exodi. iij. r se-
quentib⁹ caplis. Jdeo mīsa blr
perit. Juxta illō prouer. xxiij.
Qui corripientē dura ceruice
rēmit repētinus ei superueni-
et interit. ¶ Maledicta cordis
induratio q; dānabilr q; peric-
ulosa es. Certe nimis est dif-
ficile cordi sic indurato veraz
agere phiam in mortis articulo
Nā pps lōgā peccati pti natiōi
nez et cordis induratiōe sūt
multi impentētes. Un narrat
michael de mediolano in qdaz

sermone de quodam qui in ar-
ticulo mortis noluit pponere pe-
nr⁹ abstinere a luxuria dicens
hoc ē impossibile lz ēēt para-
tus facē alia et etiā ardua. et
ppter obstinatiōe et obdura-
tiōe suā mortu⁹ est impentēs
Ad qd possum⁹ etiā adducere
exēpluz qd refert beda in libro
de gestis angloz. li. v. dicens.
¶ Quis quēdā quē vtiā nō no-
uissē qui in monasterio nobili i-
gnobilr vitiis cuz alij trent ad
eccliam ipse cuz ēēt faber opti-
mus ppter officium suum alijs
vtilē ab alijs tolerabat i fabri-
ca sua remanēs vacās ebrieta-
ti r alijs illecebre carnis. Qui
subita infirmitate occupat⁹ cū
a fratribus monerē ad pñiaz
merens clamans et desperans
cepit clamare se non posse qz si-
cut beatus stephanus vidit mo-
riens sibi celum apertum ita p-
patrium viderat infernum sibi
apertum et locum sibi pparatū
ppe annaz r cayphā r alios qui
deum occiderunt et videbat r
dicebat iudicium suum instare
nec sibi spē salutis supesse. sic qp
pe habebat cor induratū q ad
phiam emoliri nō poterat. vñ
pdicta dicēdo mortu⁹ est: lōge
ad alioz sepultura posit⁹ nec
alijs fratrū aliqd suffragiū ec-
clie pro eo facere ausus est. pz
itaq; q; piculosa sit mala pñue-
tudo p quā ita animi obdurat⁹
vt neq; etiā instanti mortis
articulo valeat ad phiam emol-
liri. Jd bñ dī eccl. iij. Cor duruz
male habebit in nouissimo. M-
ti quippe propter cordis indur-
ationem redduntur increduli
spēnentes omnia monita salu-

Primi nouissimorum.

his. Ut legit in libro de dono ti-
moris. q. facerdes quidam rursus
rarium monebat de salute ani-
me q. grauter infirmabatur di-
cens sibi tria necessaria scz pie-
negititer, dolere de peccatis. &
male accepta restituere. Et ille
Et si duo pnia facerem tercius
tñ nullatenus factus. At facer-
dos ait. Si hoc non feceris sal-
uari nō poteris. At ille ait. Vi-
cunt ita sapientes et scripture.
Et sacerdos. Ita certe. Et ille
ait. Et ego volo ppare vtrum
dicat verus q. nichil restituaz
& sic mortus est misabilis magis
timēs p se rñs paupertatem
pñtē q. futura. & sic ppter suaz
duriciam et incredulitatem in-
currit terribile iraz dei. Johis
iij. Qui incredulus ē manet ira
dei super eum. ¶ Sextus impe-
dimentus est seruilis conditio.
Nā sicut arguit doctoz subtil.
in. iij. di. xx. Quanto aliquis ē
minus dñs sui actus tanto dif-
ficilius hz actū sibi ad pñiaz ve-
ram necessarium. sz ille qui est
in articulo mortis est min⁹ dñs
sui act⁹. q. tunc nullo mō ē dñs
actus exterioris. igit difficili⁹
penitē pōt. 3do dicit aug. de pe-
dis. vij. c. Nullus illi qui cum po-
tuerunt conuerti nunq. volue-
runt pñtētes cuz iam peccare
nequeunt nec sic facile acquit
qđ volunt. 3o etiā dī. ipse aug.
Dagnū est cui de⁹ tñc ispirat
(si qđ est) verā pñiam q. vix vel
nūq. est aliqđ q. habeat disposi-
tionem de grruo vt sibi inspire-
tur. Ex his sequunt duo corre-
laria primus q. sano psuadēdū
est vt sanus peniteat incutiēdo
sibi rōrem: q. piculofū sit. expe-

ctare serotinam pñiam. Aliud
correlariuz q. infirmo laz i istā
articulum deducto suadēdū
est vt fm possibilitatez laboret
ad habendūz pñiaz ordinatam
vt scz vtratur rōe qđtum poterit
& nitatur hfe displicentiam vo-
luntariaz pñtē debituaz scz
ppf deuaz. & remittat male incul-
tariōi hitus hec ex do. sb. xvi. s.
Apparet igit manifeste q. in cer-
ta q. piculosa sit pñia in extre-
mis 3do bene di. aug. de pe. dis.
vij. tene certuz. & dimitte incer-
tuz. Septimū impedimentum est
passionū altitatio. Nā sicut dicit
do. sub. in. iij. di. xx. Solet ene-
nre. q. in extremitate vite in se
firma parte adest maxim⁹ dolo-
r. & timor maxim⁹. vtraz pas-
sio vehemens nata est impedi-
re libez arbitrium et vsuz libe-
rōnis et voluntatis. 2z em cñs
passiones rationē et mēte hois
habeant turbare tñ fm aug. li.
lxxvij. q. xxvij. Passiones cau-
sate a tristabilibus pl⁹ mouēt
q. passiones causate a delectabi-
lib⁹. Act⁹ autē displicentie d
pctō ad hoc q. sit sufficiēs ad ve-
ram pñiam rñcio requirit libez
vsurōis: qui ppter pñctas pas-
siones ipedit vt dicit⁹ est. a deo
q. r. nullo mō aut vix possit infirm⁹
cogitare de aia sua. ppter vehe-
mentē timorem & nimium dolo-
rez quē sērit in corpore vñ gre.
Cum egritudine opferis vix
aliqđ cogitabis q. sēris. Cñi vt
di. hiero. Illuc rapitur intētio
mētis: vbi est vis doloris. Ponit
ba bernardinus exēplaz. Si qđ
haberet vniciū filiū dilectū ad
mortē indicatū: & aher⁹ oculos
adductū: tunc nō cogitaret de

meino suo
telligi corp
care nunt
qui ipso fr
ipeditum
caso hoc t
respicit eos
dare rpaia
di. ps. Qu
pia. in iuu
re. pñtu. eo
lud. Quos
crasse. Nō
ethmoi mo
le nolirel
tur & dolo
q. sine dolo
amore poss
tuntur cog
Sunt de h
narat ba
ad dicit q
em monit⁹
Quantum
nu. Amore
Et ille. An
em fuerat
in pñtib⁹
libus aua
Et cum i
rñdit. No
tus est n
Item refe
da q. rñno
uerat de
vodecom
Aduentū
chyl ab il
pñtu: mi
libz q. q
reddat. 3
trac. de se
dā vñran
boz: ref
vñs aua

consideratio. ij. de morte nature.

vicino suo infirmo. Per filiū in
telligit corp⁹ p⁹trōus ab eo deli-
cate nutrimentum per vicinū: spū
qui spūalr inīrma^r. Octauū
impedimētum est t⁹pallum ineri-
catio hoc impedimētum maxie
respicit eos qui t⁹pallibus abun-
dāt: t⁹pallia diligunt. De quib⁹
dī. ps. Quorū filiū sicut nouelle
plā. in iuuē. f. ii. dō. cō. cir. vt. ii.
rē. p⁹trō. eo. ple. eru. ex hoc in il-
lud. Ques eo. te. a. i. eg. f. bō. eo.
crasse. Nō est rui. mace. rē. hec
et hmoi moriēs an se p⁹spicit q⁹e
lit nolit rēlicurus est vñ anxia-
tur r dolet q⁹ sicut dī. greg. Nū
q⁹ sine doloze perditur q⁹ cum
amōze possidetur. 3o de t⁹pallib⁹
thunt^r cogitat r nichil de aīa.
Sunt de hoc exēpia innumera.
Narrat bā bernardin⁹ de quo-
dā diuite q⁹ vilitatus a q⁹dam fre-
et monit⁹ vt p⁹steretur dicebat
Quantum valet lana. Et frat^r
ait. Amore det. pūideas aīe tue
Et ille. An venērī naves: Sic
em fuerat implicat⁹ r inmers⁹
in t⁹pallibus q⁹ nichil nisi de t⁹pā-
libus audire aut loqui poterat
Et cum itez moneretur vltimo
rndit. Non possum. Et sic mori-
tuus est nō p⁹essus. xxx. annis.
Item refert vñ. in spe. mo. de q⁹
dā q⁹ttuor libras a commoda-
uerat de quibus debebat habē
duodecim a quattuor annos.
Adueniēte autem sacerdote ni-
chil ab illo vsurario extorq⁹e
potuit nisi hec x. ba. Duodecim
libras quas talis dī p⁹ttuor
reddat 3⁹ narrat hūbert⁹ in
trac. de septuplica timore. Q⁹ d⁹
dā vsurari⁹ dum in extremis la-
boraret fecit antese appozare
vasa aurea r argētea p⁹mittens

illa aīe sue r adhuc ampliora. f.
agros domos r multa alia si ad
huc cum eo remanē. veller. Et
cum eum magis vigeret dolor
infirmittatis ait. Et quo igitur
nōvis ampli⁹ me cū morari q⁹mē
do te dyabolo. Et hec dicēs mi-
serabiliter expirauit. Item narra-
rat robertus de licio se vidisse
quēdam i extremis laborantez
quem dum ipse moneret. de salu-
te sua vt scz aīam suam deo cō-
mitteret: ille senties a suis dō-
mesticis r familiarib⁹ p⁹ domuz
discurrētib⁹ p⁹rectari bona sua
cum suspit⁹s dicebat. heu mei
heu me itū laboraui p⁹pis adi-
piscēdis r modovelim nolū dī
ripiuntur mihi. O diuitie mee.
opecunt emee. o iocalia mea q⁹
vos possidebit⁹ inter hec r hmoi
parum de sua salute sollicitus
miserrim⁹ expiraui. Pz itaq⁹ q⁹
periculosum sit t⁹pallibus r tran-
sitorijs aīam implicare. Quales
em fuer⁹ thois viuētis affectiōes
r cogitationes tales eē solent
hoīs morientis. Un secuz est a-
nimū assuefacere vt implicetur
r afficiat⁹ circa ea q⁹ sunt eterna
et animaz salutē expēdētis.
Nonum impedimētum ē mē-
tis alienatio. q⁹ plerumq⁹ ex p⁹e-
dictis sequit⁹: scz ex inordinata
affectiōe r implicatiōe t⁹palliū
ex amore inordinato p⁹itis vite
et vanitatum ei⁹ aliq⁹ ē ex in-
firmittatis corporalis vehemen-
tia. Efficui⁹ em q⁹q⁹ aliq⁹ fre-
netici r nec dei nec sui valēt re-
cordari. multi etiaz perdunt lo-
quelam cum sensu. r multi p⁹p⁹
extraneas r inutiles affectiōes
r sollicitudines aīe sue negli-
gūt. pūdere. 3o dī. ps. Non est

d. iij.

De vsurarijs

In morte qui meor sit tui. et per
 gns nec sui ipsius. Legitur i li.
 de dono timoris. Quidā vsu
 rarius cū faceret testamentum
 astante sacerdote multa lega
 ret amicis suis nichilq ordinā
 ret pro ania sua dicit ei sacer
 dos. Vñe recordemini de ania
 vñ. Et ille. bñ dicit dñe: q tra
 diderā eā obliuioni. Itē qualif
 ex amore inordinato pñit vñte
 et vanitatum eius mens aliena
 tur adeo vt salutē negligat im
 mo et salutū monita abhorreat.
 Narrat robertus de licio exem
 plū qd dicit euenisse in ciuitate
 spoleri. Ibi em erat puella que
 dam formosa q vanitas tibus se
 per intenta nichil de futuro et
 eterna vita cogitabat. hec aut
 infirmitate pculsa monitiones
 et hortamēta salutis abhorre
 bat. Tandem cum cerneret se
 superuivere nō posse petiuit cū
 cta ad ornamentum corporis
 spectantia ad hñdō em affecta
 ta fuerat in vita et solita qñere
 hñdō vanitates. vñ pz q neces
 sarium et queniens est tpe sani
 tatis addiscere bonas et saluta
 res consuetudines sed multum
 periculosa res est malis insiste
 re pñtudinibus. Cumq illa se
 ornasset qua si esset ad nuptias
 itura plangendo et lamentan
 do dicebat. heu heu. En mori
 ar dilectam michi vitam abla
 tam conspicio. O dyabolē susci
 pe animam meam Et inter hec ver
 ba expirauit damnata et despe
 rata. Ex affectione quippe inor
 dinata ad vitam pñtem et ex do
 lore amittēdū illam sic fuit alie
 nata in mente q propter amor
 tem corporis neglexit salutem

aiē. et acvtrūq perdidit Qñ au
 tē ex violentia corporalis infir
 mitatis aliqui fuerint alienati
 in mente et frenetici facti vñ
 sunt exēpla pñma de multis in
 mortis articlo pñtutis. Notā
 dum tñ q si forte vir iustus a li
 qñ rōne infirmitatis cadat i fre
 nesim et sic moriatur: nō est pro
 pter hoc sentiendū qñ sit in via
 salutis. qz di. sapiēs sap. iij. Iu
 stus si morte preoccupat⁹ fue
 rit in refrigerio erit Cñ narrat
 cesari⁹ q pbr quidē qui in mo
 nasterio quodā virginū ordinis
 cisterciē. deo et forozib⁹ serue
 bat vir bonus et sanctus q mortū
 appropinquans cū in extremis
 laboraret fact⁹ est freneticus
 ita vt mltas euomeret blasphe
 mias. Quo defuncto dñs voluit
 eius merita oñdere. Cum enim
 infirmi sup ei⁹ tñbam dormis
 eius meritis sani surgunt. hec
 cesarius. Decimū impedimē
 tū est carualium amicor impe
 ditio. vt em dicit dñs Math. x.
 Amici hominis domestici eius.
 Cōuenit illud diuitibus et ma
 gnatibus quibus in fine aliqñ
 nullus audet noiare pñfessionē
 vel satisfactiōem sed qui sunt
 propinqui et deberent esse ami
 ci solliciti sunt si qd de bonis su
 is rapere pñt. hñc medicus iu
 tendit circa corporales medici
 nas i executores et propinqui cir
 ca thesauros et diuitias. Aliqñ
 vxor et filij et alij carnales amis
 ci cum de sacramētis loqñtur sa
 cerdos dicunt q rō est tps. O de
 testabilis fatuitas Non est tps
 donec dyabol⁹ guttur a lingua
 sensusq obnubiler: et tunc erit
 tps: sed clausū est tunc ostiū p
 amici aliqñ impediunt
 salutē

dyabolum
 tionis ex
 nales ap
 tionē sac
 solari. O p
 git in det
 rabi us est
 tanca per
 cia sempit
 sine pñia
 hñc est q
 put extra
 bñca. Cñ
 pñdō pñm
 guido que
 ampti⁹ no
 tenus pñ
 tum⁹ et di
 ditio corp
 mos voca
 oia mone
 cos aduo
 firmo fue
 uisum: ad
 medicū ne
 cū cessan
 ibi O q p
 dare spm
 bñs pñe
 repem
 Eccl. xxi
 ma mult
 bent infir
 ducere a
 sed potu
 bent an
 dam le p
 sollicitu
 danor p
 rū et ami
 se subijc
 nemie c
 doq re de
 firmus d
 tus et a

consideratio. ij. de morte nature.

dyabolum & sic aliqui cā damna
tionis existunt vxor & filij & car
nales amici credentes per dila
tionē sacramentoz infirmū cō
solari. O peruersa solatio q̄ ver
git in detrīmētum salutis mise
rabilis est solatio tam instan
tanea per quam amittitur leti
cia sempiterna. O quot moriunt
sine p̄nta p̄p̄ culpā p̄p̄inquoꝝ
hinc est q̄ ecclia medicis preci
pit extra de pe. & re. c. infirmitas
dicēs. Cū infirmitas nō n̄t̄ ex
p̄c̄to proueniat dicente dño lā
guido quem sanauerat. vade &
ampli⁹ noli peccare ne tibi de
terius p̄tingat: p̄nti decrero sta
tutum & districte p̄cipimus me
dicis corpoꝝ: vt cū eos ad infir
mos vocari p̄igerit: ipse autē
oīa moneāt & inducant vt in edi
cos aduocent aīaz vt post q̄ in
firmo fuerit de sp̄ali salute p̄
uifum: ad corporalē remediū
medicīne salubri⁹ procedatur.
cū cessante cā cesset effect⁹ hec
ibi O q̄ periculosum est infirmo
dare sp̄m vite longioris. dāna
bilis p̄fecto & p̄iculosissima hec
repremissio diuturnioris vite.
Eccl. xxi. Repremissio nequissi
ma multos perdidit. Nūq̄ ḡ de
bent infirmis assistentes eos in
ducere ad sp̄m longioris vite
sed potius eos premunire vt li
benti aīo ad mortem sustinen
dam se p̄parent eūcientes oīm
solicitudinem & affectionē mū
danoz & sp̄alium vxoris & filio
rū & amicoꝝ carnalium et oīno
se subijcientes humiliter diui
ne mie & voluntati Sic em̄ faciē
do vt dicit scorus) satisfacit in
firmus de oībus p̄cis veniali
bus et aliquat de mortali bus

qñ scz infirmus se vidēs in picu
lo mortis plenarie ex corde nō
ficto mortez acceptat qñ si ex
se ip̄o mori eligeret. O p̄er ne
cessariū est seipm tota h̄ diuiz
ne dispositioni p̄mittere: & volū
tatē p̄p̄iā diuino bñplacito cō
formare sic q̄p̄p̄et de necessi
tate h̄tus. Aliter non posset ali
quis bñ mori. ¶ Undecimū m̄
pedimentum est demonum ipu
gnatio. Nam vt dicit greg. De
montanto gñiores tētationes
ingerit q̄to p̄ctōrez in agis ap
propinq̄re sibi conspici. Exem
plum de cato qui insidiatur mu
ri aīa foramē per qd̄ exit. Si igit̄
tur sanus et fortis demonū tē
tationibus resistere nō potuit
quō infirmis quissimis ei⁹ tēta
tionib⁹ resistet: Est & alia cā p̄
pter quam difficile est h̄mōi tē
tationib⁹ resistere in extremis
qz sicut b̄ beda super lucam.
Dyabolus q̄to diutius possē
dit tanto difficultus dimittit̄.
In cui⁹ figura pharao nolebat
dimittere filios israel qui sibi
diu seruierāt Ingerit itaq̄ dya
bolus tētationes quissimas cū
aliquem appropinq̄re sibi p̄spi
cit: q̄ et si a circūstantib⁹ non vi
deat: apparētū durus et quiss
alū et visibil⁹ his qd̄ ad mortem
corpale laborāt. Inter ceteras
autē tētationes sp̄ali in mortis ar
ticulo soler iger ē qnq̄ quissimas
¶ Prima est fidei negatio
ne seu blasphemia. Cum em̄ si
des sit fundamētū sp̄alis edi
ficij & hūane salutis. Et sine fide
impossibile est placere deo heb
ri. Et q̄ non credit iam iudicat⁹
est. Jo. ij. Qd̄ dico conat hostis
humani gñis hōiem maxime in

tentaciones in mortis articulo

Primi nonissimorum.

extremis constitutum inducere i
aliquem errorem vel aliquam du
bietatem per fidem. Unde d. Aug.
Fides ceteris virtutibus lumen
ministrat quicquid dyabolus
conatur extrahere. sicut latro qui do
mum intrat lumen extinguit ne
videatur. Modus autem resistendi
questionibus et argutis dyaboli
ut scilicet sepe mereatur homo firmus
et immobilis in fide catholica
est se tenere et credere sicut te
net et credit sancta mater ecclesia:
adversus alia responsione quicquid
questionem aut argumentum faci
at inimicus. Legit enim quod fuerunt
duo doctores illustrissimi quorum
in mortis articulo existens teta
tus est a dyabolo. querente ab eo
quid credis. Doctor autem ille
nimis de scientia presumens conaba
tur, responderet tetatoni d. Credo
sic: et sic specificando et decla
rando quod credebat de articulis
fidei. Dyabolus autem sinebat
eum dicere quodrum volebat. Et cum
dixisset. respondit dyabolus aliquid
ex dictis. et cepit per ea argue
re ita subtiliter quod predictus docto
r reddidit hereticum et presu
ptuosum: et sic damnavit eum.
Alius autem doctor paulo post
etiam cepit laborare in extre
mis. et ex permissioe divina mis
sus est prior doctor iam mortu
us et damnatus ut tentaret eum.
Quesiuit ergo ab eo. quid cre
dis: Unde respondit. Credo quod cre
dit ecclesia. Et mortuus iterum
fuit. Quid credit ecclesia? Respondit
vultus. Illud quod ego credo. nec
vultus potuit eum trahere extra
hec duo verba. et respondit ille
reddidit clamans: heu heu si fecis
sem et respondissem sicut tu non esse

damnatus. Quod nota est omnibus scilicet
precipue descendentibus fidei
firmitas. hec enim que aia fal
uat et in paradysum transfert.
i. petri. i. Reportantes finem. si
dei vultus saltem aia verum. Unde
heh. xi. fide enoch placuit deo
et translatus est in paradysum.
Oportet ut quod nota est prudentia et
cautela ad firmiter et viriliter
resistendum dyabolis tetationi
bus per quod sperumque nunc fide
les maxime in mortis articulo
constitutos in errorem et blasphemiam
per aia fide inducere. Ioh. d. leo papa
in qua d. ser. Non desinit hostis au
tiguus deceptio: onum laqueos ubi
quod pretendit ut quod quomodo fide
credentium corumpat instare
hec ille non dubium quod dyabo
lus a iam multum sit infestus his qui
laborant in extremis etiam alii
iustus et sanctis. Unde rescri
bit cyrilus ad aug. de transitu
hieronymi. Quod eusebius vir sa
ctissimus olim discipulus hie
roni. cum esset e vita migraturus:
adveniente die quod se ex reue
latione hieronymi migrare scie
bat: die tercio preceunte labo
re febrium concussus valde se
super frater nudum poni fecit a fratribus
et a singulis osculatus accipiens
benigna eos consolatione confor
tauit in se commaneret. proposito
Deinde sacculus quod operiebat glori
hieronymi supra se disponfecit.
Post hoc corpe d. hico se man
ens deo et bro hieronymo devo
tissime commendavit. Et sic per tri
dus locutione ac corporali visione pu
navus: circumstantibus fratribus psal
terium: passionis domini: et alia sa
cra continue alternatim legentibus ia
cuit. Durum quippe hoc quod nar

De Eusebio

De. 2. dot
tozibz

consideratio. ij. de morte nature.

ro(a)it cyrill⁹ et cunctis ratio-
degentib⁹ formidabile. Die q^{ue}
mouiturus erat an^{te} br^ee aie exi-
tum per duas horas venerabi-
lis eusebi⁹ cepit tribiles actus
peragere q^{ui} circūstātes mōchi
paūore perterriti in terra tace-
bāt. Nā q^uisq^{ue} transuersis oculis
manibus siliūctis: voceq^{ue} du-
ra: facieq^{ue} terribili clama-
bat. Non faciā. nō faciā. mētris
mētris. Post hoc ad tram redi-
ens faciem suā in terra stima-
bat q^uantum potat: clamans ad-
iuuare me feres ne peream. Qd^o
monachi videntes oculis lachry-
mantib⁹ euz interrogantes qd^o es-
set petierūt. Ad q^uos ille ait. Non
ne vidistis demonum agmīa q^u
me debellare cupiūt. Et illi qd^o
te facturum volebant euz dice-
bas. Nō faciā: mētris. At ille
conabānt nāq^{ue} dei nomē blas-
phemare et fidez abnegare ei.
At illi. Quare p^{ro} abicondebas
faciē i tra? R^{es}pondit. Ne eoz spe-
ctū viderē q^uā turpis et tribilis
est q^uoia tribilia q^u sunt in mun-
do i respectu ei⁹ nichil sunt. Tā-
de appente glōso hiero. felici-
ter expirauit. hec cyrillus. Si
ita terrib^{il} infestatus est a de-
mone vir sanctus et tam g^{ra}uit de-
blasphēia contra deum i fidē tē-
tar⁹ adeo vt euz tāta difficulta-
te voluerit resistē: quō resistēt
pctōres i caritate debiles si ille
q^{ui} p^{ro} victor dyaboli extitit t^{em}p^{or}e
sanctat⁹ vir poruerit vicē i mor-
tali articulo qd^o facē potest illi q^{ui} ip-
sum dyaboli fuerit et q^uo dubium
pfecto q^uo tūc imineat g^{ra}uissima
pctā. ¶ Sc^{ilicet} a t^{em}p^{or}e est de re-
speratione diffidētia. Dyaboli
et p^{ro}pe vidēs morib⁹ corpālē agg^{ra}

uari et infirmuz g^{ra}uit torq^ui ni-
tatur eū perturbare et ostēdo el-
pctōz q^u omisit mltitudinē et g^{ra}-
uitatē volēs ei auferre oēm spē
salutis. vñ di. greg. Crandum
nob^{is} est et cū magnis o^{mn}idie fle-
tib⁹ cogitanduz q^u tribil^{is} sus in-
nob^{is} opa redrens in die n^{on} iert-
tus pnceps hui⁹ mundi veniet.
Uñ narrabat beda i li. de ges^{ti}
angloz. Q^u rex quidā aglie fer-
nand⁹ noīe habuit militē i ar-
mis pbuz s^{ed} corruptū morib⁹ q^u
frequēter amonit⁹ in sanitate
cōtennebat se corrigē. Cū autē
iprouisa infirmitate feriret: a
rege visitat⁹: et monēt ad p^{ro}as
qui renuit dicens q^u videretur
hoc facē ex timiditate cordis.
Cum vero iam appropinq^uaret:
iterū visitauit eum rex monēs
vt peniteret. Quid dixit. O dñe
m^{is} rex tarde est euz iā sim iudi-
catus et damnatus. hoc dice-
bat iāz oīno despans de salute.
Et cām subdūg^{it}. Parū em^o an-
te q^u ingressus esses intrauerūt
duo clarissimi iuuenes. di. q^uste
est ad iudicat⁹ mort^{is}: vidēam⁹
si aliq^u ius hēamus in eo. Un^{de} g^{ra}
extraxit librum speciosissimuz
s^{ed} valde paruuluz l^{ib}ris aureis et
fulgentib⁹ scriptum. In q^u legēs
vidi aliq^u bona modica q^u feci i
iuuētute mea: anteq^u mort^{is} pe-
ccassem. Et cum miro modo
exultarem in visio ne eoz: ec-
ce duo test^{es} imi demones intra-
uerūt portantes vñ magnuz li-
bruz scriptū test^{is} in l^{ib}ris in q^uo
di omia pctā mea. Et direx^{it} tan-
gelis qd^o hic facit⁹ q^uz lib^{er} vñ ni-
chil valz s^{ed} bñ n^{on} et ang^{eli} rīde-
rūt v^{er}o: ē ducite eū i dānatiōis
abissum: et recessit. Duo autē

Primi nouissimorum

illi maligni spūs percusserunt
me vn^o ad caput et alius ad pe
des. Cui autē ad cor peruene
runt mouit et a demonib⁹ per
trahar i infernuz. qd^o i factū est
Et sic miserabilis mortuus est
desperat⁹. Et hoc pz qto perti
clo se exponit qui penitē diffe
runt: et q^o pickosa sit et dānabi
lis desperatio de salute i re cor
datiōe ppoz delictoz. Vñ hie
ro^o. di. q^o iudas plus peccauit
desperādo q^o xpz tradēdo. O q^o
diligēt dz hō caue a tāto picko
Cūq^o aliquis in extremis vide
tur nimis timē p pccis: et ad des
peratiōē declarādo ei ieffa
bilē largitatē et pietatē mie dei
adducēdo exēpla diuine pietatē
et mie erga pccōres penitē et vo
lētes. vt exēplum dō. ij. Reg. xij.
Exēplū manasse. ij. pal. in fine.
Exēplū mathē in ei⁹ vocatiōe
Matth. ix. Exēplū marie magd
lu. vj. Exēplū latrōis. lu. xxiij.
Exemplū pauli: act. ix. et alia
hīndi innumerabilia exēpla: Itēz
sibi pponat benignitas glōse
mris dei circa pccōres peniten
tes q^o d^o mī gfe et mie. Item sus
fragia āglor et scōz. Itē sacra
mentoz ecclē efficacīa. Et sup
omīa pponat sibi mors et passio
dñi acerbissima in q^o dz funda
re totā rōnē spē sue Vñ d^o dñs
Tren. iij. Recordare paup^o et
mee etrahimigtonis. zc. Et nō
det anima deuota di. Memo
ria mēor ero zc. sequitur. Hec
recolēs i corde meo in deo spā
do. zc. Exēplū hēm⁹ i bō bñar.
Scur. superius dictū est qñ dice

no despe
rare

bam⁹ q^o iusti mortuū est pñdē
tia. Itē manifestet patiēti q^o ex
ecrabilis q^o pickosa sit despe
ratio. Vñ super illō. puer. xxiij.
Si despaueris laps⁹ in die an
gustie iminuet fortitudo tua.
di. glō. Nichil est execrabilius
desperatiōe qua q^o hz oēm stan
tiā perdit. Et ysidorus in libro
de sumo bono. pperpetrare fla
gitium aliqd est mors aīe: s^z de
spare est descendere ad infernū
Ter cia tentatio est de mur
mure et impatiētia. pma tēta
tio ptra fidem. secunda contra
spem hec tertia contra carita
tē q^o tenemur deū sup oīa diligē
Videns enī aduersarius n⁹ dia
bol⁹ miserum hominem graui
morbo veratuz nutritur addere
malum super malum dolo rem
supra dolorem vt inducat eū
ad impatiētiā. et aliqd videt
tur aliq^o ppter corporales āgu
stias insensari qz impatiēter su
stinēt. et hoc qz nō se disposuerit
ad bñ moriēdū neq^o hoc a disce
re uoluerunt. Et sicut dicit hie
ronimus. Cū q^o impatiēter ad
ueritatē aut mortē sustinet: li
gnus est q^o deū nō diligit. Et gre
go. Regnū celoz null⁹ murmu
rans accipit. O q^o irrationabi
lis est murmuratio et ipatiētia
qz ptra iusticiā. Nā vt di. gre
go. Iusta sūt cuncta q^o parimur
ideo valde iniustū est si de iusta
passione murmurem. Irratio
nabiliōz inq^o qz ē ptra uolūtātē
dei q^o rationabilissima et iustissi
ma est. Irrōnabilissima et ptra
dei miāz. qz tpalet et corpales
afflictiōes ideo ex diuina miā
insurgunt in pñti uita. Greg.
Misericorditē tpalet de⁹ adh

panēcia nēaxi

bat uerita
tionem. ad
moztur
bā aug. hie
temū nich
stantur ali
nauia sunt
rar vi. in spe
mo coāte e
flagitia sus
partosus ar
mīritas et
genitalia ad
p quib⁹ Gu
p dolorib⁹
dent murmu
ceret se iā ta
ti qz de men
egerat. non
reniam peti
et impatiē
st line aliq
Quarta t
placenta
q^o propter o
de⁹ dare pa
digna mag
huiusmodi tē
hoies deuo
videt yab
quem super
ad ex pōz
speratiōē
tunc addu
tentatiōē
gitationes
O q^o fontē
stabilis in
st bona te
gna et va
tra hanc
qui bñ a
las diceba
cūst. qz qñ
eleuare re

consideratio. ij. de morte nature.

bet seueritate etiam ne inferat
ultionem. Discat igitur unus. ff
q moritur. v. bñ moriatur cuz
bñ aug. hic seca. hic vie vt tne
ternū m tchi parcas. Quasi mo
riuntur aliqui hoies cū impatiē
tia vīsa sunt exēpla pñma. Nar
rat vi. in spe. mo. de quodā mra:
gno comite qui cum inter alia
flagitia sua fuisset enorimis lus
purtosus arripuit eum grauis
infirmitas et in tumuerunt eius
genitalis ad modū olle grādis
In quib⁹ gñiss. me afflicti⁹ deum
p dolorib⁹ blasphemabat impa
tienti murmurādo. et lz aliqñ di
ceret se id talia in illis locis pa
ti qz de membris illis enorimis
egerat. non tñ de hoc penitens
veniam petebat s; blasphemās
et impatiens spm in undū emi
sit sine aliquo ecclesie remedio
Quarta tentatio est suspēsi⁹
apla centia puta si quis cogitet
q propter opera sua tenetur ei
de⁹ dare paradisu et opera sua
digna maḡ retributione. Et hu
iusmodi tēratione sepi⁹ tētanē
hoies deuoti et bone vite. Cñ el
videt dyabolus se non posse ali
quem superare inducendo eum
ad errorem ptra fidē aut in de
sperationē aut impatientiam:
tunc adducit hmoi periculosaz
tērationē ingerendo hmoi co
gitationes. O q firm⁹ es in fide
O q fortis et stans in spe. O q
stabilis in patientia. O q mul
ta bona fecisti. puer. vi. fallax
glia et vana pulchritudo. Con
tra hanc tērationē opz nos se
qui bñm a thoniū. Cui dyabo
lus dicebat. Anthoni tu me vi
cisti. qz qñ volo te in superbiā
eleuare reducendo te in nemo

riā bonoz q fecisti: tu te deprī
mis cogitādo pctrā q ptra deum
pmisisti. Et qñ pnto te deprīmē
per despationem: tu te eleuas
p siderando sublimitatē diuine
bonitatis et clementie. et si sic fa
cerent oēs sicut tu. ego sēper vi
crus abscederē. Quinta tenta
tio est de sollicitudine nimia cir
ca exteriora et tpālis. hec tēta
tio maximetāgit mundanos et
scēlares hoies. quib⁹ i extremis
laborantib⁹ ingerit aliqñ dya
bolus sollicitudinē nimia pma
gis liberorū amicorū carnaliū
quos forte videt coram se gemē
tes et plorantes et bonoz tpālū
que nimis sollicitē acquisiuit
nimis auare custodiuit: nimis
superbiue dilexit: adeo q ppte
rea frequēter omisit opera mie
et forte etiā partem illoz male
acquisiuit. Et tunc ex inordinā
to amore et filios aut heredes
timet restituere me fiant paupe
res. Sicut legitur in summa de
septē donis de qdam vsuario.
Qui cū infirmaretur ad mortē
nec vellet ei sacerdos sacramē
ta ministrare nisi restitueret vt
cautionem faceret: illeqz recu
saret: hortabantur ad hoc filij
ne ad infernū descenderet mo
riens. Ille vero rñdebat nesci
tis quid dicatis si vellē oia ma
le ablata restituere: relinquerem
vos pauperes et egenos. meli⁹
q est se pmittere mie dei q hoiz
Et in hac pertinacia mortuus
est et in inferno sepult⁹. Et duo
bus aut filijs dixit alter ad alte
rum. pñ nñ damnatus est. Non
imitemur eum retinēdo viuras
per illū extortas: sed reddam⁹
creditoribus vt saluari possim⁹

De vsu:
taxio

Alter respondit. Ego partem
am retinebo. Si pater vsuras
fecit. ipse non ego penam luat.
Alius aut partem suam restituit
et deserens scdm se totu dei ob-
sequio tradidit. Dum aut ille q
in sclo remanserat mndantis se
immergeret iſtmatu ad mor-
tem nec penitens secut⁹ est pa-
trem. Qd frater audiens roga-
uit deum vt pſis fſisq statū di-
gnaretur ei ondere. Una igitur
diez cum oraret vidit terrā ap-
tam in inferno pſem in flāmīs
penit⁹ sepultū r flum ei⁹ fſem
suum iacentē sup eum. Maledi-
cebatq pſ filiz dī. Maledicta
sit hora in qua te genui fili: r tu
sis maledict⁹ qz pſ te vsuras
feci nec restitue volui. Et fili⁹
rñdebat. Maledictus sis tu pſ
r maledicta dies in q me genui
sti qz exēplo tuo docuisti me fe-
nerari et vsur as extortas resti-
tuere noluisti. Et post abo pari-
ter eiulantes blasphemabāt cū
cta creata r creatorem eoz. qd
cernens ille seru⁹ dei grās egit
deo qui eū liberauerat de tāto
malo. Apparet itaq qm gñissi-
mas r varias tētationes inge-
rit dyabolus in mortis a ricko
atq vt facilius possit vincere tē-
tat multipharie pūvariā pōitio-
nem r affectionem hoīm. Cū di-
leo. pa. in quodā ser. Nouit ho-
stis antiqu⁹ quem merore pēni-
tiat. quē fallat gaudio. quē me-
tu opprimat quem admiratione
seducat. Om̄ discunt pſuerendi-
nes. ventilat curas. scrutatur
affectus: r ibi querit causas no-
cendi vbi quemq viderit studio
suo occupari hec ille In his au-
tem oibus dyabolicis tentatio-

nibus et impugnationibus ad
vincendum r reijctendum dyab-
oluz summe necessaria est oſo-
tam patientis si orare possit q
astantium. Ad hoc em̄ dñt as-
ta reuſus orationibus adiuuent
moriturum. Ja. vi. Orate pro in-
uicem vt saluemini. Et subdit
Multum em̄ valet deprecatio
iusti assidua. Et crisosto/ Quis
iustoz non orando pugnat qz
non hostez orando deuicit. Est
de hoc exēplum notandū i. iij.
li. dyal. greg. de theodoro. de q
sic dicit greg. Theodorus inde-
tus valde fuit qui in meo mona-
sterio fſem suū nitate magna
q voluntate secutus est. Cui nī
mirum fſue erat si quis ei de sa-
lute loqueretur. Cū autem per-
ductus fuisset ad mortem in pe-
nitentia quadā q magnā partē
vrbis rome pſumpſit: r extremū
spſm ageret: queneſt fſes vt ei⁹
eritū orādo ptegerent. Jamq
corpus ei⁹ ab extrema pte fue-
rat p mortuum in solo tm̄ pectō-
re vitalis adhuc calor anhelab-
bat. fſes aut tanto ceperūt ob-
nixius orare qſto videbāt eum
sub celeritate discedē. Cū repē-
te cepit clamare magnisq vocē-
bus oſones eoz infrumpere dī.
Recedite recedite. Ecce dyab-
choni ad deuorandū dat⁹ sum q
ppter vſam pñtiam me deuora-
re nō pōt Caput meū iam in ore
suo absorbit: date locū vt faci-
at qd factur⁹ est. Tunc fſes ce-
perit dicē. Quid est qd loqr is fſ?
Signum tibi scē crucis impine
Rñdebat ille cū magnis clamo-
rib⁹ dicens. Volo me ſigare sed
nō possum: qz squamis hui⁹ dra-
chonis pmoz. Tunc fſes in trō

De Theodoro

consideratio. ij. de morte nature.

prostrati cepeſt pro ei⁹ ereptio
ne vehementius orare. Et ecce
subito cepit eger cū magnis vo
cibus clamare di. Sſas ago. ec
ce dracho qui ad me deuorans
dam acceſſerat fugit vſſis ora
tionibus depulſus ſtare non po
tuit pro pctis meis intercedite
qz conuerſi paratus ſum: et fun
ditus habitū relinqre ſclārem.
Poſtqz vero ad deuz toto corde
querſus eſt deniqz flagellis at
tritūſ tunc eius aīa carne ſolu
ta eſt. coſtat pculdubio qhuc
pro vſſitate ſua viſſo hec a plo
dño miſericorditer eſt oñſa hec
greg. Patet igitur qſte ſint vſſi
litatis laborantib⁹ in extremis
orōes deuotoz aſtātſ. ¶ Duo
decimū et vltimū impedimen
tū eſt tps ablatio. Spat em ſē
per miſer pctōi in vltimū vite pe
niſere: ſed tandem auferitur ei
tpus ſ. Quid tibi de futuro tpe
tā temerarie pſumis o miſer tā
qz deus ipa etiā in tua non ſua
poſuerit pteā. hec ille hoc qp
penimīs temerarium eſt cū ip
ſe dñs ſuis aplis dixerit. act. i.
Non eſt veſtrum noſſe tpa vel
mo. que pſ po. in. ſ. po. Qui ita
qz pñſam non facit cum pōt gra
uiſe exponit periculo illam. nō
poſſo facere cū credit: et hic iu
ſte demeret. hic hieronim⁹ i ad
ſalins de nebridio viduit. ait.
Cauendū eſt valnus qd pericu
lo et dolore curat. aliud eſt in
tegra nauē et ſaluis mercantib⁹
portū intrare ſalutē. aliū nudū
herēdo tabulis et crebris curſi
bus fluctuoz ad aſperriſſima ſaxa
collidi. hec ille. Narrat ma. io.
de abbſi nulla ſabineſ. eps car.
et hoc idem narrat humbertus i

tractatu de ſeuplici timore.
Qz ſuit quidā ſeneratoz quē cū
moneret ſacerdos ſu⁹ ad pñiaz
ſemper dicebat. bene adhuc ſa
clam qz ſatis eſt adhuc de tpe.
Cūqz inſirmaretur et ſilr mone
retur ſilr etiam dicebat qz be
ne adhuc ſa clam. Et cū impro
be inſtaret ſacerdos videns pe
riculū: ille ſubito rapitur qua
ſi mortu⁹. Et cum rediret ſubi
to et adhuc iſtaret ſacerdos: cla
manit eger. O pñia vbi es. De
cetero penitere non valeo hoc
iudicāte iuſto iudice. qz dī po
tui non volui. Et hoc dicens in
ſerabilr mortuus eſt. Qñ dicit
bſ boſ. ſuper ſcōm ſen. diſ. vñ.

¶ Qhō poſtqz tps merēſi ab ordi
natione diuina ſibi pzeſentum in
vicijs obſtinat⁹ trāſſr: qñdū
q⁹ doluerit non pōt bonā rea cō
rere voluntatē. In pctis in prin
cipio non abſtulit poſſibilitatē
ad iuſticiā. tñ ſine pcti additio
ne ſolo tpe merēdi trāſeſite ſa
ctum eſt irremiſſibile Cuius rō
eſt qz cum deus non faciat ptra
diſpōnem ſuā nō offert grām. q
pzeueniat voluntatē ad pñiam:
et ſic remanet voluntas in ipñia
ſempiterna. et per pñia in culpa
Nec tñ ppter hoc a bono ceſſā
dum eſt. qz reſpicere ad pñiam
ſignū eſt pñie tps nondum tran
ſiſſe. hec ille. Ad idem etiam fa
cit quod narrat greg. iij. dyal.
dicens vñm terribile de mozt
te chriſerij voluptuoſi et auarī
ſuo tempore contigſſe dicit er
go Qz chriſerius vir in hoc mū
do ydoneus fuiſſet ſed tam plen⁹
vicijs qñtum rebus ſuperbia tu
midus. carnis ſue voluntatibus
deditus. in acquiritendis rebus

De Chriſerio

auaricie facibus accessus: Sed
cū tot malis dñs ponere finē de
creuisset. corporali hunc mole
stia percussit Qui ad extremū ve
niēs eadē hora q̄tam anima a
corpore erat exiit ap̄t oculis
vidit terribilissimos spūs corā se
assistere et vñhñ iseltare vt ad
inferni claustra euz raperent.
Cepit tremere: pallescere: suda
re: et magnis vocibus inducias
petere. filidq̄ suū nomine maxi
mū quē ip̄e iā monachus mona
chū vidi nimis et turbatū voci
bus acclamare. di. Maxie cur
re. Nūquid tibi aliqd mali fecit?
In fide tua me suscipe. Turba
tus mortuū? affuit lugens
ac per strepēs familia cōuenit.
Ip̄i autē mo lignos spūs vidē nō
poterāt: sed eoz pñtia in cōfusi
ōne palloze et timore illi q̄ tra
hebatur videbat: pauore autē
illius tetre imaginis huc illuc
reuebatur in lectulo. lacedari si
nistro latere aspectū eoz ferre
nō poterat: vertebat ad parietē
ibi aderāt. Cūq̄ nimis p̄stricē
relaxari se iā posse desperet: ce
pit magnis vocib⁹ clamare in
ducias vsq̄ mane. Sc̄cum hoc
clamaret de hita culo carnis e
uulsus est. De hoc nimis p̄stat
q̄ pro nobis ista nō p se vide
rit. hec greg. Ablatus itaq̄ sibi
fuit tps neq̄ quas petebat obti
nuit iducias. Usurari⁹ em̄ nul
las hñe bz inducias q̄s alijs vē
didit. Oq̄ periculosi: q̄ fatuū:
q̄ temerariū penitētia differre
Oq̄ dānabilis abusu tps: q̄
dñs p̄corā ad penitēdū et negli
git. Un̄ dñs. Job. xliij. Dedit ei
de⁹ locū pñie ac ip̄e abutit eo.
Et ap̄o. ij. Dedit ei dñs tps pe

nitētie et nō vult penitere. Et
sest. Ecce ego mittā eam in le
ctū et q̄ mechātur cū ea in tri
bularōe maxima erū nisi peni
tētia ab opibus suis egerit: et
filios eius inficiā in mortem.
Et hoc sciēt oēs ecclie q̄ ego
sū scrutās renes et corda: et da
bo vnicuiq̄ s̄m opa sua etc. Ex
p̄dictis igit liq̄do apparet q̄ta
et q̄ q̄uia sūt impedimēta pñie
in extremis tps q̄ pñie periculo
sum est ad illū articulū pñiam
differre. et q̄ pñie periculosus est ip̄i
sus mortis transitus Et sic p̄t se
cūda p̄cipalis consideratio.
¶ De scia p̄cipali p̄sideratōe

Tercia p̄
cipalis cōsidera
tio cōtēplāda de
morte est p̄sidera
tio stat⁹ toto aio sepissime p̄me
ditāda est. Nā sicut. d. boett⁹
i li. de solatōe. Nō qñ añ ocu
los est sufficit itueri rex exit⁹
prudētia meretur. ¶ Est autē
p̄cipue cōsiderāda triplex p̄di
ctio status illius sequentis post
mortem. Est enim tunc.
Status priuationis
Status recognitionis
Status reddēderationis.

Primo status ille est status
priuationis. Un̄ lu. xij. cō
parat dñs mortē furī qñ di. Si
sciret passimiliā q̄ hora fur
veniret. Sicut em̄ fur rapit.
tollit q̄qd potest auferre ita
mors tollit oia que sunt vite
pñtis. Tunc autē priuatur hō
specialiter triplici bono.
¶ primo priuatur amicorū gra
ta societate.
¶ Secūdo mūdanorū amenitate.

Tertio
¶ Pri
grati
quib⁹
vadi
do. nū
vīp ad
multi
uiscer
mēoria
erit. se
luraz m
dñs est.
potere
et deun
ambulo
tū. q̄ a
longin
sc̄n. ita
inter m
quas n
an iudi
quid m
illō deu
pauidu
et aiam
vita tua
Timeb
des vite
dis hec
ribilia
guaret
q̄ta sit
p̄o stat
diligen
mēdum
vadi a
quam
liter p
re deb
filio cu
inagon
dus p̄t
ria. iam
habeo i

consideratio. iij. de morte nature.

Tertio operandi facilitate.

Prima itaq; pñatur amicorū gratia societate. Nullus eorū cū quib; hīc amicitia habuit secū vadit pducendo eū de hoc mundo. nisi forte cadaver sequatur vsq; ad sepulchrum. et qđ petus multi amici mundani cito obliuiscuntur mortuorū. pñ. Perijt mēoria eorū cum sonitu. Qñ dī. criso. ser. de patia. Cunctos salutatur moriens donec suemētis dñs est. donec sua lingua loqui poterit. valete (inquit) amici mei et deum orate pro me. Iter em̄ ambulo. et pergo extraneum qđ nunq; ambulauit. et in regionem longinquā quam nunq; vidi. in scēla aīaz vñ null; reuersus est inter mansiones metuendas ad quas nullus me comitatur. et añ iudicem tribilem vbi nescio quid michi ptingat. Qñ hīc casti illd deus. xxviij. Dabit tibi cor pauidum et deficientes oculos et aīam meroze cōsumptā. Erit vita tua quasi pendens ante te. Timebis nocte ac die et nō credes vite tue. O si qđ palato cordis hec z hñmōi que multum terribilia sunt saperet et attēte cogitaret. pfecto palam videret qđta sīruiuentibus necessitas vt pro statu illo futuro post mortē diligenter prouideant. O qđ tremēdum est illud qđ moriens hō vadit ad regionem sibi ignotā quam nunq; vidit et quid et qualiter pro eo dispositum inuenire debeat oīno nescit. Legit de filio cuiusdam comitis qđ facēs in agone dixit. O quid est mundus qđta vanitas qua lis miseria. iam cognosco me mortuū habeo in hoc mundo multas di

uitias multa castra et multos hospitare possem : et iam cito moriar. et heu nescio vbi pma nocte manebo Et puocauit oēs astantes ad sietu v. Silt. di cere possēt qui magnas et latas domos hñt qui forte citissime moriētur et oīno nesciūt vbi manebunt. Qñ igr nullus amicorū huius mundi pōt hoīem in morte pducere valde nobis expedit qđrere amicitiam xpī et scōp qui tunc nobis poterunt subuenire Et satis pueniens est hīc spālē reuerentia et deuotionē ad ali quē vel aliquos scōp qui tunc pculdubio seueros amicos ostēdent eis qui corde puro cōfuges rñt ad eos. vñ Job. Ad aliquē sanctorū quertere. Et qñ regionem ignoram ingressari sumus vt ibi locum paratum inuenire possimus in quo recipiamur sciamus iuxta p silium dñi mat. vi. di. Thesaurisate vobis the. i celo. vbi nec erugo. xē. vide ibi qđ sine dubio sicut dicit apostolus Gal. vi. Quicumq; seminauerit homo hec et metet. xē. vide ibi. CSecundo priuatur. mundanorū amenitate. Priuantur quīpe mortētes cunctis mundanis diuitijs. delicijs et honoribus. i. Thim. vi. Nichil inulius in hunc mundum haud dubium qđ nec auferre quid possimur. Et iob. i. Audus egressus sum ex vtero matris mee et nudus reuertar illuc. Unde patet qñ bona mūdāna. bona hominīs nō sunt. qđ sicut dī. abro. Bona hoīs nō sunt qđ secum ferre non pōt. Vere aut hoīs diuitie sunt vtutes vt dī. greg. in omel. quadam vtutes quippe

e. i.

Comes

Primi nouissimorum

Salanb

fecit portat hō. apo. xliij. c. Opa
em illoz sequuntur illos. Diui
tias aut ipales secū nō pōt por
tare. Jō bñ di. psal. Reliqñt ali
enis diuitias suas: et sepulchra
eorū dom⁹ illoz in eternū. hoc
intelligis saladin⁹ princeps ma
gn⁹ inter sara cenos rex multo
rum regnoz appropinquas mor
ti sudariū q̄ post mortē inuoluē
dū erat cadauer suū portari fe
cit p plateas ciuitat⁹ ipz oib⁹
palā ostēdi et p preconē clama
ri corā oī p̄plo. Tū secū aufē
saladin⁹ rex magn⁹ de omnibus
diuitijs suis. Multū valere pōt
hūmō cōsideratio contra auari
ciam. Ex hoc em euidenter ap
paret miserabilis aua roz fatu
itas q̄ tñ laborāt. p aggregan
dis diuitijs q̄ ita subitorellint
nolunt relinquere: et plerūq̄ in
perditionē dñi sui cōgregant.
Jō bene dī eccliasies. v. Est līr
initas pessima quā vidi sub sole
diuitie ggregate in malum dñi
sui. perēit em in afflictōe pes
sima: gñauit filiū qui in summa
egestate erit. Sicut egressus ē
nud⁹ de yter omnis sue: sic reuer
tetur: et nihil secum auferet de
labore suo. miserabilis p̄ior⁹
infirmitas quō venit sic reuerte
tur. Cōsiderem⁹ fr̄s qd secum
portāt de diuitijs suis: de gl̄ia
sua principes et barones: qd de
honore qd de comitiu: Certe
palam est qm oīs gl̄ia mādī pe
rit in morte. psal. xl. Oīs caro fe
nū et oīs gl̄ia ei⁹ quasi flos agri
efficcatur est fenum et cecidit
flos. Et ja. i. Exort⁹ est sol cum
ardore et a refect⁹ fent⁹ cecidit
flos eius: et decoxult ei⁹ depe
rūt. In morte p̄pe perit omīs

pulchritudo corporalis / omīs
gloria mūdāna: deficiūt omēs
corporis voluptates. Jpm aut
corp⁹ efficit cadauer fēdū ocu
li ei⁹ nō ampli⁹ vidēt: facies effi
citur pallida: man⁹ nihil ampli
us tāgere p̄t: pedes nō possūt
ambulare: lingua nō potest lo
qui. labia in oheri nō p̄t aures
nihil audire. O mors crudelis.
o mors dira. O mors amara. O
heu mors terribilis q̄ miseros
facit carnales et voluptuosos
mūdānos et terrenos. vanos et
ambitiosos. Ad qd euident⁹ cō
templandum recitemus verba
hyogentis qui de cesare ait. In
tuitus sum p̄vidērem: cadauer
cesaris: vidi eum luidio colore
coloratum. putredine circūda
tum: alium eius disruptum: et
vermium cateruas per cada
uer illud discurrentes: duo. fa
melici pascebant i foueis ocu
lorū: crines nō adherēbāt capi
ti: dētes patebāt labijs p̄supti.
et dixit vbi est cesar chor⁹ puella
rum: magnitudo diuitiarū: ca
terua baronū: acies militum.
Ubi sunt canes venatici: eq̄ ve
loces: aues rapaces. Ubi tala
mus depict⁹: lect⁹ eburne: ara
gentūz amū: Ubi sunt vestimē
ta mutatoria: cibaria diuersa:
canticū lyre: organoz sonit⁹:
odor aromatic⁹: Te verebant
hoies: principes timebāt: cole
bāt vides. Ubi est tāta potētia
tāq̄ p̄lata facta atq̄ magnifi
ca et rñdit michi hec oia defece
rūt in me qm defecit sp̄s meus
et reliq̄rūt me in hoc misero se
pulchro repleto putredine car
nis mee. hec ille. Audiant ergo
p̄nuersi mortales qz i hoc mū

do nē
t amā
nā po
ri tot
sunt o
Cur
pulis
rat pe
alegan
patulo
illam.
der er
econue
saurū.
ri lpera
do: hō
Al⁹ di
ubi su
die tibi
Alius
tos pop
morte:
nihil ei
bert tra
cia erat
bi subie
xan. her
rū regu
famulo
sepulch
vocem
te mor
d. o al
dieban
qui nō
heri col
licata:
esca. B
in tua
tenet
bus oī
na sit
ribilis
tus p
munda

consideratio. iij. de morte nature

do nichil est bonum nisi timere
 & amare deū. ex in eo totā spem
 suā ponere in q̄ sunt oēs thesau-
 ri totū boni absconditi. Quid p-
 sunt o ff oēs huius mundi glie:
 Cur superbis hmis et cinis: qz
 pulvis es et in pul. reuer. Nar-
 rat petr⁹ aliphūsus q̄ cum tūba
 alexandri esset aurea & in pros-
 patu o multi p̄i puenērit circa
 illam. quoz vn⁹ dī. heri alexā-
 der ex arū fecit thesaurū. nūc
 econuerso aurū de eo facit the-
 saurū. Ali⁹ dixit. o alexāder: he-
 ri sperabas t dñabaris toti mū-
 do: hodie tibi mors domiatur.
 Ali⁹ dixit. o alexāder: heri non
 tibi susti ciebar tot⁹ mund⁹: ho-
 die tibi sufficiūt qng pedes tre.
 Alius dī. o alexander: heri mul-
 tos populos liberare poteras &
 morte: hodie nec er⁹ iacula po-
 tuisti euitare Alius dī. o alexā.
 heri tēram pmebas et tibi subie-
 cta erat: hodie terra pressus sū-
 bi subiectus es. Alius dī. o ale-
 xan. heri hēbas comitiū dñō-
 rū: regum: principū: & ducū: et
 famulorū: hodie solus iaces in
 sepulchro. Alius dī. o alex. heri
 vocem tuā oēs tremebāt hodie
 te in ortuum null⁹ timet. Alius
 dī. o al. heri vocem tuam oēs au-
 diebant hodie morte deuict⁹: io
 qui nō potes. Ali⁹ dī. o alexan.
 heri comedebas pot cibaria de-
 licata: hodie fact⁹ es vermium
 efca. Ali⁹ dī. o al. heri tot regna
 in tua p̄tē habebas: hodie te
 tenet mors in sua p̄tē. Et qui
 bus oibus liqdo apparet q̄ va-
 na sūt oīs hui⁹ mūdi glia & q̄ ter-
 ribilis & miserabilis est hoīs sta-
 tus p⁹ mortē qn p̄uat oīno hoīs
 mundanorū amenitate. 3o bñ dī.

8. Quid horribilē morte hora
 qd feridi⁹ hūano cadaue quid
 ergo p̄sunt diuitie quid delicia
 quid honores. diuitie ei nō libe-
 rar hoīem a morte: nec delicia
 a hmi⁹: nec honores a fetore.
 Nā q̄ qndam sedebat purpura-
 tus & gemat⁹ in aula: modo sor-
 det nud⁹ & squalid⁹ in tūba. & q̄
 qndā vescēbat delicijs in cena-
 culo: mō a hmi⁹ p̄sumit i sepul-
 chro. O vtiā saperēt hoies & li-
 tel. ac nouit. prou. i. nō solū no-
 uissima: sed p̄ma & media. hec sū-
 le. O igrī superbi. o auari. o volu-
 ptuosi. o hoies indurati. pensa-
 te q̄so & in cordis statera appen-
 dite qd vob̄ s̄z Job. xij. Demo-
 nia v̄a p̄pabit cūneri et in luctū
 redigēt cernices v̄re. O miserē
 mortales qd facit qz de illo sta-
 tu p⁹ mortē nō cogitatis. Redu-
 ca t̄ ad mēoīā qd alī fortes et
 robustos & corpe formosos vidē
 stis. et cogitate quales mō sint
 in sepulchris. cogitate in q̄ o
 vos infra paucos dies tales erē-
 tis. hoc cōsiderās ver. dicebat
 In sepulchro mortuorum respi-
 cito. et non inuenio in eis nisi ci-
 nerem vermem fetore. et horro-
 rem. qd ego sum illi fuerunt qd
 illi sūt ego ero. hec ille. O q̄ mi-
 serī: q̄ fatui: q̄ insensati sunt q̄
 curā carnis agunt in desiderijs
 & voluptatibus. cum caro nihil
 aliū sit nisi putredo et fūmis. 3o
 bñ dī. b. in li. mēo. O pulvis & ci-
 nis cur carnē tuā p̄ciosis impu-
 guas et ornas quā post paucos
 dies deuoratur i sunt vermes &
 aiām non curas q̄ coram deo et
 angelis est preferāda: hec ille
 Zippert igrī qm mors hominem
 omnino p̄uat diuitijs: delicijs et
 e. ij.

Primi nouissimorum

honorib⁹ mundanis. Vñ pz ml⁹ ferabilis abusio eoz qui hmoi diligunt. Nam vt dī. gre. i. quā dā omel⁹. Tur amatur qđ relinquit. ¶ Tertio per mortē puat hō opandi facultate. Tunc em̄ nec mēri pōt glīaz neq; p pētis satisfaccere per seipm̄ sed soluz satisfati. neq; de reb⁹ suis disponē. tūc qđpe nō est stat⁹ opandi sz est status recipiēdi dignū pro operib⁹. Jō bñ dī. puerb. xi. Mortuo hōie ipso nulla erit vltra spēs: scz pñiam agēdi et pro pētis satisfacciēdi merēdi vel de reb⁹ suis disponēdi. Jō dcm̄ ē. ege. ylat. xxxvii. Dispone domui tue: qz morieris tu z non vles. Propt⁹ hoc ē bñ dī. Jōh̄is ix. opz opari dū dies ē Venit em̄ nox qñ nō pōt opari nox. s. mors ¶ Teneam⁹ qđ pñlū salutare paull. ad gal. vi. Dum tps habem⁹ operemur bonum. q. d. qm̄ nō sp hēbim⁹ tps operādi. Et eccl̄es ix. Qscunq; pōt man⁹ tua istanter operare: qz nec opus (ad merēdum aut satisfacciēdum) nec rō (ad excusandū) nec sapientia nec scientia (ad euadēdū) erit a pud inferos qđ tu pperas. O tptum dolēt post mortē qui prope salutis negligētes fuerit. qui poterāt pro pētis satisfaccēre z glīaz acquirere dū hic viuerēt et noluerūt. Et certe null⁹ est qui taz scitē vixerit z tot bona opa fecerit: qđ nō vellet multo āplīora et maiora fecisse qm̄ mortu⁹ est.

Secundo stat⁹ ille post mortē: est status cognitio: nis: scilicet vite preterite. Viribus enim corporis exhaustis occurrunt homini in memoria omnia que fecit: iusto ad letici-

ciam: peccatori ad mesticiam z desperationem. ¶ Tunc quippe cum tristitia et desolatione magna recognoscit miser peccator tria pcepta que dū viueret noluit cogitare: videlicet. Vite huius breuitatem. Mundanorum vanitatem. Peccatorum desimitatem. ¶ Primo recognoscit vite huius quam iam preterit breuitatē. Unde dicit illud Job. ix. Dies mei velociores cursore fuerunt fugerunt et nō viderunt bonū In presenti quippe vita pēdies minime attēdunt hui⁹ vite breuitatem: et sic viuunt quasi nunqđ essēt morituri: sed post qđ mortui sunt statim coguntur recognoscere qđ cito hec vita trāsierit. Vñ dicunt illud sap. v. Nos nati continuo desinimus esse. ¶ Secundo recognoscit mundanorum vanitatem homi quidez mundano qđdiu viuit videntur bona tpra lia multum preciosa sed statim vt mortu⁹ est statim euidenter agnoscit qđ vana sunt et trāsitoria. Tunc agnoscit qđ fatuus z insensatus fuerit diligendo tpra lia que secuz ferre nō potuit sed in mundo reliquit. Unde dicit ps. Dormierunt fortia oēs viri diuitiaz in manib⁹ suis. Et Job. xxxij. Dines cum dormierit nichil secuz affert e. aperiet oculos suos et nichil inueniet apprehēdet eū quasi a qua inopia. greg. ¶ Dormit diues et oculos aperit qz carz caro morit⁹ illū aia videre cogit qđ dū viueret pūdere cōtempnit. hec ille. Tunc ergo dicit qđ mūdum iorū dimate dilexerunt: illud sap. v.

Quid
dicitur
cōtūti
la qual
us pec
pertrās
us cūp
vestigi
scit pec
Noluit
pitudin
velit no
suo rē c
magnit
et quon
culauer
cio depu
xxi. Q
extrem
sine hon
elios. S
peccato
mētū an
tur in tr
cio pñci
sco suu
rio clere
¶ E
Tunc a
maiest
xxi. Re
tuens ē
¶ Circa
corde et
cōtūti
est cōtū
a lio co
Secun
dēde ge
Tercia
de sentē
¶ Primi
da trem
Iud en

consideratio. iij. de morte nature.

Quid nobis profuit superbia: aut diuitiarum instantia quid nobis contulit? Transierunt omnia illa quasi umbra et tanquam nunci us precurrens et tanquam nauis quae pertransit fluctuantem aquam: cuius cum preterit non est inuenire vestigium. etc. ¶ Tercio recognoscit peccatorum deformitatem. Noluit dum uiueret cogitare turpitudinem peccatorum suorum: tunc autem uelit nolit compelli recognoscere suorum criminum multitudinem magnitudinem: et turpitudinem. et quomodo pulchram animam maculauerit et eam eterno supplicio deputauit. Iuxta illud dei xxxi. Occurrent uobis mala in extremo tempore. Et ecci. xx. In fine hominis denudatio operum eius. Erunt autem peccatoribus haec peccatorum suorum recordatio tormentum amarissimum ut infra dicitur in tractatu de iudicio in tercio principali misterio articulo secundo sine in secundo speciali misterio circa principium.

Tercio stat ille post mortem est status reddende rationis. Tunc a supremo iudice domino maiestatis deus unicuique illud Luca xxi. Redderentem villicationis tuam: enim non poteris villicare. ¶ Circa istum autem articulum sunt corde et animo contemplande tres considerationes principales. Prima est consideratio tremende iudicii: a ligis conditionis. Secunda est consideratio reddende generalis rationis. Tercia est consideratio ferendae sententialis conclusionis. ¶ Prima igitur est consideranda tremende iudicii: ad id quod illud enim est frequenter iam

mo reuoluendum quod coram tanto iudice coram summo domino maiestatis: creatore celi et terre reddituri sumus rationem de operibus nostris. Coram inquam iudice Cuius potentia est insuperabilis cuius scientia infallibilis Cuius ira importabilis: uide infra in tractatu de iudicio tercio misterio principali in tercio articulo seu in tercio speciali misterio: puncto tercio. Quod terribile quod tremendum est: comparare coram iudice tam terribili. Reuera multum timere deberent miseri peccatores: quoniam etiam uir sancti mirabiliter hoc contemneret. Unde de beato hylaride legitur quod mores et aie sue loquens dicebat. O aia christiana quod dubitas. lxx. annis seruisti christo et mortuus times. Et cur mortui timebat nisi quod coram iudice comparere uerebatur. In uitis etiam patrum legitur de abbate agathone: quod cum moriturus esset per tres dies mansit immobilis: aptos oculos tenens. Ad quem fratres. Abba ubi es? At ille ait. In conspectu diuinitu dicis assisto. cui dixerunt. Et tu times? Et ille. Laborauimus in te qua potui in custodiendis mandatis dei: sed et hoc sumus: et nescio si placuerint deo opera mea: quod aliter sunt iudicia hominum a iudiciis dei: nec presumo donec uenero coram deo. De beato etiam augustinus legitur: quod ante proximum diem obitus suum liberos a se dictatos recessit. Et quicquid in eis inuenit minus bonum dictum correxit. Iussit autem psalmos penitiales affigi in pietate: quod attente respicientes legens uideretur sibi uigiliter. Et ne eius e. iij.

de agatho

de aug

Primi nouissimorum.

Intētio impedit res ab aliq ante
decem dies ferme q̄ expiret de
corpore postulat ne q̄s ingre
deret ad ea nisi tñ hōis q̄bus
intrabāt medicū: vel cū ei refe
ctio inferret. Si igit̄ mōr̄s tpe
timuerāt sancti licet ostēsus ē
q̄modo nos miseri p̄ctōres non
multo pl⁹ timere deberemus.

Scōda est cōsideratio reddē
de ḡhālis rationis. Erit em̄ ge
neraliter ratio reddēda de to
tā vita p̄nti. ḡhāliter inq̄ de oi
bus domis concessis. de oib⁹ ma
lis cōmissis. de oib⁹ bonis p̄mis
sis: vide infra in tractatu de iu
dicio: sexto p̄ncipali m̄sticio p
totum.

Tertia est cōsideratio feren
de finalis cōclusionis. Hec q̄p
pe finalis cōclusio frequer est
in aio reuoluēda. & sepi⁹ in co
dis staters appendēda. Et hoc
p̄cipue p̄pter tres admirādas
& valde notādas cōditiones ei
adiudicāde. Prima est inestā
bilis magnitudo. Scōda est inu
merabilis multitudo. Tertia
est intermīabilis lōgitudo. He
siddē tres cōditōes erunt in re
siddē adiudicata. s. In p̄mo bo
norū: & supplicio malorū. Un̄ de
p̄mo bonorū dicit ber. Merces
scōrōrū tā magna est q̄ nō potest
mēsurari. tā multa q̄ nō pōt nu
merari: tā copiosa & lōga q̄ nō
pōt finiri. Hec ille. Et similr̄ dic
de supplicio reproborū per illā
quippe sentētiā de his vnicuiq̄
iustissima retributio p̄ meritis
& demeritis. hier. xv. Si dice
rint (scz aīme) q̄ egrediemur (di
ces) q̄ ad mortē (scz hic iuerunt
p̄ culpam) ad mortē (scz et nā)
& qui ad gladium (id est p̄tra re

morsum cōscientie) ad glā dīst
(scz cōscientie remordentis) &
qui ad famē (id est defectum
gratię) ad famē (scz desolatiōis
eterne) et qui ad captiuitatē
(scz culpe) ad captiuitatē (scz
gehennę) Ap. xij. Qui in capti
uitatē duxerunt (scz hic aut
mam) in captiuitatē vadent.
O q̄ terribilis est huius sentē
tię expectatio: q̄ tremenda: q̄
frequenter meditanda. Un̄ le
gitur in vitis patris. Q̄ abbas
hēlyas dicebat. Tres res tēo
p̄uina est q̄n aīa egressura est
a corpore. Secūda est quando
occurra est deo. Tertia ē q̄n
aduersum mē ferēda erit scia.
Vere si omnis sentētię iudicia
lis expectatio ē icusua timo
ris ita: profecto sup̄ omnes est
iextēminabiliter timēda: erit
enīz p̄ioris irreuocabilis. De
rebus autem adiudicādis per
hanc sententiā amplius infra
videbitur quando de supplicio
reproborū: & premio electorū
spirante deo per amplius tra
ctabimus.

Hec de mortē nature: que est
ineuitabilis.

Sequitur de mortē gratie: q̄
est mors desiderabilis.

A circa mor
tem gratie p̄mo no
tandum q̄ non dicit
tur mors gratie q̄a
per eam grātia moriatur: sed
quia fit hēc mors per grātiā
per quam peccatum moritur.
Hec est igitur mors quāz debe
mus optare: q̄ fructuosa. de q̄
ber. ait. Bonā mors quę vitā nō

ausert que mutat in meli⁹ per quam corpus non cadit sz aia subleuatur: necesse est em⁹ in via moriamur vicijz vt melior sit dies mortis die natiuitatis. Moriamur igit^r (ait apls. ij. cor. ii. vi.) et ecce uiuimus.

Ad similitudinē aut morien-
tium morte naturali cōsi-
derem⁹ in morte spiritu ali pro-
gressum. Moriturus quippe in
pncipio infirmat^r dolet. Secū-
do dolor augmētat^r et languet.
Tertio lāguor uigorat^r et palle-
t. Quarto cū ampli⁹ inualescit in-
firmitas mor⁹ destruit^r. Quinto
sensus obrundit^r. Sexto corpo-
ris et aie ner⁹ dissoluit^r. Septio
spūs egreditur. Octauo corp⁹
morumar. Quoz tres p⁹mi ad
virtutis ingressum, tres medi⁹
ad progressum. ali⁹ vero vltimu
ad statū perfectū aie referunt^r.

In p⁹mo igit^r gradu mori-
tar^r spūaliter infirmat^r per
attritionē dolet p cōtritionē.
Infirmitas inq⁹ aia p attritio-
nem. i. refrenatur ab illicitis.
Infirmitas inq⁹ qz cū antea ef-
fet firma inuolūtate p⁹ti tūc iā
incipit resilire ab affectu pec-
cati. Per cōtritionē aut dolet
de p⁹tiō: qn scz iam cor de perfe-
cto cōpungitur et penitet. Tunc
quippe p⁹ti qd peccanti dulce
fuerat ad mōmētū amarū post
ea efficitur penitēt^r et subitō q-
si in momento conuertitur pec-
cati dulcedo in amaritudinem.
Dumqz feroz culpe penitentes
sollīcitat. dum dolor conscien-
tie instigat: dum pudor offense

diuine cor penetrat: dum hor-
roz extremi iudicij animum in-
quietat: suspirat et gemit in spi-
ritu uehementi clamans: dices.
Tristis est aia mea vsqz ad mor-
tem. Math. xxvi. Et illud psal.
Circūdederunt me dolores
mortis et torrentes iniquitatis
conturbauerunt me.

In secundo gradu dolor p
singula membra diffusus
egrum in lectum deiecit: et lā-
guorem inducit. Sic contritus
dolor in desiderium surgit in
dilectionem igneicit: et sicut iā
guor inducitur ex dolore: sic a
mor gignitur ex contritione.
Un can. iij. Si inueneritis di-
lectum meum annuncietis ei
qz amore languet. Videas lā-
guidum nunc in lecto iacentē
nunc aliquatūli ad surgendū
pro viribus enitentem. Nonne
sic se habet conuersio peniten-
tis: dum in euices alternat af-
fectu doloris et amoris. Dolor
enim deorsum reprimat animū
quē erigere nititur amor sursum.
Et quāto per amoris impetum
collectis viribus conatur erigi
tanto depresso memoria pec-
cato rum cogitur reclinari. Sz
bene tamen est eo agitur si nec
penitus prostratus nec erect⁹
in lecto sedeat: et cum lachry-
mis gemitibus suspirijs gra-
tiam instantem expectet. Ne-
mo enī. ii. ex grauī infirmitate
resurgens subito inuigorem p-
si inum conualescit.

In tertio gradu palloz na-
ceratio carnis ex inualecente
dilectioe. Iuxta illud. Palleat
omnis amās: color est hic aptus
e. iij.

amanti. Vñ sponsa decoloratā se clamat ex amore dilecti. Cāricorū. i. Nolite me considerare q̄fusca sūm q̄a decolorauit me sol hoc palore ianuis mortis efficiuntur: duz ex amore xpi caro nra iugit macerat Vñ ps Qm̄ p̄p̄ te mortificamur tota die estimati sumus sicut oues occisiōis. vt sic scz nos ipsos in sacrificium offeramus dño. Vñ clamat apls. colo. iij. Mortificate mēbra v̄ra q̄sūt sup terrā Nā sz eund. ro. iij. Si scōz carne vixeritis: moriemini: si aut spū facta carnis mortificaueritis viuētis. Mortificet ḡ caro vt sp̄y uiuat Qz sicut dī. i. petri iij. Xps semel p̄ pctis nris mortu⁹ est. vt nos offerret deo mortificatos q̄dem carne viuificatos autēz spū. Semel mori dño satz fuit qui pctm̄ non fecit. qui vna oblatione sua sufficientissima ⁊ super abundantissima p omnibus satisfecit. Nos autēz peccantes q̄uidie pctō mori q̄ridie debemus. Et qz fomes v̄l lido carnis radicalr sp̄s manet nec semel ita mortificari pōrvt tota liter destruat. Ideo carnem non semel sed quotidie et continue mortificare debem⁹.

In quarto gradu mot⁹ destruitur. Motus inq̄ tā exterioris operationis q̄ interioris affectionis. Adeo naqz sit tunc homo immobilis ad pctm̄ vt nec ipsum operet nec in ei⁹ imaginatione vel memoria delectetur. Nam quem admoduz statum est hominibus semel mori. heb. xi. sic nos debemus esse semel mortui pctō vt vltra non seruamus peccato. Scien

tes q̄ xps resurgens ex mortuis iam non moritur mors illi vltra non dñabitur. Ad ro. vi. seq̄tur. Ita et vos existimate vos q̄dē mortuos esse peccato viuētes autem deo glosa. Sicut ipse mortuus est semel: ita peccatum in vobis moriatur semel vt nō oporteat reiterari ⁊ sicut christus sēper uiuit: ita vos sēper viuatis virtutibus.

In quinto gradu sensus obtunditur et per patientiā velut insensibilis reputatur Vñ i filio sunamit q̄ mortu⁹ iacebat i lectulo nō erat vox negfēs. iij. reg. iij. Sic martires velut insensibiles effecti omnia tormentorum gñā contēnebāt q̄si penitus non sentierāt. quia in xpm̄ mentalr excedebāt Sic apls clamat se configuratum morti xpi si quō pertingat ad resurrectionē que ē ex mortuis. Partes quippe congruere debent suo toti ⁊ membra suo capiti deriuari. Id nō est forma patientie ad nos a xpo capite deriuari. Vide christum in patibulo morientem: dorsum suum cissum ⁊berib⁹: vellicatas genas: faciez speciosi pre filijs hominum sputis limitam hominū sudorū: caput corona spinea sauciatus: latus sanguine rubricatum: man⁹ ⁊ pedes clauis cōfossos: itaq̄ agnus inā: suetissimus iugulatori suo non respondēs: in crucis cathedra patientiā efficaciter docet p̄bo parit et exēplo. ps (inq̄) dimitte illis qz nesciunt qd faciunt. Noui docēdi gen⁹ nou⁹ magis iter a sūspit: eos excusat: sc̄m attenuat: ⁊ ad patiētiā mīro

mōdū
fōiū
raliō
ferrā
tur. Xp̄
reponi
irasci:
In q̄d⁹
penit⁹
vicie
supari.
bre ac
mus fr
dēnd⁹
ipetit o
amar⁹
as mor
liberet
rētes n
frenes
morbo
tie supe
facti q̄
pio dau
dicebat
israel q
mortuū
Arctē
nis viu
det si p
chil hor
lia ped
corinb
parten
aut cul
ip̄al.
tota d
oues o
In
tracti
lis me
rerum
pibilis
sectione

consideratio. iij. de morte nature.

non fideles suos informat. Moy
ses iurias suas persequitur lege
taliois iustificat: et ab igne mu-
teratioe legis sue preceptor occidi-
tur. Christus autem gladius in vagina
reponi precipit: nec fieri permittit
irasci: nec racha nec fatue dici
In quibus tribus irasci iustis: preceptum
penitentie interdicat. Nulli dominus non
victis victoria videtur: sed et iustis
supari. Nonne dominante colera fe-
bre acriter est nate plerumque vide-
mus freneticum fieri egrotantem.
dentes: percutit pugno: moribus
ipetit obsequentes. Sed medicus
armat patientia despicit iniuri-
as: morbus sustinet: ut a pena
liberetur laborantem. Cum igitur in-
ferret nobis iniurias laborare
frenesi cognoscimus: furiendum
morboz: morbus virtute patien-
tie superemur: et velut infensibiles
facti quasi mortui taceamus. Exe-
plo dauid. qui sauli persequenti
dicebat. Quem persequeris rex
israel quem persequeris: Canem
mortuum persequeris: et culicem viuus.
Attende quod signanter loquitur. Ca-
nis viuus latrat: clamat et mor-
tuo si potest canis mortui ni-
hil horum facit. Videas aliquam
animam pedibus vnguib: dentibus: et
cornibus sese defendentia: si ver-
o patientem est velut canis mortui
aut culicem viuus. Idem quoque dicit
in psal. propter te mortificamur
tota die: estimati sumus sicut
ovines occisionis.

In sexto gradu corporis et
anime nex dissolvitur quod sub-
stracis sensibus velut insensibi-
lis mens effecta nullis temporalium
rerum nexibus: nullis corporu-
pribilis creature vinculis pas-
sionem illiciti amoris detie-

tur. Unde cantic. viij. Fortis est
ut mors dilectio dura sicut in-
fernus: emulatio. Mors na-
turalis separat animam a cor-
pore. mors spiritualis a rei cor-
ruptibilis affectione. In hoc
gradu separatur anima ab om-
nibus quibus ante fuerat per
affectionem unita: ut soli spon-
so inhereat per amorem: pro-
pter quod amor merito morti
comparatur ut prius dictum est
Dura sicut infernus emulatio
Infernus quos recipit non di-
mittit. Sicut ergo amor dicitur
similis morti propter perfectam
separationem: ita comparatur
inferno propter perpetuam cum
christo unionem. sequitur Lam-
pades eius lampades ignis at-
que flammam. In lampade sunt
lux et ardor. Ardet enim in in-
terius devotione. lucet exterius
coram hominibus operatione
Sic ardet deo per desiderium
ut luceat foris hominibus ad
virtutis exemplum.

In septimo gradu spiritus
liber egrreditur quod nullius
rei create retinaculis impeditur
In hoc gradu mens ad celestia
meditanda libere subleuatur fa-
cilius enim per meditationem in de-
um erigitur anima quam temporalium affectio-
num inuiscat: nec sollicitudine de-
strahitur: nec potest per gravatur
Aues suarum levitate penarum
subleuantur in altum aut ad ci-
bus querendum: aut ad laqueos eva-
dendum aut ad delectabiliter spa-
ciandum. Sic anima ad celestia
sustollitur quandoque per spiritua-
li refectioe querenda sicut hoc
tatur apostolus cor. iij.

Que sursum sunt querite. et. quod sur-

Primi nouissimorum.

sz sunt sapite nō q̄ sup terras.
mōrtui em̄ eltis et vīa vīa ab
scōdita ē cū x̄pō in deo. Quan-
doq̄ pro delectatiōe gultanda
z quādoq̄ p̄ quietis tranquili-
tate inueniendā et plerūq̄ pro
tentatione fugiēda. Et de vtro
q̄ istoz ait. ps̄. Quis dabit mi-
hi pēnas sicut colūbē: et vola-
bo et redescam. Ecce elongaui
q̄. Aaron mortuus inbeet in
montem ascendere: q̄z per me-
ditationem debem⁹ ad excelsa
transire. paucorūz est in hunc
montē ascendere paucorūz vero
stare in vertice sz paucissimoz
ibi mori et quiescere p̄p̄ qd̄ ait
ps̄. Quis ascēdet in mō. do aut
quis sta. in lo. factō ei⁹. Quini-
mo dñe. q̄s habitabit ī taberna-
clō tuo. aut quis requiescet in
monte scōtō tuo. Ascēsus h̄z dif-
ficultatem. status sublimitatez
requies volupratez. De diuinis
liquidem meditari mentib⁹ ad
talia in consuetis oclis caligā-
tibus ad celi luminaria et eleua-
ti magne est difficultatis. Exer-
ceri tamen in eis. et meditatio-
nibus sacris scobare et purga-
re sp̄m: magne est dignitatis.
quiescere autem z non renoca-
ri ad inferiora magne est volu-
ptatis. Notabile autem est qd̄
dñs aaron. ī montanus in super-
cilio montis hōz moritur. hōz
interpretatur lumen. q̄z in ver-
tice montis luminis et viliōis:
mando carni et etiam sibi ipsi
moritur vir contemplatiu⁹. Et
aduerte verbum dñi. Aaron ī
quit colligitur et morietur ibi
Mens em̄ q̄ p̄vana desideria
sp̄git: q̄ varia cogitationibus
huc illuc q̄distrahē q̄ in se non

colligitur in hoc mōte non mo-
ritur. Discat igitur mēs hūana
pus ad se ip̄as intrare in se cō-
sistere q̄tenus in hunc montē
possit ascēde. Colligat aīa fide-
lis cogitationes suas vt exur-
gant in meditationē meditatio
proficiat ī prēplationē: prēpla-
tio inducat exultationem exul-
tatio dilatez in admirationem
admiratione transeat in alienati-
onē: alienatio terminet ī mor-
tem sp̄salem. Est autē dñs in-
ter cogitationē z meditationē
q̄z cogitatio est īprouid⁹ mētis
intuit⁹ ad euagationē. p̄n⁹. Me-
ditatio autē est p̄uidus mētēz
intuitus circa veritatē īnq̄sitio-
nem. vehementi⁹ occupatus ī
In octauo gradu mortu⁹
sepelitur. q̄z cum per medi-
tationē mens sursum erigit: pa-
cis serenitas obtinet. Una q̄s
res nō quiescit nisi cū ad prop̄i-
um locū venerit. Quare cui⁹ lo-
cus anime sit deus q̄dū amor
noster ad diuersa sp̄argitur. nū-
q̄ ad veram pacem perducitur
Ideo dicit aug. Inquietum est
dñe cor nostrum donec requie-
scat in te. Ibi igit sit mēs: hic
erit requies. Ibi mortuus sepe-
latur hoc est sepulchrum qd̄ io-
seph dñō preparauit ī quo x̄ps
mortuus requieuit. Ado ritu-
rus moises a montem ascendit:
terrā. p̄missionis asperit. in
d̄tice montis ph̄a sga mori sepe-
latura dñō. cui⁹ sepulchrum oib⁹
hoib⁹ est ignotuz. Ascēdit ī mō-
tē p̄ mētis em̄nctiā. prēplat⁹
missā fidelib⁹ patriā. mori cūz
efficāz qd̄ amodo deiformis per
gratiā: sepelīt a dñō p̄ infusā
libi leticiā: sed sepulchrum x̄pi⁹

illos
par
er
I
ref
lum
ne
rui
int
sz
ac
lo:
et
sic
chil
esse
sepul
mo
yili
factū
sz
uz:
nece
tur.
Et
ciere
q
lution
is in
h
ad mi
Et sic
matib⁹
mata
er
nouatu
hez per
caritat
militat
natur ī
em per
al becc
que est
I sequ
est mo
C
supra
rūm
lia cu
quoad
pene
homin
prima
tia pef
in duq

consideratio. iij. de morte culpe.

nullus agnoscit hoim qm illa
pax exuberat omnem sensum.

In .ix. gradu corp⁹ sepultu
resoluitur q⁹ cum mens in
lumine diuino semetipsam: cla
rius intuetur: recognoscens se
q⁹tu⁹ ad aiam creatā ex nichil
lo: et sic q⁹tum est de simpl^r ni
chil esse q⁹tum autem ad corp⁹
sepuluerem esse et cinerem: i
mo vilissimum sterquilinum:
saccul⁹ stercoreus: et cibum fūmiz
us: necessario humiliari opelli
tur. Attēde q⁹ sicut ignis i. suo
cinere qui est vltimus sue reso
lutionis termin⁹ pseruatur sic
aia in hūilitate q⁹ resoluit vsq⁹
ad minima et vltima custodit.
Et sicut sentit congregatis aro
matibus incendit ignez q⁹ cre
mata et in cinerem redacta re
nouatur. et per talē renouatio
nez perpetuo pseruatur: sic aia
caritatis igne succēsa ac in hu
militatis cinerē resoluta pser
uatur in gratia: ac de die in di
em per gratiam renouatur.

¶ Hec pauca de morte gratie
que est mors desiderabilis.

¶ Sequitur de morte culpe q⁹
est mors formidabilis.

Arcum mortis
culpe primo no
tandum est q⁹ sicut
supradictus est. Triplex est hu
iusmodi mors: vna culpe tñ. a
lia culpe et pene partialis: scz
quoad aiam tñ. alia est culpez
pene totalis: scz quo ad totum
hominem in corpore et anima
prima mala. secūda peior. ter
tia pessima. prima includitur
in duabus alijs non econtra.

Secunda q⁹ppe includit p⁹nam:
Et tertia vtranc⁹ includit.

De prima dicit aug. xij. de
ciuitate dei. Mors anime fit
cū eaz deserit deus: sicut mors
corp⁹is cum illud deserit ani
ma. Idem super psalmum. lxxij.
Cum deus sit vita anime: ani
ma vero vita corp⁹is sicut cor
pus sine anima viuere non. por
test: ita nō nisi deo presente a
nima viuere valet. Sicut enim
dicit idem aug. in. iij. de trinita
te. Anime mors impietas est.
Impietas enim siue culpa fe
parat animā a deo qui est vita
effectiua anime. et tollit grati
am que formalit^r viuificat aiaz
vita spūali. Romanor. vi. Hic
dei vita eterna: Ideo dicit deu
xxx. Surge vitam vt i tu viuas
et semen tuum diligas dñm de
um tuum atq⁹ obedias voci ei⁹
ipse enim est vita tua. Vñ p⁹z q⁹
vita anime est in viuione et co
pulatione eius ad deum per as
mozem et obedientiam. Per op
positum ergo mors anime est
in separatione anime a deo p
ptēptū et rebellionē seu inobedi
entiam. Item de hac morte di
aug. super Jo. Omnis qui pec
cat moritur. scz mortem carnis
omnis homo timet. mortēz aie
pauci pro morte carnis q⁹ sine
dubio qñq⁹ ventura est curant
omnes ne veniat. Unde est q⁹ la
borant. Laborat ne moriatur
homo necessario moriturus: et
nō laborat ne peccet homo in
eternum victurus. Et cum la
borat nemoriturus homo sine
causa laborat. Id enim agit vt
multuz viuat: vt mors differat
nō vt euadatur. Si autē pecca

mors
anime

dei vita
anime

mors
carnis
timet

re nolet: non laboraret et viue-
ret in eternum. hec ille. ¶ De
secunda di. aug. xiiij. de ci. dei.
In dñatione inferni q̄uis aia
sentire nō desinat. tñ q̄ sēs? ip-
se nec voluprate sua uis nec q̄e
te salubris: s; dolore penalis ē
non immerito mors est appel-
lata poti⁹ q̄ vita. hec ille. hec
quidem mors est opposita nou-
ite nature sed vite gl̄ie. ¶ De
tercia di. aug. xiiij. de ci. dei. Illa
mors est q̄uior et oim malozuz
pessima q̄ non sit speratione aie
r corporis s; in eternum pena
poti⁹ vtriusq̄ completu. q̄bi q̄p-
pe non erunt hoies añ mortē. r
p⁹ mortē s; sp i morte. ac p hoc
nūq̄ uiuentes nūq̄ mortui:
sed sine fine morientes. Nunq̄
em̄ erit homini pelus in morte:
q̄vbi erit mors ip̄a sine mor-
te. hec ille. Et hanc mortem si
gnauit hiere. xviij. di. Dupli-
citer idē ptere eos. rē. ¶ Duabus
autem vltimis mortibus nunc
omissis ex eo q̄ ad ifernales pe-
nas pertinent de quib⁹ postea
(deo dāte) tractabimus: dicen-
dum est pronunc sp̄aliter de p-
ma morte q̄ est mors culpe tm̄.
De qua contemplari habemus
tres sp̄ales considerationes.
Prima est cōsideratio pgressiōis
Secda ē cōsideratio distinctiōis.
Tertia est consideratio signifi-
cationis.
Prima igitur est cōsidera-
tio pgressionis. Ubi scien-
dum est q̄ hec mors q̄nq̄ consi-
stet in corde tm̄: scz in cogitati-
one delectatione v̄p̄sū. Uñ
in psona ip̄oz dicit ysa. xxviij.
percutimus sedus cuz morte.
hoc sedus mittit in consensu.

Qñq̄ p̄sistit in ore. qñ scz p̄un-
pit in deordinatam locutionez
dñ em̄ puer. xviij. Mors et vita
in manibus lingue. Et q̄ per lē
guaz frequēter labimur i mor-
tez. peccati. 3o dñ 3a. lq. Lingua
nra ignis est. vñ ueritas liqui-
tatis rē. sequitur: Est em̄ inquit
etum malum et plena veneno
mortifero. Et ecclesiasticus xviij.
Post multa mala q̄ ex lingua p-
uenire testatur ait. Mors illi⁹
mors nequissima et vtilis infer-
nus potius q̄ illa. Qñq̄ progre-
ditur ad operationem. sicut dñ
sap. i. In iusticia est mortis acq̄-
sitiō. impij autē verbis i manib⁹
accersierunt illam. Et ibidē añ
Nolite zelare mortem. in erro-
re vie vestre.

Secunda est consideratio de
distinctiōis. Ubi videndum
est de moriendi modis q̄ pluri-
mis. Circa qd̄ pmo notandus ē
q̄ sicut dicit sapiēs. Sap. ii. In
iudicio dyaboli mors intravit in
orbē terraz. Ideo nāq̄ dyabol⁹ in-
uitat homini qz illac per huma-
nitatem possit ascendere vñ per
superbiam se nouerat corruis
se. Inuidens autē hoi⁹ tentauit
tentando deulcit: et deuictum
subiecit. ac subiecto inuq̄ et ty-
rannice dñari presumpsit. Si-
cut autē tyran⁹ imp̄ssimus sub-
iectos suos sine misericordia affligit: op-
p̄mit ac eis exquisita gña mor-
tis infligit sic dyabol⁹ omni ty-
rannio crudelior varijs mortis
generib⁹ miseros q̄ in seruitu-
tez redigit mori facit. ¶ Alios
nāq̄ mori facit suspensio: scz p
superbiā Superbos em̄ suspen-
dit in altum vanitatis: v̄t post
modū precipitet in profundum

Dyaboli
illos pe-
ccatos
in iudicio
alios sup-
bia

consideratio. iij. de morte nature.

miserie gehennalis. qđ p̄cipi-
tū genus p̄us exp̄tus fuerat
in seipso. Naz cuz ip̄e se eleua-
ret p̄ superbiaz: deus ip̄m deie-
cit in abyssi pfundum. sicut di-
cit̄ plate. xij. Dicebas i corde
tuo. In celum conscendaz rē. se
quitur. Ueruntamē ad infernū
detraheris in profundum laci.
Et ante. Detracta est ad infe-
ros superbia tua. Et lu. x. dic̄
de eo. Videbam sathanaz sicut
fulgur de celo cadentem. Sic i-
gitur dyabolus tractu simili co-
natur hoies p̄mo quidem in al-
tū extoler. vt postmodum p̄-
cipiet in infernum. Exēpluz de
achitophel qui de sapientia sua
p̄sumens videns qđ non esset fa-
ctum consiliū suū. quod se
dederat cōtra. dauid suspensio
interit iij. Reg. xviij. Et de absa-
lon qui nimia ambitione dñan-
di succensus: patrem suū da-
uid de regno fugauit. Et sicut
dicitur. ij. Reg. xviij. Ip̄o suspē-
so inter celum et terrā mul-
tū cui infederat pertransiit. Est
etiam exēplum de amā hester.
vii. Jtez. iij. Reg. ix. de iezabel
quomodo: fuit p̄cipitata de fe-
nestra palatij. Et de occosia iij.
Reg. i. Cecidit occosias per cā-
cellos cenaculi. Cui mandauit
helyas. de tectulo super quem
ascēdisti nō descendes: s; mor-
te morieris. Primogenita ergo
mors est superbia: qđ est initij
omnis peccati huius mortis re-
mediū est timor humilians vlti-
humilitas timens deum. Unde
prouer. xij. timor dñi fons vite
i. vite spiritualis initium vt de-
clinēt id est declinare faciat a
ruina mortis. Alios perimit

dyabolus veneno. scz per inui-
diam. Job. v. Paruulum occidit
inuidia glōs. Paruulus inui-
dia occiditur. quia nisi inferior
esset de bono alterius non do-
leret. Vel paruus est qui terre-
na diligit magnus. qui eterna.
Paruulus ergo inuidia occidi-
tur. quia nullus hac peste mori-
tur nisi qui terrena appetit qđ
tota non perueniunt pluribus
Isti autem sic infecti inuidia
et spiritualiter interfecti. infi-
ciunt alios venenū inuidie dif-
fundendo. Sicut detractores et
verborum infamie relatores.
De mala morte inuidorū mul-
ta legimus exempla. Cayn ex
inuidia perimēs fratrē abel: oc-
cisus est a lamech. gen. iij. Egi-
ptij dolentes qđ hebrei in terra
sua crescebant et grauiter eos
affligētes submersi sunt in ma-
ri ero. xij. Abimelech qui. lxx.
frates suos occiderat vna mu-
lier iaciens fragmen mole con-
fregit eius cerebrū qui ab ar-
migerō suo fecit se interfici. In
di. ix. Saul qui ex inuidia perse-
cutus est dauid tandem irru-
ens super gladium suū mortuus
us est. i. Regum. xxxij. Accusa-
tores danielis a leonibus deuo-
rati sunt. Dan. xi. et. xij. Ali-
os occidit dyabolus gladio. scilicet
per iracundiam. Unde di-
citur exo. xv. Dixit inimicus p̄-
sequar et comprehendam. rē.
Euaginato gladium meum et i-
terficiet eos manus mea. Et iob.
v. dñs Urum stultū interficit ira-
cundia. huius mortis remediū
est patientie lenitas: sicut ait.
p̄s. Non moriar sed vitā. Ca-
stigas castigauit me dñs et mor-

alios Inuidia

alios
72a

alios p ananiam

consideratio. lxx. de morte culpe.

alios p accidia

et non tradidit me. Alios submergit per auariciam. T. palia nāq. fluunt et resuunt sicut aq. Sicut autē desperat aliquis qn caput eius imergitur in aquis: sic qn totus hō immergitur in terrenis iam nō est spes euasione. propter quod ps. exclamat Saluum me fac deus qm intrauerunt aque vsq. ad aiam. Infir. sum in limo profundi et non est substantia. Electoz et reproborum differentiam q̄tum ad vsū tpaliū mirabiliter ostēdit deus in diuisione maris rubi. exo. xiiij. Ubi dī q. aque operuerunt currus et equites cuncti exercitus pharaonis: nec vnus quidem superstit ex eis. filij autē israhel transierunt per medium siccū maris: et aque eis erāt pro muro a dextris et a sinistris. et viderūt egyptios mortuos super littus maris. Ecce aque sūt electis pro muro defensionis q. sunt reprobis causa perditionis. Q. autem sint electis pro muro defensionis docet Thobias. Tho. iij. di. Quomodo potueris esto misericors sequitur elemosina a peccato et morte liberat nec patietur animam ire in tenebras. Ecce murus a sinistris sequitur. fiducia magna coraz deo elemosina. Et parum ante dicitur. p̄miū bonum thesaurizas tibi in die necessitatis. Ecce murus a dextris. Q. verō reprobis sint causa perditionis: patet per multa exēpla. Achan qui tulit de anathemathē hēnc: lapidauit eum ois populus et. Josue. vij. Ananias et saphira quia de precio agri venditi fraudauerūt subito mor-

tui ceciderunt. Act. v. Alios cruci affigit per accidiam. Est autem accidia tristitia quedā cor aggrauans ne aliquid agere libeat. Unde reddit hominis membra quasi stupida et paralitica ad omne opus bonum imobilis sicut in homine cruci affixo. vnde ecclesiastici. xxiij. Multos occidit tristitia. Unde accidioso dicitur. apō. iij. Non enim habes q. viuas et mortu⁹ es. Ideo sequitur. Esto vigilans. Non enim inuenio opera tua plena coram deo meo. Alios vinus seplīt per ingluuiam. Unde ait hieronimus. Uile sepulchrum ratiois est ebrietas. ps. Sepulchri patēs est guttur eorum. Sepulchrum inq. patens ex quo fum⁹ et fetores exallant. sicut de cadaueribus mortuorum. Mortem esse in talib⁹ possumus exclamare cum figs. prophetarum. iij. Reg. iij. Mora in olla vir dei mors in olla. Nā pocula delicata conuertuntur in absinthium et cibaria in venenum. Rom. viij. Si secundum carnem vixeritis moriemini. Et lu. xvi. Diues epulo mortuus sepultus est in inferno. Alios comburit incendio. scilicet per luxuriam. Luxuria ignis est vsq. ad consumptionem denotās hoc igne luxuriosi comburantē sicut patet gen. xix. Nota de filio prodigo qui consumpsit omnia bona sua viuendo luxuriose. de quo dixit pater q. mortu⁹ fuerat scz per luxuriā sz renixit per p̄nam. De mala etiā muliere dī. puerbioz. v. Incunata ē ad mortē dom⁹ ei⁹ et ad inferos gressus illius penetrant.

alios p luxuria

Secundū nouissimorum.

Tertio est consideratio significacionis ubi videnda sunt signa quedam pronostica morturi. Auicenna in canone ponit hec duodecim signa. Solent enim medici in acutis egritudinibus vti signis pronosticis q̄ s̄m̄ p̄ocratis documenta vite nostre sunt iudicatura: vlt̄ mortis. A corporalibus igit̄ ad sp̄alia transeūtes modis s̄lib̄ iudicemus in hoīe mortē culpe. Prīmū signū mortis p̄nosticum est gustus deordinatio. q̄ si eger appetit q̄ nocet̄ et reijcit q̄ iuuarent. Infirmi s̄lib̄ s̄p̄re ta diēta quam celestis medic̄ eis indixerat petierunt carnes s̄ientes corā moyse dicētes. Numeri. xi. Quis dabit nobis advescēdū carnes. Recordamur p̄scium. Et in mentē veniunt cucumeres et pepones. Et. Aia n̄a arida est. nichil aliud respiciūt ocli n̄ri nisi māna. Impleuit autē dñs petitiōē eorū mittens eis coturnices in multitudine copiosa sed in malū ip̄orū. n̄a sequitur. Adhuc erāt carnes in dentib̄ eorū nec defecerat h̄mōi cibus: et ecce furor dñi excitatus i p̄p̄m percussit eum plaga magna nimis et mortui sūt i sepulchris cōcupie. Est igit̄ mortis signū abiecta sobrietas et ieiunio carnalibus vacare desic̄ijs. Aduertendum autē q̄ta sit fatuitas et deordinatio appetitus talium qui vilissimos cibos appetūt sc̄z cucumeres et pepones porros cepe et alia. cibum autē celestem fastidium h̄ntem in se oē deletramentum et oēm suauitatem. Unde bene verificatur in eis illud ps̄. Oēm escā abom̄ata est

asa eorū: et appropinquauerunt vsq̄ ad portas mortis. Tales fatidici moriuntur. Secundū signū mortis est digestiōis defectio quando sc̄licet nullū potest cibum sumere vel sumptum retinere vel retentum digerere. hoc autē prouenit ex defectu caloris naturalis et humidi radicalis. Nam conseruatio vite consistit in calido et humido. Sicut autem prima digestio fit in stomaco: secunda i epate tertia in singulis mēbris digestius tamen virtute per calidum et humidum operāte: sic q̄ in mente fuerit calidum dilectionis et humidum deuotionis sufficiēter celebratur. digestio per quam vita anime conseruatur. Nā ad ea que dei sunt apponit mēoria recordatiōē ecce digestio p̄ma in stomaco de morte voluntas apponit affectiōē: ecce digestio in epate. Mēbra vero singula prout eis congruit actionem: ecce digestio i mēbris. et sic per calidum dilectionis et humidum deuotionis triplicis digestiōis bonitas declaratur. Cum autem diminuitur vel deficit calor dilectionis signum est mortis sp̄ialis. i. Joh. iij. Qui nō diligit manet in morte. Similiter deficiente humore deuotionis desiccatur hō: necesse est eum languere dum vivit. ei desiccari iugiter et mori. Omne enim opus censetur mortuum si ip̄s deuotionis non fuerit asatum. Uñ in p̄sona talis lamētabili q̄rendo loq̄t̄ b. di. Quid exaruit cor meum factū est sicut terra sine aqua. nec p̄pungi ad lachrymas q̄o tanta

Primit nouissimorum.

est duricia cordis mei. Non le-
gere libet nōzare delectat me-
ditatōes solitas non inuenio.
Ubi inebriatio spūs. vbi mētis
serenitas et par et gaudium in
spūscō. Ideo ad opus in animum
piger ad vigilias somnolentus
ad iram preceps ad odiū perti-
nar lingue et gula indulgētior
peu omnes montes in circuitu
meo visitat dñs: ad me aut non
appropinquat. Quid in me ali-
ud putēs vnum ex montib⁹ gel-
boe maledictis: quem preterit
in ira et indignatione sua ille ce-
teroz oim benignissimus visita-
tor. ¶ Tertium signum mortis
vultus imutatio Vultus imuta-
tio est honestatis desertio. Nā
eo qd denotat interius nō habet
statim exterius honestatis con-
uersatio non seruat. Attende
q ex decoze conscie emanat de-
cor conuersationis honeste. Si-
cut docet ber. di. Cum decoris
claritas intima cordis repleu-
rit prodeat foris necesse est qua-
si lucerna latēs sub modio. Ecō-
trario aut de interiozi deordia-
tione consciētie inordinatio ex-
terioris conuersationis erumpit.
In imutatlone aut faciei perpē-
ditur signum mortis si habeat
eger nares acutas cum relictis his
que circa nos sunt: aliorum vi-
as facta: dictaq; perquirimus
per subtiles et curiosas non tñ
necessarias nec multum proba-
biles coniecturas. Nam qui cō-
scientie sue negligens est: per-
scrutator aliene solet eē curio-
sus explorator. Oculos habe-

mus concauos: cum ea qd dissimulare volumus pfundius in-
tuemur. hi sunt oculi qui vidēt
quasi non videant et dissimula-
tes qd displicent in cordibus suis
maliciose reseruāt. donec tē-
pus opportunum inuenerint qd
expectant. Obscuros et caligā-
tes oculos hñt qui nec vite sue
considerant breuitatem nec mun-
di pericula nec pcti vilitatem
nec offense grauitatem: nec di-
uini iudicii seueritatem: nec ge-
henne acerbitatē. Unde scriptū
est Eccl. ix. Mortui nichil noue-
rūt ampl⁹. Aures hñt frigidās
surdas et tractas: qui nec mol-
liunt dulcedine verbi dei qz fri-
gidas hñt aures. nec obliuiscū-
tur iniurie sibi facte: qz contra-
ctas. et correctiones et exortati-
ones vulpēdūt audire. Iqz sur-
das. Talibus dicit dñs. Jo. viij
Mouemini in pctis vris. Et se-
quitur ratio Qui ex deo est verba
dei audit: ppter ea vos non au-
ditis qz ex deo nō estis. hoc au-
tem est sign⁹ reprobatōis sicut
scriptū est. i. Reg. ij. c. de fili-
is hely. Non audierūt vocem
pñs sui quare voluit dñs occide-
re illos. Un ber. Nonnullos in-
terdū audientes inuenies ac si
nichil ad eos pertineat que di-
cunt non intrare cor suuz: non
discutere mores suos: non cogi-
tare ne forte qd audiunt dictuz
sit propter eos magis aut si ser-
mo dei viuus et efficax qd suo et
nō eius qui loquitur fertur ar-
bitrio quocūq; voluerit si inq;
aduer⁹ vicia sua pcesserit qui
bus illi se sentiūt obligatos dis-
simulēt: tunc et oculos cordis
siniunt qd libet ad inuentiōe pal-

Spēat

hant fe-
ri sem-
gna ad
o: ne p-
bum de
proptē
quā re-
econtri-
Qui ve-
dit et q-
nam. r
transfe-
de. Ven-
pctis a
audierit
predici
gnoficit
suis ten-
scit. ¶
tas pull-
culis p
qritatē
magnum
modo tē
do raru
medicis
cterijs
incipiū
vitalen
spofitū
lum m
et corpo-
tus eoz
formis.
in mort-
monstr-
sua inc-
ris: in
fiderij
est mu-
ens sed
prehēn-
tem. pro-
constitū
Ne inter-

Primi nouissimorum

hiant facta sua et seducunt mise-
ri semetipsos. In his salutis si-
gni non video magis. autē vere
or ne propterea non audiant ver-
bum dei quia non sunt ipsi a deo.
Propterea igitur non habent vitam
quia non recipiunt verbum vite sicut
contra dicit saluator. Joh. v.
Qui verbum meum audit et cre-
dit et qui me misit habet vitam eter-
nam. et in iudicium non venit sed
transiit a morte in vitam. Et ibi
dicit. Venit hora quoniam mortui scilicet in
partibus audiēt vocē filij dei et qui
audierint uiuent. Patet itaque ex
predictis quod imitatio vultus di-
gnoscitur quoniam color nigrescit vi-
sus tenebescit auditus surdes-
cit. Quartum signum est inaequali-
tas pulsus. Pulsus est inaequalis
cuius percussio variatur siue in
quantitate siue in modo parui mo-
di magnus siue in motu modo velox
modo tardus modo spissus mo-
do rarus est. Pulsus diffiniunt
medici motum esse cordis in ar-
terijs resultantem que a corde
incipiunt aerē continentes spiritus
vitalem propter hoc indicat di-
spositionem cordis sic et specu-
lum mentis refuleat in verbis
et corporis motu exteriori. Mo-
tus cordis dicitur regularis et vni-
formis. Inaequalitas vero pulsus
in motu cordis inaequalitatem de-
monstrat. Inaequalitas ista pul-
sus inconstantiam significat pecto-
ris in quietudinem carnalis de-
siderij et humani affectus. Hec
est mulier vaga quietis impati-
ens sed ubique insidians que ap-
prehensum inuenit ducit in mor-
tem. prouer. vii. Ergo secundum
consilium sapientis. prouer. v.
Ne intenderis fallacie mulier.

ris vagi sunt gressus eius quia si-
cut corpus pedibus circumfer-
tur sic animus a carnali deinde
circumducitur. Assimilatur
itaque affectus pulsui qui modo
magnus modo parvus modo ve-
lox modo tardus. Nam partem
ex propria vanitate partem ex pro-
pria iniquitate modo diligit mo-
do odit nunc intenditur nunc re-
mittitur et nunc celeriter dilige-
ndo quod malum est peruenit indi-
cium rationis nunc tardus dilige-
ndum quod bonum est non potest
trahi tribulationibus aut exem-
plis preceptis consilijs commina-
tionibus aut promissionibus. Quintum
signum est inquietas som-
nus et non congruo tempore
dormit non congruo tempore
dormit de die vigilat de nocte.
Cumque per diem prosperitas
per somnum negligentia designet
morti vicinus est qui tempore sue salu-
ti congruo negligit semetipsum.
Ideo clamat psalmista. Illumina oculos
meos ne quando obdormiam
in morte nequam. Fac ergo secundum
consilium apostoli. Eph. v. Surge qui
dormis et exurge a mortuis et
illuminabit te Christus. Sextum
signum est sudor inordinatus si
fuerit non die cretico si parti-
cularis non ex toto corpore sed
ex aliquo membro si fuerit fri-
gidus. Sudoris purgatio peccatorum
confessio. Crisis iudicij sacer-
dotis. Subiungitur ille mortui qui
non vult aut diffinuat peccata
confiteri. Nam teste sapiente.
eccli. xviij. A mortuo quasi non
sit perit confessio. Prostat ergo
sudor ex membris singulis id est
fiat confessio integra et genera-
lis. Tunc autem est sudor laus
fili.

consideratio. iij. de morte culpe.

dabilis qñ post cōfessionem cri-
minis sequitur bone operatio-
nis effectus. Alioquin qui ba-
ptizatur a mortuo et itez tan-
git mortuum, quid pdest lau-
tio ei? Eccl. xxiiij. Jfit aut sūdo-
ris euacuatio s; nō laudabilis
et quasi nō die cretico cū pctm
tuum iactas vel accusas coraz
foelis qđ confiteri nō vis vel nō
audes in facie sacerdotis. / Su-
dor gelidus est cū non ex amo-
re sed seruib; timore confiteris.
Si g ex hoc sudore sumas cōfi-
dentia euadendi: hoc est presū-
ptio. Cui? erēptū habem? hieſ.
xx. De phasur sacerdote qui po-
pulo promittebat securitatem.
Cui hieſeremias ait. In babilone
venies: et tibi morieris. / Septi-
mū signū mortis est fetoris ex-
alatio: hoc em signū est q corp⁹
iā resoluit. Sic diffusio ifamie.
et ipudētia deliquēdi signū mor-
tis ē. Un de talib; dñ hieſ. vi. Cō-
fusi sunt qui abomiationē fece-
runt. quoniam confusione non
sunt confusi et erubescere nesci-
erunt. / Vulgo dñ q qñ vir hōne-
stus et verecūdius tpe sanitatis
non curat vel nō verecundatur
coram hoib; denudari: signū
est mortis. Sic qñ negligit hō fa-
mā suam signū est pessimū. De
talibus aut ait sap. prouer. ij.
Qui letantur cum malefecerit
et exultant in rebus pessimis.
8 quorum vie peruerse et infames
gressus eor. / Octauum signū
est loquelamissio. qñ scil; hō-
mo perdit verbum confessionis
et diuine laudis ps. In inferno
ante id est in profundo vicio-
rum quis confitebitur tibi? Itē
Non mortui sed i peccatis la-

dabunt te dñe. / Nonum signū
est memorie obtusio. Sic qñ mi-
ser oblitus est beneficia diuina
ps. Non est in morte qui mēor
sit tui. De hoc etiam ps. in per-
sona dñi de pctōrūz misera obl-
uione conquerētis ait. Oblitio
ni dat? sū tāq mortu⁹ a corde
Attēde diligēter miser hō q nō
solū mortu⁹ es pctō s; xpa mor-
tu⁹ ē i corde tuo qz nō tm temet
ipz iterimis. qñmo xpm qñ est
de tua puerſa voluntate deuota
crucifixis. Signat aut loqz pio-
pha dicēs mortu⁹ a corde nō in
corde. Iusti nāq iugē dñice pas-
sionis memoriam retinētes xpm
passū et mortuum in cordib; su-
is habent. Impij vero xpi mēo-
riam non habentes xpm a suis
cordibus expulerunt. / Decimū
signum est mortu cessatio
qñ scilicet nō potest mouere ma-
num/pedem vel aliud mēbrum.
Sic in anima quando in ea defi-
cit motus bone operationis.
Cum enim fides sit vita anime
vt dicitur abacuch. i. Iustus ex
fide uiuit. fides autem si non
habeat opera mortua est in se-
metipsa. Ja. ij. Ideo anima que
se non mouet ad opera mortua
est. / Undecimū signum est qñ
deficit habitus ita spiritualiter
mortuus est qui nō inspirat sps
ritum per desiderium attrahē-
do. nec expirat petendo in ora-
tione: querendo in med. tatio-
ne: palſando in operatione. Un-
de ps. Os meūz aperul et attra-
xi spiritum. Exemplum de iuda
qui desiderans laqueos se suspē-
dit. / Duodecimū signum est
quando deficit tactus. Spiritus
aliter autem loquendo homo

amitti
nem. q
dulced
nis qñ
exortat
nec con
tis bene
exempl
xpi et
flagella
tum ad
lis phas
gellis d
it in ma
petean

hō
pallid
Cum ti
In quo
Olla seg

Uleca

Uleca

Primi nouissimorum

amittit tactum per obdurationem. qñ videlicet non sentit nec dulcedinem diuine consolationis qñtum ad gustum nec verbum exortationis qñtum ad auditum nec considerat diuinę largitas beneficis qñtum ad visum. nec exempla sanctę conuersationis xp̃i & sc̃torũ qñtum ad odoratum nec flagella diuine correctionis qñtum ad tactum. Talis est similis pharaoni qui ex diuinis flagellis durior effectus est & perit in marisicum exercitu suo. sic pereant indurati in inferno pro

uerb. xxiij. Qui mentis est durus re corruet in malum. Item ibidem. Qui corripitẽ dura ceruice contemnit repentinus ei superueniet interitus. ¶ Ab hoc interitu nos preseruare dignetur qui p̃ nostra salute nostras subijunxit et p̃ nostra vitia mortem acerbissimam pati dignatus est. Iesus christus dulcissimus. Amen.

¶ Finis primi nouissimorum scilicet de morte.

De meditatione status post mortem.

¶ Nota metra sequentis de meditatione status post mortem.

Hoc ita quas menti carnem superare volentis:
Qualiter in turpi stabis fetore sepulchri.
Pallidus iobscarus et vermibus esca futurus.
Cum tibi quid pulchrum blanditur: cerne sepulchrum.
In quo ferebis putrefactus quando iacebis.
Ossa sepulchrorum tibi sint suffragia morum.

Rogo te frater mediteris.
Videas quid nunc opereris.
Qui splendidus esse videris.
Cur nunc lasciuus haberis?
Cur non peccare vereris?
Cur ergo tumescere queris?
Famuleris non domineris.
Tibi semper vilificeris
Minor omnibus esse proberis.
Timeas ne tu reproberis.
Studeas vt institueris.
Domino pure famuleris.
Achisto fac vt ameris.
Crucifixum sic imiteris.

Alte cadaver eris

¶ Utrique saluatis crucifixo consocieris.

¶ Sequitur de secundo nouissimorum videlicet de finali iudicio.

f. g.

Sicut dicit

sapiens proverb.
xij. Cogitatio iustorum iudicis.
frequenter enim iusti cogitant iudicia dei. sp. attē-
dunt quomodo de oibus factis suis reddaturi sunt rationē in di-
uino iudicio. Idcirco semper ti-
midi sunt in oibus q̄ per eos a-
guntur quādamodum et ille tā
celsissim⁹. iob dicebat. Job. ix. Ne
rebas oia opera sciensq̄ non p-
ceres deliquēti. Et per hunc ti-
more negligentiam oēm expel-
lunt. siuntq̄ diligētes et sollici-
ti in bonis opib⁹. quādamodū et
ipse iob dicebat. Job. xliij. Con-
siderans eum timore sollicitor.
Econtrario autē sicut dī puer.
xviiij. Viri iniqui non cogitant
iudicium. Idcirco absq̄ timore
oī malo in periculum sue dāna-
tionis se exponunt. Vñ de pctō-
re dī. ps. Iniquitate sunt vie illi-
lus in oī tpe. Et quasi rōnē assi-
gnans subdit Auferuntur iudi-
cia tua a facie ei⁹. Si em iudi-
cium dei ante mētis oculos ha-
berent pfecto spm̄ iternē cō-
punctionis et timoris in se capi-
rent et a pctis cessarēt: q̄ vt dī
proverb. xv. Per timorem dñi
declinat oīs a malo. Quis enim
nō timeret vehementer et ab oī
pctō diligenter cauere: si fre-
quenter et attente cogitaret co-
rā ipto iudice de suis opib⁹ rō-
nem necessariū est redditurus.
Vñ dī. ks bernat. Cui recordor
mortuus quid post mortē sim-
facturus: teret terror me ven-
turus quem expecto non secur⁹
Terret dies me terroris dies

ire et furoris: dies luctus et me-
roris: dies ultre peccatoris Et
iterum. Ex pauesco quid ex mul-
tum: iudicis venturi vultum:
quem latebit nil occultum: nec
relinquet quid inultum. et quis
nostrum non timebit: qm̄ iudex
apparebit: ignis ante quē arde-
bit: pctōres qui delebit hec ber.
Cū itaq̄ tā terribile tāq̄ perti-
culosum et proxiū inenitabile
sit dei iudicium quo fiet singu-
lis iusta retributio fm̄ opa sua
ideo nobis permixtū nēcia est
hui⁹ extremi iudicij frequens et
attenta meditatio. ¶ Ut igitur
placitorū atq̄ ordinatioꝝ pces
sumeditari possimus q̄ ad hmoi
finale iudicium spectant: spīrā
te dei prouidētia declarabim⁹
per ordinem septem principa-
les considerationes.
Prima est consideratio appro-
batiue certificationis.
Secunda est consideratio pre-
monstratiue significationis.
Tertia est consideratio impe-
ratiue citationis.
Quarta est consideratio ordi-
natiue dispositionis.
Quinta est consideratio reue-
latiue manifestationis.
Sexta est consideratio discus-
siue redditōis.
Septima est consideratio retrō-
batiue sententiationis.
¶ Prima igitur consideratio
principalis est considera-
tio approbatiue certificationis.
Circa quam primo notandum
q̄ licet extremi iudicij certa sit
fides: in pluribus hec est fides
habitualis tantum et sopita et
forte etiam in aliquibus nul-
la sed ambiguitas et error. igit

propter
rū: et c
epitatio
acumul
rare oī
bile fur
hec est
nēcia. M
illumi
alq̄ dei
eaihus
mus ad
sempit
scia. p
eti qm̄
H dice
em nēc
lis q̄rre
vūos et
est ita
psycor
malefec
in rebu
recogit
dixerim
qui dicit
data elu
est. Nec
pollere
turum
igitur
antē dī
ritur et
consider
compūg
remēti
planan
da fut
tres sp
prima
ratiue
Secun
maxim
Tercia
cūe ex

consideratio. j. de finali iudicio.

propter cōsutationē incredulorū: et cōfirmationē dubiorū et exitationē sopitorū satis vtile ac multū necessariū est declarare omnimodā ac prorsus infallibilē futurū iudiciū certitudinē hec est em̄ scia nobis p maxime ncia. De q̄. b. ser. de vig. nat. dñi
Illuminem⁹ nos lumie scie p̄i
 usq̄ de huius mundi tenebris exeamus: ne de tenebris transeamus ad tenebras: et tenebras sempiternas. Que autē est ista scia? pfecto scire q̄ ventet dñs et illi qñ veniet scire nō possumus. At dices: ista scia oim est. quis em̄ nesciat vel noie tenus fides? q̄ venturus est dñs indicare viuos ⁊ mortuos? Nō sane oim est ista scia sed nec multorum: paucorū est. Putas q̄ illi qui cuz malefecerint lerātur ⁊ exulrāt in rebus pessimis vel sciant vel recogitent quia ventet dñs? Si dixerint ipsi tu noli credere qm̄ qui dicit se nosse deum et mandata eius non custodit mendax est. Nec em̄ se tra oī impunitate poluerunt dñm ad iudiciū venturum scirent. hec verū. Patet igitur quia non sufficit scientia aut fides habitualis: sed requiritur etiam actualis et attenta consideratio que cor tangat et compūgat et ad diuinum timorem efficaciter inducat. Ceterū plananda est igitur et approbāda futurū iudiciū certitudo per tres speciales cōsiderationes. Prima est consideratio declaratiue testificationis. Secunda est consideratio cōfirmatiue rationis. Tercia est consideratio instructiue exhortationis.

Prima igitur est cōsideratio declaratiue testificationis. Adducendū est autem ad hoc triplex testimonium. Prīmū est testimonium diuine resolutionis. Sōm est testimonium ecclesiastice confirmationis. Tertium est testimonium affectiue declarationis. Prīmū igitur est testimonium diuine resolutionis. De quo di. bs. augu. xx. de ci. dei. c. i. De die vltimo iudiciū dei quod ipse donauerit locuturi eumq̄ asserturi aduersus impios et incredulos tanq̄ in edificij fundamento p̄i ponere debemus diuinā testinionia. hec ille. p̄mō autem testimonium est triplex. Prīmū ostendendum est testimonium p̄phetarum. quod scilicet sumitur ex veteri testamento p̄phetie et prophetis. Unde deut. xxxij. Zudicabit dñs populum suum. Et de p̄s. Parauit in iudicio thronū suum. Et ecclesiastes. iij. Vidi sub sole in loco iudiciū impietate: et in loco iusticie iniquitatem et dixi in corde meo. Iustum et impium iudicabit dñs et tempus ois rei tunc erit. Item ysa. iij. Dñs ad iudiciū veniet cuz senatoribus populū suū. Et ca. xij. Ecce dies dñi veniet crude lis et indignationis plenus et ire furo rissq̄. Et iohē. ij. Conurbentur omnes habitatores terre q̄ veniet dies dñi q̄ p̄p̄e est dies tenebrarū ⁊ caliginis. Sūt et alie plurime p̄phaz auctoritates futurū iudiciū dei approbatiue quas ad p̄s pertraheo. Scdo videndum est testimonium euāgelicum. Nam math. xxy. sūt p̄p̄a mentio de futuro

Testimonio euāgelico

Secundi nouissimorum

iudicio. 3l. math. xl. cum domi-
nus obturget et ciuitates in q-
bus virtutes fecerat nec tamē
crediderant ait. Uerbi choros
sain. ve tibi bethsaida: quia si
in tyro et sydone facte fuissent
virtu. 7c. sequitur. Ueruntamē
dico quia tyro et sydoni remissi-
us erit q- vobis in die iudicii.
Et math. xij. Uiri niniuite sur-
gent in iudicio cum generatio
ne ista et condemnabunt eam;
quia penitentiam egerunt in
predicatione iōne. Notandum
tamen pro intelligentia istoruz
verborum secundum ric. in. iij.
dist. xlvij. Qd extendendo nomē
iudicandi quinqz modis potest
alicui conuenire iudicium. Pri-
mo ex ordinaria potestate et sic
iudicabit tota trinitas. Secun-
do ex auctoritate delegata: et
sic iudicabit xps hō. 3o. v. p. f. iu-
dicis oēs vōdit filio Tertio asse-
soria dignitate: et sic iudicabūt
viri pfecti q- erūt p pfectione su-
ozū meritorū iudici assistētes.
Uñ math. xix. di. dñs apostolis
Amē di. vo. q-ros q- secuti estis
me in re. cū se. fi. hō. in se. ma. f.
sedebitis vos super sedes iudi-
cātes. xij. trib⁹ israel. Quarto
approbatione. et sic iudicabunt
oēs electi approbando iudicis
sniam. Apo. xix. Auduit quasi
vocē tubaz multaz in celo di-
cētis alla: laus glāe vtr⁹ deo
nro q- rēva et iusta iudicia eius
Quinto cōpatione. et sic min⁹ ma-
li iudicabūt magis malos et sic
sumit indicare in auctoritate
preallegata de niniuitis.
Tertio vidēduz est testimonū
aplicū. Ubi pcurrēde sunt aliq-
aploz auctoritates. Uñ. ij. pe.

ij. Veniēt in nouissimis diebus
i deceptioe illuzores iuxta pro-
pā pscia s ābulātes et dicētes.
Ubi est pmissio aut aduēt⁹ ei⁹.
7c. sedē. Celi aut q- nūc sūt et tra-
eodē hōo repōiti sunt igni ref-
uādi in diē iudicii et pāitōis ipl
ozū hōim. c. Aug. aut exponen-
do hāc auctoritatē. xx. li. de ci.
dei di. Celos istos aereos intel-
ligim⁹ quoz locū spaciū aq- di-
luuq- crescēdo supāuit: nō autē
illos supmōs. vbi sol et luna ac
sydera pstituta sunt. 3l. i. pe.
ij. Reddēt rēnē ei q- parat⁹ est
iudicare viuos et mortuos. Et
paul⁹ Ro. ij. An ignoras qm be-
nignitas dei ad pñiam te addu-
cit: tu aut ēz duriciā cordis tui
et impenitēs cor tuum thesauri-
zas tibi irā in diē irez revelati-
onis iusti iudicii dei. q- reddet
vnicuiq- sm ops eius. Si in ad-
uētū pñcipis pfundit pñtor: si
in aduētū plari iusti pñtor: si
eriles⁹: si dñm adultera mari-
to supueniētē si upefuit. qd facē
poterit aia pñtor: facrilega et
adultera in aduētū iudicis sū-
mi regis eterni. c. 3l. ij. cor. v.
Oēs nos manifestari opz atri-
bunal xp̄i vt recipiāmy inquit q-
put gessit siue bonū siue malū
Nō bñ tminos. Oēs (gnati sine
exceptioe) nos (prostat) sine ex-
cusatioe) ma. (euidēt sine occul-
tatione) nos (necessario sine eua-
sione) atri. x. (palas publicē si-
ne tergiverfatione) vtr. et pro
ut ges. 7c. (plene et itegre pro iu-
sta retributioe. Et bñs iudas i
sua canonica di. Ecce venit do-
minus in sanctis militibz suis
facere iudicium contra omnes
et arguere oēs impios de oibz

Jordem
s. mod.
conm
alomi

De primis et ultimis

consideratio. i. de finali iudicio.

opibꝫ impietatis eozꝫbꝫ impie
egerūt: et de oibꝫ duris qꝫ locuti
sunt contra deū pꝛtōres impij.
¶ Secūda pꝛincipale testimoni
um est testimoniuꝫ ecclasiarū
cōfirmatiōis. Ecclia em̄ in vtro
qꝫ simbolo tā apłoy qꝫ pꝛm xpꝫ
venturū ad iudiciū pꝛntef. Ideo
au. li. xx. de ci. dei. c. i. di. Tenet
omnis ecclia dei veri xpꝫ de ce
lo eēvētur ad iudiciā dos vnos
qꝫ mortuos. Quid ergo dicet am
plius increduli vbi tā validi
maꝫ fide digna de futuro iudi
cio audiunt testimonia. O pꝛi
naces pꝛtōres. O h̄muli debi
lissimi. Credite credere et ar
rete cogitate. Non sunt locuti p
phete: nō apłi: nō deniqꝫ ipse xpꝫ
h̄ba mēdacꝫ. qꝫ tātoꝫ veritate
dilexerūt: vt p illa etiam mori
nō recusaret. O somnolēti. O p
gri et carnales homines recorde
mini de pꝛmo aduētu dñi de quo
per tot annorū milia acciamā
tum est. Veniet veniet ad redi
mēdū ppliꝫ ad saluādas gen
tes. Et tādē venit: et qꝫ predicta
erāt de ipso in scripturis: piene
cōpleuit. De scdo aduētu eius
modo ois sacra scriptura pꝛela
mat et loquitur. Ideo firmiter e
tenendū omnino qꝫ veniet. Ve
niet in qꝫ fortis et terribilis: ex
celsus et glorioſus in maiestate
et gloria ad humiliandos super
bos: ad reprobandos luxuriosos:
ad arguandos auaros ad
condemmandū tandem eter
nis cruciatibꝫ in corpore et aia
quoscunqꝫ miseros peccatores.
¶ O igitur antīsterilis quid agis
cur dormis? Cur vēturū iudicē
tā seuerē tibi cōminātes non ti
mes? Quō poteris audebis cō

parere corā iudice tā equissimō
propterea ioh. apo. xiiij. Eude
uit angelū voce magna clamā
tem. Time te deū: date illi glo
riam honorē qꝫ venit hora iu
diciꝫ eius. O pꝛelati et magni vi
ri ecclesie: o principes. o baro
nes. o duces. o milites. o do
ctores. o iudices: o philosophi.
o eloquentes oratores. o bel
cati iuvenes. o annoſi senes.
o solliciti mercatores. o arti
fices. o iudei. o gentiles. o
christiani. o virgines. o vi
due. O coniugate. Time te de
um. time te deum. time te de
um: quia venit hora iudiciꝫ
veniet in qꝫ nō tardabit.
¶ Terriū est testimoniū affecti
ue declarationis: scz scđōz qꝫ ex
affectione et zelo salutis animarū
multa de hoc iudicio locuti sūt
multa dꝫ pꝛe hoc iudicio lo
quit aug. li. xx. de ci. dei. Et. b.
in quadāz eplā dicit. Veniet dies
illa qꝫ plus valebant corda pu
ra qꝫ astuta h̄ba. pꝛcietia bona
qꝫ mār supia plena: qꝫ quidem
iudex ille nō flectet donis: nec
fallatur h̄bis. Et hiero. ad sabi
niani dꝫ conſiliū lapsum. Parce
queso anime tuę crede dei su
turū iudiciū. Et idē ad asellam
de fictis amicis. Ante tribunal
xpꝫ stabimꝫ. Vbi patebit qꝫ men
te quis vixerit. Et idē ad he
liodorū de contemptu mun
di. Veniet veniet dies illa qua
corruptibile hoc et mortale in
dinet incorruptionem et imorta
litate et c. sequitur. Potentissi
mi quondam reges coram il
lo iudice nudo latere palpi
tabunt. ¶ Exhibebitur cum
prole sua venere tunc igni
f. iij.

Testimō
scđōz
doctoy

Secundi nouissimorum.

tus in piter. Adducetur et cum
fuis sultus plato discipulis: ari
stotelis argumenta nō prodest
Tunc tu rusticanus: paup ex
ultabis gaudebis: dices. Ecce
crucifixus deus meus. hic est q
fusus i filiis: hic mis gestat
sinu hominem deus fugit i egi
ptum. hic sentibus coronatus.
Et: O igitur humana presūptio
o detestabilis: periculosa con
fidentia eorum qui in sua ma
licia dei iudicium non formi
dant. O insensati peccatores:
cogitate diligenter quid actu
ri estis quid responsuri i extre
mo die iudicij. pensate qz non
sunt vane voces scripturarum
que ve pctoribus nūnciant. Ne
(ait sap. ecclia. ij.) duplici corde
et labijs sceleris. Et iteruz. Ne
dissoluti corde: qm non credāt
deo. Et ysa. i. Ne gēti peccatri
ci. Et apo. viij. Ne ve ve habitā
tibz in terra. i. terrenis: avarz.
Ecclia est cōsideratio p̄fir
mativē rōnis. Recta quip
peratō satisfactō necessario cōclu
dit futurū esse dei iudiciuz. Di
cit quidem ansel. qz deus est q
nichil maius aut melius exco
gitari potest. Ois itaqz rō bene
ordinata dicit deum esse sum
me bonum: summe iustum: sum
me sapientem: summe potentē:
et summe misericordem. Cū er
go sit summe bonus omnia pec
cata summe sibi displicent: tā
tum enim sibi displicent q̄tuz
bonus est. Et cum sit summe iu
stus: summe vult ea punire. Et
cum sit summe sapiens: omnia
clarissime videt: omnia summe
iusta drectum ordinem redu
cere. Et cum sit summe potens

nichil est quod eū possit in his
impedire. Cum vero sit summe
misericors: summe vult oia bo
na remunerare. Manifestū est
autem qz in p̄ntivita nō sit oim
peccatorū punitio neqz oim bo
norū retributio: cū multos etiā
magno pctorēz videam⁹ mul
tas habere p̄sp̄ritates: et mul
tos deo seruicēs multas et gra
uissimas aduersitates sustine
re ergo necesse est vt alibi fiat
iudicium omnium: in quo fiat
oim malorū punitio et bonorū
retributio. Si quis aut obiceret
qz vt habetur Nati. i. Non iudi
cabit deus bis in idipsum. sz de
us iudicat de singulis operibz
hoim in morte cuiuslibz: et cui
libet retribuit iuxta opera sua
ergo non est expectandum aliū
iudicium in fine mundi. Rñ deo
fm ricar. in. iij. xlvj. dist. qz in
dicij qd nūc sit in morte est sin
gulare scz de p̄sona singulari:
est etiā partiale scz tantum su
pra partē hois scz supra animā
est etiam multis ignotum. Erit
ergo aliud iudicium in fine scilicet
habens tres cōditiones opposi
tas: qbz erit generale respectū
omnium totale supra totūz ho
minem scz aīam et corpus. et om
nibus manifestissimū. Et etiā
beatorū separate a corpore non
habent perfectam suam beatitu
dinem eo qz nō habēt perfectūz
naturę suę modū: et etiā ppter
naturalem inclinationem ad
corpora. Unde di. aug. qz aie be
atorum aliquomodo retardan
tur nec ex toto feruntur in con
tēplationem diuine maiestatis
Similiter nec aie reproborum
habent suę dānationis comple

Deo

mentum
qd ergo
idipsum
bus ante
insigert
deh. Erit
nerale: te
hinc aug
le diges i
eo q null
rele locu
felix ille
namq tu
et perfect
nisi malo
felicitas
T. Erit
stru
que talia
tis testim
bus de di
myra: to
bus pūse
z cōsider
dei iudici
vigilante
iudicia n
vincti v
illo sum
et damus
dere. Tu
te a fact
acie: qz
dei scito
quos y
iudicij
z deo be
pōis d
ncia v
iudicij
ctilis e
cordatio
p̄m
duritiam
qz diuini

consideratio. i. de singli iudicio.

mentum qđiu sunt separate.
 Ad ergo iudicabit deus bis in
 idipsum: qđ penam quam aia-
 bus ante inflixerat iterum non
 inflixerit: sed quod deerat supad-
 det. Et ergo iudiciū illud ge-
 nerale: totale et manifestissimū
 hinc aug. li. xx. de ci. dei. c. l. 3. la-
 le dīges iudiciū proprie iā vocat
 eō qđ nulli ubi erit imperite que-
 rele locus cur iniustus ille sit
 felix ille iustus infelix omniūz
 namq; tunc non nisi bonoz. Ita
 et perfecta felicitas. et omni non
 nisi malo zū dignar summa in-
 felicitas apparebit.

¶ **E**rtia est consideratio in-
 structiue exhortationis:
 que talis est. Cum enim tota
 tis testimonis et approbationi-
 bus de diuino iudicio certifice-
 mur: et tot tantis auctoritati-
 bus pulsemur: ad recogitandū
 et considerandum terribilissimū
 dei iudiciū: attente igitur atq;
 vigilanter p̄sem. Ita sit nob;
 iudicia necessitas bene et iuste
 viuēdū secari possum? coram
 illo summo iudice comparere:
 et damnationis sententiā eua-
 dere. Juxta illud Job. xix. fugi-
 te a facie gladii: scilz diuine iu-
 sticie: qđ vltor iustitias gladius
 est: scitote esse iudicium. Fre-
 quens p̄tq; recordatio diuini
 iudiciū plurimū p̄dest ad salutē
 Ideo bene dicit greg. p̄tis tē-
 poris si qua est ita agenda ē le-
 nia et amaritudo sequentis
 iudiciū nunq; recedat a mēoria
 Utiles est autem huiusmodi re-
 cordatio precipue ad tria.

¶ Primo ad emolliendā cordis
 duritiā. Ex consideratione nā
 qđ diuini iudiciū terret cor hūa-

num et sic molliet et cōpūgēt. Job
 xxiij. dñs emolliuit cor meum
 et ops conturbauit me. Et greg
 xvi. mor. Ex diuino munere cor
 emolliiri dicitur quando super
 ni iudiciū timore penetratur.

Nec sine causa emolliiri debet
 cor durum ex recordatione sua
 tui iudiciū: qđ dicit eccle. iij.
 Cor durum male habebit i no-
 nissimo. Legim⁹ in vi. pa. qđ
 dam interrogauit senez. Unde
 abba michi hoc. Cor meum du-
 rum est: nō timet deum et quōtiā
 mebor? R̄ndit senez. Puto qđ
 homo in corde suo teneat in in-
 crepationem possidebit timorē
 Dixit ei frater. Et qđ est incre-
 patio? R̄ndit senez. Ut in oi re
 increpet homo enīnam suam
 et cogitet qđ necessario oportet
 ipsam deo occurrere increpa-
 tionem eius et sanctorum susti-
 nere.

¶ Secundo valet ad agē-
 dam pro delictis penitentiam
 Unde act. xviij. dicebat paulus
 deus noster annunciauit ho-
 minibus ut omes vbiq; p̄niam
 agant eo qđ statuit diem in qua
 iudicaturus est orbē in equita-
 te. Legim⁹ in vi. pa. Abbas amon-
 rogatus ut diceret verbū edifi-
 cationis: ait. Tale debet hō fa-
 cere cogitationē suā quā lē la-
 tronez iniqui qui sunt in car-
 cere iudicandi: qui querunt fre-
 quenter vbi est iudex: quādo ve-
 nietz malozum suozum conscī
 fient. Ita et homo debet animā
 suā oburgare redicere. Ne mi-
 chē: quomodo habeo astare an-
 te tribunal xp̄i maloz meozū
 reddere rationem.

¶ Tercio ad excitandā boni
 operis diligentias. Ideo postq;

Secundum noni minorum

saluator matth. xxiij. locut⁹ ē
de suo aduentu ad iudiciū post
ea dī. Vigilate scilicet i bonis
operibus: quia nescitis qua ho
ra dominus uester uenturus sit
Nescitis inq^{ue} qua hora ventu
rus est ad uestrum iudiciū par
ticulare i hora mortis. neq^{ue} ad
iudiciū uniuersale in fine mū
di. Et sicut dī. greg. Qualis hic
quisq^{ue} egreditur: talis i iudicio
presentabitur. Ergo sicut dī.
paulus. gal. vi. Dum temp⁹ ha
bemus operemur bonum: Nar
rat petrus aliphunus q^{ue} quidā
sanctus heremita ne obliuioni
traderet hec habebat scripta
pre oculis: et ea frequenter in o
ne et meditatione. rumīnabat
dī. Anima mea recogita qd
operaris dū potestas est in ma
nu tua: anteq^{ue} mouearis de lo
co tuo: anteq^{ue} uenias ad locum
in quo est iusticiā iudiciū. vbi
leges oīa q^{ue} fecisti i rotulo scie
vbi agella dextris: a sinistris
tuis denudabunt consiliū. vbi
omnes fratres amici tui te de
ferent. redemptionem nullam
tibi inuenient. te obliuioni tra
dent. Memento ergo nunc dū
potes creatoris tui. hec sepe
recolens fremebat tremēscē
bat ecclesiastes. xi. Si annis mul
tis uixeris homo: et in his omni
bus letus fuerit: memisse de
ber tenebrosi temporis: et die
rum multorum qui cum uene
runt uisitatis arguentur prete
rita. hec igitur crebrius cogi
temus: et ad opera uirtutū per
amplius excitemur. Talis uir
q^{ue} meditatio sollicitū homine
facit in bonis agendis: et multū
ualet ad alleuandum presentē

uite labores. Unde gre. in ome
lijs. Diem illum fratres carissi
mi ante oculos uestros ponite
quicquid modo graue cernitur
in eius comparatione lenis
tur.

Secunda

principalis consi
deratio est consi
deratio premon
stratiue significa
tionis. Vbi cōsideranda sunt si
gna precedentia finale iudiciū
Et circa huiusmodi signa no
tande sunt tres species consi
derationes.

Prima est consideratio mirifi
ce presignationis.

Secunda est consideratio ter
rificæ expositionis.

Tertia est consideratio euan
gelicæ instructionis.

Prima igitur est cōsidera
tio mirifice presignatio
nis. Vbi considerandum est q^{ue}
terribilissimum dei iudiciū ter
ribilia et mirabilia quedam si
gna precedent. Sicut enim dī.
greg. Ultima tribulatio multū
tribulationibus preuenitur et
per crebra mala que preueniūt
indicātur mala perpetua que
subsequuntur quia multa ma
la debent precurrere et malū
ualeat siue nunciare. hec ille.
Nec tamē intendo omīa huius
modi signa recitare: sed aliq^{ue}
tantum de his presertim que sa
cris scripturis exprimentur in
ter que sunt tria generalia.

Primum est iniquitatis uict
orum inundatio.

Secundum est terribilis elemē
torum commotio.

Tertio e
immuta
primu
ut sal. m
iniquas
quittas
pila dol
dano. sed
lutto: ter
gatio. et
do carita
cut dī m
caritas
scētēmic
calor na
toz mīdā
mīdū car
ritualio
cier. Ait
nisi est fr
dum. sic
no ppiqu
caritatis
uotionis.
lā satis a
mīdū mul
Si q^{ue} em
tu q^{ue} idē
de q^{ue} irr
imo poti
nītur: tu
spīchā
caritātē
tere sed
sompē
ritate
plane fi
clamar
moziē
līs hoī
tatis. C
nisi que
deserui
nis. Et q
haz iudic

consideratio q. de finali iudicio.

Tertius est mirabilis supnoz
immutatio.

Primum igitur etc. hoc p[re]di-
xit sal. math. xxiij. Abundabit
iniquitas. h[uius] aut[em] abundanti-
quittatis erit triplex c[ausa] p[ri]ncipua
p[ri]ma dolenda caritatis infrigi-
datio. scda horreda sathane so-
lutio: tertia tremenda antixpi-
ditio. Et p[ri]ma igitur est dolen-
da caritatis infrigidatio: q[ui]a sic-
cut d[icitur] math. xxiiij. Refrigescet
caritas multoz. Sicut em[en] sene-
scet emicrocosmo scz h[uius] e[st] solz
calor naturalis diminuit: sic ma-
tori m[un]do appropinquante ad ter-
mini caritas q[ue] est calor vite spi-
ritualis refrigescet et pene desi-
ciet. Alii enim aristoteles q[ui] se-
nili est frigiditas sicca et morib[us]
dum. sic m[un]d[us] i[n] amori. i. termi-
no p[ro]p[ri]o quod frigid[us] erit p[er] defectu
caritatis et siccus p[er] defectu
uotionis. hec aut[em] infrigidatio
ita satis apparet h[ic] circa finem
m[un]di multo maior futura sit.
Si q[ui]s em[en] p[ro]sideret i[n] quolib[et] sta-
tu q[ui] deuotus deo seruit q[ui] tep[er]i-
de q[ui] irreuerenter orat et laudat
imo pot[est] q[ui] multipliciter c[on]te-
nitur: turpiter dehonozabit[ur] bla-
sp[em]atur: manifeste videbit
caritate ad deum n[on] solu[m] frige-
scere sed ita notabiliter frigui-
scit pene videat[ur] extincta. De ca-
ritate q[ui] ad p[ro]ximu[m] quod ita
plane friguerit clamant m[un]di:
clamant famelici: clamant i[n]edia
morib[us]: elegato est m[un]da a si-
liis hoim[um]: clausa est ianua pie-
tatis. Contracta est largitas
nisi querantati aut cupioitati
deseruit: auit fons compassio-
nis. Et quid restat nisi q[ui] cito
fiat iudiciu[m] sine misericordia

his qui misericordiam non fa-
ciunt. Ut habetur ga. ij. quod et
si forte non tam cito fiat in iu-
dicio: nu[n]c uero facti citissim[us] tam[en]
fiat in iudicio particulari. Sed
tis nunc impletu[m] videm[us] illud
eze. iij. Non est misericordia
non est veritas: non est sci[en]tia
dei in terra: maledictu[m] men-
daclum inunda uerunt. De hu-
iusmodi infrigidatione carita-
tis et de inundatione vicioz
inde procedente loquitur apo-
stolus. ij. thimo. iij. di. Scio q[ui]
in nouissimis diebus instab[un]t
tempora periculosa. Et eru[n]t ho-
mines seipsos amantes amore
scz priuato et inordinato aman-
tes inq[ui] seipsos sicut carnem q[ui] est
amor p[ro]p[ri]i caritari. Et sicut
ex caritate tutes om[n]es pullu-
lant: sic ex illo inordinato amo-
re om[n]ia maloz genera. Un-
de aug. Ciuitate dyaboli facit
amor sui p[ro]pter quod post illa
ap[osto]lica uerba uidelicet. Erunt ho-
mines seipsos amantes. sequit[ur]
cupidi et elati: superbi: blasphe-
mi: paritibus n[on] obediētes: in-
grati: scelesti: sine affectione: si-
ne pace: eximatores inconti-
nentes: inimici: sine benigni-
tate: proditores p[ro]terui: tumu-
li et voluptarii amatores magis
q[ui] dei. hec ille Bernar. heu me
domine iesu chrisse: iusticia re-
cessit a regibus et principibus:
lex dei et zelus a p[re]latis et sa-
cerdotibus: obedientia a mo-
nachis et religiosis sanctitas
et deuotio a clericis: fides a po-
pulo: fidelitas a coniugata. re-
recundia a mulieribus. timor
et reuerentia a iuuentibus. hu-
milis a pauperib[us]. mis a di-

Stat[us]

Secundi nouissimorum

uelibus: sapientia a senib⁹: bo-
 nitas ab artificib⁹. qd ergo re-
 stat amplius nisi veniat atq³ps
 et fortissimaf mūd⁹. pec ille. O si
 quis linetis oculis cōscentia
 rum parietes penetrare: ocula
 ta cordiuz luculenter perspicere
 posset: occurrerent cerse cri-
 mina multa tanto forsitan gra-
 uiora quāto secretiora. Sed hec
 q³ si alium non habebunt iudicē
 hominem mortalez: at sane ha-
 debunt summum iudicē. consci-
 entiarū secretissimuz. inspecto-
 rem: q³ omnia iuda sunt oculis
 eius. qui sicut nichil deseret in-
 scrutatum ita nichil preterier
 impunitū. Sed videam⁹ que pa-
 lam coram sole gerunt que nec
 ignorari possunt nec celari: q³
 tā impudēter hodie multi pec-
 cāt vt frōre meretricis excede-
 re videant⁹. de quib⁹ ysa. iij. pec-
 catum suū quasi sodoma predi-
 cauerūt. Palā vtiq³ inhonorat⁹
 deus inq³ opibus linguas: cō-
 tēnunt eius inādata: promissio-
 nes vilipendunt cōminationes
 non timentur: supplicia nō hor-
 rentur: leges nunc abolentur.
 Et sicut ait cydan⁹. Cōsensere
 iura pctis: iura iniurijs militāt
 et iniurie p iurijs inducuntur:
 abusiue consuetudinēs sancitū
 tur legem habētes. Sine lege
 viuuntz legibus abutuntur. di-
 ues pauperem suppeditat: rpo-
 tens opprimat impotentem. lu-
 pus deuorat agnum: et accipit
 passerē: in mari pirate predan-
 tur: in vijs insidiant predones.
 latrones in nemoribus: fures
 in domib⁹: in vrbib⁹ abūdāt fe-
 ditiosi: in curijs pditores. Se-
 nit inuicem discordantium ma-

licia: iugis replentur omnia:
 veritas odio habetur et procul
 abicitur. iusticia pueritur re-
 gnat impietas et rapacitas cu-
 piditas dānatur. quid plura?
 Que lingua posset exprimere q³
 qualia et q³ta flagitia commit-
 tuntur. quia em cito nō profer-
 tur contra malos sententia fia-
 lū hoim absq³ villo timore perpe-
 trant mala. Sicut d^r eccl⁹ viij.
 Secunda causa illius inūda-
 tiōis victorū erit horrenda
 sathane solutio. i. potestas et
 relaxatio q³ virtute dñice passio-
 nis ligata ē vt nō nocere possit
 q³ tuz velle q³ tuz ante solebat
 Tunc autē oportet illum solui
 modico tempore. vt d^r apoc. xij.
 Et apoc. xij. d^r. Ue terre et ma-
 ri q³ descendat ad vos dyabol⁹
 habens iraz magnaz sciens q³
 modicuz tempus habet. Et hoc
 fiet deo permittente ad maio-
 rem damnationem impiorum
 et maiorem probationem atq³
 pfectissimā purgationē electo-
 rum. Nā in fine boni erunt opti-
 mi et mali pessimi. q³ apoc. vi.
 Qui nocet noceat adhuc: q³ in-
 sordib⁹ ē: sordescat adhuc et in-
 stus iustificetur adhuc: fact⁹
 sanctificet⁹ adhuc. Uñ propter
 hanc sathane solutionem et ca-
 ritatis in frigidationē de qua
 dictum est. Erunt mirabiles et
 terribiles: atq³ isolite cōmuni-
 cationes et turbationes inter ho-
 mines vt pdixit sal. Lu. xxi. Ex-
 surget gens contra gentē et re-
 gnum aduersus regnum. Toile-
 tur em vbiq³ pax de terra vbiq³
 sprelta mouebunt. Ciuitas i ci-
 uitate: castrū in castrū exurget
 domus ptra domuz: psona ptra

psona a
 tra su
 tra c
 si contr
 etiam. n
 sos et cle
 uebunt
 plebitu
 q³ se a p
 in omni
 fidacia
 plantar
 amicus
 rvi fra
 tem: nō
 guas su
 C. Terc
 richi
 sideran
 detesta
 solatio
 antichr
 lis, p
 iph⁹ an
 blis. N
 Eius ad
 nem sat
 catur a
 filius p
 tripli c
 mines.
 blandi
 ceptus
 in omni
 Under
 placet
 ve dicit
 vt et h
 rum: p
 tum cu
 etia p
 se conf
 decipia
 tionay

De antichristo.

consideratio. ij. de finali iudicio.

persona armabitur: princeps contra subditos et contra: laici contra clericos et contra: religio si contra seculares et contra et etiam. religiosi contra religio-
fos et clerici contra prelatos movebuntur: et contra. Tunc implebitur illud hic. ix. Unusquisque se a proximo suo custodiat et in omni fratre suo non habeat fiduciam quia omnis frater supplantans supplantabit: et omnis amicus fraudulenter: incedet et frater deridebit. et veritas templum loquatur. docuerunt enim linguas suas loquimur ad invicem. **T**ercia causa est et imedi antichristi conditio ubi sunt tria consideranda. primum eius conditio detestabilis. secundum iustorum consolaris delectabilis. Tertium antichristi interfectionis mirabilis. primum igitur est consideranda ipsius antichristi conditio damna-
bilis. Nam sicut dicit. ij. thes. ij. Eius adventus erit secundum operationem sathane. Et ibidem a te vocatur antichristus homo peccati: filius perditionis. Utetur autem triplici via ad subvertendos homines. prima via est sophistica blandimentorum ostensio sine deceptiva simulatio. Unde. ij. thes. ij. Dicitur quod eius adventus erit in omni seductione iniquitatis. Involens utriusque populo complaceat eventus in hierusalem ut dicunt aliqui circumdet se ut ex hoc acquirat gratiam iudeorum propter quod etiam faciet sabba-
tum custodiri. Die vero dominici etiam decipiet propter christianos utriusque se conformare volens ut utroque decipiat. hac autem via blasphemis iterum tripliciter. primum in

sanctitatis simulatione. In ipso te emulcatione et sanctitate sum-
labit omnem ad se alium atque ostentatione educat: et dicat se esse messiam promissum lege. Unde iudei credentes eum esse messiam quem multis temporibus expectaverunt convertentur ad eum quia visum est in aperto castitatem sanctitatem simulat erit tamen in concupiscentiis mulierum. ut dicitur da-
ni. xi. Et cor eius in tantum effertur superbiam ut legem et cursum temporum mutare patet. ut dicitur dan. vii. Et in deum proferet blasphemias dicens se deum esse. christum autem dicit fuisse seductorem. Unde apostolus. ij. thes. ij. Tunc revelabitur homo peccati filius perditionis caput omnium iniquorum qui adversatur et tollitur super omnes quod dicitur deus quod colligitur in templo dei se deat ostendens se tantum ipse sit deus. Veniens enim in hierusalem sedebit in templo adorari se faciet ut deum. Quod utique templum reedificabunt iudei sibi adherentes. Secundo in caliditatis persuasione quia sicut dicitur da-
ni. vii. Diriget dolos in manu eius. Et oras enim fallaces scripturarum adducet expones. falsitas itaque tunc publice predicabitur nec premitteat veritas predicari. Unde de illis qui decipiunt per antichristum dicit. ij. thes. ij. Et quod caritas dei vitas. i. legem evangelicam non receperunt salvi fuerunt. Et mittit illi deus operationem erroris ut credat mendacio ut iudicent omnes qui non crediderunt veritati sed consenserunt iniquitati. O homo futurus antichristus pessimus omnium: tamen certe tam multi sunt antichristi: nam plurimi sunt superbi luxuriosi se-

De Antichro
Secundi nouissimozum.

ductores veritatis subuersores
et falsitatis defensores. i. io. ij.
Nunc antichristi multi facti sūt
Tertio in largitatis exhibitio-
ne. Sicut enim apostolus ait. ij.
thel. ij. Veniet in omni virtute:
scilicet potestatis humane et
opulentie temporalis. Credit
enim greuelante magistro et
possessore suo dyabolo inueniet
thesauros occultos quibus ute-
tur ad vanitatem et gloriā mū-
di alē et deceptionem multorū.
Cum ei tunc in multis regner
cupidas hoc modo facili ad-
eum inclinabitur. ¶ Scda via
principalis est mīrica prodigi-
orū operatio. Nam sicut dicit
apo. ij. thel. ij. Erūt eius aduen-
tus in signis et prodigijs menda-
cijs. Differunt autē mendacia
vel qz non erunt vera sed fanta-
stica qz videt dyabolus cui⁹ vir-
tute operabit prestigiabit ocu-
los videntū vt videatur esse qd
non erit. vel dicuntur mēdacia
qz ad confirmandum mēdaciū
et ad seducendas aīas ostendē-
tur lz aliquid vera sint a pteret.
Nec tñ dici debēt mirabilia qz
virtutem creatam non excedēt
sed mirabilia dici possent. Dya-
bolus enim subtilem habēs in-
telligentiam et longuā experiē-
tiam quod natura facit successi-
ue ipse scit quasi in instanti. i.
subito et imperceptibiliter ope-
rari sicut magi pharaonis vir-
gas in serpentes subito conuer-
tisse leguntur. vt haberetur ero.
vij. Miraculū autē facere solus
est diuine potentie. qz sicut ipse
est solus author nature ita so-
lus pōt naturā trāsmutare ope-
rando supra nature potestatē.

Inter cetera autē mirabilia que
faciet antichristus vt appareat
ips in lege promissus simulabit
se mortuum et postea operatiōe
demonum mirabiliter suscitā-
tum. Nec sol⁹ ipse predicabit et
hoies seducet sed etia discipu-
los congregabit quos aplos di-
cet quos ad predicandū ei⁹ ad-
uentū vbiqz destinabit. Ibi ciuita-
tatem sanctā hīrlm calcabunt
mensib⁹. xliij. vt dī apō. xi. i. Antis-
trib⁹ et dimidio eccliam perfe-
quent De istis predictis vōm⁹
¶ Pat. xxiij. Surgēt pseudo chri-
sti pseudo prophete et dabunt si-
gna magna et prodigia vt in erro-
rem mittāt etiā si fieri potest
electi. ¶ Tertia via est tormē-
torū inflictio. Nam sicut dicitur
¶ Pat. xxiij. Erūt tūc tribulatio
magna qualis nunq̄ fuit ab ini-
tio mōdi neq̄ fiet Et hoc innu-
tur apō. i. vbi dī. Et pedes eius
similes auricalco sicut i camio
ardēt per pedes xpi vltima ei⁹
mēbra. per caminū ardente in
tribulationis vehementia de-
gnatur. Exhibebit em̄ antichri-
stus i torquēdo fideles oīa gna
tormentorū q̄ antiquit⁹ in scrijs
martyribus sunt ipta et fm in
genij sui subtilitatem nouis et
inauditis supplicijs affliget. et
sicut dicit greg. xxiij. mo⁹. Pen-
semus que erit humane mentis
tentatio illa qñ et plus marty-
corpus tormentis subijcit et tñ
ātē eius oculos mirabilia tor-
tor facit. ¶ Scdo post dānabile
a antichristi conditionem est cō-
sideranda iustorū et scōpōr cōso-
lario delectabilis. In hoc em̄ et
tantris angustijs consolabatur
triplici primo propter scriptura

consideratio. ij. de finali iudicio.

rim preannciationem propheta-
tam que expresse h't. Mat. xxiij.
7. ij. thes. ij. Nam sicut d'r. Ro. xv
Quaecumq; scripta sūt ad nostrā
doctrinā scripta sunt vt per pa-
tientiā 7 consolationē scriptu-
rarū spē habeam⁹. Scō ppter
t'p's abbreviationē vñ dicit sal.
mar. xxiij. Nisi breuiati fuisset
dies illi. nō fieret salua ois ca-
ro sed p'p' electos breuiabū-
tur Ecce plus domin⁹ 7 tribula-
tionis immanitatē 7 ei⁹ abbrevia-
tionē p'dixit vt et si ex p'nūclata
tribulationē tā horribili terrere
mur. audita th ei⁹ abbreviatio
ne per patiētiā sūptis virib⁹ ar-
maremur. Tertio ppter enoch
et helye predicationem catholi-
cam. In hac enim tanta necessi-
tate nō deseret dñs sanctos suos
sed ad eoz consolationem mir-
tet enoch et helyā sicut d'r apō.
xi. Ad hoc em̄vientes reserua-
ti sunt in paradiso terrestri vt il-
lo t'p're venientes antichristum
redarguant. vacillantes in fide
confirmet. 7 seductos reuocet
propheta bunt autem dieb⁹ mil-
le ducentis sexaginta amicti sac-
cis. i. tribus annis cum dimi-
dio. ¶ Tertio consideranda est
antichristi interfectio mirabi-
lis. ipse enim veniens in monte
oliueti simulabit se velle in ce-
lum ascendere. sed sicut dicit a-
postolus. ij. thessalo. ij. Dñs ie-
sus ipm interficiet spiritu oris
sui. 3bi q' seductor ille peribit.
vnde dñs ascendit in celum.
Post interitum autem eius nō
statim veniet dñs ad iudicium
vt electi qui in tribulationē tan-
ta titubarūt t'pō habean peni-
tendi. Quāto autem t'p'e postea

vēturnus sit penitus ignoratur
In illis aut diebus fiet quasi si-
lentium in celo. i. pax i ecclesia
tribulatione cessante. Tunc mi-
nistri antichristi gaudebūt nu-
ptias et conuiuia celebrantes
a cludos diuersi generis eter-
centes eo q' habebunt securita-
tem et pacem l'z eoz p'ceptor
mortuus sit. Sed sicut attapos-
tolus. i. thessalo. v. Cuz dixerit
pax 7 securitas repentinus eis
superueniet interitus. Et sal.
Math. xxiij. De die illa et ho-
ra nemo scit neq; angeli celoz
nisi solus pater. Sicut aut fuit
in dieb⁹ noe ita erit et aduentus
filij hois. Sicut em̄ erat in die-
bus ante diluuiū comedentes
et bibentes / nudentes 7 nuptui
tradentes vsq; ad illuz diem in
quo introiuit in archam noe: et
non cognouerunt donec venit
diluuium 7 tulit omnes ita erit
aduentus filij hominis.

Secundum p'cipale signū
est terribilis elementoz
commotio que precipue triplex
erit. prima terre turbatiua cō-
cussio. Secunda maris 7 fluctu-
um confusua turbatio. Tertia
aeris turbatiua dispositio.
¶ Prima igitur commotio i ele-
mentis erit terre turbatiua cō-
cussio. Sicut enim dicitur lu.
xxi. Erunt terre motus magni
per loca crebriores videlicet 7
incomparabiliter vehementio-
res solito: adeoz ciuitates tur-
res: et castra destruant: et mon-
tes a fundamentis euerāt Tūc
implebitur illud ysa. xxiij. Ter-
ra commotione commouebitur
agitattione agitabitur terra.
ps. Vidit et commota est ter-

considerat lo. iij. de finali iudicio.

ra. Mōtes sicut cera fluxerunt a facie dñi: a facie dñi ois tra. In terra etiā erit fames et sterilitas. Unde dñs luc. xxi. Et hec erunt non in vna regione tm̄ s; vbiq;. Unde lu. xxi. dñs q; hec superuenient vniuerso orbi.

Secunda est aquarum confusio turbatio. Erant em̄ in mari et fluminibus inundationes insolite. sonitus et depressiones. viderunt et tempestates: tam auditu terribiles q̄ aspectu. Un̄ lu. xxi. p̄ confusionem sonitus maris et fluctuum arescētibus hoibus p̄ timore. rē. Unde sicut

refert h̄ ier. se inuenisse in annilibus inde op. Mare se vna die eriget super altitudines montium. xv. cubitis. stas in loco suo quasi murus. Sequenti autē die t̄m̄ desecedet. vt vix videri possit. Dehinc marine belue apparentes super mare dabūt mugi tus vsq; ad celum: et dehinc ardebit mare et oēs aque. propter hec igit̄ terribilia signa q̄ dicta sunt et dicēda erunt hoies aridi stupidi tabescētes et velut amētes loqui muto non valentes.

Tertia est aeris transmutatio dispō. In eo quippe erunt epydimie. i. infectiones marie ex quib; orietur pestilentie. vt dñs lu. xxi. Morbos et mortes innumerabiles t̄a in hoibus q̄ in iumentis generātes. Erūt etiā tonitrua coruscationes tempestates et grādines estus inolerabiles. ventorum concursus et turbines. hec autē oia tāta et tā crebra erunt qualia nunq̄ ante fuerūt. Un̄ sap. v. gubunt directe emissiones fulgurū et tanq̄ a be

ne curuato arcu nubibus iter minabūtur. et a petrosa tra p̄ne mittētur grandines. rē. Venturum etiā iudicem p̄cedet ignis qui facie huius mundi cōduret. Et sicut ait dñs mathei. xxiij. Celū et terra trāsbūt nō scdm̄ substantiā: sed scdm̄ qualitātē q̄ mutabitur in meliōrē celū dico aerei. I; ē celū etherei. um transeat a dispositionē in q̄ nunc est q; cessabit mor̄ eius et magis luminosū fiet. Tm̄ autē ascēdet ignis p̄ambulans iudicij q̄stus ascēderūt aque diluuij videlz. xv. cubitis sup̄ cacumina montiū vt hanc mūdi partem putget a sordibus peccatorū. De hoc igne dñs in psal. Ignis an ip̄sum p̄cedet et inflammabit in circuitu inimicos eius.

Quartum principale signū mutatio. Quia sicut dñs lu. xxi. Erūt signa in sole et luna et stellis. Et p̄ h̄ signū assignari sub triplici mēbro. Prīmū est solis et lune demigatio. Mat. xxiij. Sol obscurabitur et luna nō dabit lumē suū. Et ioh̄ el. ij. Sol et luna obtenebrati sunt. Qbi notandū scdm̄ alexandrū in. iij. parte summe. Et ricardū qui sequitur magistrum. xlvij. dist. iij. li. b; q; sol et luna obscurati p̄t̄ intelligi vel ipso i a duentū iudicij et sic dñr obscurari non sui luminis p̄uatiōne: sed sup̄ueniente maioris luminis claritate. i. claritate corporis xpi Et hoc predixit ysa. xxiij. Erubescet luna et pfunderet sol eius regna uerit dñs exercituum in monte syon et in iherl̄a et in cōspectu senum suoz fuerit gl̄ia

tatus. p̄
er lunā
dictis. q; si
pernarur
pernarur
pont̄ in te
hoc accid
detur ioh
nebras
teq; veni
horribili
apparen
Stelle ca
xx. de ca
est q; trop
q; propit
posset q; a
gratia ne
cit aristo.
cuntur ca
buntur su
perueniē
heh. ij. Se
dorem su
cadent de
tionem q;
in tanta
vt videat
stelle de c
autem an
de celo. i.
in ecclesi
babuntur
ritate s̄ide
est celestis
lu. xxi. Na
uouuntur
tues cele
tro in celi
fophosus
lestium et
motu reu
tione em̄
mētio i
re et viden

Secundi nouissimozum

catus, potest etiam intelligi solem
 et lunam obscurari an aduersum
 dicta, sic patiens eclipsim su-
 pernaturaliter quam si hoc fieret
 per naturam non oporteret hoc
 pont inter signa cum multo tioris
 hoc acciderit De hac eclipsi ha-
 betur ioh. ij. Sol vertet inter-
 nebras et luna in sanguinem ante
 teq. veniat dies domini magnus et
 horribilis. Et secundum est stellarum
 apparens descensio. math. xxij.
 Stelle cadent de celo. Dicit aug.
 xx. de ci. de. c. xxiij. Credendum
 est quod tropica sit illa locutio eo
 quod proprie loquendo verificari non
 possit quod corpora celestia non sunt
 grauita neque corruptibilia: vt vi-
 cit aristoteli. i. de ce. et mun. Ideo vi-
 dentur cadere de celo quod vide-
 buntur suo lumine priuari su-
 perueniente claritate maiori. Jo-
 hel. ij. Stelle retraxerunt splen-
 dorem suum. Vel potest intelligi quod
 cadent de celo spiritum ad appari-
 tionem quod inflammari vapores
 in tanta multitudine descendit
 vt videatur aspicitibus quod sint
 stelle de celo cadentes. Secundum
 autem ambrosium stelle cadent
 de celo. i. qui fulgere videbantur
 in ecclesia et esse firmissimi tur-
 babuntur a sanctitate viter vel
 ritate sideris cadentes. Tercium
 est celestium virtutum commotio.
 lu. xxi. Nam virtutes celorum mo-
 uebuntur. dicuntur angeli vir-
 tutes celorum quod eorum habita-
 tio in celis est. aut quod secundum philo-
 sophos sunt motores orbium ce-
 lestium. Moueri autem dicuntur
 motu reuerente. Ex considera-
 tione enim maiestatis indicis ve-
 nientis respiciunt propria paruita-
 te et videndo eum iratum etiam ipsos

quasi tremere videbunt. Sicut
 pre familias vestris irato omnes
 eius amici motu quedam signa
 cum quidam formationis ostendunt.
 Aut dicitur moueri ad iram quod ex-
 plebunt misteria consumationis
 mundi et resurrectionis generalis
 sicut dicit mat. xxi. Mittet fili-
 us hominis angelos suos et colligent
 de regno eius omnia scadala. Et ibi
 de infra Scribunt angeli et separa-
 bunt malos de medio iustorum. Vel
 aliter etiam dici potest quod mouebun-
 tur virtutes celorum. angeli illi
 us ordinis quorum officium est circa
 mundum regimen gerere facien-
 do aliqua facta insolita. Ad re-
 uocandum homines mentes in deum per
 modicum autem temporis ad aduersum iudi-
 cis facient opera maioris admi-
 rationis quam vnquam ante fecerint.

Secunda spatii consideratio
 nis. Vbi exponende sunt rationes pro-
 pter quas tot et tanta signa prece-
 dent iudicium quod sunt potissimum tres
 prima propter sciende consummatio-
 nis designationem. Secunda propter
 horrende vindicationis imina-
 tionem. Tercia propter tremende
 sententiarum figuratiorem.
 Prima propter sciende consummatio-
 nis designationem. Nam sicut
 in principio mundi posita sunt lu-
 minaria lucetia in celo quasi osten-
 dentia mundum inceptum sic in fine
 mundi amittet lumen suum et ostendat
 mundum defecisse. Chri. fr. mar. p. re
 familias morientem domum eius tur-
 bas familia plagit et in ignem leue-
 stit. induit sic humano genere pro-
 quod facta sunt omnia circa finem piti-
 tuto celi misteria lugent et cadore
 re deposita tenebris induunt. hec
 ille. Et sic dicendum etiam per eandem

consideratio. 19. de finali iudicio.

Causam futuram esse transmuta-
tiones insolitas in elementis et
alijs. Secunda ratio est pro-
pter horrendam vindicationis co-
minationem. Sicut enim quoniam pater-
familias protra aliquem propter iniu-
rias sibi factas est velut iratus
omnes eius domesticas domui sui
vindictam unanimiter adiant. et
ei qui fecit iniurias terribili co-
minantur. Sicut dicitur sapientia xvi. Omnis
creatura factori suo deseruit
excandescit in tormentum contra
impios ad vindictas iniurias
creatoris. Erunt ergo signa et mo-
tiones terribiles in creaturis dei
et horrende mutationes quasi
se ostendat paratas et armatas ad
vindictam protra ipsos. Iuxta il-
lud sapientia v. Armabit creaturam
ad ultionem inimicorum. Nam erige-
re iusticia per quam quis peccat per
hec et torquetur: ut dicitur sapientia xi. Pec-
cat autem homines omnibus creaturis
dei abutendo. Idem ut dicitur grege. Quia
in cunctis delinquimus in cunctis
terminur. ut impleat quod dictum est
sapientia v. pugnavit pro eo orbis tra-
rum protra isfatos. Diana quoque ut dicitur
idem grege. quod ad usum vite accepimus
ad usum perierunt culpe. Tercia
ratio est propter timendam senten-
tiationis pignificationem. hec enim
omnia terribilia que precedunt iudicium
pignificationibus et ostendent quod ter-
ribilis erit miserorum reproborum
condematio. Quia sicut dicitur grege.
in omni. Multa sunt mala perur-
rere: ut malum valeant sine fine
nunciare. Si itaque tremebunt et
horrebunt homines videntes
insolitas tenebras et insolitam
solationem et stellarum obscu-
rationem. Pensate quod horrendum
erit in horribilissimum illud ac

tenebrosum carcerem inferni
imperpetuum recludi ubi miser
reprobus imperpetuum non vi-
debit lumen. Si tam horribiles
erunt elementorum et aliarum crea-
turarum mutationes et si timeant
homines aliqui nocturnos strepitum
cogitate quod erit horroz repro-
bis audire tremendam vocem fi-
lij dei eos exprobrantem. Ad cu-
ius quidem vocis sonitum celi
et terra movebuntur. Sic itaque sicut
primus christi adventus fuit figu-
ris et enigmatibus presignatus ut
eum venientem homines cum ma-
iori devotione suscipere: sic
etiam secundum eius adventum ter-
ribilem et horrendum voluit per
suos prophetas proclamari mul-
tisque precedentibus signis de-
monstrari: ut qui boni sunt ad
meliora provocentur. ad peccatis
sunt cito ad penam pertrahuntur
Impenitentes vero reprobi in-
excusabiles merito iudicantur
ut grege. in omni. Saluator no-
ster paratos nos invenire desi-
derans senescentem mundum quoniam
la sequatur denunciat ut nos ab ei
amore respiciat appropinquare
ei termino quod persequitur oes
veniant innotescit. ut si deum in
tranquilis metueret nolumus
vicini eius iudicii vel persecu-
tionibus attriti timeamus. hec
grege. O cor neque si ad hec audita
non molliris in ead penam pro-
vocaris: durius es lapide: duri-
us adamantem. Terribilia vix
signa que precedunt: sed multo
terribilius iudicium quod sequi-
tur. Chui. Terribile est illud iu-
dicium et inextinguibile est pe-
na et intolerabile illud tormen-
tum.

Ter-
rat-
nis. Ubi
ligeret
atq; ben-
quea dñi
nunciati
gnozum
cipue su-
prima
lis conse-
Secund-
bilis co-
Tertia
exhorta-
C. Primi
bilis co-
autem si-
cite erit
appropin-
Greg. O
bos dicit
tionem
tur. Nam
fieri sine
electi pe-
tendere
pita vel
a terren-
tione g-
vestra d-
se greg-
pinaqua-
na et per-
que erit
et corpe
servitum
sa creat-
tute co-
glorie
sufficie-
redemp-
tum: vi-
tus huius
ctus erit

Secundi nouissimorum.

Tertia est specialis cōsideratio euāgelice instructionis. Ubi considerande sunt et diligenter notande salutares illae atq; benignissime instructiones quae a dño in euangelio post praenuntiationem predictorum, si gnorum subiunguntur: quae praecipue sunt tres.

Prima est instructio delectabilis consolationis.

Secunda est instructio inuolabilis confirmationis.

Tertia est instructio perutilis exhortationis.

Prima est instructio delectabilis cōsolationis. Lu. xxi. his autem fieri incipientibus respicite et leuate capita uestra qm̄ appropinquat redemptio v̄ra. Greg. Quid premissa cōtra reprobos dicta sunt mor ad consolationem electorum verba vertuntur. Nam subditur. his autem fieri incipientibus respicite vos electi per fidem et diligenter attendite et leuate per spem capita uestra. id est mētes uestras a terrenis ad celestia expectatione gaudiofa erigite et corda uestra exhilarate. vt expōit ipse greg. Quoniam ecce appropinquat redemptio uestra plena et perfecta quam expectatis quae erit in glorificatione aē et corporis et liberatione ab omni seruitute et miseria. Ro. viij. Ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertate glorie filiorum dei. Nam licet sufficienter solum sit precium redemptionis humane per christum: vltimus tamen et completus huius redemptionis effectus erit in die iudicii in plena

glorificatione corporis et aē. Et proma iō declaratio ueritatis subiungit dñs similitudinem. lu. xxi. 8. Videte ficulneas et omnes arbores cum producant iam ex se fructum scitis quia prope est estas. Ita et vos cum videritis haec fieri scitote quia prope est regnum dei. Secunda est instructio inuolabilis cōfirmationis. Math. xxij. Amen dico uobis quia non praeteribit generatio hec. s. spiritualis filiorum dei donec omnia fiant. Celum et terra transibunt. uerba autē non praeteribunt. Et idem habetur lu. xxi. Greg. Omnia predicta sub magna certitudine cōfirmantur cum dñs. Amen dico uobis quia non praeteribit etc. Tercia est instructio perutilis exhortationis quae praecipue est triplex. Prima est exhortatio fugiende abusione. Cum enim futurum sit dei iudicium ita terribile fugiende sunt cum omni sollicitudine oēs carnis et mundi huius abusiones. oēsque peccatorum occasiones. Ideo post predicta dicit dñs lu. xxi. Attendite uobis ne forte uentur corda uestra a crapula et ebrietate et curis huius uite ne superueniat in uos repentina dies illa. Tanquam laqueus enim supernenet in oēs qui se dent super faciem omnis terre. Secunda est exhortatio accelerandae praeparationis. vt scilicet unusquisque diligenter bonis operibus inuigilet. Math. xxij. Vigilate quia nescitis qua hora dñs uerū uentur us sit. Illud autē scitote quia si sciret passimiliis qua hora fariret et uigilaret uultus et non sineret perfodi domum suā. Jo. ij.

Secundi nouissimorum

te vos estote parati qz qua hora non putatis filius hois ueturus esse. Tertia est exhortatio frequentia de orationis. Lu. xxi. Vigilate itaqz ois tpe orantes ut digni habeamini fugere oia ista q futura sunt et stare ante filium hois. O farenus pectus. o a dā: mānu cor. o insensibilis mēs peccatrix anime que audiēdo ea que dicta sunt non compungit nō excitat nō deponit pcta non reuertitur ad dñm deū suū.

¶ Sequitur tertia picipalis consideratio.

Tertia

principalis consideratio est consideratio imperati

ue citationis. Ubi considerandum est q dñs ad iudicium ueniente uoce terrificā et tuba mirabili perstrepenre qua celum et terra cōmouebit et ois creatura concutietur. oēs hoies ad iudicium vocabuntur. dicendo. Surgite mortui uenite ad iudicium dei. Et hac citatione terribili citabuntur ad tribunal eterni regis. O tūs tremor tūs horroz erit dānatis cum tāta auctoritate se miseros audient tam potenti imperio conuocari. uidebunt totum mundum contra se p̄moueri. et contra se oēs creaturas armari. heb. x. Terribilis ē expectatio iudicij. Circa hanc aut citationem tria sūt precipue consideranda.

Primum est citationis qualitas horribilis. Secundum est cause arduitas incomparabilis. Tercium est comparēdi neces-

sitas inuitabilis.

Primum igitur est qd. pōt autem huius citationis qualitas horribilis uideri considerando tria.

Primo tribilē citationis additionē. Scdo ppheticā diei illius deserti prionem. Tertio mirabilem sanctorum explanationem.

¶ Primo igitur considerādo terribilem citationis conditionē que potest declarari ex tribus.

¶ Primo ex nominatione prophetica. Nominatur enim diuersis noibus terrorem importantibus. Dñs enim a prophetis tempestates turbos tonitruū. q oia citationem illā terribilem fore significat. Primo qd tempestas deficiens superbos et ambiciosos ps. Inimici uero dñi mox ut honorificati fuerint deficientes quemadmodum fumus deficiet quemadmodum ignis fumus deletus a uentorū tēpestate. ps. In circuitu eius tēpestat ualida.

Aduocauit celū desursū et terrā discernere populum suum.

Scdo dñs turbo inuoluens seductores fraudulentos et proditores. Job. iu. Occupet eum caligo et inuoluatur amaritudine noctem illam. i. p̄ctōz tenebrōsitatem tenebrosus turbo possideat. Et hier. xxv. Dñs de excelsu rugiet et de habitaculo sancto suo dabit uocem suam. qd.

Sequitur. Egredietur ecce afflictio et ecce turbo magnus egredietur a summitatibus terre. Tertio dñs tonitruum concutiens raptos et malignos. Job. xviij. Terrebūt eum uindicta qz formidines qui scilicet terre rino potuit timore dei negare hu-

mane sunt
tut in rota
atione ap
thel. iij. q
voce arch
descender
sus dei. vel
principali
sterialiter
dñs inqz ci
ficaciter p
ne iustion
Sap. xvi.
re imposs
te nosse im
brachij tu
dictur. U
teri expect
peccatis d
Surge qui
Tuba tri
victores a
ingerens
brium. Ap
bo ei seder
meo. Et p
cti fuerint
hutusmod
Mat. xxij
os cum tu
congrega
tuor plagis
nam dicit
et uox illa
element a
monimen
rumpit in
moris dis
tuos relur
cium uenit
no declara
tio citatio
ratione ma
tur. Ezo. x
ceperunt a

consideratio. iij. de fina' i iudicio

mane iusticie. Ps. Vox tonitru
tui in rota. Secundo ex prenu
ciatione apostolica. Nam apłs. i.
thel. iij. Ipse dñs in iussu et in
voce archangeli et in tuba dei
descendet de celo. dicitur iqs ius
sus dei vel archangeli scilz dei
principaliter archangeli mini
sterialiter. et sic dicendū de voce
Dñi inq citatio illa iussus dei ef
ficaciter pellens eos qui diui
ne iussioni rebelles fuerunt.
Sap. xvi. Tuam manum effuge
re impossibile est. negantes em
te nosse impij per fortitudinem
brachij tui flagellati sunt. Itē
dicitur. Vox archangelij violen
ter et epergefaciens eos qui in
peccatis dormierunt. Ephe. v.
Surge qui dormis. Item dicit.
Tuba triumphanter iulians
victores ad premium et victis
ingerens confusionem et oppro
brium. Apoc. iij. Qui vicerit da
bo ei sedere mecum in throno
meo. Et per oppositum qui vi
cti fuerint efficientur foras. De
huiusmodi tuba dicit dominus.
Mat. xxij. Mittet angelos su
os cum tuba et voce magna et
congregabunt electos a quat
tuor plagis terre. De illa voce
etiam dicit Chri. Vere magna
est vox illa cui omnia obediunt
elementa / que petras scindit
monumenta frangit / tumultos
rumpit / inferos aperit / vincula
mortis dissolvit / vniuersos mor
tuos resurgere facit et ad iudi
cium venire compellit. Tercio
declaturur terribilis conditio
citationis illius ex prefigu
ratione mystica. Nā sicut habe
tur. Ero. xix. In datione legis
ceperunt audiri tonitrua et vo

ces et tuba terribiliter sonans
Erat etiam totus mons terribi
lis quod fiebat ad ostendendū
aduentū dñi vententis vt daret
legē. Ut ostēderet snā benignita
te: doceret salutis viā. et tñ ita
terribiliter veniebat vt nō aude
ret populus iuxta stare. vt habe
tur ero. xx. pensa igitur q̄ ter
ribiliter ventet cum descendet
ad rationem exigendam de sua
is preceptis et ad complendam
vindicā de inimicis suis. ad octōs
res increpandos de transgres
sione sue legis. Secundo pos
sumus videre qualitatem hor
ribilem illius citationis consi
derando propheticam illius di
ei descriptionem. que habetur
sophonie. i. vbi dñ. Juxta est dies
dñi magnus. Juxta et velox
nimis. Vox dñi amara. Cri
bulabitur ibi fortis. dies illa di
es tre. dies tribulationis et an
gustie. dies calamitatis et mise
rie. dies tenebrarum et caligi
nis. dies nebulę et turbinis. di
es tube et clangoris. vbi tangū
tur tres conditiones. terribiles
dies illius tremende et citatio
nis horrende. Prima est incogi
tabilis velocitatis promptitu
do cum dicitur juxta est dies
dñi magnus. iuxta et velox ni
mis: qz scilicet ita subito et ex
improviso veniet dies illa q̄ nul
lus improvisus sibi poterit pro
uidere. Itē. xxix. Erupit repen
te. Confestim visitabitur a dño
exercituum in tonitruo et com
motione terre et voce magna
turbabis et tempestas et flam
ma et ignis deuorabis. Et Mat.
xxij. Sicut fuit in diebus noe.
et. viij. in precedenti considera
g. iij.

Secundi nouissimorum

Pone. Satis utiq; patet diei illius propinquitatem si loquamur de particulari iudicio. Si vero de iudicio generali patet etiam quia breuissimum est omne tempus eternitati comparatus. Propterea etiam dicitur ezech. vii. Afflictio una afflictio ecce venit. finis venit: venit finis. cui gilabit aduersus te. Ecce venit venit contritio super te. quod habitas in terra. venit tempus: prope est dies occisionis. Nunc de populo effundam iram meam super te et conplebo furorem meum in te et iudicabo te iuxta vias tuas. Complebitur autem furor dei super peccatum in duplici damnatione eius. scilicet propter iram. Secunda conditio que in predicta auctoritate sophonie tangitur est in comparabilis amaritudo. cum dicitur. Uox diei domini amara. Ad huius operationes videbitur peccatoribus mors esse dulcis. Amara inquam erit uox citationis cum dicitur. Surgite mortui uenite ad iudicium. Amarior uox disceptationis cum dicitur. Esurui et non dedi istis etc. ut habetur. Mat. xxv. Sed amarissima uox diffinitionis cum dicitur. Descendite maledicti. etc. si arrat vincetius in speculo moralit. li. ij. Cum quidam magister diu disputasset et omnes caueret sibi et timerent ab eo concludi sine peccatis logisari ait. Quid timeas ab homine concludi qui non caneris a deo concludi. Nullam autem conclusionem ita timeo sicut conclusionem summo magistro. Pulchrum timeo ad hanc questionem respondere. Amice quomodo hic itra sit non habet vestem nuptialem que

habetur. Mat. xxij. Item multum timeo ista. In lege quod scriptum est. Quod legis dupliciter temus istius propositionis. Esurui et non dedi istis. etc. Sed super omnia rimemur illationem illius conclusionis Item et maledicti etc. Item dicitur quod cum beatus d. interfuisset semel disputatio in parisiis in scholis logicalibus et ipsi disputassent curiose de multis. Ipse captata oportunitate fecit tale argumentum. d. Carissimi mi. Ecce dominus proposuit nobis olivum precepta sua omnibus tanquam malos res propositas modo assumit etiam transgressiones. et sine dubio ex hoc concludet in finem vitam eternam. Ezech. ij. Scripta erat in libro lamentationis: quo ad primum: quod precepta inuitant ad lamentum: et carmen quo ad secundum: quod transgressiones habent modo gaudium. Et uox eterne damnationis: quo ad tertium. Tertia conditio que in predicta auctoritate sophonie tangitur est inexplicabilis calamitatis plenitudo: cum dicitur. Tribulabitur ibi fortis dies illa dies ire. etc. q. d. Ibi erit inexplicabilis et incomparabilis omnium miseria. arumque angustiarum accumulatio. Dicitur autem ibi. Tribulabitur ibi fortis. i. qui nunc videtur fortis secundum mundum et potens. quia videtur sapi. vi. hoc credere et cito appaerebit quoniam diuissimi iudicium fiet his qui presunt exiguo enim concedit misericordia: potentes autem poterit tormenta patientur. et sequitur fortioribus fortior instat cruciatio. Tercio possumus considerare qualitatem horribilem predicate citationis considerando mirabiles sanctorum exclamationes qui mirabiliter timebant coparare di-

mino iudicium
cruentissimum
conuenienter
Et iob. i.
mes scientie
quod est
pa. de ag
sus esset
mobilitas
Ad que
radice. In
assilio. et
ille. Lab
in diuina
nescio si
ram deo
deit alie
plumo ni
ergo iste
tus erit
ratis cur
ribile tu
re ad luc
notabile
sic dicit
diem iud
pore cor
dam suu
cia sem
ribilis t
Surgite
dicunt
et helyo
meorum
caporum
inde dicit
rem expe
ras. Et
meo. C
quid hie
ipse era
ne probi
curis te
tus non
tus. No

consideratio. iij. de finali iudicio.

utino iudicio. Unde dicebat sanctissimus iob. xxi. Quid faciam cum venerit ad iudicandum deus. Et iob. ix. Verebar omnia opera mea scies quia non parceres delinquenti. Exeplum. n. habemus in vi. pa. de agathone qui cum mortuus esset per tres dies mansit immobilis apertos oculos tenens. Ad quem frater. Ubi es abbas? Qui respondit. In aspectu diuini iudicii. assisto. Et illi. Et tu times? Et ille. Laboravi in re qua potui in diuino seruitio sed homo sum et nescio si placuerunt opera mea coram deo quia aliter sunt iudicia dei aliter iudicia hominum nec presumo nisi uenire coram deo. Si ergo iste sanctus sic timebat quantum erit horror reprobus desperationis cum audierint sonitum terribilem tube eos compellentis venire ad iudicium. Est etiam exeplum notabile de beato hieronymo qui sic dicit super matth. Quotiens diem iudicii considero toto corpore contremisco: siue enim comedam siue bibam siue quid aliud faciam semper uidetur illa tuba terribilis insonare auribus meis. Surgite mortui et uenite ad iudicium. Et idem ad chromacium et herypodorum Ego in scelerum meorum latens sepulchrorum peccatorum uinculis colligatus: quidie dominicum illum clamorem exspecto. hieronymus uenit fortis. Ego denique omnia tuta timeo. Quid audis o peccator? quid hieronymus dicit? Et quis ipse erat. Nonne sanctus? nonne probus? virtuosus? nonne a curis terrenis penitus absolutus? nonne penitentia maceratus? Nonne in dei opere assiduus?

Et tamen clamat. Ego timeo. Et cur non times tu. O amator seculi? O negligens in uia dei. O peccator nequissime contremisce: deponere fatuit amentis tue qua fityt non times? as: et sepius reuolue uerba hieronymi dicentis. Ego timeo.

Secundum principale considerationem est cause arduitas incomparabilis. Unde dicit sopho. i. Dies domini magnus. Et iohel. ij. Magnus est dies domini et terribilis ualde et quis sustinebit eum. Magni inquit dicitur quia tunc pro magna incommensurabili causa uocatur unusquisque citabitur ad hoc iudicium. Potest autem huius cause arduitas considerari propter tres rationes.

Primo propter proponendam materiem multipliciter innumerabilem.

Secundo propter complendam iusticie severitatem terribilem.

Tertio propter ferendam sententie qualitatem formidabilem.

Primo propter proponendam materiem multipliciter innumerabilem. Trahetur enim unusquisque in causa ad respondendum de omnibus donis a deo concessis. de omnibus bonis omissis: et de omnibus malis commissis. Tunc enim ita ut audierint tubam illam terribilem occurrentiis re pente peccatorum suorum congeries ita ut omnia mentis intuitu mira celeritate cernantur. hec autem peccatorum recordatio erit tormentum amarissimum. Unde erit eis terribilis.

Secundi notissimorum.

plet afflictio grauissima. P^{ri}a est afflictio pudoris importabilis. h^{ic} est. q. Sicut fur funditur ita tu fundaris. q. est dum uerent peccare non erubescant. Ideo sic horribili confusione confundentur. p^{er}. Op^{er}atur confusione pudore. Secunda est afflictio timoris inconsolabilis. p^{er}. Audite hec oēs gētes. et sequitur. Cur timebo in die malis. i. in die iudicii q^{ue}ssima erit reprobis. Et respondet assignando causam d. Iniquitas calcanei mei circumdabit me. Tertia est afflictio doloris insanabilis. Nam ex his erit eis remorsus cōsciētie omni serpēte mordatioz. ysa. vlt. Uermis eorum non morietur. Et hiere. x. faccus est dolor meus per petuoz plaga mea desperabilis. Et iob. xx. Omnis dolor irruet in eum. Quia enī nec erubescere nec timere nec dolere in hac uita pro peccatis uoluerunt. Ideo perpetua cōfusione: p^{er}petuo timore: et p^{er}petuo dolore: iusto dei iudicio puniētur.

¶ Secundo est declaranda huius cause arduitas propter cōplende iusticie seueritatem terribilem que precipue tripliciter declarari potest. Primo per punitionis restrictionem mirabilem. Quia sicut dicit iob. xxiij. Deus inultus aliquid a bire nō patitur. Et apoc. xx. Qui ueniebat ad iudicium vocabatur si delicta rerarū cum iusticia iudicatz pugnat. Secundo per assimilationis cōparationez terribilem. Nā apo. i. Cōparatur diuina iusticia gladio ex vtraq^{ue} parte acuto. Et apo. xix. de ore

ipsius p^{re}cedebat gladi^{us} extra q^{ue} parte acutus ut in ipso percutiat gentes. Ite gladius est rigor diuine iusticie. Tercio per exemplationis considerationē notabilem. Est exempluz de angelis peccantibus de originali munda quibus non pepercit deus. Unde. ij. pe. ij. Si de^{us} peccantibus angelis non pepercit sed rudentibus inferni detrahtos in tartarum tradidit cruciandos in iudicium reseruari Et si originali mundo non pepercit et. q. d. q^{uo}to magis peccatorib^{us} modernis parcat. Q^{ui} etiam dicit paulus. Ro. xi. Noli alium sapere sed time. Si enim deus naturalibus ramis nō pepercit ne forte nec tibi parcat. vide ergo bonitatem seueritatem dei. In eos quidez qui ceciderūt seueritatē. In te autem bonitatē si manseris in bonitate alioq^{uam} tu excideris. Nota q^{uo}d dicit. vide seueritatez dei. s. ut timeas sicut respici^{is} iusticia q^{ue} fit de latronib^{us} in partib^{us} uolue homines magis timeant.

¶ Tercio declaranda est huius cause arduitas propter ferēde sententie qualitātē formidabilem. Est autem huius sententie triplex qualitas summe formidabilis. p^{ri}ma est eius firmitas irreuocabilis. Sententia enim summi iudicis nullaten^{us} reuocari potest. ab eo enim appellari non potest. et ipse est omnino immutabilis. Ma. l. iij. Ego dixi et non mutoz. Secunda est eius ueritas interminabilis. q^{ui} mittetur reprobis in ignē eternū dicitur Math. xxv. Et illa pena q^{ue} sibi taxabit interminabilis est

gladi^{us} arat^{us}

Tertio est
inibilis
hominem
mam. Un
ro reprobo
no alit eos
tantur et
felici coll
nis in uol
focij fuer
in penis.

¶ T^{er}tio
tationē et
stas in eu
nes nos in
ineutabili
Ero. xij
tribunal
cum iudic
ducitur. 3
diemini 2
Reprobo
tēpestuosi
cordis ang
dunt. Et h
parendi n
dines defe
Tum p^{er}
num eros
Tuz p^{er}
q^{ui} ipso
Tum p^{er}
q^{ui} sublim
¶ T^{er}mo
Ababit
boni q^{ui} m
sunt fuer
electi. Et
congrega
bi cōfusi
die omni
cōfundent
dem cōfusi
ram tāta

consideratio. ij. de finali iudicio.

Tertius est eius totalitas indi-
uisibilis quia erit supra totum
hominem. i. super corpus et ani-
mam. Unde ber. in medijs hic ca-
ro reproborum vermibus in infer-
no aut eorum anime in ignibus depu-
tantur eternis: donec rursus in
felici collegio colligati semper
nisi involvantur incendijs et qui
focij fuerunt in culpis erunt etiam
in penis.

Tertium principale confide-
randum circa predictam ci-
tationem est comparandi neces-
sitas inenitabilis. ij. cor. v. Om-
nes nos manifestari oportet. i.
inenitabiliter ante tribunal christi.
Ergo. xij. Ques stabimus ante
tribunal christi. Electi ergo ad lo-
cum iudicij cum pace letitia ad-
ducuntur. 3a. ly. In leticia egre-
diemini et in pace deducemini.
Reprobi vero quasi cum turbine
tempeste suo summo cum amarissima
cordis angustia ibidem congrega-
bunt. Erunt autem reprobi hec co-
parendi necessitas omni amaritu-
dine desolatione plena.

Tum propter astantis confortij
numerositatem inexplicabile.
Tum propter adiuvantis reme-
dij impossibilitate irreparabile.
Tum propter iudicantis impe-
rii sublimitatem inestimabile.
Primo propter astantis etc.
Astabant enim omnes angeli tam
boni quam mali: omnes homines qui
sunt fuerunt erunt tam reprobi quam
electi. Evisione igitur omnium
congregatorum habebunt repro-
bi confusionem ineffabilem. hic. xvij.
Domine omnes qui te dereliquunt
confundentur. Importabilis qui-
dem confusio erit eis propter co-
ram tanta multitudine ad recti-

piendum sententiam damnationis eter-
ne. Item specialiter ex visione
bonorum habebunt afflictionem in-
tolleabilem. Affligentur enim
videntes gloriam sanctorum hoc. p.
propter invidiam. psal. Peccator vi-
debit irascentem dentibus suis fre-
metur tabescet: desiderium peccatorum
probit. Affligent etiam ex propria
negligentia et stultitia: quia se vide-
bunt tanta gloria privatos propter
maliciam et negligentiam suam.
Unde sap. v. Mirabuntur in su-
bitatione in sperate salutis. Vi-
dentes. i. eos qui despicabiles vi-
les atque abiecti fuerant in mun-
do: tunc fulgentes sicut sol. Et
sequitur. Dicentes intra sepe-
nitentiam licet infructuosam age-
tes pro angustia spiritus gemen-
tes. Hi sunt quos aliquando ha-
buimus in derisum in similitu-
dinem improprij. Nos insensa-
ti. etc. et 3a. xlij. O cor hominis
contabescet et conteret. et sollo-
nes et dolores tenebunt quasi partu-
riens dolebunt. Item specialiter
ex visione malorum habebunt tur-
bationem horribilem. Magna quip-
pe et incredibilis horrore erit eis
se videre sic miserabiliter affli-
ctos horredis spiritibus et hor-
ribilibus corporibus aliorum dama-
torum. sap. v. Videntes turbabun-
tur timore horribili. Et iob. xx.
Vadent et venient super eos horribi-
les. O quam amara erit dies illa
peccatoribus: dicent. vti gheu-
heu cur nati sumus. O miseri
nos quo trahimur: Ne nobis qua-
pergimus ad rigorosius iudicium
Secundo erit reprobis hec culpa
redire necessitas amarissima pro-
pter adiuvantis remedium impos-
sibilitate irreparabile. puerb.

Secundi nouissimorum

xl. Mortuo homine impio nula erit spes vltra. Intelligite hec vos qui obliuiscimini deuz. Iuuari quippe tunc non poterunt reprobis nec per proprie facultatis operationez nec per fraterne caritatis intercessio nem: nec per diuine pietatis misericordiam. Possimus quippe adiuuimus his tribus modis iuuari et saluari sed in pñ post mortem nullo modo. Primo non poterit iuuari per proprie facultatis operatione. Erunt enim quasi ligati manibus et pedibus vt dicit Math. xxi. Unde non poterunt se iuuare meritorijs operibus quia et si aliqua merita forte habuerunt tamen mortificata sunt: vt dicit Math. xxi. Uniuersitas malorum quinq; fatuis virginibus comparatur que lampadibus vacuis venerunt obuiam sponso. nec tunc agere poterunt aliqd meritoriu. Qz vt dicit ecclesiastes. ix. Mortui non habent vltra mercedē. i. merendi facultatez. Et apocal. x. Tempus iam amplius non erit scilicet merendi. Item nec se iuuare poterunt oratorijs gemitibus. qz scribitur puer. xxiij. Qui declinat aurem suā ne audiat legē oratio eius erit execrabilis. vñ Mat. xxv. fatuis virginibus clausa est ianua ne intrarent ad sponsum. Et frustra orauerunt dicētes. Dñe dñe aperi nobis. qz dictum est eis. Nescio vos. Item nec se iuuare poterunt satisfactorijs actibus scilicet per penitentia fructuosam. quia tunc nulla poterit ē mutatio destitutio culpe: ad statum gratie. Ec-

clesiastes. xl. Si ceciderit lignū ad austrū aut ad aquilonem in quocunq; loco ceciderit ibi erit scilicet imperpetuū. Ideo dicit Crisosto. Vbi non erit resistentia virtus nec penitentie locus nec defensionis tempus: nec fugiendi facultas nec latēdi possibilitas: nec apparendi securitas: nec satisfactionis vilitas: et ex angustia omnium nichil ibi remanebit nisi luctus. Teneamus ergo documentum sapientis. Ecclesiastes. ix. dicentis. Quodcumq; potest manus tua instāter operare. quia nec opus: nec ratio: nec sapientia nec scientia valet apud inferos quo ru properas. Secundo nec iuuari poterunt per fraterne caritatis intercessionez. Hier. xv. Quis miserebitur tui. aut quis ibit ad rogandum pro pace tua: q. d. nullus. et Isa. viij. Suspiciet ad celū sursum: scilicet ad sanctorum auxilium. et ad terram deorsum intuebitur scilicet ad cōsiliū et auxilium terrenum. et ecce tenebre et dissolutio. i. omnimoda turbatio et desolatio. Crisosto. Vbi nec diuitie diuinitus nec parentes parentibus proderunt: nec angeli pro hominibus intercedunt. Ilaye. v. Quid facieris in die visitationis et calamitatis de longe venientis. ad cuius conuersionis auxilium. Tercio nec iuuari poterunt per diuine pietatis miserationem. Quia sicut dicit Augustinus misericordie modo tempus est. Iusticie post erit: scilicet in iudicio. Unde autem misericordie tempus. Vocat mo-

Tempus me

do aduer
ueris: pa
tores don
documē
pietatis
de sibi fa
deplacet
pus nō no
venturā
seuentat
hec ille.
viveret d
et ea abu
pinbunt
Ue quip
neris: Jde
puer. i. q
extendi m
qui aspice
qstuzim
mea neg
interita
bo cum vo
adueni
vnuquisq
ctus est d
plaga m
Tercio
pedit nec
pter iudi
re ielst
bebit cōp
vult mae
potētia i
bilis tra
igit amā
parere cō
etius pot
lis. eccle
us et mag
bilis pot
et potēti
lis. Tū q
lis. psal.
dominū q

consideratio. iij. de finali iudicio.

do aduersos: donat peccata cō
uersis: patiens est super pecca
tores donec cōuertantur. quā
documq; autem conuersi fuerit
preterita obliuiscitur donat vn
de sibi sacrificetur. tribuit vn
de placetur. hoc ergo mie tem
pus nō nos transeat fratres qz
uenturū est iudiciū qñ iudea
seueritate sua flecti nō poterit
hec ille. Tūc em̃ qz reprobi dñi
vluerēt dei mīaz neglexerunt.
et ea abusi sunt. ideo merito ea
pūabuntur i ppetuū. Isa. xxvij.
Ne qui spernis: nōnne ipse sper
neris? Ideo dicet eis dñs illud
puer. i. Vocauit vos et renūstis.
extendi manus meas et non fuit
qui aspiceret desperistis omne
cōsiliū meū et oēs increpationes
meas neglexistis Ego quoq; in
interitū vřo ridebo et subfama
bo cum vobis quod timebatis
aduenerit et c. poterit ergo tūc
vnusquisq; reproboz dicere effa
ctus est dolor me⁹ ppetuus et
plaga mea desperabilis.
¶ Tertio erit reprobis hec cō
pēdi necessitas amarissima pro
pter iudicātis ipey sublimita
tē testamabile qz necessario ha
bebūt cōparere coram admira
bili maiestate sūni iudicij cui⁹
potētia tribilis scietia infalli
bilis ira iportabilis. ¶ Primo
igit amarissimum erit eis com
parere coram tanto iudice. qd
eius potentia est valde terribi
lis. ecclesia. xliij. Terribilis de
us et magn⁹ vehementer mira
bilis potētia ipi⁹. Ideo autē est
ei⁹ potētia terribilis et mirabi
lis. Tūq; prozsus inexplicabi
lis. psal. Quis loquit potētiā
domini? q. d. nullus. Est em̃ dei

potentia infinita. Et dñs omni po
tentia quia ad omnia se exten
dit. Ideo summe timēda ppter
qd dicit sal. Math. x. Nolite ti
mere eos occidunt corp⁹: animā
autem non possunt occidere.
eum autem timeat qui potest
animā et corpus perdere i ge
hennam. hoc cōsiderantes mar
tyres pro nichilo duxerunt cor
pus suum tormentis exponere
Tum quia prozsus leuitabilis
sue ineffabilis. Job. x. Non
est qui de manu tua possit erue
re. Et sap. xvi. Tuam manum
effugere impossibile est. Tum
quia prozsus interminabilis.
Dan. viij. Potestas ei⁹ potestas
eterna que non auferetur.
¶ Secundo erit reprobis ama
rissimum comparere coram tā
to iudice quia sua scientia est
infallibilis. qz nec falli nec fals
lere potest. Sunt autem huius
scientie tres conditiones mul
tum notabiles et peccatoribus
multum terribiles. prima qd
est incomprehensibilis. Est ei
infinita ad omnia generaliter
se extendens. aug. Quicquid
fecero deus assiluit. vtpote per
petu⁹ inspector cogitationū itē
tionū et actionū. Et sap. puerb.
xv. In oī loco oculi dñi contem
plantur bonos et malos. Scda
qd est indubitabilis. Non enim
cognoscit aliqd de⁹ per opinio
nem q est dubia aut p fidē q est
enigmatica: s; oīa nouit p scietia
intuitiuam. heb. iij. Nō est
vlla creatura inuisibilis in cō
spectu ei⁹. Oīa aut nuda sunt et
aperta corā oculis ei⁹. Tertia
qd est incōmutabilis et prozsus
iam infabilis qz sicut dicit Ja. i.

Secundi nouissimorum

Apud deū nō est transmutatio
nec vicissitudo in obumbratio
Attentissime sunt considerāde
huiusmodi conditiones diuine
scientie: que satis euidenter oñ-
dūt q̄ timend' sit. ipe dñs. Legi-
mus. iij. reg. iij. qm̄ timuerūt re-
gem salomonē vidētes sapiētia
dei esse in eo. ad faciēdū iudici-
um: q̄to magis timend' est ipe
deus propter suam sapiētia
3. prouer. xxi. Nō est sapiētia nō
est sciētia nō est cōsiliū p̄tra do-
minū. qz scz decipi non potest.
Legimus in primo libro regū
in multis capitulis q̄ dauid a
facie saul se abscondēbat modo
in vno loco: modo in alio sz nō
potest sic fieri dño. psalm. Quo-
ibo a spiritu tuo et quo a facie
tua fugiā. Tercio erit eis ama-
rissimum comparere corā sum-
mo iudice qz tunc ira eius erit
imporabilis. ij. palipo. xxxvi.
Insustābilis ira tua sup pec-
catores. Erat autem hec ira im-
porabilis. Tum quia penitus
insuperabilis siue inerpugna-
bilis. Naum. i. Ante faciem in-
dignationis eius quis stabit
quis resistet in ira furoris ei?
psal. Quis nouit potestātē ire
tue. et p̄ze timore tuo iram tuā
dinumerare. Tum quia prois
implacabilis. Eze. viij. Inimic-
tam furorem meum in te: et in-
dicabo te iuxta vias tuas et po-
nam contra te omnes abhomi-
nationes tuas et nō parceret ocu-
lus meus et non miserebor. Et
sapi. xix. Impiis vsq; in nouissi-
mum sine misericordia ira sup-
uenit. non quidem sine miseri-
cordia taxationis quia semper
per dei misericordiaz munoz pe-

na peccatozi taxatur. q̄ secun-
dum iusticiam debeatur sed si-
ne misericordia redemptionis
siue relaxationis pene taxare.
de qua i reprobis nichil va q̄po-
terit minui. multum ponderan-
da sunt que dicimus. quia nūc
si aliquando iuste pro peccatis
nostris irascitur deus et tanq̄
pius pater delinquentes filios
punire voluerit: multa tamen
facilitate placatur. Legimus.
Exo. xxxij. q̄ deum punire volē-
tem filios isrl moyses detinuit
Et numeri. xvi. Aaron ipsū iā
punientem compescuit. Et. ij.
reg. xxiij. Dauid angelum per-
cutientem populum humilita-
te placauit. et 3sa. xxxvij. Eze-
chias sententiaz de morte sua
reuocari ipetrauit. Et ione. ij.
Ninuitarum penitentia senten-
tiam de exterminio ciuitas iā
promulgataz reuocari prome-
ruit. Caueamus ergo ne nunc
diuina clemētia abutentes de
misericordiam in iusticie seue-
ritatem et furorem indignatio-
nis implacabilis conuertam'
Tum etiā quia huiusmodi ira
est summe terribilis et rigoroza
psal. Tu terribilis es quare
stet tibi extunc ira tua. Notā-
ter dicit extunc: qz ex nunc ap-
paret dei clementia. sed extunc
ira. 3sa. xxx. Ardens furor eius
et grauis ad portandum. psal.
Exardescet sicut ignis ira tua
Et michē. v. Faciam in furore
et indignatione vltionem. Ideo
dicitur apoca. lvi. Reges terre
principes tribuni diuites for-
tes ois seruus et liberi dicēt mo-
tibus et petris cadite super nos
et abscondite nos a facie sedē-

his super
quoniam
formam
nota ber
quia ipse
miserum
videbitur
greg. d.
conculsus
mansuet
incenit
los puni
et electi
tabilita
ter dem
lus insti
tulis. T
tra seme
eorum m
ant sed
tur: qz
die sua
sua culpa
ipso est
et finis. in
cto. in a
electo lib
probo te
Circu
conditio
qualite
morem
debent
tere. No
parabol
nos tem
barlas
quida
re obu
herem
macies
et desit
pane eos
temrem
nulla vid

consideratio. iij. de finali iudicio.

His super thronū et ab ira agni
quoniam venit dies magnus terre ip
sorum: et quis poterit stare? Et
nota bene quod dicit ab ira agni
quia ipse christus in se est agn
nitissimus ipsis tamen reprobis
videbitur terribilissimus. unde
greg. Distinctum iudicium in
concussus exercebit qui semp
mansuetus existens et semper
incommutabilis permanens ma
los punit. ipsis tamen reprobis
et electis sub eiusdem incommu
tabilitatis specie non uniformi
ter demonstratur quia et tranqui
lus iustis et iratus apparebit i
iustis. Tunc enim conscientia in
tra semetipsum deferunt pender
eorum mentes eundem respici
ant sed non equaliter modificē
tur: quia istis eum benignū ostē
dit sua iusticia et illis terribilē
sua culpa. Unde aug. deus in se
ipso est alpha. et omega. principium
et finis. in mundo creator et re
ctor. in angelo decoris potior in
electo liberator et adiutor. in re
probo terror et horro.

¶ Circa predicta de tribus illis
conditionibus summi iudicis
qualiter scilicet hec omnia ti
morem et tremorem mirabiles
debent cordibus humanis in
cutere. Notandum est exemplum
parabolicum quod ponit iohā
nes tamen in barlaam. Dicit enim
barlaam ad iofaphat. Quia rex
quidam erat quod sedes in curru au
reo obuiam habuit duos paupes
heremitas in fordidis habitur
maxime solis ardore deformes
et desiliens de curru suo ample
xans eos osculatus est. Cuius au
tem venientem magni principes
nullam videbant eis reuerentiā ex

hibere: sed tristis in seipsum me
ditatus semper erat. Unum
indignati sunt contra eum.
Quod sciens quidam frater eius
ad eum veniens dicit ei qualiter
de modis conditionibus suis indi
gnati erant principes queres etiam
cāram sue tristitie: dicit ei rex quod
ad eius interrogationē in crasti
non responderet. Erat autem regis illi
us consuetudo talis quod aliquē
morti adiudicabat tibi dies ad
portam eius mittebat et sic mortis
imminē iudiciū pignabat. Misit
ergo eos ad portam fratres sui quod
cuius audisset tremefactus expa
uit. Aprie feci cogitans et admini
strans quade causa rex in eum mor
tis ferre sententiā decreuisset.
Tota ergo noctem in dolore et
enlaturu transigens cum tota fami
lia filius ex ore mane facto an
te palatii fores scissis vestibus
laceratis crinibus: lachrymis
et perfusus clamans et eiulans
affuit. Chruatis in terra genibus
et cōplossis manibus quāta po
terat humilitatem et postula
bat. De precepto autem regis nu
dam ligatus et ex omni parte aplica
tis gladius mortis suam expecta
bat lugens. Cum autem rex perciperet
viresceret ioculatores coram eo
ex omni genere musicorum habens
hoc facto nichilominus fieret
rex causam fieri inquireret et rēdit
quomodo non possum non flere cuius
tubere me in hunc mortem minentur
et gladios mortiferos videor
indigere me circumstantes. nec ma
iestatis tue cōspectu sustinere
valeo. Cui rex clementer ait.
frater carissime si tu nullius
offense in me cōsci: audita si tu
ba cōcrepare terribiliter expa

Secundi nouissimorum.

uisti et a facie fratris tui mortalis
hois horruisti. Quid non magis
times multorum scelex retez scia
reus apparere coram eterno iudice
cuius gladius scilicet sentencie dñas
tionis vndiq; me circūstā pñ. scito
nāq; qm̄ ei⁹ sapiētia est indece
pribilis iusticia inflectibilis po
tētia insupabilis: et sentētia ir
renocabilis. Ubi autē principes
terreni nichil me iunare possūt
Isti bñ pauperes q̄s vidisti ad
uocati et mediatores apud sum
mū iudicē eē possunt. His audi
tis oēs circūstantes se confusos
esse vidētes regis sapiētiam ad
admirati sunt. Et p̄dictis appa
ret q̄ verum sit illud apli heb. x.
horredū est incidere i man⁹ dei
viventis. Tunc nichil proderit
humana sapientia auctoritas
aut potentia. frequenter ergo
cogitemus q̄s terribilis est ius
dex illē. Et nunc queramus pa
cem cum eo q̄ tunc ira eius pla
cari nō poterit. Audiamus itaq;
q̄ quid dicebat iohannes pha
riseis. Math. iij. Progenies vi
perarum quis ostendit vobis fu
gere a ventura ira: facite ergo
fructus dignos penitentie. Et
sequitur. Jam securis ad radi
cem arboris posita est.

Quarta p̄xi

cipalis cōsideratio
est cōsideratio ordi
nationis nativae. Ubi
p̄mo notādū q̄ in oib⁹ dei operi
bus est certa et debita dei ordi
natio. Rom. xiij. Que a deo sunt
ordinata sūt. Et si hoc h̄m sit in
alijs dei operibus multo magis
in fina li iudicio q̄s erit oim̄ or
dinatiū erūt oia et singula ordi

natiſſie disposita. Est autē circa
hec cōsideranda triplex ordinatio.
Prima est ordinatio dispositio
nis localis.

Secunda est ordinatio dispositio
tionis modalis.

Tertia est ordinatio dispositio
nis visualis.

Quoniam igitur est. rē. Ubi notā
duz q̄ sicut dicit magister
sen. i. iij. dist. xlvij. Aliqui puta
uerūt dñm descensurū in vallē
iosaphat i iudicio eo q̄ ipse per
iohel pphētā sic loquit. Iohel.
ij. Congregabo om̄s gentes et
deducam eas in vallē iosaphat
et disceptabo ibi cum eis. Sed
magister quē etiā ceteri theo
logi sequuntur rep̄rehēdit eos
qui sic litteraliter dictū illis in
telligunt. qm̄ non oēs hoies in
illa vallē p̄prehendi possent. Jō
illud potius est mystice et spiri
tualiter intelligendum in vallē
iosaphat. i. in vallē iudicij q̄ io
saphat interpretatur iudicium
q̄ non precise in illa vallē iosa
phat ad litteram erunt oēs ius
dicandi sed quot in illa capi po
terunt. Alij autem circa valles
aliq; p̄pinquius: et aliq; remoti⁹.
Et pro ampliori declaratione
cōsideranda est hec ordinatio
dispositiois localis quo ad tres
locorum differentias

Primus est locus adorandē mas
testatis.

Secundus est: locus venerandē
de societatis.

Tercius est locus condemnandē
de impietatis.

¶ Primus est locus odorandē
ma testatis: scilicet locus ipsius
summi iudicis q̄ erit supra mon
tes oliveti. Unde dicit magister

ubi supra q̄
sed in spā
loco a secul
rū simile est
illo ex quo q̄
videre eorū
celum. sed el
de lucidi sū
exhibente.
gimus q̄ in
bes suscep
rum vnde il
sus qui a sū
celum sic v
distis eum
in. xxi. Tun
minis veni
tēstare mag
niet igitur
ca in quib⁹
nis implem
convenient
prima sum
potentie qu
claranda vi
ostēnsa. Sed
ne miseri co
re euidēte
bonitate sū
Tertia ex
reprobos
iusticie rec
tur. Conue
tur q̄ iudic
montem oli
q̄ super loc
qua passus
Judicabit a
riosa. ¶ Se
nerandē
ciston in q̄
Unde dicit
si non des
cy sed in m
Locg

consideratio. iij. de finali iudicio.

ubi supra q̄ sedebit nō in terra sed in spacio aeris illius ex quo loco ascendit in celum. Et verissimile est quod sedebit in loco illo ex quo apostoli desierūt eū videre corporalit̄ q̄n̄ ascendit in celum. sedebit autē in aere nūbe lucidissima sibi in ministerium exhibente. Sicut actuum. i. legimus q̄ in eius ascensione nubes suscepit eum ab oculis eorum vnde ibidem dicitur. hic iesus qui assumptus est a vobis in celum sic veniet q̄admodum vidistis eum eūdem in celum. Et la. xxi. Tunc videbūt filium hominis venientem in nube cū potestate magna et maiestate. veniet igitur ad iudicium circa loca in quibus nostre redemptionis implevit misterium. Et hoc convenienter per tres rationes. Prima sumitur ex parte diuine potentie que maxime est ibi declaranda ubi est sua infirmitas ostensa. Secunda ex parte diuine misericordie quo ad bonos. vt euidenter appareat q̄ta dei bonitate saluabuntur electi. Tertia ex pte iusticie quo ad reprobos vt sic appareat q̄ta iusticie rectitudinis damnabuntur. Convenientius autem videtur q̄ iudicaturus sedeat super montem oliueti vnde ascendit q̄ super locum in quo passus est quia passus est in forma istius iudicabit autem in forma gloriosa. Secundus est locus veniendi et societatis. i. electorum qui erunt ibi ad dexteram iudicis non in terra sed in aere. Unde dicit magister vbi q̄ iusti non descēdēt in vallem iudicij sed in nubibus eleuabuntur

obuiam christo. Unde apostolus. i. thes. iij. In persona eorum qui tunc reperietur viui dicit. Nos qui viuius qui residui sumus simul rapiemur cum illis in nubibus obuiam christo in aera. Si enim non raperentur in aera quousq̄ post iudicium non decerentur rapi obuiam christo sed post christum. Erūt autem electi sum in aere convenienter tripliciter ratione. Primo ratione corporalis agilitatis habebunt enim corpora agilia. Secundo ratione spiritalis cōformitatis vt sic conformet̄ corpus spūi qui oio quesit̄ que sursum sunt. et tūc propt̄us feret̄ i supiora. Tercio ratione diuinalis bonitatis que sic amicos suos honorabit plus vel minus secundum meritorum exigentiam. Unde erunt viri perfecti in loco eminentiori et magis prope christum tanq̄ assessores iudicis sicut ipse promittit Ma. th. xix. In regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue sedebitis et vos super sedes duodecim iudicantes. ac. Licet istud videat̄ solis apostolis promissum. tū in telligendum est de oibz pfectis alioquin paulus ibi non sederet vñ. i. cor. vi. Nescitis q̄ sancti de hoc mundo iudicabunt. Et sap. iij. Iudicabunt sancti nationes. Ergo duodenarius numerus est numerus abundans pres em̄ eius superexcrescūt. per duodecim sedes intelligit pfectio tribunalis. i. vniuersitas pfectorum iudicantium et p. xij. tribus vniuersitas iudicandorum. Boni. in. iij. Numerus duodenarius dicit̄ i duos senarios i q̄ s̄gntur

Locq̄ electorum in iudicio

horror damnatorum atq; dolor

consideratio. iij. de finali iudicio.

perfectio i duplici vita, s. actiua
et cōreplatiua cū superogatiōe
psilior et ista est q̄ sibi vindicat
iudiciaria p̄tātē. hec boni. in. iij.
dis. xlvij. Tercius est locus
cōdemnati de imperatis. s. turbe
dānatorum qui erūt deorsum i ter-
ra. vñ dicit magister vbi s. In
vallē iōsaphat. i. diuini iudicij
congregabūtur oēs impij. Si-
cut em electi habebūt corpora
sua agilia ita per oppositum re-
probi habebunt corpora pōde-
rosa et terrestria ideo sup terrā
erunt quā etiā dūm hic viuerēt
dilexerunt. Sic ergo separabit
eos iudex quēadmodū pastor
segregat oues ab edis vt habet
Mat. xvj. Boni quidē dñr oues
propter simplicitatē secundari-
tē et mitatē. Reprobivero dñr
hedi ppter feditatē carnalita-
tem et sterilitatē. Q̄sta erit cō-
fusio miseris illis sic in illo lo-
co pgregatis. Q̄tus horror q̄sta
tristitia q̄st dolor q̄sta angus-
tia in q̄ se sic videbūt ab electis
segregatos in loco inferiori dei
lectos. et videbunt electos sic
honorificē i aera ad iudicis dex-
teram eleuatos. O q̄ terribi-
lis erit miseris illis assistentia
illa tam venerabilis oim beato-
rum. Et hoc precipue prop̄ tres
rationes. Primo propter innu-
merabilē multitudinē tante so-
cietatis. a qua increpationē du-
ram sustinebunt. Qñ in canoni-
ca inde. Ecce venit deus cū san-
ctis milibus suis facere iudiciū
p̄tra oēs et arguere ipsos de oī-
bus operibus impietatis eorū.
Secdo ppter ineffabilē celsitudi-
nem sue dignitatis quā se sic a-
misse videbūt et cui inuidebūt.

Oēs em electi erunt vt filij dei
et reges regni celestis. ps. Mi-
his honorati sunt amici tui de-
us. Tercio ppter inuicibilem ma-
gnitudinem sue p̄tatis. Apoca.
xix. Exercit⁹ qui sunt in celo se-
quebantur eū. s. iudicem in eqs.
ic. Et ps. Gladij ancipites in ma-
nibus eorū ad faciendā vindictā
in natio. ic. Tunc quispe sanz-
cti apparebunt reprobis duriz-
irati. Tum precipue quia dñm
māestatis offenderunt. vide p⁹
Tum qz eorū vitā et mores con-
tēdēdo deriserūt. qz sicut dī p-
uer xix. Derisātur stulti eos
qui i recta sunt via. Tū qz eos
corporaliter et temporalit affli-
xerunt. vñ sap v. Stabunt iusti
in magna pstantia aduers⁹ eos
qui se angustianerūt. et qui ab-
stulerūt labores eorū. videntes
turbabūtur. ic. et isa. xiiij. Erāt
capientes qui se ceperant et su-
bicient exatores suos. vnde i
passione sacri ypolti legitur q̄
decius et valeri⁹ pfectus traditi
sunt laurētio et ypolto cruci-
andi quos cruciauerant. Itē in
iij. dyal gre. Legit q̄ quidā he-
remitavidit iohēm papam et sy-
macū p̄ncipum quos theodori-
cus rex auxili erat et occiderat
ducētes dictū regē victū. cathe-
nis et in vulcanis p̄fici. et ista mul-
ta leguūt. Item electi se iratos
reprobis ostēdēt i propter hoc
maxime qz dñm māestatis offē-
derunt. Si em helyas zelo dei
occidit prophas baali. vñ hī iij.
Re. xix. q̄tontagis credēdū est
tunc oēs electos velle facere. vt
dictū impijs qui dñm offenderūt.
Thi. Si rex terrenus processu-
rus contra aliquem expeditio-

nem man-
tes oēs e-
tota ciui-
celesti reg-
vivos et m-
tues et m-
stri terrib-
ali ipm p-
ra viua p-
renda to-
q̄re treu-
Tunc ve-
dix. xij.
tremor c-
immo cent-
hanyes et
fynico an-
ciderunt
p. cum m-
ad eorū p-
ri sunt in-
ri vident-
ctos astan-
tionem et
ergo dice-
proboruz
mor vene-
reperunt
Sicut
mus con-
dorum di-
primus a
descensio
Secundu
bhis cont-
Tercius
aggregat-
Cp̄m
ipius xp̄i
iij. In tu-
loim trah-
ma. Ctra
nem tria
Primum a

consideratio. itq. de finalit iudicio

nem mandat in populo dignitates oēs exercitus oēs excitantur tota ciuitas feruet: q̄tō magis celesti rege exurgente iudicare viuos et mortuos angelice virtutes et monentur: tribiles ministri terribiliore dñm pcedentes an ipm pro candelabris fulgura viua pcedunt et p tubis horrenda tonitrua. hec ille. Oigit̄ tremor erit ipsius reprobis. Tunc verū erit de eis qđ dñs iudicat. xij. Intolerabilis timor et tremor cecidit super eos. Et. n. innocentes et virgines: scz Jo. hānues euangelista et danieli visionico angelo tanq̄ mortui ceciderunt. vt hñ apoc. i. Et dñs. x. cum tñ illi angeli mitterentur ad eoz p̄solatioem: quid facturi sunt in iudicio p̄tōres miseris videntes tot angelos et sanctos astantes ad eorum confussionem et condēnationem. Vere ergo dicere poterit quilibet reprobos iudicium p̄s. Timor et tremor venerant super me et contexerunt me tenebre.

Secunda est. hact̄o dispositiois modalis vbi habemus considerare triplicem modorum differentiam.

Primus est modus admirabilis descensionis.

Secundus est modus honorabilis conuentionis.

Tercius est modus horribilis aggregationis.

Primus est. x. s. descensionis ipsius xpi qui sic vt dicit. i. thes. iij. In tuba de descendet de celis mirabiliter in nube lucidissima. Circa hñd̄ autē descensionem tria sunt considerata.

Primum est celsitudo gloriose

maiestatis: qz veniet in potestate magna et maiestate vt dñs lxxi. Unde aduentus ille erit oibus manifestissim⁹ sicut prim⁹ fuit occultus. p̄s. Deus manifeste veniet deus n̄ et non silebit et Mat. xxv. Cum venerit filius hois in maiestate sua. Scdm̄ est pulchritudo numeroſe societatis. Mat. xxv. Et oēs angeli ei⁹ cum eo. Descendet itaqz in dēp cum potestate magna et maiestate cum angelicis choris et sua gloriosissima matre ac reliquis sanctis si qui sint in corpore glorificato in celis. Oēs autem alij sancti venient obuiam ei in aera. vt dictū est. pensa q̄ pulcherrim⁹ honorabile erit hoc s̄ortitū vbi erit tanta multitudo b̄tōrū angeloz et sanctorū hoim. Unde de angelis dñs. vij. Milia milium ministrabant ei et decies centena milia assistebar ei. Tercium est magnitudo imperioſe auctoritatis. Veniet em̄ ostēdēs auctoritatem imperandi et iudicandi qz sicut dñs Mat. xxv. Tūc sedebit super sedem maiestatis sue. De qua p̄s. Thronus tuus sicut sol in conspectu meo Et sic ut dicit Chrys. Angeli ante eū deferēt signum crucis. vñ et in euan. veritas ait. Et tunc apparebit signum filij hois. Hieron. Crux xpi pugnabit contra te. canticas trices contra te loquent. claudete et ingressi deū qđ impi⁹ p̄tōr poterit tūc dicere. luxuriōsi. sub pbi. x. Et ecclia cantat. hoc signum crucis erit in celo cñ dominus ad iudicandum venerit. Chrys. Crux apparebit sole lucidior existēs. Et quod dicit de cruce verissimile est etiā de alia h. i.

Secundum nouissimum.

Is instrumentis passionis q. v. delictet angeli ante est deferent huiusmodi instrumenta ex miraculo reformata videlicet columnam/coronam/spinea/claruos/spongiam et lanceam qd. si et ad commendationes diuine mte quo ad salutem elector. et manifestatione equitatis et iusticie in dñatione impro. Scds est modus honorabilis questionis .i. societatis elector. Ad pñs aut specialiter ptempñda est corporalis dispositio q. erit etia ipsiis reprobis manifesta. Erit itaq. in corporibus beator. triplex dispositio valde delectabilis. Prima erit aromatica suauitas. vii. cantat eccl. Sacti tui dñe florebit sicut liliuz et sicut odor blami erūt ante te. Scda erit glorifica formositas. i. per dotez claritatis q. fulgebunt sicut sol. vi. dñ. Mat. xij. Tercia erit mirifica virtuositas. q. per dotem impassibilitatis erit virtuosita ad resistendum oibus contrarijs. per dotem subtilitatis erunt virtuosita et potentia penetrare sine fractione scdm. scot. Et per dotem agilitatis erūt virtuosita ad obediendum omino spiritui vt moueantur quocūq. spiritus voluerit. De his ampliora videre potes ifr. vii. de beatitudine celestis agitur de gloria consubstantiali. Tercius est modus horribilis aggregationis. i. reproborum. Ubi consideranda est triplex horribilis dispositio in corporibus dñator. per oppositum ad triplicem dispositione predictam corporum beator. vide infra vbi de penis infernalibus in quinta cōside.

triplex
corporalis
dispositio

In opitio

ratione principali. O pta vnde q. desolatio reprobor. vbi cunctos aspiciat. 3sa. xij. Unusquisq. ad proximum suum stupebit. factus es combustus vultus eorum.

Tercia est ordinatio dispositionis visualis. Ubi considerandus est qualiter videbit aut non videbitur iudex ab his qui iudicandi erunt. Pro cuius declaratione consideranda est triplex visio ipsius iudicis. Prima est visio naturalis humanitatis. Scda est visio supernaturalis claritatis. Tercia est visio diuinalis maiestatis.

Prima est visio naturalis humanitatis. hanc visionem habebunt oēs etia reprobi. Unde dicit magister in. iij. dñ. x. vij. In forma vtiq. serui iudicabit qui oibus in iudicio apparebit vt videant mali in quē pñpugerunt. iuxta illud apo. i. Videbunt eum ois oculus et qui eum pñpugerunt. Item magister vbi sic ait 3te legitur in euang. iohannis Et pñtem dedit ei iudicium facere q. filius hois est non q. ipse ex virtute hois sit iudicaturus vel q. ipse solus sine patre et spiritu sancto sit iudicium factur. sed q. ipse solus i forma serui iudicans a bonis et malis videbitur. Vñ super illud lu. xxi. Tūc videbunt filium hominis. i. dicit theophilus Tam fideles q. infideles videbunt eum. Tunc implebitur illd zach. xij. Videbūt in quem transfugerunt. O pta cōfusio erit iudeis videre hominē ab eis crucifixum in tāta maiestate et gloria. hominem ab eis morti adiudicatum super eos sententiam eterne dñationis i

ferre. O
turalis
man
nem el
vide di
ma si q
cio app
glorif
imples
cundum
turalit
ant dñ
corpor
fusione
Trista
aim elu
aut veh
sub rati
eoz pun
xrij. pl
terre. C
dentes
quē mo
planger
disputa
rration
uerūt e
plangē
qui mar
lererit
retic q
dicerit
dicem
hec ille
nalis m
non hab
cu mag
iudicis
3sa. C
glorian
q. vide
diuini
deat ut
dio vide
ster vbi

ferre. **S**ecunda est visio superna-
turalis claritatis. scz glorie hu-
manitatis ipsius xpi. hac visio-
nem etiam habebunt reprobi.
vnde dicit magister vbi s. s. for-
ma siq humana cunctis in iudi-
cio apparebit non infirma sed
gloriosa et apparebit tribilis
impis et mitis iustis. Unde se-
cundum doctores fiet superna-
turaliter virtute diuina vride-
ant danati formam gloriosam
corporis xpi ad ampliozem co-
fusionem eoz et desolationem.
Tristabuntur em videndo glori-
am eius quem odiunt. dam nati
aut vehemeter odiunt deū non
sub ratione qua deus est. sed qz
eos punit. Tūc (vadicij Math.
xxij) plangēt sup se oēs tribus
terre. Chij plangent iudei vi-
dentes viuentes et iudicantem
quē mortuum existimauerunt.
plangent et gentiles qui vanis
disputationibus phorū decepre-
strationabilem stulticiam puta-
uerūt esse colere deū crucifixū
plangēt se christiani pctōres
qui mundū et carnem magis di-
lexerunt qz xpm. plangēt se he-
retici qui purū hoīem crucifixū
dixerunt cū videant ipsum eē iu-
dicem in quē iudei transixerūt
hec ille. **T**ercia est visio diui-
nalis maiestatis hanc visionē
non habebunt reprobi. vnde di-
cit magister vbi s. diuinitatem
iudicis mali non videbūt. vnde
isa. Tollatur impius ne videat
gloriam dei. humanitatem ita
qz videbunt reprobi vt timeant
diuinitatem vero non. ne gau-
deant diuinitas enim sine ga-
udio videri non potest. hec magi-
ster vbi s. Cognoscent enim dā

nati diuinitatem xpi nō per cla-
ram visionem: sed per effectū vt
dicunt doctores. qm autem
ad oēs generaliter tam repro-
bos qz beatos super naturaliter
fiet vt ita eum videant et audiāt
qui erūt a remotis sicut propin-
qui. O qm pauor qm horor
qm dolor erit in reprobis.

Sesphorum pauorez quis expli-
cet cū contigerit miseris cula
pas suas et itra se cernere et an-
se iustum iudicem videre. hec il-
le. Cogita igitur o pctō miser-
rime qz terribilissima sunt hec
omnia. Cogita itqz qd tu habes
tempus respirandi. Cogita atz
tente et meditare quasi pte ocu-
lus cernerēs hāc huiusmodi iu-
dicij ordinatam dispositionem
quam sine dubio tu aliquando
videbis: sed tunc tempus peni-
tendi non habebis. O qz terribi-
le erit tunc reprobis videre fas-
ciem iudicis. Chri. **S**ati⁹ esset
mille fulmina sustinere qz vula-
rum eius māsuetudinis plenis
noīs tñ aduersantem videre.

Quinta est

Consideratio reue-
latiue manifestati-
onis. Ubi primo no-
tandum qz equitas diuini iudi-
cij erit manifestissima. Osee. vi.
Iudicia mea quasi lux egredi-
entur. Et. i. corin. iij. Illumina-
bit abscondita tenebrarum et
manifestabit consilia cordium.
et. isa. xlvij. Reuelabitur igno-
rantia tua et videbitur oppro-
brium tuum. Naū. iij. Reuela-
bo pudenda coram facie tua et
ostendam genibus nuditatem
tuā et regnis ignominia tuam.

Quinta est. *Ami h. ij.*

Judicij

Secundi nonisimorum.

Singula verba diligenter attē
de et discretionis libra ponde
ra quid importēt. honestus tō
erubescit sua videre pudenda.
magis a utē recundatur vide
realiena. sed magis incōpara
biliter ab alijs videri sua: dicit
g rymio Reuelabo pudenda co
ram facietua vt in tēpō pmi
tus erubescas Et deinde subdit
et oñdam gentibus nudita tem
tuā. O si hec pōderarēt fraudu
lentis luxuriosi enozmes et ipu
dicos praciūs facientes. latro
nes et hmoi. Attende q̄ta vere
cundus suffūderetur mulier ho
nesta si coram hoibus toti⁹ re
gni sua nuditas videretur. Re
uera p̄ntimīa confusione defi
ceret etiam si multa speciosa
re nitteret. magis autē si de
formis esset longe autē magis
si multa feda et eozmīa in se
creto cordis eius latentia corā
oibus vulgarētur. q̄to igitur
magis incomparabiliter quilibet
reprobos confundetur q̄n corpus
eius oī deformitate turpi⁹ et oī
fetore fendit coram oibus oñ
detur. Adhuc autē longe vehe
mentius qz cuncta eius horri
da flagitia cūnibus reprobis
hominibus et demonibus nu
dabuntur. sed multo adhuc hor
ribilius qz ab oibus bonis an
gelis et hoibus videbuntur: sed
ineffimabiliter intolerabilius
se videri a summo iudice confun
dentur. Cogitet ergo nūc vnus
quisqz q̄ta tunc erit confusio in
cordibus impiorum et q̄ in ex
cogitabile ex hac extrema cōfu
sione tormentū. tñc hiere. ad
p̄moch si oceanū. *Modo vi
dētur fossitā quidā deo dissimu*

lante peccare: sed aderit illa di
es in qua oīa facta nostra quas
si in quadā tabula depicta mō
strenda sunt deo demonibus et
angelis et hominibus vniuersis
hec ille. O q̄tis in illa die mul
tum expedisset si in hac vita mē
briozum vsu et vigore caruissēt
O q̄ti tunc elingues et muti se
liciores loquacibus erunt. O
quot pastores et rudes ac sim
plices beatiores p̄his et poetis
apparebunt. Ut autē euideus
rius cōsideremus confusionem
illam reprobozū declarand⁹
est precipue triplex modus re
uelationis peccatozū qui erit
in hoc finali iudicio.

Prima dicitur reuelatio accu
satiue produzionis.
Secunda dicitur reuelatio ini
uriatiue offensionis.
Tercia dicitur reuelatio ex
probatīue abusionis.

Prima dī rē. qua scilz mali
accusabunt malos eos p
dendo. Mali inqz conscy pecca
tozū et aliquomodo causa vel
ocasio ipsozū prodent et ac
cusabūt eos qui huiusmodi pec
cata commiserunt. Erit autē
huiusmodi accusatoria prodit
tio precipue triplex.

Prima est dyabolice versutie.
Secda est supportate nequitie.
Tercia est p̄prie conscientie
Prima est. rē. Accusabunt. n.
dyaboli eos qui suis persuasio
nibus et versutis suggestioib⁹
adheserunt. Sunt igitur pro
ditiores. Nā vt suggerunt p̄rmi
faciendum et de ipso commissio
pectōrem accusabunt. Sicut se
cūs furis interdum accusat fu
rem de furto quod cōmisiit cūn

accusatio dyabolica

eo. Unde
bolus ac
cular illi
die ac no
bunt omi
et p̄to
tabit ver
et obicie
quid fece
uimus i
re de bea
a duer sa
iudey iud
culpā qu
etā. hec il
tozia pro
cie. qz scz
aurvānū
gligentia
ab eis in
non corre
et accusa
laros. filij
giltros. et
xli. de imp
Ideo dī sa
apparebit
cum fieri
gendum a
contra pa
O terribi
mū. ven
et audiet
querela. a
vivere ity
cata quib
ci. et medi
hec ille fr
que seipsa
et accusa
qz. Testim
te consciē
Dm

consideratio. v. de finali iudicio.

eo. Unde apoca. xij. Dicitur dyabolus accusator fratrum qui accusat illos ante cōspectum dei die ac nocte Et aug dicit. Et stabunt omnes ante tribunal xpi et p̄sto erit dyabolus et recitabit verba professionis nostre et obiciet nobis in faciem quicquid fecerimus et in quo peccauimus in quo loco et quid facere debeamus. dicitur em̄ est ille aduersarius noster. Equissime iudex iudica istū esse meum ob culpā qui tu? esse noluit p̄gratū. hec ille. ¶ Scōda est accusatoria proditio sup̄portate neccie. qz scz illi qui adulationem aut vanū fauorem aut ē per negligentia suoz superiorū fuerit ab eis in suis vicij sup̄portati non correcti nec puniti prodēt et accusabunt eos. vt subdit p̄laros. filij parētes discipuli magistros. et huiusmodi vnde eccl̄i. de impio p̄re cōquerunt filij Ideo d̄r sap. v. horrendū et cito apparebit qm̄ durissimū iudicium fiet his qui p̄sunt. s. ad regendum alios Et ber. super cā. contra pastores negligentes. ¶ Terribilis deus sup̄ filios hominū. veniet ante tribunal xpi et audietur grauis populorum querela. accusatio. dura quozū vixere stipēdis nec diluere peccata quibus facti sunt duces celi. et mediatores fraudulentī. hec ille fraudulentī inqz qz eos deceperunt nimis et irrationabiliter eos sup̄portādo. ¶ Tercia est accusatio proprie p̄cie. que seipsam velit nolit prodēt. et accusabit coram omnibz Ro. ij. Testimonium illis perhibente conscientia ipsorum cogita-

Accusatio conscie

tionum accusantium aut etiam defendentium in die cum iudicabit dñs occulta cordiū. huius quicqz em̄ librum sue condēnationis portabit. et apertū oibz demonstrabit. Apo. xij. Libri aperti sunt. Tunc apparebūt cogitationes male p̄sumptioes. ipocrises. turpes delectatioes. peruerse voluntates. inuidie. odia. et cordis pctā. blasphemie. adulationes. seminatores discordie. diffamatioes. et oris peccata. oēs inuidie. et turpitudines in m̄fūonio et alias facite. fraudes. furta et omnia alia mala. vide ergo. videant singuli quid nunc t̄pis in p̄cie libro scribere velint. qz tunc palam aperietur. et Ideo d̄r hier. ij. Arguet te malicia tua et auersio tua in crepabit te. Sicut em̄ furtum ligatū ad colū furis. p̄dit et accusat eum ita et tunc pctā accusabunt miserum pctōrem. Treh. i. Conuolante sunt iniquitates et iposite collo meo Ber. Tūc opera simul loquētia dicet ad miserum pctōrez. tu nos elegisti opera tua sumus. te non deserem. tecum erimus. tecum ad iudicium pergemus. Idem. Opera bonoz sequuntur eos. sed opera maloz persequuntur eos. Juxta hoc etiam dicit ambro. li. de officiis. Unusquisqz reus in seipso erit redargut. Ideo dicit aug. Homo si times iudiciū corripit conscientiam.

Scūda est reuelatio iuris et tūc offensiois per quā scz accusabunt iniuriati et offensi eos q̄ offenderit ipsos. Erit autē hec accusatio triplex.

Prima est oppisse simplicitatis h. ij.

Secundinouismorum

accusaco
off/ori

Secunda est inhonorate sancti-
tatis. Tertia est offesse maiesta-
tis. ¶ Prima est oppresse vel sca-
dalizare simplicitatis. Accusa-
bunt enim ipsos et contra eos testi-
ficabunt: illi qui opprēsserit vel le-
serūt spūaliter verbis moribus
aut exēplis occasione ruine p-
bentes: et pacem eorū aut ami-
citiā turbātes. sap. v. Tunc sta-
bunt iusti in magna constātia
aduersus eos qui se āgustiaue-
runt. et. Unde et psal. Cognoui
qz faciet dñs iudiciū mopis et
vindictā pauperum. Et iterum
Turbabūt. s. ipi qui simplices
opprefferunt: a facie eius pñs
orphanorū et iudicis viduarum.
Tunc implebitur etiā illud ps
Propter miserā inopū gemi-
tum pauperū: nunc exurgas: di-
cit dñs. Ideo dñs puer. xxiij. Non
facias violentiā pauperi qz iu-
dicabit dñs causas ei⁹. Ad hoc
videlicet exēplum de vidua in
dice iniquitatis. Lu. xviij. post
quod subdit sal. De⁹ non faciet
vindictam electorū clamantiū
ad se die ac nocte dicorobis qz
cito faciet.

¶ Secūda est accusatio ihono-
rate sanctitatis. Qui scilicet spūaliter
accusabunt eos qui eos inhono-
rauerūt et pēpserunt pīuran-
do eorū nota. violando festa. p-
phanādo impie loca scēta. fran-
gēdo vota. nō solummō debita.
et. hūiusmōdi. Apoc. vi. Interfe-
cti pp̄t. vbum dei clama bāt vo-
ce magna dicētes. Usquo dñe
yer? et scilicet nō vindicas sangui-
nem nostrū de his qz habitāt in
terra. Ad propositū valet exem-
plū qd̄ refert vincenti⁹ in specu-
lo morali. lib. ij. Qz in theatro

nīa quidam archidiacon⁹ ama-
biens ep̄atuz insidiabatur ep̄o
suo bonoviro et seni quomō eius
occideret. Et euz p̄uenisset ep̄s
ire ad matutinū alios p̄uenē-
nre ad salutādā beatā virginē
et intrare per quādā portā vete-
rē. collocauit de nocte archi-
diacon⁹ lapidē super dictāz
portā. veniens aut ep̄s vt sol-
litus erat et aperiens portā la-
pide cadēte excerebrat et mori⁹
Archidiacon⁹ igitur cum mul-
to labore obtinet ep̄atū. Cūqz
confirmat⁹ gaudens obtineret
et faceret cōtinuū receptiōis
sue: quidā princeps seruīlēs in
mensa coram eo flexis genibus
subito rapitur ante tribuna-
lū summi iudicis: et videt ibi be-
atā virginē cū magna multi-
tudine āgelorū et sc̄torū: addu-
centem dictum ep̄m portantē cere-
brū suū in manib⁹. Et dicit brā
virgo: fili adhuc recēte sāguie
et vulnerib⁹ et cerebro hui⁹ mei
militi: crudelis ille p̄ditor ho-
micida gaudet se obtinē eius
ep̄atū. R̄ndit dñs. Quē miram
Tunc brā p̄go ait. Ecce hic ser-
uitor su⁹. Cui dñs p̄cepit subpe-
na mort⁹ vt cū et dñz suū p̄pto-
riert cito veniat corā eo de taz
nephādo crimine r̄sūrus. et ei
causam coram omnibus expri-
mat. Qui statim rediens turba-
tus infremuit: tremuitqz et cul-
tellum quem tenebat proiecit.
amarissime flens. Regatus ab
omnibus et etiam ab ep̄o causā
pandit quā audito ep̄iscop⁹ su-
bita morte percussus ibi coraz
omnibus mortuus est.

¶ Tertia est accusatio offēse
maiestatis. Ipse em̄ iudex qui

offendit
p̄ccatōes
bitur. qz
der et
per p̄s
ter ita
T
b
uina bi
peccat
erzob
illum.
tio sū
p̄ma
Secun
Tercia
¶ Pri
Script
deus vi
agēdū
dñz qz
dñs in
cūstā
impio
erequi
Ja. ij. S
quali p
p̄ccatō
qz rep
Jo. xij
¶ Sec
gelice
angel
peccat
n̄tū
Unde
loun
rit p̄
hec il
dit a
le est
dehu
tem n
culpa
dictu
ana

offenditur p peccatū accusabit
pctores et contra eos testifica-
bitur. hie re. xxi. Ego sum iu-
dex et testis dicit dominus. Et
per psalmistam dicit. Arguan-
te r statuam cōtra faciem tuam

Tertia est reuelatio expro-
bratoe abulōis q. s. di-
uina bñcia quibus abuse sunt
peccatores accusabunt eos et
exprobrabunt propter abusus
illum. Erit autem hec accusa-
tio siue exprobratio triplex.

Prima est diuine scripture.

Secunda est angelice cure.

Tertia est vniuerse creature.

¶ Prima est diuine scripture.
Scriptura em̄ sacra ideo dedit
denotat p ea hoies discerent qd
agēdū: qd faciendū qd nimen-
dū: qd sperādū. Ideo dicebat
dñs iudeis. Jo. v. Est qui vos ac-
cusat moyses. i. lex q accusabit
impios q eā audire retinere et
exequi cōtempserunt. Ideo dñs.
Ja. ii. Sic loquimini r sic facite
quasi per legem libertatis inci-
piētes iudicari. De quolibz vti
q reprobovere dici poterit id
Jo. xix. Scdm legem debet mori

¶ Secunda est exprobratio an-
gelice cure. Accusabunt enim
angeli eos qui sub sua custodia
peccauerunt q scilicet eorum mo-
riones cōsilia contempserūt
Unde orige. Unusquisq ange-
lorum in extremo iudicio ade-
rit pducēs illos quibz p̄fuit.
hec ille. Qui autem eis credi-
dit aīas custodiendas credibi-
le est q ab eis queret rationes
de huiusmodi custodia. Cū au-
tem non mentiatur nec alienā
culpam sibi imputare debeant
dicturi sunt q non fuit culpa

causam arguere cure

sua sed aīarum obedire nolen-
tium: sicut non est culpa medi-
ci qui nichil omittit de requisi-
tis si non curat infirmus inobe-
dientem. Unde vox illa hie. li.
Curauimus babilonem r non
est curata: dicitur esse angelo-
rum quasi dicentium. fecimus
quod nostra intererat circa ba-
bilonem vt curaretur. sed cul-
pa sua fuit q non est curata.

¶ Tertia est accusatio vniuer-
se creature. greg. Si queris qd
te accuset. dico q totus mūdus.
Unde deuterō. xxxij. Inuocabo
contra vos celum r terrā. i. oēs
creaturas q sunt in celis inter-
ra. et Job. xxi. Reuelabunt celi
iniquitates eius scilicet ipsi.
r terra consurget aduersus eū
Cum enim deus creaturas om-
nes fecerit ad hominis vtilita-
tem omnes deo obedierit: ho-
mini seruendo: ipse vero homo
inobediēs r rebellis fuerit suo
creatori: ideo accusabunt eum
quasi ingrati. Clamabit nā
q celum suo modo. O deus om-
nipotens. Ego hōi ministranti
cum planetis meis influēdo su-
per terram et alia faciendo qd
quid iussisti ipse vero te offen-
dit: tibi rebellis fuit: ergo. vin-
dica iustissime iudex. Clama-
bunt sol et luna et stelle. O sū-
me deus nos dedimus peccato-
ribus lucem vt eum implere-
mus imperium illi vero te con-
tempserunt. fac ergo vindictā
Clamabit suo modo aer. Cla-
mabit aqua. Clamabit ignis.
Clamabit terra. Clamabunt
maxime ea quorum specialiter
vsum habuit: et possessionem.
Abacuch secundo. Lapis de pa-
h iij.

Mete clamabit. et ja v. Agite
nunc diuites plorate plures
in miseris vestris quod auerent vo
bis. diuitie vestre putrefacte
sunt: et vestimenta vestra a tineis
comesta sunt. Aurum et argentum
vestrum exuriguuit et erugo eo
rum in testimonium vestrum erit etc.

Tot igit et tantis testibus mul
tiplicatis contra ipsos: osu fide di
gnissimus: et excepti de maioribus
non habebit ex alijs quod
rideret valeat: sed dicere poterit
illud Job. x. Iustas testes
tuos per me. Vbi hugo de sancto
victore in illa die ultionis ni
hil erit quod rident possit homo
peccatorum ubi celi et terra sol et
luna: dies et noctes totus mun
dus stabunt in testimonium ad
uersus eos. hec ille. Quod arte

per angustie tunc erunt vie repro
bis quando non poterit nega
re: non excusare non appellare:
non fugere: non impetrare veniam
non habere refugium. Quod flebi
lis tunc erit damnarum conditio
non valebunt preces: non clamo
res: non gemitus: non amici: non
denique quidam aliud. Vbi Ansel.
in medijs. et eadem fere verba
dicit greg. in 8.

Erunt iudicant
gustie vie reprobis: superius erit
index iratus inferius patens
horrendum chaos inferni: a dex
tris peccata accusantia: a sini
stris infinita demonia ad infer
uum trahentia intus conscien
tiarum: exterius mundus ar
dens. Tunc virtutis saluabit

Differt ergo peccator sic vnde
quod deprehensus in quam parte
se premet: latere erit impossi
bile apparere intollerabile. hec
ille.

Extra est

consideratio dis
cussus redditio
nis ubi considera
duz qualiter de ol
bus in iudicio dei facienda est
discussio et reddenda ratio. Tunc
vnicuique dicit illud lu. xvi. Red
de rationem villicationis tue ian
em non poteris villicare. Cogita
si esses redditurus rationem
mille florenorum coram domino tem
porali iusto prudenti et severo
multum esses sollicitus pro bona
computatione facienda. Si ergo
multo magis sollicitus et timo
rosus pro ratione reddenda de
totavita tua coram deo angelis
sanctis oib. Erat enim tunc
generaliter reddenda ratio.
De omnibus donis concessis.
De omnibus malis commissis.
De omnibus bonis omissis.

Primo de omnibus donis co
ncessis. Via siquidem a deo
accipimus. i. cor. iij. Quid ha
bes quod non accepisti. Et greg. i.
o. Cum crescant dona rationes
etiam crescit donorum. Ideo bea
tus iob dicebat. Job. ix. Si solu
eris iudicio prendere non est quod
rideat. vnum pro mille scilicet susce
ptis beneficijs. Et iob. xxxi. Quid
faciam cum venerita iudicium et
cum quesierit quid respondebo illi.
Nunquid non in vtero fecit me.
etc. Quis enim digne deo possit re
spondere de beneficijs generalibus
creationis conservacionis et re
depcionis. Erat ergo specialis
ratio reddenda de omnibus donis
concessis.

Primo de donis spiritualibus
Secundo de donis corporalibus
Ratio reddenda de varijs

Tertio
Quinto
Et de tri
nis spaa
sunt alia
Ideo de
michi si
tum negi
ciofo sa
ti magis
de bonis
cut sunt
prehenda
eor. hab
vitam di
quarv d
eius volu
faciens
tis. Ter
bus gra
virtutes
ritus na
lis. remi
iusmodi
deleo in
reduc m
mur sum
vi iusti
pauli. y.
ne in va
piatis.
pora lib
pulchrit
do. Est q
strum qd
dum. De
dure fan
dei est. i.
corpore
ritus fan
ne debe
porez in
tione co
strum de
tione ex

consideratio. vi. de finali iudicio.

Tertio de donis temporalibus
Primo de donis spūalibus.
Et de triplicib⁹. primo de do
 nis spūalib⁹ innas⁹ cuiusmodi
 sunt alaz potētie naturales ei⁹
 3deo de ipa aīa dicit ber. j. Ne
 michi sit talentum michi tradi
 tum negligentē seruauero p^o
 cioso sanguine agni incōtaminā
 ti magis appreciatus. Secūdo
 de donis spūalib⁹ acquisitis si
 cut sunt scientie. i. cor. iij. Cō
 prehēdā sapientes in astutia
 eoz. habēat hīq⁹ sciētīā malaz
 vī tam durum habebit iudiciū
 quia vt dicitur lu. xij. Seru⁹ sci
 ens voluntatē domini sui r nō
 faciens plagis vapula bit mul
 tis. Tertio de donis spūalib⁹
 bus gratuitis: cuiusmodi sunt
 virtutes theologice: dona spi
 ritūs sancti gratia sacramenta
 lis remissio peccatorum. et hu
 iusmodi. 3sa. xliij. Ego sum qui
 deleo iniquitates tuas ppter me.
 reduce me. in memoria iudice:
 mur simul: narra si quid habes
 vt iustificeris. 3deo etiam dicit
 paul⁹. ij. cor. vi. hortamur vos
 ne in vacuum gratiam dei reci
 piatis. Secūdo de donis cor
 poralib⁹ cuiusmodi sunt corpis
 pulchritudo: fortitudo: valitu
 do. Est quippe corpus quasi ca
 strum qd a deo tenemus in feo
 dum. Debem⁹ ergo illud custo
 dire et sancte caste: qz templum
 dei est. i. cor. vi. An nescitis qz
 corpora vestra templū sunt spi
 ritūs sancti. Triplici autē ratio
 ne debemus deo seruire de cor
 poris membris eius. primo ra
 tione cōditionis: qz corpus no
 strum dñs condidit. Secūdo ra
 tione expositionis qz totū cor

pus suum pro nobis exposuit.
Tertio ratione promissionis.
 qz tantam remunerationē cor
 poris sibi seruētū pmetit. 3d. i.
 cor. vi. Corpus nō fornicationi
 debetur sed domino.
Tertio de donis temporalib⁹
 bus. Ecce. xi. In donis sit cor
 tuū: r scito qz pro his omnibus
 adducet te deus in iudicium. s.
 pro diuitijs/delitijs: r honorib⁹
 bus de diuitijs dñs iob. xxi. Diui
 tias quas deuorauit enomet r
 de ventre ei⁹ extrahet eas deus
 r chrī. sup. 2ª par. j. Diuitias ac
 cepisti non vt lasciuia viuas: svt
 in ecclesijs expēdas: que enim
 habes pauper⁹ sunt sed tibi sūt
 credita: etiā si ex laborib⁹ inuē
 r hereditate paterna possessor
 eoz fact⁹ es. hec ille. Diuitie
 quidā bene exposite erit in te
 stimoniū pro bonis tanq⁹ ad
 uocati eoz. Thob. iij. Quō po
 tes esto misericors: sequitur
 pmtum bonū tibi thesaurizas.
 in die necessitatis. diuitie autē
 maloz erunt in testimoniū ue
 dānationis. 3deo auarīs dicit
 3a. v. Thesaurizastis vobis irā
 in dieb⁹ nouissimis. de delictis
 autē r honoribus dñs Apo. xviij
 qz glorificauit ser i delictijs
 fuit tantum. date illi tormentū
 r luctum.

Secundo erit reddenda ra
 tio de omnib⁹ malis: cōmis
 sis. Ecce. xij. Cuncta que sunt
 adducet de⁹ in iudicium. p oī er
 rato. Et sup illud psal. Cū acce
 pero temp⁹ ego iusticias iudi
 cabo dicit ber. Si iudicabit do
 min⁹ iusticias quō ergo iniusti
 cias: cognoscat tunc dominus
 iudicia faciens qui nunc igno

diminuc
 saluati
 r dam
 nant

Secundi nouissimorum

ratur in iustas patiens hec ille.
 Tunc ergo erigitur ratio de oib^{us} malis commissis. primo de cordis cogitatione. Secundo de oris locutione. Tercio de operis executione. Primo igitur de malis commissis cordis cogitatione. sapiē. i. In cogitationibus impij interrogatio erit. Et eiusdem. vi. Ipse cogitationes nostras scrutabitur. ¶ Secundo oris locutione. Mat. xij. De omni verbo ocioso quod locuti fuerint homines rationem reddēt in die iudicii. Dicitur autē verbum ociosum secundū hiero. qđ sine utilitate loquētis vel a iudicis pofertur. Et greg. in mor. Ociosus quippe verbum est quod aut ratione iuste necessitatis aut intentione pietatis careret. Si autem de verbis ociosis reddenda erit ratio. pensate qđ districta multo magis rō exigitur de p^{ro}bris detractorijs deceptorijs et blasphematorijs. Et gre. super illud Mat. xxij. Omnes capilli vestri numerati sunt dicit. Sic deus vias nostras considerat et gressus dinumerat et nec minime cogitationes et verba minutissima que ap^{er}vos vsu viluerūt in ei^{us} iudicio remaneant indiscussa. ¶ Tercio operis executione. vnde athanasius. Ad cuius aduētū oēs hoies reha. cū cor. s. et reddituri sunt de factis p^{ro}p^{ri}js rōnem. et iob. xij. Cōferuasisti omēs semitas meas et vestigia pedū meorū p^{ro}videraisti. Et eiusdē. xxij. Oculi eius sup^{er} vias hominū oēs gressus ei^{us} p^{ro}viderat. Exēplū est de angelo numerāte oēs passus heremite de quo habetur invita patrum

*verbum
ociosum*

Tercio erit reddēda ratio de oib^{us} bonis negligēter omisissis. Et hoc de triplici omissione. primo de omissione virtuosae exercitationis respectu diuinorū p^{re}ceptorū consiliorū. Secundo de omissione fructuosae correctionis et instructionis respectu subditorū. Tercio de omissione amorosae miserationis respectu egenorū. primo de omissione virtuosae exercitatiois in seipso vnde mat. xxv. Seruus inutilis qđ noluit operari in talento dux re increpatur et in tenebras exterioris mittitur. Erit quippe ratio reddēda de tpe totius vite qđ dedit dñs p^{ro}coribus ad agendum p^{ro}nam. apo. qđ. Dedit ei dominus p^{ro}ntē rōp^{er} et nō voluit penitere. vnde ansel. de meditatōe ad cōcitatū timorē. O lignum aridum et inutile eternis ignib^{us} designū: quid respōdebis in illa die cū exigeret a te vsq^{ue} ad ictū oculi oē temp^{us} vituē dī tibi impensurū qualiter a te fuerit expensum. ¶ Secundo de omissione correctionis et instructionis respectu subditorū: sicut p^{ro} reddet rōnem de hmoi omissionē respectu filiorū. Unū legit qđ helypunitus est qđ nō corripuit filios suos vt habetur. i. reg. ij. nā et puer. xxix. dī. Erudi filiū tuū. Itē curat^{ur} et p^{ro} latius respectu subditorū ezech. xxij. fili hominis speculatore de di re domui isrl. ac. vsq^{ue} ibi san. guinē ei^{us} de manu tua req^{ue}ram. Itē eze. xxij. Ecce ego ipe iudeo sup^{er} pastores et req^{ue}raz gem meū de manu eorū. Itē dez. Ue pastorib^{us} isrl. ac. et hier. xij. Ubi ē grex qđ dāt^{ur} est tibi. pec^{us} ictū tuū. Itē dñs seu p^{ro}iceps

Reddenda de subditis

terren^{is} re
rū. vñ p^{ro}
iussi sunt
per p^{ro}ph
curā alio
qualiter
riter ex
Q^{ue}rit b^{ea}
appareb
cium fier
¶ Tercio
tionis. q
sine mis
fericordi
adeo spec
p^{ro}p^{ri}is mi
omission
natiue: se
xxij. Se
misereri
a dñō et
Scio de
supporaz
fectionū
noluerit
ratione
supporaz
mēsurā
rū robū
vi. Alter
te et sic
Et col. i.
¶ Tercio
mō distr
tempora
eis iude
runt et n
care. ac
dicēda
tionē. C
iudicio
nūc aliq
dicit sal
cordes q
Cā itaq^{ue}

consideratio. vi. de finali iudicio.

Terren⁹ respectu suoz subiecto
rū. vñ Num. xxy. Principes dñi
iussi sunt suspēdi i patibulis p
pter peccatū pph. videat ergo qui
curā alioz gerunt q̄ alijs p̄sunt
qualiter cōmissū gregē hō pa
riter exēplo regunt i struist.
Q̄v̄t dñ sapi. vi. hōrēde r cito
apparebit q̄ durissimum iudi
cium fiet his qui p̄sunt.

Tertio de omiffione misera
tionis. q̄v̄t dñ 3a. ij. Iudicium
sine misa fiet ei q̄ nō fecerit mi
sericordiam. Exiget autem
adeo specialiter de omiffiōe tri
plices miserationis. Primo de
omiffione miserationis condo
nationis: scilz inurias. vñ mat.
xvij. Seru⁹ nequā qui noluit
miseri cōserui sui increpatur
a dño r torto illo⁹ mancipatur.
Secdo de omiffione miserationis
supporationis: scilz a lienaz ip
fectionū et defectuū. Qui enī
noluerit fratrē supporare qua
ratione sperare poterit a dño
supporari. Math. xij. In qua
mēsurā mēsi fueritis remetie
tur vobis. Un⁹ r aplūs dicit gal.
vi. Alter alterius onera porta
te et sic adimplebitis legē christi.
Et col. iij. Supporātes inuicē
Tertio de omiffione miserationis
distributiue scilz bonoz
temporalium egētib⁹. vñ dicit
eis iudei illud math. xxv. Esu
runt et nō dedistis michi mādū
care. r. c. vñ amplius dante deo
dicemus in sequenti considera
tione. Qui vult igitur in diuino
iudicio miām inuenire studeat
nūc alijs miām exhibere. Nam
dicit sal. Math. v. Beati miseri
cordes qm̄ ipi miām psequent.
Cū itaq̄ de tot r tāz q̄ ipro

uise et subito oporteat rationē
reddere semp ergo vigila et di
ligēter examina cōsciētā tuā
iuxta illd ecclasticū. xvij. **Q**u
iudiciū interroga temetipm̄ in
conspectu dei inuenies propi
tiationem.

Septima

est cōsideratio re
tributiue senten
tiationis. Terri
bilis p̄sus est ex
pectatio illi⁹ snie. Numrū iudi
cialis snia sūm r eterni iudicij
finē imponit flagitijs r certitus
dinē prebet in dubijs. Audiat
ergo snia illa cū reuerētia r ti
more. Audiat cum diligētia
r amore. Circa hāc autē cōfide
rationē p̄sideranda sunt et dil
gēter attendēda tria misteria.
Primū ē mysteriū sūme deside
rabilis benedictionis.

Secūduz est misterium summe
formidabilis maledictionis.
Tertium est misterius p̄osus
infallibilis executionis.

Primū est misterium sum
me desiderabilis benedi
ctionis. Primo emz proferetur
sententia benedictionis de glo
rificatione bonoz. Nā sūmmi
iudicis bonitatē magnificam
largitarē munificā magis des
cet conferre hūpēdia q̄ inferre
supplicia. primo igitur cōtem
planda est sententia bñdictio
nis delectabilis desiderabilis
honorabilis. in honorem et glo
riam beatoz. De qua dñ Mat.
xxy. Tūc dicit rex his qui a de
xiris eius ē: ūt. Venite benedi
cti patris mei p̄cipite regnum
q̄ vobis paratū est a cōstitutio

*Smia
bndictōis*

Secundi nouissimorum

ne mundi. hec est sententia dulcissima totis precordiis et desiderijs appetenda. Inq̃ tangitur triplex benedictio bonorum.

Prima est benedictio amorose inuitatio nis. c. m. dicit. Venite Secunda est bñdictio gratiose cōmendationis. cum dicit. bene dicit patris mei.

Tertia est bñdictio gl̃ose remunerationis. cum dicit percipite regnum. c.

¶ Prima est bñdictio amorose inuitatio nis. quādo sc̃s leta facie et hylarivultu ad partē dexterā severtens aspiciet suā dulcissimam matrē ceterosq̃ omēs electos. possumusq̃ deuote cōtemplari eum sic dicturum. O genitrix mea veneranda dignissima regina celoz. Ecce iā temp̃ est vt cūcti ignotescat gloria tua: et meritorū tuoz magnificētia copiosa. Et apostolis dicit O discipuli filij ac fratres mei dilecti qui oīa reliquistis propter me et pauperes et pegrini porabem terraz fideliter laborastis et tandem mortē patietē sustinuitis. Et vos feruentes martyres q̃ pro meo amore tormentata grania perculistis. Et vos sancte virgines que sanctā castitatem tantopere amastis. Et vos o sanctissimi confessores q̃ cor pora vestra dura penitētia macerastis. O vos oēs sancti religiosi qui propter me ppriā voluntatē abnegastis O vos deniq̃ amici mei q̃ misericordie opera p̃mis exhibuistis. Venite ad me fontē omniū bonorū ad me summi gaudij: ad me summi pulchritudines: ad me summi solatij. Venite inq̃

ad fontem vite: lucē eterne gl̃orie: et torrentē amenissime volu ptatis. Et iā dñs ait q̃ domin⁹ tripliciter nos inuitat. Primo ad gracie benignam perceptiōnē. et hec est dulcis inuitatio. q̃ ponit Mat̃. xi. Vbi dñs dicit. Venite ad me oēs q̃ laboratis et onerati estis. s. mole peccatorū et ego reficiā vos. per gratiam hec enim peccatrice atam reficit reparat que per pctm̃i defecerat lapsa erat. Secūdo nos inuitat ad pleniorē gratie augmentatiōē. et hec est dulcior inuitatio quā facit dñs Jo. viij. clamans. Si q̃s sitit veniat ad me bibat. Q̃m̃ aliquis sitiat .i. desideret aquā spiritualē gratie. hoc est iā p̃ gratiā preuenientem. gratia enim quousq̃ fuerit cōsummata in gloria semper sitit spiritualē facit Jo dicit dñs. Si quis sitit q̃ uidet iam expert⁹ est aliquāter dulcedinem aque spiritualis: et iā amplius desiderat. Veniat ad me et dabo ei aquā viuā que fiet in eo fons aque salientis in vitam eternā. vt dñs Jo. iij. Unde et apoca. vi. Et sponsus sponsa dicit veni. q. d. Et x̃ps sp̃sus. et tota celestis curia amabiliē inuitat quēlibet nostrum. d. veni. Et q̃ hanc inuitatiōē interi⁹ us perceperit nō debet esse content⁹ q̃ solus venit. Ideo subdit Et qui audit dicat veni. et qui sitit veniat. et qui vult accipiat aquā vite gratis. Audiam⁹ charissimi audiam⁹ nunc has duas p̃mas inuitatiōes gratie vt tādem audire mereamur inuitatiōē illam gl̃orie. Terti⁹ inuitat ad gr̃e cōsummatiōē. s. ad

eternā gl̃
summata
bit elect
venire. C
et fauū. O
mum am
simū. O iu
ne delend
petendā:
rendum. U
stis hūm
niliter o
strēnu p
candō: fū
riter dū
vestria m
meū in p
chi insep
cū mem
amico su
sponso dū
Ornia est
ad nupti
miseri rep
buntur. A
perehem
bis cur na
ti sunt illi
dimo su
nis expec
ta amari
bñdictiōe
pter suoz
palā em
menta id
Tenā p
nis expec
dictio gr̃
Cū dicit
nedictiō
r glorie
qui bene
one fia
essens se
tu et v

consideratio. vii. de finali iudicio.

eterna gloria q̄ est gratia con-
summata. Et sic i iudicio iuita-
bit electos. d. ventite. O dulce
venire. O vox dulcior sup mel
et fauū. O iuitatoz gratiosissi-
mum amorosissimū et iocundis-
simū. O iuitatoz nulla obliuio
ne delendū: omni affectione ap-
petendū: et tota intentione que-
rendum. Venite inq̄ vos q̄ ful-
stis hūmiles serui mei mibi hu-
militer obsequēdo. milites mel-
strēni pro me virtualiter dimi-
cādo: fideles amici mei since-
riter diligēdo. venite inq̄ vt p
vestris meritis honoremini. vt
mecū in ppetuū viuatis. vt mi-
chi inseparabiliter vniāmini: si-
cut membra capiti. sicut amici
amico suauissimo. sicut sponsa
sponso dulcissimo. Venite inq̄.
Omnia em̄ parata sunt: venite
ad nuptias. Et tunc qd̄ facient
miseri reprobi quando nō voca-
buntur. Angustiā buntur quip̄
pervehementer et dicent. Ne
no bis cur nati sumus. Ne qz vo-
ca ti sunt illi et nos non vocamur
quimo sn̄as hōrribilē dānatio-
nis expectam⁹. Tūc itaqz cū m̄
ta amaritudie dolebūt. Tū pp
bndictiōis illi p̄uationē. Tū p
pter suoz demeritoz p̄lationē
p̄as em̄ erit oib⁹ qm̄ pp sua de-
merita idigni sūt tali iuitatiōe
Tēta pp̄horēde maledictio-
nis expectationē. Scda est bñ
dictio gratiose cōmēdationis.
Cū dicat benedicti p̄is mei: be-
nedicti inq̄ bndictione gr̄ie.
et glorie sempiternē patris mei
qui benedixit vos sp̄iali bndi-
ctione sicut elegit vos in xp̄o vt
eternis sc̄is imaculati in cōspe-
ctu ei⁹. vt d̄r eph̄. i. O cōmēda-

tio gaudiosa et amabilis: dulco-
res q̄ honorabilis verax et irre-
prehensibilis. Cōmēdatio inq̄
inextimabilis dulcedinis p̄mē-
dari ab ipso sūmo deo: ab eter-
no iudice a dño maiestatis et re-
ge glorie qui nec mētiri potest
nec falso blādiri: aut adulari.
Nō talis est humana cōmēda-
tio qm̄ hoies sepi⁹ in suis exti-
mationib⁹ decipiunt: sepe lan-
dat hōi ut perā doer vit. perat
p̄mēdādos qz solūvident hoies
ea q̄ parent. de⁹ aut intuet cor.
vt d̄r. i. re. xvi. vera igit laus il-
la que ē a deo. Tūc q̄ laus erit
vnicuiqz a deo. vt d̄r. i. cor. iiii.
ber. Magn⁹ laudatoz et vehemē-
ter abīda laudatio. felix om̄
tatto laudis vbi et laudare bñm
est laudari. hec ille. Laudabū-
tur em̄ bñi a deoz desinēternū
collaudabūt. Dicit ergo eis do-
min⁹ illud psal. Benedicti vos a
dño qui fecit celū terrā. Bene-
dicta tu mater mea venerāda
benedicti vos omnes electi mei
O q̄ gratissima q̄ dulcior iocū-
da hec tam honorabilis cōmē-
datio electis oib⁹. Sed o q̄ gra-
uis et anxia erit reprobis. certe
nemo sufficiēter diceret. Sicut
autem euāgelium testat Mat.
xxv. Commendabit dñs electos
p̄ceptue pro misericordie ope-
ribus. vbi iuxta textum euāge-
licum cōsēplanda est triplex
veritas. Prima est veritas com-
mendationis. quia dicit eis.
Eurtul et dedistis michi man-
ducare. Ergo frāge esuriēti
panē tuū vt habes psal. lviij. Si-
tiui et dedistis mibi bibere. Er-
go si inimicus tuus sitit potus
da illi. vt dicit Ro. xij. hospes

Secundi nouissimorum.

eram et non collegistis me. ergo hospitalis inuicez sine muratione vt dicitur. i. pe. iij. Audis et cooperuisti me. ergo cum videris nudum operi eum et carnem tuā ne despereris. vt hī. 3a. xlvij. Infirmus eram et non venistis ad me. q̄ non te placeat visitare infirmum. vt dī ecclī. vij. In carcere eram et visitastis me ergo visita in carceratos exemplo illius ethiopsis eumuchi de quo legitur hierem. xxxvij. q̄ hieremiam propheta visitauit in carcere Et per predictā intelligitur septimū opus mie quod est sepelire mortuos. Et p̄ ista intelligitur opera mie spiritualia. Et secundum quosdam non erit adhuc commemoratio siue cōmendatio nisi quia oēs scient merita sua. Scda est veritas humillationis. Iusti ei tanta gloria se indignos reputantes respondebunt dicentes. Dñe qñ te vidimus esurientem q̄. hec autē dicent non dubitant sed admirando super tanta dei clementia/Chrs. Ohumilitas q̄ nec post mortem deficiet hōem malus etiā falsis honoribus delectat. vir autē bon⁹ etiā sibi debitam laudem fugit sic et sancti debitam sibi laudē repellentes dicēt qñ te vidimus esurientem. et. hec chrs. Et scdm̄ remigium ita in p̄ocqs suis rñ debūt non dubitantes sed stupētes p̄ magnitudine maiestatis regis. Tercia est veritas approbationis. Nā iudex rñdebit illis Amen dico vobis q̄ diu fecistis mihi. et. Chrs. Iudas q̄to gaudio extoluntur sancti qñ in conspectu oīm angeloz q̄ fecerunt

homibus fateri dñs se accepisse. hec ille. Et vide in tribus dei bonitatem: qz minimos vocat fratres suos et quod eis sit acceptat ac si ipsi eadem facerent. Nō est autē intelligēdū electos solū esse p̄mēdādos p̄ mille operib⁹ suis sed etiā p̄ alijs virtutum operib⁹. Specialiter tñ facit dñs in euāgelio mentionē de operibus mie p̄pter tres rōnes. Prima est p̄p̄t iptionez diuine p̄missionis. q̄ scz misericordib⁹ miam repromisit Mat. v. Beati misericordes qm̄ ipsi miam p̄sequēt. Scda p̄p̄t declarationē iudicialis p̄dictionis vt scz per hoc ostendatur q̄ quicūq̄ in diuino iudicio saluabitur magis ex dei mīa q̄ ex suis meritis saluabit. et ei soli q̄ miam fecerit mīa p̄cedetur. Tercia p̄pter approbationem melioris operatiōis. Si em̄ opa tam facilia et ad que ratio naturalis inclināt tanta p̄mendatione referuntur et tāto p̄mīo remunerabuntur: q̄to magis ea q̄ sunt difficiliora et meliora. Tercia ē benedictio glōse renumeratiōis cum di. possidete regnū et c. regnū inq̄ vobis p̄missū. diu desideratus humilitē requisitū. hoc est glōsa et honorifica possessio Ideo regni noīe designat. sap. v. Accipiet regnū decoris et dya dema sp̄ei de manu dñi unde dicet eis. Vos estis qui permanistis mecum in tētationibus meis Et ego dispono vobis sicut disposuit michi pater meus regnū vt edatis et bibatis super menfam meam in regno meo. Ut habetur. lu. xxi. De hōmī regni adeptione gratias agūt deo oēs

sancti die
Redemisti
tuo ex oī
pulo et in
dro nolite
tum elre
gnat oēs
cunditas
bonoz
cōcordia
q̄ bonum
commodi
lus labor
lus error
lum deni
gnum sur
q̄ summe
omni mod
q̄ summe
inestimab
proius
duratiō
zur p̄ctōz
cogitami
rere cut
dus cum
mentis i
S
me
his. Qñ
terribili
proferet
de etho
tentiam
lecti in
tueli dy
Tunc
eos i tra
voci m
Leo rug
aug. sup
vocē vī
ent sub
tunc vo
dñi in m

consideratio. vii. de finali iudicio.

sancti dicentes illud apocal. v. confringentis cedros nā tunc Redemisti nos dñe in sanguine tuo ex oī tribu et lingua et populo et natione et fecisti nos deo nostro regnum. O q̄ glorio sum est regnū i quo cum xpo regnāt oēs facti in quo est oīs iocunditas omnis suauitas omnis bonorū plenitudo: oīs par oīs cōcordia: oīs facietas: oē dent: q̄ bonum. Nullum proflus in commodum: nulla tristitia: nullus labor: nullus fastidium nullus error: nulla discordia: nullum deniq; malum. Est inq; regnum summe desiderabile. Tū qz summe delectabile. propter omnimodam iocunditatez. Tū qz summe honorabile. propter inestimabile dignitatē. Tū qz proflus interminabile. propter durationis perpetuitatē. O igitur p̄ctōres insensati. Cur non cogitami regnum illud a: qui rere cui profecto totus iste mū dus cum omnibus suis oblecta mentis in nullo comparari pōt.

Secundum est misteriu sū me formidatis maledictio nis. Qñ scz iudex eternus facie terribili ad sinistram aspiciens proferet illud tonitruum graude et horredē maledictionis. sē tentiam p̄tra impios d. Ite maledicti in ignē etnum qui paratus est dyabolo et angelis eius Tunc (sicut ait ps.) loquetur ad eos ira sua. O q̄ terribile erit vocem illam audire. Amos. iij. Leo rugiet anis nō timebit. Et aug. sup Joel Qui ceciderunt ad vocē vñā xpi morituri quid facient sub voce iudicaturi. Certe tunc vox dñi erit in virtute vox dñi in magnificētia vox domini

confringentis cedros nā tunc p̄fringet dñs cedros libani. i. superbos et elatos ei⁹ inimicos q̄ mor vt honorificati fuerunt et tanq̄ cedri exaltati deficientes quē admodū fum⁹ deficiēt. cum scz in hoc iudicio humiliati fuerint a dñor quasi penitus ad nichilū redacti. cum dicet eis Ite maledicti. zc. Chriſ. Ite maledicti non a patre meo neq; em ip̄e vos maledixit sed opa p̄p̄ia in ignem eternum qui paratus est non vobis sed dyabolo et angelis eius. qz vero vos ipsos in ignē misistis vobis ipsis iputate. hec Chriſ. In p̄missa autem sententia condēnationis triplex tāgitur vehemēter formidāda maledictio totis animi disceribus precauenda.

Prima est maledictio cōfusi bilis reiectionis. Dum dicit. ite. Secūda maledictio triblis ex probationis Cum di. maledicti. Tertia est maledictio irre me diabolis punitionis. Cum dicit in ignem. et cetera.

Prima est maledictio confu sibilis reiectionis. Cū dicit Ite Chriſ.) Quasi qui non suserat presentiam illorū vel aspicere sic dicit. Discite a me. Nam deus qui in sanctitate delectatur animarū impeccatrices aīas aspiciens quasi graustus nō suffert. tanq̄ si dicat eis quasi putredo et spurcicia estis nec tā diu vos sustineo q̄ diu stas in iudicio meo. hec ille. O q̄ durum verbum. Ite discedite a me Aspera vox. Ite vox est benedicta. Venite. Ber. O q̄ graue: q̄ inmitte: a sinistris erit. Ite Cuz a dextris vos venite: dicit

Secundi nouissimorum

rex largitor vite. Tunc sicut dicitur
in cor. puer. Quid sibi quisque sicut
presentis tpe vite. hoc sibi melius
erit dum dixerit. Ite. Venite. O
q̄s formidanda vox. Ite. Et vere
hac vehemensissime formidare
debem⁹ cum dicit sal. mat. vij.
Multi dicent michi in illa die.
Dñe dñe nonne in noie tuo pro-
phetauim⁹ et demonia eiecim⁹
et virtutes multas fecimus. Et
tūc p̄stabo illis dicens qz nūq̄
nouim⁹ vos. Discedite a me qui o-
peramini iniquitate. O q̄s gra-
uis et anxia discessio. O q̄s p̄fusi-
bilis reiectio. Tunc siquidē ap-
parebit illius seueritas magis
cuius nūc paret mīa copiosa.
Certe nēo scit q̄ districtū erit
hoc iudiciū q̄ terribilis et seue-
ra sententia hoc iudiciū tremēs.
ps. dicebat. Non intres in iudi-
cium cōseruo tuo dñe: qz non in-
stificabitur in cōspectu tuo oīs
vniū. Multi certe nūc iusti cre-
duntur et se bonos aribtrantur
qui tunc reprobi inuenient. Mul-
ta nūc bona et merito ria repu-
tant que appensa libra diuine
iusticie dānabilia vīdebuntur.
Ideo sicut dicit gre. Iusti oē qd
agunt me: nūc dū tñ p̄siderant
an q̄tum iudicē stabūt vii. i. pe.
iij. Si iusti vix saluabūt impi-
us et p̄ctōr vbi parebūt. ¶ Secūda
est maledictio terribilis expro-
bationis. Cum dicit. maledicti
O q̄s ignominiosa exprobratio.
q̄ti p̄p̄e honoris est ab ore ef-
fusi iudicis p̄mendari tāte p̄fusio-
nis est et opprobriū ab eo incre-
pari. Nunc quippe de⁹ offendit
et tacer. de honoratur a p̄ctō-
bus et dissimulat. contēntur in
p̄ceptis suis et sustinet. nō pu-

nit. non rigores iusticie exerceat
sed multipliciter mīam exhibet
Tunc vero rigore iusticie ma-
nifestabit: tunc palā arguet et
exprobrabit. Isa. xlij. Tacui se
pro filii: patiens fui: q̄si parturi-
ens loquar. exprobrando scilicet
p̄ctōres miseros et maledictionē
eis inferendo. O q̄ intolerabi-
lis erit p̄fusio in cordibus in su-
perbia obstinatis et tumidis im-
pioz ab ore tanti iudicis in con-
spectu multitudinis infinite ma-
ledictionis iacula sustinere. In
status quippe spūs hoīs adhuc
in carne viuētis plus eligeret et
tolerabilius sustineret graui pe-
na sēssibili torq̄ri q̄ maledictio-
nibus et opprobrijs obuiari. q̄
to igitur tūc erit reprobis illis
p̄fusio grauissima cū eos etern⁹
iudex in p̄spectu tāte multitudi-
nis tam asperet crepabit expro-
brabit aūr eis p̄cipue tria. Pri-
mo mala q̄ miserūr. Eccl. xli.
Ne vobz impij q̄ dereliquistis legē
altissimi. etc. et sequitur. In maledi-
ctione erit pars vestra. dicit ita
q̄. O maledicti superbi et rebelles
et inobedientes p̄ceptis me-
is. O maledicti auari qui me cō-
tēpto terrenis adhesistis. vsura-
rij: raptōres: fures: fraudulenti
qui propter amorem mundi tot
mendacia et tot fallacia p̄miss-
istis. O maledicti fornicatores et
adulteri qui more porcino car-
nis voluptates q̄iuitis. O ma-
ledicti blasphemī et p̄iuri q̄ deū
nō timuistis. O maledicti ini-
mī detractores et iracundi qui
fraternam caritatem violastis.
O generaliter maledicti oēs et
singuli p̄ctōres qui p̄ctm̄ elegi-
stis quod deo esse abhominabile

maledictio gñal

scire deb
xvaledi
datis tu
bit dona
cens cui
xxv. Ser
bona aū
biabit o
xv. r. r.
dūtis m
est cont
tas. p. r.
tionis. c
dedistis
talis m
liter par
nie v. si
digni m
Leo pag
In illo s
rimabit
guitas:
tas. vt p
entum z
rūz per
mitent
bonū illi
hec ille
hoc sicu
na mule
p̄uincit
est qui a
lisse. q. d.
entē non
ris et ra
et sic de
lamenta
bunt ex
vidimus
straum
qz vdic
perboz
fationis
otēderet
Tercia e

consideratio. vii. de finali iudicio

scire debulistis. **N**ā vt dicit ps.
Maledicti qui declinant a mā
datis tuis. Secundo exprobra
bit bona que omiserūt quasi di
cens cuiuslibet eorum illud Mat.
xxv. Serue male et piger. Inter
bona aut om illa specialit expro
brabit opera mie vt habetur.
Mat. xxv. d. Esuriui et non de
distis michi māducare. et. Ubi
est contemplanda triplex veri
tas. prima ē veritas exprobra
tionis. cum dicit. Esuriui et non
dedistis. et. vsq ibi. et non visi
tastis me Obijciunt autē specia
liter damnatis omisso operuz
mie vt sic palā pfutentur vt in
digni mia qz miam nō fecerunt
Leo papa ser. de apparitione.
In illo summo iudicio tanti ex
timabitur vel largitatis beni
gnitas vel tenacitatis imple
tas. vt pro plenitudine oim vi
tutum et pro summa oim pmissio
rū et per vñū malum isti in ignē
mittentur eternum. per vñum
bonū illi introducunt in regnū.
hec ille. **C**ōsiderandū etiam in
hoc sicut dicit gre. Si tanta pe
na mulcatur qui sua nō dedisse
quincitur. qua pena feriendus
est qui aliena redarguit abstu
lisse. q. d. Si tñm punit qui esuria
entē non paui: qto ergo qz vsu
ris et rapinis esurientes fecit.
et sic de alijs. Scda est veritas
lamentationis. ibi. Tunc rñ de
bunt et ipsi dicentes. Dñe qñ te
vidimus. et. vsq ibi et non mini
straui? tibi breuiter repetit:
qz vt dicit origē. Malorum et su
perborum est culpas suas excu
sationis causa aut nullas esse
ostēdere aut leues aut paucas.
Tercia est veritas confirmatio

nis. qz tunc respondebit illis. d.
Amē dico vobis. et. vsq ibi nec
michi fecistis. Tercio expro
brabit eis beneficia qā deo rea
ceperunt. scz beneficium crea
tionis. q. d. cuiuslibet eorū illō dem
teron. xxix. Deus qui te genuit
dereliquit oblit? es dñi creato
ris tui vñificum. et gubernatio
nis et instructionis p angelos. p
patriarchas et prophetas. per
aplos et tot et tantos ecclesie
sanctos doctores. beneficium eri
am redēptionis exprobrabit di
cens illud vel sile qd Chus. sup.
Mat. ait. Ego ppter vos hō fa
ctus sum alligatus. derisus ces
sus et crucifixus. Ubi est tanta
ruinuriarū meaz fructus. Ec
ce precium sanguinis mei quē
dedi pro redēptione vstra. Ubi ē
seruitus quam michi pro tanto
precio fecistis. Ego super glori
am meam vos habui. cuz essem
de? apparēs hō et vilioris me
oibus rebus vestris habuistis.
Nā rē vilissimam terre ampli
dilexistis qz iusticiam meā et fi
dem. hec chri. O scelerati et in
grati pctōres. qd mali feci vob;
quid pro salute vstra facere de
bit quod non feci? Videte caput
meum splendidum. hoc est illud
quod pro vobis spūis fuit. coro
natum. faciem meam nunc sole
lucidiorē habui fetidissimis
sputis pro vobis deturpatam.
Corpus hoc gloriosum quod in
spicitis pro vobis fuit dure fla
gellatum et in cruce pñxū. Ec
ce signa Aspice loca clauorū
aspice manus. aspice pedes
aspice latus. **T**ercia est ma
ledictio irremediabilis punitio
nis. cum dicit in ignem eternū.
i. i.

Secundinouissimorum

Mat. iij. Paless pburet igne in
extigibili. Et deuter. xxiij.
Ignis succensus est in furore
meo. ⁊ ardebit vltz ad isrl no
uissima deuorabitqz terra cum
germine suo. i. homies terrenos
et montium fundamenta com-
buret. i. superbos. Oexamē hor-
rendum. O tremendum iudici-
um. O sententia diffinitiva mo-
dis omnibus metuēda locis oī-
bus meditanda. ac totis viribus
declinanda Tunc enī quis eā
poterit expectare? quis poterit
illam sustinere? Zila cum prola-
ta fuerit nulla poterit potētia
infirmari. nulla sapientia reuo-
cari. nulla prece vel precio mi-
tigari. nec ab ea ad alium iudi-
cē poterit appellari. O terri-
bilis est sententia illa qz formi-
dalis qz postremo desolabi-
lis. omni quidem amaritudine
plena ac omni pentus remedio
priuata. Quod vtrqz euidenti⁹
considerare poterimus in singu-
la illius sentētie verba sicut pō-
deranda merito sunt sic ea cor-
dis statere ponderemus. Cogi-
temus itaqz ⁊ consideremus quo-
niam reprobi videntes se nō vo-
catos ad regnum cum bonis po-
terunt ita dicere cum anro ge-
mitu et amaritudine. Heu dñe
non sumus digni possidere re-
gnum tuum eternale itam en ex-
tua benignitate et pietate con-
cede saltem qd ad pedes tue ma-
iestatis possimus stare. Tunc
ergo iudex iratus precipit eos
a se abijci. d. ita. discedite a me.
Secundo poterit dicere. Eheu
dñe estis nos infelices a te repel-
lis tamen in nostro recessu be-
nedictionem tuaz nobis tribue

Contra subdit terribilem male-
dictionem. d. maledicti. i. malis
perpetuo additi. q. d. nullam ha-
bebitis benedictionem sed om-
nimodam maledictionem. Ter-
tio poterunt dicere. O immen-
sa pietas isrl tñ tua maledictiōe
nos repellis: saltem in locore-
frigerij nos collocare digneris.
At contra acerbissimo igne nos
carcerationem infert. d. in ignē
q. d. nullum prorsus vobis erit
refrigerium. sed in igne acerbis-
simo eritis. Quarto si dicant.
Heu heu dñe rex pietatis ⁊ mie-
et si tali acerbissimo igne nos
precipis cruciari saltem nobis
statue breuē terminum Contra
subiungit eternum. q. d. nunqz in-
de receditis. Quinto si lachry-
ma biliter subdant. Oo si in tā-
tis sumus cruciatibus eternali-
ter permansuri saltem principē
et rectorem nobis tribueqz nos
humaniter gubernet. Contra
sup eos statuet dyaboli dñatio-
nem. d. qui paratus est dyabolo
Alterius si gementes ⁊ viulan-
tes dicant. Oo iustissime ⁊ mi-
sericozissime iudex. Si talem
nobis preficis dominatores sal-
tem nobis gratam exhibe socie-
tatem vnde aliquā habere pos-
simus consolationem modicaz
Contra subiungit demoni asso-
ciationem. d. et angelis eius.
O consortium atqz tormentum
horribile ad imaginandū hor-
ribilissimum ad videndum: sed hor-
ribilissimum ad sustinendum.
¶ Tertium est mysterij proz
niasqz ibunt hi. s. reprobi in sup-
plicium eternum. Iusti autem i-
vitam eternam. Vbi tanguntur

¶ Damna torz miserabilis supplicatio ad xpm
Chrīstū et crudelis responsio

Executiones tres
consideratio. vñ. de finali iudicio.

tres speciales executiones.

Prima est executio summe desolationis discissionis: cum dicitur. *Ibunt hi.*

Secunda est executio summe miserabilis afflictionis. cum dicitur in sup. eter.

Tercia est executio summe consolabilis introductionis. cū dicitur. *Iusti aut in vitam eternam.*

Prima est executio desolationis discissionis. qz *Ibunt hi.* scilicet reprobi. i. discedent a deo et sanctis. Et nota licet prius sit posita sententia rā p bonis qz contra malos. Tamen in executione prius notatur pena malorum qz gloria bonorum. Iudicis enim summe boni proprium est prius et magis recordari bona facta bonorum qz mala malorum. Sz prius in executione nominatur pena vt nos prius que timoris sunt mala eua dere studeamus. Postmodum vero que sunt honoris bona appetere discamus.

Vel quia reprobi ex cōdigno dānationis sue supplicia meruerunt. Electi vero gloriam magis ex dei mīa qz ex suis meritis obtinebunt. Item prius mundus purgandus erit reprobos expellendo omnesqz mundi feces et fetores cuz eis in baratrum deuoluendo vt scilicet mundus pulcher et nitidus remaneat ad cōsolationem electorum. Separabuntur ergo primo reprobi a consortio bonorum. Erit autēz hec separatio pena sibi grauissima. vnde chz. super illud Mat. vij. Omnis arbor que non facit fructum boni excidetur. d. hoc erendum est gehēne supplicium et res intolerabilis tñ si decies

mille gehennas ponat aliqs nscilicet tale dicitur est quale est ab illius brē gñe propelli honore et xpo exorsum eē. hec ille. In

hac aut reproborū separatione triplex est priuatio inextimabiliter dānosa. Prima est priuatio celestis habitationis. et hec est multum dānosa. Exclusio videlicet a celo empireo quod est luminosissimum et delectabilissimum. Nā sicut dicit apo. xxi. Non intrabit in illā. s. in ciuitate celestē aliqd cōtūgnatū aut abhominatōne facies et mendacium nisi qui scripti sunt in libro vite et agni. Scda est priuatio gloriose associatōis. s. oim beatorū Apo. vi. Foris canes et venefici et impudici et homicide et ydolis seruientes et omnis q amat et facit mendacium. Tercia est priuatio diuine visionis et fructus visionis. qz sicut dicitur sap. xliij. Sunt deo odio impius et impietas eius. Ideo nō possunt admitti ad visionem diuinitatis que etiam non videtur nisi mundo corde. Mat. v. Beati mūdo corde qm ipsi deum videbunt. O

stus dolor qsta angustia erit reprobis sicut a deo reijci. Nam cum deus sit summum et immensum et infinitum bonum et eius amissione erit summus dolor tu reprobis. O stus luctus omnium stus ululatus et gemitus qsta doloris acerbitas: qsta et qz inefabilis eorum calamitas in illa actuali et ppetua separatione a dei gloria et consortio beatorū

Scda est executio summe miserabilis afflictionis: qz in sup. pliciu eternū tibi triplex tangit afflictio grauissima. Pāa est af-

trix afflictio

l.ij.

1.

Secundi nonissimorum.

flitio horribilis incarcerationis
cum de etiam. Ibunt enim in ter-
ra tenebrosam et optam mor-
tis caligine. ubi umbra mortis
et nullus ordo sed semperternus
horror inhabitans. ut dicitur Job. x.
Et mat. xxv. Seruum inuultu est
cite in tenebras exteriores. ps.
Erubescat impij et deducant in
infernũ. O quibus horror tunc eorum
corda innuunt cum tenebrosum
illud carcerẽ introibunt inq̃ nũq̃
egressari. nunq̃ lumẽ visuri. b.

Quid erit cũ se viderit illa in-
terada p̃ditto et solatione nu-
datam i illas tenebras exterio-
res excuti et ab illa b̃tõp ecclia
p̃petua et cõmuntione excludi.

2. Scda est afflictio itolerabilis
cruciatidõs q̃ ibat in supplicij
s. in igne. ps. p̃ ones eos in
cilbandũ ignis in t̃pẽ vult? tul-
dñs in ira sua conturbabit eos
et deuorabit eos ignis. Item.
Ignis sulphur et sp̃us procella-
rum pars calicis eorum. Et apoc.
xvi. et imidis et incredulis et ex-
ecratis et homicidis et fornicato-
ribus et veneficis et ydolatrijs
et oibus mendacibus pars illo-
rum erit in stagno ardenti igne
et sulphure. quod est mors secun-
da. Et eze. xxi. Cõgregabo vos
in medio fornacis. succendam
vos in igne furoris mei. Sic er-
go prolata terribili sentẽtia cõ-
tra malos. s. Ite maledicti. xc.
potentissimus et rapidissimus
status ignis impios inuoluens
subito pariter eos demergit in
infernũ. Sic itaq̃ dyabolus
cum toto corpore suo. i. innume-
rabili multitudine reproborum
subito precipitabitur in infer-
num. sicut ait greg. in mora ex-

ponens illud iob. Cunctis vsq̃
dentibus precipitabitur. Quia
eterno iudice tunc terribili ap-
parente; astantibus legionib⁹
angelor⁹, assistente cuncto mi-
nisterio celestis p̃statiatq̃ ele-
ctis oibus ad hoc spectaculum
deductis. Ista belua crudeliter
fortis. i. dyabolus in mediũ cas-
pitna deducetur et cum suo cor-
pore. i. reprobis oibus / eternis
gehennae incendijs mancipabi-
tur. cũ dicetur. Ite maledicti in
ignem eternum. O quale specta-
culum illud erit q̃ hec imma-
nissima bestia elector⁹ oculis offi-
detur. que hic t̃pẽ belli nimis il-
los terrere potuerat. ñi videre a-
tur. Sed occulto ac miro dei cõ-
silio hoc agitur. ut etiam nunc
per dei gratiam non visa vinca-
tur. a pugnantibus et tunc a le-
tis victoribus iam captiua vi-
deatur. Tunc autẽ iusti diuino
adiutorio q̃tum debitores sunt
plenius recognoscunt. q̃ñ tã for-
tem bestiam viderint quantam
vicerit et in hostis sui immanita-
te cõspiciunt q̃tum debeant
gratie defensoris hec gre. O si
vellemus p̃templari q̃ñ separa-
buntur ipu a cõsortio iustor⁹ et
a visione dei et in ignem illũ in-
fernalẽ deficient q̃ta erunt illo-
rum lamenta q̃ñ debiles voces
prosuperemus certe in lachry-
mas. b. in meo. Quis putas tunc
meror erit quis luctus? quetri-
sticia? cum separabunt impij a
cõsortio iustor⁹ et a de visione
et traditi potestati demonũ ibunt
cũ eis in ignẽ eternum. Tercia
est afflictio interminabilis dũs
rationis. quia eternum. ibunt
enim ñi supplicium eternum

Ista. xxx.
re de vo
te. quia
ardorib⁹
mora. s.
miseria
flamma
sinemor
ctus sin
semper
cipit. et
Non ve
serabili
Necit
ouri.
Semper
tuarenc
O q̃ lug
heu qui
bi. Cert
insensat
ritans.
bis prof
tiarum
contulit
bra trã
remanit
quabit
tia pro
remore
modi p
me sub
derapa
dic q̃ta
deliciar
vis pen
si placet
addet
cies cet
eternit
ne omi
delictor⁹
re libi
nium a
tionem
Dele

consideratio. vij. de finali iudicio.

Isa. xxxiij. Quis poterit habita-
re de vobis cum igne deuorantem.
quis habitabit de vobis cum
ardoribus sempiternis. gre in
mora. phorendo modo tuc erit
miseris dolor. cum formidine.
flamma cum obscuritate. mors
sine morte. finis sine fine. defectus
sine defectu qz et ibi mors
semper viuunt: et finis semper in-
cipit. et defectus deficere nescit.
Non venit ad metas mortis mi-
serabilis etas.

Nescit finiri semper qz videtur
oriri.

Semper verando semper gemitus
renouando.

O lugubris consideratio. heu
heu quid tuc dicturi sunt repro-
bi. Certe illud sapiēte. v. Nos
insensati errauimus a via ve-
ritatis. Et sequitur. Quid nobis
profuit superbia aut diu-
itiarum iactantia quid nobis
contulit. Omnia ista quasi ym-
bra trāsierunt. rē. Sed heu heu
remanet quod in eternum cru-
ciabit. **O** ista est hominis demē-
tia pro oelicijs aut diuicijs ter-
renis rebus transitorijs huius
modi perpetuis corporis et ani-
me subire tormēta. Unde chris.
de reparatione lapsi dicit sic.

Dic qz tempora luxurie: que
deliciarum spacia comparari
vis penis sempiternis. Centuz
si placet annos demus delicijs
adde alios centum adde et de-
cies centum que erit ex his ad
eternitatem comparatio. Non
ne orane tempus vite huius quo
delicijs frui videmur et indulge-
re libidini quasi noctis vni? sō-
nium ad eternitatis compara-
tionem vide? Et igitur quis ē

Delicijs pueri vite

qui vt vna nocte delectabile ve-
deat somnium eternas subire
eligit penas et illud pro his re-
cipere vel pro his illud commu-
tare? Quid dicemus ad reposi-
tas penas? Quid dicemus ad
hoc qd delicie velut ymbra trās-
eunt et velociter fugiunt: pene
vero eternaliter manent? Et si
si equale tempus et idem spacia
um delicijs esset positum et pe-
ne: esset aliquis ita stultus et de-
mens vt eligeret pro vno die de-
liciarum vnum diem subire penas
rum cum soleat dolor vnius ho-
re et quilibet corporis cruciat?
in obliuionem mittere omne tē-
pus preteritū in voluptate trās-
actum. hec chris. **O** eternum nū-
qz finem habiturum corporis
et anime tam grande supplicium
O mortis perpetue indicibile
tormētum quid dicam de tene-
scio. non enim potest verbis ex-
primi nec intellectu cōcipi aut
corde comprehendī. Nam cir-
ca hanc eternitatem penarum
deficit cogitatio nullatenus at-
tingit imaginatio. Posito enim
qz sit vnus lapis de arena minu-
tissima coagulatus et compactus
tante qz tatis sicut infra cons-
cauitatem vltime spere cōtine-
ri posset. Et post miliesies mille
annos per diuinam potentiam
vna arenula de dicto lapide
tolleretur. et deinde post mille-
sies mille annos adhuc vna et
sic consequēter donec rotas la-
pis in nichilum redigeretur. nū-
quid consumpto lapide eterni-
tas predicta erit reuoluta sic qz
damnatorum anime tunc a pe-
nis liberabuntur? Respondeo
tibi et dico qz ppetuitas illa vx

l. iij.

Exm
de la
pide

Secundi nouissimozum.

tunc fuerit inchoata. Nam si-
niti et infiniti nulla est proportio
habebat. viij. phisicor. Si enim
hoc prescissent peccatores eodem
nati quod dicto lapide consumpro
ab illis intollerabilibus quos
sustinet inferni cruciatibus de-
berent eripi mirabiliter super
hac redemptionis die deberet
sperare et sperando gaudere quod
uis post incophensibiles annos
tardissime esset aduictura. Illa
enim est maxima desolatio etiam
careretur omnis spei. et nunquam a pe-
nis liberari. Isa. xxij. pecca-
tor desolabit in secula seculorum.
Ideo querit peccator despera-
tus et gemens. hier. xv. Quare
factus est dolor meus perpetuus
et plaga mea desponsabilis. Su-
per quod puer. xi. rident sapient. di.
Mortuo hodie impio nulla erit
vltima spes. intelligit hec quod ob-
liscimus deum et ad peccata curri-
tis ne infernum alii vos rapiat et
non sit qui eripiat. Dic carissime
frater dic amice intelligis tu hi-
tatem de hoc eterno supplicio.
Sapis et ponderas exequi de
lapide tibi superius descripti.
Dic ergo michi quid de illo lu-
dicas: quid de illo sentis: Utque
magis sentias cogitauit ter-
rarum prouincias et imagina-
re regiones singulas. perpen-
de fluuios et mare: mundum me-
te cerne et totum perambula:
ascende usque ad celum et aerem
transuola iterum descende in
abyssum profunditatemque con-
sidera: et compone in corde tuo
et minutis arenulis lapidem
totum vltime sperere ambitum
repletemus huius lapidis yma-
ginare magnitudinem quantita-

tem: qua cordialiter intellecta
dic michi amice quid tu sentis
de lapide? Immo potius quid
sentis de perpetuis quid de in-
finitis reproborum penis et mor-
te? puto quod taliter respondebis
Vere vere loqui nescio. audiui
et turbatus sum. grandem rez
intelligo propositam. veritate
video unde admirari non suffi-
cio. Quis inquam non metueret quod
pre cordis anxietate penitus
non deficeret. qui mentetenus
hunc lapidem rum inaret et in-
finitas peccatorum penas sem-
per memorabiliter renoueret.
Pone ergo hunc lapidem tan-
quam signaculum super cor tuum
valde enim utile tibi erit huius
lapidis nunquam obliuisci: quati-
enus si diutius amor te non cor-
rigit et renouat a malis: huius
modi speculum pene intermi-
nabile saltem te aliquando cohi-
beat a peccatis. huiusmodi con-
sideratio conuerit fulconem
marcilienses qui postea factus
est vir eximie sanctitatis et epi-
scopus tholosanus. Ille enim nar-
rat de seipso dicens. Cum essem
ioculato et mundivantatibus
deditus cepi semel cogitare de
eternitate pene infernalis. Et
dixi in corde meo. O fulco si ti-
bi propoueretur semper iacere
in lecto molli et delicato ita quod
inde nulla occasione recederes
non posses hoc sustinere. quomo-
do ergo sustinere poteris iace-
re in illa pena eterna et intolle-
rabili carceris infernalis si te
contingat illuc demergi. hac er-
go occasione reliquit omniarsa-
ctus sum monachus. hec ille.

¶ Tertius est executio summe

consola-
quia
nam si
perpetu-
minu-
gala.
de spie
bonum
fictam
temu-
autem
de cor
ter cor
spiran-
sumus
lesti g
condit
est inq
nitudo
nitada
rum. b
tam n
surari
test n
nou po
non p
Reple
tue. q
et ple
abun-
tue. q
vite. q
ditiis
dei no
imple
Ja. xi
hieru
tam.
bit p
dine
ducie
da est
ris d
inspo
piter

consideratio. viij. de finali iudicio.

consolabilis introductionis. quia iusti ibunt in vitam eternam. sapient. v. Iusti autem in perpetuum uiuent et apud dominum est merces eorum. Et gala. vi. Qui seminat in spiritu de spiritu metet vitam eternam bonum ergo facientes non deficiamus tempore enim suo metemus non deficientes. In hac autem vita sunt tres considerande conditiones pro nunc breuiter contemplande: de ea enim spirante deo ampliora dicturi sumus infra in tractatu de celestis gloria beatorum. Prima conditio nunc contemplanda est inextimabilis bonitatis plenitudo. Est enim inuita eterna plenitudo copiosa omnium bonorum. bernar. Merces sanctorum tam magna est quod non potest inestimari: tam multa est quod non potest numerari: tam copiosa quod non potest finiri: ita preciosa quod non potest extimari. unde ps. Replebimur in bonis domus tue. O deus eterne quod dulciter et plene tunc fideles tui inebriabuntur ab ubertate domus tue. quoniam apud te est fons vite. fons indeficiens beatorum dinis et glorie. hec est ciuitas dei nostri bonis omnibus adimplera. quapropter scribitur. Isa. xxxij. Oculi tui videbunt hierusalem ciuitatem opulentam. Item et iudem. xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis in tabernaculis fiducia et requie opulenta. Secunda est inextimabilis iocunditatis dulcedo. Isa. xxxv. Veniet in syon cum laude et leticia sepierna super capita eorum: gaudium et leticiam obtinebunt

fugiet dolor et gemitus. O quanta erit leticia quando non solum in anima sed etiam in corpore glorificabuntur. prouerb. vlti. Omnes domestici eius vestiti duplicibus. id est duabus stolis. scilicet gloria anime et corporis. Certe istud mirandum et multiplex gaudium in cor hominis non ascendit. Tunc cuiuslibet beati gaudium plenum erit. Nam intus et extra. subituse et supra. immo circumquaque mirabiliter gaudebit. intus de puritate conscientie. extra de corporis glorificatione. subituse de celsitudine et aliarum creaturarum pulchritudine et innouatione supra de uisione dei. et circue circa de angelorum et omnium sanctorum locunda et delectabili associatione. de quorum etiam omnium et singulorum meritis congaudebunt. Vere vere nemo posset cogitare quantum erit tunc gaudium in celis habitare et cum angelis regnare. De hac immensitate gaudiorum. dicit ber. in med. Ibi totum leticia. totum exultatio (possidet hominesque angelis sociati sine ulla carnis infirmitate imperpetuum manebunt. Ibi iocunditas infinita. Tercia est interminabilis perpetuitas certitudo. ber. vbi. Ibi beatitudo sempiterna in qua semel suscipit quod tenet. Ibi reges a laboribus. pax ab hostibus. amenitas de nonitate. securitas de eternitate. Aug. Beatitudine omnium bonorum celestium consistit securitas eterna que si sola deesset omnia bona celestia quantuncumque dul-

Tertij nouissimorum

claua uesceret et uiliscerent ex
timore amittendi. Ideo assecu
rando discipulos dicit dominus
Jo. xvi. Gaudius vestrum nemo
tollet a uobis. Et prouer. i. Qui
me audiuit absq; timore rede
scet et abundantia perfruetur
malorum timore sublato. O igitur
stultissima mēdanorū mali
cia et pessima eorū stulticia qui
sempiternis neglectis tēpora li
bus adherēt. Incertis insistit
certissimis omissis: potius ea que
runt que modica et magis nul
la sunt q̄ maxima et ineffabilia
celestia bona. voluntarie ve
ram uitā fugiūt. mortē diligūt.
spernunt bonū. deū contēnunt.
demoni consentiunt. Carissime
Cur proprio caput ense secas
Cur sponte cathenas demonis
incurris: Cur sua iussa facis:
Exurge exurge eugila: relin
que dyabolū ne postea cuz illo
eternaliter damneris. Cogita
sepius futurū dei iudiciū. con
sidera terribilē illāq; plusq; ter
ribilē horrende maledictionis
sententiam sup obstatos pec
catores inferendā attēde dili
genter insigende pene acerbi
tatem et durationem intermi
nabilem et dum tempus habes
age de peccatis penitentiam
ne postea uelis nolis durissimā
agas sine fine penentiā. pe
nitus infructuosam. frequēter
etiam meditare. inextimabile
eterne condolationis dulcedi
nem. quāz beatorū cordibus in
geret vox illa suauissima dñi
dicētis. Venite benedicti p̄ris
mei p̄cipue regnate. regnum in
q̄ glorioſi regnum eternū. et
et toto corde affectu aspira ad

tam ineffabile bonū. Mirum
utiq; vehementerq; mirandum
q̄ homo qui rationis est parti
ceps sic a rationis iudicio ca
dit ut ignat salubria: affectet
noxia querat et desideret mor
tifiera. O deus eterne que cau
sa talis demencie: queratio tā
te fatusta et insanie. Cur sibi
quod tollit uiuere caput homo
Uere uere absq; consilio est et
sine prudentia. heu heu ut nā
saperent homines et intellige
rent ac nouissima prouiderent

Amen.

**¶ Finis secundi nouissimorū. vi
delicet de finali iudicio.**

**¶ Sequit de tertio nouissimos
rum uidelicet de penis repro
borum.**

**Sicut di
cit sapiēs eccles
astici primo. Ti
mor dñi expellit
peccatū naz qui sine
timore est nō poterit iustificari
Videtur autē precipuū eē timo
ris incussum horrendū infer
nale supplicium. Quis em̄ non
timeat si cogitet penarū infer
natum acerbitatē inexplcabī
lem: diuersitatē innumerabilē
atq; durationem interminabilē
horribilia quippe sunt hec ad
audiendū. horribilioza s̄ ad uidē
dum: sed horribilissima ad susti**

nendū. L
ueniens
narum in
ad salutē
rius tami
Unde ble
xxliij. q
sancto et p
tis. q̄ ut t
magister
mor seru
paulatin
Insuper
se siue er
p eo q̄ el
luminati
dei est ill
pro eo q̄
dam cord
cōcupiscē
itaz pate
glenda pe
desse por
natium co
dis autē
tis quod d
cūro mi
mis breui
de penarū
lius disse
p̄mo eni
sideratio
Secundo
tionis uer
Tertio el
tionis eec
P
sider
delicet q̄
romētoz
atq; attē
struenda
uenda sup
Cōuerta
scilicet p

consideratio. f. de penis reproborum

nendū. Licet autem timor pro
ueniens ex consideratione pe-
narum infernalium seruilis sit
ad salutē non sufficiens. necessa-
rius tamē est atq; multū vtilis.
Unde dicit beatus bonif. i. iij. dis.
xxxiij. q. tior seruilis est a spū
sancto et preparat ad spū salu-
tis. qm̄ dicit aug. quē allegat
magister in littera. Bonū est ti-
mor seruilis vtilis per quē fit
paulatim consuetudo iusticie.
Insuper sicut donū dei est nos-
se siue credere penas futuras
pro eo qd est ibi quedā cordis il-
luminatio directio: sic donū
dei est illas refugere et timere
pro eo qd ex tali timore est que-
dam cordis illuminatio et fluxus
cōcupiscētiālis restrictio. Sic
itaq; patet qm̄ ad euitandā fu-
gēda peccata plurimum pro-
desse potest tormētorum. infer-
nalium consideratio. De horre-
dis autem huiusmodi tormē-
tis quod dominus donauerit lo-
cuturo michi tria videntur impi-
mis breuiter faciendā priusq;
de penarum acerbitate specia-
lius differamus.

Primo em̄ est declaranda con-
siderationis vtilitas.

Secundo est confirmāda asser-
tionis veritas.

Tertio est confutanda dubita-
tionis cecitas.

Primo est declaranda con-
siderationis vtilitas. Ut
delicet qd vtilis sit infernalium
tormētōrū consideratio frequē
atq; attenta meditatio ad de-
struendā pctā p̄terita et preca-
uenda futura. Ideo dicit psal.
Cōuertantur pctōres in infernū
scilicet p̄ studiōsam meditatio-

nem et attēta considerationem
Attēde o peccator indurate: si
nō potes cōpunctionis habere
lachrymas: pone oculos tuos
ad fumū et ardorē inferni. hic
eternū fumū et ardorē habēt cō-
punctiua et lachrymarū producti-
uam. O qd felix qui de supplicio
cogitat ante supplicium et suppli-
cium euadat periculum. Legit in
vitis patrū. Cū quidā quereretur
ab abbate ammonē verbū salu-
tis: iter alia dicit ei. Memor sa-
re eorū que in inferno sunt et co-
gita: apud te metip̄s quomodo
ibi sunt aie: nō amaro sileō
et inq; pessimo gemitu et in qua-
li metur certamine. Inducit autē
inferni cōsideratio triplices af-
fectionē ad fugā pcti et peniten-
tiam multum necessariam.

Prima est affectio repūnēde
voluptatis.

Secunda est affectio sustinēde
penalitatē.

Tertia est affectio contemnē-
de mundanitatē.

Primo igit dīco qd attēta
et frequē penarū inferna-
lium meditatio dat affectionē
repūnēde voluptati et p̄sido. Il-
lī solī. Proponē tibi aduersus car-
nis ardorē et in supplicij ignē
memoria ardoris gehēne ardo-
rem excludit luxuriē. hec ille.
Nec mirum si meditatio ardo-
ris gehēne ardorē excludit lu-
xuriē. qm̄ vt dicit gre. Que ma-
ior infamia qd p̄ delectationē
momentanea obligare se ad es-
na supplicia et amittere regna
celestia: Legit in vi. pa. Quis
quidā pater qui mulierē in de-
serto errātē ex pietate et cōpas-
sione hospitio receperat. tēta-

De tertio nouissimorum

retraxit ex libidinoso cogitatione
candelaz accensam accipiens
cepit omnes digitos suos obure
re dicens sibi ipsi. Si hunc igne
miser hō sūfferre nequis qmō
do sustineres infernalem. et sic
libidinis tentationē superauit
Item legitur in vi. pa. q quidaz
iuuenis tentat? cōsiliū quere
bat a quodam sene. Cui ille di
xit fac si cut nutrit que cōsult
separare puerum abbere. po
nit super illud ali quod amarū.
quod sentiens puer refugit. sic
tu tentationi libidinosē adun
ge a maritudinem inferni. Itē.
in vita beati anthoni legitur.
q cū dyabolus tētare eū offe
res ei ymaginē specie orna
tissime mulieris: ipse semper op
ponebat meditationē inferna
lis incendiū. vñ tādē dyabolus
sibi apparuit i similitudine par
uuli teterimi ethyopis dicēs
Ego sum spiritus fornicatiōis
quem viciisti.

Secundo pene infernalis cō
sideratio dat affectionem
sustinendo penalitatis. yldo
rus. in syno. Intende amā quos
cūq; tormentorū dolores: quas
cūq; seculi penas: quas cūq;
doloruz acerbitates: compara
hoc torū gehēne: et leue est omne
qō pateris. Et verū. in ep̃a. U
gilias rithes et ieiunia: manū
q; labores. sed hec leuia sunt
flammas perpetuas meditati
Et re. Sācti t̃pales penam lu
crum putant quia per hāc euā
dere eternaz nō formidāt. Pro
pter quod aug. super illud ps̃.
Dñe ne in furore tē. dicit. Do
mine. hic vire: hic seca: hic per
cure: vt in eternū michi parcas

Narrat beda i libro de gestis
anglorum. Q̃rpe imperatoris
stantini iunioris. Quidam pa
terfamilias cū decessisset i an
glia: eius anima ante tribunal
eterni iudicis est adducta. Vbi
tandē obtinuit dei genitricia
intercessionibus vt prius in
spectis penis infernalibus post
hec ad corpus rediret. subito
igit reuixit qui erat mortuus
et enarratis iaz visis miserabi
libus inferni tormentis res su
as statim pauperibus erogauit.
moxq; insalutatis familia
ribus et cognatis profectus est
in quandam insulam vbi tan
tam egit penitentiā vt lingua
silens ostenderet quāta tormē
ta et q̃ graues penas vidisset.
In maxima em̃ hyeme nudum
se mergebat in flumine. et cum
sup hoc arguerēt eum amici et
noti: rēdebat. Sinite me: nam
grauiora vidi: hoc beda in libro
de gestis anglorum. q̃nto libro
xiij. ca. et hunc patrefamilias
vocat dructioelinē et t̃git vt
ait anno ab incarnatione dñi
sexētesimo. Sile enā sacruz vel
forte idē legi i vi. pa. vbi d̃r. q
qdā p̃familias cūz seruaretur
mortuus circa mediū noctem re
surgēs frui oēs q̃ aderant. Ua
dens aut ad eccliam deo gr̃as
agēs: resq; suas in tres partes
diuidens: vnā vxori relinquens
aliā: filiis: terciāq; pro deo
distribuens. hinc fugit ad here
muz: celā ibi faciens iuxtaflu
uiumq; gelatum. quē ipse vestit
intrabat. et inde egrediens ve
stimēta sinebat ogelari ad car
nē postea i balneū calidissimuz
intrabat. et hoc successue q̃tū

poterat susti
tem. Et cu
stantibus
ah. ah. ah.
similiter
ceretis. Re
exitu suo a
durit eum
vix ad val
rudinis cu
num erat fl
aliud vero
dine. et erat
aunabus
meitis tra
ecouerfo. po
tenebas de
sparuit ille
ap̃e globos
atēdētū.
reincident
ad modum
tem in defes
rabilem et fi
latum incor
terrinos d
igneos et fuf
eum capere
re in forma
q̃eū dimise
dñs teneb
demonibz
index prece
cor? vbi sū
geret. quem
ca reget red
Simile etiā
al. de quoda
m̃is: q̃ anq
firmitate s
sz pro m̃ v
supplicia et
loca se vid
potent es h
fos vidisse.

scilicet de penis reproborum.

poterat sustinebat vsq; ad mortem. Et cum de his et alijs a spectantibus argueretur dicebat ah. ah. ah. Si vidissetis que vidi simili vel ampliora mecum faceretis. Referebat autem q; in exitu suo a corpore vir lucidus duxit eum contra ortum solis vsq; ad vallem infinite magnitudinis cuius vnum latus plenum erat flammis feruentibus. aliud vero gelu et furenti grandine. et erant ipsa latera plena animabus que ab ignis vehementia transibant ad gelu. et e converso. post hoc ducit eum ad tenebras densissimas. et post disparuit ille ductor suus. Et vidit ipse globos ignis de baratro ascendenti. et inde ascendentes et reincidentes homines ignotos ad modum fauillarum. et exallatam inde ferocem sensit intollerabilem et sterum auduit et eulatum incomparabilem vidit terribiles demones forcipes: igneoar fuscinulas tenentes et eum capere volentes et proijcere in fornacem. Tunc autem is qui eu miserat appuit ei in medijs tenebris quasi stella inhibens demonibus ne eum tangeret. quia iudei preceperat eu reduci ad corpus ubi si vellet penitentia ageret. quem postea duxit ad loca regni reduxit eum ad corpus. Simile etiam narrat gre. iij. dyab. de quodam petro facto heremita: q; antea heremum peteret in firmitate grauarum defunctus est. iz proinde viteresituit inferni supplicia et innumera flammaz loca se vidisse testabatur. et quidam potentem huius seculi ibi suspensos vidisse. Ubi cum a demoni-

bus mergeretur. phibuit angelus dicens. Regredere ad corpus et aliter tibi sit viuendum attende. Qui ad vitam rediens: carnem suam vigilijs et ieiunijs adeo affligebat ut et lingua taceret quid dederat et timebat conuersatio loqueretur.

Tercio tormetorum infernalium studiosa meditatio dat affectionem contemnende mundanitatatis. Quis est enim q; mundum diliger. si consideret attente quoniam amor mundi detruit hominem in tentationem. dyabolus et in desideria multa inuitia et noctua que mergunt hominem in interitum et perditionem: propter quod bene dicit diuitibus auariter amatoribus huius mundi. Ja. v. Agite diuites plorate velul stantes in miseris vestris qui supruenient vobis. Quis inquit non contemnet mundum si bene cogitet pena horribiles et interminabiles supplicia atque miserabilem paupertatem. quam in inferno perpetuo sustinebunt qui hunc mundum dilexerunt. facile quippe contemnit omnia penam infernali timor. Attende itaque O tu amator mundi quid bernar. dicat in suis meditationibus? Dic mihi in dyaboli sunt amatores mundi qui paucis temporibus nobiscum fuerunt. nihil mansit ex eis nisi cineres et vermes. attende diligenter quid sunt et quid fuerunt. homines fuerunt sicut tu. comederunt/biberunt et riserunt/duxerunt i bonis dies suos in puero autem ad inferna descendunt. hic

bern.

caro eorum uerbis illic eorum
 anie ignibus deputant eternis
 donec rursus infelici collegio
 colligati sempiternis inuoluant
 incendijs. qm socij fuerit in vi
 cjs erunt et in penis. vna enim
 pena implicat quos vnus amor i
 crimine ligat. Quid illis pfuit
 sanis gls/breuis leticia / mudi
 potentia / carnis voluptas / sal
 se diuitie: magna familia: vbi
 risus: vbi iocus: vbi iactantia:
 vbi arrogancia: qta tristitia e
 post tãta voluptatez tã grauis
 miseria. de mundi nam exulta
 tione cecidit i magnã ruinã
 magna tormenta. hec ille. Ad
 id etiã facit qd dicit baruch. iij.
 Ubi sunt pncipes gentijs et qui
 dominat sup bestias que sunt
 sup terrã. qui in anibus celi lu
 dunt q argentũ thesaurizant et
 aurũ in quo cõdũt homines et
 non est finis acquisitionis eorũ. q
 argenti fabuacũt et solliciti sunt
 nec est inuentio operũ suorum:
 Exterminati sunt et ad inferos
 descendit. et alij loco eorum
 exurunt et hec ibi. pater ita
 q qm vtilis sit infernaliũ tormẽ
 torum studiosa p̃sideratio ad i
 ducendum mundi p̃teritũ qd est
 am exẽplis declarari p̃t. Cum
 em magis iordanus q fuit prior
 gñalis ordinis predicatorũ m̃l
 ta dixisset ad p̃uertendũ quẽdaz
 nobiliũ filium comitis evide
 ret q ex hjs non posset euz mo
 uere ad mundi p̃emptũ et or
 dinit ingressũ tandem vidẽs
 q ille cui loquebatur iuuenis
 esset speciosissimus cepit qsi ro
 gando dicere sibi. O iuuenis pl
 cherrime hoc saltez te rogo qn
 respicies pulchra mēbra tua sē

per in corde tuo cogites q mas
 gnum dñum erit si tam formo
 sa mēbra hanc pabulum ignis
 eterni et in eo sine fine concres
 centur qd euz ille sepe fecisset
 cepit omnino p̃tenere mundũ
 sicq ad religiõis ingressũ cre
 ditur fuisse inductus. Item nar
 rat vincentius in sp̃clo mōi. li
 ij. p. iij. Cũ scolaris quidaz par
 tius quẽdã sociũ suũ de nouo
 religionem ingressũ visitans
 rogaret euz vt aliq ei p̃bz di
 ceret qd eius cor ad p̃p̃tionis
 gratiaz emolliret dixit ei. No
 lo tibi pro nunc aliquid predi
 care nisi q amore mei qn cas
 meram tuã intraueris et vide
 ris lectũ tuũ cuius culcitra mol
 lis est et cooptozium delicatũ
 cogites qualẽ camerã qle cul
 citram et q̃ta coopertoia ha
 bebis in inferno. Dñs em ysa. xiiij.
 Concidit cadaver tuum et tra
 cta est ad inferos superbia tua
 subter te sternet tineas et operta
 mētũ tuũ erunt vermes. qui
 bus auditis illa verba sunt in
 ei⁹ corde adeo infixa q nec i ca
 mera sua nec in lecto potuit
 dormire aut quiescere. contem
 proq mundo statim religiõem
 intravit.

Secundo
 considerãdaz est as
 sertionis veritas. q
 videlicet assertur infernaliũ
 tormẽtorũ acerbitas ad hoc p̃
 parata vt toti mali puniantur.
 hec autẽ veritas licz adeo cer
 ta sit vt de ea non liceat dubita
 re p̃t tñ cõfiteri tribus medijs
 Primũ mediũ est fidei p̃fessio.
 Secundum medium est scriptu

magna
 vana
 de for. b
 the

Exm

re testifica
 certum
 approbat
 Rim
 fessio.
 ferni esse a
 rum ad im
 xxx. parat
 a regē par
 initio. thos
 ne. tanq se
 ni. Unde in
 dñ de xpo. i
 non tamen
 num dñi ha
 simbolo a
 ho male eg
 nũ. hec est
 Sc
 re tell
 scriptura
 flamenti t
 gẽtũ et m
 testificatur
 esse. Uñ ge
 Descendat
 gens in inf
 Si sustinu
 mea est. Et
 i bonis die
 tem ad i se
 vi. In infe
 rbi. Et i pi
 monit me
 pla. p̃t. A
 ris in p̃fun
 mortuus
 in inferno
 peccatib⁹
 sed rudẽ
 in carceru
 Et iactant
 institutiõ
 stoicus doc
 ip̃is esse di

Decs probatorum inferni esse reale
scilicet de penis reproborum

re testificatio.

Tertium medium est rationis approbatio.

Primū mediū est fidei confirmatio. fide enim tenemur inferni esse a summo rege paratum ad impiorum punitionē. ysa. xxx. parata est ab heri tophe a rege parata. glō. ab heri. i. ab initio. thophet. i. vallis gehennae. tanq̃ scz carcer regis eterni. Unde in simbolo apostolorū dicit de xpo. Descendit ad inferos. non tamen descendit ad infernum dānatorū seu reproborū. In simbolo autē athenasij dicit. Qui nō male egerit ibit in ignē eternū. hec est fides catholica. &c.

Secundū mediū est scripturæ testificatio. Ois namq; scriptura t̃ veteris q̃ noui testamenti tā doctorū sc̃torū q̃ et gētiliū r moralīū philosophorū testificatur et clamat infernū esse. Uñ gen. xxvij. Jacob dicit. Descendam ad filium meū lugens in infernum. Et iob. xviij. Si sustinero infernus domus mea est. Eiusdem. xxi. Ducunt i bonis dies suos in puncto autem ad iferna descendunt. & ps. vi. In inferno autē q̃s cōfitebit tibi. Et i plerisq; alijs locis psalmoz sit mentio de inferno. Et ysa. xliij. Ad infernū detraheris in pfundū laci. Et lu. xvi. Mortuus est diues & sepultus in inferno. Et. ij. petri. ij. Deus peccatib; angelis nō pepercit sed rudētib; inferni detrahit in tartarus tradidit cruciādos Et lactant; libro. vi. diuinay institutionis. Esse inferos zeno stoicus docuit. & sedes p̃iorū ab ip̃is esse discretas. et illos qui

des detas ac delectabiles cole re regiones. hos vero penas luere in tenebrosis locis atq; in cenivozaginitibus horrendis. Et virgilius. vi. eneydos; facilis descensus avernī. Et berf. Deus volēs nobilem creaturaz scz hominē reuocare: si inquit inuitus coegero a sinū habeo. sed nunq; a sinis dabo regnum meū. Scio qd factam. hō timidus est terrebo eum si forte sic conuertatur et uiuat et cōmīatus est acerbiora q̃ excogitari possunt. tenebras scz eternas vermes imortales. ignē iertin guibiles. Augu. Uel illis q̃bus pparat dolor vermis: ardor: flāmaz. litis sine potu: & etnas stridor dentium. vbi mors optatur & nō dabitur. vbi null; ordo is sempiternus horror ihabitat. Sunt alie quasi innumere auzthoritates q̃ mētionē faciūt de inferno. In quo sunt horribiles pene patiendis reprobis pparate. Oigitur maledicta humanorū presumptio. O detestabilis: piculosa probris pctōū execratio. O pueria cordis humani induratio. O execranda securitas & fallacissima ip̃iorū cōfidentia q̃ tam horrenda ifernozum supplicia non formidat. O insēfati pctōzes. O somnolēti. O pigri & carnales homines expergiscimini & cogitate atq; diligēter attēdite q̃ horrenda sit penaz infernaliū p̃minatio. O increduli. O pertinaces pctōres. O vermīculi debilissimi. Credite Credite qz nō sūt locū tri prophete: nō apli: non deniq; ip̃e ch̃r̃st; q̃ba mēdacij q̃ veritātē tā opore dilexerit vt pro

roactio
rimina
Aug.

Jerom3

illa etiā mori non recusarēt. O
ianes atq; miseri mortales pen
sate qz non sunt uane voces scri
pturarum que induratis pēdōi
bus tot et tam horribilla infer
norum tormenta cōminantur.
Audite itaq; hieronimū ad pā
machium oceanū sic scribentē.
An putamus fratres q iocan
do prophete predicent ridendo
loquuntur apostoli: christus iu
diciū et penas infantiliter cō
minetur? Sed iocū non sunt ubi
supplicia intercedunt. Si iocan
do passi credantur: et iocando
locuti. ysayas sera secatur. da
niel leonibus deputatur. paul⁹
truncatur gladio. petrus in cru
ce exemplo domini suspenditur
et hoc totum vt nos a peccatis
sua doctrina reuocarent. hec il
le. O igitur impia: O peruersa:
O maledicta: O execrabilis: O
deniq; dyabolica conditio eorū
qui peccare non formidant. qui
sic viuunt ac si crederent infer
num non esse.

Tercium medium est ratio
nis approbatio. Nā vt col
ligi possunt ex dictis beati tho
mericiardi de media villa: et
beati boni. in. liij. sen. di. xliij.
Sicut se habz misericordia dei
ad electos: sic eius iusticia ad
reprobos. sed diuina misericor
dia et bonitas preparauit ele
ctis locum delictosum scilicet
celum empyreum et plenitudi
nem gaudiorum atq; bonorum
omniū. Ergo et diuina iusticia
reprobis preparauit locum vi
lissimum et horrendū ubi est sū
ma tristitie amaritudo et mise
riarum atq; tormentorum innu
merabilis multitudo.

Tertio cō
futāda est dubita
tiois cecitas eorū
videlz qui sic exe
cati sunt a dyabolo qz quasi nul
lam vel multum diminutam fi
dem habent de inferno. Cōtra
quos procedemus tria per ordi
nem declarando.

Primum est rō sue execrationis.
Secūm est solutio sue obiectionis.
Tercis ē pfutatio sue abusiois.
Primo declarādo rationē
sue execrationis. Ubi notā
dum q dyabolus sciens q fides
et timor infernorum tomento
rum multos a peccato retrahit
et a peccato cauere facit mult
tum cognatur extinguere fides
de inferno. multosq; sic misera
biliter execat vt quasi non cre
dant peccatorum animas post
mortem puniri. Ideo bene dici
tur prouer. iij. Uia impiorū tene
brosa. nesciunt ubi corruunt. Et
aug. libro de natura et gratia.
Preuaricatozem diuine legis
lux deleuit veritatis qua deser
tus sit vtrq; cec⁹. hec ille. Sicut
itaq; cornus volēs aliquod ani
mal occidere primo ei vtrumq;
oculum eruit vt iam amplius nō
videat quo fugere vel quomodo
euanescere possit. sic dyabol⁹ vtrū
q; oculum eruit peccatori vt iā
neq; dextro oculo respiciat
gaudia paradisi que peccando
amittit. neq; sinistro penas in
fernū quibus se subijcit et ad q
sic execatus curret. figuram ha
bemus indicum. xvi. Cū appre
hendissent philistei. i. demones
peccato cadentes sanfonem. i.
quēlibet iustā statim erueit ei

figura de samone

figura

oculos. Et.
gos. rex bab
qui sepe sed
mit rex etern
mit sedechia
ens vincitum
in babilonē.
lem. p. 10 am
tione notāda
cuntur de se
liter agatur
ltip pēti et
citur in infe
citur q obse
q. lar enter f
captus. Quin
natus. Quin
Sexto q fuit
Septimo q
ductus. Per
am de quo d
capituli q f
dño signific
aliqui coram
bonus: in co
per septes g
tur processu
pēti in pēti
per primū q
significat ver
p. r. Obsede
culum meum
fuit eius fug
illamit ad
Mentia. qu
iij. Resiste
a vobis. Per
captio ligi
pēti morali
tates sue ca
mbus pēti
stringitur
fuit filiorū
omniū bono
mortificatio

figura. de sedechia

scilicet de penis reprobos.

oculos. Et. iij. Re. xrv. Nabu-
god. rex babilonis. i. dyabolus
qui sepe sedet in angustia et qui
est rex eterne confusionis excecavit
sedechiam oculos eius effodit
ens vinctumq. cathenis duxit
in babilonem. i. confusionem inferna-
lem. Pro ampliori aut declaracione
notandum est q. ibi septe dicitur
de sedechia per q. mora
liter significatur modus q. pctorum
et in pctorum et cecus ac vinctus
dicitur in infernum. Primo ibi dicitur
q. obsessus fuit. Secundo q. la-
reter fugit. Tertio q. fuit captus.
Quarto q. filius fuit prius natus.
Quinto q. fuit excecatus. Sexto
q. fuit cathenis vinctus. Septimo
q. fuit in babilonem ductus. Per
hunc itaq. sedechiam de quo dicitur
in fine. xliij. capituli q. fecit malum
coram domino significatur pctorum
qui licet aliqui coram hominibus videantur
boni: tamen coram domino est malus.
Per septe et predicta significatur
processus ei in pctorum et de pctorum
in pctorum vix in infernum.
Per primum q. est eius obsidio si-
gnificatur demoni tentatio. Job
xix. Obsiderunt in giro tabernaculum
meum. Per secundum vero q. fuit
eius fuga significatur tentatio pctorum
in infernum q. sepe et eo non est
resistentia. quod contra dicitur iaco.
iij. Resistite dyabolo et fugiet a
vobis. Per tertium quod est ei
captio significatur lapsus pctorum in laqueum
peccati mortalis. prouer. v. Iniquitates
sue capiunt impium et in finibus
peccatorum suorum unusquisque
prehingitur. Per quartum vero q.
fuit filiorum suorum occisio significatur
omnis bonorum precedentium
mortificatio. Ezechiel. xviij. Si-

auertit se in se a iusticia sua
et fecerit iniquitatem. et nunquam
vixit. Omnes iusticie eius quas
fecerat non recordabatur. Per
quintum q. fuit excecatus et si-
gnatur ignorantia tenebrarum se
quitur ad aeternam malicie. sap. ij.
Excecauit eos malicia eorum.
Per sextum q. fuit in carthenatio
signatur redeundi de peccato puer.
xviij. Impius cum in profundum
peccatorum venerit et tenebit. Per
septimum q. fuit ductio in babilonem
signatur peccatorum in gehennam
que bene significatur per babilonem
eo q. in inferno nullus est ordo
et pectorum ibi est maximus furo
psal. xliij. Ad infernum detrahe
ris. Sic itaq. patet quomodo ex-
ceatus pctorum trahitur in infernum.
Exceatus in se q. nec ante se vi-
det mortem et iudicium futurum
nec post se preterita peccata et ipsa
amissum. neq. a dextris dei be-
neficia. neq. a sinistris insidias
dyaboli. neq. sursum gaudia pa-
radisi. neq. deorsum penas inferni.
neq. interius seditates conscientie
neq. exterius vanitatem presentis
miserie. Trahitur itaq. pec-
cator excecatus in infernum si-
cut quandoq. trahit solet latro
ligatis oculis ad patibulum.
Sic autem excecari pectores tria
maxime solent obijcere quibus
sue confidentie presumptiones
stabilire querunt. Primo enim
dicunt. quoniam magna imo infinita
est misericordia dei. Ideo non esse credendum
dicunt q. danare velit hoc
minime. Secundo quoniam infinita dei boni-
tatis hostem creauit nec videtur
retur condicens sue bonitati ut
op. suum danaret. Tercio dicunt
quoniam nullus de inferno reuertitur est

exccator
confidens

Secundi nouissimorum

Iuxta illud sap. i. Nō est agnitiō
q̄ sit reuerſus ab inferis. et dicunt
q̄ si quis inde rediſſet crederet
ei. patet itaq̄ excecatio et ratio
excecationis eorū qui vel nullā
vel modicā et debilem habent
fidem de inferno.

Secundo declarāda est so-
lutio ſue obiectionis que po-
ſita eſt in triplici differentia.

Ad primā igitur obiectionē
cū dicunt miām dei eſſe magnā
cōcedim⁹ q̄ illa maxima eſt at
q̄ infinita ſed et infinita dei iu-
ſticia. Ideo q̄tū ſperandū ē deo
propter ſuā miām: tñ etiā ipſe
timēdus eſt ppter ſuā iuſticiā.

periculoſum ē atq̄ dānabile di-
uiſa ſic abutimīa et abiecto ti-
more oblita dei iuſticia de ſua
mia temerarie preſumas. Ideo
dī eccl. v. Ne dicas miſeratio dei
magna eſt. multitudinis peccatōrū
meorū miſerebitur. mia enim
et tra ab illo cito proximatur et in
peccatōres reſpicit tra ei⁹. hec ibi.

Licet etiam immēſa ſit dei mia
non eſt tñ ab oībus reſpromiſſa:
ſed ſolīs timētib⁹ deum vnde
lu. i. Et mia eius a progente in
progenies. an oībus: non vtiq̄:
ſed quib⁹: timētib⁹ eum. Au-
di etiā pſa miſtam dicentē. Om̄
ſcōm altitudinem celi a terra

corroborauit miām ſuā. an ſu-
per oēs: non profecto: ſed ſuper
timētes ſe. Idē. Quomodo mi-
ſeretur pater ſiliorū: miſertus ē
dñs. non oībus vtiq̄: ſed timē-
tib⁹ ſe. Idē. Mia dñi ab eter-
no et vtiq̄ in eternū ſuper ti-
mētes eſt. Audi itaq̄ qm̄ non
oībus ſed ſolīs deſti timētib⁹
promittitur dei mia. Tu ergo
peccatōr quo dñina mia indige-

diſce timere deū veſſe etius miſe-
particeps efficiaris. Om̄ ſicut
etiā dicit gre. in moſ. Otpoten-
tis dei mia illius. obliuiſciſ qui
oipotētis dei iuſticia fuerit o-
blitus. q̄ eū miſericordiē inueni-
re nō poterit: qui eū iuſtū non et
met. hec ille. Time igit o peccatōr
dei iuſticiā. aliter eſſe non po-
teris dign⁹ inuentē miām. **A**d
ſcōm obiectionē cū dicūt nō eē
diuine bonitati pſonū et hoīem
quē fecit in infernū perdati dicit
mus in cōtrarium opponendo.

Nunquid non etiā ex bonitate
ſua de⁹ angelos creauerat: vti
q̄ profecto et multo eodē modo
diuiores hoīe et tñ eos in infer-
nū detruxit non propter op⁹ qdē
q̄ ipſe feciſſet ſed propter pctm̄
q̄ ipſe non fecit. Quomō ergo
audebis dicere q̄ nō damnabis
ppter pctm̄ hoīem fragilē vtiq̄
q̄ ipſe non fecit. Quomō ergo
audebis dicere q̄ nō damnabis
ppter pctm̄ hoīem fragilē vtiq̄
ac vilē creaturā cum dānauerit
angelū tā nobilē et ſpūalē crea-
turam: Si em̄ (vt dī. ij. petri. ij.)

dñs angelis peccantib⁹ non pe-
percit ſed rudentib⁹ infernū de-
tractos in tartarū tradidit cru-
ciandos in iudiciū reſeruati ſub
intelligitur a foritiori nec pec-
cantibus hoībus parceret. **A**d
terciā obiectionē. Cū dicunt
q̄ nullus reuerſus eſt de infer-
no et quod ſi quis inde rediret
crederet ei. tripliciter rñdem⁹

primop̄pter intercepōnem pume-
ppositionis: q̄ lazari⁹ reuerſus
eſt ab inferis. Et ſicut dicit aug.
Cum poſtea diſcubuit cum dño
in domo marthe multa narra-
uit in menſa de locis penalib⁹.
Item in reſurrectione dñi mul-
ta corpora ſanctorū qui dormie-
rāt ſurrexerūt inter quos fuerūt

no abutimīa dei

mīa h̄
q̄ timet
dom

Innotuit magistro
cunctis de infera

Duo filii
epla qu
um iper
eo ſcā
no q̄to
legēda
liſte bē
eum: ſu
viris qu
nitura
na mal
ni vero
miſera
parata
gerent
rediret
poſtmo
runt. Le
ti de in
diſpenſe
de quib⁹
ctozi
libro ſa
ſit reuer
eſt imp
perunt i
non rec
p̄ inter
q̄ ſi qui
rent ei
vera eſt
Si mo
diſt neq̄
ſurrex
quis eni
ſei reſu
dendum
quāq̄
cung v
cit dñs.
uo: et ſi
gelus: d
digne ſc
dñs vno
eas inſi

scilicet de penis reproborum.

duo filij symonis. sicut habet in
epistola quā pylatus misit ad tyberium
imperatorem de passione christi sub
eo facta quā in ista narrauerit de iser
no quō christus inde suos eduxit. In
legenda autem beati iohannis euange
liste habetur quod quidam iuuenis per
eum suscitatus retulit duobus
viris qui mundum se reliquissent pe
nituerant: quomodo de sua rui
na mali angeli gaudebant: bo
ni vero flebant. et que premia ga
miserant: et que supplicia eis
parata essent nisi penitentiam a
gerent et ad prius propositum
redirent. qui auditis his omnino
postmodum mandum contempsere
runt. Leguntur etiam alij mul
ti de inferno rediisse ex diuina
dispensatione: ut tralanus et alij
de quibus habetur in legendis sa
ctorum. Quod autem allegatur ex
libro sapientie quod non est qui agnitus
sit reuersus ab inferis. verbum
est impiorum. Quod ibi premitur. Di
xerunt impij apud se cogitantes
non recte. etc. Et scō rōdemus
per interpretationem scē. propositionis
quod si quis inde rediret non crede
rent ei quod vel inde veniret vel quod
vera essent que diceret. Lu. xvi.
Si moysen et prophetas non au
diūt neque si quis ex mortuis re
surrexit credent: nec mirum.
quis enim tante auctoritatis pos
set resurgere cui magis eēt cre
dendum: Christus. Considera quod
quisquis mortuus seruus est. que
cumque vero dicant scripture di
cit dominus. Unde si resurgat mortu
us: et si celitus descendit angelus:
omnibus magis sunt fide
digne scripture. Nam angelorum
dominus viuorum et mortuorum iudex
eas instruit. per christum. Et Ter

cio rōdemus quod hoc ipsum quod non
passim et sepe reuertitur aliquot
de inferno sic a deo ordinatum
est propter bonum finem: videlicet propter
hoc magis timeamus illum ire.
Exemplum dicitur in fabula de vulpe
quod noluit ire ad curiam leōis quā
vidit quod aliorum alium quā erat
vestigia nulla retrorsum appa
rebant. Aliud exemplum. Legitur
in libello de dono timoris. Cum
quidam predicator predicasset de i
ferno: quidam dure credulitatis
dixit ei. Stultus est qui credit vo
bis predicatoribus qui tot et tanta
dicitis de quibus nichil vidistis
multa de inferno asseritis et
tamen ibi non fuistis. Dixit ei predi
cator ille. pessime hominem. Si quod
ad te rediret de inferno tu nun
quam cessares malefacere. diceret
enim apud te quod si ires in infer
num propter peccata tu postea pos
ses exire sicut et ille exisset.
Periculosum itaque et danabile
est de inferno dubitare et qui non
firmiter credunt his que per scri
pturas de inferno dicuntur. Simi
les sunt sodomitis de quibus
dicitur gen. xix. quod noluerūt cre
dere iohanni de subuersione ciui
tatis nec exire cum eo sed vide
batur eis quasi ludens loqui quod
usque venit ira dei super eos. Sunt
etiam similes his qui perierunt
in diluuiō qui noluerunt crede
re verbis sancti noe quibus da
tum est tempus centum et viginti an
norum ut converterentur. et habe
tur gen. vi. de quibus dicitur. i. pe. iij.
quod increduli fuerāt aliqui quando
expectabant dei patientiam cum
fabicaretur archa. Ernat. xxiij.
dicitur quod erāt in diebus ante diluuiū
comedētes et bibētes usque ad finem.

obiecto
de mfy
no em
pau
tota

periculosum est de inferno dubitare

Czija:

k. l.

De tercio noui simozum

Id die q̄ intrauit noe i archā et non cognouerūt donec uenit diluuium et tulit omnes. hec sibi.

Tercio est declaranda confutatio sue abusionis Sic enim abutuntur isti increduli atq; peruersi diuinam lra q̄ crederet propt̄ dei miam oēs sinasiter esse saluādos. Sic seduci sunt & excecati a dyabolo ut sic uiuant a cū neminem crederent esse damnandum. Contra quos dicunt scripture multo plures esse damnandos q̄ saluandos multoq; maiorem esse numeruz reprobos q̄ electos. Uti mat. viij. Lata porta et spacioſa via q̄ ducit ad perditionem. et multi sunt qui intrant per eam q̄ angusta porta et arcta via que ducit ad uitam. et pauci sunt qui inueniunt eam. Et mat. xx. Multi sunt vocati pauci uero electi.

plures
dam
nant

Et idem habetur mat. xxij. Et ſen. in tragedijs. Ingens uoza: go faucibus vastis patet latuz q̄ pandit omnibus populis iter. **P**ossumus aut̄ et hanc ueritatē declarare tripliciter. v3 rōne figura et exēplo. Primo igitur rōe que triplex est. **P**rima est ratio originalis infectionis Oēs em̄ in infernum deſcendunt qui cum originali pctō decedūt Tales enim sunt filij ire. Juxta illud eph. ij. Eramus naturā filij ire Multo aut̄ maior ē multitudo infidelis cum originali pctō deſcedentis q̄ fidelis. Et ultra inter xpianos et fideles multi etiam ſine baptiſmo decedunt. **S**ecūda est rō carnalis rebellionis. Nam ſicut dicitur gal. v. Caro cōcupiſcit aduerſus ſp̄m. Qui autē ſcōm carnē uiuit oēs

inferni damnationē incurrunt Ro. viij. Si ſcōm carnē uixeritis moriemini Et gal. v. Mañifesta ſunt opera carnis q̄ ſunt fornicatio immundicia i pudicitia: luxuria: ydolozum ſeruitutis ueneficia: inimicitie i contrēdiones: emulationes: ire: rixę: diſſenſiones: ſecte: inuidie: homicidia: ebrietates: comēſationes: his ſimilia. que predico uobis ſicut predixi qm̄ qui talia agunt regnum dei non conſequētur. hec ibi. Multo aut̄ plures uidentur eſſe etiam inter chriſtianos qui ſcōm carnis concupiſcentias uiuunt q̄ ſcōm ſp̄m. In cuius figura plures erant filij hyſmael q̄ yſaac. gen. xxv. Cum tñ hyſmael natus eſſet ſcōm carnem. yſaac uero ſcōm ſp̄m et per reproamiffionē. ut h̄ gal. iij. Abrahā etiam plures habuit filios de cechora q̄ de ſara. ut h̄ gen. xxv. in quo figuratum eſt plures eē carnales q̄ ſpirituales. Itē tpe diluuij ſolum octo inuenti ſūt caſti gen. vi. et. vij. Et in quinq; ciuitatibus ſodomozum nō ſūt inuenti decem uiri boni qui carnis uicio non eſſet contaminati. gen. xviij. Apparet itaq; uerit ſimiliter multa miſta hominuz precipitari in infernum ob ſeci diſſimulū carnalis concupiſcentie uiciniū. Nec ſolum acceptimus apparentiam hanc ex premiſſis figuris ſed magis ex moribus hominum in quolibet ſtatu deprauatis et corruptis et carnali ſeditate infectis unde dicit aug. li. de decem cordis. Ad hoc dilapſa eſt humana peruerſitas ut uir habeatur qui uictus eſt a libidine. et non habes

2 in ſcōm carnē uiuit.

tur pro
croz. he
que non
celari p
quorab
mundici
rudines
mictur
varios
q̄ et de
fer mul
nalitat
pratem
autem
une pp
litate
tam ho
ſuis cor
pter uic
it̄ ſic re
ſitetur
dinem
dicere.
xutia p
da mul
miſſis
ſtineret
atur. C
ratione
dm̄ q̄
eſt in
uſitatu
tia ſedi
q̄ infer
ut di. g
ceperit
mittit.
cta lup
it̄ ſas.
volupt
multos
dis: q̄
rudies
ſus ex
apoc. p

tur pro viro qui libidinis est vi-
etor. hec ille. Præter illa autem
que notoria sunt et que minime
celari possunt: nouit dominus
quot abhominaciones quot im-
mundicie quot et quante turpi-
tudines in diuersis statibus cõ-
miseruntur et sunt secundum
varios modos horribiles plerũ
q; et detestabiles quibus turpi-
ter multi exardescunt et suã car-
nalitatem et fetidissimam volu-
ptatem adimplere querunt. Eo
autem plures in infernum pere-
unt ppter huiuscemodi carna-
litates quo amplius erubescunt
tam horrendas turpitudines in
suis confessionibus detegere. p-
pter vicia quippe carnalia mul-
ti sic tepalliate et diminute con-
fiteantur: erubescunt turpitu-
dinem suam et feditatem palam
dicere. Ex maledicta etiam lux-
uria pierumq; indurantur cor-
da multorum ita vt neq; de com-
missis doleant neq; a futuris ab-
stinere proponant. Ideo bene di-
citur. Osee. v. Non dabunt cogi-
tationes suas vt reuertantur ad
dñm qz spiritus fornicationis
est in medio eorum. sic itaq; vi-
uunt multi carnali concupiscen-
tia seducti qñ neq; paradisu ne-
q; infernum esse credentes. Nã
vbi. greg. Quem luxuria sentel-
ceperit nichil aliud cogitare p-
mittit. hec ille. Oigitur maledi-
cta luxuria. O venenosa carna-
litas. O abhominanda carnalis
voluptatis concupiscentia: q̃
multos interimit: q̃ multos pe-
dis: q̃ multos in infernum de-
trudit: et celesti ciuitate prius
suis excludit. Nam vt dicitur
apoc. xxi. Non mirabit in illas

scz in ciuitatem celestem aliqd
conquinatum aut abhominati-
onem faciens. Oibus itaq; scdm
carnis concupiscentiam viuens
ribus dicitur illud apoc. xxi. sfo-
ris canes et impudici. Apparet
ergo ex ratione carnalis rebel-
lionis multo plures esse damna-
dos q̃ saluandos. Tercia e ro-
mentalis corruptionis. q̃ta sit
corruptio mentis et affectionis
humane non est facile dicere.
In quolibet namq; statu palam
apparet q̃ corrupta sit perner-
sa humana voluntas tam erga
deum q̃ erga proximum. Erga
deum quidem: qm pauci sunt de-
um timentes pauciores quoq;
vere diligentes: rarus quippe e
timor dei sed adhuc raro vera
eius dilectio qd vt clarius vide-
amus consideremus i quolibet sta-
tu q̃ induote deo seruitur. q̃
tepidè q̃ irreuerenter oratur
deus et laudatur. q̃ inhoneste
loca sacra tractantur. et inha-
bitantur. Immo potius conside-
remus q̃ multipliciter in suis
preceptis deus contemnitur. q̃
turpiter dehonozat et blasphematur
et ea que dei sunt vbis
vilipenduntur. patet profecto sa-
tis q̃ corrupta sit in multis affe-
ctio erga deum propter defectu
timoris et amoris. Cum itaq;
solis deũ timetibus et diligentibus
decur gla celestis: apparet
multo plures p viã dñationis
currere q̃ p viam salutis. In cu-
ius figura multo plures fuerunt
cũ absalone q̃ cũ dauid. ij. Re.
xv. Ubi dñ q̃ vniersus populus
secutus est absalon ad impugnandum
dñ. Absalon pñs amarica
no interpretat. q̃ absalon gñf intela

De tertio nouissimo

igitur dei contemptus et irreuerentia circa diuina / mundana
vanitas quibus amaricatur pa-
ter celestis multis mundanis de-
diti vanitatibus plus mundum
et propriam opulentiam quam de-
um et eius precepta diligentes
patre celestem impugnant / ei pro-
cepta infringentes. Erga proxi-
mum autem quam corrupta sit humane
mentis affectio luce clarius est
rarissima namque est fraternitas dile-
ctionis / rara fidelitas / rara beni-
gnitas / rara iusticia / rara ad
pauperes miseratio / rara veri-
tas inter homines. Nunc impletum
videre possumus illud osee. itaque.
Non est veritas non est misericordia non
est scientia dei in terra. maledi-
ctum / et mendacium / et homici-
dium / et furtum / et adulterium
inundauerunt. hec ibi. Nunc pro-
fecto abundant inter homines ri-
ze discordie / discensiones odia
et contentiones / inuidie / detra-
ctiones / deceptiones et crudeli-
tie paucissimi reuera incedunt
per viam caritatis que est via
salutis / plurimi autem per viam
inordinate cupiditatis / que pro-
fecto via est perditionis et dam-
nationis. Nam ut dicitur. i. thimi.
vi. Radix omnium malorum cu-
piditas. Patet igitur quam magna
sit inordinatio humane affectio-
nis ad proximum. Cum enim
secundum animum in huma-
na voluntate duplex sit affec-
tio. scilicet affectio commodi et
affectio iusticie et habeat affec-
tio commodi regulari per affec-
tionem iusticie et sibi subiecti
sic quam nullatenus debet aliquis
habere affectionem ad commo-
dum nisi secundum ordinem iusticie iura

quam nullo modo sit magis affectus
ad commodum quam ad veritatem
iusticie sed semper magis ad ius-
ticiam quam ad quodcumque commodum
paratus scilicet potius eligere iur-
rere quam quodcumque commodum ad ali-
quod contra iusticie ordinem fieri. ali-
as proculdubio affectio quod modi-
cia est infernalis damnationis
et eterne mortis. Apparet autem
mores hominum intuenti quam rara sit
affectio iusticie / rariorem affectio-
nem quod posita Regnat autem affectio
propter quod modi seculi effectio ius-
ticie quam est ipsa maledicta auari-
cia. hic. vi. A minore quippe vi-
sibilis maior est omnis auaricie stu-
dent et appropinquat usque ad sacerdo-
tem cuncti faciunt dolus et vasa
lix. Conuersus est iudicium in error-
sum et iusticia longe stetit. Cor-
ruit in plateis veritas et equitas
non potuit ingredi facta est ve-
ritas in oblivionem hec ibi. pa-
tet itaque multo plures per viam
damnationis incedere quam per viam sa-
lutis ratione mentalis corruptionis
quam in paucissimis est recta af-
fectio ad deum ad primum. ¶ Se-
cundo habemus declarare predictam
veritatem per figuras. Primo in
diluvio perijt maxima hominum
multitudo et solum octo anime
saluate sunt. Gen. vii. Secundo
in subuersione sodomie et alia-
rum quattuor ciuitatum solum quatuor
personae saluate sunt. Gen.
xix. Et omne reliquum vulgus vtri-
usque sexus cuiuscumque etatis aut
conditionis perijt. Tercio. p. u-
meri. i. de filiis israel a vicesimo
anno et supra quo poterant ad
bellum procedere numerati su-
erunt per domos et familias sex-
centa tris milia virorum quina-

Erga proxi-
mum affectio

inter ho-
mines
multa
mala

affectio
duplex

figura de deluvio
de sodoma
de filijs israel

genti quod
numero
et ioseph
missioni
tui sunt
minato-
rii. Et
mi quod v-
r. Omni-
illius et
nem no-
quod terri-
figura.
capitul-
vos / ign-
patres /
omnes
et omnes
in nube
dem et
cauerunt
spialen-
de spiri-
tra: per-
Sed non
placuit
si sunt i-
gura sa-
mus co-
ibi. Et
figura
crucian-
stram. i.
quod tra-
mare et
dus per
eos de
testate
sacram-
et pren-
que bag-
tenebra-
te dyab-
et esca-
sibi para-

huc lege omnia diligenter
scilicet de penis reproborum.

genti quinquaginta de quorum numero duo tñ: scilicet caleph et iohue intrauerunt terram p missionis omnes vero reliqui mortui sunt in deserto sicut eis comminatorie predixit dñs nume. xliij. Attendite fratres carissimi qui vt dicit apostolus. i. cor. x. Omnia in figura contigebat illis et scripta sunt ad correptionem nram in terram. Attendite inq̃m terribilis est valde premissa figura. Ideo notanter in eodez capitulo di. apostolus Nolo em̃ vos ignorare fratres quoniam patres nostri sub nube fuerunt omnes et oēs mare transierūt: et omēs in moyse baptizati sūt in nube et in mari: et omnes eādem escam spiritualem manducauerunt: et oēs eundē potum spūalem biberunt. Bibeāt autē de spiritali consequente eos petra: petra autem erat christus. Sed non in pluribus eoz beneplacitum est deo. nam prostrati sunt in deserto. hec autē in figura facta sunt nostri: vt non simus concupiscētes maloz. hec ibi. Attendite igitur et notate figuram. que scripta est ad doctrinam et correptionem nostram. Notate itaq̃ diligenter qm̃ transitus filiorū israel per mare et conductio sub nube qm̃ dñs per manum moyli eduxit eos de egypto cū eripuit de potestate pharaonis: figurabat sacramentum baptismi sicut pz ex premissis verbis. apostoli. p que baptismus erepti sumus de tenebris peccati et de potestate dyaboli. Refectio autē eorum ex esca spūali. i. p virtutē spūalē sibi data scilicet ex manna. et ex

potu spūali li. i. spūali virtute p ducto ex petra eos psequēte. i. eis obsequente. que quidem petra erat figura christi figurabat spirituales xpianorū refectionem ex carne et sāgine xpi Trāsitus autē eorum per desertum et ingressus in terram promissionis figurabat transitum nostrū per desertum penitentie et asperitatis et ingressum regni celestis. Nam vt habetur act. xliij. Per multas tribulationes oportet nos intrare i regnum celoz Licet autē omēs illi transierint mare et eandem escā et eundē potum habuerint in deserto nō tñ oēs ingressi sunt terrā promissionis sed tñ duo illoz de tanto numero vt ē dictum est et omēs alij in deserto mortui sunt. Terribilis valde figura sed lōge terribilior res figurata. Nam per hoc figuratur q̃ licet oēs xpiani baptizati sint et oēs idē sacramentum corporis et sanguinis xpi recipiant nō tñ sunt omnes regnum celeste ingressi sed illi soli qui fidem rectā habent. inde et mandatis ei⁹ per oia obediunt seq̃ proz fus diuine subiiciunt voluntati et i prosperis et i aduersis. Qui vero contrarium agunt oēs sunt in infernum detrudendi quē admodū illi qui fuerūt verbis dei increduli et ei⁹ precepta ptenētes atq̃ in deserto murmurantes ibidem mortui sunt nec terram promissionis intrauerunt. Et Tercio ē declaranda predicta veritas exemplo. Legitur enim in vita beati bernardi q̃ quidam herenitici qui fuerat decanus ecclesie lingonensis et mundum relin-

k. iij
Exm pulcherrimū

Tertij nouissimorum.

quens viginti quinque annis in
heremo manserat. post mortem
suam apparuit episcopo predi-
cte ecclesie in tanta gloria sic
q̃ epus mirabatur. Et inter ce-
tera dicit illi episcopo q̃ in ho-
ra mortis sue triginta milia ho-
minum decesserunt: quorum unus
fuit beatus bernardus: quorum
nullus in celum ascendit: nisi
ipse tantum et beatus bernar-
dus. Tres autē in purgatorio
fuerūt et omēs alij in infernum
descenderunt. Aliud exemplū.
Legitur q̃ qdā cancellarius pa-
risiensis qui fuit vir magnē re-
putationis apud doctos et ma-
gne edificationis in sermoni-
bus: in mortis articulo adiu-
ratus est ab episcopo parisiē.
vt si anchoritas sua posset in e-
am post mortem appareret ei:
et de statu suo referret infra tri-
ginta dies. Die igit tricesima cū
esset eps sol⁹ i cameram venit ille
nigra capa idut⁹ fetid⁹ et olens
narrans ei quō dānatus esset.
Cū aut miraret epus et causam
sue dānationis quereretur: rēdit
ille dicens. quia que feci non
pp dei gloriā feci: et qd sciuit et
habuit tanq̃ a me esset michi
ascripsi. Quesiuit autē ab epo
que hora et quod tempus es-
set in mundo. Cui dicit epus qz
hodie est. xxx. dies mortis tue
Et ille. Ne ve re (inquit) nobis
damnatis in inferno quia cre-
debamus mundi consummatio-
nem: iam esse propinquam nec
credebā tot esse animas in in-
ferno. Ita em̃ videntur ani-
me descendere in infernū sicut
nūc de celo super terrā. De his

qui cū talia legunt vel audiunt
non timent / non emendantur /
non conuertuntur ad dominū
O somnolenti peccatores O mi-
seri mortales considerate quia
peregrini vel ocissimi et adue-
ne estis in hoc seculo miserabi-
li. cogitate q̃ sit gravis damna-
tio futura super induratos pec-
catores. et diligenter precau-
te ne pro tam modico tamq̃ la-
bilit hui⁹ vite curriculo mores
incurratis sempiternam. Cū
auditis multo plures damnan-
dos esse q̃ saluandos timentēti
metē / timentē. sed nō propterea
desperetis. estis enim adhuc in
via in qua vestre potestis salu-
ti providere et de peccatis ve-
stris pētere: atq̃ dei misericor-
diam inuenire. hec enim que
supradicta sunt ideo narrātur
nō vt vobis detur causa despe-
randi sed potius vt vobis detur
occafio diuinam misericordiam
consequēdi. Per hoc em̃ darur
vobis causa deū timendi. Supi-
us autem diximus em̃ deum ti-
mentibus diuina est mīa repro-
nissa. Cū ergo talia legit⁹ aut
auditis ea diligenter cogitare
vt semper in vobis timorem dñi
habeatis et sic ad dei mīam q̃
vobis necessaria est peruenire
valeatis. **AWE.**

His itaq̃ p
missis accedendum
est cum dei adiutor
rius declaratiōe
idicibilis acerbitalis penarū
fernaliū. Quāuis autē non va-
leat hui⁹ atrocitas hūa ser-
mone explicari. Si enim omēs
homines nati ab adam vsq̃ in

hodiern
rention
excele
die et qu
lus / ocl
inferni
human
poterit
nāz in
sufficiē
les con
pūma
se pūu
Secun
rende
Tertio
de cogi
Quarto
dinare
Quinto
ralis di
Sexto
lis con
Septim
ribilis
Octaua
lis imp
Nonā
Decim
nuitati
Undec
ribilis
Duode
termin
Crede
tūis co
Quart
desper
Quind
supern

D

consideratio. 7. de penis et reprobis.

hodiernum diem adhuc viuere: omnesque tanti essent: tamen excellentes predicatorum qualis et quatenus erat beatissimus paullus: oēsque de minutissima pena inferni predicaret: non posset illam humanis sermonibus explicare. Poterit tamen huiusmodi acerbitas penarum infernalium si non totaliter sufficient tamen per quindecim principales considerationes declarari.

Prima est consideratio damno se priuationis.

Secunda est consideratio horrende locationis.

Tertia est consideratio dolende cognitionis.

Quarta est consideratio inordinata affectionis.

Quinta est consideratio corporalis dispositionis.

Sexta est consideratio terribilis contrariationis.

Septima est consideratio horribilis combustionis.

Octaua est consideratio totalis impermissionis.

Nona est consideratio generalitatis.

Decima est consideratio continuitatis.

Undecima est consideratio horribilis lamentationis.

Duodecima est consideratio interminabilis durationis.

Tredecima est consideratio inutilis conditionis.

Quartadecima est consideratio desperationis.

Quindecima est consideratio superne indignationis.

Prima igitur consideratio ostendens implicabilem acerbitatem pena-

rum infernalium dicitur consideratio dānosae priuationis. quia se priuant omni bono. Est autem in dānatistriplex principalis priuatio eorum in explicabiliter afflictiua. prima est priuatio celestis habitationis. hec multum damnoisa et graniter afflictiua.

Secunda est priuatio gloriose associationis. hec multo damnosior et grauius punitiua.

Tertia est priuatio diuine visionis et fruitionis. hec propter damnosissima et grauissima atque inextimabiliter cruciatiua.

Prima igitur est priuatio celestis habitationis. scilicet cellae empyreae. quod est locus luminosissimus amplissimus atque delectabilissimus. huius autem loci inania cum omnino erit ipse perpetuus dānatus. hac tali et tanta loci amenitate in eternum priuatur. Quales quidem gaudia: quanta delectatio: quantum honor est beatissime speciositatis atque amenitatis locum inhabitare: eiusque imperpetuum effici possessores. Est contra: quanta tristitia: quanta desolatio: quanta prius prius loci huiusmodi delectabilem habitationem propriam negligenter ac volutaris malitiae perdidisse. tam pulchrum tam ameni loci clausula sibi inuicem perpetui videre. hic brues gre. in. de. decem. g. in. bus. ait. O si quis palato cordis sapere possit quid admirationis habet ecce sponsus venit. quid dulcedinis et que parate erant intrauerit cum eo ad nuptias: sed quid amaritudinis et clausa est inania. hec ille. Legit quod in ecclesia beati petri de colonia cuius est et quid obsessa a demone pergit et huius

de duabz obsessis a demoni

Tertiu nouissimorum consideratio pma

aliā obsessam supuenire. Mort
altera ptra altera cepit insur
geret clamoribz pumelhs se
se afficere r demoni demoni di
cebat Miser qd contentedo lu
cifero sic de celo ruim? Et alt
rñdit qre fecisti? Cūqz illi qua
si penitudinis pba proferrent:
alter eozū sabiunxit. Tace ista
penitentia est nimis sera Tunc
quidaz circūstantes interroga
uerunt demonem illuz quid be
ne facere vellesyt ad celum vn
de cecidisti r edire posses? Rñ
dit. Si esset columna ferrea ra
forssor clauis acutissimis circū
quaqz bene armata: a terravsqz
ad celuz erecta: exnuncvscqz ad
diem iudicii si carnem habere
in qua pati possem me per illā
vellem trahi nunc ascendendo
nunc descendendo dūmodo per
uenire possem ad celestia habi
tationis amenitatem atqz pul
chritudinem r gloriam de qua
per superbiam cecidi.

Secūda est priuatio gloriose
associatiōis. s. angeloz
sanctoz omniū. Quanta glia
quāta iocunditas quāta dulce
do est vnicuiqz beatorū esse in tā
honorabili societate. conctvz
esse angeloz: sociū esse aposto
lorū atqz patriarchaz pph
etarū. ac glorie omniū sancto
rū imperpetuum fieri partici
pem. vnde greg. Que lingua di
cere aut quis intellectus cape
re sufficit illa superne ciuitat
quāta sint gaudia: angelozū
choris interesse. cū beati sunt is
spiritibz glorie cōditōis assiste
re. hec ille. Ast ecōtra. Quāta
amaritudo quāta desolatio: q
ta angustia est miseris. repro

bis a tā honorabili collegio: a
taz gloriosa societate imperpe
tuum relci atqz confusibiliter
separari. Ber. Quid erit cum
seviderit illa miseranda repro
borū cōditio in illas tenebras
exteriores excuti et ab illa be
atorū ecclesia perpetua ex
cōmunicatione excludi. hec ille

Tertia est priuatio diuine
visionis atqz fruitionis.
In qua cōsistit sanctoz beatorū
do plena atqz perfecta Inexpli
cabilis proorsus dulcedo atqz
inextimabile gaudium est bea
tis facie ad facie videre regem
glorie r dñm maiestatis r eius
imperpetuū gloriosissima frui
pntia vnde ex magne deuoti
ōis spū dictum est de beatis.
Mirantur nec deficiūt in illū
quem pspiciūt fruunt nec fa
stidiunt quo frui magis sitiunt.
O gñt quāta anxietas quātus
dolor: quāta afflictio damnato
rū est. diuine maiestatis aspe
ctu atqz fruitione priuari. ab i
finito bono imperpetuū exclu
di. Nā procul dubio sicut inexti
mabiliter delectabilis ē sam
mi boni possessio: sic ineffabiliter
tristabilis amara est eius
amissio. Vñ dicit ricar. vltima.
dist. qrti libri. Qd inter penas
damni carentia visionis dei est
maxia tristitia causata ex illa
carētia apprehēant pueniens
ex actuali malicia propale: vo
lūtatis est maxima iter penas
sensus. qz quis dānat non ap
petant videre deum propter s
morem sue bonitatis: tamen ve
hemētissime illud appetunt pp
desideriū propale delectatiōis
eo q firmiter credere cōpellunt

*Carentia visionis
dei 2 maxima pena*

tur et illi
lectatio
Carentia
apprehē
actuali
ē maxime
paruulis
ps delect
pena dam
tione dñi
aliqua tr
eis ex ac
voluntat
Itaqz que
acerbissi
ne diuine
nis. vñ C
pene ign
gñt: nou
lam gehē
caus glo
heuma est
quidā ma
decies m
quis nich
le est ab il
sto erosus
tur qz ma
prior gen
caroz qu
quandā
sam. Ad
mon euz
curtamē
didicisse
dictum m
ferrogat
Quare a
Cui den
a creatio
nis. Dic
mon. Cui
muroz q
miz

de penis reproborum

tur ex illa visione maximam delectationem invidente causari. Carentia igitur visionis illius apprehensa vt pronentens ex actuali malicia propevoluntate ē maxima pena damnatorum. In parvulis autem cū originali culpa decedētibz mitior est hec pena damni. nec ex h[uius]m[od]i privatione diuine visionis est in eis aliqua tristitia: quia non est in eis ex actuali malicia proprie voluntatis hec ex[ist]it. patet itaq[ue] qualiter est in damnatis acerbissim[us] dolor. ex privatione diuine visionis atq[ue] fructio nis. vñ Crisostomus. Que quidez sunt pene: ignis gehenne: et casus gl[ori]e: nouim[us] anteq[uam] multi solam gehennā abhorrēt ego autē casus gl[ori]e m[ult]o amariorē gehennā esse dico. Intollerabile quidā malū est gehenna: sed si decies mille gehennas ponat quis nichil tale dicturus est q[uod] le est ab illa gl[ori]a excidit. Christus erosus esse. hec Christus. Legitur q[uod] magister Iordanus q[ui] fuit prior generalis ordinis predicatorum quadā die duz trāfiret per quardā villā rogatus est a populo vt visitaret quandaz obfessionem. Ad quā cum accederet demon eius literaliter salutauit. cū tamē mulier m[ult]as litteras didicisset: Inter cetera p[ro]p[ri]e dictus magister literaliter interrogauit demonem dicens. Quare affligis hanc mulierē? Cui demon. Ad hoc compelloz a creatore meo Ad quez Iordanus. Dic michi vbi velles esse si optio tibi daretur. Cui de-

gasti. Et adiecit. Dic michi et tu. vbi velles esse si optio tibi daretur? ait Iordanus. Vellem esse in celo. Ad quem demon. Sic vellēz ego Cui Iordanus. Et quare velles tibi esse? Et de monstrum. Ut viderē illā clarā faciē creatoris. Quod cū Iordanus audiret quasi extra se raptus corruit et flevit. Tādem autē ad se reuersus Interrogauit dicēs Dic michi. Quid velles inde sustinere vt posses creatoris faciem videre. Respondit demon. Omnes penas quas omnes demones sustinuerunt a die qua electi sunt de celo: et sustinebunt vsq[ue] in diem iudicij. Ad quem Iordanus. Credo te vnus esse de melioribus demonibus Cui demon. Vnus fui de seraphim. Cui Iordanus. Dic ergo michi aliquid de claritate vultus dei. Ad quem demon. Non sufficito tibi de hoc aliquid dicere. Cum etiāz angeli qui eius claritate intuent si essēt in terra et vellēt aliqd de eius claritate dicere nō sufficerēt. dicā tñ tibi aliquā similitudinē ex qua ppendere potes aliquāliter q[uod] clara sit facies dei. Et dicit. Et rede si oēs flores preteriti et futuri omnū arborū et oim gramini viriditas et ois color et pulchritudo oim lapidū preciosorū et meta lloz et splendor solis et lune et stellarū et omnīs claritas oim luminis que ab initio vnq[ue] splenduerunt simul luceant omnis illa claritas respectu diuine claritatis nō est aliqd nisi tenebrosa nox respectu clarissimi solis. Tūc Iordanus ait. O q[uod] miser est homo qui se a

m[ag]ister Iordanus prior

deos auertit et sibi tam magnū
et ineffabile gaudium non acq-
rit. Patet itaq; qd graue dam-
num sit a diuina uisione imper-
petuum separari.

Secūda ē

S consideratio horren-
de locatiōis horri-
bilis emmalde ē lo-
cus dānatorū. rōe cuius aggra-
uatur plurimum sua dānatio et
acerbior est sua afflictio. huius
aut loci considerādes sūt tres horri-
biles pditiones dānatorū mi-
rabiliter afflictive.

Prima ē horribilis loci situatio.
Secūda ē horribilior loci dispō.
Tertia est horribilissima loca-
torum associatio.

Primo igit consideranda est
horribilis loci situatio.
Pro cuius declaratiōe notandū
scdm gre. l. iij. dyal. Qd duplex
est infernus. Unus est infernus
vniuersalis et iste est in media
cōcauitate terre latissim⁹ et pro-
fundissimus orbicularis ac p-
petuo duraturus. tanq; scilicet
carcer regis eterni. Ali⁹ autē ē
infern⁹ picularis quorū dā an-
te diē iudicij qui postmodū in
inferiōrē infernū detrudēt. Sūt
em sup terrā qdā loca patētia
vbi dānatorū anime lūit penas
vt ethna et olle vulcani. Vbi em
scdm ysidorum l. xj. ethymolo-
giar. Sunt amnes ardētes pie-
ni sulphureis flammis et horri-
biliter in qbus scdm poetas di-
cebat habitare deus quē voca-
bāt vulcanum. Is reuera ibi ha-
bitat dyabolus cuius fuit de his
autem narrat grego. etiā in. liij.
dyal. Qd heremita scūs i filius

lyparis vidit asam theodorici
regis in ollam vulcani plectaz
per deuotos videlicet iohēz pa-
pā et symachū patricium qd ille
pus iniuste occiderat. Itē nar-
rat de quodaz ciue romano cui
in extremis laborātī appuit na-
uis parata qua ipse quidam vi-
ci⁹ suus deducēdierāt in cicci-
liā. Et subdit greg. Qd vero ille
moruens se ad ciciliā deducēdū
testat⁹ est qd altud. sentiri pōt
nisi qd pte ceteris locis in eius
terre insulis eructāt igne tor-
mentoz olle patuerūt. que vt so-
lent narrare qd nouerūt laxa tis
q̄tidie sinib⁹ exercebantur mun-
di termino appropinquāte q̄to
certuz est illuc ap̄li⁹ exurēdos
colligi. tantoz eadez tormentoz
loca ap̄li⁹ videntur aperiri. qd
ops deus ad correctionē viuen-
tium in hoc mundo voluit ostēdi
vt mentes infidelium q̄ inferni
tormentā eē nō credūt / tormentō
rū loca videāt q̄ audita credere
recusant. Eandē autē cām assi-
gnat guillermus parisiēns. l. de
vniuerso / parte prima. ca. xlvij.
Ubi etiā dicit qd in pfata insu-
la sic ille ignis pnomiat⁹ viuoꝝ
intollerabiliter cruciat alas ibi
appropinquātiūm tñ corpora
non ledit. Accidit autē rñū terri-
bile valde citra annuz dñi. M.
cccc. xl. Nauigantib⁹ enim qui
busdā p mare q̄ a longo iaz tpe
ad terrā nō descenderant et ipse
mētib⁹ nullis circa ptes illas / si-
cilicet audierūt illi subito clamo-
res atq; voces horribiles: vni-
de horribiliter p̄cassi ac tremē-
tes nullaten⁹ credebāt se mor-
tem euasuros. Inter illos autē
clamores cōfusus subintelleꝝe

Inferny
duplex

runt q̄suo-
rum illu-
tūp audi-
Ad igne-
parpomi-
es aliquo-
uenissent
q̄ stupidi
runt qd au-
diem et h-
est eis qm
mortuus el-
dam sic ve-
inhoneste
purier car-
dierat et a-
cta testim-
narravit n-
quibus vi-
hoc pluri-
q̄ miter
talia aud-
tur adpen-
tuntur a d-
giunt ad d-
quomaz d-
natis. Vni-
rens etiā
sio region-
merfalis si-
re. Quar-
est locus
p̄ncipali-
tio elong-
proli ma-
secēdū loc-
marime d-
suorum vi-
est ratorū
sicut ip̄s
ap̄s: sic et i-
dantur. T-
vri q̄a fle-
in terra p-
Adhesit in
2 nar-
Loco

scilicet de penis reproborum.

Confirmatio predicta
in Augustini

runt et vocē horribilē clamāt
et tumultuantem quasi lingua
ipsoz audietū dicētē. Ad ignē
Ad ignē. mortua est maria la
par poicnere. Cuz aut post di
es aliquot ad portū quendā p
uentissent qsi adhuc tremulaz
qz stupidi vicinis narrare cepe
runt qd audierāt. signātes etiā
diem et horā. Et statim dictuz
est eis qm tali die et tali hora
mortua est illa illa mulier q
dam sic vocata. q vtqz turpis et
inhoneste vite fuerat dedita lu
puri carnalibz. Qui hoc au
dierat et aderat in nauē predi
cta testimonium phibuit et hoc
narravit multis audietibus a
quibus vtiqz viris fide dignis
hoc pluries narratum audiuī.
Qd miseri sunt q excecati qui
talitā audientes nō compungū
tur ad penitentiam non cōuer
tuntur ad domnū neqz cōfite
giunt ad deū. patet itaqz
quomāz duplex est locus infer
nalis. Unus particularis appa
rens etiā super terrā in diuer
sis regionibus. Alius autē vni
uersalis situatus in medio ter
re. Quare autē sic intra terrā
est locus dānatorū triplex est
principalis ratio. Prima est ra
tio elongationis vt scilicet re
probi maxime distent a beatis
secūdū localem distātiā sicut et
maxime distant secūdū statū
suorum diuersitatem. Secūda
est ratio vilificationis vt videlz
sicut ipsi viles fecerunt aīas su
as: sic et in loco vilissimo reclu
dantur. Tertia est rō affectiōis
vitz q affectuz terrenis dedit
in terra ppetuo recludatur. p
Adhuc in terrā ppetuū. Con

firmatur autem predicta ratio
ex dictis bti aug. xix. li. de ciui.
dei. d. Ordo est parū disparūqz
rerum sua cuiqz loca tribuens
dispositio. Et ibidē li. v. dicit q
deus nichil inordinatū relinqt
Sed quod facit pondus in cor
poribus hoc facit amor in spi
ritibus. Unde idem aug. xi. de
ci. dei. Ut corpus pōdere sic ani
mus amore fertur. Et. xij. con
fessionum. Amor meus pōdus
meum. eo feroz quocūqz feroz
Sicut ergo sunt a deo ordina
ta determinata loca naturalia
corporibus scdm exigētiā suoz
naturalū pōderū. Sic et creatu
ris rationalibz scdm exigētiā
suoz amorū. Itā sicut electi sunt
in celo qz celestia terrenis ppo
suerunt in amore suo. ita repro
bi sunt exst in loco infimo qz in
suo amore infima et terrena suoz
perioribz et celestibz pposuerūt
Loc⁹ aut oim infim⁹ est in cen
tro terre. ideoz in centro terre
est locus infernalis vt sicut re
probi cum huc viuerent corz af
fectum in terra fixum habuerūt
sic perpetuo infra terram hor
ribiliter incarcerationentur.

Secundo est consideranda
loci huius dispositio que
horribilior est in situatione.
Ad presens autem precipue di
cemus de triplici horribili cō
ditione carceris infernalis. Pri
ma est cōditio abominandē vili
tatis. Secunda est cōditio for
midande paupertatis. Tertia
ēditio execrādetenebrositatis
Prima igitur cōditio loci in
fernalis est abomināda vilitas
Est enim locus ille vilissimus
vixote a loco nobilissimo scilz

Quare mēta. bti. et
Locus damnatorū

*℟ Damna p q miam
pariet fetorem*

De Tertio nouissi morum

celo maxime elongatus. Nō est
post iudicium damnati patient
ab oibus elementorū fetulētis
Unde dicit brūs thomas in. iiii
sen. dis. Scdm basilium in vi
tīma mundi purgatiōe fiet qdā
separatio in elemētis vt qdqd est
purūz nobile remaneat supe
rius ad gloriā bñorū. Quicqd
vero est ignobile z fetulentum
in infernū proiciatur ad penaz
dānatorum. vt sicut oīs creatu
ra dei est beatis materia gau
diū : ita damnatis ex omnibus
creaturis tormentū accēscat.
hoc enim diuine iusticie com
petit vt sicut ab vno recedētes
per peccatū in materialib⁹ que
multa sunt et varia finē suū con
stituerunt: ita etiā affliguntur
ex multis. ¶ Secunda est cōdi
tio formidāde paupertatis. Oēs
em̄ ibi habitātes extrema pau
pertate affliguntur et egesta
te nīnta. Unde Lu. xvi. Asserit
redemptor noster de diuite epu
lone q̄ instantē rogabat abra
ham quatinus mitteret laza
rū vt intinctum in aquam di
gitum non totūz sed tantūz ex
trema z partē ad eū deferret:
orū eius iponeret z sic aliquā
tulum linguā ardore ignis ni
mīo vehēmenter cruciatā refri
geraret nec fuit exaudīt⁹. De
quo dicit gregorius in omelia.
Suttam aque petijt qui micās
panis lazaro negauit. hec ille.
O prozusus miserabilis pauper
tas. O dolenda nimis egestas.
O formidanda penuria vbi nec
quī diues fuerat vnicam valu
it aq̄ guttā impetrare. O mise
ri auari O execrati cupidi. O sal
lacis mūdi amatores cur i hac

vita paupertatē habere tm̄ forme
datis. hui⁹ etem vite paupertas
leuis est z cito trāsiliens. z que si
cum patientis tollera fad eter
nas celestis regni diuitias per
ducit. Tēmet ergo tēmet illā
horrendam inferni paupertatē
tem q̄ nunq̄ trāsibit nunq̄ ha
bebit finem. O q̄ maledicti sūt
q̄ miserabiles q̄ horribiles ex
cecati q̄ fallacijs z fraudib⁹ me
dacijs z rapinis atq̄ multis se
implicant iusticijs vt tempora
les acq̄rant trāsitorias diuiti
as: q̄ volētes tpālē breuēz vt ille
hui⁹ tps subterfugere paup̄ta
tē eternā incurrūt z nunq̄ finē
habitūrā atq̄ prozusus inuitēz
egestātē. O si scirentz attēde
rent mūdā quāta sit tristitia
quāta desolatio q̄ta amaritū
do in miseris reprobis in taz ex
treme paupertatis loco reclusis
ibi nichil vñq̄ qd postulent ha
bituris inde nunq̄ in ppetuū li
berandis. O vīnā aure cordis
attēderēt auaricie sectatores
flebilē illā atq̄ oīno misera
bilē vocē eorū q̄ diuites et po
tētes in hoc mundo fuere. nunc
in infernali carcere lamētātūz
atq̄ dicentiū illud qd scribit sa
piētie. v. v. Ergo errauimus a
via vitatis z lumen iusticie nō
luxit nobis: z sol irelligētie nō
est ortus nobis. Lassati sum⁹ in
via iniquitatis z pdiridis zambu
lant⁹ vias difficiles. viā autē
dñi ignorauimus. Quid nobis
psuit supbia aut diuitiarūz ta
ciātia qd z tulit nobis q̄ scilicet ad
tantam venim⁹ paupertatem.
Transierunt oīa illa quasi vin
dā z tanq̄ nuncijs pcurrēz
z tanq̄ nauis que pertrāsūt su

*paup̄tas
in inferno*

*Exclamatio
damnatorij*

chauter
entho el
q̄ semita
ctibus. z
in aere c
gumentū
q̄ sagitt
natū diu
clusas el
illius. Si
finim⁹ el
nullū va
gnitate
mus. T
hi qui pe
¶ Terri
tenebros
tenebros
¶ Dittie
nores. C
serunt n
¶ Ideo m
tur. Vñ
interior
iuste in
ppetuo
nebus in
de hoc l
atus ob
paululū
dam z nō
nebrofa
gine. ter
vñm dñi
sed semp
tana. 30
telligē
dum sed
xv. q̄ lun
le p acc
le iquā
displace
cus est o
eo non e
visum. De

consideratio. ij. de penis reproborum.

et uisum aquā cui? cū preterit
erit nō est inuēire uestigij ne
q̄ semitam carine illius in flu
ctibus. Aut uis quetrāsuolat
in aere cuius nullū inuenit ar
gumentū tūc inuenit illi. Aut tā
q̄ sagitta emissa in locum desti
natū diuisus aer tūc in fere
clusus est ut ignoret transitus
illius. Sic et nos nati tūc de
finim? esset hūc quidā signū
nullū uisum? ostēdere. in mali
gnitate aut nostra cōsumpti su
mus. Talia dixerūt in inferno
hi qui peccauerunt. hec ibi.

¶ Tercia est cōditio execrāde
tenebroso itatis. Est em loc? ille
tenebroso ualde. Mat. xxiij.
Mitte eum in tenebras exte
rioris. Qz em̄ dī iō. iij. Mle
xerunt magis tenebras q̄ lucē
Ideo iuste in tenebris includū
tur. Voluntarie q̄ppe tenebras
interiores culpe incurrerūt. iō
iuste in tenebris exterioribus
p̄petuo incarcerant. ut sic i te
nebris includantur tenebre.

de hoc loco tenebroso dicit be
atus iob. Dimitte me ut plāgas
paululū dolorē meū ante q̄ uā
dam et nō reuertar ad terrā te
nebrofam? opertā mortis cali
gine. terrā miseret tenebrarū
ubi umbra mortis et null? ordo
sed sempitern? horroz inhabitans.
Job. x. Pro maiori aut in
telligentia predicto rī. Notan
dum scdm richardū m. iij. dist.
xv. q̄ lumē est per se delectabi
le. p̄ accidēs aut q̄nq̄ tristabi
le. i. quātū ostēdit aliquid quod
displicet. Et quia infernus lo
cus est omnis tristicie. ideo in
eo non est aliquid lumen quod
uisum delectet. Est tamen ibi

aliquid lumen fumosum. et ob
scuritati permixtum quo dāna
ti uidere possint q̄n doleant. Et
hoc dicitur sm gre. ix. mor. ver
sus finē ubi dicit. Ignis inferni
q̄ uis ad consolationem non lu
ceat: tamen ut magis torqueat
ad aliquid lucet. nam sequaces
quosq̄ suos secum in tormen
to reprobi flamma illustrante
uisuri sunt quorum amore deli
querunt. hoc gregorius. Et hoc
idem in sententia dicit ysidorus
lib. de summo bono. lib. i. q̄
figuram harum tenebrarum in
fernalium facie sunt tenebre
horribiles in uniuersa terra
egypti. Ut habetur exodi. x. ubi
dicit nicolaus de lyra q̄ tene
bre ille ideo dicuntur horribi
les q̄ inter illas videbant egypti
visiōne ymaginaria fantas
mata quedam et turpes figu
ras que non paruum eis inge
rebant timorem. Ita et in infer
no sunt et semper erunt horri
biles tenebre quia damnati. ut
debunt se mutuo inter tormen
torum angustias laborantes et
malignos spiritus aspiciēt q̄
eis modis horribilissimis ap
parebunt. Q̄ dolenda est illa
hora in qua damnatus intrat
tam horribilem tam tenebro
sum inferni carcerem nunq̄ ui
surus lumen. per tormilia an
nozum. Quātus horroz est in
miseris reprobis cum uident
tam tenebrofam noctem? nun
q̄ diem sunt uisuri. Nam si in
hoc mundo uiderent homines
noctem protrahi usq̄ ad men
sem vel annum. cuncti mirabi
liter horrefcerent? cuncti eta
uarent ad celum misericordie

Tercij nouissimorum

az. Unde de obscuro sole post mortem cesaris dicit virgilius. Ille etiam extincto miserratus. Cesare roma. Cui caput obscura nitidum ferrugine texit. In piaq; ea eternam timuerunt secula noctem.

Tercio est consideranda horribilissima associatio miserorum danatorum in tā horribili loco locatorum. Associant enim nequissimi spiritibus et malignis demonibus. Unde in iudicio dicitur reprobus illud mat. xxv. Ite maledicti in ignem eternum qui paratus est dyabolo et angelis eius. Quamvis aut sit eorum societas dira et molesta atq; horribilis potest perperdi per affectus crudeles quos exercet in illis quos permittit deo obsidere in hac vita. Nam a deo illos turbat et sic grauer atq; horribiliter vexant ut quos sic obsessi surdi aut muti fiant. quos manibus propriis se lecerant et discerpunt: quos nisi cathenis contringerent etiam domesticos et amicos conantur opprimere aut dentibus leniare. Quid putas igitur faciunt dyaboli illis quos in inferno volente deo oino pro libito suoveare possunt: si talia etiam agunt hic cum his qui de eorum potestate possunt penitus liberari. Nullus profecto aut cogitare aut dicere potest quod grauis quod dura quod importabilis erit damnationis miseris societas illa horribilis dyabolozum. Legitur in li. de dono timoris quod religiosus quidam in dormitorio cum aliquis tacens cepit horribili clamare. Et cum multi surgentes ad eum conuenissent videbant eum fixis

oculis immobiliter respicientem ad parietem nec eis aliquid loquentem sed horrore mirabili percussus in mane aut sequenti requisitus a priore quid habuisset respondit se vidisse demonem. Interrogatus aut de forma eius ait. Non posset eius forma describi. Sed hoc dico quod si esset furnus ardens ex vna parte: et talis forma demonis ex alia: magis eligerem furnum ardere intrare quam tā horribile figuram videre. hec ibi. O quam miseri quam maledicti sunt illi propter peccata sua talibus socijs compelluntur in perpetuum sociari.

Tercia consideratio principalis declarans grauitatem et acerbitatem penarum infernalium est consideratio dolende cognitionis. Nichil enim cognoscunt nisi ea unde doleant et contristentur. Ad quod plenius declarandum tria sunt dubia declaranda.

Primum est circa prius acquisitam scientiam.

Secundum est circa eorum que hic sunt noticiam.

Tercia est circa bonorum gloriam.

Primū itaq; dubium est vtrum danati videntur scire in hoc mundo acq̃sita. R̃s̃d̃e rich. de media villa. et beatus bonif. in. iij. dist. l. p. danati vtuntur scia acq̃sita in hoc mundo maxime quantum ad aliqua. Considerant enim mala que fecerunt et bona que amiserunt et hic vsus scie est in eis ad maiorem eorum afflictionem. Et talibus enim consideratis sequuntur tres acerbissime afflictiones. Prima est afflictio timo-

ris et tremoris
hoc quidem
mere demer
Terribili
nes. Freg
na iussit
inferos p
est augmē
chaym ad
licitatem
tinuus in
gis ad ma
dam nato
totalis. C
sadoris
tabilia. et
cum hic v
eribuerun
pe est q̃ in
aliqua sig
sa damna
liq̃ in fur
tum ad col
spendij sui
tur fur ita
tereñ. i. C
fite sunt co
quitates n
Scitotes q
strum app
cia est aff
bilis. Eth
hic viuere
suis temp
ens gruē
affligit: q
quos ita
p. Omnia
tuli cer in
Scun
dam
cognoscan
nos. Resp
l. q̃ damna
circa nos f

ris et tremoris inuitabilis. et hoc quidē iuste qz cū uiuerēt timere deum noluerūt. Job. xviij. Terrebunt eum vndiqz formidines. Greg. In tpalibus cum pena iſſigit timor quiescit. Apud inferos pene inſictio timoris est augmētatio. Exēplum est de chaym ad cuius magnam infelicitatem ascribitur timor continuus in capite eius. Ptomagus ad maximam infelicitatem damnatorum pertinet ille timor totalis. ¶ Secūda est afflictio pudoris seu confuſionis impotabilis. et hoc quidem iuste qz cum hic uiuerent peccare non erubuerunt. Probabile quippe est qz in inferno apparebunt aliqua signa in dānatis de causa damnationis eorum. sicut aliqui in fure cui suspenditur furcū ad collūz quod est causa suspendij sui. hie. ij. Sicut cōfunditur fur ita et tu confunderis Et tereñ. i. Conuolute sunt et impositi sunt collo meo scilicet iniquitates mee. Et numeri. xxxij. Scitote quoniam peccatum vestrum apprehendet vos ¶ Tercia est affectio doloris intolerabilis. Et hoc quidem iuste qz dū hic uiuerent dolere de peccatis suis prempserunt. Si dolor par tus irruens in mulierem sic eā affligit: quid erit de illis super quos irruet omnis dolor? Job. xx. Omnis dolor irruet super eis scilicet in damnatum.

Secundum dubium est vtrū damnati distantes a nobis cognoscant ea que sunt circa nos. Respondet rich. in. iij. dis. l. qz damnatos cognoscere que circa nos sunt. potest intelligi

tripliciter. Aut per scientiam aut per coniecturam aut per reuelationem. ¶ Primo modo nō cognoscunt ea que circa nos sunt quia sic cognoscere nō possunt nisi accipiēdo similitudines a rebus ad quas accipiēdas refritur pportio nāta propinquitās intellectus ad rē ipsā quus autē distantia nō impedit cognitionem intellectus respectu rei cuius iam habet speciem: tñ in proportionata distantia impedit cognitionem respectu rei cuius nōdum habet speciem qz nō habet speciem acq̄sitionem. ¶ Scdo mō multa cognoscunt qz circa nos sunt. Ex statu em̄ preterito i quo hoīes viderunt coniecturant multa q̄ accidunt circa eos. et sic cognoscebat ille diues damnatus qm qz fratres suos adhuc viuere qz illos in tormentis secum nō videbat: nec cum requiescentibus in sinu abrahe. ¶ Tercio modo etiam cognoscunt aliqua que circa nos sunt vel per reuelationem demonum vel a nimirum ad eos descendentium. Sed nunq̄ sit eis aliqua reuelatio nisi talis vnde tristitetur. O igitur miserrima damnatorum conditio. Nunq̄ cogitabit: nūq̄ videbunt: nunq̄ audiet: nunq̄ cognoscent aliquid quod non sit eis causa doloris et acerbissimi hie tristitie.

Tercium dubium est: vtrū damnati videant gloriam sanctoꝝ in celis? Respondet rich. vbi. 3. qz nō videt qz visio est cognitio intuitiua et clara. p̄prio loquēdo de visione. sic autem nō videri posset gl̄ia bea:

torum qui viderent beati et ipse deus. In generali tamen et etiam quodammodo in speciali cognoscunt gloriam fratrum quales arguendo. Nullum enim videtur damnatum qui fide tenuerit et mores bonos. Unde cogit intellectus eorum assentire quod vera est sacra scriptura et ex parte quod boni habent ea que eis in sacra scriptura promittuntur. Propter hanc autem cognitionem tristitiam et torquentur damnati. Tamen propter alienam felicitatem inuidiam tamen propter tantam beatitudinis carentiam. tamen et propter propriam voluntatis negligentiam propter quam se se videbunt tanta felicitate privatos. **P**rimo peccator videbit et irascetur dentibus suis fremet et tabescet desiderium peccatorum peribit. Et ysa. xliij. Ovis cor hominis tabescet et opteret. torziones et dolores tenebunt quasi putrientes dolebunt. post iudicium autem ut dicit isidorus. damnati eo quod ad proprias penas quasi totaliter reflectet eorum cognitio. Ista cognitionem non habebunt nisi forte modo quodam generalissimo quod propter plenitum doloris intellectus eorum predicte argumentationi non vacabit. Quod ista igitur est et erit in damnatis angustia ista amaritudo ista tristitia quam cognoscunt districte omnia peccata sua que commiserunt istus dolor quam cognoscunt bona que commiserunt et facere potuerunt ista anxietas quam sibi reuelatur ea que in hoc mundo sunt ut amplius doleant quam acerba prolixus afflictio quam considerant quod boni et amici dei sunt in peremissione glorie et gaudio inexpressibili. Omnis itaque humilis odium eorum cognitio erit eis supra modum dolorosa et anxiosa.

Quarta co

Quarta consideratio ostendens penam infernalis acerbitissimi gurgitis deus. Consideratio inordinate affectus. Sicut enim dicit eze. xxxij. Descenderunt ad infernum cum armis suis. id est secundum gloriam cum animis deo et ecclesie rebellibus. Affligentur autem precipue triplici affectione inordinata. Primo affectione timoris et superbie.

Secundo affectione odij et discordie. Tercio affectione murmuris et impatientie.

Primo affectione timoris et superbie. **P**rimo superbia eorum qui se oderunt ascendit semper ex extensio in quo ad durationem. Et propter hanc superbiam grauissime torquentur. Superbus enim maxime querit et desiderat libertatem. et quanto supbrior est tanto sibi durius est alteri subijci. Oportet igitur ista est acerbitas afflictionis damnatorum in qua dura angustia qui et in superbia obstantur et tamen penis inumeris atque tormentis subijciuntur.

Secundo affectione odij et discordie. In ipsis enim est communis odium. Odium enim deum et eius iusticiam. odium omnes alios tam fratres quam damnatos odium etiam semetipsos. Unde ex odio et tedio vite sue desiderant mortem ubi nec amico propatitur qui hic amicus fuerat nec pater filio aut ecotra nec filio propatitur nec ecotra. Et sicut dicit anselmus. Mali in tanta discordia persistunt ut et eorum corpus et anima dissideant. Inter eos etiam semper erit iurgium.

um. q. 12.
De impi
73 q. nec
non eos
eos com
vero con
pter eos
di bona
renolu

Tertium
murmur
em et er
stiarum
ferno ei
et furor
p. 3. Do
turbabi
mandu
dolore
as et on
bra si pe
lacerar
phenam
louibus
ca quod
q. dan
peruer
a dei in
ea pro
lent ad
nas odi
guntur
amiseru
quo e
tur tal
sticie
oz cord
bile est
onem e
phenam
vocalit
ctur. S
magno
meu dor

consideratio. iij. de penis reproborum

um: qz sicut dñ ecclesiastici, xlii. De impio pñ coquerunt filij: qz v3 q necessaria erant ad salutē non eos docuerat neq alijcis eos compescuerat. Parentes vero conquerent de filiis qz propter eos in iuste tēpora lla mundi bona acquisierunt et restitue re noluerunt.

A Erco affliguntur damna ti affectione inordinata murmuris et impatientie. Sūt em et erunt impij vltra oim beatituarum insaniam iracundi in inferno et pte nimia impatientia et furore continue perturbati. pñ. Dominus in ira sua conturbabit eos Et apoc. xvi. Com manducaverūt ligas suas pre dolore: quia videlicet ligas suas et omnia suoz corporū membra si possent pre furore nuntio lacerarent. Sequitur. Et blasphemauerunt deum celi pre dolibus et vulneribus suis. Circa quod notandum scdm tho. ij. ij. q dammati in inferno retinēt peruersam voluntatem auersā a dei iusticia in hoc q diligunt ea pro quibus puniuntur et vel lent adhuc eis vti si possent: et penas odiunt q p hmoi pctis infliguntur. Dolent ergo de pctis q emiserunt non q ipsa odiāt: s3 qz pro eis puniuntur. Sic igitur talis dei estatio diuine iusticie est in eis. quedam interioz cordis blasphemia. Et credibile est q in eis post resurrectionem erit etiam vocalis blasphemia sicut in sanctis laus dei vocalis. Unde apocalip. xvi. dicitur. Estuauerūt homines estu magno et blasphemauerunt nomen domini habentis potesta-

tem super has plagas. Vbi dicit glosa q in inferno possit spūs sciant se. pro merito puniri. Dolent tamen q deus tantam habeat potestatem q tales eis plagas inferat. Videntes ergo penas illas se non posse euadere tanq desperati feruntur ad omne illud quod eis suggerit: peruersa voluntas diuinam iusticiam detestando. hec thomas. Exemplum ad propositum eoz que predicta sunt legitur in sūma de septem donis. Cum quis damnsurarius infirmaretur ad mortem: nec vellet ei sacerdos sacramenta conferre nisi restitueret vel cautionem faceret: illeq recusaret: hortabatur ad hoc filij ne ad infernū descendere moriens. Ille vero respondebat. Nescitis quid dicitis. Si vellem male ablata restituere: relinquerem vos pauperes et egenos. Melius est se committere misericordie dei q misericordie hominum. Et in hac pertinnacia mortuus est et in inferno sepultus. Ex duobus autem filiis eius dixit alter ad alterum. Pater noster damnatus est. Non imitemur eum retinendo vsuras per illum extortas: sed restituamus ne cum eo damnemur sed saluari possimus. At ille respondit. Ego partem meam retinebo. Si pater vsuras fecit: ipse non ego penas portet. Alter ergo portionem suam restituit et deserens seculum se totū dei obsequio tradidit. Dum autem ille qui in seculo remanserat mundanus se immergeret: infirmatus ad mortem: nec penitens secutus est patrem. Quod

Tercij nouissimorum

frater audies rogauit deum vt
pris cum fratre sui statim di-
gnaretur ostendere. Vna igit die
cum cum oraret: vidit terrā ap-
tam et in inferno patrē in flam-
mis penitē sepultum et filius ei⁹
frem suum iacentē sup eū. Ma-
ledicebatq; pater filium dicens
Maledicta sit hora in qua te ge-
ni filii et tu sis maledictus qz p-
pter te feci iuras nec restitue-
re volui. filii⁹ vero rñdebat. Et
tu sis maledict⁹ p- et maledicta
dies i qua me genuisti qz exēplo
tuo docuisti me fenerari et vsu
ras extortas non reddē. Et post
ambo pariter eiulātes blasphemā-
bant cūcta creatā et deū oīm
creatorē. Qd cernens ille seru⁹
dei gñas egit deo qui eū libera-
uit de tanto malo p- itaq; qd sit
inordinata damnatorū affectio-
rōne cuius plurimum valde ag-
grauatur suoz tormētorū acer-
bitas. Immo acerbissimū tor-
mentum est ipsa inordinata af-
fectio. Vbi p- qz in inferno preci-
pue torquent dānati a p-ia vo-
luntate et p-ozis peccatis.

Quarta p-
cipalis cōsideratio
inferna'is acerbī-
tatis oñsina est cō-
sideratio miserabilis cōditio-
nis et hoc quo ad statum corpo-
ris post resurrectionem. Pro cu-
ius declaratione primo notan-
dum qd sicut accipi pōt ex sentē-
tia aug. xxiij. de ciuit. dei. c. xlx.
Oia corporalis deformitas re-
ducitur vel ad illam que est ex
parte coloris: vel ad illā que est
ex parte figure: vel ad illā q est
ex parte diminutionis partium

vel ad illam que est ex parte su-
perabundantie. Nullo autē horū
modorū erit quālibetq; defor-
mitas in corporibus electorum
Vñ dicit ipse aug. Resurgent
corpora scđz sine vllō vicio ser-
uata integritate nature. In cor-
porib⁹ autē damnatorū nulla quā-
dāz erit deformitas ex parte di-
minutionis partiu qz vt dicit a-
postol⁹. i. ad cor. xv. Mortui re-
surgent incorrupti id est sine di-
minutione scđm glosam. vt sic
ipī dānati grauius et ampl⁹ p-
niantur cum in oībus membris
suis integris puniētur. Dicunt
autē aliqui qd alie deformitates
quas habuerint in vita ista ma-
nebunt in eis ad maiorē eoz cō-
fusione Alij vō dicūt qd resurgēt
sine illis qz i repatiōe corporis
resurgētis magis attēditur na-
ture perfectio qd p-ctio que p-
us fuit. hoc tñ aug. in ench. rel-
quit indeternina tū. d. qd nos fa-
tigare non dē eoz incerta habi-
tudo quorū erit certa et sempiter-
na dānatio. Dato autē qd i corpo-
rib⁹ damnatorū non maneant
deformitates ille qd habuerit in
hac vita. hoc tñ fiet ad maiorēz
cumulum sue damnationis. Ex
hoc em̄ grauius tormēnt⁹ qz in
natura perfecta pūnent. Cet-
tum est autē qd habebunt defor-
mitates et turpitudines opposi-
tas dotibus corporis gloriofi.
Erit vtiq; in ipsis damnatorū
corporibus triplex cōditio mi-
serabilis et valde confusibilis.
Pria ē abhominabilis fetiditas.
Scda ē horribilis deformitas.
Tercia iexplicabil' ibecillitas.
P-ima est cōditio abho-
minabilis fetiditatis. Sic

ent em̄
tui dñe
cut odo
3ta p-
ci pōt. s-
et sicut
lus p-
parabi-
gentes
dite. 3
et dedi-
oēs ge-
malici-
et dedi-
fecti e-
daueri-
hec ille
gña aie
pus. ita
dantia
Et sic e-
rie corp-
sicut in
ctio et
macula
corpori
nario c-
S b-
licer in
dam tu
contra
dinem
dicit a-
ceno et
et oī fu-
fulgor
Sicut
horren-
peccat
erit ho-
do corp-
T b-
per ope

consideratio. vi. pensis reproborum.

ent em de beatis cantat. Sacti
tui dñe flore bunt sicut lilii ⁊ si
cut odor balsami erunt ante te
Ita per oppositū de dñatis di
ci pōt. ftebūt sicut sterquilini ⁊
et sicut cadauer putridū. Nul
lus pfecto fetor eoz fetorū com
parabilis. ysa. xxxiij. Accedite
gentes et audite ⁊ populi atten
dite. Audiat terra et plenitudo
eius quia indignatio dñi super
oēs gentes et furoz super oēm
maliciam eoz. Interfecit eos
et dedit eos in occisionē. Inter
fecti eoz pascientur et de ca
dauertibus eoz ascendet fetor.
hec ille. Sicut em in beatis ex
glia aie fiet redundantia in cor
pus. ita in dñatis erit redun
dantia miserie ab ata in corpus
Et sic erit proportio qdam mise
rie corporis ad miseriam aie. Jō
sicut in ata damnatoz est infe
ctio et feriditas spiritualis ex
macula peccatoz. sic in eoz
corporibus est fetor et abomi
natio corporalis.

Secunda est conditio horri
bilis deformitatis qz vides
licet in eis erit horribilis / que
dam turpitudine et obscuritas p
contrarietatem ad pulchritu
dinem ⁊ claritatem beatoz. Un
dicit ansel. qz quilibet eozū erit
ceno et omni cadauere feridior
et oi fuligine turpior. hec ille.
ffulgo aut nigra est ⁊ obscura.
Sicut em in aia damnatozū est
horrenda turpitudine et macula
peccati: sic in corporibus eo zū
erit horribilis quedam turpitu
do corporalis.

Tercia est editio inexplica
bilis imbecillitatis. Nam
per oppositum ad agilitatē sub

tilitatem et impassibilitatem be
atū corpora dñatoz erunt pona
derosa / grossa: et vehementissi
me passibilia. De pōderositate
dicit anselmus qz impius tanto
penarum pondere punitur vt
ne c pedem vel manum vel alia
quid corporis possit mouere.

Erit quippe corpus sarcina im
portabilis quam deponere non
licebit. De grossicie autem seu
terrestriestate dicit idem ansel.
qz sic imbecillus erit quilibet re
proborum vt nec vermen possit
ab oculis amouere. De passibi
litate autem eozū dicitur iob
xx. Omnis dolor irruet in eum
scilicet in damnatum. O qz mise
ra damnatozū conditio: qz cō
fussibilis sua corporalis dispo.
O qz angustia / qz amaritudo
do erit in eozū cordibus cum
sua corpora aspiciant tam hor
renda / tam turpia / tam ferida /
tamqz abhominanda.

S

Quarta ē cō

sideratio terribilis
cōtrariationis. sicut
enim ipsi om
nis contraria sue voluntati et
desiderio. Nam sicut dicit an
selmus. Ad omnia que nolue
rit impius cogetur et a omni
bus qz voluerit phibebitur. hec
ille. Sic quippe ex dei iusticia
punitur qz sicut voluerit at
qz fecerūt ea que sunt diuine vo
luntati ⁊ diuinis preceptis con
traria. ita sicut eis ea que ptra
ria sunt sue proprie voluntati.
Tendit aut dñatoz voluntas
ex diuina iusticia sic ordinante
ad tria precipue a quib⁹ oīno p
uantur et quozum contrarium
hij.

Tercij nouissimorum.

eis nolentib⁹ miserabiliter igitur
primū ē beatitudinis participatio.
Secūm est peccati delectatio.

Tercium est sui adnichilatio.

Primum itaq; quod deside-
rant damnati est beatitu-
dinis participatio. Nam scdm

nchar. l. iij. dis. l. Cum p̄m̄ (vt
aug. dicit. xix. de ci. dei.) delere
non possit extrema nature vesti-

gia in dānatis remanet aliqua
naturalis cognitio et appetit⁹
naturalis. Cum ergo prim⁹ mo-

tus appetitus naturalis sit re-
spectu finis in generali: qz se-
cundum philo. vij. ethi. finis ē

principium in appetibilibus et
agibilibus, sequitur qd damna-
ti naturaliter appetunt finem

in generali qui est beatitudo.
Sed huiusmodi naturalis appe-
titus in ipsis ex deliberatiua vo-

luntate quo ad hoc peruertitur
quia bonum illud quod natura-
liter appetunt sub circumstan-

tijs malis appetunt. nec est iste
appetitus ad eorum consolatio-
nem sed ad grauē afflictionem.

Naturaliter em̄ appetere quod
appetans videt se non posse con-
sequi magna est afflictio appe-

tentis non sufficeret tñ natura-
lis appetitus ad cauendum il-
lam afflictionem cum etiam in

paruulis in solo originali delce-
dentibus sit naturalis appeti-
tus beatitudinis et carentia ei⁹

nec tñ est in eis talis affectio sz
oportet qd cum naturali appeti-
tu sit etiam actualis volitio eis

cita respectu beatitudinis. Un-
de dicit scotus in. iij. dis. l. qd pe-
na dāni non est sola carentia qz

sic nō esset pena. sz est carentia
boni apti nati esse et quēmeris

quod dz inesse nō boni remoti sz
propinqui. neq; adhuc esset illa
carētia pena nisi esset nolita. et

ideo oportet qd sit carētia inuo-
luntaria. Est autem ideo ceren-
tia illa beatitudinis inuolunta-

ria qz ipsa beatitudo est volita.
Dz itaq; qd grauit̄ molestat vo-
luntas dānatoz qui vehemēte

appetūt beatitudinē et tñ certitu-
dinaliter sciunt se nunq; beatitu-
dinem adepturos.

Secundum qd dānati appe-
tunt est pcti delectatio. Re-
manēt em̄ in eis pessime affecti-

ones et voluntates. Sicut em̄ di-
cit bon. in. iij. dis. l. qd luxurios⁹
dānatus nō velit luxuriari hoc

est qz timet puniri. sed velle vti
qd luxuriari si posset si auferet
punitiō. et sic de alijs peccatis

Dānati ergo vellent se nō pec-
casse nō propter hoc qd p̄m̄ eis
displiceat qz iniustum sed qz dis-

placet eis pena iusta, et ideo in
eis adhuc vliuit voluntas peccā-
di. licet dolore penarum impe-

diatur ne exeat in actum suum.
Appetunt igitur delectationes
pcti a qua tñ oīno priuantur et

inde grauissime affliguntur.
Tercium quod damnati ap-
petūt est sui adnichilatio.

Circa quod tria sunt notanda
secūdū doctrinam scotti in. iij. dis.
l. l. Primo qd propter fugam

malī pene nullus scdm rectam
rōnem pot̄ vel dz appetere nō ēē
probat sic. Null⁹ recta rōne p̄t

appetere qd nō esse ad fugiendū in-
stūm a bonū. sed malū pene ē su-
stū a bonū. igit. zc. Item nullus

scdm rectā rōem pot̄ aliqd appe-
tere qzra inclinationē naturālē
qd illa p̄onat voluntati diuine

sed ad e
vt p̄z. ij.
z est v
p̄z. ij. bo
te in crea
tuā p̄fer
sona vol
eā. sz pro
appeten
dū qd ad
netur vo
nichilar
adnichil
nō tñ del
eē si poss
mortalit
tenefer
qdū nō
cūq; pcti
nū. volē
se adnich
te nō trā
dūmum
ralem. q
p̄tū diu
fugiat r
quali vel
non noll
qd. duo n
ius. r ali
nem bon
p̄z. v. eth
cut post
neq; dū
odum eē
oz fuger
ergo odū
do ipm̄
talr. Ter
lz debet
in pctō p
petit nō
dā. sū. n.
quā susti
m apimū

consideratio. vi. de penis reprobos.

sed ad eē est appetit⁹ naturalis
vt pz. ij. de gnatione. z. ij. de ata
z est volūtatē diuine psonus qđ
pz ex hoc qđ ipm causat imedia
te in creatura rōnali z imperpe
tuū pseruat. pena sūt nō est dis
sona volūtatē diuine qđ infligit
eā. g. popt ipam euitandā nō ē
appetendū nō esse. ¶ Scđo notā
dū qđ ad fugiendū malū culpe te
netur voluntas creata velle ad
nichilari z redigi in nō eē a deo
adnichilante peccaret mortali
nō tñ deberet velle se facere nō
eē si posset qđ ēt in hoc peccaret
mortalit. Prima ps pz qđ quily
tenet seruare pceptum diuinū
qđ nū nō est reuocatū: sed quod
cūqđ pceptū est ptra pceptum dñi
nū. volēdo aut saltē non nolēdo
se adnichilari a deo adnichilan
te nō trāsgreditur quīs pceptū
diuinum sed inclinationē natu
ralem. que est inferior ad prece
ptū diuinū g. tenetur ad istud vt
fugiat z vitet illud. Un nō est ibi
quasi velle simpliciter: sz quasi
non nolle. z talis volūtas est sp
qñ. duo mala ponūtur vnū ma
ius z aliud min⁹: qđ vnum hz rō
nem boni respectu alterius vt
pz. v. ethy. Scđa pars pz: qđ si
cut post esse diuinū maxime te
neor diligere eē meum: sic post
odum eē diuini maxime tene
or fugere z vitare odiū eē ppiū
ergo odiēdo eē propriū z volen
do ipm facere nō eē pecco mor
tali. Tercio dico de dānatis qđ
lz deberēt magis velle nō eē qđ
in pceptō pmanere credo tñ qđ ap
petit nō eē nō ppi culpā fugien
dā. sūt. n. obstruati sed ppi penā
quā sustinēt rō est. Nō eē nō est
maximū malū nec per se odibi

le. sed miseria ē p se malū z p se
odibile. g. qđ ipam naturalit re
fugit nec ab hac fuga retrahit
Tale aut nō est nō eē igit rē. Et
si qđ inister qđ qđ magis opponit
bono ē magis fugiendū. nō eē au
tē maxime opponit ipi esse. dico
qđ illa propō dz intelligi de eo qđ
opponitur p trarie. nō eē opponi
tur eē p tradicōne: sed miseria
p trarie opponitur bītudini cō
trariū em est maioris odiū qđ cō
tradictoriū illō em est formali
malū. nō eē hō nō eē malum for
malit. vñ ex affectiōe bītudinis
est i dānatis odibilitas hui⁹ qđ
est eē. nō em appetit nō esse nisi
qđ vellēt bīt eē. z sic ppi fugā mī
serie z pene volūt nō eē h ex sco
to vbi s. Ex dictis itaqz doctorū
subtilis. z sūt rich. de med. villa
et bīt bōn. dis. l. quartū. pz qđ dā
nati vellent non esse voluntate
naturali quoniam voluntate
naturali id velle non pnt qđ esse
in pena melius est qđ nichil esse
cū nichilitate nulla penitus sit
bonitas. volunt ergo dānati se
non esse voluntate deliberatiua
nō per se sz per accidens in qđ rō
scz ad nō esse sequit carentia pe
ne quā per se appetit. vidēt em
qđ ex suo esse nullam pnt conseq
delectationem nec vtilitatem
nec per suum esse vident se pos
se acquirere aliquod bonum. zō
non est mirum si tali esse vellēt
carere vt malis que essendo pa
tiuntur carerent. Nam non tñ
bonū est obiectū voluntatis: sz
etiā carentia malī licet non pī
mo. qua propter dicif. v. ethico.
Qđ in boni rōne sit min⁹ malum
ad maius malum qđ minus ma
lum est magis eligibile maiori.
l. iij.

Tertij nouissimorum.

Ex his ergo colligimus q̄ tāta
pena dānati uerant̄ si possibi
le esset uellet non esse. Et hoc ē
quod dī apo. ix. In dieb⁹ illis q̄
rent hoies mortē nō inueniēt.
Desiderabūt mori: fugi et mori
ab eis. Et augu. lib. de miseria
hui⁹ mundi. O mors q̄ dulcis
esses q̄bus tā amara fuisti te so
lam desiderāt qui te vehemen
ter oderūt. hec ille. Et si dicas
qm̄ apoc. xx. dī. Infern⁹ ⁊ mors
missi sunt in stagnū ignis. hec
est mors secunda. Et ita uidet̄
q̄ damnati in inferno mortem
pariunt. Dicēdum q̄ mors illa
infernalis dī priuatio uite gl̄io
se: ⁊ nō uite naturalis sunt enī
dānati ouo p̄uatiuita gl̄ie: sed
p̄peruati in eis uita naturae: tan
tis in penā acerbitatib⁹ conti
nue affligunt̄ si mori possent
etiā si uile uitas haberēt. Ita si
amitteret. propter qd̄ etiā sunt
sp̄ mortētes. i. q̄m̄ue patientes
afflictiones ⁊ tormenta que de
se essent mortis inflictiua: sed
nūq̄ sunt mortui. i. uita nata
rati p̄uari. Unde de morte dā
natorū dicit aug. xij. de ciui. dei
illa aut̄ mors est ḡi aulorū oīz
inhalorum pessima que non sit
separatione aie ⁊ corporis sed
in eternā penā potius utriusq̄
complexu. Ibi quippe nō erunt
hoies aff̄ mortem ⁊ post mortē
sed semper in morte. ac per hoc
nūq̄ uiuentes nūq̄ mortui s̄
sine hūe mortētes. Nūq̄ rui
erit homi p̄uius in morte q̄ ui
erit mors ipsa sine morte. hec il
le. Et liquet cur de⁹ dam
natus esse naturalis nō p̄uiat ⁊
ad nihilum redigit. Respondet
tho. i. q̄. quest. lxxvij. argu. iij.

in solutione primī argumenti.
Qd̄ hoc est propter tres causas
Prima est q̄ redigi in nihilū
eum qui peccat non cōuenit di
uine iusticie. q̄ repugnat p̄pe
nitari pene que est secundum
diuinam iusticiā. Secunda est
esse q̄ p̄supponitur ad meri
tum demeritū. Tertia est q̄
p̄inordinationem peccati esse
non tolli. ut uel corrumpitur.
Et ideo priuatio esse non est pe
na debita alicuius culpe. Dicit̄
tamen meth. afo. ice peccat
tor ad nihilū redigi secundū
illud psalm. Ad nihilum dedu
ctus est in conspectu eius mali
gnus: q̄ scilicet ip̄turalibus
bonis omnino priuatur. Unde
d. c. o. xij. Si caritatem non
habuerō nichil suz. Et quibus
omnibus apparet inexplicabi
lis miseria damnatorum.

Scripta est
consideratio horri
bilis combustionis.
Traduntur em̄ dā
nati miseri eternis ignibus cō
burēdi. Job. xx. Denegabit eos
ignis qui non succenderur. Et
math. xij. Exibūt angelī sepa
rābūt malos de medio iustorū
et mittent eos in caminū ignis
Erapoc. xx. Qui non est inuen
tus in libro uite scriptus miss⁹
est in stagnū ignis. Et apoc.
xxi. Timidis autem et incrēdu
lis et execratis et homicidis et
fornicatoribus et ueneficis et
ydolātris et omnibus mendaci
bus pars illorum erit in stagno
ai denti igne et sulphure: quod
est mors secūda. Et dicit. xxij.
Ignis succensus est in furore

meo et
nouiss
i. homi
mine
dozum
Est aut
dicte r
rundan
corpor
ritualit
acerbu
thasori
ipli dī
tia suffi
reprob
stium e
corpor
opinio
disting
to rum
que po
Unde p
non mo
tinguen
dicta c
mis. 3o
res con
plū. q
poreus
aruris
curcia
tus. 3o
libro d
pūre. 2
dei. vi
est flag
dicitur
Cui co
dyat. 3
um esse
Licet a
poreus
elemen
quorum
stat q̄ a

consideratio. vii. de penis reprobor.

meo et ardebit vsq; ad inferni nouissima. deuorabitq; terram .i. homines terrenos cum germine suo. et montium. .i. superborum: fundamenta comburent. Est autem notandum q; sicut dicit richard. in. iiii. Opinio quorundam fuit q; ignis ille nō est corporeus sed est quedam spiritualis pena que propter suā acerbitatem et acuitatem inethasozice dicitur ignis. quia vti ipsi dicunt. Cum diuina potentia sufficienter possit cruciare reprobos pena spirituali: superfluum esset in inferno ponere corporeum ignem. Sed hec opinio est contra scripturam q; distinguit inter ignem damnatorum et penam spirituales que vocatur nomine vermis. Unde ysa. viii. Vermis eorum non morietur et ignis non extinguetur. Et ecclesia. vii. Unde dicta carnis impij ignis ervermis. Ideo communiter doctores concludunt in. iiii. sen. dist. xliiij. q; in inferno est ignis corporeus a principio cū alijs creaturis mundi productus et ad curciandum reprobos ordinatus. Et hoc asserit Augustinus in libro de mirabilibus sacre scripture. Et in libro. xxi. de ciuitate dei. vbi ait. Gehenna illa quod est stagnum ignis et sulphuris dicitur corporeus ignis erit. Cui consonat illud greg. in. iiii. dyal. Ignem gehenne corporeum esse non ambigo. hec ille. Licet autem ignis iste sit corporeus differt tamē ab igne isto elementari precipue in tribus. primum consideratio manifestat q; acerbus et terribilis est

ignis ille infernalis. Primo in afflictionis acerbitate. Secundo in actionis qualitate. Tertio in durationis quantitate.

Primo itaq; differt ignis infernalis ab isto igne elementari in afflictionis acerbitate. Incōparabiliter enim acerbior affligit. Unde beatus iohannes. cui angelus itabat ad aurem dicit. q; ignis iste iehsa ad ignem gehennae sicut ignis in pariete depicitur ad ignem istum elementarem. Tripliter autem cruciat aias ignis ille gehennalis.

Primo propter horribilem visionem. quia scy videt eū preparatū ad horribiliter cruciandum eas in corpibus proprijs post resurrectionē. Tū q; patietur corpora dānatorū ab igne illo passionē mirabiliter afflictiuā. De modo autē patietur dicit doctor subtilis. iiii. dist. xliiij. q; sola intentionalis actio sufficit ad causandū dolorem. sola autē realis tunc intentionali nō sufficit. Secūda pars est manifesta: q; 13 lignum quātūcūq; calefiat quātūcūq; excessiue. nō tñ dolet. q; nō immutatur intentionaliter. Pria autē pars probatur q; aliquādo vbi est modica vel nulla imutatio realis est magnus dolor. ppter imutationem intentionales: sicut si manus fuerit excessiue frigefacta ex cōtactu nixis vel glaciē: si statim appropinquetur igni est ibi vehemens dolor ab illo obiecto immutante tamē modica vel nulla actio realis & calido in manu propter

Ter tñ nonissimorum

excellentiā contrarij scilicet fri-
goris in ipso passo. Erit igitur
in corporibus damnatis passio
intentionalis afflictiva. nō autē
necessario passio real. Si autē
illa cōcomitet qz videlz est ibi
causa naturalis appropinquata
susceptio: oportet incorruptio-
nem illi? corporis ab extrinseco
saluari videlicet ab ipso deo mi-
raculose conseruante vitam.
Secundo cruciat ignis ille ge-
hennalis animas per contrista-
bilem impressionem. Sicut em
dicit rich. Ignis ille inquantuz
est diuine iusticie instrumentū
animas et spiritus affligit affli-
ctione ad quam disponit natu-
ralis virtus illius s ignis: nec ta-
men qualescūqz afflictionem po-
test causare in illis spiritibus
nisi virtute increate iusticie p-
cipaliter illos spiritus punien-
tis mouentis et dirigētis illum
ignē ad illorum spiritū cruci-
arum. In illō autē igne est natu-
ralis aptitudo vt ei? species re-
cipiatur imprimatur in intelle-
ctu spiritus separati: sed quod
p tale modum imprimatur et cū
talē vehemētia qz ita ad se reuo-
cat seu conuertit intentionē il-
lius spūs qz per hoc notabiliter
impediat circa aliarum rerum
cōsiderationē cōtra suā volū-
tatem et hoc qz tale impedin-
tuz sibi sit pro graui onere hoc
est per virtutem diuine iusticie.
Scot? autem declarāo qualiter
per hunc modum affligunt spi-
ritus ab illo igne dicit qz intel-
lectus illius spūs determinat
perpetuo ad intēse cōsideran-
dum illum ignē in ratione obie-
cti. Secundo apprehēdit istā de

terminationē ad talē cōsidera-
tionē. Tercio odit eā et odit illū
odiu ex affectione cōmodi ex q
vult qd cūqz obiectū prout sibi
delectabile fuerit considerare
nunc hoc nūc illud et promouet
ex superbia ex qua vult vt potē-
tia sua intellectiva scdm iper-
amvolūtatis propriē et cōfirmā-
tur ex inuidia ppter quā odit de-
terminari a deo ad aliquā con-
siderationē vnicā. Quarto se-
quitur apprehensio nō tantuz
nuda illius considerationis.
sed apphensio certa de euentu
illius cōsiderationis intēse et
perpetue. Quinto ex hoc seq-
tur tristitia quert di. aug. xiiij.
de ci. dei. est dissentio ab his re-
bus que nobis nolētib? accidūt
hec ex scoto. Tercio cruciat
ignis infernalis aīas per odiū
lēle detentionē. Vñ dicit rich.
qz in illo igne est naturalis ap-
titudo vt in eo sit spūs separatus
sicut illo diffinitive sed qz spi-
ritum separatū detineat cōtra
suā volūtate hoc em cōuenit
virtute diuine iusticie. illa autē
involuntaria detētio est ipsi re-
probo spiritui iexplicabilis cru-
ciatus. Et fm hūc modū prece-
dentē intelligitur qd dicit gre.
in. iij. dya. qz aīa nō solū viden-
do: sed etiā experiendo incendi-
um patitur. Doctor autē subti-
lis volēs declarare qualiter p
talem detētionē affligunt spūs
ab igne infernali dicit. qz nullū
corp? vt locans est locato discō-
ueniēs nisi qz aliud corpus est
sibi conueniēs. spūs autē sicut
cum nullo corpore habet cōue-
nientia quia tunc illud esset na-
turale saluatiuum ei? ita ad

nullū cor-
discōueni-
detineri
ueniens
corpori
cōuenit
perpetuo
le modo
ueniēs n-
Ad habē-
igne detē-
inueniat
spiritus
neri per
liter ex
na illuc
ad illud
commod-
tit liberu
natura s
cūqz cor-
re present-
promoue-
bia ppter
potētia re-
ppter qu-
neri per
actionem
cedit detē-
tionem
tioz dīne
eius seq-
de euentu
sequitur
pōit aff-
predicti
bus dēst-
tristia est
iam in
instante
aliquod
mortale
notitum
sticia de
pore. Et

consideratio. vii. de penis reproborum.

nullo corpus habet naturalem
discouenientiam ppter quam
detineri ibi sit nature sue discō
ueniens. unde si michael cuiq;
corpori esset ex precepto diuio
cōtinu⁹ localiter diffinitue et
perpetuo hoc apphēderet nul
lo modo apprehēderet vt discō
ueniēs nec vt materiā tristitie
Ad habēdum ergo tristitiā de
igne detinente oportet vt p^o
inueniat ratio noliti. Sic ergo
spiritus mal⁹ habet nolle deti
neri perpetuo ab igne et specia
liter ex sua vel voluntate diui
na illuc effectiue detinente. et
ad illud nolle inclinatur affectio
commodi secundum quam appe
tit liberum vt potēte vt sicut
natura sua est indifferēs ad qd
cunq; corpus sic posset se face
re presentem cuiusq; corpori
promouet autem ad hoc super
bia ppter quā appetit vt p^oia
potestate consummat inuidia
ppter quā nūq; vellet sic deti
neri per quācūq; sentētiam vel
actionem diuinā. Istud nolle p
cedit detentio apphēsiō de
tentionis. Istud autē nolle licet
inordinate posito in voluntate
eius sequitur apphēsiō certa
deuentu istius noliti. et hoc
sequitur tristitia. hoc ex scoto.
Ponit autē ipse scotus exemplū
predicti modi tristandi. in ho
ibus desideratibus mori. quib;
tristis est vita. tales enī odunt
a iam in corpore suo esse vsq; ad
instantem mortē naturalis ppter
aliquid odibile comitās vitā
mortale et apprehendunt istū
nolitum fore. et sic sequitur tri
sticia de detentione aie in cor
pore. Et iuxta hoc dicit greg.

iiij. dyal. Si uiuentis hōis spiri
tus incorpore⁹ tenetur i corpo
re: cur non post mortē incorpo
reus spiritus corporeo igne te
neatur. Et aug. xxi. de ci. dei.
Si spirit⁹ hominum pfecto i co
pore et nunc potuerunt includi
corporalib⁹ membris tunc po
terunt corporum suoz vinculis
insolubiler alligari.

Secundo differt ignis ille
infernalis ab isto igne ele
mentari in actionis qualitate
quia quos affligit non cōsumit.
Chrysost. de reparatione lapsi.
Ignis iste qui in presenti vita ē
absūmit cuncta que recipit. Et
leho quos suscipit semper cru
ciatur penas semp integras re
suat. hec ille. In illo itaq; igne
post resurrectionē generalem
corpora dānatorum cōtinuet
semper patientur. et tamen illa
corpora nūq; consumēt. cui⁹
ratio principalis est ordo diui
ne iusticie. et ideo illi igni assi
stunt dicit rich. generalis dei
influentia ad hoc vt illa corpo
ra vehementer affligat. nec ta
men adest vt consumat. Un Au
gu. xxi. de ci. dei. Omnes hūmōi
oppositiones ignis infernalis
accubuit voluntati et potentie
dei a quo sunt de nichilo in eē
cuncta producta diuersisq; na
ture sue proprietatibus et legi
bus regulata. et in eodē li. ca. ij.
iij. et p. ad conuincendum incre
dulos adducit multa exempla.
vide ibi. Ex hūmōi enim exem
plis possum⁹ manuduci q; oipo
rentia dei cuius virtute facta
sunt omnia et mouentur damna
tos faciet igne infernali cruci
ari nec tamen consumi.

Tertij nouissimorum

Tertio differt in duratiōis
longiturnitate qz omnino in
extinguibilis est ⁊ etern⁹. mat.
xxv. Disc edite maledicti i ignē
eternum. Et math. iij. pales
aurem cōduret igne inextingui
bili. Oigitur q̄ acerba afflictio
dāna toꝝ quo sic imperpetuum
cruciabuntur illo igne inferna
li. Nam reuera si omnia ligna
mundi sicca essent ⁊ combustio
ni peroptime disposita ⁊ offusa
in vnum acervum aggregata ac
cenderent ⁊ in flammam igne
am ⁊ carbones pariter redige
rentur ⁊ nō posset profecto tot⁹
ille ignis tā grauter affligere
vt minima scintilla illius ignis
infernalis. O igitur q̄ horren
dum tormentum ibi perpetuo
cruciari. Nunq̄ profecto vidi
sit ferrum in fornace fabri aut
merallum in fornace fusor⁹ sic
accensum sic ab igne penetra
tum vt erunt corpora damnato
rum intus ⁊ extra in carne ⁊ os
sibus venis ⁊ neruis ⁊ intestinis
atq̄ singulis membris illo fu
rentissimo igne infernali horri
bilitate succēssat vndiq̄ penetra
ta: psal. pones eos vt cibus an
ignis dominus in ira sua ⁊ tur
babit eos: et deuorabit eos ig
nis. O q̄ horribiliter vrens ⁊
ardens. O q̄ laboriosa ⁊ affli
ctus est illa flamma in qua mi
seri lugebunt in perpetuum cla
mabunt eiulabunt ⁊ inspirabūt
⁊ nunq̄ exaudientur. O si possi
bile esset vt aures ad os inferni
poneremus ⁊ audiremus pfecto
diutem epulonem immo iecuz
omnes auaros omnes supbos
omnes luxuriosos omnes icre
dulos omnes blasphemos omni

nes detra ctores ⁊ tuidos om
nes deniq̄ peccatores obstina
tos clamorosis vocibus lamen
tantes atq̄ dicentes. heu heu
q̄ ardēs est ista flamma. Quis
dabit nobis ad refrigerium vnā
guttam aque? Quis nos libera
bit: quis nos consolabitur? Vbi
sunt amici: vbi dignitē: vbi po
tentia? Vbi nostra miserabi
lis plebs omni dolore atq̄ an
gustia. O vita omni solatio de
stituta. Credite credite. O cor
rigibiles peccatores nō parcer
vobis iusticia dei nisi peccata
deposueritis. quoniam vobis p
ijciat in ignem eternum. pla im
pluet super peccatores la que
os ignis sulphur ⁊ spiritus pro
cellarum pars calicis eorum.
O quid erit esse imperpetuum i
illo igne horrendissimo quādo
etiam ad modicū nunc sustine
ri non potest coctura candel
lae. xxij. Quis poterit habi
tare de vobis cum igne deu
rante: quis habitabit de vobis
cum ardoribus sempiternis? O
igitur miseri et execrati pecca
tores timete timete dei iusti
ciam ⁊ q̄ diu potestis agite. pe
nitentiam. Quia vt dicit sal. lu.
xij. Nisi penitentiam habueri
tis omnes similiter peribitis.

Octaua p̄i
cipalis consideratio
declans acerbita
tem inexplicabilem
pene infernalis est considera
tio totalis impermixtionis.
Quelibet enim pena est in in
feruo sine permixtiōe cuiuscūq̄
q̄ mitigatiōis aut alleuatiō

nis. Et h
tribus.
p̄mo
Secund
Tertio
R
Rel
tione qu
pene infe
penitus
alicuius
cur dicit
ctores.
na et ma
suis con
derur ga
securitas
dolor aut
consolat
quacūq̄
Est enim
dus cen
malis. 3
nia dona
ta. Est en
tanrum.
omnia m
tione. 3
lor sum
dor: sum
desolati
summa
suis pena
vatem
nam m
legitur
sis. Aut
ue apu
dam sac
erat p̄i
ciē. ord
frequen
tam cor
nuctare
le a liqua

consideratio. viij. de penis reproborum.

nis. Et hoc potest declarari ex tribus.

Primo ex comparatione.

Secundo ex conuenienti rōne

Tertio ex obiectionis solutione

Prima igitur declarari potest ex quadam comparatione qualiter acerbissime sūt pene infernales ex eo q̄ nullas penitus habent permixtiones alicuius alleviationis. Nam licet dicitur Ansel. et alij sancti doctores. Omnia huius mundi bona et mala permixta sunt cum suis contrariis nec enim hic habetur gaudium sine tristitia nec securitas sine timore; nec etiā dolor aut tristitia sine aliqua consolatione nec sanitas sine quacunque lesione; et sic de alijs. Est enim mundus iste locus medius communis utiq; bonis et malis. In celo autem sunt omnia bona simpliciter impermixta. Est enim locus ille bonorum tantum. In inferno itaq; sunt omnia mala siue boni permixtione. Ibi igitur summus dolor/summa tristitia: summus ardor: summa frigiditas: summa desolatio: summa turpitudine: summa miseria: summa propterea penarum angustia. Acerbissimam quippe penarum infernali ostendit exemplum qd̄ legitur in libro petri cluniacensis. Aut enim q̄ in pago pictaue apud ligumacum fuit quidam sacerdos qui familiaris erat prioris bone valis cisterciensis ordinis. Iste igitur prior frequenter eum monebat ut vitam corrigeret et seculo abrenunciaret qui promittebat hoc se aliquando facturum. Ille

igitur subito grauiter egrotans mittit pro dicto priore. Veniens igitur prior monebat eum suum complere promissum. Ille vero nolebat adhuc se desistere. Qui subito clamauit. Pater: ora pro me: quia ecce duobus veniunt ad deuorandum me. Cito autem postea ad oronem dicti prioris et suorum sociorum dicit se esse liberatum. Nec tunc sic liberatus amouit statum mutauit. Et tunc subito fortis incepit clamare. Ecce enim ignis occupat me ad deuorandum. et perebat oranti pro se: et opponebat coopertorum igni. Si militer et tunc liberatus est per orationem eorum: nec tamen se correxit nec promissum implere voluit. Tunc factus ac si exspirasset rapitur ad dei iudicium: audit ibi sententiam contra se. redit. Refert visa et audita et spem salutis ab eo precisam. Et ecce (ait) duo demones portantes vnam magnam sartagine[m] ut frigar in ea in eternum. Et sciatis (inquid) q̄ ego non insano quia hec est cuculavelstra et hec lintheamina. Quod cum diceret vna gutta frigore cecidit super manum egri et deuorauit eam statim usq; ad ossa omnibus uidentibus. Et ait. Ecce nunc credite: ecce nunc demones proiecti me in sartagine[m]. Et hoc dicens miserabiliter exspirauit. Ulnus autem illud semper patebat etiam post sepulturam.

Secundo declarat ipmixtio penarum infernalium ex ratione conuenienti q̄ etiam reprobi voluntarie se auertūt a summo

Tertij nouissimorū cōsideratio. viij

bonorū fontet totū bonitatis: iō
iuste malis et penis subduntur
sine admittione cuiuscunq; bo
ni. ysa. i. Uegēti peccatrici. rē.
sequitur. dereliquerunt deum.
rē. O q̄ grauis tormentorū acer
bitas vbi est oīm malorū exag
geratio sine quocūq; bono. Sz
dicere posset aliquis quo modo
pro tā modica peccati delecta
tione infligitur tā grauis acer
bitas tormentorū? Dicendus q̄
cū in quolibet peccato duo sint
scz cōuersio ad bonum commu
tabili ratione vtriusq; dz eē taz
grauis tormentorū. acerbitas.
ratione inq; cōuersionis. i. amo
risz adhesionis seu etiā dele
ctationis in pctō debet mensu
rari acerbitas in tormēto non
soli ratione delectationis quā
peccator habuit sed potius quāz
habere voluit qz de voluntatē
respicit. Cum igitur impi⁹ ex im
probavolūtatē adponat mo
dum in delectatione pcti. nec
tātam delectationē inuenire:
vnq; in peccato pōt quin semp
vellet si posset ampli⁹ delectari
Ideo deus qui corda pensat pe
nam infligit nō fm delectatio
nem habitā sed questā. ratio
autem auersionis luce clari⁹
id apparet. Tanta nāq; est offe
sa quantū ille q̄ offenditur. vnde
non est equalis culpa nec equa
lis pena eius q̄ percussit rusticū
et q̄ militem aut regē. Omnis
ergo culpa mortalis per quam
se auertit pctōz ab infinito bono
infinita iudicat videlicet obte
ctiōe. Ideo talis culpa acerbi
sima pena debet puniri. ita q̄
sicut peccator voluntarie se a

uertit a summo bono in q̄ est in
finita bonitas ab omni malo se
pata. sic puniēd⁹ est pena acer
bissima ab omni alenāatione pe
nitus separata. qz em voluntā
rie reliquerūt bonum qd est si
ne omni malo ita subdi debent
malo qd est sine omni bono.

Tertio declarāda est talis
penarū infernalium iper
mixtio ex obiectionis solutiōe
posset vnq; q̄spiam sic obijcere
qz in inferno sunt frigus et ignis
iuxta illud iob. xxiij. Ad calo
rem nimis transibunt ab aq̄
niuium. frigus autē temperati
um caloris ignis e cōtra. Ad
hoc dicendum. q̄ q̄uis ibi sint
elementorū cōtrarie qualita
tes nō tamen ibi habebūt mutu
as actiones nec inuicē se ibi tē
perabunt in aliquo. Nazardoz
ignis nō mitigabit frigiditatē
aque nec econtra. hec autē ali
quomodo signata sunt i flagel
latione egypti in qua sicut dici
tur sapien. xvi. In aqua q̄ omnia
extinguit pl⁹ ignis valebat i in
fra eodem caplo. Atq; glacies
sustinebat vbi ignis nō tabesce
bant. In inferno autē simul affli
gunt supplicia cōtraria non suc
cessiue. Dum autē sic pena pe
ne coexistit penarū confusio pl⁹
affligit. Ideo dicitur iob. x. Vbi
vmbra mortis null⁹ ordo. Sz
ne qd ibi erit ordo iusticie vni
dicantis qz non decet deum qui
summe bon⁹ est permittere q̄
sit deo ordinatio culpe sine ordi
ne iusticie. hic autem ordo req̄
rit vt qui pl⁹ peccauit graui⁹ pu
niatur. Apo. xviij. quantū glori
ficauit se i delictis suis tātū
date illi tormentum iusticie. Et

deut. xxiij.
licet erit
ergo in
siones m
xiiij. ita
rum diu
quis cur
vna q̄ ead
Ipe etiā
iob. x. qz
uentioni
Qui mul
tious cr
in pena.
q̄rit o
dicāris
pument
semel in
ardore p
pa simul
caritatis
luptatis
tas pena
ciam sua
dem noie
ebriabat
vires cib
in q̄q; a
ppter q̄
q̄ em sem
datio dē
nullomō
monuit
non emē
mortem
Ipe in d
vna igit
esset mor
mulus q
ei⁹a dem
deducti
furgēs o
ri eū fec
sit ex dā
mixtam

de penis reproborum.

Deut. xxv. Juxta quantitatem de
licti erit et plagarum modus. Sicut
ergo in domo patris eterni ma
siones multe sunt sicut dicitur Job.
xiiij. ita est in inferno tormento
rum diuersitas. vñ gre. Selēna
quis cunctis vna sit: nō tñ oēs
vna et eadē qualitate succēdit.
Ipse etiā greg. exponens illud
Job. xx. Juxta multitudinē a di
uersionū suarū sic sustinebit. ait.
Qui multa inuenit ad culpam
nouis cruciauit inuentionib⁹
in pena. hec ille. In inferno ita
q̃ erit ordo diuine iusticie vin
dicatis sed non erit ordo pene
pumentis. Vñ reprobi simul et
semel intēperatissimū frigus et
ardore patient qm̃ in eorū cul
pa simul inuēta sunt et carētia
caritatis ardēs et cupiscētia vo
luptatis. erit tñ grauiora cerbi
tas penarū scdm̃ grauiorē mali
ciam suarū culpā. Legit q̃ qui
dem noie vdo quasi quodidie in
ebriabatur et voluptuose viuebat
vñs cibis et potib⁹ delicatis at
tñ qñq̃ aliqua bona opa fecit
ppter q̃ de⁹ ad eū misit angelū
q̃ eū semel et bis monuit de emē
datione vite q̃ nisi se corrigeret
nullomō saluari possit. Et tertio
monuit eū angelus dicens Si te
non emēdaueris in breui mala
mortem orieris. et sic disparuit.
Ipse tñ vdo nichil se emendauit
vna igitur die cū ebri⁹ dormiēs
esset mortu⁹ est. Et quidā ei⁹ fa
mulus qui bon⁹ erat vidit aīam
ei⁹ a demonib⁹ trahit in infernū
deduci. Et princeps demonum
surgēs obuiā illi iuit. et colloca
ri eū fecit sup sedē ignitā. et tul
sit ei dari potū sulphure et igne
mixtum dicens. q̃ in ebrietate

viristi hic pot⁹ tñ⁹ erit. princeps
autem demonum fecit sibi pa
rari balneum de igne picez sul
phure mixtum in quo ille miser
balneatus est. et dicit ei princeps
hoc balneum tuum erit. q̃ bal
neando et deliciose viuēdo sept
us creatorē tuū offendisti. Ter
tio fecit sibi parari lectum et tūc
fuit piceus in pfundam foueā
plenam igne fumor fetore. Et
tunc dixit ei. Nunquid legisti et
audisti quod dominus per pro
phetam amos dicit. Ne q̃ dor
mitis in lectis eburneis et lasci
uitis in stratis vestris. hec er
go erit requies tua in seculum
seculi. Aliud exēplū narrat viri
darius de quodam nobili q̃ op
pressor erat pauperum et mundi
amator. hic dum quiesceret in
lecto camerarius suus iacens
ante cameram raptur inuisio
ne ante thronum dei vbi accusa
batur domin⁹ eius de omnib⁹
que gesserat pro quib⁹ accepit
sententiam dānationis cū ma
gno tripudio duct⁹ est a demo
nib⁹ añ luciferū. Tunc lucifer
ait. Adducite enim ad me vñ dez
osculū fidei seruitori meo. Cui
euz adductus fuisset dixit. Nū
q̃ sit tibi pax in secula seculorū.
Et ait ipse consuevit balneari.
ducite eum ad balneum.
Cum autem ductus fuisset ad
balneum infernale et i vngu
bus dyabolozum penitus lant
areretur aliqui ignem super euz
fuderunt educus autē de bal
neo positus est in lecto interna
li de quo ysaiē. xiiij. Subter te
sternet rinea et opimētū tuū ē
ymes. dicit lucifer. Date ei p⁹
bañeū de calice ire dei et ppi

Tercij nouissimorum

natus est ei ignis: et sulphur que est pars calicis eorum. Qui dum clamaret dicit lucifer. Audire consuevit dulces symphonias. Surgant symphoniaci. Et ecce duo demones cum tubis igneis ignem sic in eum sufflauerunt vt de oculis naribus ore flam ma ignis exiret. Lucifer autem ait. Adducite eum ad me. Et ad ducto ait. Cantasti cantiones tanta michi vnam. Et ille dixit. Quid cantabo nisi maledicta dies in qua natus sum: Et lucifer. Cantameliore. Et ille ait. Quid cantabo nisi maledictus pater qui me genuit: et inaledicta mater que me portauit. Et lucifer dixit. Cantamadhuc meliorem. Et miser ille dixit. Quid cantabo nisi quod ipse deus sit maledictus qui me nasci facit: hoc est ait lucifer quod volebam. Duce te ergo eum in sedem quam meruisti. Qui protectus est ad vnum pntem: et factus est talis strepitus ac si totus mundus caderet. Ad quem strepitum euigilans camerarius statim currit ad cameram domini: et dominum mortuum inuenit: narratque visione religionem intravit. hoc viridarius.

Quona pri
cipalis consideratio
infernalis acerbitatis
declaratiua
et consideratio generalis. Totaque enim
danati generaliter et multiplici mo
do innumerabilis. Est autem triplex pe
naru infernalium generalitas.
Prima est generalitas penaru
innumerabilium.
Secunda est generalitas crea
turarum affligentium.

Tercia est generalitas partium
sustinentium.

Prima igitur est generalitas
penaru innumerabilium. Sunt
enim eorum pene innumerabiles.
Unde quilibet eorum dicit. Circumdederunt
me mala quod non est numerus.
Et iob. xx. Ois dolor irruet in eum
.i. in damnatum. Et deus. xxxij. Co
gregabo super eos mala et sa
gittas meas complebo in eis. Et
greg. ff. illud math. viij. Eligen
tur in tenebras exteriores sic bi
cit. In inferno erit frigus insupe
rabile: ignis inextinguibilis ver
mis immortalis: fetor itollera
bilis tenebre palpabiles flagella
cedentium: horrida visio de
monum: pfusio peccatorum: despera
tio omnium bonorum. hec ille. Item erunt
ibi fames et sitis. ysa. xlv. Ecce
serui mei comedent et vos esurie
tis: ecce serui mei bibent et vos
sitietis. Item erit ibi amaritudo
importabilis. ysa. xliij. Amara
erit potio bibentibus eam. Et
dente. xxxij. Quia eorum vna fel
lis et botrus amarissimus felis
draconum vinum eorum et vene
num aspidum insanabile. Et hie
re. ix. Cibabo populum meum
absinthio et dabo bibere aquam
fellis. Item habebunt reprobi
intra se post resurrectionem qua
si alium infernum ex contrarie
tate qualitatum elementorum
(vt dicunt aliqui) qui perpetuo
pugnabunt in suo corpore. Est
autem hec pugna grauissima et
ineffabili modo tanto atrocius
quanto intimius afflictiua horribi
lia quippe sunt hec ad cogitan
dum: terribilia ad nunciandum:
sed grauissima ad sustinendum.
Et vt generaliter loquamur tantum est

in inferno
seruaz vt
nec lingu
Un quida
chili ceter
tu ferrea
hendere f
percurrer
em oculu
dunt nec
preparau
eum: sic et
nis prepa
est. Tam
ratio rei
mortis per
vbi dicit
in michi
et malaz
me de a
pisti me.
monit qu
rimam pr
agebat: v
cum quer
ceret: rudi
mee non v
dieu totu
in futuro
Unde sm
nia opific
pene infe
S. E. Sc
faru
em peccato
ideo ois c
ris sui in
fligent m
p. pugna
raz cont
Arinabi
inimicor
vibifacto
scit in to
fustos et b

consideratio. ix. de penis reprobor.

in inferno penarū varietas et mi-
seria et nec intellectus capere
nec lingua exprimere sufficiat.
Un quidam gentilis ait. Admi-
chi si ceterum lingue sint: ora q̄ cē-
tū: ferrea vor: oēs scelex p̄pre-
hendere formas: oia penarum
percurrere nota possum. Sicut
em ocul⁹ nō vidit nec auris au-
diuit nec in cor hoīs ascendit q̄
preparauit de⁹ his qui diligūt
eum: sic est intelligendum de pe-
nis preparatis his qui oderunt
eū. Tam multiplicis pene p̄side
ratio reuocauit ipsum dauid a
morte p̄cti ad peragēdā p̄ntam.
vñ dicit ad dñm. Quantas oñdi-
sti michi tribulationes multas
et malas: et quersus uiuificasti
me et de abyssis: erre itez redu-
xisti me. hñdi etiam p̄sideratio
monit quēdaz heremitā ad asp-
rimam p̄ntam quā in heremo p-
agebat (vt legitur in. vi. ps.) a q̄
cum quereretur cur se ita iterfi-
ceret: rñdit. Totus labor vite
mee non ualet p̄parari ad ynum
diem tormentorū que p̄ctōrib⁹
in futuro seculo referuantur.
Unde p̄m gr̄e. super iob Sup om-
nia p̄fictionem prouocat visio
pene infernalis.

Secūda ē gñalitas creatu-
rarum affligentium. Qm̄
em p̄ctōres offendēt creatorē:
ideo oēs creature tanq̄ creato-
ris sui iniuriā vindicātes af-
fligent miserū p̄ctōrem. Sap.
v. Pugnabit p̄o illo orbis ter-
raz contra infēatos. Et ibid.
Arma bit creaturaz ad vltionē
inimicorū. Et sap. xvi. Creatura
xibifactori deseruiens excande-
scit in tormentum aduersus in-
iustos et hoc per modos varios,

hoc em fiet vel per species rerū
prius acquisitas vel de nouo li-
fluras. aut etiā p hoc q̄ quacu-
q̄ re hō male vti⁹ extra deū illi⁹
rei esse aliquomō saluabitur in
aliquo elementorū vt per q̄ quis
peccat per hec etiā puniatur. Il-
cut bī sap. xi. Narrat guillerm⁹
in libro de apib⁹. q̄miles quidā
potens mire dedīt⁹ torneamen-
tis sicut miserabilr vixerat sic
et miserabiliter obiit. Reliquit
asit vxorem deuotam valde que
marito mortuo (vt ipsamet fra-
tri alberto magro ordinis pre-
dicatozū narrauit) rapta in ex-
cessum mētis vidit circū animā
viri sui demones i magna mul-
titudine aggregatos. Dixitq̄ vn⁹
ceteris emittentior ad p̄fortes.
Ponite caligas in pedib⁹ ei⁹ q̄-
rū spicula penetrēt a planta pe-
dis vsq̄ ad cerebrum. hic indui-
te eum lorica cuius spicula an-
teet retro penetrēt totum cor-
pus. hinc ga leam capiti eius i
ponite cui⁹ similiter spicula des-
cendendo trāseant vsq̄ ad plā-
tas hinc scutum collo eius inis-
cite cuius pondere mēbris oib⁹
p̄quasset. hec oia cum iussu p̄ci-
cipis demonū in asa illa misera
p̄pleuerunt: dixit iterato demo-
nibus. Consuetudo eius erat vt
post torneamētū balneis frueretur
et post balnea deponeretur
in lectum et iuxta euz puella te-
nerior cuius amplexibus et coi-
tu fruebatur. his oib⁹ ap̄rate
similia. Nec mora flammis bal-
nearibus illius aiām cruciatā
in lectum ferreum candentē po-
suerunt et iuxta eam bufonē cū
terribilibus oculis ad imagi-
nem lecti ei⁹ cuius amplexu et

De tertio nonissimozum

toto tactu ⁊ osculis adeo exustus est vt hic videret oia alia tormēta superare. Illa autē bona mulier q̄ dispēsanē deo hec de suo marito vidit oib⁹ diebus vite sue recordatione visionis huius adeo afflicta fuit ⁊ vt nullū posset ambigere qui eā antea cognouisset quin illa s̄ modū cordis incommodoveraret. hec gūl. li. de apibus. Narrat etiā q̄ quidam vidit i vīis quēdā honozatū virum sc̄larem qui multū excellerat i gl̄ia mūdū in gula luxuria ⁊ vanis solacijs i infernum deduci. Et ecce pnceps demonū surgens de cathedra occurrens collocavit eum in ea dicēs. Sede hic pro honore quē habuisti in sc̄lo. Erat autē cathedra tota ignea. Oblatus autē est ei i vase pot⁹ amarissim⁹ ⁊ fetidus ⁊ limundus ⁊ coact⁹ est biberē a demonib⁹ de hoc bibe loco potuū delectabiliū quos bibisti in sc̄lo. Astiteſt autē ⁊ duo demones cum tubis insufflātes in auribus ei⁹ ⁊ eribat per oculos aures ⁊ nares flāma ignea. et hoc iſunt pro cantilenis vanis q̄s audisti. Posuerūt autē ⁊ serpētes circa collum ⁊ brachia dicētes. Et hec pro amplexibus mulierum. et sic miser torquebatur i quibus peccauerat. hec in libello. de dono timoris.

Tercia est gñalitas partiū sustineriā. Qñ quilibet dōz natoꝝ dicere pōt illud dāñ. xij. Angustie michi sunt vndiq; id ē in aīa ⁊ corpore iñtus ⁊ extra ⁊ gñaliter in oibus mēbris. Unde de tormentis q̄ patietur i corporibus suis dñs prover. xix. Parata sunt verisozibus supplicia et

malles percutiētes stultoz coꝝ porib⁹. Etyla. xij. Oē coꝝ hoīs ptabescet et pteretur torziones et dolores tenebūt qñ parturiens dolebunt vnusquisq; ad partum suū stupebit facies pbus vultus eoz. Itē dicit ansel. Tanta scias egritudine intus quēmlibet iſfirmari vt ei nullo medicamine valeat subueniri. hec ille. profecto i singulis mēbris magis dolebunt q̄ si illoꝝ singula euellerētur a locis suis. Interius q̄ppe exterius in oibus membris ardebant. Qñ p̄s. pones eos vt clibanū ignis. Attēde q̄tus est dolor vbi ignis ille se tam atrociter per oēs partes diffundet quēsdmodum sit i ferro ⁊ a līs metallis in fornace positis. Eze. xxi. Omēs isti estanum ferrū ⁊ plumbū in medio fornacis scoriz argenti facti sunt. Propter hec dicit dñs. Eo q̄ versi estis oēs in scoriz. ppter ea ecce ego aggregabo vos in medio fornacis ⁊ succendam in ignem ad conflandum. Itē. Sequitur. Succēdam vos in igne furoꝝ mei. Exēplum sensibile quo posset aliquis imaginari acerbitatē hmoi pene ponit ansel. li. de similitudinibus. d. Si ante oculos cordis nři positus hō exēpli cā qui tam i ipsis oculoz suoz pupillis q̄ etiā in singulis mēbris intus ⁊ extra ferrū hñtum ⁊ cādēs infixum habeat vt nec medulle nec iſtestina nec oī no q̄lscq; in toto ipso cruciatius inanitate careat vel eā lenius q̄ in oculis aliquaten⁹ sentiat. Quid dicā. Angustiaſt ip̄e quis sane mentis hūc existimet non āgustiaſt. Si tāta autē erit acer

bitas
dicam
uerita

I

tormen
prio
Secun
alleu
Tercio

Pre
ne. Ju
mouēti
quippe
atio pa
habebā
qui ad
gimēti

Sco
qui
ne aut
tat. Q
prio. nec
ad prem
est de p
p quib⁹
scoriz
cōueniē
li habet
etiā h
impossi
expleta
et in ill
parte vi
uer pñ
talem
tarum
ne in de
nūq; iſt
catia p
poralis.

bilas in vno solo tormento: qđ
dicam in tanta pluralitate et di
uersitate tormentorum?

Decima est

consideratio eternitatis. Erit enim sp̄ iugis
eternitas oīs hmoi
tormentor. Et hoc tripliciter.
Primo sine penarū interruptione.
Secundo sine diminutione aut
alleviatione.

Tercio sñ solaciū inpositione.
Rimo igit erit angustiarū
eternitas sine interruptio
ne. Iudicum. x. Non erat villa
mouētius requies. Aggravatio
quippe magna doloris est eterna
passionis. Apoc. xxiij. Non
habebāt requiem die ac nocte
qui adorauerunt bestiam et ima
ginem eius.

Secundo erit eternitas. sine
quacūq; penarū diminutio
ne aut alleviatione. In ecclia cā
tat. Qđ in inferno nulla est redē
ptio. neq; qđ ad totā penā neq; qđ
ad partem pene. qđ maxime veruz
est de pena inflata p pccis illis
p quib; aliquis dānat. Dicit ei
scotus in. iij. di. xxi. qđ non est in
cōueniētia penam debitam venia
li habere terminū in inferno qđ
etiā de penitens pmo et pte pñie
imposite explens et ante totam
expletam recidiuās in mortale
et in illo mortali decedens pro
parte pñie residua explēda sol
uet penam in inferno et non nisi
tēpalem: qđ ex quo semel commu
tatum fuit debitum pene eter
ne in debitum pene temporalis
nūq; iste est debitor p illis pec
catis prius dimissis nisi pene tē
poralis. hec ille.

Tercio est ibi eternitas āna
gustiarū sine quacūq; sola
ciū inpositione. Eze. viij. Angu
stia superueniēte requirēt pacē
et nō erit perturbatio veniet sup
turbationē. In qđlibet aia dāna
ta petere potest illud tēp. p
mo. posuit me desolatam tota
die merore affectam. Et. ysa.
xxvij. Pccōr desolabitur in se
cula scōp. O igitur miserrima
damnatōr cōditto. heu dolor.
O pena vah desolata plena oī
tormento. sup hoc homo corde
memento. Nec em̄ vnus alter
cōpatietur nec vnus aliū pote
rit consolari. Nec beati compa
tiētur miseris damnatōr. sed
sicut dicit. ps. Letabitur iustus
cum viderit vindictam.

Undecima

est consideratio hor
ribilis lamentatio
nis. Nam vt dicit
dñs in pluribus locis enangelij
ibi erit fletus et stridor dentium.
Secundū vero richardum in
quarto distin. l. Non erit corpo
ralis fletus inq̄tuz est resolutio
quedam corporaliū lachry
marum quia talis resolutio
tunc nō erit sed pertinet ad cor
ruptibilem statum. tamen erit
ibi maximus dolor interior quā
signabitur per signa in facie et
oculis cum turbatione et motu
capitis et cum stridore dentium
vultusq; tristitia.
Est autem huiusmodi lamenta
tio horribilis.
Cum propter horrorem extrin
sece dispositionis.
Cum propter horrores terris
ce et cussiois vel turbationis.

Tercij nouissimorum

Tum propter horrorem intrinsece afflictionis.

Primo itaq; horribilis est valde damnatorum lamentatio propter horrorem exterioris dispois. Tum ex horreda tenebrositate. Tum ex horreda confortij uilitate. Tum etiā ex horreda prope turpitudinis deformitate. Job. Ibi sempiternus horrore inhabitans. Greg. Quis non horreat fumum teterrimū semper sustinere et nunq; lucē uide res sed sp̄ impleri fetozib; torq; cum demonibus ubi sp̄ circū dant dolores mortis. hec greg. Quisnam explicet q̄tus meror erit in cordib; damnatorum q̄ta angustia iqualis amaritudo inter tā horribiles demonū ceterozq; dānatorum turbas i tantam horredū carceris tenebris. O beī qui nunc lugent (ut ait dñs mat. 9.) qm̄ ip̄i solabuntur. At cōtra lu. vi. De uobis qui nunc ridetis q; plorabitis et flebitis. In. vi. pa. legi q̄ congregati p̄ses rogauerunt bñm arsentium diceret uerbum edificationis. Qui statim cepit flere di. Fratres mei producant oculi nostri lachrymas et pburantur corda nra hic igne punctionis ne pburantur in futuro et proisus inconsolabiliter lugeant. Item ibidem. Quidā senex migrans post rediit qui et flevit inconsolabil di. se audiuisse voces innumeras dicentes frequenter. De michi uemichi quia non fleui. fletus ei ibi est inuilius qui hic est ita p̄ciosus Aug. Frustra ibi flebant p̄cōres q; maloz suoz uentam tribui non consequuntur.

Secundo horribilis est dam

natorum lamentatio propter horrorem terrifice p̄cussionis. ex eo scz q; timore et tremore horribili se per concutiuntur et affliguntur. Un̄ q̄libet eoz dicere pōt illud psal. Timor et tremor uenerūt super me et p̄terest me tenebre. Un̄ iudith. xiiij. Intolerabilis timor et tremor cecidit s̄ eos. Et sap. v. Uideres turbabūt timore horribili. Ip̄i quippe damnati sunt sicut ouis q; a lupo deuoratz q; timendo moritur moriēdo t̄met. Un̄ greg. Ibi sempiternus horrore inhabitat q; eternis ignibus traditi et supplicis dolore sentiūt et i doloris angustia pulsante sēper pauore feruntur.

Tercio horribilis est damnatorum lamentatio propter horrorem intrinsece afflictionis. hñt em̄ intra se inextinguibilis afflictionē ex aggregatione olim tormentoz in quibus nullū hñe poterunt remedium. Ideo dicit gre. Quis non horreat sēp igne cremari nec fundit̄ mori. nullū inuenire solacium nullum p̄siliū nullam hñe spem euasione. Un̄ p̄ q̄ dictum sit hebre. x. horredū est icidere i manū dei uiuentis. Inter aut̄ intrinsecas afflictiones damnatorum grauissimā est afflictio uernus. de qua d̄ ysa. vi. Uernus eoz non morietur. Super quo augu. li. xxi. de ci. dei. plures expōnes recta n̄ pcludit. In penis maloz inextinguibilis est ignis. et immanissimus immortalis p̄nis. Alij autem proprie ad corpus ignē expōsuerunt tropice uero ad animam uermē. quod esse probabilis uidetur. Scōm tho. ii. iij. di. vi. Et bona uen. Ista trāsa

et vermis ad dolorem spiritalem manifestat in quibus et quod sit. Hinc si attendatur ratio transferenda. In hinc est materialis consideranda est origo et mordicatio. Oritur enim ex putrefactione et mordet illud ex quo oritur. Sic in spirituali dolore non quilibet dolor est hinc sed qui nascitur ex putrefactione peccati. peccatum autem dicitur putridum quia anima in eo refecit finaliter. Rursus opus quod sit in dolore remissio. hoc autem est ex cursu duorum sibi inuicem obuiantium et resistencium. Ista igitur duo in homine sunt. voluntas naturalis et deliberativa. quod currunt per hoc quod peccata dicuntur aliquid factum esse idebitur. Et tunc obuiant quod voluntas naturalis detestatur indubitum et deliberatione voluntati placet. Tunc autem resistunt quod vitraque in actu suo viget. Et ex his per quod quibusdam viventibus sit hinc peccata modicus aut magnus. In damnatis autem per quod ibi est putrefactio ex hoc quod peccatum remanet finaliter in anima eorum. Et autem ibi per cursu propter peccata a pertissimam visionem. Ibi autem est obuiatio propter voluntatis deliberatione obstinatione perpetuam et sinderessis remurmuratione. Ibi autem est resistencia quod ipsa peccata delectatio erit ablata per pene acerbitate et ex hoc ipsius sinderessis fortissima actio et ex hoc causas vermis mirabilis rationes intelliges. hec verba sunt bona. Est autem quod tripliciter hinc sed doctores. primum est de malo commisso a se non quod peccatum sed quod causa de merito etiam respectu pene damni. Secunda est secundum scotum tristitia de obstinatione sua in peccato non quod

dem secundum quod est privatio boni. moralis sed quod demerita respectu pene damni. Tercius est secundum albertum suum primum de bono a se commisso quod si fecisset minoram la sustineret. Est secundum albertum ibi de hiis tres vermes nunquam perpetue crescent nec decrescunt quod sunt de preterito et necessario. Quartus est secundum eundem de malo cuius ipse potuit esse causa ut fieret in alio et ille hinc cresceret et multiplicabitur. Si enim malum suum est causa mali in alio toties crescit vermis quotiens crescit et dilatur malum illud. Et secundum hoc dicitur ambrosius quod adhuc ignoratur pena arris. quod nescitur quot et errore sunt subvertendi. Sicut enim boni habebunt in celo accidentale premissum ita e converso mali autem iudicium accidentale habent demeritorum et post lutescentia. Si autem reprobos causa fuit ut bonum fieret totiens decrescit vermis quotiens bonum illud multiplicatur. hec albertus. Quintus hinc. ut dicitur theophylactus. ubi est est corporalis quod dammodo. potest enim inquit theophylactus dicitur quod per vermes spirituales caro affligitur secundum quod passiones anime reducant in corpus et hic et in futuro. Unde ecclesiastici. vij. Undicet carnis impiorum ignis est et vermis.

Modo na est consideratio interminabilis durationis. Quod dicitur matthei. xxv. Ibi nuntiabitur reprobis. In supplicium eternum. Neque illi verita firmiter animus acquiescat. ex dictis factis tres principales rationes aperte pro m. ij.

Tercij nouissimorum.

Aucemus quis? liquido constat deum iuste facere cū punit malos eterno supplicio.

Prima est rō offense maiestatis.

Secūda est rō spzete felicitatis.

Tercia est rō puerfevolūtatīs

Quarta est rō offense mate-

statis q̄ est infinita q̄to em

persona q̄ offendit dignior est tā

to culpa est gūior. et p̄is pena

dē durior. sicut qui regē offē-

dit graui⁹ punit q̄ q̄ offendit ru-

sticu⁹. Qui autē mortālī peccat

deū offendit qui est bonū infinitū

et caritatē per quā est soci-

etas brōz ḡ tam vīdē dei q̄ so-

cietate brōz eternalī p̄uarī dē

eterna pena puniti. Vñ ber. su

per canticadi. Qui mortālī pec-

cat vult deū nō esse q̄ sic pbat

q̄ qui vult deum aut impotentē

aut inuitū aut insipientē esse

vult deū nō esse. Sed qui mortā-

liter peccat velle deum aut sua

pctā nescire aut vindicare non

posse aut vindicare nolle ḡ vult

deum nō esse. qui aut vult deum

non esse merito puniendus est

eterno supplicio.

Secūda est rō spzete felici-

tatis. Pctōres nāq̄ p̄tēnt

veram felicitatē q̄ est bonū eter-

nū et infinitū. Jō merito punien-

di sunt infinito supplicio. Vñ au.

xxi. li. de ci. dei. fact⁹ est malo

dign⁹ eterno qui in se peremit

bonū q̄ posset esse eter nūz. hec

ille. Audiat igit̄ pctōres scriptu-

ras clamantes promittēt esq̄ tā

feliciſſima et copiosa atq̄ locun-

da bona in regno celoz amicis

dei. Sed p̄ dolor multū de his

non curant. vocat eos deus per

dicta scōz per hortamenta p̄-

phetaz per instructiōes docto-

rum per terrores iminationū

et per suauitatē bñficiōz. Venite

(inquit) ad cenam magnā ad pa-

radis delicias ad celestē glām

et tñ impj nolūt eum audire qñ

inmo eum impugnāt et suis ma-

lis operibus persequuntur.

Tercia est rō peruerfevolū

tatis. Et hec rō subdiuidi

pōt in tres rōnes p̄ncipales.

Prima sumit ex p̄ditione volū

tatis in peccādo: qz scz ipsa vo-

luntas peccādi q̄tum i se fuit et

fuit eterna. Voluntas ei maloz

q̄dū sunt in hac vita ita se in-

clinat ad pctm q̄ semper velle

peccare Ideo iustus iudex q̄ cor

aspicit magis q̄ opus iuste eos

punit pena in eternum duratū

ra. Quidnāz est q̄ tam multi se

sentiūt mortuoz et peccare nō

desinunt aut si q̄p vellent pecca-

re si sp̄ viuere possent: hanc rō-

nem tangit greg. in. iij. dyg. d.

Quiquī ideo cū fine deliquit qz

cum fine vixerūt. nā voluissent

vīq̄ si potuissent sine fine viue-

re vt potuissent sine fine peccare

Q̄dunt em̄ qz in pctō semper vi-

uere cupiunt qui nunq̄ peccare

desinūt dū viuunt. Ad magnā ḡ

iusticiāz indicantis pertinet vt

nunq̄ careāt supplicio q̄ in hac

vita nunq̄ voluēt carere pctō

hec ille. que verba etiā habent

de p̄nā dī i. c. Votuissent Aug.

insup de p̄nā dī. viij. c. vi. in fine

ait. Qui impenitēs mori oīno

moritur et eternalī cruciat⁹. qui

em̄ impenitens finitur si semper

viueret semp peccaret. Secūda

ratio sumitur ex p̄ditione volū

tatis in esseudo qz vī ipsa volū-

tas que peccauit est incorrupti-

bilis et eius culpa inexpressibilis.

¶ Tercij nouissimorum.
volunt
vī ipsa
affectu
bilis et
zamiſ
habebit
ipsa iocū
no sup
do pctm
natissim
niscru
lus pro
miserat
tantā e
na illor
rū esse
allidere
rientia
lacioſe
falsitū
heu inq̄
rescur
tam suā
sentata.
quo ve tē
p̄peras
vīas vī
tum ann
tis mīl
termina
ad dñm
periculū
p̄p̄tūta
dere pote
ciot sepe
et in ter
one et p̄

¶ Tercij nouissimorum.
fernalitū
p̄io curū

Tercia rōsumit ex cōditiōe voluntatis in perseverando qz v3 ipsa voluntas damnatorū h3 affectum malignitatis iseparabilem et eternū. Voluntas em̄ eorū q3 miserit p̄tatis effectū sēp tñ habebit malignitatis affectū et ipsa iordinata affectio erit i inferno supplicium q̄ fuerat in mundo p̄ctm. O igit̄ bñdicti dei ordinationissima iusticia q̄ malos eternis cruciatibus deputasti. nullus profecto de te queri pōt. O miserabilis damnatorū p̄ditio q̄ tantā experit̄ severitatē vt pena illos finē nūq̄ recipiat. Durū esset hōi sano p̄ diē et noctem assidere lecto molli. Et vt experientia docet oia etiā h̄mōl q̄ solaciose et delectabiliter fieri solēt fatidici iducunt assiduitate sui. heu inq̄ heu cur domuit p̄ctores: cur non corrigunt malā vitam suam. O aia dura! O aia insensata. O aia viciosa quid agis quove tēdis: quare ad infernū p̄peras vt ibi in eternū infelicit viuas: vt ibi sp̄s habites post cētum annos: post mille / post milia in illum imo nunq̄ pena tua terminabitur. Reuertere ergo ad dñm deum tuū vt te liberet a periculis dñnationis. De hac p̄petuitate penarū infernalium: dēre potes q̄ tractatu de iudicio i septimo misterio p̄ncipali et in tercio sp̄ali in sc̄ba executiōe et tercia afflictione.

Redecia
consideratio declarans acerbitatē et miseriam penarū infernalium est inutilis cōditiōis. Pro cuius declaratione diligē-

ter est notanda dñia inter tria gñā penarū q̄ sunt pena t̄p̄alis. pena purgatoria: pena infernalis. Prima est pena huius seculi. Secunda est pena purgatorij. Tercia est pena inferni.

Prima em̄ vite p̄ntis est brevis: vtilis. cor. iij. 3dē qd̄ in p̄nti momētaneū est et leve tribulationis n̄re supra modū in sublimitate eñe gñer p̄dus opat̄ in nobis nō p̄cēpianribus nobis q̄ vident sed q̄ nō videntur. Est aut̄ pena p̄ntis vite p̄cēpue vtilis ad tria. p̄mo ad p̄cōris reuocationem. Greg. Mala q̄ nos hic p̄munt ad deum ire cōpellunt. Sc̄do ad purgationem et satisfactionem. Greg. Mala q̄ ma ferro / quod fo in auro / hoc tribulatio operatur hōi iusto.

Tercio ad meritū acquisitiones. Ja. i. Beatus vir qui sustinet tentationem qm̄ cū probat̄ fuerit accipiet coronā vite quā reprobus n̄r deus diligenti bus se.

Pena aut̄ purgatorij p̄mo dico qd̄ diuturna est respectu penę p̄ntis qz pena de q̄ posset se hō expedire dū viuit in sp̄acio vnius diei protendit̄ in purgatorio per sp̄acium vnius anni. sicut deligari videtur. Eze. iij. Fili hominis diem pro anno dedi tibi quemadmodum et filiis israel factum est. qui ideo quia male se habuerunt in deserto et dei beneficiis sunt a buisuiam quam potuissent fecisse per quadraginta dies vir perfecit in deserto per quadraginta annos. Vñ dictū est eia dñā n̄re. xliij. Annus p̄ diē imputabitur quadraginta annis recipietis vltionē meam. Sc̄do dico qd̄

Tertij noniſſimorum.

pena purgatoria eſt grauis mi-
rum reſpectu peneptis. Vnde
augu. de penitētia diſ. ij. ca. viſ.
Qui i a lud ſeculi diſiulit fru-
ctum cōuerſionis purgād⁹ eſt
igne purgationis hic aut ignis
et ſi etern⁹ nō ſit: mitio tamē mo-
do grauis eſt. excellit em̄ omnē
penā quaz vnq̄ paſſus eſt a liq̄s
in hac vita. Nunq̄ in carne tan-
ta inuēta eſt pena temporalis
licet in hoc mūdo martyres mi-
rabilia paſſi ſint tormenta. hec
ille. Tertio dico q̄ pena purga-
toria eſt multo minoris utilita-
tis q̄ pena preſentis vite: licet
enim valeat ad purgationē et ſa-
tisfactionem non tñ valet ad
pctōris reuocationem neq̄ ad
meriti acq̄ſitionē. qz poſt mor-
tem nō eſt ſtat⁹ merēdi. Eccleſi-
ſtes. ix. Mortui nō habēt vltra
mercedem. i. facultatem acqui-
rēdi ſiue pmerēdi mercedem
Et pena autē infernali di-
Neco q̄ eſt infinite diuturni-
tatis qz eſt eterna vt pr̄ ex pre-
cedenti articulo: eſt etiā inex-
plicabilis acerbitatis vt patet
ex ſupradictis. et tñ proſus om-
nimode inutilitatis. neq̄ enim
valet ad emēdationem neq̄ ad
purgationē neq̄ ad meriti acq̄-
ſitionem qz ſunt omnino extra
ſtatū correctionis ſatiffactio-
nis et meritoſe opationis. Vnde
et de cōfeſſione dicit bern. In
inferno pōt cōfeſſio eſſe ſed nō
prodeſſe. O q̄ miserabilis dam-
narōz cōditio q̄ grauis eorum
anguſtia in tot et tantis ſuppli-
cijs imperpetuū torqueri et nul-
lam inde vilitatē nulluz omni-
no fructum quouimodo repor-
tare. Amara profecto peniten-

tiam agunt ſed proſus infructu-
oſam. Sapient. v. Semētes pre-
anguſtia ſpūs intra ſe peniten-
tiam agentes. O q̄ miſeri q̄ ex-
cecati qui nunc penitentia age-
re cōtemnunt. O miſeri peccato-
res. O idurati et inſenſati ho-
mines agite penitentiā dum po-
teſtis ne ad infernum corruen-
tes nunq̄ fructuoſam agere pe-
nitentiā valeatis. penſate pe-
ſate quoniam iuſtum eſt vt qui
nō vult penitentiam agere duz
potest ſic puniatur vt tandem cū
vellet penitēdi tps habere non
poſſit. Narrat magiſter iohannes
de abbatis villa fabrice
epiſcop⁹ cardinalis q̄ vult qdā
fenerator quē cum moneret ſa-
cerdos ſuus ad penitentia qz
dicebat. bene adhuc faciā quā
ſatis eſt adhuc de tēpore. Simi-
liter cū eſſet in infirmitate ama-
nenti⁹ a ſacerdote rñdebat di-
cens. bene adhuc faciā. Et cū
importune inſtaret ſacerdos vi-
dens periculum: ille ſubito ra-
puitur quaſi mortu⁹. Et cū redi-
ret ſtatim et adhuc inſtaret ſa-
cerdos clamauit eger. O peni-
tentia vbi es: de cetero penite-
re nō valeo hoc indicante iuſto
iudice. quia dum potui nō volui
Et hoc dicēs miſerissime mortu-
us eſt deſperat⁹ et damnatus.

Quartade-
cima eſt considera-
tio totalis despe-
rationis que pma
xime eoz dolorē et anguſtia ag-
grauat. Quilibet itaqz eoz di-
cere poteſt illud treſn. iij. Perūt
ſpūs me⁹ et ſpes mea a deo. Et
hiere. xv. Quare facit⁹ eſt dolor

meus p
ſperabi
rati ſu
ri poſſu
clarari
ad eis
genus
quib⁹ i
in hoc
pūmū
Secun
ſie mili
Terti
trium
P
ſu
prie fa
chul. J
neepen
ſionis
tas: ne
et exan
manet
mar. xv
nuptias
ſtem mu
nibus et
nebino
omni fa
endi an
audien
cleſia ſi
man⁹ et
nec op⁹
ciendū
nec capi
valet ap
S
ſu
nā ſi c
lachry
nia oia
cungit
placuer
pno dā

consideratio. xiiij. de penis & reproboz.

meus perpetu⁹ & plaga mea de
 sperabilis. Ommino itaq; despe
 rati sunt dānati: neq; em iua
 ri possunt quocūq; modo qđ de
 clarari potest ostēdēdo quomō
 ab eis excludit omnino triplex
 genus auxiliōz & remediozū
 quib; iuari possunt viatores
 in hoc sclo.

Primum est op⁹ p⁹rie facultatis
 Secundum est suffragiūz eccle
 sie militantis.
 Tertiū est intercessio ecclesie
 triumphantis.

Primo em iuari non pos
 sunt dānati ab opere pro
 prie facultatis: quia sicut dicit
 chris. Ibi nō erit resistēdi virt⁹:
 nec penitētie locus: nec defen
 sionis temp⁹: nec fugiēdi facul
 tas: nec satisfactiois utilitas:
 & ex angustia omnium nichil re
 manet nisi luctus. hec ille. Et
 mat. xxiij. de illo qui itrauit ad
 nuptias filij regis nō habēs ve
 stem nuptialem dicit. Ligatima
 nibus: p⁹sdib; efcite enim in te
 nebras exteriores. i. ablata ab
 omni facultate operandi: fugi
 endi aut euadendi. Propter qđ
 audiendus est sapi. qui dicit ec
 clesiastes. ix. Quodcūq; potest
 manus tua instanter operare fa
 nec op⁹ ad merēdū aut satisfi
 ciendū nec rō (ad excusandū)
 nec sapia aut scia (ad eua dedū)
 valet apđ inferos qđ tu pperas.

Secundo iuari nō possunt a
 suffragiis ecclesie militantis
 Nā si colligerent in vnū omnes
 lachrymę oēs orōnes: oia leu
 nia oiaq; pietatis opera quozū
 cuncti iustoz qui in hoc mundo
 placuerūt deo et offerrent deo
 p vno dānato nichil ei pdescent

Et lz qđā canonisse dixerint q
 suffragia eccle licet non plene
 dānatis quātū ad liberationēz
 a pena plunrū quātū ad alle
 uationē quādā seu mitigatio
 nem. Cōtra eos tñ est sententia
 theologoz. xlv. dist. iij. dicētū
 q suffragia eccle nullomō pro
 sunt damnatis eo q sunt extra
 caritatē. Et cū nō sint ad vitaz
 ordinati nec possunt virtutinez
 participare nō sunt ex caritate
 diligendi. Caritas aut est q fac
 cit suffragiū alicui applicabile
 ideo suffragia eis nichil possunt
 hec rich. 3 deo dī. xiiij. q. ij. ca. p
 obeuntib⁹. Pro obeuntib⁹ quip
 p⁹fuluissē cognosceris si lice
 at p eis oblationes offerri. Sā
 cta qppe sic tenet ecclesia vt dīqz
 pro mortuis vere catholicis of
 ferat oblationes atq; p bō mēo
 riam eoz faciat. & sequitur. nō
 tñ p impijs qūs xpiani fuerit
 tale quid agere licebit. hec ille

Tertio nec iuari possunt
 ab intercessione ecclesie
 triumphantis. et hoc ppter de
 sectum caritatis in eis. Unde
 hier. xv. Quis miserebitur tui
 aut quis contristabitur pro te:
 aut quis ibit ad rogandū pro
 pace tua. q. d. null⁹. Et ysa. viij
 Suspiciet sursum. s. ad sancto
 rum auxilium. & ecce tenebre &
 dissolutio. Unde sicut habetur
 lu. xvi. Diues epulo n'chil peni
 tus solati potuit obtinere a sā
 cto patriarcha abraham. vnda
 ysa. x. Quid facietis in die visi
 tationis calamitatis de longe
 vententis: ad cuius cōfugietis
 auxilium. Oigitur dolenda dā
 natoz misia & terribilis pena
 q nullomō mitigari pōt nullum

Tertij nonisimorum

penitus habere remediū nullū solatiū nullū auxilium: nec p-
prij virib' aut lachrymis: non
diutius aut amicor' suffragia
neq' amicor' potētia nec dehisq'
aliqua oim' creaturar' industria
puer. xi. Mortuo hoīe ipio nul-
la: erit spes vltra. Cogitate ita:
q' cogitate & itelligite hec o in-
durati peccatores qui obliuisci
mini deum. ne infern' aliquan-
do vos rapiat: nō sit qui eripiat.
at. O timēda vidētia dei. O pec-
catores inebriati tyana dulcedi-
do bonor' hui' seculi: fugite ce-
leriter fugite iram dei. Penitē-
tiam agite q'diu vobis manet
spes vestre salutis. nā si semel
in abyssum inferni meriti fueri-
tis peribit q'q' in vobis spes sa-
lutis. O quāta angustia q'd gra-
uis amaritudo inter tot et tam
asprūma spē omnino salutis ami-
sisse: nullū prorsus remediū:
nullum solatiū: nullā penitē-
mitigationem sperare sed omni-
no desperatum esse.

Quāta de-
cima consideratio
acerbitatis pena-
rum infernalium declaratiua est
cōsideratio superne indignati-
onis. Sunt enim omnes damnati
in indignatione perpetua dei
& omnium sanctorum. Sicut enim ait
ansel. Quāta quēq' de omnesq'
sancti sic habebūt odio vt nec
eum adiūuēt in opere nec ei cō-
patiantur in corde. vñ eze. xxij.
Cōstabim' in medio ignis fu-
roris mei vt cōstat argentum in
medio fornacis et scietis quia
ego dominus cum effuderim in-
dignationē meā super vos ibit

Effudi super eos indignationē
meā. Et ysa. x. Adhuc modicor'
paululūq' & consummabit' indi-
gnatio mea & furor meus sup sce-
lus eorum. Et zachā. viij. Nolu-
erunt attēdere & verterūt scapu-
lam recedētes & aures suas ag-
grauauerūt ne audirēt & cor su-
um posuerūt ad adamātē ne
audirent legē verba q' misit do-
minus in spū suo per manū pro-
phetar' priorū. & facta est indi-
gnatio magna a deo exercitu-
um. hec ioi. hec aut' indignatio
cōplebit' sup reprobos in infer-
no. Et qua indignatione causā-
tur in eis tria tormēta acerbis-
sima. Prīmū est dolor afflictio-
nis intollerabilis. Secūdū ē tur-
batio turbationis horribilis.
Tertium est pudor cōfusio: ita
improbabilia.

Primū itaq' est dolor affli-
ctionis intollerabilis. Un-
de quilibet reprobor' dicere po-
test illud hier. xv. Amaritudo
replesti me: quare fact' est do-
lor meus ppetuus &c. perpende
quantū est gaudis beatis ex eo
q' certitudinaliter & experimē-
taliter sentiunt se ita dulciter
a deo dilectos & intellige q'tā
grauis est dolor damnatorum
ex eo q' per experientiam se sen-
tiunt cum tanta indignatione
a deo reiectos.

Secūdū tomentū inde pue-
mens est timor turbationis
horribilis. sapien. v. Turbabitur
timor horribilis. ana. i. Rex
magn' ego dicit dñs exercitū
& nomen meum horribile in ge-
tibus. quod vñq' verum est i dā-
natis quibus est dei notitia ex
memoria horribilis. Attende

quāta sit
eo q' ppet-
ita a dño
tātū esse
dānatis
perpetuū

Tertū
dolor
lia. psal.
deus spū
dantur o-
opsonu-
Cōsidera-
ta glori-
dilectio-
tiam sen-
firmatā
non dubi-
damus
liter se fe-
ritonem
ferabilis

Ito effica-
hoc vide-
desse po-
templam
nat ab
opere et
porali
coercere
neant
scribit
gnum d-
mo cum
pellen-
regibus
stis in
sa. Dicē
psal. Et
tunc te

consideratio. xliij. de penis reproborum.

quāta sit securitas in beatis ex eo q̄ experientialiter sciūt se ita a dño deo dilectorū cōclude tātū esse timorē ⁊ horrorem in dānatis ex indignatōe dei quā p experientiā in se percipiunt.

Tertium tormentū est pudor cōfusionis importabilis. psal. Confusi sunt quoniam deus spreuit eos. Item. Cōfundantur oēs iniqua agētes. Itē. opiantur confusione ⁊ pudore. Cōsidera quātus est honor q̄ta gloria ex illa dulcissima dei dilectione quam per experientiam sentiunt beati erga se confirmatā ⁊ immobiliter fixam et non dubites tātā esse cōfusionē damnatis ex eo q̄ experimētaliter se sentiūt diuinā indignationem ex suis demeritis tā miserabiliter incurrisse.

Iter cetera que ad retrahendū homines a peccato efficacīa habere vidētur : ad hoc videtur valde precipue prodesse posse glorie celestis contemplatio. Nā si homo se refrenat ab homicidio vel cōsimili opere criminoso ne perdat tam poralia : quātomagis se debet coercere ab omni actu illicito ne amittat gaudia sempiterna. Scribit em̄. i. cor. vi. Iniqui regnum dei non possidebunt. Immo cum maxima confusione repellentur ab eo : ne sedeant cū regibus ⁊ pncipibus regni celestis in tam excellētē solēni mēsa. Dicit em̄ cassiodor⁹ sup illō psal. Expelle eos qm̄ irritaue-
Tunc se dñe. hic dicim⁹ qm̄ tñ

vnusquisq̄ a deitate repellitur quātum eius peccata cumulātur : quātitas em̄ delicti mensura est repudij. Cur nō ergo qui libet peccata vitabit ⁊ tanq̄ vnus mortiferū celerī⁹ abhorrebit : qui per hec celeste illō gaudium eternaliter se nouerit amissurū. Nos itaq̄ fratres carissimi in huius mundane peregrinationis erūna nostri pēas exiliij sustinentes : bonorū diūm dispendia perferentes : vndiq̄ peccatorū laqueos : hostiū malignorum insidias meruentes : sed nō satis vigilantes aut solliciti prece uētes vndiq̄ p̄suras ⁊ angustias parietes : cecientes in miseris : topefcētes in vicisvāntatē pveritate : exiliū p patriā egestatē p copiam : vilitatem pro gloria : cecitatez mirabili seu potius infana demencia diligentes : ad illam sc̄ctoꝝum gloriā intellect⁹ acie ⁊ mentis faciem eleuātes eterne vite gaudia contemblemur. Ut eius dulcedinē palato cordis aliquātulū pregustemus : ⁊ suauitate gustatiōis illecti deum ipsum seruēti us diligam⁹ ac ipsam gloriā seruēti⁹ appetam⁹ : peccatū vigilant⁹ caueamus : mūdi cōtēnamus prospera : letitias ac leuius sustineamus aduersa : omnib⁹ quocūq̄ in mundo sunt funditus moriamur. Si enim de illi⁹ immensa suauitatis abyssō nobis fuerit a summo largitore concessus scintillam vel modicā presentis re statim vite presentis tedium siniri optabimus : ac misere peregrinationis exilium nequaquā pro patria diligem⁹ sed ad vitā

Tertij nouissimorum

beatā toto desiderio suspirādo
tendemus. Notādū autem qđ
ait greg. hoc distare inter de-
licias corporis: & delicias mē-
tis qđ corporales deliciae dū nō
habentur graue in se deside-
riū accendunt. cum vero habi-
te eduntur comedentem proti-
nus in fastidium per satietatē
vertunt. At contra spirituales
deliciae dum non habētur in fa-
stidio sunt. cum vero habentur
in desiderio: tantoq; a comedē-
te amplius esuriunt: quāto ab-
esuriēte amplius comedunt.
Et idcirco nō habite amari nō
possunt cum earum sapor igno-
ratur. Quis enī amare ualeat qđ
ignorat: proinde psal. admonet
d. Gustate & uidete qm̄ suauis est
dominus acli & per te dicat. sua-
uitatem eius non cognoscitis:
qđ hunc minime gustatis. Ad-
uertendum est aut qđ sicut ait
greg. in. iij. dyak. prim^o huma-
ni generis parens postqđ de pa-
radisi gaudijs exigente culpa
sua pulsus est: in huius exiliij
cecitatis quā patimur erumnā
venit: ulla celestis patrie gau-
dia qui prius contemplantur
videre non potuit: in paradiso
quippe cōsueuerat verbis dei
gfrui: beatorū angelorū cetibus
cordis iudicia & cellitudine vi-
sionis interesse: sed postqđ huc
cecidit ab illo quo amplebatur
mentis lumine recessit. Ex cui⁹
videt carnem nati in hui⁹ exiliij
cecitate audiuim⁹ quidē cele-
stem esse patriā. audiui⁹ eius
ciues esse angelos dei: audiui⁹
mus angelorū cōsuetos spūs
iustorum. Sed carnales quicq;
quā inuisibilia per experimē-

tum scire non valent: dubitant
forter trāire ne sit quod corpora-
libus oculis nō uident. Que
nimirum dubietas primo parē-
ti non potuit esse: quia exclus⁹
a paradisi gaudijs hoc quod a-
miserat se uidisse recolunt nos
autem recolere uel sentire non
possumus quia eorū experimē-
tum de preterito non tenemus
Ac si enī mulier pregnās mit-
tatur in carcerem. 3biq; paries
puerum natum nutriet a dole-
scentiq; mater solem lunam et
stellas: montes et colles: & cā-
pos: aues volantes: currentes
equos varietates colorum: di-
uer. saq; genera nominet pictu-
rarum. Ille uero natus et nutri-
tus in carcere nichil aliud sci-
ens qđ tenebras hec audiēs nō
credit quia per experientia nō
cognouit. Ita in hac cecitate
nati homines dum summa & in-
uisibilia audiunt an vocati sint
diffidunt. quia sola hec infima
in quibus nati sunt cognoue-
runt. vnde factum est vtrūvisibi-
um inuisibiliumq; creator ad
humani generis redemptionē
visibilis ueniret. ut dum visibi-
liter deum cognoscerem⁹. per
ipsum factum visibilem in amo-
rem inuisibilem raperemur.
Rursum in corda nro spm̄ san-
ctum misit. qm̄ p ipm̄ uiuifica-
ti crederem⁹ qđ p experimentū ad
huc scire nō possum⁹. Quotq;
igī hunc spm̄ hereditariē p-
gnus accepim⁹ de uita inuisibi-
um nō dubitam⁹. Quisq; autē
in hac credulitate nō est solid⁹
d3. pculdubio maiorū dictis cre-
dere. ac illis iam experimentū
inuisibilium per spiritum san-

etum hab
re. Nam
etrem sus
mentiri
tt exper
etiole in
sali degu
experti s
tije viro
ram cōm
tutum qđ
titi conte
uita reu
crozum
fidem ple
hibere de
adtercui
inter ang
qđ inter
dicebat.
dit meca
hominis
uit deus
Sed quon
piolata r
premissa
experto
uit qui n
cis mult
er inu
si enucle
ta si puer
reperio
regum p
plexione
angustiā
de nutri
te in par
3o diuid
dixim
ciatur sa
cino p
eternāye

De quarto notissimo.

etiam habentibus fidem prebe-
re. Nam stultus est puer si ma-
trem suam ideo putat de luce
mentiri: quia de ea nichil potu-
it experiri. Nos itaq; in cogni-
tione inuilibilium et experimen-
tali degustatione celestium in-
experti scripture sacre senten-
tijs viro rumq; probatissimorū
tam cōtinua exercitatione vir-
tutumq; iugi meditatiōe et sub-
tili contemplatione et etiaz di-
uina reuelatione celestis instru-
ctorum et estimonij et exemplis
fidem plenam indubitanter ad-
hibere debemus. Quorum vn⁹
ad tertium celus raptus est. vt
inter angelos beatos disceret
q̄s inter homines predicaret. q̄
dicebat. i. cor. ij. Oculis non vi-
dit nec auris audiuit nec cor
hominis ascendit que preparauit
deus his qui diligunt eum.
Sed quoniam hec in generali
prolata et summaria breuitate
premissa parum alliciunt et in-
experto rum mentes non nutri-
unt qui non nouerunt ex pau-
cis multa colligere nec ex pri-
cipijs conclusiones elicere nec
ex minutis extremis cogitare: ni-
si enucleati et explicetur velut
in particulas diuidantur. Pu-
ta si puero pomum grossius por-
reperis aut edendum panem in
regum prebueris: ppter com-
plexionis teneritudinē et oris
angustia neq; assumere nec in-
de nutriti nisi p eius capacita-
te in particulas discindatur.
Iō diuidam⁹ in ptes magnā q̄
diximus vt puulorū gustus affi-
ciatur sicut pntes et mentes effica-
cius attrat: sicut et aie ad vitas
eterna vegetati us nutriantur.

Primū ita-
q; vt diuisione gñā
lem faciamus dicti-
mus q; triplex in generali est
gloria beatorum gloria substā-
tialis. In dotibus anime. Gloria
cōsubstantialis in dotibus cor-
poris. Gloria accidentalis. In
aureolis.

Prima igitur
tur pncipalis glā
brōn est glā substā-
tialis quā hñt bti i
ipso deo qui est obiectum prin-
cipale et substantiale beatitudi-
nis. Et hec gloria cōsistit in do-
tibus anime. Dicuntur autem
dotes in patria methaphorice
ad similitudinem dotis in mri
mondo carnali: qm̄ sicut ibi dos
dat sponso. i. ad vsum sponsi pp-
onera matrimoniū sustinenda
tñ ppetas remanet penes spon-
saz nec tñ q̄cuq; donatio facta
sponse obtrinet nomen dotis s; p-
cipua qm̄ psumuntur eius de q̄
viueret et sustentari debeat: et
sic dat sponse in ppueritatē s; de
sponso in dispēatione seu
vsuz. Sic dos in patria dñ non
q̄cūq; donuz datuz aie in tra-
ductione sui in gloriā s; donū
pceptuz ad actuz gloriose vite p-
tinens qd dat dñ ipi brō in pos-
sessione ipi autē spōso xpo ad
gloriā et honorez non tñ ppe ad
vsuz qz bonorū nrorū non eget.
Sunt igitur dotes aie bona qz
dā pcpua diuinit⁹ ei data i tra-
ductione sui in gloriā qbus aie
deo immediate ingrit tñ pñ
cipio vite sue: et ad sponi āple

De quarto noui simoz

pus indissolubiles introducitur.
Et hinc beatus thomas in. iij. dist.
xlix. dotes aie sunt immediata
principia illius operationis in q
beatitudo consistit per qua aia
deo coniungitur. Et sunt tres
huiusmodi dotes.

Prima est visio clara infallibilis veritatis.

Secunda est tentio firma seu comprehensio inamissibilis dignitatis.

Tertia est dilectio cara infatigabilis bonitatis.

Heres dotes sunt tria. Prima dona que fm alijs sunt actus: fm a hos autem habitus quib⁹ anima elicit illos tres actus perfectissimos qⁱ dicuntur diuine anime despons⁹ te. qz fm hos anima vnitur deo tanq⁹ sponsa sponso. Secundū autē rich. in. iij. in dotibus anime habitualib⁹ proprie loq⁹z de non cōsistit beatitudo essentia sed in ipsis actibus. Secundum autē doctores tripli⁹ ci de causa ponitur tres dotes anime. Primo vt sic satietur tota ymago anime que cōsistit in intellectu voluntate et memoria. Naz visio seu lumen glorie aut sapiētia summe pñcit intellectus. Dilectio seu caritas cōsummata affectum cōprehēsiō de appropriata memoria. Unde dicit beatus boñ. in dyak. plenitudinē dei inuenim⁹ quando erit voluntati multitudo pacis: rationi plenitudo lucis memoria continuata eternitatis. Tunc erit deus omnia in omnibus cum a ratione omnis erit: a voluntate a omnis dolor: et a memoria omnis timor: rece-

serit et successerit illa quas speramus pura serenitas: diuina luciditas: eterna securitas. hec ille. ¶ Secundo vt summe reuerentur tres nobilissime virtutes vite scilicet fides: spes: caritas. Nam fides meretur lumen glorie ⁊ clarum visionem: spes firmam ⁊ securam retentionem: caritas summam dilectionem. ⁊ fides tamen spes non manebunt essentialiter in patria. Caritas vero manebit ⁊ perficietur. Secundum illud apostoli. i. corinth. xij. Cum venerit quod perfectum est euacuabitur quod ex parte est. ¶ Tertio vt tribus diuinis personis optime conformemur. Nam per lumen glorie seu habitum sapientie ⁊ clarum visionem conformabimur illi qui est sapientia: per caritatem ⁊ dilectionem spiritui sancto qui est caritas: et per retentionem per quam omnia possumus potentie patris. Sicut tamen dicit boetius. in iij. hec tria quodam attribuitur visioni quia qui perfecte deum videt perfecte amat ⁊ habet vnde psal. Offendat illi salutare meum. S. o. augu. de tri. i. cap. penul. Visio est bona merces. ⁊ ite iohan. xij. Offendat nobis preter ⁊ sufficit nobis. Et io. xvj. hec est vltima eternarum cognoscant te solum verum deum. Vnde itaque datum anime deus inchoare videndum est de eorum qualitate in specialiter. Et primo de visione. Secundum autem richardus. Visio est quidam habitus luminosus in intellectu ⁊ eleuatur ad clare videndum deum sicut est. Quid autem vocatur hunc habitum lumen glorie alij

habitant
autem q
cor anim
eius in co
ritati esse
Clarissim
Amplissim
Q pito q
Unde cum
rum in fe
dicatur c
cognitio
in verbo
tutina: ip
effertia di
Dicite
cornu r
culis in e
facies in
luminosa
flosit in
dicit thom
tur intel
dum diu
in psal. In
lumen. Q
tismodi
ecclesia.
clementis
dicitur. I
lis potest
q q nō in
rie eleuā
et eo bre f
hoc ab it
mes. I. ded
1. 10. 14. C
fumus s
erimus. I
miles in
e si fluit
glorie qu
sacris si l
excellen
ficans. 3d

scz de glia substantiali beator

Habitam sapiētie. Certum est autem qd est quidā ornat⁹ ⁊ de cor anime quo perficit intellectus in cognitiōe infallibilis veritatis. Est autē hec visio gloriofa clarissima. Immediatissima. Amplissima.

Primo hec visio est clarissima. Unde cum cognitio creaturarum in se hoc est in proprio gñe dicatur cognitio vespertina: et cognitio ipsarum creaturarum in verbo dicatur cognitio matutina: ipsa cognitio dei in sua essētia dicitur visio meridiana. Dicitur etiā visio facialis. q. i. corin. xij. Videmus nunc p speculū in enigmate tunc autem facie ad faciem. Dicitur etiā visio luminosa seu gloriofa qz talis visio fit in lumine glorie per qd vult dicit thom. i. per qñt. xij. eleuatur intellectus creatus ad vidēdum diuinam essentiam. Unde in psal. In lumine tuo videbim⁹ lumen. Qd autē requiratur huiusmodi lumen determinauit ecclesia. extra de hereticis in clementinis. Ad nostrā. vbi sic dicitur. Dicere qd a rationabilis potest esse bñ per naturam qd qd nō indigeam⁹ lumine: glorie eleuāte ad deum videndum et eo bñ fruenti error. Scdm hoc autē lumen efficiamur deiformes. i. deo similes. secundū illud i. io. iij. Carissimi nunc filij dei sumus sz nondū apparuit quid erimus. Cū autē apparuerit similes ei erimus qm videbimus eū sicuti est. Cū itaqz hoc lumen glorie quod beatos deiformes facit sic lumen clarissimum et excellenter intellectum clarificans. Idcirco visio diuine esse

tie que est lumen increatum qd fit in illo lumine glorie est visio clarissima ⁊ limpida. Qd secūdo erit hec visio immediatissima qd videbit diuinā essentia in seipsa nō in aliquo representato. Nā sicut dicit apostolus i. cor. xij. Tunc videbimus deum facie ad faciem. Est tamen intelligendum qd in beatis est bene medium disponens ad visionem dei scilicet ipsum lumen glorie de quo supradictum est. Sed omnino immediate videt sine alio medio. Nam videtur ipsa diuinā essentia a beatis sine medio deferente. In cognitiōe quippe sensitiua requiritur medium deferens vt patet inrisu et auditu: sed non sic est in visionē beata quia non est visio p distantiam sed per presentiam quia deus est vbique presens per essentiam ⁊ intimior est anime qd ipsa sibi. Itē videtur sine medio diuidēte vel separante qd est peccatum. ysa. lxx. Iniquitates vestre diuiserūt inter vos ⁊ deum vestrum. hoc medium impedit ne deus cognoscat delectabiliter. et hoc est mediū impiorum. Itē videtur sine medio obnubilante sicut est mediū creature quod est mediū philosophorum. Ro. i. Inuisibilia dei a creatura mundi per ea qd facta sunt intellecta conspiciuntur. sempiterna quoque virt⁹ et diuinitas. Itē sine medio figure quod fuit mediū patriarcharum ⁊ prophetarum iuxta illud i. corin. x. Omnia in figura contingebant illis. Itē sine medio scripture quod est mediū theologorum. Itē sine

De quarto nouissimo

medios seu speculo fidei. de q. i. cor. xij. Videmus nunc per speculum et in enigmate. Et hoc est medium oim catholicorum. Tunc autem auferatur oē enigma et ois obsecratus. i. cor. xij. Cum venerit qd perfectū est euacuabitur qd ex parte est vñ ipsi fidei succedet clarissima et immediata visio. In via quippe multiplex est medium iter de vni et nos. vt patet ex dictis sed in p̄ia nullum est tale medium. ¶ Tercio erit hec visio amplissima. Videbitur enim tota diuina essentia a beatissimis et singulis. licet non totaliter propter sui infinitatem et inenfitatem est incōprehensibilis cui debet creature. Nec erit equaliter videbitur ab oibus sed amplius et lipidius ab vno q̄ ab alio scdm diuersos gradus meritorum. Ip̄a quippe diuina eēntia est obiectum visibile voluntarium se vnicuique manifestans q̄tū vult et quomodo vult. Erīt tñ hec visio amplissima in quolibet beatorum. Pro cuius amplissima declaratione p̄siderande sunt tres distinctiones. ¶ Prima est qd aliquid cognosci potest tripliciter. Primo q̄ est. Secdo sicut est. Tercio qd est. Primo modo cognoscitur deus etia in p̄ia vita et bonis et malis. Secdo modo cognoscit tñ a bonis in alia vita et gñaliter sic cognoscitur ab oibus beatis. i. i. o. iij. Similes ei erimus qm̄ videbimus eum sicut est. Tercio modo non p̄t a creatura cognosci eo q̄ finitum nunq̄ capit infinitum. ¶ Secunda distinctio. Tripliciter videbimus deum. Primo videbimus eum sicuti est scz in sui substantia. ¶ Et a conso-

latio. Et a dulcedo ovidere deum in sua substantia sicuti est. Quis namq̄ posset explicare q̄ pulcherrimum et bonum spiritus: q̄ beatissimus et suauis sit ipse p̄s. Vnde in visione et cognitione eius est vita eterna vita oī dulcedine plena. Joh. xvj. hec est vita eterna vt cognoscant te solum verum deum et quam misisti iesum christū. In ipsa quippe claritate dei visione p̄stitit vita beata. Idcirco in cognitione dei et cōtemplatione deuota invita p̄nt consistit inchoatio qdā bñ vite. Infelices igitur et miseri qui ad h̄mōi p̄tationē non aspirant. Ideo aug. li. i. solit. Ne cecis oculis qui te non vident sol illuminans celum et terram. Ne caligantibus oculis qui te vident re non possūt. Ne auertentibus oculos vt non videant veritatem. Nequeunt enim oculi assueri. tenebris summe veritatis radios intueri: nec sciunt de lumine aliquid exprimere quorum est in tenebris habitatio tenebras vident: tenebras diligunt: tenebras approbant: de tenebris euntes in tenebras nesciunt vbi currunt. Et si mortales infirmi spiritus cerent ista sit creatoris. dulce do nichil aliud gustaret de modo. Quid est deus qualis aut q̄tus cū sit infinitus certe p̄prehendi nequa q̄ potest verum de ipso notitia aliqua etiam in p̄nti haberi potest si p̄sideremus q̄ ipse fecit atq̄ creauit. Vñ sap. xij. A magnitudine speciei et creature cognoscibilis poterit creator honorari videri. Et ibidem. Si virtutem et opera eorum mirati sunt. s. solis et lune et h̄mōi intel ligāt

ab ipsis qm̄ est ip̄s. ¶ Prima deum. Plenum videre hōi. ¶ Profecto nō dere ep̄m: tñ gen tre per in. iij. dist. p. se mouere i celo empyreus eum vtrum factum. i. i. x. q. i. erit finis d. ¶ Tercio: p̄tationē h̄mōi. ¶ Prima est: na. et hec vnum suble. Secda est: ip̄s deo. ¶ Nequeunt de creatura de quilibet nam essentia. ¶ Ip̄s et gñaliter p̄batur sic. q. xij. ar. vi. argumentum. ¶ Totaliter de deū creatura. ¶ Tale autem rationis est. ¶ que p̄tationē. ¶ rexp̄ rationē. ¶ bit quilibet. ¶ nam. cogn. ¶ gularia et. ¶ perfectior. ¶ nec ad hōi. ¶ nō tēdit. ¶ oia q̄e de. ¶ esset p̄preh. ¶ h̄mōi tan.

De gloria substantiali bñdum

ab ipso qm̄ qui hec fecit fortior est ipso. ¶ Secūdo videbimus in prima deum incarnatum. Ber. plenum pñsus oīs suauitatis videre hoīem hoīs conditorem profecto nimia leticia erit videre xp̄m tanq̄ glorioſissimū regem ire per paradysum. Un̄ sco. in. iij. dis. xlii. dixit q̄ xp̄us pōt se mouere regaliter sicut rex in celo empyreo. ¶ Tercio videbitus eum vt ipm̄ nrm̄ finem nostrum factorem ⁊ creatorem. Augu. li. xxi. de ci. dei. Ipse deus erit finis desiderioꝝ nostrorum. ¶ Tercia distinctio. Beati triplicem hñt visionem glorioſam. Prima est visio dei in sua substantia. et hec visio pertinet ad premium substantiale et principale. Secūda est visio creaturarū in ipso deo. Beati em̄ seipſos ⁊ alias creaturas vident in deo. Unde quilibet beatus vidēdo diuinam essentiam videt in ipso deo spēs ⁊ gñā rex ⁊ rōes eaz̄ quod pbatur sic fm̄ tho. primā par. sū q. xij. ar. viij. in solutione quarti argumenti. Qz in beatitudine totaliter quietat naturale desīdēriū creature rōnalis. Naturale autē desīdērium creature rōnalis est ad sciendum oīa illa que pertinet ad pfectionem intellectus. ⁊ hec sunt spēs et gñā rex ⁊ rōes eaz̄ que in deo videbit quilibet vidēs diuinam essentiam. cognoscere autē aliqua singularia et cognita non est de perfectione intellectus. creati nec ad hoc ei⁹ naturale desīdēriū tēdit. nec iterū cognoscere oīa q̄ de⁹ facere pōt. hoc em̄ esset comprehendere virtutem eius h̄hoꝝ tanto plura aliqui intel

lect⁹ cognoscit: q̄to perfecti⁹ deū videt et q̄tum et q̄n et q̄m placet deo sibi reuelare qz ipa claritas diui ne essentie est speculum in quo relucet oīa. ē tñ speculum voluntatum. qd̄ qdā reuelat vni q̄ non aliq̄dā vno tpe q̄ n̄ alio: et hoc fm̄ bene placitum sue voluntatis. Nulā tñ vicissitudinemutationis i se facta. Cum autem d̄ greg. in. iij. dyak. Quid est qd̄ non videant qui scientem oīa sciunt? Dicēdum q̄ gre. loquitur q̄tuz ad sufficientiam ex parte obiecti scz dei qui q̄tum est ex se sufficienter pñner oīa ⁊ oīa sufficienter relucet in eo. sed ex hoc non sequit̄ q̄ vnusquisq̄ vidēs diuinam essentiam omnia cognoscat qz non perfecte comprehendēteam. Sciēdum autē vt dicit tho. vbi ē dato q̄ solus deus videretur qui est fons ⁊ principium totius esse et veritatis ita replere naturale desīdēriū sciēdi q̄ nichil aliud quereretur: et talis sic vidēs dñs esset. Un̄ augu. v. p̄f. Infelix h̄o qui scit oīa ista scz creaturas: se autem nescit. Beat⁹ autē qui se scit et n̄ si ista nesciat. qui vō se ⁊ ista novit: non propt̄ ista beator: sed propter se solum beatus. ¶ Tercia est visio dei in creaturis. Vident namq̄ beati deum in seipſis et alijs creaturis. Ant me quippe beate sunt quasi quedam specula spiritalia diuinam in se recipientia claritatē. Un̄ quēadmodū materiali sole in sua maxima virtute lucēte radios suos s̄ speculum solidū de calibe politum ⁊ s̄m ppen diculante emittēte. hui⁹ spe

De quarto nouissimo

culum in se recipit similitudine
solaris luminis in tñ vt alter
sol cōuentibus videat̃ tanteg
claritatis efficitur vt null⁹ suffi
cere possit aspectus. Sic et m̃
to fortius in aiabus beatis que
sunt specularis nature cōlectu
rare debemus. Ex influētia em̃
illius in cōmutabilis et in cōm
prehensibilis claritatis recipiunt
radios luminosos non soluz in
superficie sicut materiale spe
culum recipit radios solares sz
in intimis suis vt eis totaliter
penetrentur et sic oīno deīfor
mes effecte in eandem imagi
nem transformantur. Qd̃ etia
p̃tute p̃templationis q̃dāmo in
choatur in via sicut ait apl⁹. ij.
cor. ij. Nos autē gloriā dei
speculantes in eādē gloriā
trāsformamur a claritate i cla
ritate tanq̃ a dñi spū sz qd̃ hic
sit imperfecte ineffabilis in glo
riā cōsumatur. Exemplū gros
sum et materiale potes h̃c alit̃
q̃liter adaptare de ferro ignito
quod ab ignis virtute totū vn
digṽs ad intima penetratur
a deo diuisa sūt ignis et ferr⁹
vt q̃ videt ferr⁹ ignē se videat
videre plusq̃ ferr⁹. et sic na
tura sua imitari videt̃ et in pro
prietates ignis mirabiliter trās
formari vt actiones ignis et spe
ciem plus videatur h̃c ē q̃ ferri
p̃zigitur q̃ ampla est visio dei
in patria qm̃ et tot⁹ in se videbit̃
et tot⁹ in creaturis precipue in
beatis et creature etiā videbū
tur in deo. De qua visioe b̃r iob.
xxij. Videbunt faciem eius in
inbilatione hanc gloriosam fa
ciem oēs respicient qui dño fide
liter seruiert. Uñ apoc. vi. Ser

ui eius seruiēt illi et videbūt fa
ciem ei⁹. Itē ysa. xxxij. Regē in
decore suo videbū. O q̃tū gau
debunt quos gaudia summa re
plebunt. Quos illustrabit quos
sp̃s lētificabit visio sc̃ā dei sp̃s
doris sue faciei. O q̃ pium et q̃
gratū q̃ suauē q̃ bñm erit iesū
tunc videre h̃is qui eū dilexere.
Tunc ho exclamando dices illis
aba cūch. iij. Ego autē dñs gau
debor exaltabo in deo iesu meo
Tunc (sicut d̃r ysa. ix.) videbis et
afflues et mirabitur et dilatabi
tur cor tuum

Secunda dos siue premium
sanie gl̃ose est dilectio siue
caritas perfecta per quā perfa
citur volūtas et gl̃ificatur in de
lectatiōe infatigabilis bonitas
tis plus vel min⁹ fm̃ exigentiā
meritoꝝ hec est caritas de qua
d̃r. i. cor. xlij. Caritas nunq̃ ex
cidit. hec caritas amplexabit̃
infinitū donum sine medio et im
perdibiliter q̃ in via per medita
et ifecura deus dilexit. Richar.
autē hanc dilectionē p̃fievocat
fruitionem. Et dicit q̃ dos frui
tionis facit summo bono clare
viso perfecto amore inherere. p
pter seipsum vel dos illa ē per
fectus caritatis habit⁹ quo aia
fruitur deo. Insup addit rich. q̃
bitudo p̃ncipaliter consistit in
fruitione q̃ est act⁹ volūtatē q̃
in visione q̃ est act⁹ intellectus
q̃ voluntas est nobilior potētia
cā non possit cogi. et caritas fm̃
aug. xv. de trī. est nobilissim⁹ ha
bitus. Ita tñ fructio p̃supponit
visionem illā claram q̃ nunq̃ ē
fastidibilis sed sp̃s delectatibilis
Uñ de angelis q̃ sp̃s vident faciem
p̃ris. vt h̃r math. xvij. d̃r. i. petri

pulmo.
prosp
uotio
nec de
unt fr
magis
ctione
eo frui
finita.
runt a
resolu
sunt a
nes ad
re fic
nes ca
ales d
geri p
manif
no nos
eternu
beati
intell
opific
spiciu
qdam
quilib
cet. T
meus
simili
cundo
tozm
C Te
meus
C Qu
tozm
straen
toz h
me ex
illum
dian
lis am
mora
simus
liter t
Tu p

De gloria substantiali beatorum.

primo. In quē desiderāt angeli
prospicere. Unde ex magne de-
votionis spū dictū est. Mirant
nec desistūt in illuz quē pspici-
unt fruunt nec fastidiunt q̄ frui
magis sciunt. Rō aut tāte dile-
ctionis qua bti deum diligūt et
eo fruunt est ipa dei bonitas in-
finita. Et q̄ quicqd boni accepe-
runt accipiunt et accepturi sunt
resolunt in ipsum desi. ¶ Pos-
sunt aut ad pns viginti quinq̄ rō-
nes admiratiue assignari qua-
re sic a bti diligūt de⁹ i q̄ dē rō-
nes cāt⁹ mētales siue intellectu-
ales dici pnt. q̄s explicare nō pi-
geti psona illoz btoz. In quib⁹
manifeste clarescit q̄tū ab eter-
no nos dilexit deus et diligit in
eternum. has deniq̄ rōnes oēs
beati altissimis clamationibus
intellectualibus coraz summo
opifice recitant/ quaz qdam re-
spiciunt pteritum/ qdam pns/ et
qdam futurum. ¶ Primo itaq̄
quilibet bti altissimo deo di-
cet. Tu es dñe benign⁹ creator
meus qui ad tuam imaginem et
similitudinem me creasti. ¶ Se-
cundo. Tu continuus procura-
tor meus qui me p̄tinue nurrīst
¶ Tercio. Tu solitus es custos
meus semper me conseruando.
¶ Quarto. Tu zelans predica-
tor meus me diligentissime in-
struendo. ¶ Quinto. Tu opera-
tor fidelis in meam saluationē
me exercēdo. ¶ Sexto. Tu ver⁹
illuminator meus spūalr irra-
dando. ¶ Septimo. Tu cordia-
lis amator meus me in te inas-
morando. ¶ Octauo. Tu dulcis-
simus amor meus me in te tota-
liter transformando. ¶ Nono
Tu p̄ssimus redēptor meus te

metipm pro me p̄ctum dando.
¶ X. Tu solus glificator me⁹ et
cur expior me in te beificando.
¶ XI. Cū tu in altitudine tanta
permanēs in meam infirmitatez
descēdere voluisti vt me in tan-
tā altitudine sblimares. ¶ Xij.
Cum inhabitares hanc iacces-
sibile lucē assumpsisti meam ob-
scuritatem vt me hac luce vesti-
res. ¶ Xij. Cū in tā admirabili
angeloz p̄torio morarēris in
meam solitudinem descendisti
dñe. de⁹ meus vt me intra tale
p̄fortiū collocares. ¶ Xij. Cū
in tā admirādas diuitias mo-
rarēris paupertatē meaz suffe-
pere dignat⁹ es vt me his admī-
randis diuitijs ditares. ¶ Xv.
Cum esses tu dñe in tot admī-
randis honorib⁹ honorat⁹ p̄fus-
sionē meā assumere voluisti vt
me tecū in tātagha honorares
¶ Xvi. Cum intra tot desiderā-
biles delicias letarēris dulcis-
sime dñe pro me indigno penas
meas assumere dignatus es vt
ad hanc impassibilitatē ascen-
dere possē. ¶ Xvij. Cum eēs ius-
dex vt me⁹ demnare fecisti te
aduocatū vt me liberares.
¶ Xvij. cū essem inimicus tuus
mortalis face⁹ es frat me⁹ car-
nalis vt fierē ff tu⁹ celestialis.
¶ Decionono Cū eēs dñs et dñs
tor me⁹ face⁹ es hūilis seru⁹ vt
ad m̄ dñz sublimarer. ¶ Uicesi-
mo Cū esses creator me⁹ et de⁹
me⁹ fecisti te filiū hois vt fierēz
fili⁹ dei. ¶ Xxi. Tu glifus et in-
nit⁹ amoros⁹ et bñdic⁹ p̄p̄tamo-
rem meū assumēdum naturam
hūanā voluisti hūanitatē meā
vilissimaz cū admiranda tua di-
uinitate vnire. ¶ Xxij. Tu dñe
n. i.

De quarto nonissimorum

omnibz paradysus in natura mea ex virgine nasci dignat⁹ es vt me reddens certum qd hō facit⁹ est de⁹. ¶ **Xxij.** Tu misericors de⁹ delinques mundum ascendisti i celū vt me glificares et i sacramento altaris glif⁹ at qd cunctis alijs sacmētis potētia liter ac mirabilr mecu benignissime remāssisti vt q illa ad tuam eternā gliaz puenirē. Due aut sequētes rōes sunt excellētissime in oibus glifis. ¶ **Prima** est q admirāda magnificētia dei tāte dulcedinis ē q dignat⁹ ex debito diligi ab oibz creatur⁹ qz tum cūctis libz creature btus se pōt extēdere ad amād. ¶ **Scda** est q quilibz beatus intelligit se amplius diligi sūmo deo q sit ois a li⁹ amor a creaturis et inf creaturas mutuo ispirat⁹. Pnt autē breu⁹ assignari qtuor potissime rōes quare xp̄us in celo ab oibz factis tam excellēter glificetur et amet. ¶ **Prima** est rō donationis. Nā min⁹ btis aperte intelligit q etiā oēs alijs beati simul tuncti nō tm p sua salute posuerūt nec ponere possent q̄tum posuit pro illo solus xp̄s. ¶ **Scda** est rō passionis. Nā min⁹ btis clare intelligit q oēs alie creature nō portauerūt nec portare pnt tantam penam pro sua redēptiōe q̄tam portauit sol⁹ xp̄s cuius pena tāta fuit q quasi infinita reputatur. ¶ **Tercia** est rō beatitudinis qz quilibz btis intelligit q xp̄s in q̄tum hō excedit in beatitudine oēs beatos simul tunctos qz si circumferentia celi cista lini minūm centruz suum. Unde q̄to ampli⁹ vider eum bt̄m tan

to plus diligit. ¶ **Quarta** est rō dilectionis. Tota em dilectio q ois natura angelica et humana in celo diligit aliquā creaturaz respectu illi⁹ q xp̄s vt hō diligit minimum glifum est minor qz cētruz ad p̄dictā circumferētiā cristallini celi p̄siderato ipō fōte vñ talis amor origiē hz q ē ipe de⁹ iesus qui cūlibet fm suā ca pacitatē suam gaudium cōicat et amorē. ¶ **Igr** beata regio paradisi. O brā regio deliciarū ad quā suspiramus de valle lachry mazubi inextimabilis dulcedo caritatis et dilectio cōsummata boni infiniti. De quo dicit āfel. li. prolo. ca. xxiiij. Excitare nūc o aia mea et erige totum intellectum tuum et cogita q̄tu potes quale et q̄tum sit illud bonū. Si em āngula bona delectabilia sunt cogita mente qz delectabile sit illud bonum quod cōtinet iocunditatē oim bonorū. et non quālē in rebus creatis sum⁹ ex p̄ti sed tanto differentez q̄to differt creator a creatura. Si ei bona et vita creata qz bona est vita creatrix. hec ille.

¶ **Tale** est segura tētio seu possessio per quam prop̄ meritum sp̄ei mēoria pficit et beatificat⁹ i segura possessiōe et apphēsiōe iā missibilis dignitatis. Scdm ric. tētio seu possessio nō prope disti guit a duab⁹ p̄mis dotibus. Nā fm pappā. Tenē est h̄revel possidere. Intellect⁹ autē clare vidēdo deū hz eū sub rōe summi verri. voluntas etiam perfecte fruendo illo vīso hz eum sub rōne sūmi boni. Cum q̄ponit tētio seu p̄p̄hensio scia dos ab alijs

distin
nir
nera
at cer
despe
expect
ti ad
secur
separ
in pri
qdabi
felicu
diatā
De re
coi. i.
tis. d.
dica
habu
cus
rante
nec li
ligi a
cia b
zmpo
nisi li
tutta
tate d
curit
dime
fecte
ta nu
Sub
nre
re. 3.
volu
se an
qua
erun
sicu
quē
po
illu
ler
nō p
bene

felicitet de gloria substantiali bñdm.

distincta dz accipi prout oppo-
nitur infecuratiōi vie q̄ perti-
net ad sp̄l̄z em̄ ad sp̄e pertine
at certitudo fiducia q̄ opponit
desperatiōi. Dñ em̄ spes certa
expectatiō future beatitudinis
tñ ad eam nō pertinet certitudo
securitatis q̄ excludit timorem
sepationis sz hęc certitudo est
in p̄ia. In p̄ia em̄ desinet spes
qdabī securitatis certitudo de
felicitate p̄petua per dei imme-
diatā essentiam q̄ aie illabatur.
De tali aut̄ p̄prehensione dñ. i.
cor. ix. Sic currite vt p̄prehēda-
tis. Vos igit̄ tertia ab alijs di-
stincta est p̄fecta affecuratio seu
habitus quidā p̄fectus q̄ intel-
ctus ⁊ voluntas perfecte affecu-
rantur de tētiōis p̄petuitate
nec sine tali affecuratiōe pōt̄ itel-
ligi aia beata ⁊ sic includit̄ eēn-
cia bñtutinis. Un̄ an. xii. d̄ tri.
impossibile est aliquid esse bñm
nisi sit de sue beatitudinis p̄pe-
tuitate securus. De hac securi-
tate dicit ansel. in li. de silī. Se-
curitas oēs alias p̄es. beatitu-
dinis p̄rmat ne haberi p̄nt p̄-
fecte sine illa. In hac quippe vi-
ta nichil securum extat totalit̄.
Sub eodē em̄ t̄pe pauper ex di-
uitiē mortuus ex viuo pōt̄ existe-
re. In futuro aut̄ bonus quicqd̄
voluerit habebit ⁊ nichil ex eo
se amissū timebit. hęc ille. Ex
qua auctoritate sequit̄ q̄ beati
erunt oī potētes sue voluntatis
sicut de⁹ sue. Nā sicut deus pōt̄
quicquid vult per se ipm̄: ita ipi
poterunt quicquid volēt. ⁊ sicut
illī nō aliū volēt q̄ qd̄ ille ita vo-
let: quicqd̄ volēt qd̄ ille volēt
nō poterit nō esse. Propt̄ p̄dicta
bene dicit ber. O cūctas cele-

stis secreta m̄ansio/ p̄ia totum
p̄tinentis qd̄ delectat/ p̄p̄s super
murmure: incole: quieti hoies
nullam indigētiā hñtes. O q̄
gl̄iosa dicta sunt de te ciui. dei.
Aug. quoḡ sic loquit̄ tibi erit sū-
ma securitas: secreta tranquill-
tas: tranquilla iocunditas: ioc-
cunda felicitas. felix eternitas
eterna bñtudo. hęc ille. Atten-
de igit̄ o aia mea quid erit i illa
bñā gl̄ia. Deum facie ad faciem
eternalit̄ p̄tēplari: eternalit̄ deo
clare viso frui de hōz īnamissi-
bilitate eternalit̄ securari.
Quid plura? Sursum ḡ corda le-
uemus de tenebris vite huius
et dulcedinem paradisi ⁊ p̄tem-
plationem degustemus qz nihil
arbitro: dulcius q̄ tali medita-
tione et contemplatione p̄pe-
diri. Exēplum de fratre egidio
⁊ de fratre bernardo de quinta
valle in cronica bñ francisci.

Alia supi?

Trium aie dñi ge-
nerali distinctiōe
et vlt̄erius earum
cuiuslibet sp̄ali declaratiōe: p̄r
dicem⁹ de gaudiū p̄comitatis de
siderabili p̄ditiōe. Quis em̄ ex-
plicare: qz ve p̄cipe posset q̄tuz
sit illū gaudium qd̄ in clara dei
visione ⁊ ei⁹ dulcissima fruitio-
ne p̄sistit. qd̄ bñ dicit gre. i. om̄ē.
Si p̄siderem⁹ f̄res carissimi q̄ ⁊
q̄ta sunt q̄ nobis promittunt in
celis vilesunt aīo: ola que hñ-
tur i terris ⁊c. sequitur. Que au-
tē ligna dicere vel quis intelle-
ctus capere sufficit illa sup̄er ne-
uitatis q̄ta sint gaudia angelo-
rū choris inesse: cum bñtutinis
sp̄ritibus gl̄ie conditoris affia-
n. ij.

De quarto nouissimo

stere pñt del vultu cernere in-
circscriptu lumē videre nullo
mortis metu affici incozuptio
nis ppetue munē letari. hec ille
O vere gaudium summe deside-
rabile gaudiu amabile gaudiū
perfectū gaudium ab oi dolore
sepatū qđ de^o pñssim^o parat la-
borib^{us} pzo suo amore. O gau-
dium indeficiens gaudium oia
sola blandimenta et cōmoda at-
q̃ delectabilia incōparabiliter
excedēs: qđ tñ negligēt es et mi-
seri pñtores pzo momētanea hu-
tus tam breuissimū tñs pñperi-
tate amittit. Est aut hmoi gau-
dium btōz summe delectabile
Super omnia honorabile.

Nūq̃ terminabile

Primum igitur contēplemur
qm hoc gaudiu est summe
desiderabile qz summe delecta-
bile cum sit purissimū et hñssimū
Ber. Reuera illd est vepz et soluz
gaudium qđ nō de creatura sed
de creatore pñcipitur. qđ cū posse-
deris nemo tollet a te cui ppa-
rata oia aliūde iocunditas me-
ror est: ois suauitas dolor iōmie
dulce amāz oē pulchrum sedū
oē postremo qđ delectare possit
molestum. Det em bonitas in-
finitum excedit oēm bonita-
tem creatam. Delectatio igit
q̃ erit imediate in perceptione
illius bonitatis in infinitū meli-
or erit oī perceptione create bo-
nitatis. Certe si esset possibile
vnam aīam videre gaudia illi^o
crissime despiceret oia gaudia
huius vite. pater de beatopau-
lo qui postq̃ rapē fuerat in ce-
lū dicebat. phi. li. Oia arbitra-
tus suz vt sercoraz pñm lucrī
faciam. Ideo etia dicit b. aug.

li. iij. de li. arbi. Tanta est pul-
chritudo iusticie tanta iocundi-
tas lucis eterne. hec est scōmu-
tabilis veritatis atq̃ sapientiēve
etiā si nō liceret ampli^o ibi ma-
nere q̃ vnus diei mora: pñp
hoc solū innumerabiles anni hu-
ius vite pleni delicijs et circūflu-
entia tñaliū bonoz recte meri-
toz pñnerentur. Nō em paruo
aut falso affectu dictum est qm
melior est dies vna in atris tu-
is super milia. O igitur ceci mī-
dant qui paradīsum facitis de
hoc mūdo qui est paradīsus asti-
noz sursum corda. Ansel. etia
volens oñdere plenitudinē hui^o
gaudij li. pro sol. ca. xv. sic dicit.
Qui hoc bono fruet certe quic-
quid volet erit et quicquid nolet
non erit. Ibi quippe erunt bona
corporis et aīe qualia nec ocul^o
vidit nec auris audiuit nec in
cozhois ascendit. Cur ergo per
multa vagaris homūcio q̃rendo
bona aīe tue et corpis tui. ama
hoc vnū bonum in quo sunt oia
bona et sufficit. hec ille. possu-
mus aut de hoc gaudio inestā-
bili qđ erit in visione et fructūe
maiestatis diuine pñēplari bre-
uiter tres precipuas excellenti-
as pñp quales est summe deside-
rabile summeq̃ delectabile.
¶ Est em gaudiū purissimum si-
ne doloris admixtione. ysa. li.
Gaudium et leticiā obtinebunt
et fugiet dolor et gemit^o. Et apo-
ca. xxi. Absterget deus oēm la-
chrymā ab o. e. et mors vltra nō
erit neq̃ luct^o neq̃ clamor ne-
q̃ dolor erit vltra q̃ prima abie-
runt. Ber. Absterget deus la-
chrymam compunctiois qz ibi
non erit culpa. la chrymam cōa

passiois qz ibi nulla miseria. la-
chrymam deuotionis qz ibi nō
erit vado et venio ad vos. hec il-
le. Nō tale est mundi gaudiū nō
em gaudium pur. sed gaudium
varijs doloribus et amaritudi-
nibus admixtum. Prouer. xiiij.
Rifus dolori miscebit. Et boe-
li. de sol. qz multis amaritudi-
nibus humane felicitatis dul-
cedo resperfa est. ¶ Secūdo est
gaudium illud celeste securissi-
mū sine timoris perturbatione
Jo. xvi. Gaudium vrm nemo tol-
lerat vobis. Non tale est gaudi-
um huius mundi qz cito perit in
dolorē. Prouer. xiiij. Extrema
gaudij luctus occupat. Aug. li.
solil. Vita mea vita caduca: vi-
ta fallax et vmbatica plena: la-
queis multis. Nunc gaudeo: se-
pe tristor: nunc vigilo: iam infir-
mor: nunc viuo: statim morior:
nunc felix appareo semp miser
nunc rideo: iam fleo. sicqz omnia
mutabilitati subiacent vt nil
vna hora vno statu permane-
at hinc timor: hinc tremor: hinc fa-
mes: hinc sitis: hinc calor: hinc
frigus: hinc languor: ide dolor
exuberat. hec ille. Ex his satis
apparet qd i gaudijs huius vite
nulla est securitas sz i celi gau-
dij certissima est securitas.
¶ Terio est illd gaudium cele-
ste plenissimum. Ideo dicebat
sal. discipulis. to. xvi. Petite et
accipietis vt gaudiū vrm pleni-
sit. Quō em non eēt gaudiū ple-
nūz: totū appetitū quietatiuū
qz hī de possessione infiniti bo-
ni. Ideo dicebat. ps. Satisbor-
cum apparuerit gha tua. Pro-
pter plenitudinem humi gau-
dij dicit dñs. psa. lxx. Ecce ego

creo hrlm exultationē et pplm
ei⁹ gaudium. Nōte verba. Nō
dicit creo in hrlm exultationē
vel a liquit tale sed ipsa ciuitas
erit exultatio. Nec dicit dabo
pplō ei⁹ gaudium vel pplō eius
erit gaudiosus sz erit ipm gau-
dium sic aut loquit ad immēsa
gaudij plenitudinē exp̄ssius de-
signandā. Exēplū. Lamina fer-
ri i medio fornacis ardētissime
posita sic totat totat penetrat
ab igne qz de ipa nō tm dī qz est
ignita sz ignis. nec tm lamina cō-
prehēdit i se totum ardorē for-
nacis. sic qlibet aia brā tota et
totat vndiqz penetrata gaudio
vlgia. Jo nō tm dī gaudiosa sz
gaudium qz ē dñs designauit
mat. xxv. di. Intra in gaudium
dñi tui. q. d. Nō te intrabit gau-
dium qz tu non posses illd ppe-
hēdē sed tu intrabis i gaudium
sicut i abyssum icōprehēibile
imēsam. De hoc itaqz gaudio di-
cit ansel. Qd qso maioris gaudiū
cogitari possit qz ex istis p̄pactis
p̄pactis: Gaudium em erit int⁹
extra gaudium sursum atqz de-
orsum gaudiū circū circa et vbi
qz gaudium plenum. hec ille. Jo
li. profo. c. vi. orando sic cludit
Deus me⁹ et dñs me⁹ spes mea
et gaudium cordis mei dic ante
mee si hic est gaudium de qz no-
bis dicit p̄siliū tuū. Petite i ac.
vi. g. v. i. sit. Inueni nāqz gaudi-
um quoddā plenum plusqz ple-
num. pleno quidē corde: plena
mente: plena aia: pleno toto ho-
mine. Nō ergo totū illud gau-
dium intrabit in gaudētes sed
toti gaudētes intrabunt i gau-
diū. Atqz tm gaudebunt q̄tum
amabunt: tm amabūt q̄tum co-
n. ii.

De quarto nouissimoz

gnoscent: quoniam te cognoscent
dñe tunc et quātū te amabunt.
Certe nec ocul⁹ vidit nec auris
audiuit nec in cor hominis ascendit
in hac vita quātū te cognoscere
amabit in alia vita. Oro de⁹ co
gnoscat te: amē te: vt gaudeam
de te. Et si nō possuz in hac vita
ad plenū: vel p̄ficiāz in die: vsq;
dū pueniat illud ad plenū. Dñe
p filiū tuū tubas immo consulis
petere: p̄mittis accipe vt gau
diū nrm sit plenū. Peto dñe qđ
cōsulis p admirabile cōsiliariū
nostrū. Accipis qđ p̄mittis per
veritatē tuā vt gaudiū meū ple
num sit. Meditef interim inde
mens mea loquat inde lingua
mea: amer illud cor meum: ser
mocinet os meū: esuriat illud
ania mea: sitiat caro mea: desi
deret tota substantia mea. Do
nec intrem in gaudiū dñi qđ est
trinitus vnus deus benedict⁹ in
secula. Amen.

Secundo cōtēplemur qđ de
siderabile sit hoc gaudiū
qđ sup oīa honorabile. De hoc
autē honore dicit ansel. hono
rari in hac vita appeti hō ab ho
minib⁹: verbis eoz aut factis.
verbis quidem vt eum collau
dent: factis vt eūz sibi preferāt
Sed cum huiusmodi honorem
appetit tale est ac si mus vnus
querat ab alijs laudari eisq; in
regimine preponi. hunc tamē
honorem (licet nullus sit) nemo
tamen hunc ad plenum habere
potest. Nullus est enim impera
tor qui ab omnibus laudet vel
omnibus alijs preponatur. In
futuro autē beatus ab omni
bus honorabitur. Cuiusmodi
autem sit hic honor ali declar

remus exēplo. Ecce sit aī ocul⁹
los nros posuit: aliq; paup omni
solatio destituit⁹: vlc ex: aliq;
infirmittatū seditate corrupt⁹: et
omni quovcl a frigoris asperita
te defendat itegumento nudus
hunc igit talē tali quoq; mōia
centē: in nullo semetipm inua
revalētē: si rex aliq; potentiss:
mus trāsiens videret: ei⁹q; mi
sertus suis vulnerib⁹ mederi iu
beret: curatūq; suis regalib⁹
ornamentis indutum sibi preci
peret presentari. et adductum
in filium adoptaret. ac deinde
preciperet vt in regno suo tan
qđ filius eius a cunctis haberet
tur. argū in nullo quod imparet
a quoq; contradiceretur. herē
demq; suum propriūq; filiū sui co
heredem institueret: eum no
mine filiū sui vocari vellet. No
ne diceret hūc magnifice et sub
limiter honoratuz: Et certe de
us hec omnia nobis facit. Na
ti enim de putredine carnis res
plemur multis in serijs: omni so
lario destituti: omniumq; passi
onum infirmitatibus obnoxij:
ac peccatorum vlceribus pleni
a deo pura miar recipimur: cu
rat: sanat: restituit: ornatur: ado
ptat et heredes instituit: filijsq;
sui coheredes facit: omnib⁹ cre
ature iubetur: in omni qđ vo
lemus nobis obediat filios dei
immo deos nos vocari constitu
it. Ipse enim dixit. Ego dixi di
stis. et filij ex celsis omnes: ipse
deus est per essentiam tu vero
per participationem. Sicut ta
stetur petrus. ij. pe. i. Ut effica
mini diuine consortes nature.
Ipse qui ipse deus est deificans.
tu vero deus deificatus. S; hec

scilicet de gloria substantiali beatorum.

ratio fortassis in apostolis excellentibus viris locum habet: sed quid de me qui longe disto. Attende quoniam universaliter ait. Ego dixi filii estis et filii excelsi omnes. ut nullum ab ista deitate excipendum deus ostenderet. hec Ansel. Et ponit exemplum de ligno plumbo et ferro in ignem positum. quorum unum altero magis ignitum sit / cum ignis totum penetraverit. nullus rationem eorum sit ignis: sic in patris uniusquisque deificatus erit ex deivnione: attamen? alio beatior: nullus tamen dicitur deus per essentiam: sed per participationem. ut sic cuius pro modulo sue unionis propinquior ad deum: deitatis nomen et honorum cuius impendatur. potest autem specialius beatorum honor contemplari considerando septem excellentias honoris seu septem dignitates eorum.

¶ Prima est dignitas regalis simplicitatis: sunt enim amici summi regis. Jo. xv. Jam non dicam vos suos sed amicos meos. greco. pensate quanta dignitas est esse amicos christi. psal. Numis honorati sunt amici tui deus.

¶ Secunda est dignitas regalis domus seu familie: sunt enim de domo et familia summi regis Ephe. ij. Jam non estis hospites advene: sed estis ciues sanctorum et domus dei. psal. Beati qui habitant in domo tua domine. ¶ Tercia est dignitas specialis intimitatis. Erunt enim deus mirabiliter speciali quodammodo intimus cuilibet beatorum per illapsam ineffabilem adeo ut quasi unum sint ipse deus

beatificans et ipse beatus. i. cor. v. Qui adheret deo unus spiritus est. Tunc verificabitur illud apoc. xxi. Ecce tabernaculum dei cum hominibus et habitabit cum eis. ¶ Quarta est dignitas commensalium. Erunt enim dei commensales. Luc. xxi. Mihi sponsus vobis sicut disposuit michi pater meus regnum ut edatis et bibatis super mensam in regno meo. ¶ Quinta est dignitas diuine filiationis sunt enim filii dei et in hac filiationis dignitate confirmari. Jo. i. Dedit eis potestatem filios dei fieri.

Ro. viij. Qui spiritu dei aguntur hi filii dei sunt. i. Jo. ij. Videte qualem charitatem dedit nobis deus ut filii dei nominemur et simus: quod licet etiam verum sit de iustis viatoribus. i. ipsis tamen non est certa neque firma huiusmodi filiationis sed amissibilis. sed in beatis est omnino confirmata.

¶ Sexta est dignitas celestialis hereditationis. sunt enim heredes celestis hereditatis et in actuali possessione certa et firma huiusmodi hereditatis. ro. viij. heredes quidem dei: coheredes autem christi. ¶ Septima est dignitas regalis sublimitatis. sunt enim omnes reges: nam cui libet datur corona regis et regni non terreni sed celestis plena possessio. Unde deo de quo libet beato dici potest illud psal. posuisti in capite eius coronam de lapide precioso. Et luc. xij. dicitur. Nolite timere pusillus grex quoniam complacuit patri vestro dare vobis regnum. Et math. xxv. Venite benedicite patris mei possidere regnum. Et

De quarto nouissimo

mat. v. Beati pauperes spiritu
qm̄ iporum est regnum celoz.
Reduc sisvis illos septez hono
res ad tres. Primus est hono
specialis familiaritatis. s. cum
deo. sunt em̄ eius amici dome
stici cōmēsales. Secūd^o est ho
nor filialis dignitat; qz sunt fi
lii dei ideo heredes dei & cohe
redes xpi. Terti^o est honoꝝ re
galis sublimitatis. sunt em̄ rez
ges nō terreni sed celestes. nō
temporales sed perpetui. nō mi
litantes sed quieti. Pēfate quā
ta est dignitas: quāt^o honoꝝ: q̄
ta gloriā: regē esse celestē eter
ni regni vna cū ipso xpo. Nec p
pterea qz plures sunt huius re
gni possessores: est vnicuiqz por
tio minor quā dñi odā i regnis
et pporalibus contigit: sed poti^o
maior ppter mutuā caritatem
quā vnusquisqz bono alteri^o vt
proprio gaudet delectat. Ma
gna pfecto dignitas sic ipsi do
mino xpo cōregnare. sic socium
esse xpi in possessione celestē re
gni. De quo dicit apostolus. ij.
thim. ij. Si sustinem^o & cōregna
bimus. Et aduerte quomō he
predicte septē dignitates se ha
bent per ordinē in excellentia.
secūda em̄ est excellētiō pma:
et tertia secūda. & sic cōsequen
ter. De honore autē tā excellē
ti bñz dicit aug. Ibi erit verus
honoꝝ: q̄ nulli negabit digno.
nulli cōferetur indigno. Atten
de fidelis aīa q̄ inextimabilis
erit honoꝝ a summo rege reguz
manu ppria coronari et dya de
mate perennis glorie decorari
non in huius mūdi sterquilino
sed in celi palatio in cōspectu
innumerabilium angeloz & san

ctorum omnium immortalita
tis stolare vestiri & regalibus idu
mentis presulgidis adornari.
Unde sapieñ. v. dñ. Accipiet rez
gnum decoris & dyadema spec
ei de manu domini.

A Ercto cōtemplemur q̄ de
siderabile sit illud gaudiū
qz prorsus est interminabile. vñ
dñ vita eterna. math. xxv. Et ga
la. vi. Qui seminat in spū de spi
ritu meret vitā eternā. Et. i. pe.
v. De vōis gratie vocauit nos i
eternam gloriā suā. Est autē
gaudiū illud eternum sine iter
ruptiōe. ysa. xxxv. Leticia sem
piterna super capita eorum. Et
ysa. lviij. Requie dabit tibi do
minus deus semp. Trem sine di
minutiōe. Aug. in solil. Ibi gau
dium nunq̄ decrescit. Trez sine
amissionis formidatione. puer.
i. Qui me audierit absqz timoꝝ
re requiescet & abundantia per
fruetur terroꝝ maloz sublato
Et ysa. xxxij. Sedebit populus
meus in pulchritudine pacis i
tabernaculis fiducie.

Sequitur de gloriā cōsubstā
tialī beatorum.

Secunda

Principalis gloriā
beatorū dñ gloriā
cōsubstāntialis que
pstitit in gloriā di
lponitione seu dotatione corpo
ris. que secūda rich. in. iij. dñ.
xlix. dicitur gloriā cōsubstān
tialis respectu anime que aliā
gloriā substantialem habet lē
dici possit gloriā substantialis
corpous: qz sine illa non potest

corpus e
gloriam
erit p
templam
primū
dotatione
Secund
porum p
Tertiu
commu

C

porum l
dum est
ne inter
animā e
um spiri
nium co
ste aplo
hoc mag
ecclia. &
libus tri
pter nūq
dos autē
ek dona
te patri
ppter o
tur ad m
mē ad p
tur spū
sū detur
ueyūm
in homo
antetro
Et est d
se sed p
nium el
tari del
pter nu
bas spū
sunt. illi
ter dote
amicis

scz de glia cōsubstantiali brōz.

corpus esse beatū. Et circa hāc gloriā cōsubstantialē triplex erit principale mysterium cōtemplandum.

Primum de beatorum corporū dotatione.

Secundum de beatorum corporū perfectione.

Tertium de beatorum corporū communicatione

Primū ergo mysteriū est de quatuor dotibus corporum beatorū. Ubi prenotandum est q̄ in eterna beatitudine inter xpm hominē & quālibz animā est quoddā matrimonium spirituale quod per matrimonium corporale significatur. teste aplo. ephē. v. Sacramentū hoc magnū. dico autē in xpo in ecclesia. Dant autē sponsis carnalibus tria. v3. Dos: donatio propter nuptias. & paraferalia. Dos autē ut super l^o dictū fuerat est donatio facta sponse ex parte patris: & hoc ad vltimū sponsi propter onera matrimonij. et datur ad matrimonij solatium. tamē ad possessionē sponsæ sic datur spōse in proprietatē l3 sponsi datur ad dispensationem siue vltimū. Et traditur qm̄ sponsa in domo sponsi traducit. Quis autē traductionē promittatur. Et est dos non q̄cūqz donū spōse sed precipuū quasi patrimonium ei⁹ de quo uiueret sustentari debeat. Donatio autē propter nuptias est quod a sponso dat sponse. paraferalia vero sunt. illud quod habet spōsa preter dotem. v3 sunt munera ab amicis data sponse. Sic igitur in

mūmento spūali tota trinitas dat cuilibet bto aliqua dona in proprietatē ad dispensationem tamē vltimū xpi sponsi quando ipsa anima beata in domū sponsi introducit q̄ sit in patria. quā uis autē traductionē promittatur que quidē dona dotes appellatur. Et q̄ tam anima q̄ corpus xpo sponso in p̄ria iungit Ideo duplices sunt dotes aiescilicet & corporis. 3bi autē donatio propter nuptias est gaudiū q̄ habent beati in uisione humanitatis xpi. Paraferalia autē sunt alta dona sicut aureole & fruct⁹ de his aūt postea videbit. Nūc autē de dotibus corporis dicturi sumus q̄ de dotib⁹ aie supra dixim⁹. ¶ Notādū igitur imprimis q̄ sicut dotes animę sūt dī dispositiones animę bte per quas anima deo perfecte coniungit tanq̄ principio uite sue & ad spōsi amplex⁹ indissolubiles introducit. & ei perfecte obediēs est. Sic dotes corporis dicunt⁹ dī dispositiones corporis beati per quas aie perfecti⁹ coniungit et ei subicit tanq̄ principio uite sue & ei pfecte obedit neq̄ ipsuz anima ab actu glie retardetur. Erunt igitur quattuor considerationes circa huiusmodi dotes. Prima est consideratio corporalis dotationis.

Secunda est consideratio originis processionis.

Tertia est consideratio specialis rationis.

Quarta est consideratio ineq̄lis dispositionis.

Prima igitur est consideratio corporalis dotationis. Ubi considerandus est numerus & dī

De quarto nouissimo.

Retinet huiusmodi doti quib⁹ ornabuntur corpora gloriosa: que sunt quattuor. videlicet claritas: impassibilitas: subtilitas: et agilitas. Cuiusmodi materia oportet proportionari forme in illo statu future resurrectionis disponunt corpora secundum exigentiam decetiam aiaz. unde si cut corpora dñatorum ex ordinatione diuina habebunt dispositi ones eorum miserie respondentes. dñatorum enim corpora demeritis eorum exigentibus et diuina iusticia agere erunt turpissima: fetidissima: debilissima. vt eorum vilissimis conditionibus ipse dñatorum aie desolabiliter pregrauentur earum miserie supplicium auget. Ita et corpora beatorum habebunt dispositiones et conditiones glorie sue decetis: predictis corporum dñatorum in conditionibus contrarias. sic miromodo aiarum bitudini proportionatas vt ipsa corpora sic gloriose disposita sint oino ipsis animabus subiecta et perfecte obedientia nullomodo eas retardantia vel impediētia ab actu glorie quātinum ineffabiliter sublimabunt super statum cuiuslibet corpore creature: vt sic eorum dotibus gloriosis animarum beatitudo amplius augeatur. Ad hoc autem quod corpus sit oino subiectum aie nec eam impediāt ab actu glorie quattuor requiruntur. quorum duo pertinent ad motum. Quo ad sensum enim necessarium est quod corpus sit facile receptibile specierum sensibilium cōuenientium et ad hoc disponit claritas et quod non sit receptibile passionum disconuenientium. et ad hoc disponit impassibilitas. Quo ad

motum autem requiritur quod ipsum corpus per inclinationem contrariam suo motori non resistat. ad quod disponit agilitas et quod corporibus extrinsecis per quem mouetur ei resistentia nulla fiat: ad quod disponit subtilitas. De his quattuor dotibus simul de sapientia. iij. Fulgebunt iusti et tanquam scintille in arundinetis discurrent. Primo in fulgore claritas signat. Secundo in impassibilitas in igne quod est elementum maximum actuum nec frigidescere potest secundum Augustinum. iij. super gen. Tercio subtilitas in scintillis. Quarto agilitas in discursu. Quas enim expresse breuiter dominus. mat. xij. d. Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. ubi expresse agit claritatem que principalior est. et aliaz dat intelligere per solem. Est enim radius solaris: ac etiam ipse sol clarissimus impassibilis subtilissimus et agilissimus. Pro istis orabat patrem dominus iesus. Jo. xvij. d. Pater clarifica filium tuum supple in resurrectione quattuor dotibus corporis gloriosi. et sequitur vt filius tuus clarificet te. supple in mebus. Licet autem xps habeat excellentissime has quattuor perfectiones corporis gloriosi et res etiam supra dictas perfectiones anime gloriose: tamen proprie in ipsis non sortiuntur nomen dotis. cuius ipse sit sponsus: neque proprie loquendo sit ibi ratio matrimonii. In matrimonio enim debet esse consensus animorum: cōfōmitas naturarum: distinctio personarum: et de non sponsa sit sponsa. hec autem omnia vere quis

dem sunt
mam be
mum (st
gelia: et
secundū
non hab
narura c
excludit
non est d
flonem
chilstop
stantific
Nec hui
ipona fa
pue xps
C. Prim
gloriosi
corpora
bi intrin
i. co. iij.
ignobili
ria: quia
est opac
rissimum
cur dicit
mabit co
configur
tis sue. f
dicatur
quia per
cur vitre
aqua cla
sol dicit
corpora
do trun
perua o
go. super
adequa
ctum
clarita
lucen. a
tem ab a
rum cor
hypateb
corpi a

scilicet de gloria consubstantiali beatorum.

dem sunt inter christum et ani-
mam beatam. Licet autem pri-
mum istorum commune sit an-
gelis et aīab⁹ beatis: et xpo: tñ p
secundū excludunt angeli quia
non habent conformitatem in
natura cum xpo. Per alia duo
excluditur christus: quia i xpo
non est distinctio personarum.
Non enī habet humanitas in
christo personam litatem sed sub-
stantificatur in persona verbi.
Nec humanitas assūpta de nō
sponsa facta est sponsa. Ideo p
prie xps nō dicit habere dotes.
¶ Prima igitur dos corporis
gloriosi est claritas. Erunt enī
corpora clarissima claritate si-
bi inter infeca. vnde dicit apłus
i. cor. ii. xv. Semināt corpus in
ignobilitate surget autē i glo-
ria: quia corpus nostrum nunc
est opacum: tunc autē erit cla-
rissimum et lucidissimum: quia si-
cut dicit paulus ro. viij. Refor-
mabit corpus humilitatis nre
configuratum corpori clarita-
tis sue. Et aduerte qd cuza liqd
dicatur clarum dupliciter. aut
quia peritū seu trāsparens si-
cut vitrum dicitur clarum: vel
aqua clara: aut qz lucidū sicut
sol dicitur clarus et stelle clare:
corpora glorificata vtroq; mo-
do erunt clara: peruis et lucida
peruis quidem: qz sicut ait gre-
go. super illud iob. xxvij. Non
adequabit ei aurum. Beatorū
enīum corpora sibi inuicem er-
claritate fulgēt et puritate trās-
lucent. ita qd nūscuiusq; men-
tem ab alterius oculis mēbro-
rum corpulentia non abscedet
sz patebit oīi eēlis ipa etiam
corpi armonia. Et augu. xxij.

de ci. dei. Omnia mēbra viscera
incorruptibilis corporis que nūc
videmus per vsus necessitatis
varios distributa quoniam tunc
non erit illa necessitas: sed ple-
na certa securasempiterna fe-
licitas proficiūt laudibus dei.
Omnes quippe qui nunc latent
armonie corporalis numeri nō
latebunt intrinsecus et intrin-
secus per corpus cuncta mē-
bra dispositi. hec ille. Dicit ta-
men scō. Non video qd corp⁹ glo-
riosum possit peritū dici nisi
propter poros qui tunc tamen
minores erunt qz nunc habea-
mus per quos forte oculus p-
pter limpiditatem videre pote-
rit. Lucida etiam erunt corpo-
ra beatorū sicut ait dñs mat-
th. iij. Fulgebūt iusti sicut sol. et.
Nunc aīa fidelis oculos cordis
apiat et dilatato mentis sinu cō-
sideret ineffabile pulchritudinē
corporū brōz. Fulgebūt inqz si-
cut sol. imo certe plusqz sol mō
fulgeat qd fulgebunt sicut sol
fulgebūt post iudiciū recepta
glia sua. i. imensa pulchritudi-
ne claritatis. De qloquens ysa-
xxx. ca. ait. Erīt lux lune sicut
lux solis et lux solis septempli-
citer sicut lux septem dierum.
Claritas igit corporū brōz ad
mīn⁹ excedet i septuplū modū
nam claritatez solis. Immo dis-
cunt aliqui qd pulchritudo cor-
poris minimi sancti erit septies
excedens pulchritudinez solis
qd tunc erit. Et si pulchritudo
minimi sancti erit quinq; fies
vel fere tāta qta est modo pul-
chritudo claritatis solis. Aduer-
tendū aut fm rich. q claritas
in corpore glorio est ex merito

De quarto nouissimo

voluntatis. Ideo occultatio ei
aut manifestatio subdes imperio voluntatis. Unde augu. xix.
de ciui. dei. Imperabit de^o alor
animus corpori tanq^u obediens.
Erunt itaq^{ue} dicti est corpo
ra gloriosa et peruisa vtrumq^{ue}
claravit aurum. Sunt em^o duo q^{ue}
causant i nostro corpore obscu
ritatem scz materie impuritas
et luminis paucitas sed vtrunq^{ue}
tolletur claritas dabit^{ur} perspi
cua et fulgida. Et aut^{em} claritas
corporis gloriosi excedat clari
tatem solis: tamen de sui natu
ra non offendit visus sed demul
cet. ppter qd claritas illa copar
atur claritati iaspidis. Apoc.
xx. Ratio est qz sicut corp^{us} glori
osum pati nō pot^{est} passione natu
re seu passione realit^{er} statim vi
debitur sed solum passione aie
seu intentionali. i. receptioe cō
uenientis solum: ita idēz corp^{us}
gloriosum ex p^{ro}rietate glorie
nō ager^{et} nisi actioe aie. et fm hoc
mag^{is} delectat. offedit aut^{em} clari
tas inquantū agit actioe nature
inquantū scz agit calefaciēdo et
dissoluēdo organū visus et disgre
gādo spūs. huic dōti claritatis
apte corrūdet pulchritudo cor
poris q^{ue} ponitur ab an^gel. inter
bitudines ad corp^{us} p^{ro}inentes.
Pulchritudo d^{icitur} p^{ro}pe est bonū qd
naturaliter a cunctis desidera
tur sed i hac vita minime habe
ri pot^{est}. tunc vero erit cni^{us}libet
beati admira^{nda} pulchritudo vt
patet ex dictis. huic etiam do
ti associari potest cicatricū for
mositas in corporib^{us} marty^{rum}.
De quibus dicit th^{omas} in. i. liij.
dist. xliij. q^{ue} cicatrices vulnerū
nō erūt in sanctis nec q^{ue} in ch^{risto}.

sto fuerunt inquantum impos
tant aliquem defectum sed in
quantum sunt signa constante
virtutis qua passi sunt sancti p
iusticia et fide: vt ex hoc et ip^sis
et alijs gaudium crescat. Unde
augu. lib. xij. de ci. dei. Nescio
quomodo sic afficimur amore
beatorum marty^{rum} vt velim^{us}
in illo regno in eoz corporibus
videre vulnerū cicatrices que
pro xpī nom^{ine} in e^{is} pertulerunt et
fortasse videbim^{us} nō em^o defor
mitas in eis sed dignitas ē que
dam. Nec tñ si aliqua marty^{rum}
bus amputata tablata sunt mē
bra: sine ip^sis mēbris erunt in
resurrectione mortuoz qbus dē
ctuz est. Capillus de capite v^{er}o
non peribit. ¶ Scda dos corpo
ris gl^{ori}osi est impassibilitas. Si
cut em^o aia deo fruct^{us} desiderij
suum sentiet adimpleti quantuz
ad adaptionem plenariā omⁿis
boni: ita impletū erit ei^{us} deside
rium quantū ad remotionez ois
malⁱ. qz cū summo bono nulluz
malū potest habere locum. Cor
pus igitur gl^{ori}osum p^{ro}portiona
biliter anime totū liberū et im
mune erit ab omⁿi maloz quan
tum ad actū et q^{ue}stū ad potentiā
q^{ue}stū ad actū qdē: qz nulla corru
ptio: nulla deformitas / nul
la infirmitas: nulla debilitas:
null^{us} defectus remanebit in eo
q^{ue}stū ad potentiā / qz nō poterit
aliqd pati qd sit et molestuz vel
quod et lesionem inferat. Et iō
erunt impassibilia de qua ip^sa
stabilitate dicit ap^{ostolus} i. cor. xv.
Seminatur in corruptione sur
get in incorruptione. Ibidem.
Oportet corruptibile hoc indu
ere incorruptionem / i. mortale

hoc idue
nar impa
tue sign
dam hab
ar trudi
creatus
passione
hoc senti
sentire se
sanctoz
ta talis
modam
reducet
q^{ue} triple
ma est ip
tum in
stebat in
ri. Scda
roz i cib
est nunq
igne pon
cia est in
beatoz
est non p
igne infe
pateret.
duo bone
li. de sim
et vite le
nis firmi
cit a se.
carem^{us}
efurim^{us}
das. alre
dā tñ del
ne sum
turo au
qua p^{ro}la
S^{ed} dicit
sponso
hō tang
teq^{ue} dicit
turo at
mā ab o
ampli^{us}

scz de glia cōsubstātiāli beatorū

hoc iduere immortalitātē hūmā
aūt impassibilitas quous priua-
tue significetur. Est tamē qui-
dam habitus ex redūdantia be-
atitudinis anime in corpore
creatus corpus phibens ab oī
passione cōtraria sue pfectioni
hoc sentitrich. lz aliter videat
sentire scōr? licet aūt corpora
sanctorū sit ex contrariis cōposi-
ta talis tñ contrarietas ad omī
modam equalitatē concordia
reduceretur. Est autē aduertēdū
qz triplex est impassibilitas. Pri-
ma est impassibilitas pmoꝝ parē-
tum in statu innocentie. q̄ consi-
stebat in hoc qd̄ est posse nō pa-
ti. Scōa est impassibilitas pue-
roꝝ i cibo. q̄ consistit in hoc qd̄
est nunq̄ pati de facto si tñ in
ignē ponerent pateretur. Ter-
cia est impassibilitas corporū
beatorū. que cōsistit in hoc qd̄
est non posse pati. qz etiaz si in
igne inferni ponerent nullomō
pateret. huic aūt dōri associāf
duo dona corporis q̄ ponit ansel.
li. de similitudinib? v3 sanitas
et vite longeuitas. et fortitudi-
nis firmitas. De sanitate sic di-
cit āsel. Sanitate perfecta hic
carem? ap̄ma die natiuitatis
esurim? sitim? rē. hic vnus clau-
das. alter scabiosus rē. q̄rbus-
dā tñ delinimur medicamento
ne summa sit hic miseria. In fu-
turo autē sūma sanitas erit. de
qua psal. Salus iustorū a dño.
Sz dictis vndiq̄ sanus sum. Re-
sponso anselmi. Quid dictis o
hō: tangaris fuste et clamabis
regē di sc̄ptū q̄ruberis? In fu-
turo āt absterget de? oēz lacri-
mā ab oculis sc̄dōꝝ lz non erit
ampli? neq̄ luct? neq̄ clamor

neq̄vllus dolor que p̄ma trans-
ierunt. Et non esurient neq̄ si-
tient ampli⁹ neq̄ cadet super
illos sol neq̄vllus estus. qm̄ de
p̄tera sua deus terget eos. r̄bra-
chio sancto suo defendet illos.
Quid igitur nocere poterit q̄-
bus dextera dei tegumentum
erit? Qualis autēz illa sanitas
(scio me nec meo nec alicui? sē-
sui vel exp̄mēto accepisse) Cre-
dere tamen licet: incunctāter
astruere sanitatem vite future
ita ingem incommutabilez ac
immobilem fore. inextimabili
quadam dulcedine totū hōiem
repleat. r̄ oē qd̄ alicuius in se vi-
cissitudinis mutabilitatis aut
lesionis suspicionem p̄tendera
queat: p̄cul arceat ac repellat
De longeuitate sic dicit āsel.
Ibi et longeuitas vite erit. quā
hic null? p̄fecte habet mortu-
rus. quantūlibet enim viuat di-
utius somnium sibi videtur esse
quod vixit cum moritur. hec il-
le. hec autem longeuitas cor-
poris beatitudinem perficit et
consummat. Nam si alias par-
tes beatitudinis haberet et ta-
men quādoq̄ moriendo amitte-
rer: quid sibi eas habuisse p̄des-
set? Longeuitatem autem hāc
hic homo habere non potest: q̄
aliquando moriendi necessita-
tem inuitabilem habet. Sz qui
nunc bñ vixerit in futuro lōge-
uitatē habebit. qz viuēt quātūz
deus. Si igit̄ longa et salubris
vita diligif: ibi est eterna santi-
tas r̄ sana eternitas. qz iusti in
perpetuū viuēt r̄ salus iustorū a
dño. De fortitudine corporali
q̄ ibecillitati opponit dicit ā-
sel. lib. de simili. Fortitudo no:

De quarto nonissimozom;

stra hic a bestijs superatur sed in vlt a futura nichil resistere poterit: quin moueat r si voluerit euertat. nec in hoc plus laborabit q̄ oculus sese mouendo. Cum em̄ angelis similes erim⁹ nequa q̄ minoris fortitudinis erimus. Sed fortassis q̄ris ad quid pderit illa fortitudo: cum p tunc nichil sit in quo vires exercere possim⁹. Qui hoc dicit. paucis nobiscum quid in hmoi habeat vltus humanus attingendit. Attēdit r videbit qz non solum de oib⁹ q̄ habem⁹: sed q̄ nos h̄e speramus non parum gaudem⁹ r q̄ si actu vtimur. Sic aut verbi gr̄a. Ipso visu potestate aliqñ vtimur non in eaz presentia rez tñ. et ita de multis hunc modum. sic r tunc sola fortitudinis possessio grata nobis erit exultatio grandis. licet in acta nequa q̄ sit necessaria nobis cunctis in suo statu conuenienter collocatis. hec eadem q̄ stio si autē de velocitate aut de alia aliqua beatitudinis parte moueatur: hac solutione si non aptiore soluiatur. Sic igitur iustus fortis erit: vt ēt si velit terram mōuere possit. hec de angelis. ¶ Tercia dos corporis gloriosi est subtilitas seu spūalitas. Aia enim deo fruens perfectissime adheret ei: r eius bonitatem participabit in summo scdm capacitatem suam. r ideo corpus etiam perfecte subijcietur aie r ei⁹ proprierates participabit q̄tum erit possibile in perspicacitate sensus. et ordinatione corporis appetitus r omni modo conuenienti perfectiōi nature. Ideo corpora bea-

torum dicuntur spūalia sicut dicit ap̄lus. i. cor. xv. Seminatur corpus aiale surget spūale Splrituale inq̄ non qz sicut spirit⁹ sicut quidam male intelligentes dixerunt siue per spm̄ intelligatur creatura spūalis: siue ventus siue aer: s̄ qz erit spū similitudo participando aliquas ei⁹ proprietates et subiectus spū oino sicut et nunc dī aiale non qz sit aiale: sed qz animalibus passionibus subiacet et alimonia indiget. Sicut itaqz aia beata subtilitatem habebit intelligentie ardua per intellectum penetrādo sic proportionabiliter corpus gloriosum subtile. hec autē subtilitas fm̄ tpo. auferet grossiciem et terrestreitatem rōe cuius ipsū corp⁹ mortale est minime penetratiūseriam sibi resistunt alia corpora. Scdm autem ric. iij. dis. xlii. Subtilitas dī a penetrandi virtute fm̄ q̄ accipi potest ex verbis: phi. ij. de generatione. Res autē aliqua triplici de causa penetratiua ē. Primo propter paucitatem maximam fm̄ latum et profundum. vt acus quous longa penetratiua est. Scdo propter raritatem partium seu materie paucitatem: et sic aer est penetratiuus Tercio propter virtuositatem id est virtutis actiue magnitudinem que prouenit ex victoria forme super materiam. et sic vinum est subtile r penetratiuum multo magis q̄ aqua. sic etiā celū est subtile. Igitur scdm primā causam non attenditur subtilitas corporum beatorū qz in debita q̄tate rez surgent. Nec fm̄ scbam qz ex tali subtilitate efficitur corpus fa-

cthe diuinitatis
porib⁹ glori
ria que nec
substantiam
non sicut dī
politrans
re vltis si
gre. xij. m
sic stare po
pore palpa
in. xij. s̄
ipsa carne
ne videtur
me r offi
raritate. S
sam attē
rum beato
bitudinis
rā sup cor
do virtut
rioso q̄ per
poterit pe
aer. vnde
cedent ab
resistentia
glorificati
de vniuers
Erit itaqz
tūle penetr
sco. sicut c
nūis claus
glorificati
pore non g
netratium
bile vnde
greditur m
ciari pote
tur ab an
dinis per
de subtili
voluptate
tudinem s
perunt sed
vtant r fun
qz natura

scz de glia consubstantiali beatorz.

esse diuissibile qđ non erit in co
poribz glia. Itē qz tota mate
ria que necessaria est ad eorum
substantiam in eis resurget. Et
non sicut dicit eutici? qđ statino
politani qz corpora erunt ae
re vētiosqz subtiliora. vt refert
gre. xij. q. mo. qđ sicut dicit non
sic stare potest qz dñs cum cor
pore palpabili resurrexit. Unde
lu. xxiij. Palpate et videte qz
ipsa carnes et ossa non hz sicut
me videtis hīe. Natura aut car
nis z ossis predicta non patitur
raritātē. Scđm igit tercia cau
sam attēditur subtilitas corpo
rum beatorz. Per virtutem em
bitudinis aie z plenā ei? victo
riā sup corp. tāta em magnitu
do virtutis actiue in corpe glo
rioso qper eam multo efficaci
poterit penetrare q ignis vel
aer. vnde corporibus beatoruz
cedent absqz vlla difficultate et
resistentia quelibet corpora nō
glorificata. vt dicit guillerm?
de vniuerso libro pumo ca. li.
Erit itaqz corp? gloriosum sub
tile penetrās sine fractione sm
sco. sicut christus transiit iā
nulis clausis. et poterit corpus
glorificatum simul esse cum cor
pore non glorificato qz scilz pe
netratum est sed non penetra
bile. Unde. ps. In noie tuo trans
grediar murum. huic doti asse
ciari potest voluptas que ponit
tur ab anse. vna pars beatitu
dis pertiēns ad corpus in li.
de simli. vbi de ipsa sic dicit. Si
voluptatem z corporis pulchri
tudinem serui dei modo non ap
petunt sed summoze in hac vlti
mitate z fugiunt: hoc vtiqz nō est
qz naturaliter ea non appetunt

sed ne quō deū in ipsis offendāt.
Nam si nil offensionis in deuz p
captrahi posset certe sentiret vlt
se ab eternoz bonorum amore
impediri non pertimescerent. p
fecto iocundius in ipsis qz i eoz
cōtrarūs se deducerēt. Itē ibi
dem. Voluptatem cum in hac vi
ta hoies qruunt non nisi per an
xietatē inuenire qunt. Cūqz ad
id puenerint qđ voluptates pu
tant non nisi laborādo ea pfrui
valēt. Quia si etiā imoderatius
vñ fuerint: rursum eis in anxie
tatē quertit. post hanc vero vi
tam aut oimoda voluptate: aut
oimoda replebūtur anxietate.
Sicut em ferrū ignitū quaqz sui
parte retinet ignē: sic in se beati
voluptatē. Neminē inuētum ēē
puto qui eā vt est senserit vel gu
stauerit: vt illius sapore vlt dul
cedinem alijs declarare possit.
Si tñ ante mētis oculos videret
exēpli cā: hō aliquis qui tā in ip
sis oculoz pupillis qz i singulis
membris ferrum ignitum z can
dens inārum habeat vt nec me
dile nec intestina nec omnino
quicqz in corpore eius cruciat?
immanitate careat vel eam le
uius qz in oculis sentiat. Quid
dicam? Angustiatur? Quis
sanementis istum non extinet
inextimabiliter cruciari? Eodē
modo: sed penitus contraria cō
sideratione in illa beatavita de
lectatio quedam ineffabiliter
bonos inebriabit et inextima
bili dulcedine sue totos eos
inextimabili quadam exundan
tia satiat. Oculi: aures:
manus: os: nares: guttur:
cor: secur: pulmoz: ossa: medulle
exta etiam ipsa z cuncta sigilz

De quarto nouissimo

latum et singula membris tam miraculis delectationis et dulcedinis sensu replebuntur: ut homo totus torrens voluptatis dei potetur et ab ubertate domus eius inebrietur. Est tamen aduertendum quod ibi non erunt delectationes carnales seu voluptates quod consistunt in usu corporalis ciborum et venereorum quoniam iste ad vitam aialem pertinent et sunt nobis brutissimae coes. hec enim deseruiunt vite corruptibili sed sunt ibi delectationes purissime et nobilissime in quibus cum angelis sanctis coicimus. Unum mat. xxiij. In resurrectione non nubet neque nubent sed erunt sicut angelus dei in celo. Ex his autem sequitur quod tunc omnes occupationes actiue cessabunt quod videntur ordinari ad usum ciborum et venereorum et ad alia quod corruptibili vite sunt necessaria. Sola igitur occupatio contemplatiue vite remanebit. Id dicitur lu. x. Optimam partem elegit sibi maria quod non auferet ab eis eternum. Quarta des corporis gloriosus est agilitas. Aia enim quod diuina maiestate fruetur ipsi vitino fini iuncta experietur desiderium suum in omnibus adimpletum. Et quod ex desiderio aie mouetur corpus: prius erit quod corpus spiritui ad nutum obediat quo ad motum. Id dicit apostolus. i. cor. Seminatur corpus in infirmitate: surget in virtute. gloriosum et nobile et viuum in firmitate quippe hunc exuerimus in corpore quod tunc aliud ponderosum et graue inuenitur ad implendum desiderium aie in moribus et actionibus quas voluerit imperare quod infirmitas tota auferetur a corpore ex virtute aie deo coniuncte

in corpore proprium redundante. et sic erit corpus agile. hec agilitas secundum idem. in. iij. di. xliij. est perfectio affluens ab aia glorificata in corpore per quam sit expeditius habile ad obediendum spiritui in omnibus moribus et actionibus. Verissimile est autem quod aliqui mouebuntur etiam postquam celos ascenderint: et hoc per libito sue voluntatis ut illud quod habent in virtute actu exerceres diuina sapientia commendabile ostendant: et etiam ut visus eorum reficiatur: pulchritudine diuersarum creaturarum in quibus dei sapientia eminet et reuelabitur. Dicit autem guillelmus in li. de vniuerso. glorificatus homo poterit in actu occulti distantius moueri amplius quam per mille milia militiorum et hoc sine labore quocumque. Unum ps. xl. Qui sperant in domino mutant fortitudinem assumunt pennas ut aquile current et non laborabunt: volabunt et non deficient. Et augustinus. xxiij. de ci. dei. Ubi volent spiritus ibi prius erit et corpus. Nec tamen per hoc iterum dicere quod in instanti illud moueat quod nec ipsa aia per se de loco ad locum in instanti moueri possit sed quasi imperceptibiliter mouebitur propter temporis breuitatem sicut radii solis. Sile est etiam de aia operum imaginatione moto qui de roma imaginata in tempore imperceptibiliter imaginari poterit parisi. Verumtamen melior aia sicut habebit corpus perfectius: ita et mouere ipsum poterit velocius. De hac dote agilitatis dicit anselmus li. de sili. Nunc partim agiles sumus sed in hoc etiam a passeribus superamus sed tunc sicut ageli a celo ad terram dicto celerius mouebimur. Aides

enim
mortalis
delatus
deam.
bus
stolus
ne separ
vel dispo
resurre
velocitate
incoar
Corrup
se testa
nem et
tare.
alias qu
nent ne
frut dde
rui corp
adepte
quod ve
si eas a
res aut
rent: ni
abho
aut dot
liberta
lib. de s
bus be
ad corp
dicir. A
test ad
vi potes
hoc nu
fes in f
te agel
liberta
lis no
ac imp
omni
et ch
ch 20 qu
lisa pp
mus. 31

De gloria cōsubstantiali beatō.

enim q̄ta celeritate ab angelo
mortalis adhuc homo ab acuch
delatus sit danieli a iudea i cal
deam. par em̄ erit velocitas q̄
bus p̄missa est equalitas. p̄po
stolus etiā qui corpora nostra
(q̄ta cūq; locor̄ inter capedi
ne separata mēbratim fuerint
vel dispersa) i cū oculi asserit
resurrectura satis innuit quāz
velocitatem eadem corpora iā
in corruptibilia sunt habitura.
Corruptibile enim hoc sicut ip
se testatur induet incorruptio
nem et mortale hoc immortali
tatem. Amplius cōstat sanctoꝝ
aias que iam regna celestia te
nent necdū plena felicitate per
frui dōc̄ incorruptibilitate suo
rū corporum potiātur quā cum
adepte fuerint non est amplius
quod velint. hec itaq; corpora
si eas ad suam felicitatē tardio
res aut grauior̄s efficere debe
rent: nimirū coꝝ. p̄sortiū ponus
abhorrent q̄ appeterēt. huic
aut̄ doti quētiēter associatus
libertas corporis que ab ansel.
lib. de simili. ponit vna de parti
bus beatitudinis p̄tinet̄ibus
ad corpus. De qua idem ibidem
dicit. Liber est qui cogi non po
test ad ea que nolit nec phibe
ri potest ab eo quod velit. Sed
hoc nullus integre hic habet:
sed in futuro beat⁹ qui cūq; cer
te āgelis similis efficietur eoꝝ
libertatē habebit. Et sicut āge
lis nō est instrumētū qđ obliat
ac impediatur constringat cū
omnia p̄ velle suo penetrēt: sic
et christus clauso prodijt sepul
cho qui et ostio clauso discipu
lis apparuit cui xp̄o similes eri
mus. In illa itaq; vita beat⁹ ni

hil patietur ab eo quod nolit
sed agere permittetur: quēcūq;
voluerit. hec ansel. pateris ḡ
ex predictis q̄ sicut aia hoīs ad
celestiūz ip̄sum gl̄iam sublima
bitur vt desuper essentia videat
ita corpus ei⁹ ad proprietates
corpoꝝ celestium sublimabitur
vt sit clarū ipsibile sine labo
re et difficultate mobile et per
fectissime sua forma perfectus
Et propter hoc dicit a pl̄s resur
gentium corpora eē celestia nō
q̄tum ad naturam sed q̄tuz ad
gl̄iam. Sicut aut̄ gloria ad quā
aia sublimat̄ excedit naturālē
perfectionē celestiuū sp̄rituum:
ita gl̄ia corpoꝝ beatōꝝ excedit
naturālē p̄fectionē celestiuū cor
poꝝ. Erit em̄ eoꝝ claritas ful
gentior/impasibilitas firmior/
subtilitas perfectior/ agilitas
facilior et velocior.

Secunda est cōsideratio ori
ginalis processionis. Unde
sc̄z habebit originem h̄mōi gl̄io
sa dispositio corpoꝝ broꝝ. Ad
qđ dicēdum fm̄ b̄m̄ boñ. in. iij.
q̄ ille dotes erāt a deo reformā
te corpus et aia gl̄iosa influen
te p̄ redundantia sc̄z gl̄ie aie
in corpus suū. sicut expresse vi
detur dicere aug. ad dyoscoruz
di. Tam potentē fecit de⁹ aiam
vt eius plenissima beatitudine
que in fine t̄p̄m sanctis promit
titur redundet in inferiorē na
turam q̄ est corpus non beatitudo
q̄ fruētis: intelligentis est. p̄
pua sed plenitudo sanitatis et
in corruptionis vigor. hec ille.
Qñ sicut nunc aia in corpus in
fuit quattuor quib⁹ corpus ca
ret aia absenteꝝ q̄ corp⁹ viuū
est colorat⁹/ durabil⁹/ virtuo
o. i.

De quarto nouissimorum

fus et agilius. sic aia gloriofa in
fuum corpus influens oēs istas
dotes perficit et consummat.

Nā pmi bñi i breuiloquo : quia
fpiritus illuftratus et gloriofica
tus erit in viffione lucis eterne
ideo claritatem fuo corpori mi
niftrabit. Scdo qz de dilectione
diuini fpiritus erit fumme fpiri
tualis effectus : ideo cor ruftribi
litatem fubtilitatem ⁊ fpiritua
litatem corpori fuo impartietur
Tertio qz tentione et poffeffio
ne dei humani fpiūs oīno ipaffi
bilis facit⁹ erit : ideo fuo corpo
ri tā intra q̄ extra oīmodam im
paffibilitatem patrabit. Quār
to qz ex tā dicti fpiūs p̄dptiffim⁹
erit ad tendendū in deum : ideo
corpori gloriofo fumma agilita
tē cōicabit vt fic p quatuor do
tes fit corp⁹ fpiūs p̄formatū atqz
fubiectū i pfi celo affimilatum
vt fic totus hō in regione viuō
rum collocetur.

Altercia eftz fideratto fpecta
lio rōnis quare fcz et quo
merito fic p̄mitabuntur beati in
corporib⁹ fuis. Circa qd notan
dum qz l3 quatuor corpor⁹ do
tes redundēt ex fubftātia l3 glia
aiaz q̄ principālī dāt p̄f meri
tum theologaz virtutū : nichilo
minus tñ qz iufi fuerūt in quat
tuor virtutibus cardinalib⁹ ex
ercitati⁹ ideo predictas quattu
or dotes merito confequuntur.

Primo em̄ temperātia facit
hōiem luminofum in vita p̄f i
n abundantia illū refrenando
et i p̄fperz humil iādo. Juxta
qd dñs ad hanc virtutem indu
cēs mat. v. dicit Sic luceat lux
veftra coram hōibus vt videāt
operā v̄a bonazē. Propter hāc

igitur tā fplendentē virtutē cor
pus claritate eroznabitur. Jtē
qz per virtutē tēperantie pab
finentias ⁊ vigilas corp⁹ ma
ceratur ⁊ palefcit ⁊ quodāmodo
nigrum et deforme efficitur. Jd
iufiū eft vt p pulchritudinem et
claritatē glie remuneret. Nec
dubium q̄to ampli⁹ macerabit⁹
corpus in p̄fī vita p̄f amozes
dei : tāto clarins ⁊ pulchri⁹ erit
in gloria celefī. **S**cdo virtus
fortitudinis voluntate ⁊ ope fe
exercet p̄f diuinū amozē fufi
nere labores ficut ap̄lis dictum
eft. Eftote fortes in bello et pu
gnatezē. Jdeo digne meretur
acquirere corpori foztitudinez
imortalem q̄ paffibilitas noīat.
Jtē p̄ virtutem fortitudinis mul
ta paffi funt aduerfa ⁊ pari p̄o
pti fuerūt propter deū. Ideo me
rito eis p̄fertur corporis impaf
fibilitas. **T**ercio. prudentia
multam fubtilitatē in hōie ope
ratur. Nā primo tribus fpiibus
mentē illi⁹ fubtilitando extēdit
vt de p̄terito doleat ⁊ de p̄fī oī
dinet ⁊ de futuro difponat iuxta
diuine voluntatis regulā fm q̄
dñs dicit mat. x. Eftote prudentes
ficut serpentes ⁊ fimlices.
ficut colūbe. Scdo mentē fubtili
li liberalitate difpōit circa t̄pa
lia bona prudēter difpensando
t̄palia p eternis iuxta p̄filiū.
xpi mat. vi. Thefaurizate vo
b̄. in celo Tercio fubtiliter re
git corp⁹ fibi fola neceffaria mi
niftrando ⁊ fup̄flina denegando
iuxta xpi monitionē lu. xxi. At
tēdite aū vob⁹ ne forte grauēz
corda veftra a crapula ⁊ ebriet
tate ⁊ curis huius vite. Quarto
fubtiliter fientales cogitatio

hōis p̄
pris gr
ciam ⁊
rando
tum el
in eis
Cū tal
fubtili
o perpe
quirit.
mine e
it fua.
redditi
gloria
xpi. di
ex cor
porale
aiam.
eft de
i factu
mund
dit ear
nem. t
p̄p̄m
Quar
re dele
ficut p
i factu
fecte i
znabu
xma
m ch
iudici
nalti
fit eum
agiles
Q
confi
erunt
fectio
etle fi
de ing
eragi
tis est

scilicet de gloria consubstantiali beatorum.

nes pponit pro beneficij iaz rece-
pris grās agendo diuinaz iusti-
ciam timendo et in dei misa spe-
rando qz vt dicit ps. Amplaci-
tum est dno sup timētes eum et
in eis q sperant super misa eius
Qñ talis prudentia in talibus
subtiliter exercitata corpori su-
o perpetuita rem subtilitatis ac-
quirat. Quarto iusticia in ho-
mine exercitata vnicuiqz tribu-
it sua. Primo summo creatori
reddat dilectionem obediētiā
gloriam et honore. sicut math.
xxij. dñ. Diliges dñm deum tuū
ex toto corde tuo. et c. et res tē-
porales supra corpus et supra
aiam. Scdo reddit ipi hoi i quo
est despectionē. sicut dñs ait io.
xij. Qui odit aiā suā in hoc
mundo in vitam eternā custo-
dit eā. Tercio proprio dilectio-
nem iuxta illud luc. x. Diliges
proximu n tuum sicut teipsum.
Quarto cuilibet alteri creatu-
re delectationem propter deū.
sicut ps ait. Delectasti me dñe
i factura tua Et sic talis est per-
fecte iustus. Unde prouer. xv.
In abundantia iusticia virt⁹ ma-
xima est. Ideo cum talis iustus
nichil sibi retineat cōtra rectū
iudicium rōnis ideo iuste sic fi-
naliter disponitur vt nichil pos-
sit eum grauari: ideo summa
agilitate remuneratur.

Quarta est consideratio in
equalis dispositionis. Vbi
considerandum q hmoi dotes nō
erunt equales in oibus sed per-
fectiores in vno q̄ in alio. Iz diffi-
cile sit videre in pñti sclo modū
de impassibilitate: subtilitate:
et agilitate. de claritate: aut sa-
tis est manifestum. Ratio autē

quare he dotes perfectiores est
in vno q̄ in alio ponitur quādrū-
plex a beato boni. Prima est rō-
meriti: qd perfectius est in vno
q̄ in alio: Iz pñtia corrdē meri-
tis ideo et. 3o. xliij. In domo pa-
tris mei mansiones multe sunt
Scda est rō premij. Naz vt dicit
est corporū dotes ex influentia
aie gloriose oriunt. Aia aut glo-
riolior perfectiorem habebit i-
fluētiā in corpore. i. cor. xv.
Stella differat stella in clarita-
te. per stellam intelligas ad lit-
teram corpora fulgida beatorū.

Tercia est rō dñe ordinatiōis
etiā q̄rum ad eos qui equales
erunt in essentiali glia Quātis
em pueri nōniter baptizati de-
cedētes erunt equales p se glia
substantiali. ex circumstātijs fñ
oīno nobis occultis in pñti vita
nisi a deo reuelarentur poterit
vñus alius excedere. Quarta ē
rō cōplexionis. Nam fm sco. in.
iij. di. xliij. erit diuersitas clar-
tatis etiam intēr equales i glo-
ria. Color enī claritatis corpo-
ris erit clarus fm complexiōis
sue gradum et erit varietas co-
lorum ita tamen q omnes colo-
res erunt delectabiles fm di-
uersitatē sensuum et propor-
tionem.

De beatorum corporū
perfectiōe.

Secundū

miseritū est de bea-
tū corporū pfectiō-
ne varia et multi-
plici. Vbi erunt q̄
tuor consideratiōes ptemplandē.
Prima de etatibus.
Secunda de sensibus.

o. ij.

De quarto nouissimo

Tercia de deformitatibus.
Quarta de superfluitatibus.

Prima consideratio est de etate. Ubi notandum fm rich. i. iij. di. xliij. q. etas pot accipi dupliciter. Uno modo p toto tpe q vixit ho ab instanti sue formationis vsq ad instas sue reformationis. et sic non oēs in eadē etate resurgēt. Alio modo pro statu corporis et virtutis q ex aetate in humano corpore relinquitur. fm quē modum dicimus q adam factus est in etate virilis. Et hoc modo oēs in eadē etate resurgent qz oēs resurgēt in statu corporis naturalis virtutis quē habuerūt vel habuissent nisi fuisset impedimentum in illo tpe quo de lege p muni terminatur motus perficiēdi q terminatur p muni illo tpe quo christus mortuus est. Propterea gl. ephe. iij. quam magister sen. in dicit in textu dicit. Oēs in eadem etate resurgent quā xpūs mortuus est et resurrexit cuius scū q etatis mortui fuerit. Et aug. xij. de ciui. dei. ca. xv. dicit. Qd cōmemorauit apłs de mensura etatis plenitudinis xpī sic accipiamus dictum vt nec vltia nec infra iuuenilem formam resurgant corpora mortuoz sed in ea etate et roboze vsq ad quam hic xpīs peruenisse cognouim⁹. Perfectio enim nature tunc habende requirit q in optimo statu resurgant.

Secunda est consideratio de sensibus. Quilibet em sensus erit in sua perfectione. Est em aduertendum q aia per gloriam substantialem glorificabitur in oibus quinq sensibus spū

alibus. Videbit em deum p clarā et facialem cognitionē iugitabit deum per dilectionem tāget deum per adhesionem iugitabit deum p transformationē audiet deū p sue voluntatis adimplerionem. Ex his igit quinq sensibus spūalibus aie sic glificatis redundabit glia in sensus corporales corporis gloriosi. Et qto aia magis erit glificata: tāto sensus erunt perfectiores.

Pro cuius declaratiōe premittēda sunt tria notabilia. Primū est q sicut dicit tho. in. iij. di. xliij. Oēs quippe quinq sensus erūt i actu in pñia qz erūt in sua excellētī perfectione qz serui erunt aie laborādo ibi premientur. Scdm notabile est q quilibet sensus i pñia cognoscat aliqua singularia vel saltem aliqd singulare et p̄cipue magis excelens de qualibet spē rez sensibiliū pbat magister iohānes de rāba. de sensibilibus delicijs paradi si qz fm doctores cōiter in paradi plus restitueretur q in paradi adam perdidit sed in paradi fuisset cognitio rez sensibillium. igitur rē. Terciū notabile est q quis post hanc vitam non erunt quedā sensibilia pura aia ha plāte rē. per influxas tñ spēs sensibus a deo mediāte intellectu pñt veritāt in pñia videri sensibilia pterita non exñtia sicut et intellectus fm tho. in aia se parata intelligit intelligibilia p spēs influxas. Et hanc sensationem nec situs nec distātia nec absentia sensibilis impedit nec interpositio. Cū hoc tñ oēs quilibet sensus sentiat in pñia sua p pñia obiecta per species reces

ptas a
sentib
probat
que. vi. t
hi bz qō
dms pe
influxa
est hui
miste e
fectio se
mo in vi
bri quib
mū gau
exñtia
lia r sim
fluras;
innocen
bit. Sc
sensibil
tunc pu
lestid⁹
neties
reum de
tum de
feri⁹ de
corpore
dinē de
dicum
natos i
in. iij. di.
tur. E
dauera
si sunt
entur i
statio
gis acc
eis sua
cebit.
strabi
nem de
q̄p̄s c
turpiss
dei p
turne
dama

scz de glia consubstāiali beatorū

ptas a sensibilib⁹ pro tunc exi-
stentibus. 3te illud qđ dicitur est
probat per tho. in. iij. di. vi.
que. vi. d. Ab his nēhil abstra-
hi d3 qđ ad perfectionē beatitu-
dinis pertinet sz sentire pspes
influxas et nō solū per receptas
est huiusmodi. igr. 2°. qđ his pre-
missis explicāda est glia per-
fectio sensuum exteriorū. Et pri-
mo in visu. Videbit itaqz oculus
bñ quinqz in gñe rōne quoz sū-
mū gaudiūz habebit. Primo nō
erūna post iudiciūz flores aia-
lia r similia per species a deo in-
fluxas. sz qđ illa vidisset i statu
innocentie sed in pñs plus vide-
bit. Scđo videbit mundū p tñc
sensibile in quattuor elementis
tunc purgatū r in corporib⁹ ce-
lestib⁹ innuatū stellis scz r pla-
netis et hñōi et ipm celū empy-
reum delectabilissime ordina-
tum de quib⁹ dicturi sumus in-
feri⁹ deo dante. Tercio videbit
corpoz beatorū tunc pulchritu-
dinē de qua pulchritudine supra
dictum est. Quarto videbit dā-
natos in inferno vt probat tho.
in. iij. di. vi. Nam ysa. vi. dicitur.
Egredientur r videbunt ca-
dauera virozū qui preuarica-
ti sunt in me. Glo. Electi egredi-
entur intellectus vel manife-
stauitōne vt ad laudem dei ma-
gis accenduntur. per hoc enim
eis sua beatitudo magis cōpla-
cebit. Nichil autēz a beatīs ab-
strahi debet quod ad perfectio-
nem beatitudinis pertinet. Et
quādo corpora damnatorūz sint
tūpissima r visio beatorūz sicut
r dei p hoc nō offendet aut lede-
tur nec pro tñc beatūz patiētur
damnatis qđ summe se 2formāt

diuine voluntati que pñit dā-
natos. sed de penis damnatorūz
gaudebunt nō inq̄tum sunt pe-
ne et afflictione sed in q̄tūz iuste
considerantes in eis ordinē di-
uine iusticie r suam liberationē.
Unde ps. Letabitur iustus cum
viderit vindictaz. Quinto vide-
bit humanitatē xpi in iudicio r
semper. lu. xxi. Tunc videbunt
filiū hoīs venientē in nube cum
potestate magna et maiestate.
¶ Est autē hic notandum fm io-
hannem de tabaco vbi supra qđ
i quo libet sensum multitudi dele-
ctabilis causabitur in patria ex
sex. v3 ex restitutione commodi
naturalis ex melioratione ob-
iectorūz ex acumine potentie
sensitiue ex diuersitate sensib⁹
lium ex cōiectura deitatis per
sensibilia. Et ex hoc qđ nec di-
stātia impedit nec situs nec in-
tersticia. et hoc est verū quo ad
species influxas sed receptas
species sensus adhuc valde a-
remotis fm thom. percipiet. Et
empli gratia in proposito de vi-
su. Sex faciunt ad eius perfe-
ctissimam delectationem. Pri-
mo restitutio cōmodi naturalis
quia in statu innocentie tātum
commodū habuisset de lumi-
ne lune sicut nunc de lumine so-
lis. status autem glorie perfe-
ctiora restituet p dāta in paradī-
so. Secundo obiectozū melio-
ratio in augmentatione lucis
in clarificatione coloris in con-
uenientia membrorum et cor-
porali pulchritudine beatorūz
qui colorati erunt candido et
rubricundo purissimis colorib⁹
fm optime complexionis conue-
nientiam eruntqz eozū corpo-
o. iij.

De quarto nouissimorum

ra tersa et pollita atq; pulcher-
rima. Tercio acumen visus et
claritas oculorum que tamen
maior aut minor erit scdm me-
ritavie tunc autē omnia lumina
mulcebunt oculos et nō ledent.
Et notādus fm 10. de tambaco
vbi pūns q si homo non equa-
liter meruit scdm visum et secū-
dum auditum et sic de alijs sen-
sibus. scdm hoc magis vel min⁹
meliorabuntur organa vel ob-
iecta illius vel alterius sensus
quod de obiectis verū est saltē
scdm effectum scz cōmodi vel de-
lectationis Quarto diuersitas
visibilis qz p species receptas
videbimus omnes speras celo-
rum omnes stellas omnia ele-
menta omnia sanctorum infir-
mita quodammodo corpora et
damnator. Et per species istu-
ras de qualibet specie animali
implantat lapidum: rosarū:
violarum mineralium videbi-
mus aliqua vel de qualibet spe-
cie excellentissimam illius spe-
ciei qz talia in statu innocentie
habuissē. Quinto visio deita-
tis in creatura p se existente.
Nā vt dicit thomas in 1. ii. dist.
xlii. Videbit ocul⁹ deitatem sicut
visibile p accidens cū ex vna p-
te ocul⁹ corporalis tant⁹ glori-
am dei inspiciet in corporibus
percipue gloriosar marie in corpo-
re xpi: et ex parte alia intellectu
tā clare videbit deū q in reb⁹
corporalibus visis de percipiet
tur sicut in locutione percipit
vita. vide aug. de ciui. dei. dic.
Ual se credibile est sic nos visu-
ros tunc mundana corpora ce-
li noui et terre noue: vt de vbi-
q; presentem et vniuersa corpo-

ralia gubernantem perspicua-
rate clarissima: videam⁹: modo
sicut inuisibilia dei per ea que
facta sunt intellecta conspicu-
tur. sed sicut homines mor vt
aspicimus non credimus viua-
re sed videmus. hec aug. et tho.
¶ Sexto qz nec distātia nec in-
terit scium neq; situs visum im-
pediet. Videbit itaq; corpora
lis visus omnia itra sicut extra
et corda et corporum armonias
atq; interioze corporum dispo-
sitionem. vnde commētor su-
per angelicam gerarchiam di-
cit. Postq; iesus reformauerit cor-
pus humilitatis nostre configu-
ratur corpori claritatis sue in
illa beat a immortalitate factō-
rum corpora sibi inuicem erūt
fulgentiar puritate transfulgē-
tia. Item videbit ocul⁹ subter-
sicut supra. de longe sicut de p-
pe: minima sicut magna: retro
sicut ante non severtēdo: supe-
riora oculos non leuando: infe-
riora oculos non inclinando: di-
uersa obiecta et quā infinitos
radios: tanq; vnum. in nocte li-
cut in die. et sine vilo labore et in-
fatigabile omnia predicta vide-
bit. Ratio predictorum: qz cor-
poralis visus subditus erit vo-
luntati: et tante pfectionis erit
q ab extrinseco nec corrūpi po-
terit nec impediri.
¶ Scdo declarāda est pfectio
audit⁹. Dicit aug. sup illud ps.
Exultationes dei in gutture eo-
rum. Corda et lingue eoz nō desi-
nēt laudare deū. Itē scdm ioh⁹
de tambaco vbi. s. habebunt ip-
sidi: ita tē cāt philomene et alia
rum antuz p spēs isturas diuini-
tus auditur: qz in statu inocētie

hō ista h
dine aut
tu facit
cta sunt
modi na
pccm oia
in statu
zione ha
sicut mō
post resu
ampli⁹
audibil
sit in h
rum em
spedim
ad pmi
caritari
ctabilis
dum gr
quoz dū
tas qnq
nunc qd
cialis v
In qm
scēdend
nem au
tui ogo
olim q
¶ Qua
audibil
des in v
deus in
distāt
sicut son
fiderād
vñ dicit
erit in p
odoris
croz. et
rioliss
one ni
pressu
immu
rabim
atq; f

scilicet de gloria cōsubstantiali beatorum.

hō ista habuisset. Ad magnitudinē autē delectationis in auditu faciet sex p̄dicta q̄ de visu tacta sunt. ¶ P̄mo restitutio cōmodi naturalis : q̄ em̄ ad hōis p̄ctm̄ oīa deteriorata sunt. hō in statu innocētie tāta delectationē habuisset ad vocē cicade sicut in dā ad vocē philomene : s; post resurrectionē restituet et amplius dabit. ¶ Sc̄do obiectoz audibilibus melioratio : q̄ conlīsit in s̄bo. s̄ḡtione. in organoz emundatio in extēforz impedimentoz amotione. Naz q̄ ad p̄mum quāto vox est maior caritatis expressiua tanto delectabilior est. Et extrema secundum grossam estimationē q̄ in quorūdā sc̄roz vocib⁹ erit suauitas q̄nquagesies tanta : quēta nunc q̄cūq; naturalis et artificialis vocum et sonoz suauitas in q̄busdā centies tāta. et sic ascendendo. ¶ Tercio delectationem audit⁹ augeat p̄fectio auditui organi quo ad ablationem oīm q̄ auditum impedire possēt. ¶ Quarto mltitudo et varietas audibilibus. ¶ Quinto q̄ p̄ accidēs in vocib⁹ et sonis audiemus deus in omnib⁹. ¶ Sexto q̄ nec distātia nec interstitium neq; sit⁹ sonum impediēt. ¶ Tercio cōsiderāda est p̄fectio olfactus. vñ dicit thō. i. iij. dist. xliij. Odoz erit i p̄ria : cum eccl̄a cantet q̄ odoris suauissimi est corpa s̄ctoz. Erit q̄ppe i corpb⁹ gloriolis odor in suauissima p̄fectione nullom̄ per humidum superfluum et tñ immutabit spūali immutationē. Nec solum odoz rābimus odores corporum beatorū s; etiā p̄ spēs illuxas odo-

rabim⁹ balsamū cynamomū. nec solum excellēcias odoz sicut nunc p̄grit p̄p̄mū hūmilitatē cerebz sed etiam mīmas odoz diffērias p̄cipiem⁹. Imaginādum est autē corpu cuiuslibet b̄ri velut quoddam corpus cōpositum ex rose lilij et similibus optime redolētib⁹ nutritū cynamomoz summe odoriferis et punctū balsamoz optimis vnguentis. Ad magnitudinē autē delectatiōis in odoratu sex faciēnt scilz reparatio naturalis cōmodū melioratio obiectozū : q̄ sc̄dm grossam estimationē erit odor minimi corporis glorio si q̄nquagesies tant⁹ autē fere sicut nunc q̄cūq; suauitas. dic de istis de alijs p̄portionaliter sicut i visu auditu. ¶ Quarto p̄sideranda est p̄fectio gustus. Sc̄dm thōm. vii. s. gust⁹ in p̄ria erit i actu nō s̄m q̄ ē s̄l⁹ alimēti : s; q̄ ad iudiciū sapor. Et tradit mag⁹ iohēs vii. s. modū di. q̄ i p̄ria gust⁹ erit in actu p̄mutationē spūali seu itētionalem absq; sup̄tēp̄ modū cib⁹ masticationē facta a corpb⁹ b̄roz mediatē tñ sapore eis formalit̄ ihē rēte. et p̄spēs illuxas a deo delectabit i gustu clareti zuccare. et. Ad magnitudinē autē gustatiue delectatiōis faciēt sex. scz restitutio cōmodi naturalis. et melioratio obiectoz i ordine ad gustū suauitas saporū corpoz glorioz oēm saporū suauitatem totū hui⁹ mundi excedet ita vt corpu mīmi sc̄ti sit q̄nquagesies suauit⁹ q̄ sapor mellis zuccare vel cuiuscūq; alterius rei saporose in presenti. Non tāmen dēribus masticabimus vel o. iij.

De quarto nouissimoz

cōterem sed deo influēte perci
piemus intēcionaliter. De his
r alij quattuor dicēdūz est pro
portionaliter sicut de visu. q̄ em
de visu dicta omnia pariter ap
plicari possunt ad ceteros fēs.
¶ Quinto cōsiderāda est perfe
ctio tactus. Mod⁹ asit rāgendū
fm̄ thō. ubi pri⁹ talis est q̄ erit
imutatio spūalis a qualitatib⁹
tangibilibus sicut r in corpore
ade fuit q̄ nec ignis viere nec
gladi⁹ scindere potuisset. et ra
men hōz sensum habuisset. Itē
erit sine omni imutatione quā
subiectū per se faciat: sed erit
p̄spectus ipsi tactui a deo influ
tas. Ideo huiusmodi tact⁹ non
impedit distātia nec interpo
sitione. Erūt etiā in patria am
plexus r oscula ad parentes co
gnatos amicos r noros. vt dicit
iohānes ep̄s in ser. de oib⁹ san
ctis. Itē ber. ser. de omnib⁹ san
ctis. Sed tactus tales r oscula
erūt oīno sine venerea concup
scentia sicut etiam in via ex na
tura lūpitate mater filij: parē
tes natos r alieni osculantur in
fantulos: ac maria helizabēth
amplexata est. Poterunt etiam
per species influxas fieri contra
ctus mutui inter distantes. Ad
magnitudinē autē delectatio
nis tactus facit sex predicta.
Pri⁹ r estitatio naturalis. Se
cūdo obiectoz meli⁹ ratio. qz i
patris erūt corpora rarsa polli
ta r qualitates pume ad mediū
reducere temperatissime. ita vt
minim⁹ sanctus in rāgendō ha
bitur⁹ sit quinquagesies tantam
delectationē quantā nunc qui
cunq; habet de quocunq; tangi
bili. De alijs dic sicut r in sensi

b⁹s precedentib⁹. De delecta
tione quinq; sensū preferri ta
ctus dicit ansel. lib. de similitu
dinibus. Sicut ferruz ignitum
qualibet sui parte cōtinet ignē
sic in se beatiuoluptatē hāc vo
luptatē qz nemo hic fēsit ideo
nec explanari potest perfecte a
quodq;. hec ille exemplū est etiā
de fauo mellis q̄ in omni parte
sui melle penetrat. Et de bucel
la intincta vino optimo vndiq;
panē penetratē. sic voluptas pa
rtē omnes aīer corporū venas:
ossa: medulas a r r cōplexionē
penetrat. sicut deigne videm⁹
in ferro ignitū dictū est. Per
ficiet igit tactus inexpressibilia
li iocūditate letabit ex dulcedi
ne quā aīa omnib⁹ mēbris suis
donabit hoc nō pōt bene intelli
gi aut credi in hac vita nisi for
te ab his qui p̄ priuilegium sin
gulare excessiue in toto corporē
re aliquā diuinā dulcedinē ex
perimētāliter experti sunt.

¶ Tertia consideratio est de
deformitatib⁹. Omnes q̄p
pe deformitates a corporib⁹ ve
atoz auferent. Oīs em̄ corpor
talis deformitas fm̄ q̄ accipi
potest ex sententia aug. xxiij. de
ci. dei ad quattuor potest redu
ci. qz vel est deformitas in colo
re vel in figura: vel in diminitu
one vel in superabundantia. Et
quia beati debent esse p̄formes
filio dei. iuxta illud Ro. viij. q̄s
p̄scinit r p̄destinauit p̄formes
fieri imaginis filij sui. ideo nul
la deformitas corporalis erit
in eis post r resurrectionē. Sed
turpiter colorati vt indiani et
quidam aliq. ad pulchritū colorē
reducunt. Deformitas aut in fi

gura in
dicat a
tur. de
ad debi
Et sup
tatem
deformi
tinet. fm̄
sanctoz
cio feru
hec bon.

Q u
pilli vng
dum fm̄
incorpor
de princ
alia de s
scilicet p
corant r
aug. xxiij.
namētoz
gent. vñ
capitis
Non est
oēs capi
per hom
positi re
ad orna
de aug.
ibi aliq
dum bo
de pulch
aug. xxiij.
sempite
ribus q
modo p
refarre
omni fo
placēt:
feratur

De be
munica

gura in facte vel gilbo vel clau-
ditate ad debitā figurā reduce-
tur. deformitas diminutionis
ad debitā quantitātē reducef.
Et supabūditiā ad debitā quā-
titatem reformabit. qz omnis
deformitas ad viciū nature per-
tinet. fm autem augu. corpora
sanctorū resurgēt sine vilo. vi-
cio seruata integritate nature
hec boni. r. rich.

Quarta cōsideratio ē de su-
perfluitatibus vt sunt ca-
pilli vngues intestina. Vbi sciē-
dum fm rich. in. liij. dist. xliij. q.
in corpore humano quedā sunt
de principali intēione nature.
alia de secundaria perfectione q.
scilicet prima cōseruant vel de-
corant vt pilli r. vngues que fm
aug. xliij. deci. dei. sunt. p. viri oz
namētoz vtrāq. viscerum resur-
gent. vnde mat. x. vestri capilli
capitis omnes numerati sunt.
Non est tamen intelligendū q.
oēs capilli qui vnq. creuerūt su-
per hominē etiā per rasuras de-
positi resurgāt: sed tāti quanti
ad ornātū debitū sufficiunt. vns
de aug. in encherid. Indecorū
ibi aliquid non erit. Item secū-
dum boni. vbi. 3. Intestina sunt
de pulchritudine nature. vnde
aug. xliij. de ci. dei. ait q. in glia
sempiterna in interiorib. visce-
ribus que nulluz dec. videntur
modo habere ita pulchritudo
resurrectionis delectabit: vt
omni forme apparēti que oculis
placet: fm mentis iudiciuz pre-
feratur.

¶ De beatorum corporū com-
municatione.

Tertium

Mysteriū est de be-
atorum corporū cō-
municatione. Quilibet em bea-
tus oib. alijs beatis per quan-
dam emanatiōē quadruplici-
ter. cōmunicat glia suā / etiā
gloriā corporis de lōge sicut de
prope per totum celoz regnū
Erunt ergo quatuor cōsidera-
tiones.

Primo in suauitate fragrantissi-
mi odoris.

Secundo in iocunditate melo-
diosissimi canoris.

Tertio in amenitate radiatissi-
mi splendoris.

Quarto in formositate delecta-
bilissimi coloris.

Prima est q. quilibet sacr.
tam de lōge q. de prope cō-
municabit singulis beatis sin-
gularē delectatiōē in suauita-
te fragrantissimi odoris quem
quodlibet corpus spirabit i. sū-
ma pfectione. In illa tamē odo-
ratione nulla erit cerebri reso-
lutio aut terrestris fumositas
vel euaporatio. delectabuntur
autē maxime omnes in odore
corporis xpi. dehinc in odore
corporis virginis sacratissime
maris dei. r. deinde in odore cor-
porum oim beatorū.

Secunda cōsideratio q. q.
libet cōmunicabit tam de
longe q. de prope singularem
delectatiōē in iocunditate me-
lodosissimi canoris seu vocis.
Nam quilibet beatus canta-
bit in propria corporalis singu-
laris voce que ab omnib. parti-
culariter discernetur. Apo. xix
Post hec audiuī voces quasi tu

De quarto nonissimorum

barū multarū in celo dicētiū al
leluja. laus gl'ia virt' et honor
deo nro. Laus qdē rōne bonita
tis q' attribuit spūi scō. gl'ia ra
tione sapientie q' attribuit filio
virt' et honor rōne potētie q' at
tribuitur patri. Cantus autem
quātūcūq' melodiosus quorun
cūq' musicoz in hac vita in cō
paratione ad illā celestēz musi
cam est velut rugit' rusticorum
hic respectu cātoz pitissimorū

Arcia cōsideratio q' quibz
b'is totam celestem curiā
amenitate radiatissimi solēdo
ris delectabil' illustrabit plus
q' nūc itellec' human' capere
pōt. pēpēde igit' si potes quan
ta erit claritas singuloz corpo
rum b'ioz ex redūdātia clarita
tis singuloz in singuloz vni
uersoz in oēs. Non est dubiū q'
quāto plura sunt luminaria: tā
to maior est eoz refulgētia.
Cū igit' in celesti gl'ia innume
rabilia sint futura corpora glo
riosa ineffabili claritate radiā
tia: cōsidera si potes quāt' erit
fulgor oim b'ioz in patria: bñ
igitur d. b. lo. apoc. xxi. Cū illas
illa non eget sole neq' luna vt
luceāt in ea. Adhuc adde quod
idem ait. Nā claritas dei illu
bit eas. Spūalis q'ppe claritas
diuinitatis illuminabit anias
fm dñas meritoz. et xpi clari
tas corporalis illuminabit corpo
ra b'ioz vñ sequitur. Et lucerna
eius est agn'. et vlt' corp' ca
inlibet beati totam illam cūi
tatem celestem delectabiliter
illustrabit multo amplius et
perfectius q' sol iste corporeus pre
sentem mundū illustrare pos
sit.

Quartā cōsideratio q' qui
libet b'is tā de lōge q' de
ppe cōcabit oib' alijs singula
rem delectationē in formosita
te delectabilissimi coloris. Nā
fm scōti quilibet habebit colo
rem pulch' rū fm gradū comple
xionis sue et fm merita sua. Et
ergo corpora beatoz nō tantū
lucida sed etiam singulari pul
chritudine ornata. Et hui' sen
tentie est bon. in. iiij. Rich. etiā
addit q' nō oēs corp' ptes in q'
libet sancto erūt equaliter cla
re et colorate. sed fm pportionē
illā quā magis regrit corp' puz
pulchritudo. Oia autē predicta
resulāt in pulchritudinem ad
mirandam Licet autē hec cōica
tio fiet a quolibz b'io: tñ excellē
ter singulariter fiet a corpore
xpi. Nā fm ioh. de tābaco tra
ctatu de delicis sensibilib' pa
diū. Sicut visio diuinitatis et vi
p'inet ad gaudiū siue pmiū effē
tiale aie. sic pceptio humanita
tis xpi siue sensatio p'inet ad
gaudiū essentialē corporeus. qz
ibi est termin' et finis et summuz
a sensib'us humanis desiderabi
lissimuz. hoc notat. 3o. xviij. vbi
dñs ait. hec ē vita eterna. i. bea
tudo essentialis: vt cognoscāt
te solū v'z deū. ecce pmiū es
sentiale anime: et quē misit ie
sum xpm ecce essentialē pmiū
corporeus. Unde in sola xpi hūa
nitate omnes sensus nri quies
cunt vt optare nequeāt gau
dia maiora: qz xpi humanitas
est pfectissime decorata pmijs
et dōrib' et decorationes summa
omnium sensuum suozum. Et it
igitur xpi humanitas vñ ob
iectuz pulcherrimū: qz hic etiā

fuit pulch
psal. Spec
hoim. Cū
man' sed
er coronat
bunt ita v
carillud
lie froy v
in dya dei
cū m' sua
die solē m
egredim
quomō ei
terit suā
rūm. 3. Si
cū p'p'ri
speciem
qz semp
p'las fac
ceptas et
vri corpo
etiam m
do eas an
lis mūd' s
p'as glo
tia et pol
tui nostr
itav' p'p
teri a m
dulcedin
posset qu
dine. li q
deū cre
vellet aie
itang sim
tare opor
fice et alt
creatur
particip
factu et o
zue sup' p
p'mmo
attribua
stissimō
negabit

scilicet de gloria accidental beatorum.

fuit pulcherrim⁹ hoim. fm ill⁹ psal. Speciosus forma p^{re} filiis hoim. Citarices em⁹ nō defor⁹ man⁹ sed vltra oē qđ de gēnis et coronis cogitari pōt decora bunt ita vt de⁹ p^{er} oib⁹ aiab⁹ dī capillud can. iij. Egređimini filie syon et videte regē salomonē in dyaēmade quo coronauit eū m⁹ sua scilicet synagoga: in die solē m⁹ tratis et lericie supple egredimini et videte. Sz q^ueres quomō ergo ipse xp̄s videre poterit suā ppriam faciē pulcher rīmā. Sim⁹ it⁹ quomodo alij sancti proprias. R^{es}ilio ma. ioh. q^{uod} species infusas hoc possūt p^{er} b^{er} q^{uod} t^{em}p^{or}e semp. possunt etiā videre p^{er} p^{ri}as faciēs per species a se receptas et reheras. possunt enī vti corp^{or}ib⁹ gloriois alio^{rum} v^{el} etiam manibus propriis leuando eas ante oculos tanq^{uam} speculis mūdissimis: q^{uod} fm gre. Corpora glorioza sunt transparentia et pollita. Item erit xp̄s auditui nostro obiectū iocūdisimū ita vt vnum vnum amozosus alteri amicablemter allocutū p^{re} dulcedine mortalis sufferre nō posset quin cor eius p^{re} dulcedine liquefactum et resolutum deficeret. nisi miraculose deus vellet aliquem cōseruare. Xp̄s itaq^{ue} simul loqui poterit et cantare optimis regulis artis musice et alia habebit in summo q^{uod} creatore beate habebunt solū participatiue ab eo. De gustu tactu et olfactu contemplare si cut sup^{er} dictum est de alijs. Quomodo nobilissime christo attribuas. Amplexus etiam castissimos xp̄s in patria nemini negabit qui hic dulciter a de-

uotis se permittit tangi et quosdam est amplexatus vt patet in die resurrectionis de mulierib⁹ accedentibus que tenuerūt pedes eius. Et mat. ix. dicitur Jesus accipiens puerū: quem complex⁹ esset ait illis. quisquis vnū ex his pueris recepit me recipiet. Et mat^h. x. Mitte paruulos venire ad me et sequitur. et complexans eos benedicebat eos. hoc iohānes de tambaco.

Sequitur de gloria accidental beatorum.

Tercia p^{ri}ncipalis glōria beatorum dicit^{ur} gloria accidentalis que scilicet habet pro obiecto bonum creatum scilicet amorem proprium et communem/ actuum et passiuum inter sanctos existentem de quo psalm. admirans ait. Ecce qđ bonum et qđ iocundū habitare fratres in vnum. Dicitur autem accidentale premium q^{uod} non est de ratione essētiā beatitudinis anime nostre. Unde aug. li. iij. ad deum loquens ait. B^eat^{us} est qui te scit etiam si illa nesciat. qui vero te scit illa nouit non propter illa beator sed propter te solum beatus. Triplex autem misterium de hac glōria tangitur in predictis verbis psalm. Prīmū est glōse singularitatis. 3bi Ecce qđ bonum. Scđm est glōse iocunditatis. 3bi. et qđ iocundum. Tercū est glōse societatis. 3bi. habitare fratres in vnum.

De quarto nouissimo

Primū ergo misterii ē glo
se singularitatis be
atorum que est in tri
bus premiis accidentalibus.
Primum est aureola.
Secundum palma.
Tercium fructus.

Primū ergo misterii ali
quorum beatorum dicitur aureola.
Ubi notandum secundum theodoricum et alios
doctores in iij. di. xliij. Diffe
runt aurea et aureola. Nam au
rea est premium siue gaudium sub
stantiale quod de deo immediate
habet ala in superioribus viribus
quod scilicet consistit in visione dei
clara et fruitione et certitudine
tentationis. Auream hanc mere
mur hic per quodcumque certamen cu
iuscunque tentationis quam per cari
tatem vincimus. Juxta illud apo
stoli Non coronabitur nisi qui
legitime certauerit. Aureola
vero est gaudium anime de ope
ribus a se factis que habent ra
tionem victorie excellentis propter
merita facta. vel sic est premium
de operibus perfectionis quibus
homo christo maxime conforma
tur secundum perfectam victoriam. Et
hanc aureolam meremur aut mar
tyrio aut doctrina aut virgini
tate. Ex quibus patet quod tam au
rea quam aureola sunt principaliter
in ala. Sed sicut ex essentia
li premio quod est aurea reducat
in corpus beati quiddam decorum est
gloria corporis seu dos corpo
ris quadruplex: sic etiam ex aure
ola resultat aliquis decori cor
poris representatiui specialis tri
phi de quo gaudet ala ut patet ca
poris in ore virginis in illa par

tem martyris in cicatrice vel in
aliqua parte corporis secundum gen
martyris ita ut statim aspectu
corporis sciatur qualis quisque
fuit martyr aut virgo aut doc
tor seu predicator. Sicut ergo
due quodammodo sunt auree: sic
etiam due aureole de eadem victo
ria. una in ala / alia in corpore
per redundantiā. Et quod idem opus
meritorium aliquando habet duo
bona. vnde quod sit ex caritate / alia
ud quod excellenter sit et victoriose
puta martyris. Idcirco etiam
duplex habebit premium scilicet aurea
propter premium et aureolam propter
secundum. Premium autem correspon
dens merito ratione caritatis
quatenus sit parum est maius
qualibet premio correspondente
actui ratione sui generis. Ideo dicitur
aureola diminutivum respectu
auree. Dicitur autem aurea premi
um essentiale per similitudinem ad
coronam auream propter tria. Primo
propter meritum cui debet quod est
caritas secundum cuius magnitudinem
erit dignitas auree. Caritas
enim quod virtutis est nobilissima in
auro denotatur quod est metallorum
excellentissimum. Secundo propter
donum. Nam sicut corona aurea
debetur filio regis: sic per hoc
premium sublimatur iusti ad
hereditatem regni eterni in quo
quolibet beatus rex erit. Mat. xxv
Venite benedicti patris mei pos
sederite regnum etc. Tercio propter
ipsum premium quod sicut in corona
ipsa in se est non est reperire prin
cipium neque finem: sic in premio scilicet
quod deus non est principium neque finis
Ite quod ibi creatura rationalis suo
principio a quo exiit coniungitur: si
cut corona quod circularis est ad

eundem
termina
efficitur
Aureola
spectum
primū
vbi super
tem fuit
ronam a
sequitur
ronam a
De aure
hic con
Primum
Secund
Tertium
uicem co
Primum
datur. A
doctor
minū ge
ribus q
tarle m
noradu
tria nec
quis cō
rū prop
ritur pe
moris.
quod in
fide: si
ecclia
pente
satur ec
modi est
baptis
Agnes
mas ca
cili tal
cio reg
mend
bita ad
retur: a
des: ma
mauric

scz de glia cōsubstantiali beatorū

eundem punctus a quo incipit terminat. unde p hoc premium efficit hō particeps diuinitatis Aureola igit dī diminiuit re spectu auree qz est multo min⁹ pmiū. figura est aut exo. xxy vbi supra tabulā archā operiēs tem fuit labiū aureū habēs coronam altā quattuor digitis: z sequit⁹ supra illam alteraz coronam aureolam.

De aureola autem tria sunt hic consideranda.

Primum quibus datur.

Secundum quare illis datur. Tertium quomodo aureole in uicem comparatur.

¶ Primo ergo cōsiderem⁹ qd⁹ datur. Ad qd⁹ dicēduz fm dicta doctorū scōp qd⁹ dat tribus hō minū generibus. primo marty rib⁹ qd⁹ ppter causam iustā voluntarie mortē ppeffi sunt. Est em⁹ notādū fm thom. 1 pe. de pa. qd⁹ tria necessaria sūt ad hoc qd⁹ aliquis cōsequat⁹ aureolaz marty rū proprie dictā. primo requiritur pena nō quecūqz sed pena mortis. Secūdo requirit⁹ causa qd⁹ em⁹ marty: test⁹ est in causa fidei: si qd⁹ p fide moriat⁹ aut p ecclia vel lure ecclie: aut qd⁹qz pte infusa qv virtutib⁹ despo: satur ecclia xpo: omnia huius modi est marty: unde iohānes baptista p veritate p dicationis. Agnes p pitate castitatis Thomas catuas. p iurib⁹ ecclie occisi taliter martyres sunt. Tercio requirit⁹ voluntas. Unde qd⁹ dōz miendo nunq⁹ pus voluntate habita ad martyriū inuolū occide retur: aut fugiēs: aut se defendēs: marty: non esset. ppter qd⁹ maurici⁹ cum focis suis arma

proiecit ut fieret martyr. Inno cētes autem nō pfectam rationem aureole habēt nisi (ut qdā tenent) fuerit in eis vsus rōnis accelerat⁹. ¶ Scōdo dat⁹ aureola virginib⁹ fm tho. habētib⁹ tres cōditiones. v3 qd⁹ nō habuerunt experiētiam veneree voluntatis: z que hoc volūtarie elegerūt. z qd⁹ finaliter in tali ppositio pseuerauerūt. Semp aut in omni aureola psupponit⁹ caritas que est auree meritoria Si aut ppositū virginitatis seruā de fuerit interruptū integritate tamē carnis remanēte dum modo in fine vite inuent⁹ ad ppositum pmiū rediēs nō amittitur aureola qz hōginitas mētis reparat⁹ pōr carnis autem nū qd⁹ fm hiero. Si que aut sit hōg carne qd⁹ th. ppositū nō habuit ppetuo virginitatē seruare: aureolam non meretur. Non est tamen dubiū quin habitura sit speciale gaudiū de incorruptio ne carnis sic innocētes gaudent buntqz sunt immunes a peccato quāuis nō habuerit occasio nem peccandi. Sed quid de illa que vi oppressa virginitatem carnis amisit non mentis. fm rich. talis aureolam nō amittit. Unde beata lucia ait. Si me inuitā violari feceris michi castitas duplicabitur ad coronam. habebit enim vnū pmiū pro virginitate seruata: aliud p iniuria passa. Tercio datur aureola doctoribus his scilicet fm tho. 1 pe. de pa. qui actu docuerunt et qui ex officio docuerunt: vel missi et qui docuerunt publice z recta intentione per tinentia ad salutem per qd⁹ dya

scz de glia confubstantia l beatorz.

bolus a cordibus hominū expugnatur sicut quibūdam armis spūalibus. de quibus. ij. cor. x. Arma milite nostre non sunt carnalia sed spūalia. necessario tñ tribus predictis preexigitur caritas ex qua procedat doctrina. docere siquidem op^o est caritatis et miemagnum. Non solū autē habebunt hanc aureolam qui verbis docuerunt sed etia qui scriptis. De hac aureola dicebat paul⁹. Que est michi spes aut gaudiū aut corona glorie nō ē. vos ante deum. Scō considerem⁹ quare trib⁹ predictis dat illa triplex aureola. p^o propter triplex signum triūphationis: donationis et pformationis. Primo i signum excellētis triūphationis scz q^o isti triūphaliter protelauerūt tres hostes in pugna spūali. Martyres vicerunt inuidum: carnē hīgines: demones doctores superat nō soluz in se sed etia in alijs. In hui⁹ misteriu tres hēbant aureolas in veteri testamēto sicut legi i exod. scz altare incensi: archa federis: et mēsa propōis. Prima signa aureolā marty⁹ qui corpora sua sub altari passionis imolauerūt. Scdavi⁹ virginum q^o aureo sicut archa federis fuit intus et extra decorata. i. hīgines mēte et carne ornant. Tercia p^odicato⁹ qui sicut mēsa propōis ministrant doctrine hītaris panes. Scō i signum excellētis donationis. Isti em tris maxima dona dño obtulerūt. iō his trib⁹ aureolis pmanant. Primo em martyres obtulerūt dño subitinentiam mortis p acerba penas. Secundo virgines obtulerūt carnē

ppriā purā Tercio p^odicatores obtulerūt fidei et mox doctrinā. Obtulerūt inq^o etia excellentissima opa trium potētiāz aie. Nā excellētissimum op^o rōnalis est hītaris p^odicatio: cōcupiscibilis hīginitas obfustio et irascibilis mortis per pēssio. 3. i signum excellentis pformationis. Cōformabunt em xpo capiti in p^odicatio: ne puritate et martyrio fuit em doctor hīgo et marty⁹. hi itaq^o q^o per p^oformitatē secuti sunt xpm per grām in pnti scō p adeptione aureole sequunt nunc eum p gliam in celesti regno. Tñ apo. xij. hi sunt qui cum mu nō sunt colinqui. vtr. em sunt et sequunt agnuz q^ocuq^o terit. hoc dicit q^o tum ad virgines. hi empi sunt ex oib⁹ p^omicie deo et agno quo ad martyres et in ore ipso⁹ non est inuē. mē. sine macu. sunt āre thronum dei q^o ad predicatorē. Tercio cōsideremus qāo aureole inuicēmparantur. p^o fm tho. dist. xlij. iij. Simpliciter tres aureolas: aureola marty⁹rum est portio et q^o pugna marty⁹riū est fortio⁹ fm seipam et vehēmentius affligens post hanc aureola docto⁹. Tñ ecclia in leta nūy p^oferet martyres docto⁹ibus: et doctores virginibus. Tñ q^orum ad aliquid tres aureole se hnt sicut excedentes et excessē. p^oeminet em fm quid aureola virginum alijs inq^o tum pugna carnis est periculoso⁹ et viciu⁹. et nō sic est de martyrio et doctrina. p^oeminet etiam aureola docto⁹ alijs q^o pugna docto⁹ versatur circa intelligibilia. De qua apostolus eph. vi. Nō est nobis colluctatio aduer

tas carnis
uerfus potē
tē. aie vob
sensibilia
rea maior
reola enā

Scutalee
radici. i. c
tur sed vo
buit beat
desideriu
ty⁹ nō fu
de ipso ca
sima aia
secutoris
marty⁹ n
de b. fran
vicibus m
ty⁹ a se
referuau
ris. 3 deo
O marty⁹
ro studio

Tercio
le est
cat tho. i
de quo loc
lu. vij. qu
sera gesu
quoddam
min⁹ erh
spiritu
cus illi v
mūē a su
rat q^o fac
primū
pime qu
impedi
mie impo
riones v
corpore
nentie m
alteri vir
similitud

De quarto nouissimo.

tas carnem et sanguinem: s; ad
nerfius principes et potestates.
rē. alie vero sunt circa passiōes
sensibiles. preterea sicut ē au-
rea maiori vno q; i alto: ita et au-
reola enā in eadē spē aureole.

Secundum premiū accidē
tale est palma. qđ quidē nō
radici. i. caritati nec opert debe-
tur sed voluitari. Tale pmiū ha-
buit beat⁹ martin⁹ q; martyrū
desiderium habuit l; opus mar-
tyrū nō fuerit subsecutum. ideo
de ipso cantat ecclia. O sanctis-
sima aia quam et si gladius per-
secutoris non abstulit tñ palmā
martyrū non amisit. Similiter
de b. francisco legitur q; tribus
vicibus in mare transiit p mar-
tyrio assequendo sed illum dñs
reseruauit martyrio dñi amo-
ris. Ideo ēt de eo cantat ecclia.
O martyr desiderio frāciscē q;
ro studio rē.

Tercium pmiū accidēta-
le est fructus. De quo no-
tat tho. in. liij. di. xliij. q; fruct⁹
de quo loquitur xps mat. xij. et
lu. viij. quē diuidit in tricesimū
sexagesimū: et centesimū est
quoddam pmiū qđ debetur ho-
mini ex hoc q; de carnali vita in
spiritu alē transiit. Et rñdet fru-
ctus illi virtuti precipue que ho-
minē a subiectione carnis libe-
rat qđ facit cōtinētia q; p eā re-
primuntur delectationes q; ma-
xime gustus spūalis dulcedinis
impediunt quam fruct⁹ suo no-
mie importat. Nā per delecta-
tiones venereas aia precipue
corpori subditur. et ideo conti-
nētie magis rñdet fructus q;
alteri virtuti. huius autē fruct⁹
similitudo sic accipitur fructus

em ex semine confurgit: fruct⁹
autē fm hoc pōt prodire ex semine
q; vis sementina iest efficax
ad quertēdū humores terre
suam naturam. Et q;to hec vir-
tus est efficacior et terra ad hoc
paratior tāto fructus sequitur
vberior. Spirituale autē semen
quod in nobis seminatur est ver-
bum dei. Unde q;to aliquis ma-
gis in spiritualitatem conuer-
titur a carne recedens: tanto in
eo est maior fructus verbi dei.
Scdm hoc igitur fructus differt
ab aureola. q; aureola consistit
in gaudio quod habetur de ope-
ris perfectione sed fructus in
gaudio quod habetur de ipsa
dispositione operantis fm gra-
dum spiritualitatis in quem p-
sicit ex semine verbi dei. Unde
cut aureola non debetur culti-
bet victorie sed excellenti: ita
fructus suo modo qui importat
dulcedinem debitam pro conti-
nētia a carnali delectatione
dabitur illi virtuti non que spre-
uit minores delectationes sicut
delectationes gustus puta
abstinētie: sed illi que sprenit
maiores sicut venereas scilicet
continentie et castitatis.

Secundum bonū. ergo diuersi-
ficatur triplex fructus fm tri-
plicem continentie diuersita-
tem. Est enim continentia con-
iugalī vidualis ex virginalis.
Et de his loquitur dominus mat.
xij. q; quedam semina ceciderūt
in terram bonam et dederūt fru-
ctum aliud centesimū / aliud
sexagesimū / aliud tricesimū.
Prima est continentia cōiuge-
lis omni coitu ab illicito absti-
nēs, non tamen ab omni coitu.

De quarto nouissimo

hulc rñdet fruct⁹ tricesim⁹ in
quo est denarius q̄ eterna sñt. ⁊
ternari⁹ scilz triū bonoz p̄iugij
vz p̄lis fidei ⁊ sacramēti. q̄ dē
ad denariū referunt. i. ad glia⁹
sempiterna. Itē seruāt boni p̄i
gari denariū decolagi ⁊ p̄tinet
se a trib⁹ malis circūstātijs ⁊
tpe debito p̄sona idebita ⁊ et a
circūstantia indebita. Ideo
stipes continēte ramo triplici
dilatat⁹ meritū hēbit fructū tri
cesimū. Scda est p̄tinentia vidu
alis abstīnēs in carne corrupta
ab omni coitu. Cui rñdet fru
ctus sexagesim⁹ in quo est dena
rius eterna sñs et senari⁹ ope
rū in quib⁹ p̄p̄t denariū eter
noz debent se exercere vidue
fm aplm. i. thm. v. quorum.
Primū est reddē vice p̄rētib⁹.
Secundum instare orationib⁹
et obsecrationibus.
Tercium filios educare.
quartū paupes hospitio rectpe
Quintum vedes scōz lauare.
Sextū tribulationem patiētib⁹
subministrare. Itē vidua p̄tinet
p̄mo respectu ois p̄sonaz ⁊ scdo
respectu ois t̄pis futurū. ⁊ sic du
p̄l excedit p̄tinentiā p̄ngalem
Itē duplū fructū hz respectu p̄i
gatoz vz sexagesimū. Tercia ē
p̄tinentia virginalis abstīnens in
carne incorrupta respectu cu
iuslibet t̄pis ⁊ p̄sone. Cui fruct⁹
cētesim⁹ corrdet q̄stat ex de
nario i se ducto. Itē igit fruct⁹
p̄petit virginib⁹ q̄ in terra manē
tes angelicā vitā ⁊ spūalib⁹ de
lectationib⁹ plenā ducunt ⁊ t̄m
interi⁹ sibi vacāt p̄p̄t eternum
bonū qd est denariū i se ducere.
Itē denari⁹ ex cui⁹ ductu cēte
nari⁹ p̄surgit est limes et termi

nus numerorū. Virginitas autē
tenet spūalitate limitē seu ap̄
cē qz ad eā nichil de spūali addi
p̄t. Sids autē q̄rat vtrūq̄ de
fructibus debeat infantib⁹ post
bāptismū mortis Rñdet alber
q̄ nō p̄p̄e fruct⁹ em debetur
p̄p̄e laborātī. Est aut merces
infantis muneris post⁹ q̄ vsus
vel laboris Sicut etiā ager pro
fert aliqua q̄ spōte nascuntur ex
bñficio solis t̄m. Item si q̄s q̄rat
vtrū binub⁹. i. q̄ scdo nup̄se
debeat fruct⁹ sexagesim⁹ q̄ p̄
stea p̄tinet altero p̄lugum mo
tuo. Itē q̄ nō p̄p̄e fm albertū
pe. de pa. qz p̄tentiā vidualis a
scōs nup̄t̄s abstīet. Itē si q̄ras
vtrū illi q̄ nūq̄ i m̄mōnio fue
rūt nec t̄m virginitatē seruare
rūt aliq̄e fructū habeāt. Dicit
pe. de pa. dist. xxxix. Sicut ad au
reolā nō sufficit votū seu p̄posito
t̄m sine effectu: sic nec fructū q̄
sids incōtinēs i morte peniteat
cū p̄posito p̄tendē: aureā q̄dem
hz hz non fructū. Quivero corru
ptus ⁊ penitens virgit san⁹ cū p̄
posito solū p̄tendi m̄mōialit
ter hēbit fructū tricesimū. Si
aut cum p̄posito p̄tendi simplr
fructū hēbit sexagesimū. Cēte
simū aut hēnon p̄t sicut nec
aureolā qz corde ⁊ corpe corru
ptus est. Ad idē est tho. d. q̄ fru
ctus nō oib⁹ p̄ueniunt saluādis
sicut p̄ de his q̄ in fine penitent
⁊ incōtinēter vixēti: eis em non
fruct⁹ s̄z essētiāle p̄mūm debet
Nō ēt cuilz vidue s̄z ei solū q̄
p̄ponit suare viduitatē et fuit
sexagesimus fructus debetur.
Notat t̄m tho. q̄ fructus triplr
accipit. Unomodo vt dictus est
hacten⁹. Scdo mō fructus spūa

lis fun
corpa
duz q
pectat
mum
hac vi
um qd
labor
tur ro
in scit
nam.
fruct⁹
sit vtrū
fruct⁹
delect
dicit
cū ai
parē
tate ac

p̄būm
luz eēn
acciden
de sensu
Tripl
tatem
Primā
Secund
Tercia
Rñ
se.
terna s
et exul
hoc qui
per inte
nalē m̄
mirabil
atur am
adnuic
parte an

De gloria accidentali beatorum.

lis sumit ad modum similitudinem
corporalis fructus quod est quoddam amor
dum quod ex labore agriculture ex
pectat. Et sic fructus dicitur illud pri
mum quod homo profectus ex labore quod in
hac vita laborat. Et sic oportet primi
tum quod in futuro habebit ex istis
laboribus fructus dicitur. Et sic accipi
tur ro. vi. habetis fructum vestrum
in sanctificatione sine macula eter
nam. Tercio modo sumit spiritualis
fructus per eo quod reficit in quibus
sit virtutis finis. Et sic virtutes
fructus dicitur in istum mentem sincera
delectatione reficitur. ut Ambrosius
dicit. Et sic accipit gal. v. fru
ctus autem spiritus caritas gaudium
pax etc. De gloria iocundi
tate accidentali beatorum.

Secundum

mysterium per inesse
ad accidentale gloriam
beatorum est mysterium
glorie iocunditatis.
beabunt enim beati iocunditatem non so
lum essentialiter de creatore sed etiam
accidentale de angelis et hominibus
de sensibilibus et insensibilibus.
Tribus autem hominibus iocundi
tatem habebunt sancti in patria.
Primum supra se.
Secundum intra se.
Tercium extra se.

Primo ergo iocundabunt supra
se. ysa. xxxv. Leticia sempit
terna super capita eorum. gaudium
et exultationem obtinebunt. Et
hoc quintuplex. primo quia supra se
per intellectum videbunt virgi
nale misterium dei manifestatez de qua
mirabiliter gaudebunt. Nam statu
atur amor quem habent omnes sancti
ad invicem ex una parte et ex alia
parte amor quo minimis beatis

diligit virginem gloriosam et credo
quod talis amor de virgine gloriosa
omnem alium excedit. quod patet ex
tribus. Primo rationeceptionis
quia talis clare cognoscit quod beata
virgo per suam salutem posuit quod
tota rationalis creatura. Secundo ra
tione passionis quia quilibet intelli
git quod tota rationalis creatura nec
sustinuit nec sustinet propter tantum do
lorem et penam pro sua redemptio
ne quantum virgo benedicta. Unde di
cunt aliqui quod si dolor eius dividere
retur in omnes passibiles creaturas
pre magnitudine pene desiceret
ipsa in virtute spiritus sancti sus
tinuit. Tercio ratione glorificationis.
gloria enim eius olim puram creatu
ram gloriam tantum excellit quantum cir
cunferentia centrius. ideo magis
diligetur sic de ea ratione diuine
maternitatis plus gaudebunt.
Secundo quia videbunt spiritualis ipsius ce
lestis regine caritatem. mirabile
enim dilectione habet virgo beata etiam
ad minimum scilicet tantam profec
tione quod omnes aliorum sanctorum amores
excellit ut circunferentia centrius
considerato fontali principio. vbi
talis amor originem habet. Unde
aut minimum sanctus tantum se dili
git a virgine gloriosa tantum inquam
matur in amorem eius ac tantum
gaudet de gloria eius quod quotiens et
quantum intelligit eam se gloria super
re tonetur in tantum de gloria eius quod
si de propria gloria letatur. Ter
cio quia videbunt gloriosam aie christi
sublimitatem de quo dicitur i. pe. i. In
quem desiderant angeli prospice
re se propter admiranda pulchri
tudinem eius. Quarto quia videbunt
inextimabile corporis christi clari
tatem licet autem visio corporalis
hominis claritatis pertineat ad glo
riam.

scilicet de gloria accidentalit bñdum.

am substantiam alem bñdū vt ptz
ex supradictis: vñ eo in ei⁹ per in
tellectū qñsideratio intellectua
lis pertinet ad glām accidentia
lem. Videbunt inq̃ bñi glōsum
xpi corp⁹ & faciē. Qñta erit leri
cia bñdū cum regem celoz in de
core suo videbunt ysa. xxiij. Re
gem in decore suo videbunt. qđ
expectant p̃s. di. Implebis me
lericia cum vultu tuo. Quanto
qñ ip̃ius xpi hoīs videbunt diui
naz personalitatē. Ip̃ia em̃ xpi
humanitas personatur p̃sonali
tate diuina & nō hūana. & hoc p̃
pter illā glōsiam vnionē qñit
humanitas verbo diuino. Quis
enarrare posset gaudiū qđ ha
beunt sancti cū videbunt f̃iem
soli fm carnē vñ deum esse qđ
videre sperant iob letantur ait
Job. xix. In carne mea videbo de
um saluatorem meū. hñc io. x.
dicit xps. Ego sum ostium. p̃ me
sū introierit saluabit et ingre
diē & egrediē & pascua inueni
et. qđ exponens aug. ait p̃p̃te
rea deus fact⁹ est hō vt totū hō
minē in se glōficaret vt siue ingre
diatur siue egrediatur pascua l
ueniat in suo pascuore xpo. i. siue
ingrediatur ad p̃p̃lationē diui
uitatis siue egrediatur ad p̃tē
p̃lationē hūilitatis vtrobiq̃ in
explicabilē lericia & gaudium
erpiat. De p̃dictis bonis ait p̃s.
Credo. vi. bona dñi in ter. vi.

Secundo habent sciitocidi
tates intra se. Et hoc quin
rupl. Primo in sensum inte
riorum melioratōe. Nā fm io. de
tāba. vbi prius. in p̃sā sunt duo
decim q̃ faciunt sensum interi
orū & exterioz maximā delecta
tionē. prima est spirituum puri

tas. Scdm p̃plexionis bonitas.
Tercium iuuenilis etas fm em̃
p̃m. vij. eth. In sensibus min⁹
est de delectatione q̃ in iuueni
bus. In etate autē xpi resurge
mus fm sp̃m. Quatuor sensuū
perfectio. q̃to est potentia est
perfectior tāto operatio est de
lectabilior & p̃m. iij. eth. Qui
tum est operationum attētiō. o.
perabimur em̃ tūc attenti⁹ q̃ in
via. qñ tunc nullo est impedimen
ta. Inde surget maxima delecta
tio. Sexto sine organoz lesione
sensuum perfecta actusatio. Se
ptimum sine labore et tedio p̃ti
nua sensatio. Octauum delecta
tiōis cū tristitia impm̃itio. No
num. In toto p̃cessu delectatio
nis eq̃lis p̃tinuatio. Decimum
corpoz glōsiaz a longinq̃ sensa
tio. puta videndo odorando &c.
qđ delectabili⁹ est. qñ sic a lon
ginq̃ videndo & audiendo &c.
plura videm⁹ & audimus &c. Un
decimum. In tali sensa tiōe in
tellect⁹ & affect⁹ p̃ accides habi
ta recreatio et hoc per p̃ntiam
dei in oib⁹ reb⁹ extēz maxime
in xpo. Duodecimu p̃ sensū acq̃
sita p̃us meritoz accumulatioz
hoc ē in p̃paratiōe vni⁹ sens⁹ ad
aliū & vni⁹ mēbz ad aliud. qñ si
qđ scdm a liquē sensum hic p̃us
meruit. p̃uatiue vel p̃sitiue q̃
scdm alium. fm hoc etiā p̃ p̃e
miabif. vt oculus a vanis vñbi
lib⁹ abstinendo vel eucaristiaz
deuote vidēdo. & sic de alijs. Un
dues in inferno fm greg. Vbi
plus peccant ibi amplius. f. in
ling⁹ torz est. sic etiam ea dē. rōe
lazar⁹ vbi plus meruit ibi p̃us
premia ē. Scdo in irascibilis &
p̃cupiscibilis quietatione qñ cu

p̃ficio
delic
apice
habeb
nec al
duig
intell
scitibi
aiebr
bilis
spes
tiel
quid
recep
cati. q
aie
super
fili. Q
penit
oia q
q̃ vñ
q̃ vñ
oia de
ēntia
bit oia
aut vñ
ra fm
Et sic
videbi
bit. vñ
illum
cerna
rōez
nō qu
scitibi
tur. f.
natio
quiesc
qđ dñ
dñi
tuas e
dñi
q̃ nūc
ordina
hēc t̃p̃

De quarto nouissimorum

possibilis ampli⁹ de sensibilibus
delicijs n̄ poterit optare cū sit i
apice perfecta. Nec transibilia
habebit alicui fristirepugnare
nec aliquid tanq̄ difficile et ar
duuz p̄significare. ¶ Tercio in
intellect⁹ p̄fectiōe respectu oīz
scibilibū. vbi notāz q̄ intellect⁹
aīe bte q̄dāmo sciet innumera
bilia p̄ q̄qz influxus p̄mo per
spēs influxas sicut et alie substā
tie sepyarate. Scō per spēs h̄ ac
quisitas in via. Tercio per spēs
receptas per sens⁹ corpis gñifi
cati. Quarto per illuminationez
aīe xp̄i et brēy gñis talioz bōz
superioz. vñ dicit thō. i. iij. di.
xlii. Qñ gñia hoīm et āgeloz erit
penit⁹ p̄summata oēs bī sciet
oīa q̄ de⁹ scit sciātionis. i. oīa
q̄ vnq̄ sunt p̄terita oīa p̄tūa et
q̄ vnq̄ sunt futura. Ita tñ q̄ nō
oēs beati oīa videant in diuina
eēntia. s̄ aīa xp̄i ibi plene vide
bit oīa sicut et nunc videt. Alij
autē videbunt ibi p̄ā vel paucio
ra s̄m q̄dum q̄ deū cognoscēt.
Et sic aīa xp̄i de his que p̄ alijs
videbit et n̄ vbo alios illumina
bit. vñ d̄ apoc. xxi. q̄ claritas dī
illuminabit ciuitatē bōz. et lu
cerna ei⁹ est agn⁹ et s̄b alijs supe
riores illuminabunt inferiores
nō quidē noua illuminatione vt
scietia inferiorz per hoc augea
tur. s̄ q̄dam p̄tuatione illumi
natiōis. sicut si intelligat q̄ sol
quiescens illuminat aerē. Et iō
d̄ dān. xij. q̄ qui ad iusticiā eru
dunt multos est q̄i stelle i ppe
tuas efuntates. p̄relatio autē or
dinuz d̄ cessatura q̄tūm ad ea
q̄ nunc circa nos per angeloz
ordinata mīnistēria exercētur.
hec thō. Quinto in diuina essen

tia vel sp̄ali dei influētia cogno
scent oīa et indiuidua. In h̄mōi
igī cognitionib⁹ mirabilis gau
debit quilibet b̄us sed excellen
tissime in hoc gaudebit quilibet
b̄us q̄ intelliget in se insepara
bile dispōnem taz in aīa q̄ i cor
pore q̄ poterit in efnū gñiaz dei
possidē. Quis ei exp̄mere suffici
t̄ia locunditate dilatabunt co
gnoscentdo et p̄emplando per
petuitatē sue b̄titudinis. Un ad
quemlibet eoz d̄ ysā. lx. Tūc vi
debit⁹ affues et mirabit⁹ dilata
bitur cor et tuum. De perfectione
aīe et plenitudine hui⁹ noticie
beatoz dicit ansel. libro de sit
tu. B̄titudinis pars est sapia. q̄
hic se quis carere estimat: si q̄d
non agnouerit q̄d alterum scire
putauerit sed q̄ sapia ei⁹ qui se
ipm̄ ignorat: Quis em̄ perfecte
cognoscere valeat cuiusmōi res
sit corpus ei⁹ anter⁹ quale po
sterius et interius. In futuro au
tē beat⁹ n̄schil eoz q̄ scire volue
rit ignorabit. q̄ i summa sapia
toti⁹ creature bonitatem vide
bit. quā in deo meli⁹ q̄ in se ip̄a
relascere p̄stat. Ibi singuli oēs
ibi ab oib⁹ singuli cognoscent.
Nec quēq̄ oīno latebit: quā pa
tria q̄ gente i q̄ stirpe quis edit⁹
fuerit: vel quid etiā in vita sua
fecerit. Sed diceres. Nunquid
scelera mea q̄ erubescenda cum
ctis p̄fessio deleuerat: ibi eun
ctis in aperto p̄tunda tradent⁹
in cordis mei libro: Sed tu enī
tanta dimiss⁹ sunt: nunquid in
gratus eris? Certe vt in illius
laudibus etnātr̄ iocund⁹: sis q̄
de q̄ta miseria sis erit⁹ vt p̄tūo
corā habebis. Cum ergo singu
loz p̄scie singulis pateant fas
p. ij.

De quarto nonissimorum

feri a deo curata crimina sine
 2fusione ad magnam miam dei
 eiusq̃ g̃tificationē tuāq̃ 2gra-
 tulationē cunctis patē. Adē m̃
 p̃petis maior cordis angustia
 p̃mer. scelex ve tuoz magis pu-
 debit q̃ aliquē magnis vulneri-
 bus sauciatur. nuncq̃ ex omni
 parte sanarum. Aboliti languo-
 ris molestia nuncq̃ aliquid p̃mitt
Certo em̃ erit iocunditas iteri
 or in p̃eritoz g̃tissima p̃replati-
 one. Nā tūc distinctissime vide-
 bunt tā in p̃p̃is opib⁹ q̃ in alie-
 nis quomōdū aplm̃ diligentib⁹
 deū oīa cooganē in bonū celum
 terra mūd⁹ / infern⁹ / boni ⁊ ma-
 li. p̃sp̃ero et aduersa / demon et
 bon⁹ angel⁹. Tunc videri pote-
 rūt iudicia dei q̃ sūt hic abyssus
 multa. vñ p̃s mirabatur dicēs.
 zelauī super iniquis pacē p̃ctoꝝ vi-
 dēs. q̃ nō est respect⁹ mortis eoz
 rē. Et sequit⁹. Donec intrē i sc̃rū
 artus deī intelligam in nouissi-
 mis eoz. i. post hanc vitā. hinc
 erūt. tot gaudia q̃ bñ p̃siderāt
 dona eis collata in via. hinc ē
 maxima gaudia habent q̃ eua-
 serunt oēs vermes. conscientie
 quos hñt damnati in inferno.
Quinto in oīm opationum ad
 dei volūtatē 2formationē. Si-
 cut em̃ dānati p̃petue deli blas-
 phemāt. ita isti p̃petue deli ho-
 norāt. Et sicut dānati pro quoli-
 ber suo malo actu essentia lē pe-
 nā hñt. i. inseparabilem deordi-
 nationē sc̃dm illū aug. li. confes.
 Iussisti dñe et sic est vt pena si-
 bi sit oīs inordinat⁹ anim⁹. ita
 saluati i q̃libz actu suo quoddā
 inseparabile ⁊ p̃tinuū p̃missū hñt
 ⁊ oplacētā de bonis actibus q̃s
 deum in eis vident operari.

Tercio habebunt sc̃ti locū
 ditatē accidentale extra se.
 Et hoc quātupl̃r. P̃prio ex celis
 collocatiōe. Est aut̃ celum i quo
 locat⁹ bñ (sc̃dm doctores i sc̃bo)
 deū em̃ p̃reuz ob sui luminosi-
 tatē nō ob calorem. Est et ca-
 pacitatis quodā mō infinite. Ba-
 ruch. iij. O īfī q̃ magna est do-
 m⁹ dñi ⁊ ingens locus possessio-
 nis ei⁹. Est etiā vniforme imobi-
 le ⁊ incorruptibile itra se splēdi-
 dissimū. ad extra nō radiat uiu⁹
 ad visum n̄m l̄z fm̃ th. in sūma
 in ista inferiora nobilissime in-
 fluat. petes aut̃ q̃rere vñ in ce-
 lo empireo sint diuerse mansio-
 nes Rñder̃ r̃ho. in. iij. lux. xlii. q̃
 sic. Ubi tria sc̃dm eum notanda
 sunt. Primo q̃ in his sūt diuer-
 si gradus btitudinis n̄ q̃ ab ob-
 iectis q̃s est vñ ⁊ idem respectu
 oīm. s. ipe de⁹. 3deo d̄r mat. xx. q̃
 oēs acceperūt singulos denarios:
 sc̃z quo ad operationes q̃ vnus
 alio clari⁹ deū videt ⁊ perfecti⁹
 eo fruitur fm̃ q̃ plus meruit 3o
 d̄r. l. eoz. xv. Stella differt a stel-
 la in clairtate: sic erit ⁊ e surre-
 ctio mortuoz. Sc̃bo notandum
 q̃ sunt et i celo diuersi q̃d⁹ mā-
 sionū corporis ⁊ aīe lux illud
 io. xliij. In domo p̃ris mei man-
 siones m̄te sūt. Et rō est q̃ in q̃lī
 ber ciuitate ⁊ palatio bñ ordia-
 to est mā sionū distinctio: s̄z celū
 est ordinatissima ciuitas. vt d̄r
 apo. xxi. De mansionē aīe aīe ē
 p̃siderandū q̃ sicut in corporib⁹
 mā sio est loc⁹ in q̃ dēte q̃s hitat
 post motū: sic in sp̃alib⁹ postq̃
 hic virtutum mortibus aīa labo-
 rauit tadē i loco suo vñ i deo q̃s
 sc̄t dulcissime velut i domo p̃pa.
 dñte. d. aug. l. cōfēs. fecisti nos

dñe
 nec re
 p̃s au
 r o. e. a
 r inuen
 tū affe
 cui m
 uerū m
 dñr dñ
 ca oīm
 recti. d
 intell
 porū g
 p̃mū a
 ctu p̃m
 at in co
 at p̃len
 debet
 tali loc
 ciū illa
 mīa esse
 hēbit m
 quī hic
 uia ⁊ ip
 sit p̃m
 spectu
 de deo
 accide
 no crea
 p̃rei co
 hūmā
 pl⁹ m
 pinqu
 corpore
 nitatem
 gaudium
 nouatū
 iij. dñ
 fact⁹ est
 g̃tificat
 mēta hū
 rē muren
 entioꝝ a
 er authe
 nē ignis

scz deglia acci dentali beator

dñe in quiescat in te. Et mat. xi.
xps ait. Venite ad me oēs q̄la.
r o. e. r ego reficiam vos sequit̃
r inuenietis requiē a lab⁹ vris.
An affectio vltimi finis appeti
tui mor⁹ nri dñi māflo. r ideo di
uerſi mōi aſſequendi ſi nē vltimū
dñr diuerſe māſiones. r tñ ē vni
ca oim māflo r dom⁹ ex pte ob
iecti. De manſione aut corpis ē
intelligēd q̄ loc⁹ ille p̄gruit cor
pori glificato r ſibi pertinet ad
p̄miū accidentale nō ſolū ſm q̄ a
ctu p̄tinet corp⁹ cū nichil inſu
at in corp⁹ glōſū ſz mag⁹ recipi
at ſplendorē ab ipō ſed ſm q̄ ei
debit⁹ ē p̄meritis. vñ gaudiū d
tali loco manet ēt ei q̄ extra lo
cū illū. Tercio notand q̄ ad p̄
miū eſſentiale ille ſimplr in celo
hēbit māſionē p̄pinq̄iorē deo
qui hic p̄l⁹ habuit de caritate. p̄
uis r ipō gñeract⁹ meritozū poſ
ſit p̄ſignificari diuerſitas nō re
ſpectu p̄mij eſſilis q̄ ē gaudiū
de deo ſed reſpectu alicui⁹ p̄mij
accidentaliz q̄ ē gaudiū de bo
no creato. In domo aſit celi em
pi rei corporū vñ p̄pinq̄ior erit
hūanitatiz xpi q̄ ali⁹ ſm q̄ hic
pl⁹ meruit p̄bale videt̃ ſi p̄o
pinq̄uitati aīe ad deū corūder
corporis p̄pinq̄uitas ad hūa
nitatem xpi. Cſcō habebunt
gaudium extra ſe ex mundi re
nouatiōe. De quo notat thō. in.
tiū. diſ. xlvij. q̄ qz mund⁹ aliq̄mō
fact⁹ eſt p̄p̄ hoiem: o3 q̄ qñ hō
glificatur ſm corpus etiam ele
mēta hui⁹ mūdi ad ſtatū melio
rē mutant̃. vt ſic loc⁹ ſit quētiē
entior r aſpect⁹ delectabili⁹. ſi
et aut̃ hec purgatio p̄ſagratio
nē ignis elemētariſ ſcōm aug.

x. de ci. dei. ethf i glo. l. cor. vñ.
ſup illo. ſfigura hui⁹ mundi p̄e
rit ad infernū aut purgamenta
deducēt ita q̄ q̄cqd ē groſſū et
fedū in elemētis ſeparabit̃ a pu
ro r retrudet̃ in infernū. quē qd
aut̃ pulchrū ē r nobile ſubnile. r
lucidū i ſuperiorib⁹ reſeruabit̃
ad gliaz ſcōp̄ vt dicit glo. baſi
lū ſuper illo p̄i. Uox dñi interci
dent̃ ſcāmā ignis. An lu. iij. Cu
tus. ſ. iudicis vtilitabz in manu
ſua r purgabit̃ areā ſuā r p̄grez
gabit̃ triticū ſuum. i. electos in
horreū. Paleas aut̃. i. reproboſ
p̄buret̃ igni iextinguibili. Scōz
ḡ thō. et alios doctores in. iij.
diſ. xlvij. Purgabit̃ coipa ele
mentaria. vñ fra tunc erit ſicut
cristall⁹ r planabit̃. aer erit cla
rio: neq̄ hēbit obſcuritatez aut
vētos aut hmoi. aq̄ etiā r ignis
ſient puriora. Alia aut̃ corpa in
nouabunt̃ ſup⁹ qz ſol ſtabit in
oriēte luna ſn occidēte r mor⁹
oim celoz ceſſabit r oia amplio
ri luce illuſtrabunt̃ vñ ysa. xvi.
Ecce ego creo celuz nouuz r frā
nouā. r non eſt in mēoria p̄ora.
Et apoc. xxi. Audi celuz nouū r
frā nouā Et ysa. xxx. Er̄it lux lu
ne ſicut lux ſol r lux ſol ſeptem
pliciter ſicut lux ſeptez diez. in
die q̄ alligauerit dñs vultū p̄p̄l
ſui. Ubi glo. interli. Poſt iudici
um r celum erit nouū r terra no
ua Oia em̄ prop̄ homiēm facta
in ei⁹ la p̄u peiorata ſunt. et ſol
et luna ſuo lumine minoꝝata.
hec ſbi. Et vt dicit thō. Minora
tio illa eſt intelligenda non ad
litteram in ip̄is cellis ſz quo ad
vſum hois qz hō poſt p̄c̄m non
tñ cōmodum conſecutus eſt ab
eis ſicut ante. per quē modum
p. iij.

De quarto nouissimorum

et geh. iij. terra dicitur maledicta i opere ade. Unde homo an peccatuz tātuz pmoduz habuit ex lumine lune sicut nunc ex lumine solis Sed post resurrectio nem lux lune et solis augmētatur scōm reueritatē. hec omnia ex tho. Secundū etiā ipsuz tho. Non manebunt anīmā plāter mineralia secundum sub stātiā post iudiciū. hec em cor ruptibilia solum sunt creata ppter hominey et eum in hoc exilio inuent ad patriā. ¶ Tercio iocunditatem accideratē habebunt extra se. ex malo ruz fegregatione. Un ex ista ratione tot gaudioz demonum et hominū euaserunt societates: gaudebūt in q maxime de inclusione pctōrū: qz scz peccata que maxime homibus nocuerunt post diem iudiciij i inferno sicut in loco proprio claudēt. ¶ Quarto de dānatoz punitione. Tāta em erit vniū voluntatis brōz ad dei voluntatez: q non potēt aliud velle q ipse velit. et ideo cuz eo congratulabunt pulchritudi iusticie eius. fm q ipē dicit pner. i. Ego qz in interitū rō ridebo. Et de iustis dī. Letabit iustus cuz viderit vindictā scz cuiuslibet dānati. 3rē ps. Sup eum ridebūt dicēt ecce hō qui non posuit deū adiutōrē suū sz spauit in multitudine diuitiaz suaz pualuit in vanitate sua: sz nūc pmit iusticia aliena. ¶ Quinto de brōz liberatione. In qz psona ps. ait. Alia nra sicut passer erepta est de la. ve. laqus cōtri. est et nos libe. sa. Et rō. vi. j. ps. Ipsa creatura (scz brā) libe

rabitur a seruitute corruptionis in libertate glie filioz de Liberant autē bti pēcipue a triplici miseria. ¶ Primo a miseria piculoz puta demonis i pti et inferni. Ideo dicit qlibz brū il lud eccliaistici. li. Liberasti me fm multitudinē mē nois tui a rugientibz pparatis ad escāz et de manibz qrentiū alaz meā et de multis tribulationibz q circundederūt me. In huius miserie ruz dī. j. macha. i. De magnis piculis a deo liberati magnificē grā agim⁹ ipi: vtpote q aduersus talē regē dimicauimus scz aduers⁹ dyabolū de q habet iob. xli. Ipse est rex sup oēs filios supbie. Et in eodez ca. an Non est sup terrā ptās q cōpet ci. In beatitudine igit celestis nō ē diabol⁹ tētās apli non caroaduers⁹ spm cōcupiscēs non amor mundi cor hois alliciens nō picula aliq. Ideo dī bern. O felix aia q ferulēte carnis superata misia in diuine sapientie lumia redescit Et pau. ro. viij. s siderat liberari ab hmoi periculo dī. Infelix ego hō quis me liberabit de corpora mortis huius? Et aug. lib. solit felices q de naufraga phrituita ad tanta gaudia iā puenire meruerunt. Infelices nos et miseri q per huius maris fluctus pcellōsa voraginez trahim⁹ nauez ignozatez viā p quā ad salūis portuz peruenire valeamus. Infelices inq qz est via i exilio i vita i periculo finis in dubio i nescietes finez nrm qz oia in futurū referuntur incerta et adhuc in pelagi fluctibz s famur suspirātes ad portū. hec ille. ¶ Scdo iō

beran
2apoc
lach
mois
neg
seria
ulna
ritab
dātia
subla
pauo
dabo
mieu
¶ De
lebrō
tan
vni
tenar
pūo
pp
tiop
¶
em
bim
ei
uam
Unā
Et
erui
dā
hab
vite
tam
tepl
i. oēs
Tun
vmb
dica
fella

scilicet de gloria accidentalī beatorum.

berantur bñ a miseria dolorūz
Apoc. xxi. Absterget deus oēm
lachrymam ab oculis eorum et
morz vltra non erit neq; luct⁹
neq; clamor etc. ¶ Tercio a mi-
seria timor. Prouerb. i. dicit di-
uina sapientia, Qui me audie-
rit a bñz timore req; sciet abū-
dātia p̄fuerit malorū terrore
subiatio. Et leuitic. xxi. Absq;
pauore habitabit in terra v̄ra
dabo pacez in sinibus v̄ris. dor-
mitis et non erit q; exterrēat.
¶ De gloria societate bñorum.

Tercium

mysterium p̄inēs
ad gl̄iaz accidēta
lē bñōz ē m̄steriū gl̄iose socie-
tat. Ex hac ei societate bñōz in
vñā aggregata erit sp̄alis qdā et
tenarrabilē iocicia i bñis pp̄ tria
p̄rio pp̄ ineffabilez caritatem.
et pp̄ inexplicabile n̄ferositatē
tñō pp̄ ierximabile varietatem

¶ Primo p̄pter eoz ineffabi-
lem caritatem. Quilibet
em̄ eoz diligit aliuq; quēcunq;
bñm plus vel minus fm̄ gl̄iosaz
ei⁹ p̄fectionē actiuam vel passi-
uam q; erit in fctō. Jōbñ ait p̄s.
Unā petij a dño scz vitā eternā
Et non determinat quā vñā pe-
tijerit inuhat q; est summū bonū
et vniuersale. Et subdit hāc re-
grā. i. litz et atq; iterum grā. vt i
habitē in domo dñi oib⁹ diebus
vite mee vt deā voluntatē dñi
tam in se q; in suis bñis. et v̄sistē
tēpluz ei⁹. i. torā celestē hierl̄y.
i. oēa bñōz q; sicut alibi dē p̄s.
Tunc dñs reuelabit cōdēns. i.
ymbraacula misterior. q; in p̄nti
dicta sūt de gl̄ia paradisi mani-
festa sūt in rēpo eius om̄s ol-

cent gloriā. Ex caritate itaq; amicitia mutua multiplex erit
inter eos iocicia. Unde aniel. p
so. ca. penul. Zuer roga in iocuna
tua si cape pnt gaudiuz de tā
ta bñitudine sua. Sz certe si q; s
alius quē oīno sicut teipm̄ dil-
geres eadē bñitudinē haberet
duplicaret gaudiū suū. Si ho-
duo vel tres vel multo plures
idipm̄ haberēt. tātdē p̄ lingui-
lis quā iuz p̄ teipso gauderet. il-
lingulos sicut teipm̄ amares.
Ergo illa p̄fecta caritate innu-
merabiliuz bñōz angeloz et ho-
minum vbi nullū m̄ alium dō-
liget q; seipm̄. nō aliter gaudē-
bit q; q; p̄o linguis alijs q; p̄o
seipso. Si g cor hominis de tāto
bono suo vix capiet gaudiū su-
um quō capax erit totz tantoz
gaudioz. hoc aniel. grē de hac
amicitia dicit idē aniel. lib. de
simili. Perfecta amicitia ē q; in
t̄m̄ iociciā cōverti non pōt. hic
aūt si q; tāta amicitia haberet
ad alium vel ut p̄ ad filium: p̄ti-
tū pōt i iociciā sz i p̄ia q̄tā
se q̄ipm̄ et tādū diligit aliez
nec vdeo quō possit aliter esse.
Preserti cum oēs vnum corpus
xpi sint et xps oīm pater sit et ca-
put. hec ille. Si igit in hac vita
misera iocundū ē h̄re amicū ve-
ruz fidelē delectabile est ami-
cis viuere. pp̄ qd dicit sapiens
ecclesiastic. xxi. Bñs qui inue-
nit amicum: p̄tia tūc erit iocū-
ditas tātos tales et tot amicos
tā perfecte fidei erit veraciter
diligētes h̄re et t̄pm̄ fontē ami-
cicie possidere. Tāta siq; de v̄is
caritatis eos inuicē sociat: vt
vniūsq; quod in se nō accepit
in alio accepisse se gaudet. Ex
p. iiii.

De quarto nouissimoy

hac aut caritate amicitia tua erit inter eos perfectissima concordia. de q sic dicit Ansel. Concordia nec ad nos ipsos hic plerumq hēim? cum corp? a ania diffideat. sed hec cessabunt cum corp? aia i deum tēdet. Ecclia enim vna erim? a xpi corp? a xpus erit caput sponsus. Sz dicis. Si ego q volo habuero: a idē mecu oēs volūt: q maior petro eē poterō si voluero. Rūdeo ibecillitati tue. Tema iorē esse petro: velle nō potes q hoc velle ē se mihivelle eē. Illi em eē eqli in glia velle nō poteriscui? meriti ipar es. Pulcherrimū ei illd cor pus p nullo cōmodo violare vel les qn humano etem corpē nec pes man? eē apperit nec ocul? auris: sic i illa dei ciuitate admirabili: quisq em p modulo suo satiabitur nec apli? velle possit Tho. ēr. in. iiii. dist. xlii. assignat rōnē dī. qn beia erit pfecta caritas. vñ ibi qlibz pl? deuz diliger q seipz. Et iō magi vlet id qd ē queniēs deo. q id qd ei eēt vtilis. Et iō magis vlet dīnā iusticiā saluari i hoc qd ipe min? ha beat qd ē deo queniēti? q i hoc qd pl? hēat qd esset sibi vtil? q hoc ē ē ei queniēti? sicut puer queniēti or ē turica sibi pporcionata iuxta sui corpis qritatē q maior plixior. a de ea est magis contentus quo ad vsum suum q de maiori.

Sclido erit inarrabilis q dā accidētālē leticia i bris ex glia societate pp lexplicabilē nūerositates. Scit nēpe dilatat spūalē atq glisum aspectum ad infinitū num ex brōp in qd mltiplicat qsi innumerabilē

suā accidētālē glia. vñ ex hac rōne tot gaudijs gaudebunt qd p sodales hāt āgeloz homines. De hmoi autē innumerabili mltitudine dī apo. vii. Vidi turbaz magnā quā dinumerare nemo potat at. O q mirabile a pio cū dum erit vidē tota tātas: tā gloriosam a nobilissimā societatez i qua omnes erunt reges. vt superius dictum fuit.

Tercio pp iertimabilē variētatē. Nā gaudebūt eqtes de glia eqliuz. maiores de glia minor. miores de glia maior. vñ de qlibz aia brā dīci p illud ps. Asitit regia a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. s. glie pulchritudis factoz. Propt p dīcta bñ dicit Ansel. li. pso. Cur p multavagariis homificio qredo bona ate tue a corpis tui. Amavnuz bonū in q sūt oia hōat sufficit. Si te delectat pulchritudo fulgebūt iusti sicut sol. Si volūtas aut fortitudo aut libertas corpis cui nihil obistere possit: est siles āgelis dei qz semiat corpus aiale a surget corp? spūale p tate vniū non natura. Si lōgar salubris vita ibi sana ē efnitas a etna satas qz iusti ppetuū vluēt salus iustoz a dño. Si facietas faciāmur cum appuerit glia dei. Si ebrietas: ebriabunt abvberitate dom? ei. Si melodia: ibi āgeloz chor? cū nunt sine fine deo. Si qlibz mūdā voluptas: torēte voluptatē sue potabit eos de? Si sapia: ipa dei sapia ondet se ipam. Si amicitia: diligēt deū plusq seipos: a inuicē tāq seipos. Si p cordia: oibus illis erit vnavolūtas: qz nulla erit ibi ui

fi delv
tes et
fāle
ita po
Sihon
nos si
plu
bunt
ibi et
hered
ras: ce
stare
fuitur
rui: si
um de
ille. O
sum fa
radi?
nō erig
fabile
m? rā
dētalē
derāo
O regn
rum. vñ
qū qe
ctoz al
piterne
gliauz
gnatō
curvel
fuo cor
regni
spes fer
ad faci
eas vñ
finitū
fined
lux sine
oē bon
tus nū
mū m
leser. 3
cu. 3bi
3bi do

fi dei voluntas. Si pās: oipotē
tes et volūtātē sue sicut de sue
Nā sicut pōr de qd vult p seipm
ita potē i illi qd voluēt p illū
Si honorz diuinitie: dās suos bo
nosz fideles supra multa bona
pōt tuer: immo filij dei diuoca
bunt: et est. Et vbi erit fili⁹ dei:
ibi est illi. heredes qdē dei. co
heredes autē xpi. Si hā securi
tas: certi ita est vt nullatenus
istavel pōt illud bonuz sibi de
futurū sciāt. Interroga itima
tua: si cape pōt tui gaudium su
um de tanta bñtitudine sua. hec
ille. Oigit ceci mundanū qd pad
sum facit de hoc mundo qdē pa
radis⁹: a sinoy: cur sursum corda
nō erigitis. Excellētia autē inef
fabile illi celestij glie de qd dxi
m⁹: tā bñtis qd bñtis: qd ē acci
dētalis magna cū dulcedie qd
derās aug. in lib. solik. dicebat.
O reg nū et nū: regnūz oim sclo
rum. vbi lūmē in deficitēs: a par
dñi qd erupit oēs sensus in q san
ctoz aie reqēscūt. et leticia sem
piterna sup capita eorum. O q
gloriosus ē regnū qd tecum dñe re
gnāt oēs scī amicti lūmine li
cut vestimentis hñtes in capite
suo coronā de lapide pñoso. O
regnū bñtitudis etne: vbi tu dñe
spēs scōru coronā glie facie
ad facie videri a scīs. letificās
eos vñdūq pace tua ubi gaudiū
ifinitū: leticia sine tristitia. sal⁹
sine dolore reqēs sine labore:
lux sine tenebr: vita sine morte
oē bonū sine oī malo. Ubi iunē
tus nunq̄ senescit. vbi vita ter
minū nescit. vbi decoz nūq̄ pa
lescit. vbi sanitas nūq̄ marces
cit. vbi gaudiū nunq̄ decrescit.
vbi dolor nūq̄ sentit. vbi gemi

tus nūq̄ audit. vbi triste nichil
videt. vbi leticia sp habet. vbi
malū nullū timet. qm summo bo
num possidet. qd est sp vidē faci
em dñi dñturū. hec ille. O qd vile
est hec tanta gaudia pñderare
ptra hui⁹ miserabilis mūdi tor
mēta. vñ dicit hñe. ad eustochi
um. Quotiens te vana scī dele
ctat abirio: qñtis ibi videris ali
qd gliosum: ad paradisiū mēte
trāsgraderer eē icipe qd futura
es. Egrede paulisper de carce
corporis tui pñtis labori mer
cedē añ oculos depige: quā ocu
lus nō vidit: nec auris audiuit.
nec i cor hoīs ascendit. hec ille.
De excellētia autē hñmōi merces
dis scōz di. ber. Merces scōz
tā magna est q nō pōt mēsurā
ri tā mēsa est q nō pōt numerā
ri tā copiosa q nō pōt finiri tā
pñosa q nō pōt extimari. Et au
gust. de ciuit. dei. Qd de⁹ ppara
uit diligētib⁹ se spe nō attingit
caritate nō pphēdit: desideria
et vota trāsgrēdit: ac qñ pōt exti
mari nō pōt. hec ille. Ecce q ma
gna remuneratio q magnū pñi
um psequit modicū laborē hui⁹
vite. Uñ sap. iij. In paucis vera
ti (ecce laboris eriguitas) i mul
tis bñ disponēt. Ecce magna
remuneratio. Uñ bñs effrez sic
inqt. Modic⁹ est labor istitutio
nis nñ effes hñm⁹ magna ē reqē
es: parui tñs ē afflictio: sed re
tributio ei⁹ vñz delictē paradisi
et exultatio leticie in scīm scī
pmanebūt. vñ dicit sapiēs eccl
asti. vii. Videte oculos vñs q: mo
dicū laborauit tueni mihi mul
tas reqēs. Et sic clare p q bze
uis iste laborē pñia mēsa labo
ris. scac igit libentē voluntarie

De gloria beatorum.

Immortalis futur⁹ p^{er}ita p^{er}petue
duratura q^{ue} gratanter faceres
h^{omo} mortu⁹ p^{er}ita t^{em}p^{or}ali ad modi
cum differēda. Sz p^{er}tholor q^{ui}
peitet: q^{ui} p^{er}ctā deñet: q^{ui} subue
nit paup^{er} q^{ui} miserē inopi: q^{ui}
p^{ro}ptat miseris: q^{ui} cogitat de fu
turis: nemo penitus vel pauci
oēs p^{ro}p^{er}terrena sapiūt et que
sua sūt q^{ui} rāt nō q^{ui} lesu ch^{risti} vi
cia diligūt: virtutes fugiūt. z si
cut inuenta in stercozib⁹. sic et
ipsi. In p^{er}ctis multiplicib⁹ mise
rabiliter p^{ro}ptescūt. Quid plu
ra: nolunt scire: intelligere vt
bñ agāt: nec oculos aperire. vt
clare videāt: sic excecant eos
malicia. eozū. O stulta malicia
Omala stulticiavoluntariē vi
tā fugere: mortē diligere: sper
nere bonū: agere malum: deuz
contemneren: demoni obedire
Omiseri in peccator: cur pro
prio caput ense secas: Cur spō
te cathenas demonis icurris:
Cur sua iussa facis: Exurge ex
urge: euigila: vade et relinque
dyabolum fuge: demonium ne
postea cū eo eternaliter condē
neris. Miror nec satis mirari
sufficio q^{ui} h^{omo} qui p^{re} ceteris est
creatura rōnalis in nullo q^{ui} se
quitur iudiciuz rōnis spēs sa
lubria: affectās noxia: querens
et desiderans mortifera. O de
us eterne q^{ui} causa talis dementie:
q^{ui} rōtanre saturitatis z insa
nie: Cur aie mortez tā p^{ro}no cor
de requirunt homines: Cur si
bi quod tollit viuere caprat h^{omo}
morte vere: gens absq^{ue} consilio
est et sine prudentis. heu
vtnā saperent et intelligerent
ac nouissima prouiderent.

Amen.

Sequunt aliq^{ue} b^{ea}tes que
stiones sermocinantibus satis
oportune ab eodem patre et di
uersis doctoribus ex^{er}ptē: par
tim his q^{ui} t^{em}p^{or}is nouissimis pa
rim diuersis alijs materijs ap
plicabiles: quas cuz inuenisset
impressoz hui^{us} operi conneras
noluit etiā p^{re}reuerentia tan
ti patris eas deperire.

Terū ad
uētū dñi ad iudici
um. pcedē debes e
aliq^{ue} signa: q^{ui} nō q^{ui}
p^{ri}mū ei⁹ a duētū non p^{re}cessit hu
i^{us} mōdi signa. Sz cō. luc. xxi. Et
signa i^{us} soletē. R. Xps ad iudiciū
diuēniēs in forma gl^{ori}osa appe
bit p^{ro}p^{ri} authoritatē q^{ui} iudici de
betur. Ad dignitatem aut iudi
ciarie p^{ro}ptat p^{er}net h^{ic} aliq^{ue} idis
cia q^{ui} ad reuerentiā z subiectio
nez iducāt. iō aduētū xpi ad iu
diciuz mltā signa pcedēt vt cor
da hoim in subiectionē venturi
iudicis iducant z ad iudiciuz p^{ro}
parent h^{ic} mōdi signis p^{ro}moti. q^{ui} aut
sint ista sig de facili sciri nō pōt
Sig aut q^{ui} in euāgelijs legūt vt
aug. dicit ad efuciuz desine mū
di non solū p^{ri}net ad aduentuz
dñi ad iudiciū sz etiā ad t^{em}p^{or}is de
structiōis h^{ic} l^{et} z ad aduētū q^{ui}
q^{ui} die xps eccl^{esi}as suam visitat
Ad illud aut q^{ui} obijcīt dicēduz
q^{ui} in p^{ri}o aduentu xps venit oc
cult⁹ in secundo autem vētur⁹.
Cur oēs g^{en}aliter resurgēt
q^{ui} nō. p^{ro}p^{ri}. Non resurgent impū
i iudicio. Sz p^{ro}tra. i. cor. xv. Oēs
quidez resurgemus. R. Et q^{ui} rō
sumitur ex natura sp^{iritu}is o^{mn}i
m^ulter esse in his que sunt eius

dem speciei talis autē ē resurre-
ctio. hec enī est eius rō p aīa in
perfectiōe vltima spēi hūane
esse non pōt a corpore separata
Un nulla aīa in pperuum rema-
nebit a corpore separata. Ad il-
lud autē qđ obijcitur dicendum
qđ loquitur de spūali resurre-
ctione. hec tho. in. iij.

¶ Utrū i iudicio resurgēt oēs
electi: qđ non qđ liberior est aīa
ad ptem plāduz deum exuta cor-
pore qđ corpore iuncta: sed ni-
hil debet fieri quo aīe electo-
rū sint minus libere ad contem-
planduz deuz qđ electorū aīe cor-
poribus nō vniētur. Contra. ij.
machab. vij. Rex mundi defun-
ctos nos suis legibus in eterne
vitę resurrectione suscitabit: s; z
electi moriuntur in obseruatio-
ne legis diuine. ergo electi re-
suscitabuntur. Rñsio sñ rich.
in. iij. sen. dist. xliij. qđ oīs ele-
cti resurgent qđ ad hoc ordiat
pūcipaliter resurrectio vt ho-
mines psequātur vltimum finē
suuz. vltim⁹ autē finis electorū ē
perfecta eorū pūctio cuz sūmo
bono quo fine ppletur oīs appe-
ritus eorū. hunc autē finem com-
pletus consequētur electi per
resurrectiones eorū qđ sicut di-
cit aug. xij. super gen. versus fi-
nem. Inest aīe quidam natura-
lis appetitus corpus admini-
strandi quo appetitu retardat
quodammodo ne tota intentio
ne pergat in illud summum ce-
lum qđ in nō subest corpus cu-
ius administratiōe pquiescat.

¶ Ad oppositūz dicēdū qđ ma-
ior non est vera de corpore glo-
rifi-
cato quale habebūt electi in re-
surrectione: s; vera est de corpo-

re tali quale est modo.

¶ Utrū paruuli qđ cū solo origi-
nali decesserūt resurgent in iu-
dicio: qđ non. resurrectio erit p-
pter plenā retributionē merito-
rum demeritorū. s; paruuli tā
purgati a pctō originali qđ illi qđ
i pctō decesserūt originali nō me-
rueūt neq; demerueūt qđ nec illi
nec isti resurgēt. Cōtra ioh. v.
Mortui audiet vocē filij dei: et
qđ audierint viuēt. S; vt dī parū
post. Oēs qđ i monumētis audi-
ent vocē filij dei qđ oēs qđ i monu-
mētis sūt resurgēt. Rñsio sñ
rich. i. iij. sen. dist. xliij. qđ paruuli
qđ cū solo originali pctō decesserūt
resurgēt ppter causā in resurre-
ctionis oīb⁹ cōmunē de qua su-
pra etiam ppter causāz specia-
lez. p pctō enī originali obliga-
tur homo ad penas dāni. pctm
autē originale contrahit aīa per
viuonē suī cuz carne infecta. iō
conueniēs est vt aīe paruulorū
carentiā visionis dei perpetuo
patiantur in suis corporib⁹ vni-
te per quoz contagiones incur-
rerunt obligatiōem ad talem
penā. ¶ Ad oppositū dicendūz
qđ quis in paruulis non sit act⁹
merēdi vlt⁹ demerēdi. in illis tñ
in qbus remissū ē pctm origina-
le est radix merēdi s; z grā gra-
tū faciēs. z in illis in qbus nō ē
remissum est radix demerēdi
s; z habitualis pccatiō: iō
resurgent tam isti qđ illi.

¶ Utrū oīs resurgēt in eisdem
locis in quibus fuerūt sepulti:
qđ nō qđ resurrectio erit a mor-
te sed mors magis respicit locū
mortis qđ sepulture qđ resurgēt
in locis in qbus decesserūt. Cō-
tra Eze. xxxvij. Ego aperiam tu

De quarto nouissimo.

mulos viros & educamus de se
pulsus velis popule meus.
Responso fm rich. in. iij. dist.
xliij. q. mortui resurgēt in illis
locis in quibus tpe resurrectionis
erit pars principalior corporis si
ue ibi fuerit corpora eorum sepul
ta a principio siue non. si aut illo
tpe ptigat alicui corporis par
tes eorum principales eē in plurib
locis. tūc cū nō sit rō quare ma
gis resurgat in uno loco q̄ in alio
tūc resurgēt in illo loco in quo
voluntas dei imperabit. Ad op
positum dicēdū q̄ resurrectio
nō tantum erit a morte sed eti
am ab incineratione. incinera
tio asit magis de prope respicit
locum sepulture q̄ locū mortis
¶ Utrū oēs resurgēt in eadē eta
te? q̄ nō q̄ a resurgētib⁹ marie
a bonis nichil auferetur q̄ in
eis fuerit dignitatis. s̄ sicut dī
puer. xvi. Corona dignitatis
senectus. s̄ senes resurgēt in se
nili etate: sed iuuenēs non re
surgēt in senili etate. s̄ nō oīs
resurgēt in eadem etate. Cōtra
glosa sup illud ad ephē. iij. In
mēsurā etatis plenitudinis xpī
tūc oēs in eadē etate resurgēt
in qua christus mortu⁹ est & re
surrexit cuiuscūq̄ etatis mor
tui fuerint. ¶ Rñso fm rich. in
iij. dist. xliij. q. etas dupliciter
pōt accipi. Uno mō. p toto tpe q̄
vixit hō & sic nō oēs resurgēt in
eadē etate. Alio mō. p statu cor
poris & statū q̄ ex annis in hu
mano corpore relinquit fm quē
modū accipēdi etatē dicim⁹ q̄
adā factus fuit in etate virili
& sic oēs resurgēt in eadē etate
scz xpī. ¶ Ad oppositū dicendū
q̄ senect⁹ dicit corona dignita

tis nō ppter additōē corporis qz
tunc est in defectu sed ppter sa
pientiā q̄ in eis presunt maior
ppter multā experientiā ex tps
antiquitate: qua ppter dī iob. xij.
In antiquis est sapientia.
¶ Utrū oēs resurgēt in sexu vi
rilis? q̄ sic qz oēs resurgent sine
defectu et deformitate sed sex⁹
femineus est ex defectu nature
et pter ei⁹ intentionē sicut em
dicit philosophus. xvi. de animal
bus. Femina ē quasi mas occa
sionatus ergo sexus femineus
nō resurget. Contra aug. xxiij.
de ciuitate dei. cap. xviij. dicit.
Michi melius sapere vidēt⁹ q̄
vtrūq̄ sexum resurrecturū nō
dubitant. ¶ Responso secundū
richardum in. iij. dist. xliij.
q. licet quidā dixerūt q̄ oēs res
surgent in sexu virili vt innuit
aug. i. capitulo preallegato ta
men dicendum est q̄ nō omnes
resurgent in sexu virili sed viri
in sexu virili: et femine in sexu
femineo. quia hoc exigit natu
ra indiuidui et congruit perfe
ctioni spectat⁹ erit occasio lau
dandi deum. Dicit autem scot
tus q̄ potest esse q̄ viri resurgēt
in sexu femineo et femine in se
xu virili q̄dem in numero quia
vir et mulier soluz accidentia li
ter distinguuntur. Ad oppositū
dicēdū q̄ quis mulier gigna
tur preter intentionem nature
particularis est tamen de intē
tione nature vniuersalis nec in
illo sexu confusio libido seu ve
recundia erit.
¶ Utrum corpora resurgentia
resurgent euz deformitatibus
suis? q̄ sic. Cicatrices sunt de
formitates in corpore: sed cor

pus ch
tricitu
que ha
to for
gent cu
Contra
Resurg
villo vi
pōt de c
sicut cō
natura
bus dist
¶ Rñso
xliij. q.
tentia
cap. xij.
ducitur
parte co
gure vel
parium
bundan
predicte
mitate
rum sine
surgent
tas ad a
Sed fm
gent lin
tegritat
damnat
ni defor
diminu
stincte d
tut resu
vtrum r
taribus
qui dā q
eis ad n
Alij dic
q̄ in re
surgēt
perfecti
hoc tñ a
rectat
mā natu

pns christi resurrexit cum cicatricibus ut potest accipi ex his que habetur iohan. x. ergo in toto fortius corpora aliorum resurgent cum suis deformitatibus. Contra augu. in ench. cap. li. Resurgēt corpora sanctorum sine vilo vicio. igit et similiter argui potest de corporibus damnatorum quia sicut concubant cum beatis in natura: ita videtur in naturalibus dispositionibus corporalibus. **C**onsequens secundum richardum. in. li. dist. xlii. quod sicut accipi potest ex sententia augustini. xlii. de ciui. dei. cap. x. omnis deformitas reuducitur vel ad illamque est ex parte corporis vel ex parte figure vel ex parte diminutionis partium vel ex parte superabundantie. Dico ergo quod quicquid predictorum modorum deformationis accepta corpora electorum sine omni deformatione resurgent quia omnis deformitas ad aliquod vitium pertinet. Sed secundum augu. vbi supra. resurgent sine omni vicio seruata integritate nature: corpora autem damnatorum resurgent sine omni deformatione que est ex parte diminutionis partium quia indistincte dicit apostolus quod mortui resurgent incorrupti: sed verum resurgent sine deformationibus alijs dubium est et dicunt quidam quod non immo manebunt in eis ad maiorem eorum confusionem. Alij dicunt quod resurgēt sine eis quia in reparatione corporis resurgētis magis attendit nature perfectio quam deterioratio quod prius fuit hoc tamen augustinus in enchiridionem et magister recitat in ista relinquit in determinatum dicens quod nos fatiga-

re non debet eorum incerta habitudo vel pulchritudo quorum erit certa et semper eterna damnatio. Ad oppositum dicendum secundum augu. xlii. de ci. dei. ca. x. quod cicatrices in corporibus martyrum non erunt deformationes.

Utrum angeli iudicabunt? sic. quia math. xxv. scribitur dominus venturus ad iudicandum angelis. Sed contra patet iudicaria data est apostolis quia iudicati sunt cum domino et merita eorum comparata malis eos ostendent reprobos: sed neutrum est in angelis. **R**espondeo. Respondeo. in. li. dist. xlii. quod iudicaria prestantur tripliciter ex causa dei esse concitata apostolis scilicet ratione preparationis. approbationis sententie et honorabilis confessionis. Ratione conparationis erit omnium malorum bonorum: approbationis vero bonorum tantum sed hominum et angelorum sed honorabilis confessionis perfectorum tantum. **U**bi dicendum quod proprie loquendo iudicaria prestantur non erit in angelis. si autem deus esse intelligendus est ratione approbationis. Cum ergo dicit scriptura quod venit dominus cum angelis non est intelligendum cum angelis iudicantibus sed ministrantibus: hoc bene. Utrum omnes iudicabunt? sic. ij. cor. v. Omnes stabimus ante tribunal christi ut recipiat re. Sed contra io. li. Qui credit in eum non iudicatur etc. **R**espondeo. Iudicium dicitur tripliciter. scilicet proprie communiter: et appropriate. Iudicium communiter de collatione manifesta meritorum ad premium iudicium proprie de discussione meritorum cum sententie diffinitione. Iudicium appropriatum de ipsa con-

De gloria beatorum

denatio vñ indicat? dñr p̄demna-
tus. p̄mōmō dñr oēs iudicabun-
tur. qz patebit quōd de oibz re-
tribuet s̄m merita. Scōmō p̄
ut dñr iudiciū dīcussiois nō oēs
iudicabuntur. sed est quattuor
ordines sicut distinguunt greg. et
magister ponit in littera. Ter-
ciomō iudicabunt mali solum.
et istud iudiciū incipit in pre-
senti per execrationez in infide-
libus et per expollationē in de-
monibus et consummabitur in
futuro hec bona uentura vbi s̄.
¶ Utrum angeli iudicabunt. qz
sic. l. cor. vi. Nescitis qm̄ ange-
los iudicabim⁹. Sz p̄tra Jo. xvi.
Princeps mundi hui⁹ iam iudi-
cat⁹ est. R. s. qz demones non iu-
dicabuntur iudicio dīcussionis
sz iudicio p̄demnationis. Tū ex
parte iusticie dei vt in oib⁹ cla-
rescat iusta eoz condemnatio.
Tum ex pte glie xpi. qz xps tri-
umphant de dyabolo. et iudica-
tus fuit a mēbro dyaboli et ad
suggestionē eius. Ideo debet au-
thoritatē iudicialē sup̄ eū acci-
pere. Tū ex parte meriti. qz em̄
participes fuisse culpe humane
debent et participes esse p̄tume-
lit⁹ pene. Tū ex parte sui sup-
plicij psummandi. Vñ inuoluen-
tur simul cum damnatis et simil-
incarcerabuntur. Et similiter
angeli boni iudicabuntur iudi-
cio retributionis. Consummabit
em̄ glia in ip̄is saltem q̄tuz ad
premiū accidentale et cessabit
meritū. Ad illud aut quod obli-
citur dicendum qz dyabolus di-
citur iudicatus qz potestas est
ei aliquomodo sustracra q̄rum
ad bonos sed nō oīno. qd opz tūc
iudiciuz eius p̄sumari. hec bon.

vbi s̄. ¶ Utrum p̄as indicat⁹ sit
christi s̄m diuinitatē vel s̄m hu-
manitatē? qz s̄m diuinitatem qz
ei⁹ est retribuere s̄m diuinita-
tem qz de deo oportet credere
qz ipse remunerator est. heb. xl
et indicare. Sed contra to. v
Potestatem dedit ei iudicium
facere quia filius hominis est.
¶ Respo. Ad hoc qz iudiciū
sit firmum cōcurrit auctoritas
in sententiādo et potestas in re-
tribuendo. hec autē duo conue-
niunt christo s̄m diuinitatē per
naturam sic em̄ est dñs oīm po-
tentissimus. s̄m humanitatē ve-
resunt ei collata per gratiam.
Vñ act. x. Ipse est q̄ constitutus
est a deo iudex. et. hec bon.
¶ Utrum apparebit xps malis
in forma diuinitat⁹? qz sic repro-
bi dñt terreri ad aspectum xpi.
sed quod sūme terret est p̄as di-
uinitat⁹ et maiestas. Sz p̄tra. Jñ
do. di. In forma q̄ iudicatus est
videbunt eū vt dōleāt in forma
diuinitat⁹ nō videbunt ne gau-
deāt. ¶ Rñsio. Dicendū qz sicut
dicit aug. et iñ do. et magi in iñ
eū hūgo de sacris. p̄em null⁹
de reprobis videbit iudicio. sed
oēs filium. qz filius hoīs est. Vñ
non apparebit malis in forma
dei. Propt quod nota qz duplex
est cognitio diuinitat⁹. Una per
signa et effectus. Alia in sua for-
ma et essentia. Dico qz repro-
bi hēbunt cognitionē de xpi di-
uinitate p̄ s̄g certissima et effe-
ct⁹ manifestos. cognitionē autē
ei⁹ i p̄a forma p̄ aptā visionē
nō hēbunt qz talis forma ip̄o-
portionabilis ē oculis creature
nisi sint sublimati per gliaz aut
superabundantiā gre. reprobis

est non
nec ad t
bis eler
cū ad v
quā tan
berent si
nlaten?
¶ Utrum
forma h
Criso. U
solū iud
morē ex
Sed p̄tra
s̄tāle oī
hēbit gl
qz appar
sa et non
te appar
tū. boni
sā cū ga
confusio
in aspect
eius iust
scientie i
peccatio
contra ei
obijciunt
trices er
meprete
tū qz app
glorie iñ
glorie tū
¶ Utrum
alicui cr
dam abs
nota tot
sumpt⁹.
bus in s̄
Sed del
doctores
glabos b
s̄t sup h
cebit ex
pore q̄n
hec bon.

et de penis damnatorum.

nāt non dabitur grā nec simplr
nec ad rps. Rō aut quare nō da-
bit eis vtrūq̃ disponat eoz aspe-
ctū ad videndū illā lucē est illa
quā tangit aug. 2 liss. qz sic ha-
berent sumā delectationē quod
nlaten⁹ dcz hec boni. i. iij. vbi
¶ Utrum apparebit reprobis i
forma humanitatē gloriofa & nō
Criso. Veniet in iudicio rps nō
soli vulnere i carices fz i p̃paz
morte expozatissimā ohdens.
Sed 2ra. Nulla erit i eo fictio
s tāle onder formā q̃le hēbit fz
hēbit gloriofa. Rñso dicen dunt
q̃ apparebit oibus i forma glorio-
fa et non erit differentia a par-
te apparetis fz ex parte recipiē-
tiū. boni em̃ recipiēt formā glorio-
fā cū gaudio & glia sed mali cū
confusione & pena fundent em̃
in aspectu eius et non poterunt
eius sustinere vultu propter cō-
scientie remorsum 2 propter ex-
pectationem ferende sententie
contra eos. Ad illud autē quod
objicitur dicendum q̃ ille cica-
trices erūt signa mortis viliū
mēpreterit quaz sustinuit. fed
tū q̃ apparebunt in excellentia
glorie signum erunt victorie et
glorie tunc presentis. hec boni.
¶ Utrum hora iudicii sit nota
alicui creature. Rñso. Dice-
dam absq̃ dubio q̃ hora illa est
nota toti trinitati xpm̃ ius a
simplr. Ignota autē est omni-
bus in statu viatoz existētib⁹
Sed de hoc est contentio irer
doctores an sit nota a angelis ex-
stibus beatis. Sed certe quid
sit sup hoc tenendum magis do-
cebit experientia pro loco et tē-
pore q̃ nunc doceat scientia.
hec boni. i. iij. distū. xlvij.

Atrum damnati deum ha-
beant odio? non. Quil-
potest ipsam bonitatez odio ha-
bere. Sed cōtra. psalm. Super-
bia eoz qui te oderunt ascēdit
semper. ¶ Responſio. Affectus
mouetur ex bono vel malo app-
henſo. deus autem apprehendit
tur dupliciter nō mō in se sicut a
beatis qui deum per essentia vident
a per effectus sicut a nobis
et damnatis. Ipse igitur in seipſo
cum per essentiam bonitas nō
pōt alicui voluntati displicere
neq; odium haberi sed alicui effe-
ctus eius pnt esse voluntati re-
pugnantes inq̄tum et iraratis
ad cui. ¶ Im hōc aliquis dēi odire
pōt non in seipſo sed rōne effe-
ctuum. dānat q̄ deum per cipit
entes in effectu iusticie qui ē pe-
na eū odio hnt sicut etia; penas
quas sustinent. hec tho. in. iij.
¶ Utrum damnati velint se pec-
casse? sic. Augu. de fide ad pe-
trum dicit q̄ bonam hīe nulla-
tenus poterat voluntate. 3. nol-
le peccasse ē voluntatis bone 3.
cum considerat peccm suum non
possunt nolle sed velle. Item vo-
luntas hominis post mortez in-
uertibilis est sicut et voluntas
angeli. Sed p̄tra. Sap. v. Intra
se penitentiam agentes. Rndet
bon. in. iij. dist. i. q̄ nolunt pec-
casse non propter hoc q̄ peccas-
sum eis displiceat quia in multu-
sed quia eis displicet pena ius-
ta. et ideo malani habent volū-
tatem. nam. adhuc viuunt in eis
voluntas peccandi licet dolore
impediatur ne creat in actum
suum. per habitur enim volū-
tatis male appetere in peccare
si non crederent ex hoc puniri

De quarto nouissimo

Unde patet ratio ad primum. Ad aliud autem quod obijciatur quod voluntas est inuertibilis dicens dum quod vez est de voluntate quod tunc ad habitum in quem fit plena ratio sed non de vertibilitate ipsum ad actum. hoc bofi. **U**trum damnati voluntate deliberatiua malint non esse quam sic esse quod non. Pre electio supponit electionem sed non esse non est eligibile quod oem eligibile habet apparentiam boni sed non esse non habet apparentiam boni quod apparet bonum apparet esse. **S**ed contra. **A**poc. iij. In diebus illis desiderabunt homines mori et fugiet mors ab eis. Rndet bofi. vbi **P**ra. Credo quod magis appeteretur esset si poneretur in optione oem non esse quam eternam torquent. lo quod de appetitu qui refugit incommodum hoc enim iudicat mens mea magis sicut decollationes quam diuturnam ignis adustionem. Veruntamen appetitum honesti quod cruciari iniquos ipse est ad gloriam dei utique malle deberent ignis subiacere ad continentiam dei laudem quam per omnimodam corruptionem manum dei effugere. pcedendum igitur quod damnati mallet non esse. Ad illud autem quod obijciatur quod prelectio supponit electionem dicendum quod vez est de illa que est per modum desiderij non de ea que est per modum fuge. hoc bonauentura. **U**trum damnati vellent omnes esse damnatos quod non. **L**u. xvi. Rogabar diues pro fratribus ne venirent in locum tormentorum. Sed contra. super hoc quod dicit ysaie. xliij. Surrexerunt de solis. Dicit glo. Solacium est miserorum multos habere socios

penarum. **R**espōdet bonauentura vbi supra. Et si in damnatione remittatur aliquo modo affectus qui sunt annexam delectationem. Alie affectiones in quibus est penalitas vigoraunt. **U**bi et si cesset actualiter affectus luxuriantis et dominandi tamen accenditur affectus siue furor impatiencie et luor inuidie. Ideo vehementer tristabuntur et tabescunt in gloria electorum dei. Et ideo ad satiationem suam impissimam emulationem et odium vellent omnes esse miseros. Et quod nec ipsi possunt ad beatitudinem pertingere nec aliquos possunt a statu beatitudinis amouere: ideo in seipsis vehementer tabescunt et puniuntur. Concedendum ergo quod generaliter loquendo malent omnes esse miseros quam ipsi existentibus miseris aliquos esse beatos. Ad illud autem quod obijciatur de illo diuite ratio dicendum quod ipsi in generali damnati nollint videre beatos aliquos sed omnes miseros: tamen quod specialiter habent aliquos amorem naturalem et priuatum: nollent ipsos damnari alius existentibus in statu glorie quod etiam damnetur adhuc tamen malnet emulatio et occasio tabescendi. non sic autem si omnes damnarentur. attamen nullos ita diligunt naturaliter quam vellent eos esse damnatos hoc pacto quod nulli essent beati. **H**ec bonauentura. **U**trum fiat mitigatio propter misericordiam de penis damnatorum quod non. **A**poc. xvij. ipsum glorificauit ratio. **I**te ysa. xl. Suscepit de manu domini duplicia. dicit de anima peccatrice. **I**te super illud psalmi. Ex viis et iniquitate.

et. Glo. qm plus plicis qm igitur. metanea acerbit gni. Sec moralit bonum i bonum. bitas pum bonum e pum. tur. pum. tur. iij. disti damnat cellig. 2. nēz inli dubio est do post p fictio nē rigatio q ylicera p quod obij cit q ran plus ad compar nam dup nem huius in glo sic multo leccatio vel dem rum dele cedit pen satorum rum ad pena ex meritu parer ad p omi offendur tur pena Cr qui

et. Slosa. Ubi dicuntur pctā qm plus mali inuenietur in sup plicijs qm in sum est in culpis. igitur. Item delectatio est mortuā et punitur pena eterna et acerbissima. qm punit supra dignū. Sed contra. Pctōr cū peccat mortaliter offendit deū qui est bonum infinitum et a quo est oē bonum. ergo pena infinite acerbitas puniri debet amittere oē bonum et non esse. sed non ita punitur. ergo circa condignum punitur. ¶ Responso slosm boni. In iij. distin. xlvij. Mitigatio pene damnatorū dupliciter potest intelligi. Aut qm ad taxationēz inflicciónē pene. et sic absq dubio est ibi mitigatio. Alio modo post pene taxationem. et inflicciónē. et hoc mō nulla est mitigatio qz tunc claudit eis dñs viscera pietatis. Ad illud autēz quod obijcitur de scriptura q dicit q tantum et q duplū et q amplius ad illa oīa rīdendūz q est comparare delectationēz ad penam dupliciter. Aut sūm intēctio nem huius in genere pene et illius in genere delectationis et sic multo maior est pena q delectatio aut sūm rationē meritū vel demeriti. et sic dico q meritum delectationis inordinate excedit penāz qz dignus esset peccator amplius puniri. Itaqz qm ad intencionēz durationē pena excedit culpā sed qm ad meritū culpa penāz. Et per hoc patet ad rōem qz etsi delectatio sit momentanea qz tñ per eam offenditur bonū infinitūz mere tur penam eternam. hec boni.

¶ Cum ad beatitudinēz requiratur corpus. q non. qz

beatitudo non consistit in corporalibus bonis. igitur. Sed contra. Perfectio gratie presupponit perfectionem nature. Anima autem sine corpore non habet perfectionem nature. et sic pars naturaliter humane nature. Omnis autēz pars est imperfecta a suo toto separata. ergo anima sine corpore non potest habere perfectionem gratie cuiusmodi est beatitudo.

¶ Responso secundum thomā. i. q. que. iij. Ad perfectionēz alius rei dupliciter aliquid pertinet. Uno modo ad constitutendum essentiam rei. sicut anima requiritur ad perfectionem hominis. alio modo ad bene esse eius sicut pulchritudo corporis et velocitas igitur pertinet ad perfectionem hominis. primo modo non pertinet corpus ad perfectionem beatitudinis humane sed bene secundo modo.

Cum enim operatio dependeat ex natura rei qm anima perfectior erit in sua natura tanto perfectius habebit suam propriam operationem in qua felicitas consistit. Unde augu. xij. super grego. ad litteram. Cui questio set. utrum spiritibus defunctorum sine corporibus possit summa illa beatitudo preberi.

Respondet q non sic possunt videre illam incomparabile substantiam ut sancti angeli vident sine alia latentiore causa siue ideo quis est in eis naturalis quadam appetitus corpus admittendi. Ad illud autem quod obijcitur dicendum. q in corporali dono non consistit beatitudo sicut in obiecto beatitudinis

De gloria beatorum

sed corporale bonum potest facere ad aliquem beatitudinis decorem vel perfectionem et sic corpus non quidem corruptibile quod aggrauat animam sed corpus immortale et totaliter spiritui subiectum facit ad decorem beatitudinis et perfectionem. hec ex thoma. ¶ Utrum homines assumantur ad ordines angelorum. q. non. hierarchia enim humana continetur sub infinita hierarchia celestium sicut infima sub media et media sub prima sed angeli infime hierarchie nunquam transferuntur in mediam vel primam. igitur. 1c. Sed contra est: quod dominus dicit Math. xxiij. de sanctis. q. erunt sicut angeli dei in celo. ¶ Responso thome. in prima parte quest. cxiij. q. ordines angelorum distinguuntur et secundum conditionem nature et secundum dona gratie. Si ergo consideretur angelorum ordines quantum ad gradum nature sic homines nullomodo assumi possunt ad ordines angelorum q. semper remanebit naturalis distinctio. sed q. donum gratie dependet ex libertate dei non ex ordine nature. Ideo per donum gratie homines mereri possunt tantam gloriam ut angelis equeantur secundum singulos angelorum gradus quod est homines ad ordines angelorum assumi. Unde luc. xxi. dicit dominus. q. filij resurrectionis erunt equales angelis in celis. Et augustinus dicit. xxi. de ciuitate dei. q. non erunt due societates hominum et angelorum sed una. Ad illud autem quod obijciatur dicendum. q. gratia an-

gelis datur secundum proportionem naturalium. non autem sic est de hominibus et ideo sicut transferri ad naturalem gradum superiorum ita nec ad gratuitum homines vero possunt ad gratulatum conscendere sed non ad naturalem. hec thoma. ¶ Utrum omnes beati habeant equalem beatitudinem. q. sic. quia Math. xx. Omnes acceperunt singulos denarios. Item. Tantum diligit unusquisque proximum sicut seipsum. ergo tantum gaudebit unus de gloria petri quantum si eam haberet. sed si eam haberet tantum gauderet quantum petrus gaudet igitur. 1c. Item augustinus super iohannem et ponitur a magistro in littera in. liij. sententiarum dist. l. Omnia beatorum hominum est par gaudium. Sed contra. Job. xxi. In domo patris mei mansiones multe sunt. Item. i. cor. xv. Stella differt a stella in claritate. Item psalmus. Reddet unicuique secundum opera sua: sed opera sunt inaequalia. ¶ Responso secundum bonauenturam in. liij. dist. xlix. Beatitudo dicitur dupliciter. vel satians effectiue sicut obiectum. vel satians informatiue sicut perfectio. primum modo una est beatitudo. vita merces. vnum premium. videlicet vnus deus. Secundum modo beatitudo est vna unitate conformitatis et connexionis: sed ramedifferens quantitate gaudij et remunerationis vnus enim alio clarior videt deum. et magis de illo gaudet et strictius tenet. Et sic pater ad primum obie-

ctum d
quia g
inren
eidem
bus et
pari a
obijci
no pro
dium q
plus g
linus. l
tantum
rer illi
num h
et pote
di. hec
ergo q
rum est
ctius. 2
lis equ
ue quic
que lib
multitu
bit de d
¶ Utrum
menre
deus se
in aper
surrect
pter ap
corpore
tra. 2c
de boni
inebriat
sul. erg
Item li
ab solu
gis dist
beatit
contra
quies
anima
ut vnus
le est a
q. resu

et de penis damnatorum.

ctum de denario. et ad tertium quia gaudium dicitur par non intensiue sed extensiue: quia de eisdem et de tot gaudet vnus quibus et tot gaudet alter: sed non pari affectu. Ad illud autem quod obijciatur. Tantum gaudet de bono proximi quantum de suo odicendum quod verum est. vnde petrus plus gaudet de bono lini quam ipse linus. sed ex hoc non sequitur quod tantum gaudeat quantum si haberet illud quia si haberet illud bonum haberet maiorem caritatem et potestatem intensius gaudendi. hec ex bonauentura. Patet ergo quoniam omnium beatorum est eadem beatitudo obiectiua. Beatitudo autem formalis equalis est omnium: extensiue quidem: tam in duratione quam quilibet est eterna. quod etiam in multitudine. quod quilibet gaudebit de quolibet de quod alius gaudebit.

¶ Utrum gloria corporis augmentet gloriam anime: et non. deus se offert anime separate in aperta visione sicut et post resurrectionem. Et si dicas quod propter appetitum administrandi corporis impeditur anima. Contra. Bernardus diligendo deo de bonis animabus dicit. quod ita inebriantur deo ut obliuiscant sui. ergo multo magis corporis. Item liberior est spiritus a corpore absolutus quam alligatus ergo magis dispositus ad suscipiendam beatitudinem perfectam. Sed contra. perfecta beatitudo est quies omnium desideriorum. anima autem naturaliter appetit vni corpus. ergo impossibile est animam beatificari quousque resumatur corpus.

¶ Responso

secundum bonauenturam. vbi supra. dicendo quod beatitudo dicitur gaudium per essentiam. Gaudium autem potest dici maius quadupliciter. aut quia de maiori obiecto. aut quia ex maiori habitu. aut quia de pluribus. aut quia ex eodem habitu intensius. Primo modo maius gaudium. quia de maiori non reperitur nec respectu eiusdem nec respectu diuersorum. quod qui liber gaudet de bono infinito. Secundo modo maius inuenitur respectu diuersorum. quia maiori habitu gaudet petrus quam linus. sed non reperitur respectu eiusdem quantum ad diuersa tempora. quia non habebit maiorem habitum petrus post iudicium quam nunc. Tertio modo maius quia latius et de pluribus reperitur in eodem secundum diuersa tempora. quia petrus de pluribus gaudebit post iudicium quam nunc. quia de gloria anime et corporis. de gloria omnium saluandorum. sed non est maius hoc modo respectu diuersorum quia de tot et de eisdem gaudebit vnus paruus sanctus sicut maximus sanctus. Quarto modo maius. quod intensius reperitur etiam respectu eiusdem quod ex eodem habitu intensius mouebitur anima resumpto corpore. quod nullum habebit retardas. Ad illud autem quod obijciatur. quod obliuiscitur sui. dicendum. quod non intelligitur quin amet se. sed quoniam omnis amor priuat qui non referatur in deum ab anima auferetur. Et certe anima beata non appetit corpus amorem priuatum sed ad gloriam dei. Ad q. 4.

De gloria beatorum

aliud dicendum. qd est spiritus absolutus a corpore substantia et effectus iste est liberior. Et est spiritus alligatus affectu et solutus substantia: et iste non est liber. qz aliqd vult qd non habet. Et est spiritus alligatus substantia et affectu. tunc autem corpus est inobediens. et talis non est liber. qz non potest vult. Aut per omnia obediens: et talis est liber libertate sibi convenienti: quia non vult nisi quod potest. et habet omne quod vult hec bona ventura.

¶ Utrum omnes appetant beatitudinem veram: qd sic. Boetius. Inferat est mentibus hominum veri boni cupiditas. Item. i. ethy. Omnia bona appetunt. et summi boni summe appetunt. Sed contra. augustinus. dicit. Inuisa diligere possunt. incognita nequaquam. si multi sunt ignorantes quid sit in quo sit ha beatitudo. igitur et. Item peccatus est spiritus incommutabili bono rebus mutabilibus adherere. Sed beatitudo est bonum incommutabile: ergo omnes peccatores veram beatitudinem spernit. ergo nullus appetit.

¶ Ratio secundum scotum in. iij. dist. xlii. qd omnes summe appetunt beatitudinem appetitu naturali qd est ipsa naturalis inclinatio voluntatis ad actum suum sic enim unus quodammodo perfectibile naturaliter appetit suam perfectionem. Appetitum autem liberorum elicito obest in pluribus beatitudinem appetunt talis enim appetitus in pluribus sequitur inclinatione nature. Beatus autem bona ventura ibidem dicit. qd duo sunt que faciunt appetitum scilicet convenientiam et indigentiam: quoniam igitur anima rationalis creata est ad dei ymaginem.

similitudinem et facta est capax boni sufficientissimi. et ipsa sibi non sufficit cum sit vana et indiciens. Ideo dico qd veram beatitudinem appetit naturaliter. Et ad illud quod obijciatur qd multi ignorant veram beatitudinem respondet qd sicut in nobis est duplex amor naturalis: scilicet et deliberativus: similiter et duplex cognitio: scilicet naturalis et deliberativa. Dicit ergo qd omnes habent appetitum beatitudinis vere in generali et habent cognitionem in generali omnes enim credunt qd beatitudo est bonum quod sufficit. Et omnes istud appetunt. In speciali vero ubi sit quod sufficit: scilicet in honore vel pecunia vel aliquo alio errat cognitio et declinat affectio: Et est simile de eo qd vult emere aurum et credit quodammodo frustum aurum esse frustum auri: et frustum auri credit esse aurum. Si queras ab eo in generali quid velit emere respondet aurum. Si queras in speciali quod illorum frustorum vult emere: respondebit quod hoc demonstrato aurum. Similiter si ab aliquo queras verum velit habere veram beatitudinem. Respondet qd sic. Si queras quid velit vtrum par adsumere denarium. respondebit denarium. et huius ratio non est. qz hic credit sufficientiam eorum non est. hec bonum.

¶ Utrum propter beatitudinem appetatur quicquid appetitur. qd sic. Augustinus. de ciuitate. dei. c. viij. Omnes appetunt dei esse et non miseri. quicquid enim laetenter aliquis vult ab hoc non recedit. Sed contra. Nullus ap-

petit nisi
quis aliquid
do beatitudinem
secundum
si loquatur
rati ille
beatitudinem
de actu
quicquid
propter
petitum
negativum
modo erit
nem. Pro
le est enim
cognoscere
accidit
tere non
Item pro
bens fidem
tio est cognitio
formam
citur qd
recedit
dico quod
turali sententia
to rectore
sed non d
dinato. h
¶ Utrum
in aliquo
ho non est
Sed contra
vita ce
vita ho
tus plus
¶ Respon
atitudinem
bono cre
bonis pe
trans app
tem app
nuerfa
mentur i
olo deo:

et de penis damnat orum.

petit nisi cognitū: sed potest aliquis aliquid appetere ignorando beatitudinem. **R**esponsio secundum scotum vbi supra. qd si loquamur de appetitu naturali ille semper est in ordine ad beatitudinem. sed si loquamur de actu elicto: non oportet qd quicquid appetitur appetatur propter beatitudinem: quia appetitus potest velle oppositum & negatiue & contrarie. ita qd neutro modo erit in ordine ad beatitudinem. Probo qd negatiue: possibile est em cognoscere aliquid non cognoscendo beatitudinem. veram actu elicto: qd potest illud appetere non appetendo beatitudinem. Item probo qd contrarie: qd habens fidem & credens qd fornicatio est contraria fini potest velle fornicari. Ad illud autē qd obijciunt qd qdd volumus latenter nō recedit ab appetitu beatitudinis dico qd verū est de appetitu naturalī semp. & de appetitu elicto recto verum est vt in plurib⁹ sed non de appetitu elicto inordinato. hec scdm scotum.

Utrum beatitudo hoīs consistat in aliquo bono creato qd sic. qd hō non est capax nisi boni finiti. **S**cd ptra Aug. xix. de ciui. dei. vt vita carnis aīa est em beata vita hoīs de⁹ est. de quo dī. beatus pplus cuius dñs deus eius. **R**esponsio. Impossibile est beatitudinem hoīs esse in aliquo bono creato. beatitudo em est bonus perfectum totaliter qui est nūq appetitum. obiectum autem appetitus intellectualis ē vniuersale bonum: quod nō inuenitur in aliquo creato: sed in solo deo: qd oīs creatura habet

bonitatem participatā unde solus deus hoīs voluntatem implet potest. fm qd dī in psal. qd replet in bonis desideria tua. In solo igit deo beatitudo hominis consistit. Ad illud circa qd obijciunt dicendum qd hō nō est capax nisi boni finiti vt res intrinsece inherētis. sed bene est capax boni infiniti vt obieci hec thomas in. i. ij. q. ij.

Utrum beatitudo consistat in visione diuine essentie. qd nō qd dicit dyonisi⁹. i. ca. mystice theologie. Per id quod est supmū intellectus hō deo cōiungitur sicut oīno ignoto. Sed cōtra. i. iohā. ij. Videbim⁹ eū sicut est.

Responsio. Ultima beatitudo non potest esse nisi in visione diuine essentie. hō em non est pfecte beatus qd dī sibi restat aliquid desiderādum. Inest autē homini naturaliter desiderium cū cognoscit effectum & scit eū habere causā vt etiā cognoscat de causa quid est. & illud desiderium quasi est admirationis et causat inquisitionem vt dicitur in principio methaphisice. Nec inquisitio illa quiescit quousq̃ perueniat ad cognoscendum essentiam cause. ad pfectam igit beatitudinem oportet qd homo pertingat per intellectu ad ipsam essentiam prime cause. Ad illud autē quod obijciunt dicendum qd dyonisi⁹ loquitur de cognitione eorum qui sunt in viatendentes ad beatitudinem. hec Tho. i. ij. q. iij.

Utrum homo per sua naturalia possit beatitudinem consequi sic. Natura em nō deficit in necessarijs. Scd cōtra. Ultima be

De gloria beatorum.

atitudo excedit intellectū hoīs
et voluntatem. i. cor. ij. Oculus
non vidit. Re spōlio. Beatitu-
do imperfecta q̄ in hac vita ha-
beri potest ab homine potest ac-
quiri per naturalia eo modo q̄
virtus in cui⁹ operatione consi-
stit. sed beatitudo hominis per-
fecta consistit in visione diuine
essentie. Videre autem deum p
essentiam est supra naturāz nō
solum hoīs sed etiā oīs creatu-
re. Ad illud autem quod obijci-
tur dicendum q̄ sicut natura nō
deficit homini in necessarijs q̄-
uis non dedit ei regumētar
aria sicut alijs animalibus qz
videlz dedit ei rationēz et man⁹
quibus hec possit sibi acquirere
ita nec deficit homini i necessa-
rijs q̄uis non dedit sibi aliqd
p̄ncipiū quo possit beatitudinē
cōsequi. hoc em̄ erat impossibi-
le. Nam dedit ei liberum arbi-
trium quo posset cōverti ad de-
um qui eum posset facere bñm.
que em̄ per amicos possum⁹ per
nos aliquāliter possumus. vt dī-
cīt. iij. ethy. hec tho. i. ij. q. v.

¶ Utrum homo possit beatitu-
dinem adipisci. q̄ non. Inter de-
um in quo consistit beatitudo
naturam humanāz mediat na-
tura angelica quā homo trans-
cendere nō pōt. Cōtra psal. Be-
atus hō quem tu erudieris dñe
¶ Responsio. Beatitudo nomi-
net adeptionem perfecti boni.
quicunqz ergo est capax perfe-
cti boni potest ad beatitudinē
peruenire. q̄ autē homo sit per-
fecti boni capax patet qz et eius
intellectus potest apprehende-
re vniuersalem perfectum bonū
et eius volūtas illud appetere. iō

et. Ad illud autem quod obijci-
tur dicendum q̄ homo non pōt
angelos transcendere in gradu
nature sz bñ operationē itel-
lectus aliqd intelligere pōt su-
per angelos. hec tho. i. ij. q. v.
¶ Utrum beatitudo hñi possit hac
vita. q̄ sic p̄s. Bñ imaculati in
via et. Cōtra Job. xij. hō nat⁹
de muliere breuius tpe rep.
multis miserijs. et.

¶ Responsio. Aliqualis parti-
cipatio beatitudinis haberi po-
test in hac vita non autem vera
et perfecta beatitudo que om-
ne malum excludit et omne desi-
derium implet. quod esse nō po-
test in hac vita. Ad illud autē
quod obijciatur dicendum q̄ illi
dicuntur beati in spe vel ppter
participationem beatitudinis
fm aliqualem summi boni frui-
tionem hoc Tho. i. ij. q. v.

er
etā⁹ su
Nicola
stare p
de obse
et ma
culco R
dñi M

ducit
pōd
Ultima
Mort

Explicit utilis admodum tra-

ctat⁹ super quattuor nouissimis a Reuerendo patre magistro
Nicolao denisse viro viris scientia vite sanctitate morq³ hone-
state preclarissimo: Necnon prouincie francie super fratres
de obseruantia prouincialit vicario dignissimo. Quicquid tra-
ctatus nuperrime parisi⁹ impressus est. Pro honesto viro frã
cisco Regnault a lme vniuersitatis parisiens. bibliopola. Anno
dñi Millesimo quingentesimo nono. Die vero. x. Decembris.

Ad lectores.

Hinc vos lectores lecto: aures si datis aptas
Proderit: et nummis plus valet ipse datus.
Ultima fata canit: ventura: pondera secl.
Mortem: iudicium: premia: supplicium.

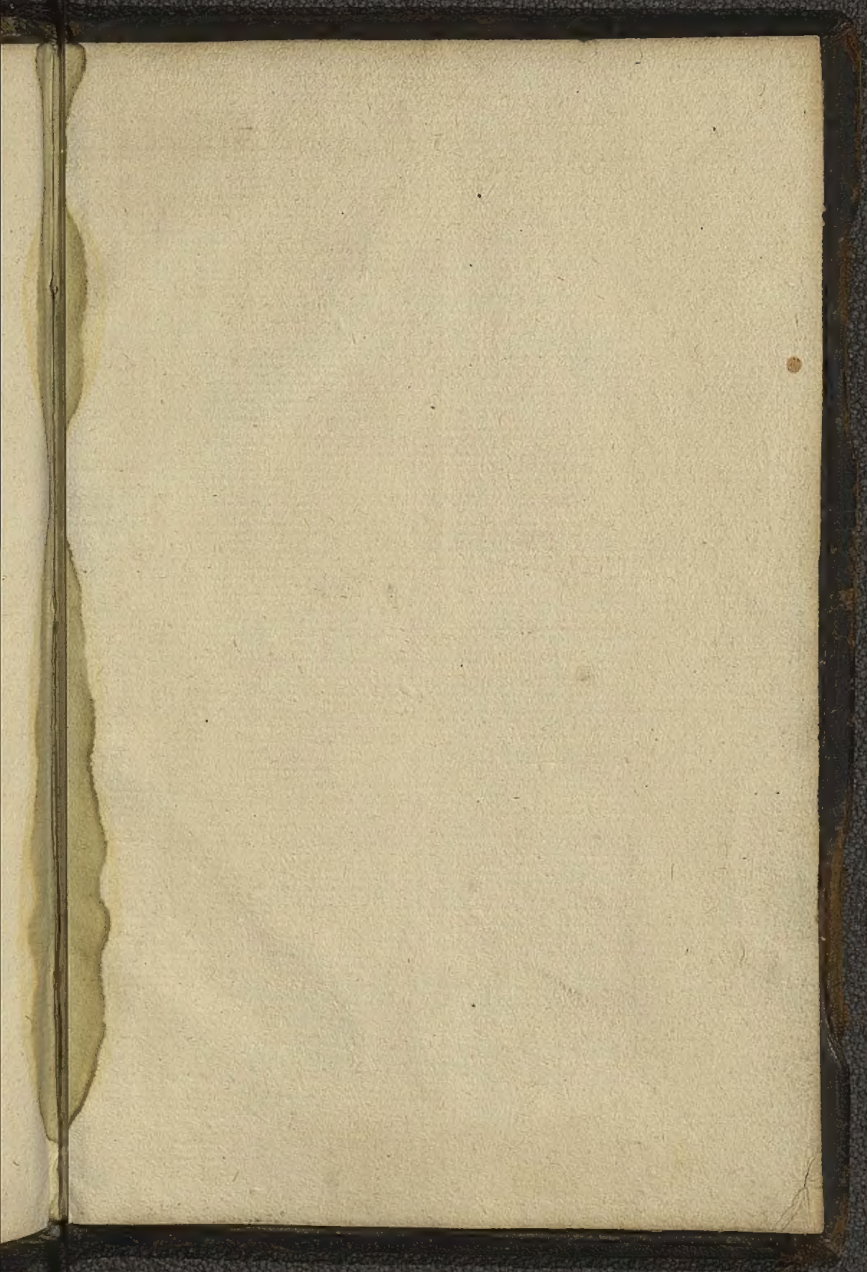
Bibl.-Jag.

BIBLIOTHECA
VNIV. CRACOV. V. S. C.
CRACOVENSIS

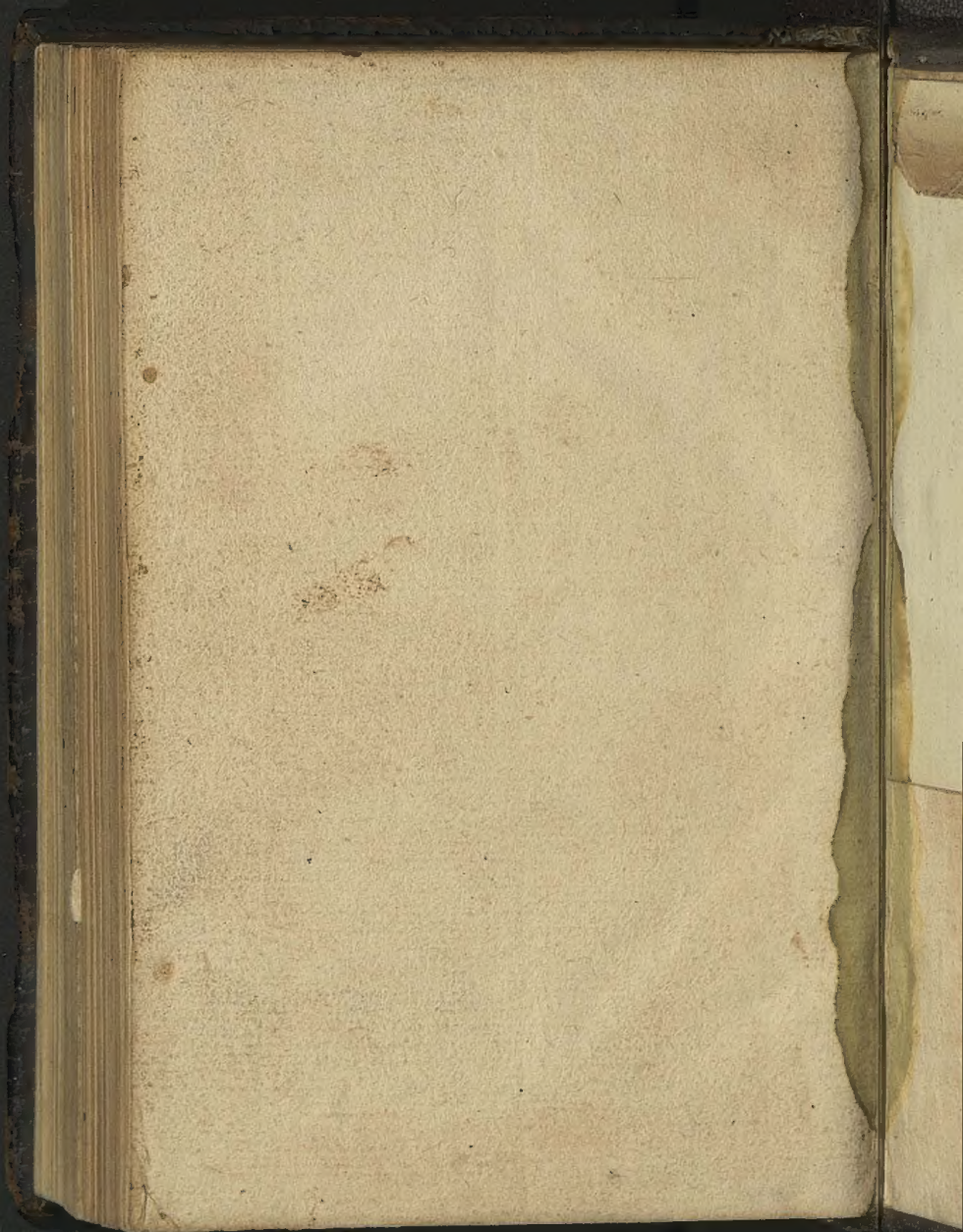

Konserwacja oprawy
1990r. - BJ

